INTEGROVANÁ STRATEGIE
ÚSTECKO – CHOMUTOVSKÉ AGLOMERACE

Zpracovatel: **SPF Group, s.r.o.**

Mepco, s.r.o.

EUFC CZ, s.r.o.

verze 8.1

8. 2. 2021

OBSAH

OBSAH 2

1 POPIS ÚZEMÍ A ZDŮVODNĚNÍ JEHO VÝBĚRU 8

1.1 Vymezení území ITI Ústecko-chomutovské aglomerace 8

1.2 Poloha, členění a historie území ITI Ústecko-chomutovské aglomerace 16

1.3 Dojížďka a vyjížďka 18

1.4 Shrnutí 24

ANALYTICKÁ ČÁST 25

2 SOCIOEKONOMICKÁ ANALÝZA 25

2.1 Obyvatelstvo 25

2.1.1 Vývoj počtu a pohybu obyvatel 25

2.1.2 Věková struktura obyvatelstva 32

2.1.3 Vzdělanostní struktura obyvatelstva 35

2.1.4 Sociální vyloučení 37

2.1.5 Shrnutí 41

2.2 Ekonomika 42

2.2.1 Výkonnost místní ekonomiky 42

2.2.2 Ekonomická aktivita 43

2.2.3 Výzkum, vývoj a inovace 44

2.2.4 Struktura zaměstnanosti 48

2.2.5 Trh práce 51

2.2.6 Pozice významných odvětví 54

2.2.6.1 Palivoenergetický komplex 54

2.2.6.2 Chemický průmysl 58

2.2.6.3 Strojírenský průmysl 58

2.2.6.4 Průmysl skla, keramiky, porcelánu a stavebních hmot 59

2.2.6.5 Průmyslové zóny 59

2.2.7 Shrnutí 60

2.3 Občanská vybavenost 61

2.3.1 Školská zařízení 61

2.3.2 Infrastruktura pro zdravotnictví 66

2.3.3 Infrastruktura pro sociální služby 70

2.3.4 Shrnutí 76

2.4 Doprava a dopravní infrastruktura ... 77
2.4.1 Silniční doprava a infrastruktura ... 77
2.4.2 Železniční infrastruktura ... 82
2.4.3 Další dopravní infrastruktura ... 88
2.4.3.1 Infrastruktura vodní dopravy ... 88
2.4.3.2 Infrastruktura letecké dopravy ... 89
2.4.3.3 Cyklistická infrastruktura ... 89
2.4.3.4 Pěší dopravní infrastruktura ... 91
2.4.4 Veřejná doprava ... 91
2.4.5 Doprava v klidu ... 95
2.4.6 Shrnutí ... 96
2.5 Životní prostředí a technická infrastruktura ... 98
2.5.1 Ovzduší ... 98
2.5.2 Hluk ... 101
2.5.3 Voda ... 101
2.5.4 Půda ... 102
2.5.5 Staré ekologické zátěže ... 104
2.5.6 Energetická infrastruktura ... 106
2.5.6.1 Zásobování elektrickou energií ... 106
2.5.6.2 Zásobování teplem ... 106
2.5.6.3 Zásobování zemním plynem ... 107
2.5.7 Vodohospodářská infrastruktura ... 107
2.5.7.1 Zásobování vodou ... 107
2.5.7.2 Kanalizace ... 108
2.5.8 Odpadové hospodářství ... 109
2.5.9 Shrnutí ... 111
3 SWOT ANALÝZA ... 113
3.1.1 Regionální ekonomika ... 114
3.1.2 Sociální soudržnost ... 116
3.1.3 Doprava ... 118
3.1.4 Životní prostředí ... 120
4 PESTEL ANALÝZA ... 122
4.1 Politické prostředí ... 123

4.1.1 Tuzemská politická scéna ... 123
4.1.2 Funkčnost systému veřejné správy ... 124
4.1.3 Regionální politika a další směřování EU ... 126
4.2 Ekonomické prostředí ... 127
4.2.1 Hospodářský vývoj EU ... 127
4.2.2 Konkurenceschopnost české ekonomiky ... 128
4.3 Sociální prostředí ... 130
4.3.1 Demografické a migrační chování obyvatel ... 130
4.3.2 Životní styl – sdílené hodnoty ... 132
4.3.3 Vzdělanost a vzdělávání ... 133
4.4 Technické a technologické prostředí ... 135
4.5 Environmentální prostředí ... 137
4.6 Legislativní prostředí ... 140
5 ANALÝZA PROBLÉMŮ A POTŘEB ... 142
5.1 Regionální ekonomika ... 143
5.2 Sociální soudržnost ... 145
5.3 Doprava ... 149
5.4 Životní prostředí ... 151
6 ANALÝZA STAKEHOLDERŮ ... 154
6.1 Doprava ... 154
6.2 Udržitelná ekonomika ... 155
6.3 Sociální soudržnost ... 156
6.4 Kvalita života ... 157
7 ZMAPOVÁNÍ STRATEGIÍ ... 158
7.1 Přehled vizí/globálních cílů zmapovaných strategií ... 168
STRATEGICKÁ ČÁST ... 177
8 VIZE A STANOVENÍ CÍLŮ ITI ... 177
8.1 Vize ... 177
8.2 Strategický cíl ... 177
8.3 Prioritní oblasti, specifické cíle ... 177
8.4 Provázanost cílů integrované strategie ... 183
8.5 Koincidenční matice ... 185

9 VAZBA NA HORIZONTÁLNÍ TÉMATA ... 188
9.1 Rovné příležitosti a zákaz diskriminace ... 188
9.2 Rovnost mezi muži a ženami ... 189
9.3 Udržitelný rozvoj ... 189
10 POPIS OPATŘENÍ ... 191
10.1 Opatření naplňující Prioritní oblast 1: Dopravní dostupnost a vnitřní propojenost regionu 192
Opatření 1.1.1 ... 193
Opatření 1.1.2 ... 194
Opatření 1.1.3 ... 197
10.2 Opatření naplňující Prioritní oblast 2: Krajina a životní prostředí ... 198
Opatření 2.1.1 ... 199
10.3 Opatření naplňující Prioritní oblast 3: Konkurenceschopná ekonomika postavená na moderních technologiích, znalostech a inovacích ... 202
Opatření 3.1.1 ... 203
Opatření 3.2.1 ... 205
Opatření 3.3.1 ... 207
10.4 Opatření naplňující Prioritní oblast 4: Sociální soudržnost ... 209
Opatření 4.1.1 ... 209
Opatření 4.2.1 ... 211
Opatření 4.2.2 ... 214
11 POPIS SOULADU SE SOUVISEJÍCÍMI STRATEGICKÝMI DOKUMENTY ... 216
IMPLEMENTAČNÍ ČÁST ... 222
12 POPIS ŘÍZENÍ VČETNĚ ŘÍDÍCÍ A REALIZAČNÍ STRUKTURY A KOMUNIKACE NOSTITELE IN ... 222
12.1 Popis již proběhlých procesů ... 222
12.1.1 Popis dosavadního procesu zpracování IS, doba zpracování a popis postupného projednávání dokumentu v různých platformách, s řídicími orgány apod. ... 222
12.1.2 Popis dosavadního realizačního týmu ... 223
12.1.3 Popis způsobu projednání v pracovních skupinách a Výboru pro přípravu strategie ... 227
12.2 Organizační schéma ... 227
12.2.1 Popis administrativních kapacit ... 230
12.2.2 Popis oddělení funkcí ... 232
12.3 Způsob řízení ... 232
12.3.1 Posilování absorpční kapacity a poskytování konzultací ... 232

12.3.2 Příprava výzev nositele ... 233
12.3.3 Postup projednávání projektových záměrů v pracovní skupině ... 233
12.3.4 Posouzení projektových záměrů v Řídicím výboru ... 235
12.3.5 Rozpracování projektových záměrů do podoby projektových žádostí ... 235
12.3.6 Role zprostředkujícího subjektu ITI ... 236
13 Popis realizace partnerské spolupráce ... 236
13.1 Princip partnerství ... 236
13.2 Zapojení veřejnosti ... 237
13.3 Komunikační plán ... 237
13.3.1 Vnitřní komunikace nositele ... 237
13.3.2 Vnější komunikace ... 238
14 Monitorování a hodnocení plnění strategie ... 240
14.1 Popis způsobu monitorování ... 240
14.2 Evaluace ... 241
14.3 Řízení změn integrované strategie ... 241
14.4 Zajištění auditní stopy ... 242
PŘÍLOHY ... 243
15 POPIS OČEKÁVANÝCH VÝSLEDKŮ A VÝSTUPŮ VČETNĚ RELEVANTNÍCH INDIKÁTORŮ ... 243
16 ČASOVÝ HARMONOGRAM A PROVÁZANOST JEDNOTLIVÝCH AKTIVIT ... 249
17 FINANČNÍ PLÁN ... 250
17.1 Financování podle jednotlivých specifických cílů a opatření ITI v jednotlivých letech ... 250
17.2 Financování podle ESIF ... 255
17.3 Rekapitulace financování ... 259
18 SEA HODNOCENÍ ... 260
19 SEZNAM OBCÍ AGLOMERACE ... 265
20 MAPA ÚZEMÍ ... 266
21 ANALÝZA RIZIK ... 267
22 DOKLAD O SCHVÁLENÍ INTEGROVANÝCH STRATEGIÍ ZASTUPITELSTVY DOTČENÝCH STATUTÁRNÍCH MĚST ... 282
23 VZOR STATUTU A JEDNACÍHO ŘÁDU ŘÍDÍCÍHO VÝBORU ITI ÚCHA ... 283
24 VZOR STATUTU A JEDNACÍHO ŘÁDU PRACOVNÍ SKUPINY ITI ÚCHA ... 285
25 ČESTNÉ PROHLÁŠENÍ ... 288

26 POPIS KOMPLEMENTÁRNÍCH OPATŘENÍ 289

SEZNAM TABULEK, OBRÁZKŮ, GRAFŮ a MAP 315

SEZNAM ZKRATEK 318

ZDROJE 321

1 POPIS ÚZEMÍ A ZDŮVODNĚNÍ JEHO VÝBĚRU

V první kapitole je odůvodněno vymezení území ITI Ústecko-chomutovské aglomerace (dále ÚCHA), charakterizována jeho poloha, vnitřní členění a regionální začlenění, jakož i hlavní předpoklady rozvoje zdejší sídelní soustavy. Dále je zde stručně analyzována dojížďka a vyjížďka, která vyjadřuje závislost území na pracovních a obslužných centrech a vzájemné funkční vazby sídel v území. První dvě části této kapitoly vycházejí mj. ze Studie využití ITI v Ústecké aglomeraci v programovém období 2014-2020, zpracované v roce 2013 v souvislosti s přípravou na nové programové období fondů EU, Programu rozvoje Ústeckého kraje 2014-2020 (dále PRÚK 2012), Politiky územního rozvoje České republiky 2008 a vlastní expertízy. Data o vyjížďce a dojížďce pocházejí ze SLDB 2011 a následně vydávaných analýz ČSÚ.

1.1 Vymezení území ITI Ústecko-chomutovské aglomerace

Nezbytným krokem pro zahájení prací na ITI je samotné vymezení zájmového území. Základním faktorem pro vymezení území ITI je podle Manuálu pro integrované územní investice: ITI, verze z června 2014 (dále Manuál ITI 2014) existence přirozené spolupráce, případně intenzivní funkční propojenosti jádrového města s obcemi v zázemí, a to např. v oblastech trhu práce a rozvojových ploch, vedení dopravní infrastruktury, hromadné dopravy, mateřských a základních škol, zdravotnictví, sociálních služeb, apod. Vymezení území ÚCHA bylo provedeno ve dvou postupných krocích. V rámci prvního kroku bylo vymezeno území na základě dvou indikátorů (kvantitativní faktory), v rámci druhého kroku byly do aglomerace začleněny některé obce a města, které mají významné rozvojové předpoklady, resp. potřeby totožné s aglomerací jako celkem (kvalitativní faktory – viz níže). Přitom bylo bráno v úvahu pouze území SO ORP statutárních měst (nositelů ITI), mezilehlých ORP a ORP nejvíce funkčně spjatých se statutárními městy (Bílina, Děčín, Chomutov, Kadaň, Litvínov, Most, Teplice a Ústí nad Labem).

V rámci prvního kroku vymezení aglomerace ÚCHA byly využity následující indikátory:

- hustota zalidnění;
- zóny rezidenční suburbanizace[1].

Použité indikátory představují kombinaci statických (hustota zalidnění k 1. 1. 2014) a dynamických ukazatelů (objem bytové výstavby a podíl migrantů stěhujících se z jádrového města v období 1997–2010).

Do vymezované aglomerace tak byly zahrnuty obce, které splňovaly požadavek na hustotu zalidnění 100 obyv./km^2 a výše[2] a dále ty, které byly v rámci regionalizace provedené Špačkovou a kol. (2012)

[1] Podle regionalizace Špačkové a kol. z r. 2012. Základním podkladem byl mapový výstup 1.1 na webu http://www.atlasobyvatelstva.cz/cs/suburbanizace.

[2] Ve Studii využití ITI v Ústecké aglomeraci v programovém období 2014-2020 byla jako spodní hranice využívána hodnota 150 obyv./ha s odkazem na doporučení Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj s přihlédnutím k charakteru území a administrativních hranic obcí a měst je však taková hodnota problematická, protože vede

zahrnuty do 2. nebo 3. zóny rezidenční suburbanizace (tedy obce, kde prokazatelně dochází k intenzivnímu územnímu rozvoji v souvislosti s procesem suburbanizace)[3] a které společně tvoří souvislé území. K takto vymezenému území byla pro zajištění územní celistvosti přiřazena také obec Velké Chvojno, která sice nesplňovala výše zmíněná kritéria, ale ocitla se uprostřed území aglomerace.

Ve druhém kroku byly k území přičleněny obce a města, které mají s územím aglomerace společná některá zásadní rozvojová témata. Pro přičlenění byla použita následující kritéria:

- Na svém území mají provozované **povrchové doly či výsypky**, resp. povrchové doly a výsypky s probíhající rekultivací (doly Milada, Bílina, Most, Obránců míru, Československé armády, Vršany, Jan Šverma, Nástup). Jednalo se o obce Březno, Vrskmaň, Malé Březno, Strupčice, Horní Jiřetín a Hrobčice (Radovesická výsypka).
- Na svém území mají významné **průmyslové podniky** (řádově s tisíci zaměstnanci), nebo **průmyslové zóny**. V tomto případě se jednalo o obce Světec (závod koncernu AGC) a Havraň (PZ Joseph).
- Leží na **páteřních dopravních tazích** aglomerace spojujících statutární města, tedy na silnicích I/13 (v úseku Děčín – Chomutov) a R63 a železničních tratích č. 090 (v úseku Ústí nad Labem–Děčín) a 130 (tedy na tzv. Podkrušnohorské silniční a železniční magistrále). Jednalo se o obce Rtyně nad Bílinou a Želenice.

Tato kritéria byla zvolena s ohledem na zásadní společné charakteristiky území, které lze transformovat v zásadní rozvojová témata. Uvedená kritéria z druhého kroku vymezování ÚCHA v jednom případě zahrnují výrazné regionální specifikum (těžbu hnědého uhlí) a ve dvou případech zahrnují aspekty, které jsou přímo zmíněné jako vhodné společné charakteristiky pro vymezení území ITI (dopravní tahy a průmyslové zóny, viz Manuál ITI 2014).

Přitom byly k území přiřazovány pouze obce, které ve výsledku tvořily s územím ÚCHA souvislý celek.

Výsledné vymezení ÚCHA zahrnuje celkem 75 obcí a měst. V souladu s principy ITI se jedná o funkční území, které je územím očekávaného dopadu intervencí ITI ÚCHA, a nikoliv o území, v jehož celém rozsahu je žádoucí realizovat projekty ITI ÚCHA.

Hranice vymezeného území mají poměrně členitý tvar, což je dáno především nezařazením obcí, které nesplňují výše zmíněná kritéria pro zařazení do území aglomerace. Tyto obce (např. Stebno, Pesvice, Všestudy) tak tvoří viditelné „zálivy“ do vymezeného území aglomerace.

---

k nezařazení měst, která vykazují urbánní charakter a silnou provázanost s jádrovými městy, ale mají ve svém administrativním území rozsáhlé partie venkovské krajiny (např. Jílové, Osek a Košťany).

[3] Zóny rezidenční suburbanizace byly vymezeny na základě objemu (intenzity) bytové výstavby v období 1997-2008 a podílu migrantů stěhujících se z jádrového města. Do 3. suburbánní zóny byly zařazeny obce, v nichž bylo v období 1997-2010 dokončeno minimálně 20 bytů. Do 2. suburbánní zóny byly zařazeny obce, v nichž bylo v témže období dokončeno alespoň 30 bytů a kde činila minimální intenzita roční bytové výstavby ve sledovaném období alespoň 5 bytů v přepočtu na 1000 obyvatel. Přitom muselo být mezi přistěhovalými do obce alespoň 30 % migrantů stěhujících se z jádrového města, resp. alespoň 40 % u obcí, kam směřovali migranti ze 2 jádrových měst (OUŘEDNÍČEK, M., ŠPAČKOVÁ, P., NOVÁK, J. (2013): Metodické problémy výzkumu a vymezení zón rezidenční suburbanizace v České republice. In: Ouředníček, M., Špačková, P., Novák, J. eds.: Sub urbs: krajina, sídla a lidé. Praha, Academia.).

Mapa 1: Poloha ÚCHA v rámci ČR

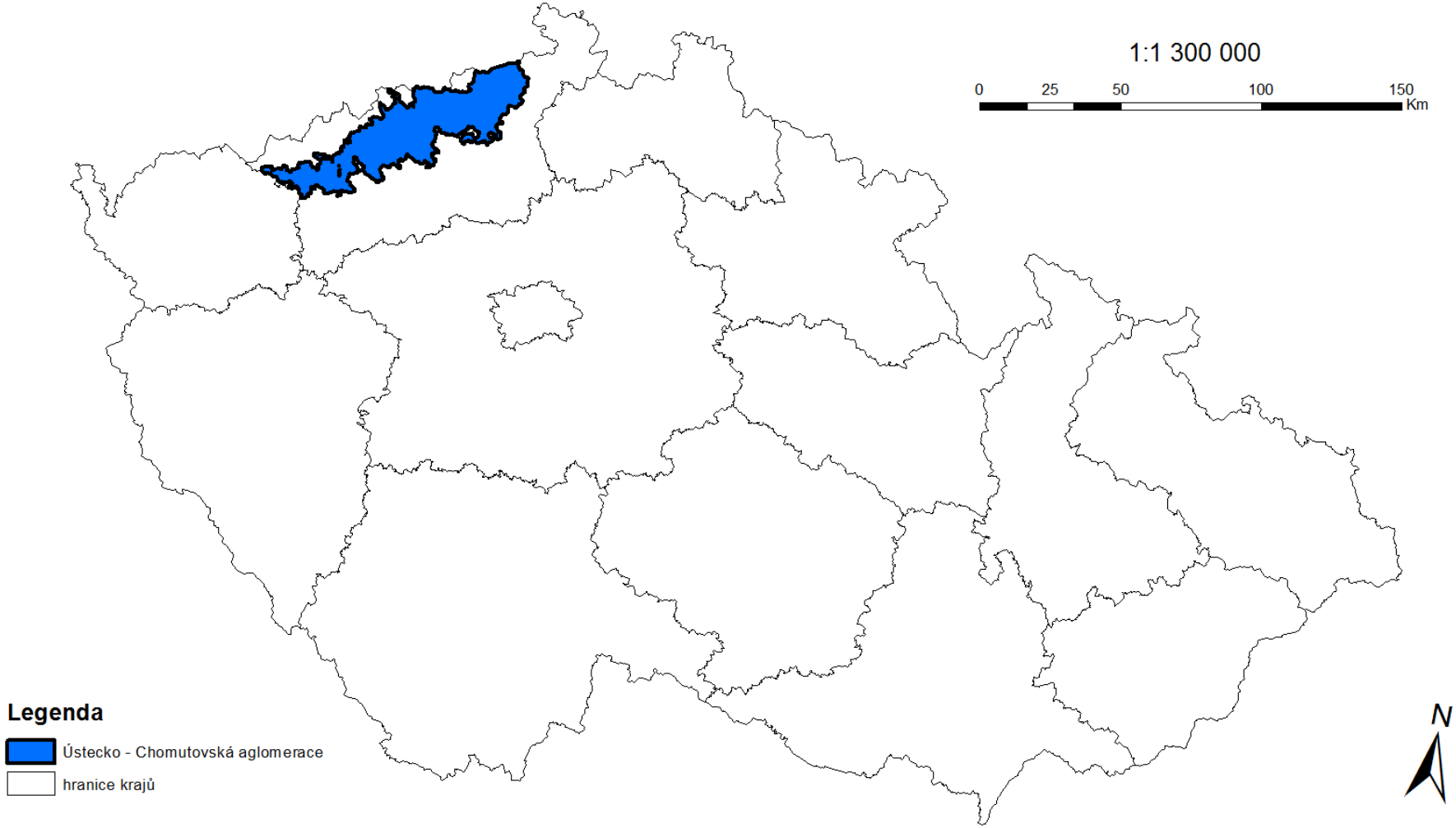

Mapa 2: Vymezení ÚCHA se zobrazením kritérií v rámci příslušných SO ORP

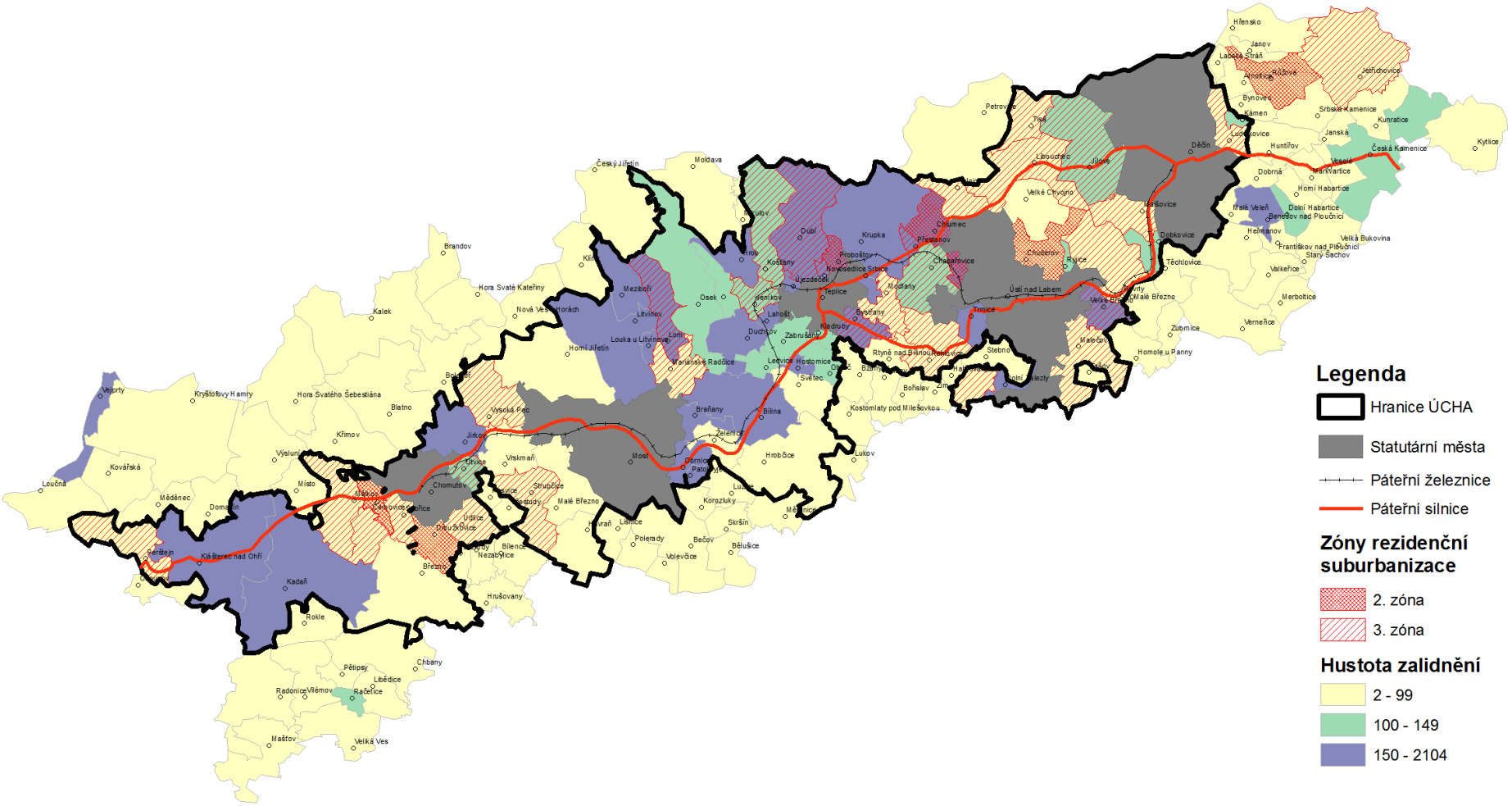

Zdroj dat: Špačková a kol. (2012), VDB ČSÚ (2014).

Mapa 3: Velikostní struktura obcí v ÚCHA

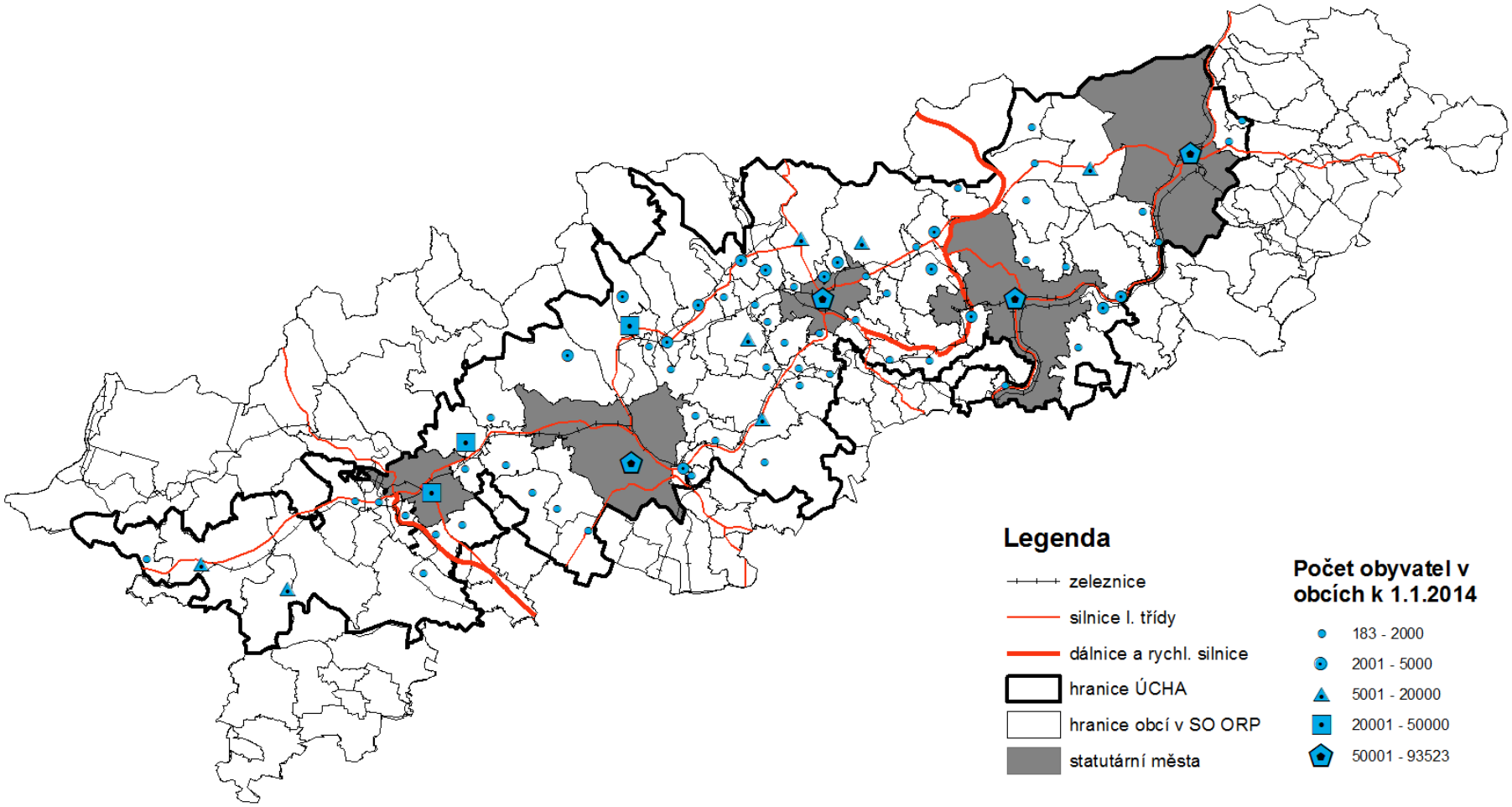

Zdroj dat: VDB ČSÚ (2014)

Tabulka 1: Přehled obcí v ÚCHA

Obec	SO ORP	Rozloha	Poč. obyv.	Obec	SO ORP	Rozloha	Poč. obyv.	Obec	SO ORP	Rozloha	Poč. obyv.
Bílina	*Bílina*	*3521,33*	16703	**Kámen**	*Děčín*	*178,35*	218	**Patokryje**	*Most*	*262,87*	435
Braňany	*Most*	*612,92*	1313	**Kladruby**	*Teplice*	*287,28*	343	**Perštejn**	*Kadaň*	*6562,33*	1109
Březno	*Chomutov*	*4610,57*	1276	**Klášterec nad Ohří**	*Kadaň*	*5379,95*	14902	**Povrly**	*Ústí n. L.*	*2556,83*	2236
Bystřany	*Teplice*	*852,15*	1902	**Košťany**	*Teplice*	*2430,03*	3094	**Proboštov**	*Teplice*	*373,61*	2679
Černovice	*Chomutov*	*559,25*	548	**Krupka**	*Teplice*	*4660,8*	13269	**Přestanov**	*Ústí n. L.*	*204,63*	408
Děčín	*Děčín*	*11770,07*	50104	**Lahošť**	*Teplice*	*302,58*	603	**Rtyně nad Bílinou**	*Teplice*	*878,61*	804
Dobkovice	*Děčín*	*574,51*	663	**Ledvice**	*Bílina*	*496,63*	546	**Ryjice**	*Ústí n. L.*	*159,3*	183
Dolní Zálezly	*Ústí n. L.*	*357,2*	561	**Libouchec**	*Ústí n. L.*	*2802,28*	1781	**Řehlovice**	*Ústí n. L.*	*2797,71*	1386
Droužkovice	*Chomutov*	*1068,2*	780	**Litvínov**	*Litvínov*	*4069,66*	25140	**Spořice**	*Chomutov*	*1666,41*	1437
Dubí	*Teplice*	*3385,47*	8127	**Lom**	*Litvínov*	*1680,21*	3760	**Srbice**	*Teplice*	*213,24*	340
Duchcov	*Teplice*	*1540,45*	8520	**Louka u Litvínova**	*Litvínov*	*267,72*	714	**Strupčice**	*Chomutov*	*1965,72*	837
Háj u Duchcova	*Teplice*	*750,89*	1112	**Ludvíkovice**	*Děčín*	*947,96*	898	**Světec**	*Bílina*	*1234,29*	1006
Havraň	*Most*	*1716,24*	664	**Malé Březno**	*Most*	*1908,89*	500	**Telnice**	*Ústí n. L.*	*1129,88*	719
Horní Jiřetín	*Litvínov*	*3985,88*	2183	**Malečov**	*Ústí n. L.*	*2368,75*	792	**Teplice**	*Teplice*	*2377,75*	50024
Hostomice	*Bílina*	*299,81*	1245	**Málkov**	*Chomutov*	*2189,38*	765	**Tisá**	*Ústí n. L.*	*1185,68*	933
Hrob	*Teplice*	*1109,12*	2016	**Malšovice**	*Děčín*	*1302,94*	873	**Trmice**	*Ústí n. L.*	*666,08*	3124
Hrobčice	*Bílina*	*4255,4*	1063	**Mariánské Radčice**	*Litvínov*	*1249,18*	471	**Údlice**	*Chomutov*	*1186,11*	1147
Chabařovice	*Ústí n. L.*	*1689,91*	2522	**Meziboří**	*Litvínov*	*1436,31*	4753	**Újezdeček**	*Teplice*	*177,43*	929
Chlumec	*Ústí n. L.*	*1287,25*	4472	**Modlany**	*Teplice*	*1010,55*	996	**Ústí nad Labem**	*Ústí n. L.*	*9396,96*	93523
Chomutov	*Chomutov*	*2925,32*	49185	**Most**	*Most*	*8964,12*	67332	**Velké Březno**	*Ústí n. L.*	*810,75*	2215
Chuderov	*Ústí n. L.*	*1534,64*	1005	**Novosedlice**	*Teplice*	*143,42*	2187	**Velké Chvojno**	*Ústí n. L.*	*1713,25*	837
Jeníkov	*Teplice*	*773,53*	910	**Obrnice**	*Most*	*746,5*	2274	**Vrskmaň**	*Chomutov*	*1497,68*	270

Obec	SO ORP	Rozloha	Poč. obyv.	Obec	SO ORP	Rozloha	Poč. obyv.	Obec	SO ORP	Rozloha	Poč. obyv.
Jílové	*Děčín*	*3656,38*	5106	**Ohníč**	*Bílina*	*707,75*	765	**Vysoká Pec**	*Chomutov*	*1957,2*	1017
Jirkov	*Chomutov*	*1712,77*	20029	**Osek**	*Teplice*	*4236,87*	4836	**Zabrušany**	*Teplice*	*925,55*	1108
Kadaň	*Kadaň*	*6562,33*	17923	**Otvice**	*Chomutov*	*531,36*	651	**Želenice**	*Most*	*975,43*	476

Zdroj dat: ČSÚ (2014a), VDB ČSÚ (2014)

Pozn.: Rozloha je uvedena v hektarech. Počet obyvatel je uveden k 1. 1. 2014.

Tabulka 2: Sídelní struktura ÚCHA

Území	Počet obyvatel k 1. 1. 2014	Rozloha (ha)	Hustota zalidnění
Ústecký kraj	825120	533456	154,7
Celkem ÚCHA	521577	154286	338,1
podíl ÚCHA na ÚK (v %)	63,2	28,9	
Děčín	50104	11770	425,7
Chomutov	49185	2925	1681,4
Most	67332	8964	751,1
Teplice	50024	2378	2103,8
Ústí nad Labem	93523	9397	995,2
Statutární města celkem	310168	35434	875,3
Litvínov	25140	4070	617,7
Ostatní obce	186269	149272	124,8
z toho:			
města 5000+	104 579	30419	343,8
obce 2000 - 5000	42 351	23153	182,9
obce do 2000	39 339	95699	41,1

Zdroj dat: ČSÚ (2014a), VDB ČSÚ (2014)

Sídelní struktura ÚCHA je tvořena pěti jádrovými (statutárními) městy, s populací 49 tis. obyvatel a více, dále sekundárními centry (Litvínov, Jirkov) s populací nad 20 tis. obyvatel, 7 městy s počtem obyvatel v rozmezí od 5 do 20 tis. obyvatel, 14 městy a obcemi s počtem obyvatel od 2 do 5 tis. a 47 obcemi a městy s méně než 2000 obyvatel. Území je tedy charakteristické velmi vysokou koncentrací měst a lidnatých obcí, což je jednak důsledkem dlouhodobého sepětí území s průmyslem, jakožto odvětvím, které vyžadovalo soustředění velkého množství pracovních sil na malém prostoru, dále těžby hnědého uhlí, která vedla k přesídlování obyvatelstva především venkovských obcí do měst, dezintegrace obcí po r. 1991, v jejímž rámci vzniklo velké množství nových obcí a měst, které byly původně lidnatými městskými částmi jádrových měst (což je zřejmé zejména na Teplicku) i socialistické sídelní politiky, která vedla k cílenému rozvoji střediskových měst a obcí. V posledních přibližně 15 letech také roste počet obyvatel sídel v zázemí velkých měst v důsledku procesu suburbanizace.

Území ÚCHA má rozlohu 1542,9 km^2 (tedy přibližně 28,9 % rozlohy Ústeckého kraje) a k 1. 1. 2014 zde žilo 521 577 obyvatel (neboli 63,2 % obyvatel Ústeckého kraje). Většina (cca 59,5 %) obyvatel žije v pěti největších (statutárních) městech. Celé území vykazuje poměrně vysokou hustotu zalidnění, údaje o hustotě zalidnění jsou však zkreslené charakterem administrativního vymezení území obcí a měst, z nichž mnohá zahrnují rozsáhlé partie venkovského charakteru ve vrcholových partiích Krušných hor, Českého Středohoří a dále rozsáhlé neobydlené areály stávajících i rekultivovaných dolů. ÚCHA představuje z funkčního hlediska jádrovou zónu Ústeckého kraje a nachází se zde 6 nejlidnatějších měst kraje (včetně všech statutárních měst).

1.2 Poloha, členění a historie území ITI Ústecko-chomutovské aglomerace

Ústecko-chomutovská aglomerace je jednou ze 7 aglomerací ČR, kde bude v programovém období 2014–2020 implementována integrovaná územní investice (ITI). ÚCHA je po Pražské aglomeraci nejlidnatější aglomerací Čech a je tradičním energetickým centrem ČR[4].

Dle Politiky územního rozvoje ČR 2008 tvoří jádrovou část ÚCHA rozvojová oblast republikového významu (RB 6 Rozvojová oblast Ústí nad Labem) a prochází jí dvě významné rozvojové osy (OS 2 Praha – Ústí nad Labem – Drážďany a OS 7 Ústí nad Labem – Chomutov – Karlovy Vary – Cheb –Norimberk). Dále je v rámci zájmového území definována Specifická oblast Mostecko (SOB 5) a okrajově Specifická oblast Krušné hory (SOB 6). Zatímco rozvojové oblasti jsou zpravidla totožné s dopravními koridory národního až mezinárodního významu, a jedná se tak o území, která jsou přirozeně exponovaná vůči rozvoji řady funkcí, specifické oblasti představují oblasti se zvláštními rozvojovými potřebami. Z hlediska územního plánování jsou na tyto oblasti a osy kladeny specifické požadavky.

Výše zmíněné rozvojové osy zhmotňují nejdůležitější vnější vazby ÚCHA na důležitá nadřazená centra, resp. přirozené oblasti ekonomické spolupráce (Praha, Drážďany, Karlovarský kraj).

V kontextu ČR je ÚCHA unikátním polycentrickým sídelním systémem sdruženým podél osy tvořené pěti relativně rovnocennými jádry (statutárními městy), mezi nimiž je sice nejvýznamnějším centrem krajské město Ústí nad Labem, které má ale kromě několika funkcí (univerzitní, administrativní) relativně obdobný význam jako ostatní čtyři statutární města v aglomeraci. Tato primární centra, která mají význam především jako pracovní, obslužná a administrativní centra, jsou doplněna regionálními centry druhého řádu, která mají některé funkce na srovnatelné měřítkové úrovni jako nadřazená města (zejména funkce pracovního centra) a dále kumulují více funkcí mikroregionálního významu (obslužná, administrativní). Mezi tato regionální centra druhého řádu patří především ostatní města se statutem ORP, na jejichž území tradičně sídlí významné průmyslové provozy (Litvínov, Kadaň, Bílina). Díky rozvoji průmyslových zón „na zelené louce“ se také v posledních přibližně 15 letech stala pracovními centry mikroregionálního významu města Klášterec nad Ohří a Krupka (i když zde přetrvává záporné saldo dojížďky).

Aglomerace je historicky spjata s těžbou hnědého uhlí a za její urbanizační osu můžeme považovat především Mosteckou pánev (resp. Severočeský hnědouhelný revír) a částečně pak řeku Labe. Počátky průmyslové těžby hnědého uhlí v polovině XIX. století spojené s výstavbou železnice, která usnadnila odbyt vytěženého uhlí, vedly k nebývalému rozvoji osídlení v aglomeraci. Na zdejší produkci hnědého uhlí navázala další tradiční odvětví, zejména pak chemický, hutnický a sklářský průmysl, která doplnila již dříve rozvinutý textilní průmysl. V důsledku elektrifikace nabývala v první polovině XX. století na významu také výroba elektrické energie z hnědého uhlí, která však měla spíše regionální význam.

Zásadní změny přinesla 40. a 50. léta XX. století, kdy došlo nejprve k odsunu původního obyvatelstva, a posléze k zahájení masivního řízeného rozvoje aglomerace v souvislosti se socialistickou industrializací a urbanizací. V těžbě uhlí došlo k postupné zásadní změně preferovaných výrobních

[4] Zdroje v Ústeckém kraji mají přibližně 25% podíl na celkové produkci elektrické energie v ČR. Z této produkce připadá valná většina na zdroje lokalizované v ÚCHA. Doly sídlící v ÚCHA produkují přibližně 85 % hnědého uhlí vytěženého v ČR.

postupů, kdy byla těžba v hlubinných dolech nahrazena těžbou v povrchových dolech, která sice umožnila plošné vytěžení slojí, ale obnášela nebývalou devastaci krajiny spojenou s bouráním původních sídel, likvidací původní krajiny a rapidními změnami reliéfu pánevní oblasti spojenými s přemísťováním obrovského množství materiálu z nadloží slojí. Tento postup sice vedl ke zvyšování produkce uhlí, ale jen za cenu obrovských škod na kulturních, přírodních a produkčních hodnotách dotčeného území. V energetickém průmyslu byly v důsledku přechodu od regionálních systémů výroby a zásobování elektrickou energií na velké zdroje s dálkovou distribuční sítí vybudovány velké uhelné elektrárny, které z území ÚCHA zásobovaly velkou část Česka. Rapidním rozvojem spojeným zejména s růstem produkce prošla také další významná regionální odvětví – zejména pak chemický průmysl.

K umožnění rapidního rozvoje výkonů místního průmyslu bylo do území cíleně stěhováno velké množství pracovních sil, mezi nimiž převažovali pracovníci s nízkou kvalifikací. K uspokojení jejich potřeb a potřeb obyvatel obcí a měst bouraných v souvislosti s těžbou hnědého uhlí i zvýšení obytného standardu byla budována rozsáhlá sídliště v cíleně rozvíjených regionálních centrech. V souvislosti s masivním rozvojem průmyslu i investiční a obytnou výstavbou byly v území budovány kapacitní a rozsáhlé sítě dopravní a technické infrastruktury.

Odvrácenou stranou masivního rozvoje území v socialistické éře byla devastace životního prostředí v důsledku těžby hnědého uhlí a používání nešetrných výrobních postupů a technologií v průmyslu, projevující se zejména vznikem rozsáhlých areálů devastovaných těžbou hnědého uhlí, mimořádně zhoršenou kvalitou ovzduší, velmi silným znečištěním vodních toků, rapidním úbytkem disponibilní kvalitní půdy, kontaminací půdy a vod toxickými látkami ve výrobních areálech a jejich okolí, mimořádným zatížením ekosystémů (projevujícím se např. odumíráním lesních porostů v Krušných horách) a přímým ohrožením zdraví obyvatel aglomerace. V sociální oblasti je negativní stránkou rozvoje socialistické éry nízká zakořeněnost obyvatel v regionu[5], velmi vysoká koncentrace obyvatel s nízkou kvalifikací a mimořádná koncentrace romského etnika a v důsledku i nízká sociální soudržnost obyvatelstva aglomerace. Z hlediska urbanismu patří mezi negativní důsledky devastace sídel v důsledku těžby, devastace historických jader měst (zejména těch, která prodělala asanaci, nebo byla určena k asanaci) a existence mimořádně rozsáhlých, měřítkově i parametry nevyhovujících socialistických, zejména pak panelových sídlišť, s limitovanou životností technologií, která neodpovídají dnešním představám o kvalitním bydlení. V ekonomické oblasti byla negativním produktem existence podniků a celých odvětví, s vysokou přezaměstnaností, nízkou produktivitou práce, zastaralými výrobními technologiemi, nízkou kvalitou produktů, vysokou materiálovou, a energetickou náročností a mimořádnou nešetrností vůči životnímu prostředí, které nejsou v podmínkách tržního hospodářství a globalizace konkurenceschopné. Mezi pozitivní dědictví socialistické éry v ÚCHA naopak mj. patří nadstandardně rozvinutá dopravní a technická infrastruktura a poměrně solidní úroveň občanské vybavenosti.

Výše zmíněné aspekty sehrály důležitou úlohu v postsocialistické transformaci území. Při ní došlo v důsledku strukturálních změn **ekonomiky** k rapidnímu útlumu produkce a zejména zaměstnanosti tradičních ekonomických odvětví regionu, vysokému růstu nezaměstnanosti v území (místy až na nejvyšší hodnoty v rámci ČR) a rozvoji perspektivních a nových ekonomických odvětví

[5] Ta se i v souvislosti s odsunem původních obyvatel projevuje také ve slabé identifikaci obyvatel s územím, respektive slabém patriotismu, viz Vozáb a kol. 2016, PRÚK 2012, Strategie rozvoje města Ústí nad Labem na období 2015-2020, Strategický plán rozvoje města Děčín 2014-2020,

(které však zatím nemají potenciál ke stabilizaci situace na regionálním trhu práce). V **environmentální** oblasti došlo ke značnému zlepšení stavu životního prostředí (mj. i v důsledku útlumu těžby a pokroku v rekultivacích) a prakticky všech jeho dílčích složek, i k sanaci množství starých zátěží. V **sociální** oblasti však v souvislosti s nepříznivou situací na trhu práce pokračovalo zaostávání území z hlediska kvality lidských zdrojů, i v důsledku změn sociální a bytové politiky pokračovalo konfliktní soužití majoritní populace s romským etnikem, jehož sociální status v důsledku ztráty pracovních příležitostí klesal. Specifickým problémem souvisejícím s nepříznivou sociální skladbou obyvatel i výše zmíněným nízkým patriotismem je slabá role občanských iniciativ a spolkového života (viz Vozáb a kol. 2016, PRÚK 2012). **Sídelní** struktura zájmového území zažila rapidní proměny spojené s revitalizací a gentrifikací historických jader měst, suburbanizací, úpadkem řady socialistických sídlišť i méně výhodně situovaných částí měst z industriální epochy a byla zatížena vznikem mimořádného množství často velmi plošně rozsáhlých brownfieldů. V souvislosti s řadou výše zmíněných negativ získal region celkově špatnou image, negativní vnější image regionu přitom přetrvává dodnes[6].

Řada nepříznivých rozvojových faktorů spojených s dědictvím socialistické éry a postsocialistickou transformací v území přetrvává a představuje zásadní rozvojovou výzvu i pro začínající programovací období fondů EU 2014-2020. V této souvislosti lze konstatovat, že absorpční kapacita území ÚCHA v období 2014-2020 bude z věcného hlediska velmi vysoká. V programovém období 2007–2013 byla na území ÚCHA realizována řada rozvojových opatření ve formě individuálních projektů a ve městech Děčín, Chomutov, Most, Ústí nad Labem také prostřednictvím integrovaných plánů rozvoje měst (IPRM) v Regionálním operačním programu Severozápad a v Integrovaném operačním programu. Je potřeba na nastartovaný rozvoj navázat, aktivity vzájemně integrovat a prostřednictvím synergických vazeb zintenzivnit, a celé území tak řešit systematicky.

1.3 Dojížďka a vyjížďka

Dojížďka do škol a zaměstnání je významným faktorem vyjadřujícím intenzitu funkčních vazeb v rámci regionu.

Saldo dojížďky poukazuje na význam sledovaných měst, resp. obecný význam velikostních kategorií měst a obcí jako pracovních a obslužných center, resp. zázemí závislém na centrech. Zatímco bylo u všech statutárních měst zaznamenáno kladné saldo dojížďky do škol (tedy více školáků a studentů sem dojíždí, než vyjíždí), u Děčína a Mostu bylo zaznamenáno záporné saldo dojížďky do zaměstnání. V případě Mostu souvisí záporné saldo dojížďky do zaměstnání jednak s polohou významných zaměstnavatelů navázaných na pracovní sílu bydlící v Mostě za hranicemi města (Unipetrol Litvínov, doly) a tradičním významem města Mostu jako „hornického sídliště“, jednak s dlouhodobě nepříznivou situací na trhu práce v Mostě a okolí. V případě Děčína může záporné saldo dojížďky souviset s absencí významné průmyslové zóny (pro jejíž lokalizaci nejsou ve městě příznivé podmínky), jejíž rozvoj by umožnil nahrazení výpadku zaměstnanosti vzniklého útlumem tradičních odvětví. Statutární města jsou tradičními centry vzdělanosti zájmového území, kde se koncentruje nabídka studijních příležitostí, která je využívaná žáky a studenty ze zázemí těchto měst.

[6] Na negativní image území poukazovaly výroky expertů, jejichž názory byly analyzovány v rámci přípravy PRÚK (2012), i členové Pracovních skupin ITI ÚCHA, dále ji uvádí např. Vozáb a kol. (2016). Image území dlouhodobě poškozují také četné medializované kauzy (např. sociální nepokoje, průmyslové havárie, korupční kauzy, apod.).

U všech ostatních velikostních kategorií obcí bylo zaznamenáno záporné saldo dojížďky do škol i zaměstnání. I v těchto velikostních kategoriích se však nacházejí obce a města, kde bylo naopak kladné saldo dojížďky.

Tabulka 3: Dojížďka a vyjížďka do škol a zaměstnání

	Dojíždějící			Vyjíždějící			Saldo dojížďky		
	celkem	do škol	do práce	celkem	do škol	do práce	celkem	do škol	do práce
Celkem ITI ÚCHA	**58 191**	**15 428**	**42 763**	**60 369**	**14 446**	**45 923**	**-2 178**	**982**	**-3 160**
Děčín	3 933	1 231	2 702	3 725	972	2 753	208	**259**	**-51**
Chomutov	5 751	1 498	4 253	4 597	1 100	3 497	1 154	**398**	**756**
Most	5 995	1 773	4 222	5 912	1 272	4 640	83	**501**	**-418**
Teplice	6 874	1 781	5 093	5 422	1 141	4 281	1 452	**640**	**812**
Ústí nad Labem	13 668	6 114	7 554	5 358	1 228	4 130	8 310	**4 886**	**3 424**
Statutární města	**36 221**	**12 397**	**23 824**	**25 014**	**5 713**	**19 301**	**11 207**	**6 684**	**4 523**
Litvínov	3 514	593	2 921	2 882	694	2 188	632	**-101**	**733**
Ostatní obce	**18 456**	**2 438**	**16 018**	**32 473**	**8 039**	**24 434**	**-14 017**	**-5 601**	**-8 416**
z toho:									
města 5000+	9 920	1 349	8 571	14 871	3 517	11 354	-4 951	**-2 168**	**-2 783**
obce 2000 - 5000	4 154	580	3 574	8 610	1 999	6 611	-4 456	**-1 419**	**-3 037**
obce do 2000	4 381	509	3 873	8 992	2 523	6 469	-4 611	**-2 014**	**-2 596**

Zdroj dat: SLDB (2011)

Pozn.: v tabulce jsou uvedeny údaje o celkové meziobecní dojížďce a vyjížďce ve sledovaných územních celcích. Údaje za větší územní celky (statutární města celkem, ostatní obce celkem, ITI ÚCHA celkem) zahrnují jak dojížďku a vyjížďku v rámci sledovaného územního celku, tak do a ze sledovaného územního celku.

Přesnější představu o dojížďce a vyjížďce v území poskytuje kartografické vyjádření. Z kartogramu zobrazujícího saldo dojížďky do škol (Mapa 4) jsou kromě výše zmíněných statutárních měst jakožto primárních středisek vzdělávání zájmového území zřejmá též sekundární střediska vzdělávání, tedy města a obce, která sice neoplývají širokou nabídkou vzdělávacích příležitostí, ale kam více žáků dojíždí, než odtud vyjíždí. Jedná se o Kadaň, Údlice, Meziboří, Duchcov, Hostomice a Trmice, tedy jak o města, kde k vydatné dojížďce do škol přispívá existence institucí sekundárního vzdělávání, tak dojížďka do základních škol z okolních obcí, které ZŠ nemají, nebo mají pouze ZŠ s 1. stupněm. Na první pohled je překvapivé záporné saldo dojížďky do škol u populačně větších měst ze zázemí statutárních měst (např. u Litvínova, Jirkova, Klášterce nad Ohří, Bíliny a Krupky). To může souviset jednak s tradičním soustředěním vzdělávacích kapacit v nadřazených centrech, jednak s přetrvávající funkcí některých z těchto měst jako sídlišť statutárních měst (Jirkov, Krupka), resp. převážně monofunkčních sídlišť pro pracovní sílu v dolech a velkých průmyslových podnicích, spíše než polyfunkčních mikroregionálních center (Litvínov, Bílina). U měst v zázemí statutárních měst je příčinou výrazně záporného salda dojížďky do škol také malá (nebo žádná) nabídka sekundárního vzdělávání, která je (vedle vyjíždějících vysokoškolských studentů) příčinou poměrně početného proudu vyjížďky středoškolských studentů, zatímco význam těchto měst jako center primárního vzdělávání není takový, aby počty žáků dojíždějící do ZŠ kompenzovaly vyjížďku do SŠ. V neposlední řadě je nutné zmínit, že parametry dojížďky do škol determinuje charakter aglomerace, která je tvořená velkým množstvím poměrně lidnatých měst, jejichž obslužný význam je limitován blízkostí

nadřazených center. Přirozeně záporné saldo dojížďky do škol je u menších měst a obcí, kde je nabídka vzdělávání omezená, nebo žádná.

Dojížďka do zaměstnání vykazuje na první pohled mírně odlišné prostorové atributy (viz Mapa 5). Kromě výše zmíněného nižšího významu Mostu a Děčína jako pracovních center, spojeného se záporným saldem dojížďky do těchto měst je na první pohled zjevná funkce některých menších měst a obcí jako významných pracovních center. To se týká Kadaně, Litvínova, Bíliny a Trmic, kam dojíždí o 500 více pracujících, než odtud vyjíždí. Jedná se o tradiční pracovní centra, kde sídlí významné průmyslové provozy, význam některých z nich však vzrostl i díky rozvoji místních průmyslových zón (zejména Kadaně a Trmic). Lokalizace významných zaměstnavatelů se projevuje kladným saldem dojížďky do zaměstnání u mnoha dalších měst a obcí (Březno, Otvice, Vrskmaň, Havraň, Obrnice, Louka u Litvínova, Ledvice, Srbice, Rtyně nad Bílinou, Ryjice). Jedná se o obce, kde je větší množství pracovních příležitostí v souvislosti s těžbou hnědého uhlí (Březno, Vrskmaň), kde sídlí průmyslové či komerční zóny navázané na sousedící velká města (Otvice, Havraň, Louka u Litvínova, Srbice), kde tradičně sídlí významné průmyslové podniky (Ledvice, Rtyně nad Bílinou) či významná zařízení veřejných služeb (Ryjice). Výrazně záporné saldo dojížďky do zaměstnání bylo podobně jako u dojížďky do škol zaznamenáno u některých lidnatých měst, a to u měst, kde přetrvává funkce sídliště, resp. satelitního města statutárních měst (Jirkov, Krupka), i u měst, které jsou v zázemí významnějších pracovních center (např. Klášterec nad Ohří). O významu historické role těchto měst vypovídá skutečnost, že zde přetrvává závislost na nadřazených pracovních centrech navzdory úspěšnému rozvoji místních průmyslových zón (a to zejména u Klášterce nad Ohří a Krupky). Dále bylo zaznamenáno výrazné záporné saldo také u menších měst, která jsou tradičními satelitními městy nadřazených center (Meziboří, Chlumec, Jílové), resp. hornickými sídlišti (Lom, Osek). Méně výrazné záporné saldo bylo zaznamenáno zejména u méně lidnatých obcí, kde přirozeně není mnoho pracovních příležitostí.

O pracovní závislosti měst a obcí v regionu na statutárních městech vypovídá vyjádření podílu ekonomicky aktivních obyvatel (EAO) vyjíždějících do statutárních měst (Mapa 6). Zde jsou patrné tři obecné tendence: (1) nejvyšší závislost vykazují města a obce situovaná v nejbližším zázemí jádrových (statutárních) měst, (2) vzhledem ke vzájemné blízkosti statutárních měst se jejich pracovní zázemí v mezilehlém území překrývá (u většího množství obcí byly zaznamenány významné proudy vyjížďky do dvou statutárních měst) a (3) v aglomeraci jsou zjevné pracovní regiony dalších pracovních center. Odlišná situace je pouze u Mostu, který vzhledem k absenci významných průmyslových podniků i dlouhodobě nepříznivé situaci na trhu práce má zjevně méně rozsáhlý pracovní region (resp. méně okolních obcí a měst vykazuje vysokou pracovní závislost na Mostu). Celé severní a východní zázemí Mostu je totiž pracovním regionem Litvínova, resp. Bíliny, tedy měst, kde sídlí významní zaměstnavatelé. Kromě těchto významných sekundárních pracovních center je také evidentní pracovní autonomie Kadaňska, resp. Klášterecka, kde je význam pracovní vyjížďky do Chomutova jen velmi malý. Při důkladnějším studiu hlavních směrů pracovní vyjížďky by bylo v zájmovém území možné zaznamenat také vliv Prahy a některých významných pracovních center v okolních regionech.

Mapa 4: Saldo dojížďky do škol v obcích ÚCHA

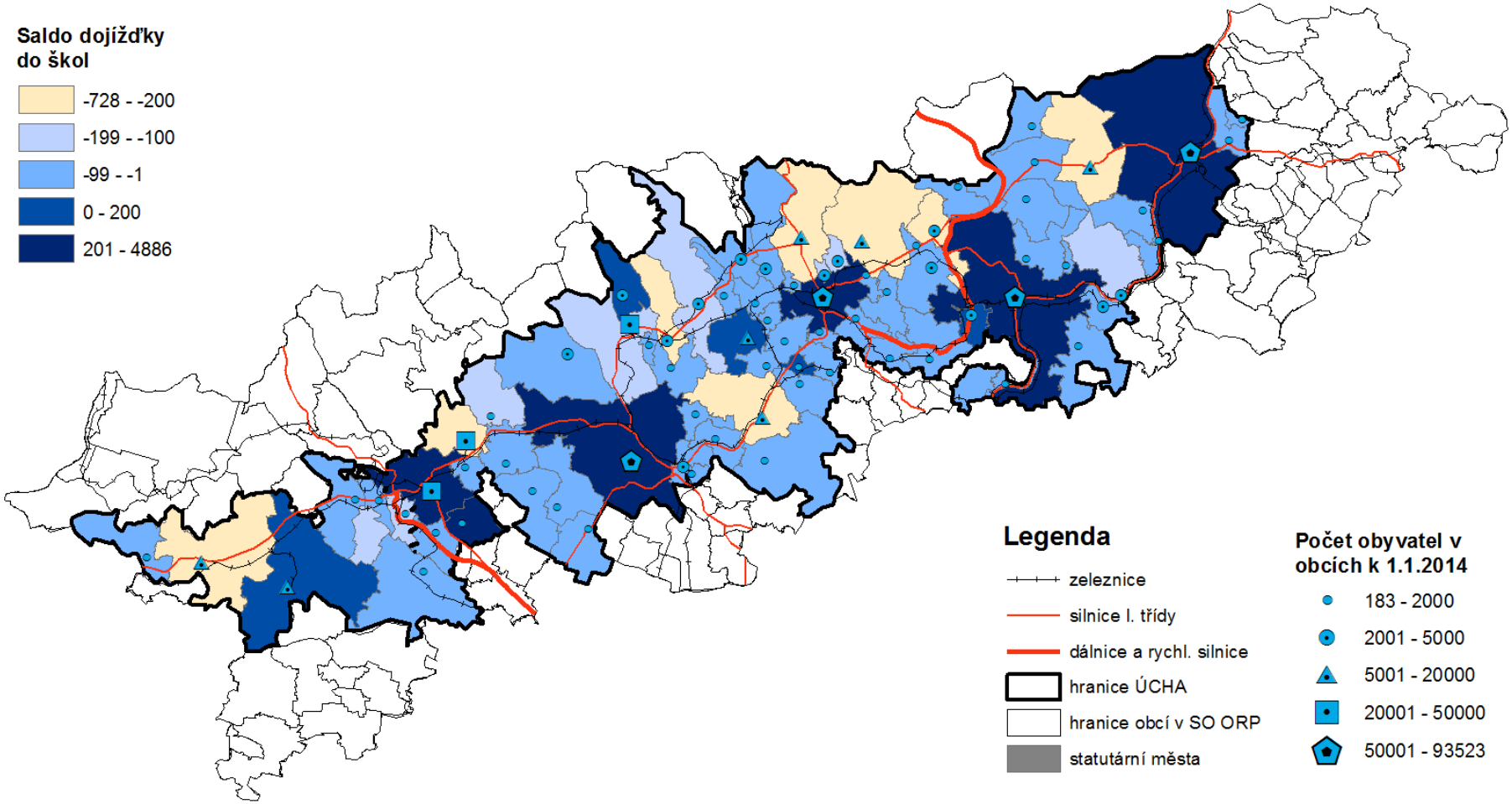

Zdroj dat: SLDB 2011, VDB ČSÚ (2014)

Mapa 5: Saldo dojížďky do zaměstnání v obcích ÚCHA

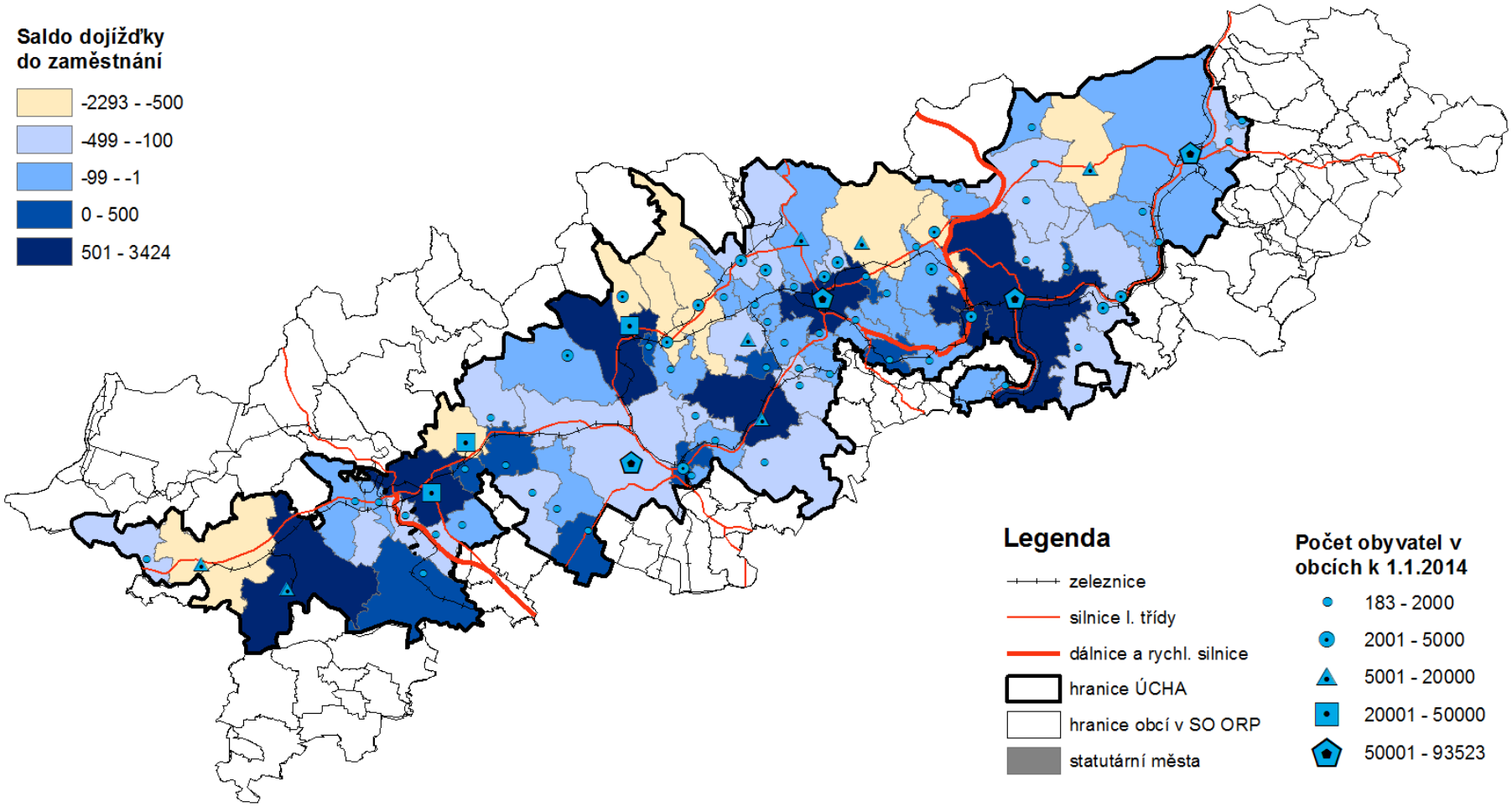

Zdroj dat: SLDB 2011, VDB ČSÚ (2014)

Mapa 6: Vyjížďka do zaměstnání z obcí v příslušných SO ORP do statutárních měst

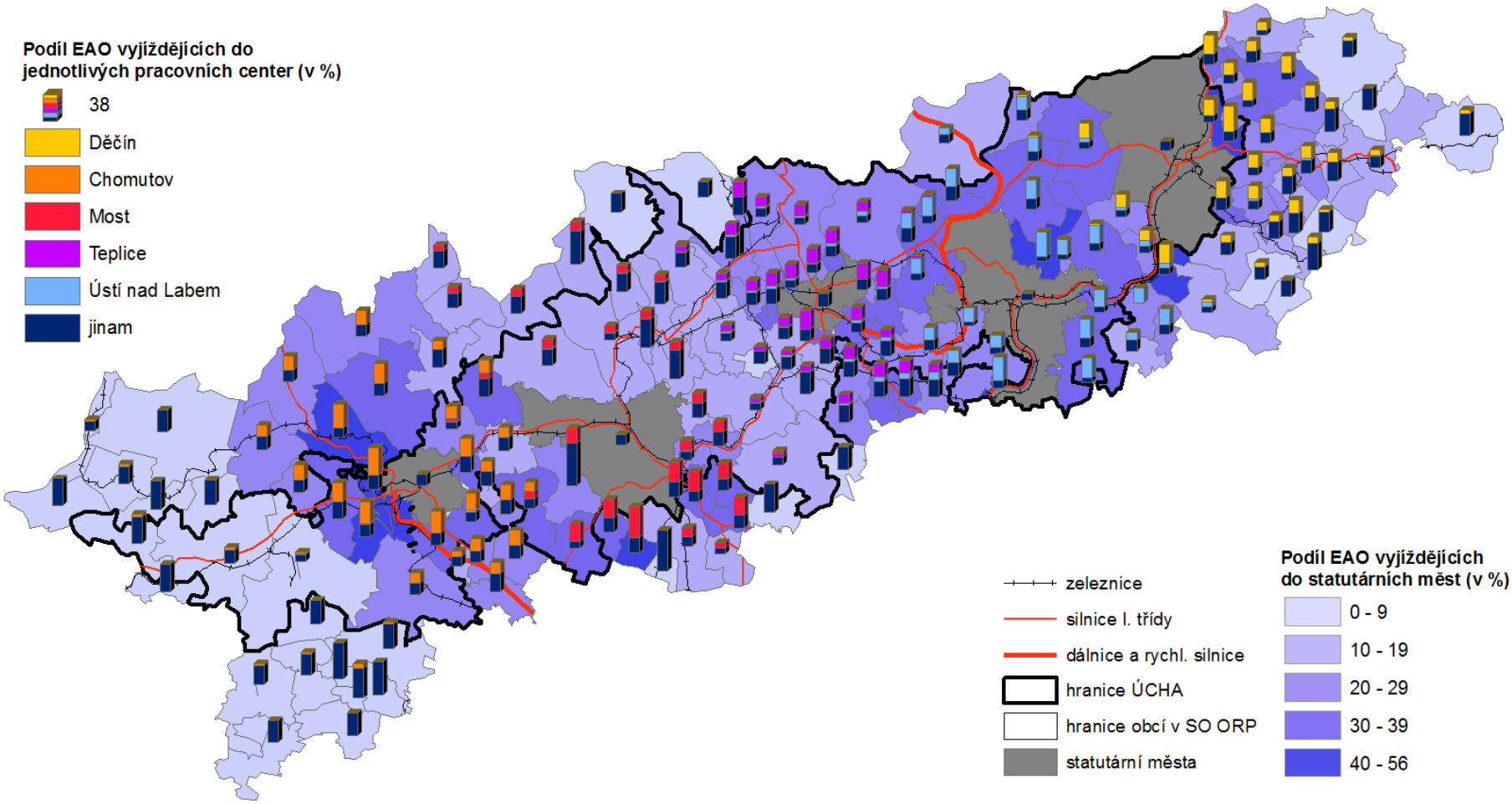

Zdroj dat: SLDB 2011

1.4 Shrnutí

- Území Ústecko-chomutovské aglomerace se vyznačuje polycentrickým charakterem s pěti relativně rovnocennými jádry (mezi nimiž pouze v některých funkcích dominuje krajské město Ústí nad Labem) a velkým počtem relativně lidnatých měst (která místy plní funkci sekundárních center).
- Ústecko-chomutovská aglomerace je významnou a po Pražské aglomeraci nejlidnatější aglomerací Čech a je tradičním energetickým centrem ČR. Aglomerací prochází dvě rozvojové osy republikového významu a nachází se zde rozvojová oblast Ústí nad Labem i území se specifickými rozvojovými potřebami (Mostecko). Vnější vazby s rozvojovým potenciálem má aglomerace s nadřazenými centry (Praha, Drážďany) a Karlovarským krajem.
- Území ÚCHA je dlouhodobě postižené důsledky strukturálních změn ekonomiky a nepříznivým historickým dědictvím v podobě snížené kvality životního prostředí, nepříznivé vzdělanostní a sociální struktury obyvatel, nevyhovující urbanistické struktury sídel i přetrvávající závislosti na materiálově, energeticky a environmentálně náročných odvětvích a odvětvích závislých na docházejících zásobách hnědého uhlí.
- Funkční vazby sídel v aglomeraci vyjádřené dojížďkou do škol a zaměstnání poukazují na polycentrický charakter území a funkční závislost nejen řady menších obcí a měst na jádrových městech aglomerace, ale i poměrně lidnatých měst, u nichž přetrvává role satelitních měst nadřazených jádrových měst (např. Jirkov a Krupka).
- Statutární města plní funkci primárních středisek vzdělávání, kam směřují silné proudy dojížďky do škol. Vzhledem k charakteru aglomerace je potlačena funkce ostatních větších měst jako středisek vzdělávání.
- Dojížďka do zaměstnání je územně diverzifikovaná. Vedle většiny statutárních měst jsou významnými pracovními centry z hlediska salda dojížďky do zaměstnání také města Litvínov, Kadaň, Bílina a Trmice. Kladné saldo dojížďky do zaměstnání vykázala také řada menších měst a obcí, naopak záporné Děčín a Most.
- Statutární města mají značný význam jako pracovní centra zejména pro obce a města v nejbližším okolí, přičemž se jejich pracovní regiony v mezilehlém území částečně překrývají. Další významná pracovní centra v ÚCHA s relativně většími pracovními regiony jsou Bílina, Kadaň, Klášterec nad Ohří a Litvínov.

ANALYTICKÁ ČÁST

2 SOCIOEKONOMICKÁ ANALÝZA

2.1 Obyvatelstvo

Předmětem této kapitoly je seznámení se základními populačními charakteristikami území ÚCHA. Přitom je sledován jak aktuální stav, tak vývojové tendence populačních charakteristik. Mezi sledovanými charakteristikami je stav obyvatelstva, pohyb obyvatelstva (přirozená měna obyvatelstva a migrace), věková, vzdělanostní struktura. Vybrané údaje jsou sledovány na různých územních úrovních, kromě srovnání s referenčními územími (ČR, Ústecký kraj) je samotné území ÚCHA členěno na velikostní kategorie obcí a měst a údaje jsou zpravidla sledovány i na úrovni samotných obcí. V kapitole jsou využita zejména data pocházející z Veřejné databáze ČSÚ, SLDB 2011 a Databáze demografických údajů za obce ČR.

2.1.1 Vývoj počtu a pohybu obyvatel

Celkový počet obyvatel Ústecko – Chomutovské aglomerace v období 1991–2013 s menšími výkyvy klesal. Ve sledovaném období zde byl zaznamenán pokles o 9739 obyvatel. Pokles připadal zejména na statutární města a město Litvínov, všechny ostatní velikostní skupiny měst a obcí v ÚCHA naopak ve sledovaném období zaznamenaly přírůstek počtu obyvatel. Největší pokles byl zaznamenán v Ústí nad Labem, tedy největším městě.

Tabulka 4: Vývoj počtu obyvatel v Ústecko – Chomutovské aglomeraci v období 1991–2013

	1991	1996	2001	2006	2011	2013	2013-1991
Celkem ITI ÚCHA	**531 758**	**531 502**	**523 780**	**524 679**	**524 001**	**522 019**	**-9 739**
Děčín	55 155	53 938	52 572	51 875	50 613	50 289	-4 866
Chomutov	53 231	52 098	51 083	50 027	49 650	49 187	-4 044
Most	70 706	70 874	68 347	67 805	66 730	67 490	-3 216
Teplice	53 136	52 753	51 107	51 010	50 463	50 330	-2 806
Ústí nad Labem	100 003	97 164	95 565	94 298	94 853	93 747	-6 256
Statutární města celkem	**332 231**	**326 827**	**318 674**	**315 015**	**312 309**	**311 043**	**-21 188**
Litvínov	29 166	28 622	27 414	27 056	26 284	25 406	-3 760
Ostatní obce	**170 361**	**176 053**	**177 692**	**182 608**	**185 408**	**185 570**	**15 209**
z toho:							
města 5000+	103 660	105 783	104 917	105 999	105 252	104 407	747
obce 2000 - 5000	36 584	39 021	40 028	41 579	42 541	42 489	5 905
obce do 2000	30 117	31 249	32 747	35 030	37 615	38 674	8 557

Zdroj: ČSÚ (2014b)

Při porovnání přírůstku, resp. úbytku počtu obyvatel v jednotlivých velikostních skupinách měst a obcí oproti roku 1991 je zjevný dynamický růst lidnatosti populačně nejmenších obcí, ve kterých mezi sledovanými skupinami žilo nejméně obyvatel (28 % v období 1991–2013). Poměrně výrazný rozvoj zaznamenala také města a obce do 5000 obyvatel (o cca 16 %), kde už však byly zaznamenány určité meziroční výkyvy. Skokový nárůst počtu obyvatel v této skupině souvisel s odtržením Trmic od Ústí nad Labem. V této velikostní skupině měst a obcí byl již zaznamenán pokles, resp. stagnace růstu počtu obyvatel po r. 2010. Zjevné výkyvy v meziroční změně počtu obyvatel a to u všech velikostních skupin kromě nejmenších obcí byly zaznamenány v letech 2001 a 2011, kdy byl v rámci populačních cenzů zjištěn skutečný stav počtu obyvatel v zájmovém území a došlo tak k revizi nadhodnocené průběžné evidence[7]. U středně velkých měst aglomerace (vč. Litvínova) byl až do roku 2000 zaznamenán průběžný růst počtu obyvatel, který však vzhledem ke zjevné revizi po SLDB 2001 nemusel zcela vypovídat o reálném vývoji populace. Následovalo desetiletí stagnace, resp. mírného přírůstku revidovaného po SLDB 2011. Od r. 2011 zde však dochází ke zjevnému poklesu počtu obyvatel. U statutárních měst byl zaznamenán průběžný pokles počtu obyvatel v celém sledovaném období s výraznější amplitudou v letech 2001 a 2011 v důsledku revize lidnatosti na základě SLDB. V celém zájmovém území v souhrnu docházelo oficiálně ke stagnaci lidnatosti až do r. 2001, kdy došlo k první revizi na základě SLDB, v dalším desetiletí docházelo oficiálně ke stagnaci, resp. přírůstku počtu obyvatel, což opět částečně vyvrátily výsledky SLDB 2011. Od r. 2011 zde byl zaznamenán celkový pokles počtu obyvatel.

Graf 1: Vývoj počtu obyvatel podle velikostních skupin obcí a měst v ÚCHA

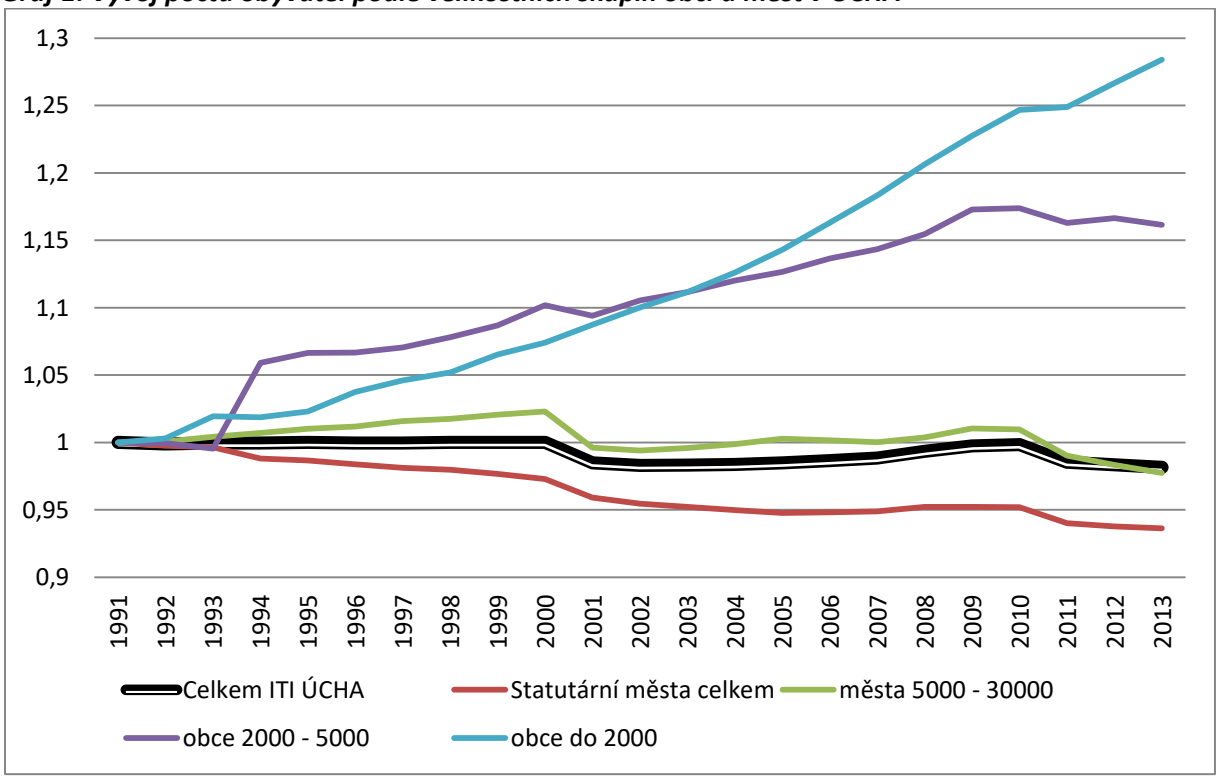

Zdroj dat: ČSÚ (2014b)

[7] Mnoho obyvatel, kteří se ze zájmového území vystěhovali, nezměnilo adresu trvalého pobytu a tak bylo evidováno v místě původního bydliště.

Pozn.: Vývoj počtu obyvatel je vyjádřen indexem změny v každém roce oproti roku 1991. Dosažení hodnoty 1,28 u obcí do 2000 obyvatel v roce 2013 znamená, že k roku 2013 vzrostl celkový počet obyvatel těchto obcí o 28 % oproti roku 1991.

Mapa 7: Vývoj počtu obyvatel v obcích mezi lety 1991 a 2014

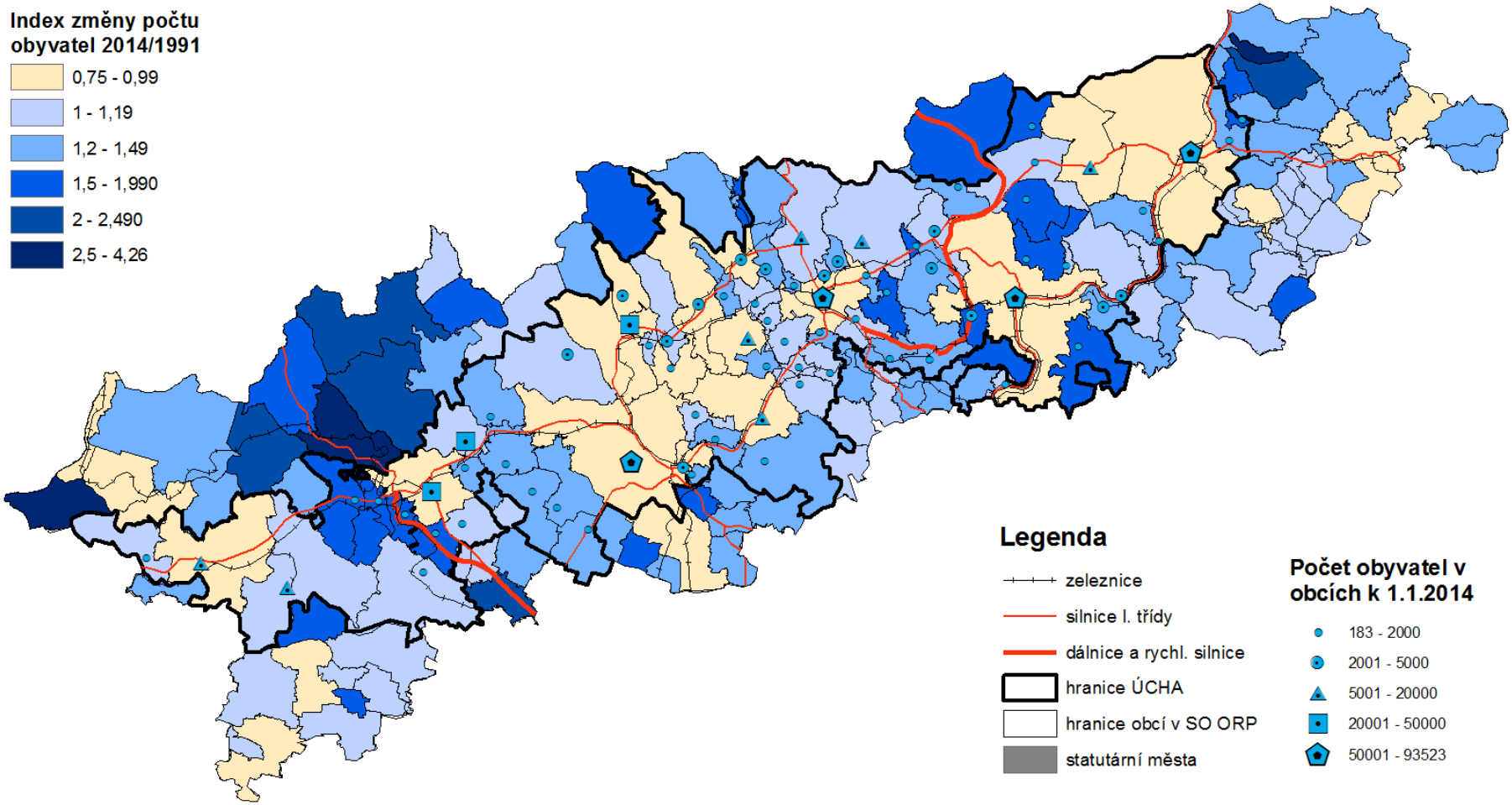

Zdroj dat: ČSÚ (2014a,b)

Při pohledu na Mapa 7 je zřejmé, že ve sledovaném období došlo k poklesu lidnatosti u všech měst nad 5000 obyvatel kromě Kadaně, Krupky a Dubí. Z územního hlediska je viditelné určité soustředění populačně ztrátových měst a obcí na Mostecku, což může souviset nepříznivými důsledky strukturálních změn ekonomiky a dlouhodobě zhoršenou situací na trhu práce v mikroregionu. Podobné soustředění populačně ztrátových obcí je i v sousedním mikroregionu, v jehož centru se nachází Důl Bílina. Další populačně ztrátová území zpravidla představují výše zmíněná největší města a obce a města v periferní poloze (Vejprtsko, jih Kadaňska, Českokamenicko).

Naopak zjevné soustředění populačně relativně vysoce ziskových obcí je na Chomutovsku, zejména pak v Krušných horách v okolí silnice I/7. Protože se ale jedná o populačně malé obce, vysoké relativní přírůstky počtu obyvatel se zde neprojevily vysokým růstem v absolutních číslech (maximálně do cca 250 obyvatel). Dalším ohniskem relativně vyššího růstu populace jsou obce v Českém Švýcarsku a obce sousedící s krajským městem Ústí nad Labem. Přírůstek počtu obyvatel byl obecně zaznamenán u valné většiny populačně menších obcí, zejména pak v nejbližším zázemí statutárních měst.

Graf 2: Přirozená měna v ÚCHA v období 1991–2014

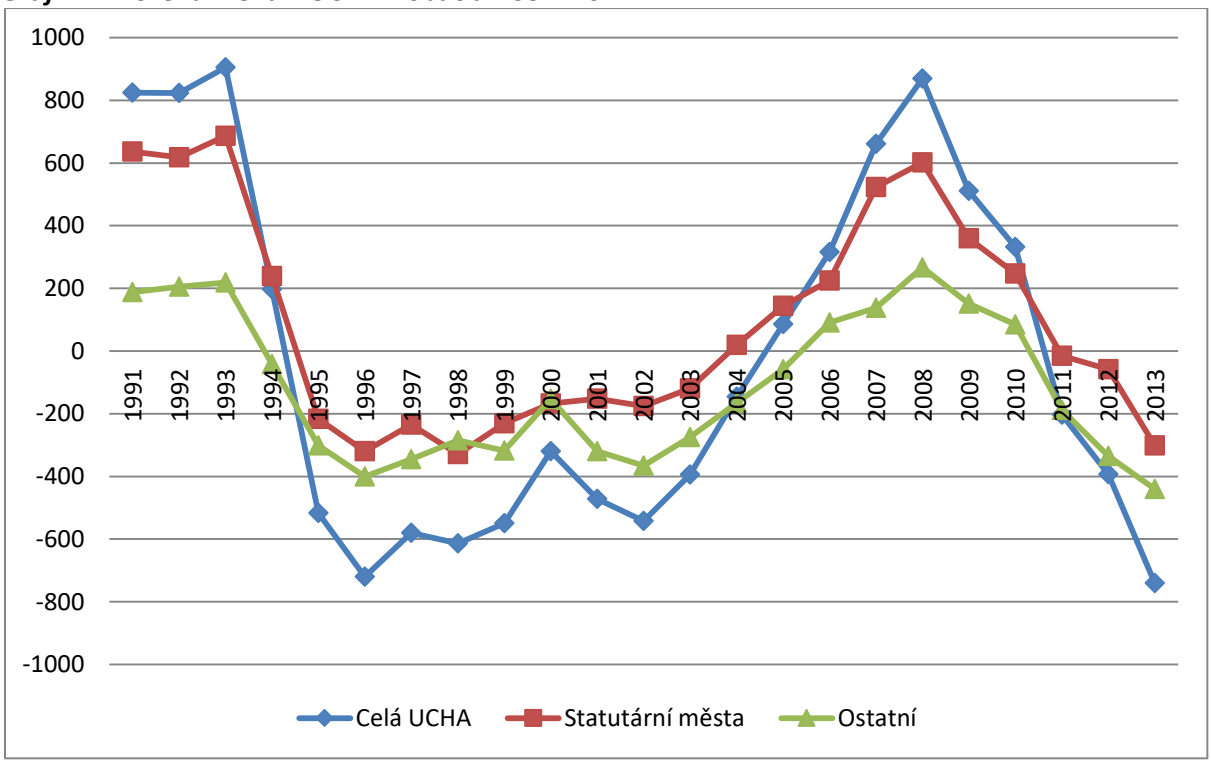

Zdroj dat: ČSÚ (2014b)

O příčinách populačního poklesu, resp. růstu měst a obcí v zájmovém území vypovídá zkoumání vývoje přirozené a migrační měny v zájmovém území.

Vývoj přirozené měny (Graf 2) vykazuje střídající se dlouhodobější trendy. Po období kladných přirozených přírůstků obyvatel statutárních měst i ostatních měst a obcí v ÚCHA přišlo v souvislosti s obecným republikovým trendem období přirozeného úbytku populace. Ten v celém zájmovém území trval od r. 1995 do r. 2004. Od r. 2005 nastal v souvislosti s reprodukcí populačně silných ročníků 70. let (tzv. „Husákových dětí“) opětovný růst počtu obyvatel přirozenou měnou s výrazným vrcholem v r. 2008. Po r. 2008 došlo patrně i v souvislosti se zhoršující se makroekonomickou situací k rapidnímu zpomalení růstu populace přirozenou měnou, které r. 2011 přešlo v opětovný úbytek, jenž se nadále

prohlubuje. Zajímavostí je, že příznivější populační vývoj z hlediska přirozené měny vykazují dlouhodobě statutární města. Vzhledem k jejich dominanci na populaci ÚCHA je přirozené, že zde jsou v obdobích přirozeného přírůstku obyvatelstva zaznamenávány vyšší absolutní přírůstky počtu obyvatel přirozenou měnou, zajímavé však je, že v obdobích přirozeného úbytku zde bývá nižší absolutní úbytek, než v ostatních městech a obcích. To je v určitém protikladu s dlouhodobou migrační ztrátovostí statutárních měst i s obecnými projevy souvisejícího procesu suburbanizace, v jehož rámci se do obcí a měst v zázemí jádrových měst stěhují zejména mladší domácnosti v reprodukčním věku. V ÚCHA však proces suburbanizace i vzhledem ke zhoršené makroekonomické situaci i situaci na trhu práce v regionu patrně nemá takový vliv na populační charakteristiky, a to zejména z důvodu relativně nižší intenzity suburbanizace, než v některých jiných aglomeracích. Otázkou je, do jaké míry se na migračních charakteristikách projevuje vysoké zastoupení romské populace, která je soustředěna zejména právě ve statutárních městech a která je obecně charakteristická vysokou natalitou.

Graf 3: Migrační měna v ÚCHA v období 1991–2014

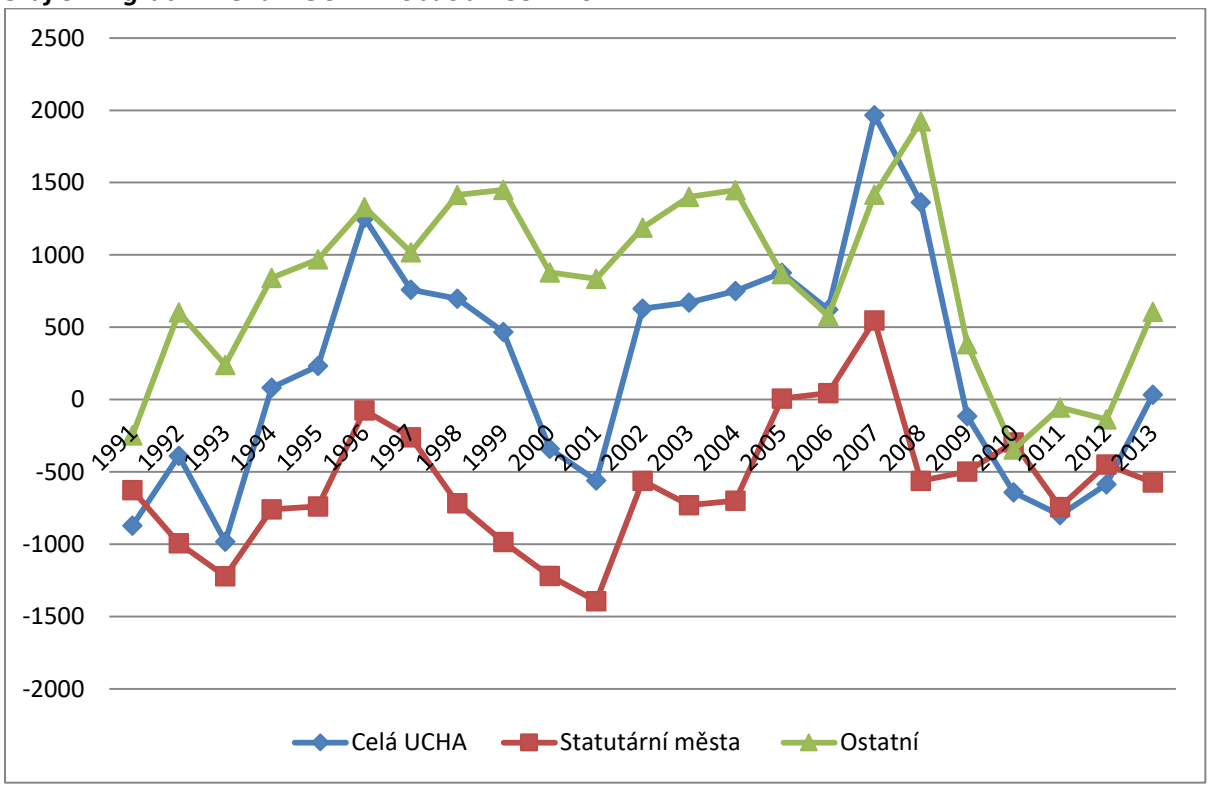

Zdroj dat: ČSÚ (2014b)

Migrační měna obyvatel ÚCHA je v souladu s obecně dynamičtějším charakterem migrace mnohem více rozkolísaná, než přirozená měna. Z hlediska celé ÚCHA však lze i u migrační měny zaznamenat cyklické střídání období s migračním přírůstkem (1994–1999 a 2002–2008) i úbytkem (1991–1993, 2000–2001 a 2009–2012). Migrační úbytek obyvatelstva ÚCHA v první polovině 90. let souvisel jednak se zvýšenou mobilitou obyvatelstva po konci éry socialismu a pravděpodobně i se zhoršenými podmínkami k životu v zájmovém území, jednak navazovaly na již dříve započatý trend migračního úbytku populace mnoha významných měst v zájmovém území. Díky poměrně vysoké migrační ziskovosti ostatních měst a obcí v ÚCHA i výraznému zpomalení migračního úbytku statutárních měst byl v ÚCHA v celé druhé polovině 90. let zaznamenán migrační přírůstek. Od r. 1997 však docházelo k rapidnímu zvyšování migračního úbytku populace statutárních měst, na který mohla mít vliv také

transformační krize z konce 90. let, jež zintenzivnila negativní důsledky strukturálních změn ekonomiky na ekonomickou situaci a situaci na trhu práce v zájmovém území. Zlepšení migrační bilance nastalo až po hospodářském oživení a přetrvávalo po celou dobu následné konjunktury, v jejímž vrcholném období 2005 – 2007 byl nejspíše také v souvislosti se vstupem ČR do EU a Schengenského prostoru zaznamenáván dokonce migrační přírůstek ve statutárních městech. Nástup globální hospodářské recese v r. 2008 však opět předznamenal rapidní zhoršení migrační bilance, a to jak ve statutárních městech, tak i v ostatních městech a obcích, které se dokonce v období 2010-2012 staly také migračně ztrátové. Celkové zlepšení migrační bilance v ÚCHA přinesl až rok 2013.

V zájmovém území byl tedy s výjimkou let 2005–2007 zaznamenán dlouhodobý migrační úbytek populace statutárních měst. Naopak s výjimkou let 1991 a 2010–2012 zde byl nepřetržitý migrační přírůstek populace ostatních měst a obcí. To souviselo jak s vnitřní migrací (v rámci ÚCHA, zejména v souvislosti s procesem suburbanizace), tak s vnější migrací. Celkem zaznamenala ÚCHA v období 1991–2013 migrační přírůstek 5119 obyvatel, statutární města migrační úbytek -13 497 obyvatel a ostatní města a obce migrační přírůstek 18616 obyvatel. Z toho vyplývá, že se na migrační bilanci ÚCHA nezanedbatelnou měrou projevila také vnější migrace, v jejímž rámci převážilo (o 5119 obyvatel) stěhování do aglomerace. Tento vývoj je v kontextu dlouhodobě méně příznivé makroekonomické situace a situace na trhu práce v regionu poněkud zarážející, vysvětlit lze zejména přistěhováním cizinců[8] a sociálně slabých, zejména pak Romů[9]. Dalším významným faktorem, který může přispívat k dlouhodobé migrační ziskovosti ÚCHA navzdory ekonomické situaci je intenzivní vyjížďka do zaměstnání do Prahy, která místním obyvatelům umožňuje uplatnění na tamním trhu práce, přičemž vyjíždějícím náklady na vyjížďku kompenzují výrazně nižší ceny bydlení v ÚCHA. Tito vyjíždějící tak zůstávají v regionu navzdory nepříznivé situaci na trhu práce, nebo se sem cíleně stěhují kvůli výrazně nižším nákladům na bydlení (což se týká také mnohých cizinců).

Z pohledu migrační měny tak lze vysledovat tři hlavní trendy: (1) vývoj migrace ovlivňuje zejména makroekonomická situace, (2) dlouhodobě migračně rostou menší města a obce na úkor statutárních měst, (3) celé území migračně roste v souvislosti s přistěhováním cizinců a sociálně slabých.

Z dostupných dat bohužel není možné vysledovat strukturu migrantů. Tak jako se lze domnívat, že se do území ÚCHA ve velké míře stěhují sociálně slabí obyvatelé, lze předpokládat, že se z aglomerace vystěhovávají především mladí lidé a ekonomicky aktivní obyvatelé, kteří hledají uplatnění v regionech s lepší situací na trhu práce či obecně lepšími podmínkami k životu. Mezi těmito migranty mohou mít výrazné zastoupení vysokoškoláci, kteří se rozhodnou zůstat v regionu, kde studovali, lidé s vyšší kvalifikací, kteří mají větší výběr pracovních příležitostí v jiných regionech a obecně lidé s vyšší sociální mobilitou. Na tento „odliv mozků“ poukazují i některé zdroje informací (např. PRÚK 2012) a tento proces je možné vnímat jako velkou hrozbu pro sociální vitalitu obyvatelstva aglomerace i ekonomickou konkurenceschopnost aglomerace.

[8] Mezi cizinci je významně zastoupena Vietnamská minorita, která se dlouhodobě etabluje na maloobchodním trhu a v dalších odvětvích sektoru služeb.

[9] Sociálně slabí a zejména pak Romové se do území stěhují především v souvislosti s mimořádnou nabídkou „laciného“ disponibilního bydlení i disfunkčnímu systému sociálních příspěvků na bydlení. Zejména v populačně ztrátových největších městech tak částečně zmírňují úbytek populace stěhováním.

2.1.2 Věková struktura obyvatelstva

Věková struktura obyvatelstva ÚCHA i celého Ústeckého kraje je poměrně příznivá, což se projevuje tím, že v době SLDB 2011 žilo v území více dětí než seniorů. V tomto ohledu vykazovalo zájmové území o poznání příznivější charakteristiky, než celá Česká republika. V samotných statutárních městech byl poměr seniorů a dětí opačný, ale s výjimkou Teplic zde žilo jen nepatrně méně seniorů než dětí. Méně příznivá věková struktura ve velkých městech tak odpovídala republikovým trendům, i tak byl ale index stáří u většiny statutárních měst v ÚCHA výrazně nižší, než u většiny srovnatelně velkých měst v ČR[10]. Méně příznivá věková struktura obyvatelstva velkých měst obecně souvisí s procesem suburbanizace, v jehož rámci se z měst stěhují domácnosti v reprodukčním věku s dětmi, nebo v očekávání dětí. Naopak u ostatních obcí ÚCHA byla zaznamenána velmi příznivá věková struktura obyvatelstva (vyjádřená indexem stáří). Ta byla u všech velikostních kategorií obcí a měst (kromě statutárních měst a Litvínova). Příznivější věkovou strukturu, resp. relativně vysoké zastoupení dětí zde lze spojovat jak s důsledky procesu suburbanizace (přistěhování domácností s dětmi či v očekávání dětí do menších obcí a měst v zázemí jádrových měst), tak s vysokým zastoupením romského etnika (a to zejména ve městech).

Tabulka 5: Věková struktura obyvatelstva ÚCHA podle SLDB 2011

	Počet bydlících obyvatel	Podíl obyvatel ve věku 0-14 let (%)	Podíl obyvatel ve věku 15-64 let (%)	Podíl obyvatel ve věku 65 let a více (%)	Index stáří
Česká republika	10 436 560	14,3	69,6	15,8	110,5
Ústecký kraj	804 949	15,0	69,9	14,6	96,9
Celkem ÚCHA	**506844**	**15,1**	**70,3**	**14,6**	**96,7**
Děčín	48886	15,2	68,8	16,0	105,5
Chomutov	47995	14,5	70,9	14,6	101,1
Most	64887	14,5	71,2	14,3	98,7
Teplice	49357	13,8	69,5	16,7	121,3
Ústí nad Labem	92484	15,1	69,7	15,2	100,2
Statutární města celkem	**303609**	**14,7**	**70,0**	**15,3**	**104,1**
Litvínov	24798	14,6	68,7	16,7	114,3
Ostatní obce	**178437**	**15,9**	**71,0**	**13,1**	**82,8**
z toho:					
města 5000+	100711	15,8	71,2	13,0	82,6
obce 2000 - 5000	41122	15,9	70,2	13,9	87,5
obce do 2000	36604	16,1	71,4	12,5	78,0

Zdroj: SLDB 2011

Z územního hlediska je rozložení obcí podle indexu stáří poměrně rovnoměrné. Ohniska s vyšším indexem stáří v ÚCHA představují statutární města spolu s Litvínovem, naopak obce v nejbližším zázemí těchto měst mají v souvislosti s procesem suburbanizace poměrně „mladou“ populaci.

[10] To je nejspíše zapříčiněno vysokou koncentrací romského etnika ve statutárních městech ÚCHA, které je charakteristické vysokou natalitou a mírou plodnosti.

K tomu místy přispívá soustředění romského etnika (např. v obci Obrnice, kde byl index stáří nejnižší v celé ÚCHA) Kromě statutárních měst byl vyšší podíl seniorů než dětí již jen u několika málo měst a obcí, mezi kterými v souvislosti s lokalizací domova pro seniory i dalšími místními specifiky (satelitní město Litvínova tvořené socialistickým sídlištěm) vyčnívalo Meziboří. Umístění kapacitních zařízení sociálních služeb orientovaných na seniory je také důvodem velmi vysokého indexu stáří zaznamenaného u řady periferních obcí a měst mimo území ÚCHA (např. u Kryštofových Hamrů, Brandova, Janova a Kytlic).

Mapa 8: Index stáří v obcích zájmového území podle SLDB 2011

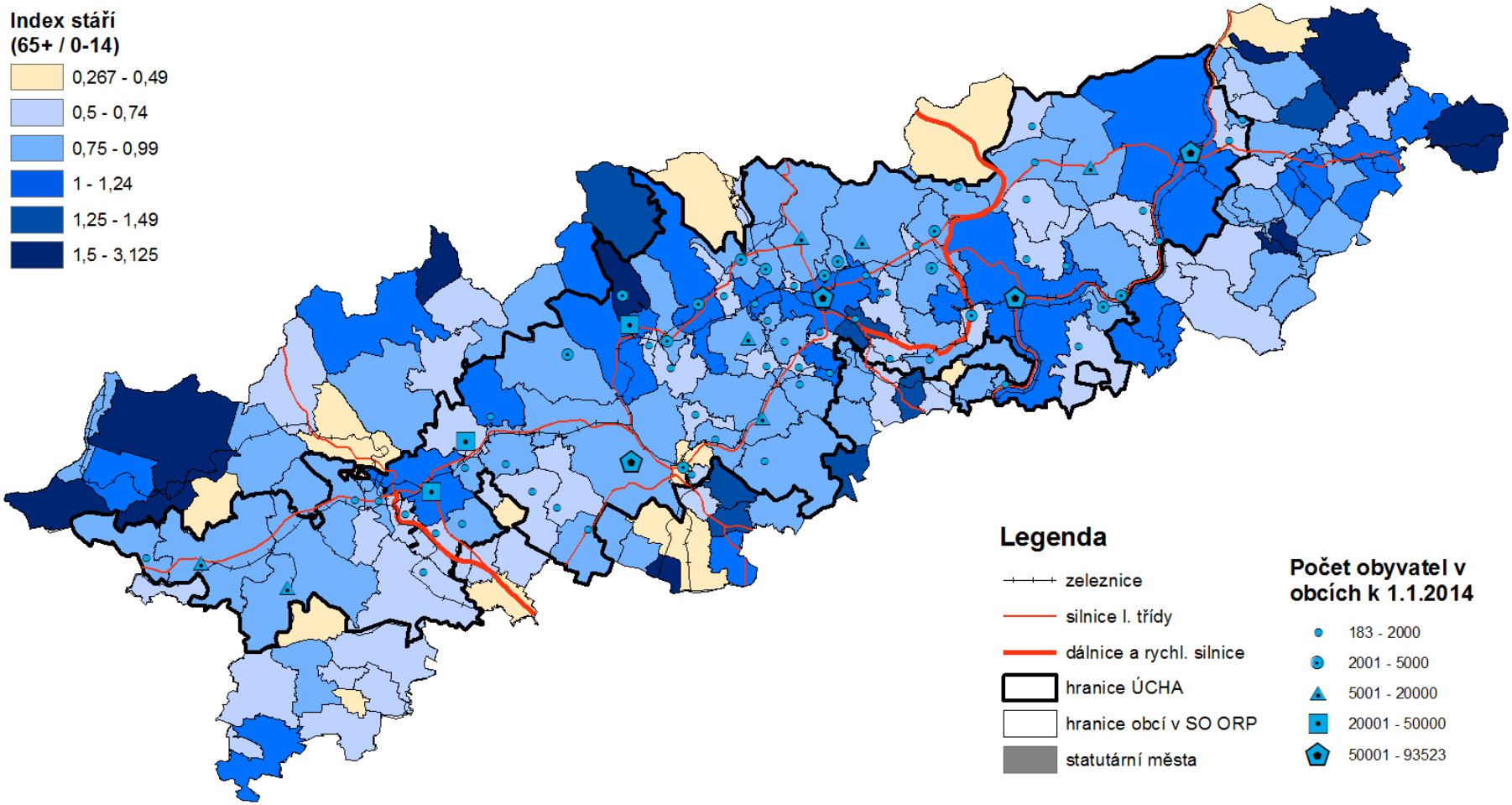

Zdroj dat: SLDB 2011, VDB ČSÚ (2014)

Pozn.: Index stáří udává počet obyvatel ve věku nad 65 let na 100 obyvatel ve věku 0-14 let.

2.1.3 Vzdělanostní struktura obyvatelstva

Vzdělanostní struktura obyvatelstva v ÚCHA je podobně jako v celém Ústeckém kraji tradičně méně příznivá, než ve zbytku ČR. To se projevuje na jedné straně nižším podílem obyvatel s vysokoškolským a úplným středním vzděláním, na druhé straně výrazně vyšším podílem obyvatel s pouze základním či neukončeným základním vzděláním. Zhoršená vzdělanostní struktura obyvatelstva ÚCHA oproti zbytku ČR souvisí s vysokým zastoupením romské populace, která je charakteristická nízkou vzdělanostní úrovní, i s historickým dědictvím v podobě soustředění pracovních sil s nízkou kvalifikací. Tyto faktory jsou nepříznivé i z hlediska budoucnosti regionu, protože je zde vysoké zastoupení dětí ze sociálně méně podnětného prostředí, jejichž vstupní úroveň na počátku výchovně-vzdělávacího procesu je nízká, stejně jako motivace a podmínky, které jim rodinné prostředí ke vzdělávání vytváří. Vzdělanostní úroveň obyvatelstva je vyšší ve statutárních městech, a to zejména v souvislosti s lokalizací velkého množství pracovních příležitostí vyžadujících vyšší kvalifikační úroveň, a do určité míry i s lepší dostupností široké nabídky příležitostí ke vzdělávání. Ze statutárních měst je vzdělanostní struktura obyvatelstva nejpříznivější v Ústí nad Labem, kde sídlí univerzita a další významné instituce přitahující kvalifikované obyvatelstvo. V ostatních městech a obcích je vzdělanostní struktura obyvatelstva obecně (s výjimkou suburbánních obcí) méně příznivá.

Tabulka 6: Vzdělanostní struktura obyvatelstva ÚCHA podle SLDB 2011

	bez vzdělání	základní a neukončené základní	vyučení a střední odborné bez maturity	úplné střední s maturitou a vyšší odborné	vysoko-školské
Česká republika	0,5	17,6	33	31,2	12,5
Ústecký kraj	0,7	18,5	29,7	23,9	6,4
Celkem ITI ÚCHA	**0,8**	**23,2**	**36,8**	**30,7**	**8,5**
Děčín	0,7	20,9	36,6	33,0	8,8
Chomutov	0,8	22,9	36,2	31,4	8,6
Most	0,7	24,1	35,9	30,3	9,0
Teplice	0,6	20,8	33,8	33,9	10,9
Ústí nad Labem	0,7	20,5	32,8	34,3	11,7
Statutární města celkem	**0,7**	**21,8**	**34,8**	**32,7**	**10,0**
Litvínov	1,4	24,6	37,6	28,2	8,2
Ostatní obce	**0,9**	**25,4**	**40,1**	**27,6**	**6,1**
z toho:					
města 5000+	1,0	26,4	39,4	27,5	5,8
obce 2000 - 5000	0,8	24,4	40,3	27,9	6,7
obce do 2000	0,8	23,7	41,9	27,4	6,1

Zdroj: SLDB 2011

Mapa 9: Podíl obyvatel s vysokoškolským vzděláním podle SLDB 2011

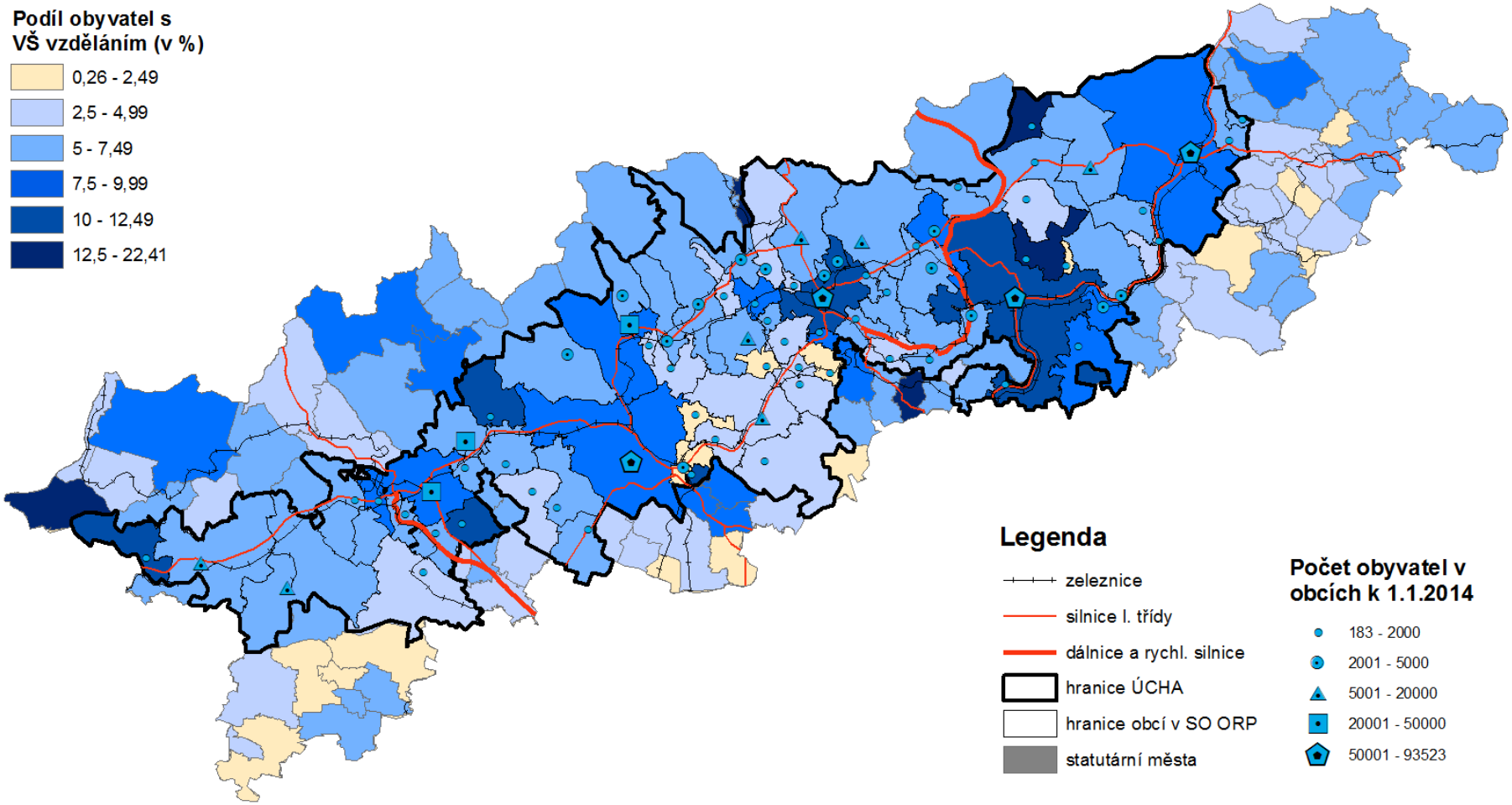

Zdroj dat: SLDB 2011, VDB ČSÚ (2014)

Z územního hlediska (Mapa 9) je vzdělanostní struktura obyvatel podle podílu vysokoškolsky vzdělaných příznivější ve statutárních městech a některých obcích jejich nejbližšího zázemí [11], ve výjimečných případech také ve vzdálenějších suburbánních obcích[12]. Naopak nižší podíl obyvatelstva s VŠ vzděláním je v území situovaném mezi jednotlivými statutárními městy a v periferních částech ÚCHA, výrazně nižší je zejména na Bílinsku a Mostecku a v některých dalších obcích v nejbližším okolí povrchových dolů. Faktorem nízkého podílu VŠ vzdělaných obyvatel je v těchto územích jednak nižší rezidenční atraktivita spojená s důlní činností, jednak obecně snížená kvalifikační struktura obyvatel v důsledku poptávky po pracovní síle s nižší kvalifikací. Místy výrazně ovlivňuje populační charakteristiky (včetně nižšího podílu VŠ vzdělaných) vysoké zastoupení romské populace (např. v Obrnicích), ve výjimečných případech také umístění zařízení sociálních služeb (např. v Ryjicích).

Specifickým problémem souvisejícím jak s počátečním vzděláváním, tak se vzdělanostní skladbou obyvatelstva je nízká jazyková gramotnost obyvatel aglomerace, zejména z hlediska znalosti cizích jazyků. Na to poukazují i výsledky maturitních zkoušek, v nichž mají žáci SŠ v Ústeckém kraji prakticky ve všech ohledech nejhorší výsledky mezi kraji ČR (viz Cermat 2015). Horší znalost cizích jazyků však limituje možnosti uplatnění trhu práce v nedalekém Sasku, kvalitu služeb poskytovaných zahraničním klientům (a to nejen služeb CR) i možnosti obchodní spolupráce se zahraničními subjekty (a primárně se subjekty ze SRN) a je tak jedním z limitujících faktorů rozvoje ekonomiky aglomerace.

2.1.4 Sociální vyloučení

Naprosto zásadní rozvojový problémem z pohledu ÚCHA představuje sociální vyloučení. To je v území aglomerace spojené nejen s vysokým zastoupením sociálně slabých obyvatel (mj. v souvislosti s dlouhodobou nezaměstnaností), ale především s mimořádnou koncentrací sociálně vyloučeného romského obyvatelstva. Navzdory absenci relevantních tvrdých dat, např. ze SLDB 2011 (kde byla etnická příslušnost respondenta deklaratorní otázkou a Romové se ke svému etniku zpravidla nehlásili) je možné konstatovat, že v ÚCHA žije velmi početná romská komunita a žije zde absolutně nejvyšší počet sociálně vyloučených obyvatel mezi aglomeracemi ČR. V současné době sice ještě nejsou k dispozici podrobné výsledky nového mapování sociálně vyloučených lokalit (SVL) realizovaného v letech 2014 a 2015, v Analýze sociálně vyloučených lokalit z května 2015 (dále GAC 2015) je však uvedeno, že ze 6 SO ORP s nejvyšším počtem sociálně vyloučených obyvatel patří 4 k ÚCHA. Jedná se o SO ORP Ústí nad Labem (asi 8200 sociálně vyloučených obyvatel), Chomutov (asi 6300), Litvínov (asi 6000) a Most (asi 5500). V celém Ústeckém kraji žije podle GAC (2015) přibližně 36000–38 500 sociálně vyloučených obyvatel v celkem 89 SVL (obojí představuje jednoznačně nejvíce mezi kraji ČR). Oproti roku 2006, kdy bylo realizováno původní mapování sociálně vyloučených lokalit, se jedná o nárůst o cca 15 000 sociálně vyloučených obyvatel a 26 lokalit. Navzdory absenci bližších údajů o lokalizaci SVL je možné podle GAC (2015) odhadnout, že na území ÚCHA bylo identifikováno celkem 17 obcí se SVL a ve zbytku Ústeckého kraje 21 obcí se SVL. Data z předchozího mapování (GAC 2006) přitom naznačují, že právě ve městech a obcích ÚCHA se nachází nejlidnatější SVL a že tak valná většina sociálně vyloučených obyvatel Ústeckého kraje žije

[11] Zejména v obcích rozvíjejících se v souvislosti s procesem suburbanizace, kam se stěhují zámožnější obyvatelé, kteří mají zpravidla vyšší kvalifikační úroveň.

[12] Jejichž rezidenční atraktivitu, která sem v rámci procesu suburbanizace přivádí zámožnější a kvalifikovanější populaci zvyšují zejména přírodní atraktivity (např. obce Tisá a Perštejn).

právě v ÚCHA. To potvrzují i výše zmíněné údaje o počtu sociálně vyloučených obyvatel v SO ORP, protože ve zmíněných SO ORP byly patrně s výjimkou jedné obce v SO ORP Most identifikovány SVL pouze ve městech a obcích na území ÚCHA. Pouhý součet odhadovaných sociálně vyloučených obyvatel ve zmíněných SO ORP činí 26 000 osob, což je více, než v jakémkoli jiném kraji ČR. Zmíněné údaje poukazují spolu s nastíněným trendem rapidního růstu počtu sociálně vyloučených obyvatel i SVL a ve srovnání se situací ve zbytku ČR na alarmující situaci problematiky sociálního vyloučení v aglomeraci.

Navzdory skutečnosti, že SVL jsou také v nemalé míře obývány příslušníky majoritní populace, stále dominují SVL v nichž žije především romské obyvatelstvo. To se týká i ÚCHA, která vyčnívá počtem romských obyvatel, SVL i existencí bezprecedentních ghett s mimořádnou mírou sociální a fyzické deprivace, představované nejen všeobecně známým mosteckým sídlištěm Chánov či mediálně proslulým Litvínovským sídlištěm Janov, ale i mimořádně zanedbanou čtvrtí Předlice v Ústí nad Labem, kde je míra fyzické deprivace lokality v měřítkách ČR bezprecedentní[13].

Koncentrace romské komunity v ÚCHA započala krátce po konci 2. světové války v souvislosti s poptávkou po nekvalifikované pracovní síle uplatnitelné v místním těžkém průmyslu a stavebnictví. Ústecký kraj se tak stal cílovou destinací migrace Romů pocházejících z velké části z romských osad na Slovensku. Vzhledem k silné sociální kohezi romské komunity následovaly pracovníky (muže) záhy jejich rodiny, pro něž však v území nebylo dostatečně kapacitní a adekvátní ubytování. Dá se říci, že neuspokojivá situace v bydlení romské komunity přetrvává od té doby. Koncentrace Romů v území pokračovala navzdory úsilí o její nezvyšování[14] prakticky po celou éru socialismu, řada problémů v soužití s majoritní populací a sociálně vyloučených lokalit je dědictvím socialistické éry.

Velká část problémů v soužití romské komunity s majoritní společností i v ekonomické a sociální situaci příslušníků romské komunity vznikla až v postsocialistické éře. Jednak došlo v důsledku ekonomické transformace k mimořádnému nárůstu nezaměstnanosti mezi příslušníky romské komunity, s negativními ekonomickými důsledky na její příslušníky i soužití s většinovou společností. Romská nezaměstnanost se stala příčinou a částečně i důsledkem některých předsudků o Romech, na druhou stranu odráží i nezájem nemalé části romské populace o získání zaměstnání a velmi nízkou úroveň kvalifikace a pracovních kompetencí části romské populace. Postsocialistická transformace měla dále důsledky na bydlení Romů. Tím, že došlo k zániku státního systému přidělování bytů, restitucím a privatizaci bytového fondu a gentrifikaci lukrativních částí měst, se výrazně omezila mobilita Romů na trhu s bydlením, zhoršily podmínky bydlení poměrně velké části romské populace a vznikly četné sociálně vyloučené lokality (GAC 2006). Zásadním problémem se v mnoha případech stala rezignace veřejné sféry (obzvláště obcí) na zajištění kapacitního a dostupného sociálního bydlení. Romové se tak stali ve velké části případů závislými na soukromém trhu s bydlením, což vyvolalo řadu následných problémů (předlužení, vydírání osob a rodin s minimální mobilitou na trhu s bydlením majiteli bytů, nekontrolovaný vznik sociálně vyloučených lokalit, problémových ubytoven, apod.) a zásadní omezení možností veřejné sféry k ovlivnění lokalizace problémových osob

[13] V lokalitě postupně dochází k demolicím některých neobyvatelných a staticky narušených domů. Demolice zpravidla hradí město Ústí nad Labem, protože majitelé domů s úřady nekomunikují.

[14] Např. jedním ze záměrů tzv. řízeného rozptylu obyvatelstva romských osad na Slovensku, realizovaného po r. 1959 bylo nezvyšování na poměry Česka již vysoké koncentrace Romů v Ústeckém kraji. Plán však ztroskotal vzhledem ke všeobecně chaotické mobilitě Romů a příbuzenským vazbám k příslušníkům menšiny již usazeným v regionu (viz. Pavelčíková 2004).

a rodin (což vedlo v mnoha případech ke konfliktům s většinovou společností v důsledku ubytování problémových obyvatel v sousedství majoritní populace). Třetím zásadním problémem spojeným s mechanizmem sociálního vyloučení Romů je dlouhodobě nízká vzdělanostní úroveň příslušníků romské komunity, která souvisí mj. s nezájmem nemalé části romské komunity o školní vzdělávání a jejímž projevem je také vysoká míra předčasného ukončování školní docházky.

Stěhování romské komunity do zájmového území však pokračuje i v posledních dvou desetiletích, novým faktorem přitahujícím příslušníky romského etnika i dalších sociálně slabých obyvatel ze zbytku republiky jsou především mimořádně nízké ceny bydlení na většině území ÚCHA. Na stěhování Romů se vydatně podílí i komerční sféra, především pak realitní kanceláře, které skupují nemovitosti s romskými obyvateli v lukrativních částech Česka a jejich nájemníky se ziskem stěhují do laciných a komerčně jinak neperspektivních bytů (případně ubytoven) v severních Čechách [15]. Na sestěhování Romů do konkrétních lokalit vydělávají i různí spekulanti a majitelé nemovitostí, kteří zneužívají neefektivního systému sociálních příspěvků a doplatků na bydlení, přičemž nájemné doplácené z těchto příspěvků výrazně nadhodnotí. V nedávné minulosti tak byla poměrně rozšířená praxe, kdy spekulanti skupovali laciné chátrající nemovitosti a nabízeli je za velmi vysoký nájem k bydlení sociálně slabým s tím, že nájemné bylo hrazeno ze sociálních příspěvků a doplatků na bydlení. Vedle těchto „spekulativně řízených“ příčin migrace sociálně vyloučeného romského etnika je velmi problematické také časté stěhování mnoha domácností z místa na místo za účelem krátkodobého řešení problémů s placením závazků či problémů v komunitě. Právě vysoká prostorová mobilita výrazně ztěžuje sociální práci s příslušnou cílovou skupinou, protože znemožňuje dlouhodobou práci s konkrétními klienty.

Proces prakticky nekontrolované migrace romské komunity do ÚCHA i v jejím rámci ještě více ztížil situaci v soužití Romů s majoritní populací a vedl k eskalaci konfliktů a šíření protiromských nálad, které vyvrcholily sérií protiromských demonstrací na různých místech ÚCHA i v nedalekém Šluknovském výběžku. Pokud nedojde k systémovému a dlouhodobému řešení situace romské komunity v rámci Česka i samotné aglomerace, dojde k prohloubení problémů sociálního vyloučení romské komunity, přibývání konfliktů s majoritní populací i šíření xenofobních nálad a aktivizaci extrémistických politických subjektů a jejich podpory.

Na podporu integrace romského etnika je různými aktéry a na různých úrovních realizována řada opatření, v mnoha lokalitách v aglomeraci v tomto směru působila či působí vládní Agentura pro sociální začleňování (APSZ). Činnost APSZ je však ztížená neochotou mnoha měst a obcí ke koncepční spolupráci či jejich nekoordinovanými aktivitami, které jsou mnohdy protichůdné vůči intervencím APSZ. Navzdory dílčím úspěchům při práci APSZ ve vybraných lokalitách, při realizaci projektů podpořených z ESIF, či při zapojení některých místních aktérů do řešení dílčích problémů souvisejících se sociálním vyloučením lze konstatovat, že dosavadní intervence byly z hlediska aglomerace jako celku neúčinné a že veřejné intervence v problematice sociálního začleňování dlouhodobě selhávají.

Sociální vyloučení však není výlučnou doménou romské populace. I v souvislosti s dlouhodobě zhoršenou situací na trhu práce a obecně zhoršenou vzdělanostní úrovní je v regionu velké množství sociálně slabých příslušníků majoritní populace. Mnoho nepříznivých jevů postihuje jak romské

[15] Byty a nemovitosti původně obývané romskými nájemníky po jejich vystěhování na realitním trhu zpravidla podraží, realitním kancelářím se tyto „operace“ vyplatí i při vyplacení tučného odstupného či darování bytů v cílových lokalitách vystěhovaným nájemníkům.

etnikum, tak příslušníky majoritní populace. Zhoršená socioekonomická situace v regionu se projevuje mj. vysokým zadlužením obyvatel, které sužuje jak Romy, tak příslušníky majoritní populace[16]. Nepříznivá sociální situace se projevuje zvýšeným výskytem sociálně patologických jevů. V regionu je registrován stoupající počet osob užívajících návykové látky a růst drogové kriminality, velké rozšíření gamblerství a související kriminality[17]. V důsledku sociální situace je v regionu velký počet osob bez domova a osob ohrožených bezdomovectvím. Fyzické prostředí regionu je zatíženo existencí rozsáhlých upadajících monofunkčních urbanistických celků vzniklých především v socialistickém období (sídliště, průmyslové areály) podporujících výskyt kriminality a sociálně patologických jevů[18].

Sociálním vyloučením jsou v regionu ohrožení jak dlouhodobě nezaměstnaní příslušníci majoritní populace, kteří byli postiženi strukturálními změnami ekonomiky a nebyli schopni se adaptovat na měnící se požadavky trhu práce, tak především senioři a rodiče samoživitelé. Zatímco v minulosti nedocházelo k tak zjevnému prostorovému soustředění sociálně slabých příslušníků majoritní populace, jako v případě romské populace, v důsledku probíhající sociálně-prostorové diferenciace spojené se selektivní migrací může docházet ke vzniku lokalit obývaných převážně sociálně slabými obyvateli (bez ohledu na etnikum). Právě sociálně slabí příslušníci majoritní populace jsou skupinou obyvatel, která je nejvíce postižena konfliktním soužitím se sociálně vyloučeným romským obyvatelstvem, a to mj. z důvodu omezené sociální a prostorové mobility. Problematické soužití se však týká i obyvatel s vyšším sociálním statusem, kteří obývají vlastní nemovitosti v sousedství SVL, jež však i kvůli sníženým tržním cenám (v důsledku sousedství se SVL) nemohou opustit. Právě obyvatelé ze sousedství SVL z řad příslušníků majoritní populace by měli tvořit významnou cílovou skupinu intervencí zaměřených na sociální začleňování, protože i na jejich přístupu a kvalitě života závisí případný úspěch sociálního začleňování.

Velkým tématem v programovém období 2014-2020 bude mj. řešení problematiky sociálního bydlení, a to jak ve formě dlouho očekávaného zákona o sociálním bydlení, tak prostřednictvím dotací z ESIF. V Ústecko-chomutovské aglomeraci spočívá potřeba sociálního bydlení v podpoře začleňování sociálně vyloučených osob do běžného trhu s nájemním bydlením prostřednictvím tzv. sociálně prostupného bydlení a stabilizaci sociální situace obyvatel ohrožených sociálním vyloučením. Obě cílové skupiny jsou v Ústecko-chomutovské aglomeraci vzhledem k výše zmíněným skutečnostem enormně početné a potřeba sociálního bydlení jakožto alternativy stávajícího selhávajícího systému sociálních příspěvků a doplatků na bydlení je zde vysoká.

---

[16] Vysoká zadluženost představuje zásadní problém zejména u sociálně slabých obyvatel regionu i sociálně vyloučených obyvatel a je jednou ze zásadních překážek pro jejich integraci do majoritní populace, viz GAC 2015, Vláda ČR 2015)

[17] Viz Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti (2014)

[18] Na tuto skutečnost mj. poukazovali experti zpovídaní v rámci Analýzy názorů vybraných aktérů pořizované v rámci procesu přípravy PRÚK (2012). Podrobnější informace o zanedbaných částech měst v území poskytuje např. Analýza potřeb revitalizace území Ústeckého kraje (Ústecký kraj 2011).

2.1.5 Shrnutí

- Počet obyvatel ÚCHA v období 1991-2014 pozvolna klesal. Nejvíce poklesl ve statutárních městech, naopak v souvislosti s procesem suburbanizace rostl v populačně nejmenších obcích a městech.
- Přirozená změna v ÚCHA vykazovala cyklické střídání období přirozeného přírůstku (1991–1994, 2005-2010) a úbytku (1995-2004). Příznivější bilance byla zaznamenána ve statutárních městech, naopak ostatní obce a města vykazovaly zpravidla nižší přirozený přírůstek a vyšší přirozený úbytek.
- V ÚCHA lze u migrační měny zaznamenat cyklické střídání období s migračním přírůstkem (1994–1999 a 2002–2008) i úbytkem (1991–1993, 2000–2001 a 2009–2012). Vývoj migrace ovlivňuje zejména makroekonomická situace (v obdobích konjunktury je území migračně ziskové, v obdobích horší ekonomické situace ztrátové). V ÚCHA jsou dlouhodobě migračně zisková menší města a obce na úkor statutárních měst. Celé území migračně roste v souvislosti s přistěhováním cizinců a patrně i sociálně slabých, na druhé straně je region postižen odlivem mozků.
- Vývoj migrační měny je dlouhodobě poplatný makroekonomické situaci. V letech konjunktury je ÚCHA migračně zisková, v ekonomicky méně příznivých obdobích mj. v souvislosti s dlouhodobě méně příznivou situací na regionálním trhu práce ztrátová. I v souvislosti s procesem suburbanizace dlouhodobě migračně strádají statutární města, zatímco menší města a obce v okolí migračně rostou. Celá ÚCHA je dlouhodobě migračně zisková, patrně v důsledku přistěhování cizinců a sociálně slabých.
- Věková struktura ÚCHA byla v době SLDB 2011 z hlediska indexu stáří příznivější, než ve zbytku ČR. Ve statutárních městech sice žilo více seniorů, než dětí, ale index stáří zde byl znatelně nižší, než u většiny srovnatelně velkých měst ČR. V téměř všech ostatních městech a obcích žilo více dětí, než seniorů. Na příznivější věkové struktuře obyvatel se projevuje zejména vysoký podíl romského etnika v ÚCHA, v suburbánních obcích také soustředění rodin s dětmi, které se sem stěhují z velkých měst aglomerace.
- Vzdělanostní struktura obyvatelstva v ÚCHA je méně příznivá, než na většině území ČR, což se projevuje zejména nižším podílem obyvatelstva s VŠ a úplným středním vzděláním a vyšším podílem obyvatelstva se základním či neukončeným základním vzděláním. Na tom má velký podíl historické soustředění pracovních sil s nízkou kvalifikací i vysoké zastoupení romského etnika. Příznivější vzdělanostní struktura je ve statutárních městech a některých atraktivních suburbánních obcích, nejméně příznivá je v obcích v okolí Bíliny.
- ÚCHA je dlouhodobě zatížená mimořádným zastoupením mnohdy rozsáhlých a velmi lidnatých sociálně vyloučených lokalit (obývaných převážně Romy). Počet těchto lokalit a jejich obyvatel přitom roste. Sociálním vyloučením jsou však ohroženi také příslušníci majoritní populace, a to především dlouhodobě nezaměstnaní, senioři či rodiče-samoživitelé.

2.2 Ekonomika

Ekonomická situace Ústeckého kraje je spjata s historickým dědictvím orientace na průmysl (zejména těžký), který zde na jednu stranu dlouhodobě nabízel vysoké množství pracovních míst a vedl k nadprůměrné rozvinutosti ekonomiky kraje, na druhou stranu silně zatěžoval životní prostředí a ovlivňoval sociální skladbu obyvatel. Problémy spojené se strukturálními změnami ekonomiky se zde promítají do současnosti. Nejvýraznějším důsledkem strukturálních změn ekonomiky je vysoká nezaměstnanost, která je uváděna již dlouhodobě mezi nejvyššími v rámci Česka. Mezi další závažné důsledky historické orientace regionální ekonomiky, které ovlivňují stávající situaci regionální ekonomiky a trhu práce, je nepříznivá vzdělanostní a sociální struktura obyvatelstva.

Následující kapitola sleduje zejména výkonnost místní ekonomiky dle dostupných dat, přičemž důraz bude kladen na výzkum, vývoj a inovace, ekonomickou strukturu, strukturu zaměstnanosti a vývoj nezaměstnanosti a trh práce. Při práci byl kladen důraz na data dostupná pro SO ORP Bílina, Děčín, Chomutov, Kadaň, Litvínov, Most, Teplice a Ústí nad Labem. V některých případech muselo být počítáno s daty pro celý Ústecký kraj. Veškerá použitá data pochází z veřejně dostupných databází a statistik.

2.2.1 Výkonnost místní ekonomiky

Tabulka 7: Srovnání krajů ČR podle výkonu ekonomiky v roce 2012

	Hrubý domácí produkt (mil.Kč)	Hrubý domácí produkt (ČR = 100)	HDP/1 obyv. (Kč)	Hrubá přidaná hodnota (mil.Kč)	Vývoj HDP ve stálých cenách, r. 2000=100 (%)	HDP na 1 obyvatele v PPS (EU28=100%)	Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele (Kč)
ČR	**3 845 926**	**100**	**365 955**	**3 451 737**	**141**	**81**	**192 784**
PHA	948 884	24,67	762 956	851 627	144	169	249 597
STČ	418 652	10,89	325 560	375 742	171	72	208 878
JHČ	198 111	5,15	311 309	177 806	125	69	181 627
PLK	186 412	4,85	325 886	167 306	137	72	192 014
KVK	78 151	2,03	258 364	70 141	101	57	169 622
ULK	**244 181**	**6,35**	**295 148**	**219 154**	**129**	**65**	**171 220**
LBK	124 416	3,24	283 671	111 664	135	63	179 832
HKK	173 470	4,51	313 525	155 690	131	69	184 495
PAK	149 683	3,89	289 854	134 341	136	64	180 948
VYS	157 118	4,09	307 095	141 014	142	68	181 060
JHM	403 636	10,50	345 833	362 265	143	77	189 887
OLK	181 437	4,72	284 457	162 841	136	63	178 491
ZLK	189 577	4,93	322 246	170 146	154	71	182 749
MSK	392 198	10,20	319 314	352 000	133	71	177 974

Zdroj: VDB ČSÚ (2014)

Z mezikrajského srovnání výše HDP vyplývá, že Ústecký kraj zaujímá relativně průměrnou pozici. Porovnání z jakéhokoli hlediska je výrazně zkresleno hlavním městem Prahou. Vyšší HDP má podílově na ČR kromě Prahy, kde je to více než 25 %, pouze kraj Středočeský, Jihomoravský a Moravskoslezský. Ústecký kraj se podílí na HDP ČR necelými 6,4 %. Z hlediska čistého disponibilního důchodu domácností na 1 obyvatele zaujímá Ústecký kraj společně s Olomouckým nejnižší pozice. Tyto hodnoty jsou důsledkem vysoké nezaměstnanosti a vysokého podílu příjemců sociálních dávek.

Graf 4: Srovnání HPD/1 obyv. v krajích ČR (v Kč)

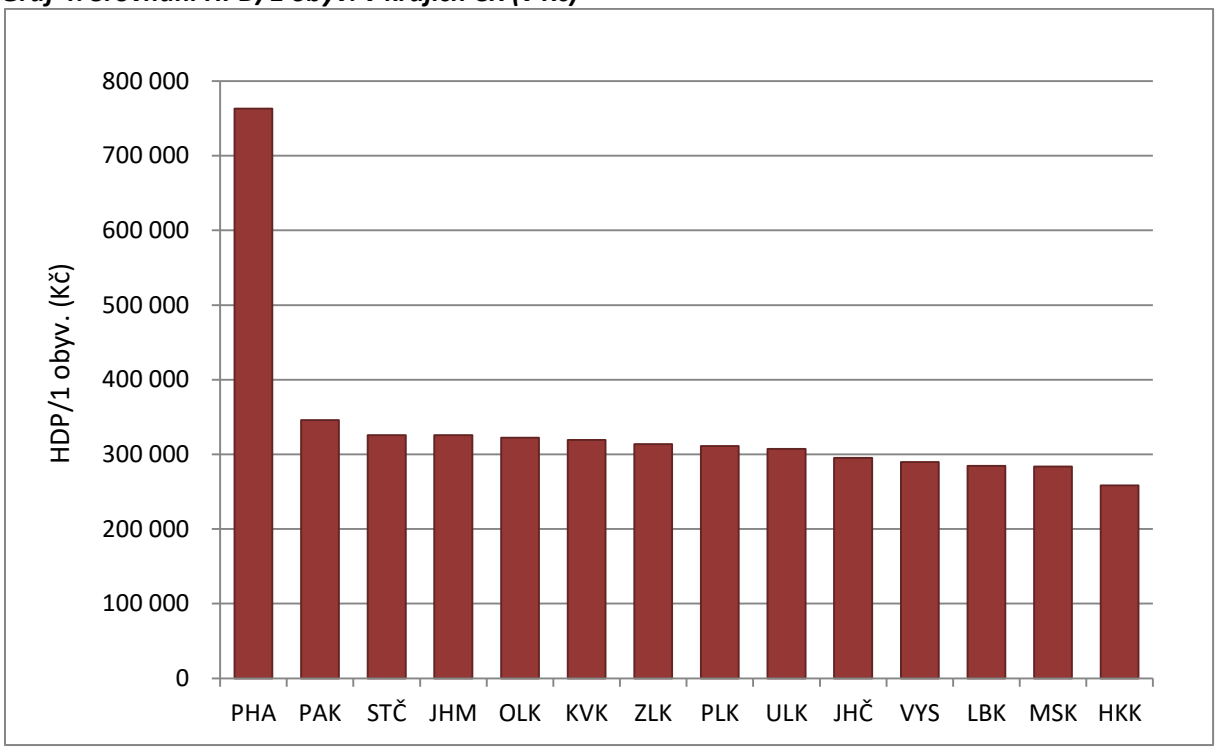

Zdroj: ČSÚ (VDB, data 2010)
Pozn.: Hodnoty v grafu jsou seřazeny sestupně.

Graf srovnávající HDP na 1 obyvatele v krajích ČR potvrzuje výrazně nadprůměrnou pozici hlavního města Prahy, která převyšuje některé další kraje téměř dvojnásobně. Ústecký kraj se objevuje v poslední třetině a jeho hodnota nijak výrazně nepřevyšuje, ani neklesá pod ostatní kraje (vyjma hlavního města Prahy).

2.2.2 Ekonomická aktivita

Ve srovnání s průměrem ČR je v ÚCHA nízká míra podnikatelské aktivity vyjádřená v přepočtu podnikajících fyzických osob a právnických osob na obyvatele. Poněkud překvapivé je, že nízká míra podnikatelské aktivity je i v jádrových městech aglomerace, kde by se v zásadě měly ekonomické subjekty soustředit. V jednotlivých jádrových městech je přitom zpravidla nižší míra podnikatelské aktivity, než ve srovnatelně velkých městech ČR. Z hlediska podnikatelské aktivity fyzických osob není příliš výrazný rozdíl mezi jádrovými městy a zbytkem aglomerace, naopak u právnických osob, které se

přirozeně více soustředí ve městech je rozdíl v míře podnikatelské aktivity zjevný. Nízká míra podnikatelské aktivity může poukazovat jednak na omezený lidský kapitál (nízká ochota a zhoršené předpoklady obyvatel k podnikání), jednak na zhoršené podmínky místního trhu k podnikání (nižší kupní síla obyvatel a tím pádem nižší poptávka po zboží a službách).

Tabulka 8: Podnikatelská aktivita v ÚCHA v roce 2013

	Podnikající fyzické osoby		Podnikající právnické osoby	
	Počet	na 100 obyv.	Počet	na 100 obyv.
Česká republika	1 032 701	9,8	438 228	4,2
Ústecký kraj	64 654	7,8	21 536	2,6
Celkem ÚCHA	**38 870**	**7,5**	**14 709**	**2,8**
Statutární města celkem	23 751	7,7	10 273	3,3
Děčín	4 146	8,3	1 274	2,5
Chomutov	3 592	7,3	1 501	3,1
Most	4 644	6,9	1 846	2,7
Teplice	3 978	8,0	2 145	4,3
Ústí nad Labem	7 391	7,9	3 507	3,7
Celkem ostatní	15 119	7,2	4 436	2,1

Zdroj: VDB ČSÚ (2014)

Pozn.: Uvedeny jsou subjekty se zjištěnou aktivitou registrované k 31. 12. 2014.

2.2.3 Výzkum, vývoj a inovace

Výzkum, vývoj a inovace hrají v ekonomických perspektivách regionu velmi důležitou roli. Na obecné rovině lze uvést, že hlavním nositelem hospodářských inovačních aktivit v rámci celého Ústeckého kraje jsou velké podniky v tradičních oborech. Další skupinou jsou středně velké podniky, vlastněné zahraničním investorem. Podle aktuální Regionální inovační strategie Ústeckého kraje (2014) je inovační výkonnost Ústeckého kraje nízká. Tentýž zdroj uvádí (s. 3): „Podle podílu firem s produktovou inovací patří kraj do spodní třetiny pořadí krajů v ČR. Podle tržeb za inovované produkty však kraj patří mezi tři nejlépe postavené kraje, což je patrně dáno charakterem produkce, spíše než inovační výkonností samotnou.“

Inovační podnikání nefunguje izolovaně, výzkum a vývoj jsou jedním z velmi aktuálních témat nejen v oblasti sledované aglomerace, ale rovněž v měřítkách mnohem větších. Obecně platí pro Ústecký kraj informace, že vědecko-výzkumné aktivity jsou zajišťovány Univerzitou J. E. Purkyně v Ústí nad Labem, řadou vědecko-technických parků, z nichž do sledované aglomerace spadají tři ze čtyř, další významnou složkou jsou především podniková výzkumná pracoviště.

Tabulka 9: Zaměstnanci a výdaje na výzkum a vývoj v krajích ČR

Kraj	Počet zaměstnanců ve výzkumu a vývoji na 1000 obyv.			Výdaje na výzkum a vývoj (mil. Kč/1000 obyv.)		
	2007	2010	2012	2007	2010	2012
ČR	**7,08**	**7,40**	**8,26**	**5,26**	**5,60**	**6,88**
Hl. m. Praha	25,37	23,01	25,48	19,15	16,70	20,32
Středočeský	4,85	4,93	4,65	8,90	9,41	4,71
Jihočeský	4,16	4,82	4,98	2,83	3,31	4,04
Plzeňský	4,51	6,02	7,53	2,50	4,01	6,60
Karlovarský	0,71	0,50	0,66	0,25	0,34	0,68
Ústecký	**1,65**	**1,51**	**2,04**	**0,84**	**0,83**	**1,35**
Liberecký	4,03	4,26	5,21	3,04	3,29	6,50
Královéhradecký	4,69	5,46	4,84	2,30	2,83	2,89
Pardubický	5,90	6,30	7,40	3,97	4,31	5,38
Vysočina	1,60	1,89	2,11	1,05	1,44	1,82
Jihomoravský	10,08	12,14	13,99	5,04	7,28	12,54
Olomoucký	4,90	5,41	6,36	2,36	2,49	5,58
Zlínský	3,72	4,19	4,97	2,92	3,06	3,94
Moravskoslezský	4,27	4,60	5,36	2,21	2,50	3,73

Zdroj: VDB ČSÚ (2012)

V porovnání let 2007 – 2010 – 2012 je evidentní, že počet zaměstnanců ve výzkumu a vývoji na 1000 obyv. obecně v ČR mírně vzrostl. Variabilita se projevuje u bližšího pohledu na kraje, kdy u hlavního města Prahy tento počet v roce 2010 klesl, následně pak u roku 2012 opět vzrostl. Navýšení počtu zaměstnanců na 1000 obyv. zaznamenala většina krajů Česka, včetně Ústeckého, výjimku tvoří kraje Středočeský a Královéhradecký, kde ve srovnání s rokem 2010 došlo k mírnému poklesu. Příčinou navýšení počtu zaměstnanců jsou priority kladené na výzkum a vývoj, budování výzkumných a vývojových center, jak je tomu například u Jihomoravského kraje. S tímto velmi úzce souvisí dotace ze strukturálních fondů EU (pro nové období Evropské strukturální a investiční fondy – ESIF). Souvislost je pochopitelně také v přítomnosti univerzit a výzkumných institucí.

Výdaje na výzkum a vývoj (dále jen VaV) celorepublikově mírně stoupají. Očekává se, že výzkum a vývoj zůstane jednou z priorit i pro budoucí rozvojové strategie. Pokles výdajů mezi roky 2007 a 2012 zaznamenal Středočeský kraj. Výrazné navýšení evidují kraje Jihočeský, Plzeňský, Liberecký, Pardubický, Olomoucký a Jihomoravský. Pozice Ústeckého kraje je výrazně podprůměrná, výše výdajů zde však ke konci sledovaného období znatelně vzrostla. Ještě nižší výdaje než Ústecký kraj zaznamenává v tomto období pouze kraj Karlovarský.

Z hlediska počtu zaměstnanců ve VaV i výdajů na VaV v přepočtu na obyvatele je Ústecký kraj výrazně podprůměrný mezi ostatními kraji ČR a v zásadě je možné konstatovat, že zde jsou dlouhodobě poměrně nepříznivé podmínky pro rozvoj znalostní ekonomiky. Pokles výdajů na VaV a počtu zaměstnanců ve VaV v Ústeckém kraji v první části sledovaného období lze patrně vysvětlit úsporami firem v době hospodářské recese. Na následném růstu výdajů i počtu zaměstnanců se patrně ve větší míře podepsala podpora z ESIF.

Tabulka 10: Výzkum a vývoj v okresech Ústeckého – pracoviště, výdaje, zaměstnanci (k r. 2012)

Kraj, okresy *Region, districts*	VaV pracoviště (počet) *R&D workplaces*		Výdaje na VaV (mil. Kč) *R&D expenditure (CZK mil.)*		Zaměstnanci VaV *R&D personnel*					
					celkem *Total*		z toho			
							ženy *Females*		výzkumníci *Researchers*	
	celkem *Total*	z toho CZ-NACE 72[1)] *CZ-NACE 72[1)]*	celkem *Total*	z toho mzdové *Wages and salaries*	fyzické osoby *Headcount*	přepočt. osoby *f/t equivalent persons*	fyzické osoby *Headcount*	přepočt. osoby *f/t equivalent*	fyzické osoby *Headcount*	přepočt. osoby *f/t equivalent*
Ústecký kraj	**89**	**1**	**929**	**361**	**1 277**	**785**	**295**	**203**	**366**	**284**
Děčín	13	x	190	64	148	119	15	12	72	62
Chomutov	15	x	111	43	238	111	25	14	22	11
Litoměřice	19	x	68	27	148	59	46	24	53	32
Louny	7	x	81	42	119	91	28	26	20	17
Most	9	x	68	18	135	45	54	14	47	20
Teplice	10	x	241	83	232	139	26	19	37	37
Ústí nad Labem	16	1	170	83	257	221	100	93	114	104

Zdroj: ČSÚ (2012)

Data k roku 2012 dostupná ve Statistické ročence Ústeckého kraje 2013 přehledně shrnují problematiku výzkumu a vývoje v okresech. Ústecko-chomutovská aglomerace, s výjimkou Mostu, je z hlediska výdajů na VaV viditelně jádrovou zónou VaV v Ústeckém kraji. Podrobnější rozpis výdajů na výzkum a vývoj pro okresy potvrzuje, že nejvyšších hodnot je dosahováno v okresech Děčín, Chomutov, Teplice a Ústí nad Labem. Nejvíce zaměstnanců v této oblasti evidují okresy Chomutov, Teplice a Ústí nad Labem. Důvodem je existence univerzity v Ústí nad Labem, a dále výzkumných či technologických institucí a přítomnost významných firem, které investují do vývoje a mají VaV pracoviště.

Tabulka 11: Pozice okresů Ústeckého kraje podle počtu patentů (2012)

Kraj, okresy	Podané patentové přihlášky		Udělené patenty		Patenty platné k 31.12.2012	
	celkem	z toho *High-tech*	celkem	z toho *High-tech*	celkem	z toho *High-tech*
Ústecký kraj	**13**	**x**	**11**	**x**	**59**	**2**
Děčín	2	x	1	x	8	x
Chomutov	1	x	x	x	2	1
Litoměřice	3	x	x	x	4	x
Louny	x	x	2	x	4	1
Most	3	x	3	x	21	x
Teplice	1	x	3	x	5	x
Ústí nad Labem	4	x	2	x	18	x

Zdroj: ČSÚ (2012)

Z hlediska počtu podaných patentových přihlášek v Ústeckém kraji dominuje okres Ústí nad Labem, dále Litoměřice a Most. Udělených patentů bylo k roku 2012 ovšem nejvíce v okresech Most a Teplice. Z celkového počtu platných patentů jasně vystupují okresy Ústí nad Labem a Most.

Lze předpokládat, že v souladu se strategickými záměry aktérů v území (mj. Inovační strategií Ústeckého kraje), podporou z ESIF a rozvíjející se VaV infrastrukturou v oblasti sledované aglomerace (park NUPHARO, inovační centrum, klastry, rozvoj Univerzity J. E. Purkyně v Ústí nad Labem), budou v budoucnosti narůstat jak počty zaměstnanců, tak podané patentové přihlášky. Z hlediska nepříliš příznivé výchozí situace je však otázkou, nakolik bude Ústecký kraj úspěšný v rozvoji VaV, získávání prostředků z ESIF, investic v oblasti VaV a dohánění ostatních krajů ve významu sektoru VaV pro regionální ekonomiku.

Oblast výzkumu, vývoje a inovací je v Ústeckém kraji postižena stejnými problémy jak je podchycuje na národní úrovni „Národní výzkumná a inovační strategie pro inteligentní specializaci České republiky“ (Národní RIS3 strategie). V případě výzkumu a vývoje to je nevyrovnaná kvalita veřejného výzkumu, nízká relevance a málo rozvinutá spolupráce veřejného výzkumu s aplikační sférou, nedostatečná mezinárodní otevřenost výzkumného prostředí, nedostatky v řízení a správě v oblasti politiky VaV apod. V oblasti zavádění inovací to je např. omezená účinnost regionálních strategií a nástrojů podpory podnikání, vysoká závislost na aktivitách zahraničních firem, nedostatečně silný místní podnikatelský sektor. V oblasti lidských zdrojů, potřebných pro uspokojující rozvoj vývoje, výzkumu a inovačních aktivit je to nedostatek kvalitních lidských zdrojů pro výzkum a vývoj, průměrná a stále se nelepšící kvalita absolventů a málo funkční systém péče o talenty.

Mezi hlavní překážky rozvoje inovací v regionu patří podle Regionální inovační strategie Ústeckého kraje (2014) mj. nízká míra spolupráce firem s inovačním potenciálem s výzkumnými a vývojovými organizacemi. Ta je částečně způsobená neexistencí technické VŠ v území. Mezi firmami je navíc rozšířená nedůvěra v kvalitu, schopnosti a ochotu vysokých škol realizovat výsledky potřebné pro podniky. Velkým problémem je nedostatek vhodných odborníků ve sféře VaV či pro vývoj nebo inovativní procesy realizované ve firmách. Zásadním problémem je pak všeobecný nedostatek

kvalifikovaného technického personálu na všech úrovních výroby a řízení – technologů, odborných pracovníků ve výrobě, včetně obsluhy některých strojů v chemických firmách, ve strojírenství či plastikářství/gumárenství a dalších. To může souviset i s úbytkem technických středních škol v území a poklesem kvality jejich absolventů (RIS ÚK 2014).

Krajská příloha Národní RIS 3 strategie schválená Zastupitelstvem Ústeckého kraje v červnu 2014 přináší nové vize a návrhy oblastí změn, které by měly vést ke zlepšení stavu. Dokument identifikuje klíčová odvětví, do nichž by se v budoucnosti měla koncentrovat podpora a specializace výzkumně vývojových a inovačních aktivit, které do značné míry navazují na tradiční vysoce rozvinuté průmyslové aktivity regionu a v nichž existuje největší potenciál rozvoje výzkumu, vývoje a inovací a konkurenceschopnosti VaV v národním a částečně i evropském měřítku. Jedná se především o produktový cyklus těžba a využití uhlí – energetika – dodavatelské obory – rekultivace, dále o organickou a anorganickou chemii, a konečně o výrobu skla a porcelánu. Potřeby horizontálních domén přitom průřezově přímo reflektují tytéž problémy, jaké byly vymezeny na národní úrovni.

2.2.4 Struktura zaměstnanosti

Tabulka 12: Struktura zaměstnanosti dle oboru činnosti v meziokresním srovnání (2011)

	Zemědělství, lesnictví	Průmysl	Stavebnictví	Obchod, opravy moto. voz., spotř. zb.	Doprava a skladování	Pohostinství a ubytování	Informační a komunikační činnosti	Peněžnictví a pojišťovnictví	Činnost v obl. nemov., služ. pro pod., výzkum	Veř. správa a obrana	Školství, zdravotnictví a sociální péče
Česká republika	2,7	25,4	6,8	10,2	5,6	3,1	3,0	2,5	7,8	5,9	12,5
Ústecký kraj	1,8	27,0	7,0	9,0	6,6	2,6	1,8	1,8	6,4	6,7	12,7
Celkem ÚCHA	**0,8**	**27,4**	**6,9**	**9,2**	**6,6**	**2,6**	**1,9**	**1,9**	**6,9**	**6,3**	**12,8**
Statutární města	0,5	24,2	6,7	9,7	7,1	2,7	2,3	2,2	7,4	6,8	14,0
Děčín	0,7	21,3	6,5	9,6	11,7	3,2	2,0	2,2	6,3	6,5	12,8
Chomutov	0,7	30,5	7,1	9,2	4,6	2,5	1,5	2,0	6,8	7,0	12,7
Most	0,5	29,0	6,0	9,3	6,3	2,5	2,0	1,9	7,7	6,3	13,1
Teplice	0,4	24,2	6,8	10,4	5,3	3,1	2,1	2,4	8,4	5,5	14,2
Ústí nad Labem	0,4	19,1	6,9	9,8	7,6	2,5	3,1	2,4	7,6	8,0	15,7
Celkem ostatní	1,1	32,2	7,4	8,5	5,8	2,4	1,3	1,5	6,2	5,6	11,0

Zdroj: SLDB 2011

Pozn.: Dopočet do 100 % tvoří nezjištěné údaje.

Z výše uvedené tabulky lze vypozorovat, že v rámci Ústeckého kraje má největší podíl zaměstnání v průmyslu, školství, zdravotnictví a sociální péči, a v obchodu. Toto zastoupení věrně kopíruje rovněž ÚCHA, jen s přirozeně nižším významem zemědělství a lesnictví. Je logické, že se průmyslový charakter regionu projeví také v zaměstnanosti, kdy je řada podniků, firem a institucí, tedy zaměstnavatelů, zařazena do těchto oborů činnosti.

Zaměstnanost se přirozeně soustředí v jádrových městech aglomerace, jejichž struktura zaměstnanosti je do značné míry určující pro celou aglomeraci. Zajímavostí je však nižší podíl zaměstnaných obyvatel v průmyslu, což může souviset s velkým významem průmyslových podniků sídlících v ostatních obcích a městech ÚCHA (zejména doly, elektrárny a velké závody jako rafinerie Unipetrol v Záluží, závod koncernu AGC v Bílině-Chudeřicích či závody v průmyslových zónách menších měst). Mezi statutární města s největším podílem zaměstnanosti v průmyslu patří Most a Chomutov, v oblasti dopravy jednoznačně vyčnívá Děčín, který je významným dopravním uzlem. Mezi obyvateli Ústí nad Labem je i v souvislosti se statutem krajského města nejvyšší podíl zaměstnaných ve veřejných službách, kde se soustředí instituce veřejných služeb krajského významu (UJEP, KÚÚK, Masarykova nemocnice v Ústí nad Labem). V zásadě je tedy zjevné soustředění zaměstnanosti obyvatel statutárních měst v sektoru služeb, zatímco obyvatelé měst a obcí v zázemí jsou ve větší míře zaměstnáni v priméru a sekundéru. To mj. svědčí o významu jádrových měst jako obslužných center, na druhou stranu nelze tato zjištění přeceňovat, protože je funkční region aglomerace charakteristický intenzivní vyjížďkou do zaměstnání.

I z hlediska územního charakteru ekonomické struktury podle zaměstnanosti je zjevná silná pozice průmyslu v území (viz Mapa 10). V průmyslu je nejvyšší podíl zaměstnanosti ve všech pracovních centrech i u drtivé většiny ostatních obcí. Z hlediska významu průmyslu pro zaměstnanost obyvatel jsou nejprůmyslovější města jako Chomutov, Most, Teplice, Krupka, Litvínov, Bílina, Kadaň a Klášterec, tedy nejen tradiční průmyslová centra, ale i města, kde v posledních dekádách vyrostly významné nové průmyslové zóny. Velký význam průmyslu tedy přetrvává v západní části území, která je stále do značné míry ovlivněna těžbou hnědého uhlí, zatímco ve východní části (včetně statutárních měst Děčín, Teplice a Ústí nad Labem) je struktura zaměstnanosti diverzifikovanější.

Mapa 10: Ekonomická struktura podle zaměstnanosti obyvatel obcí (2011)

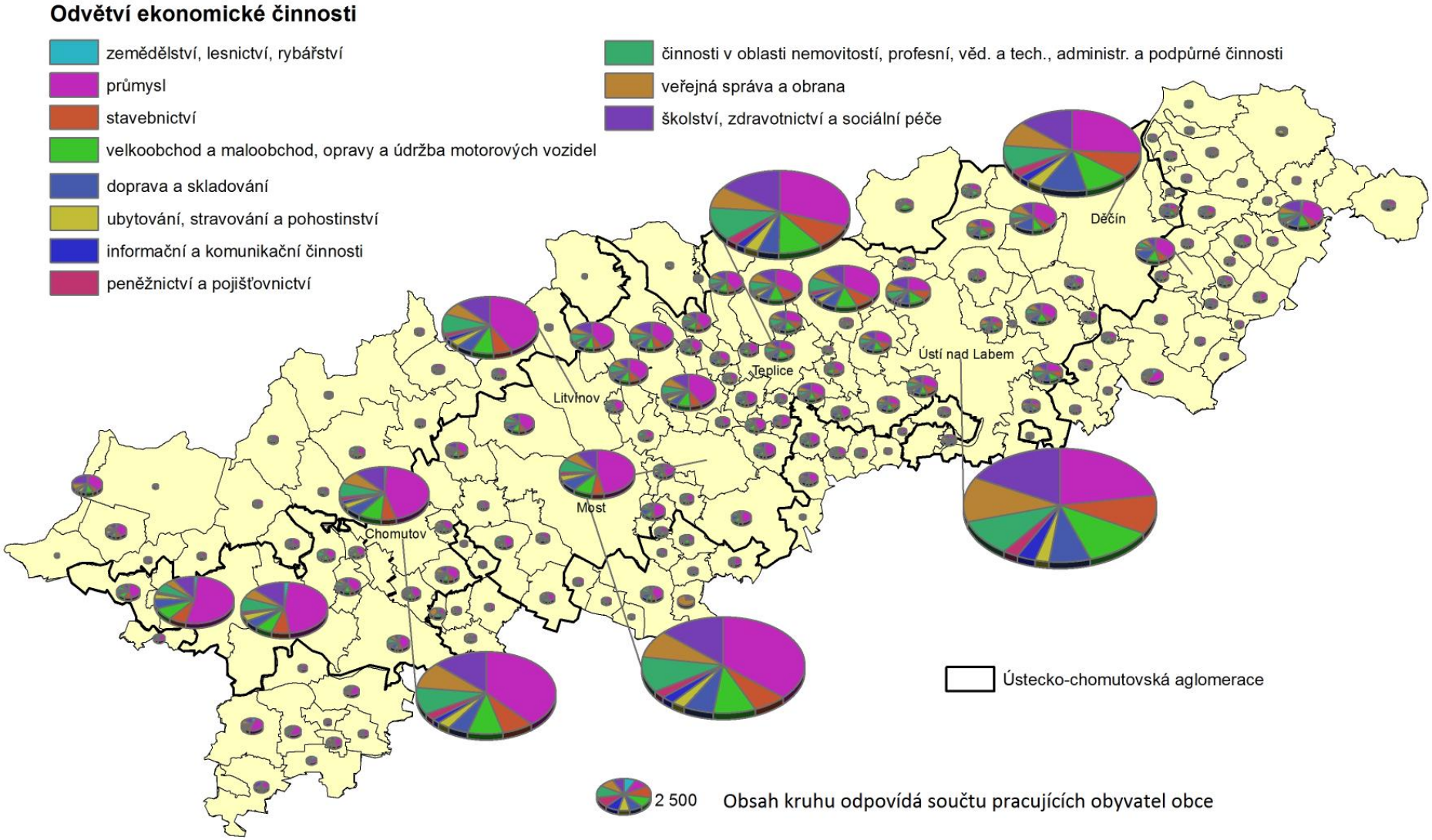

Zdroj dat: SLDB 2011

2.2.5 Trh práce

Vývoj podílu nezaměstnaných zachycuje Tabulka 13 a Graf 5, které srovnávají vybrané okresy Ústeckého kraje. Statistka ČSÚ uvádí pokles míry nezaměstnanosti zhruba od roku 2000. Výrazným mezníkem byl ovšem rok 2008, ve kterém byl pokles nejmarkantnější, a to v celém Česku. Pokles nezaměstnanosti byl evidován výrazněji u regionů s tradičně vysokou nezaměstnaností, čemuž odpovídá i Ústecký kraj. Statistika rovněž uvádí, že v roce 2008 byla zaznamenána v Ústeckém kraji historicky nejnižší míra nezaměstnanosti od poloviny 90. let 20. století a tehdejší přírůstek zaměstnaných osob vzrostl meziročně o 2,9 %. Následující hospodářská recese s sebou přinesla postupný nárůst podílu nezaměstnaných až na úroveň z počátku sledovaného období.

Ve vývojových tendencích podílu nezaměstnaných došlo mezi sledovanými okresy k dílčím změnám. Nejvyšší podíl nezaměstnaných je dlouhodobě v okrese Most, kde se u příčin mísí strukturální postižení spojené zejména s útlumem těžby hnědého uhlí a dalších tradičních odvětví místní ekonomiky, demografické trendy a sociální struktury. V rámci sledovaného období však došlo k celkovému snížení podílu nezaměstnaných, což může do určité míry vypovídat o postupném vyrovnávání trhu práce v okrese s důsledky strukturálních změn ekonomiky. Zajímavé je však rapidní zhoršení pozice okresu Ústí nad Labem, kde byla na počátku sledovaného období nejpříznivější situace na trhu práce, zatímco na konci sledovaného období zde byla situace rapidně horší, přičemž byl v okrese od r. 2011 zaznamenáván druhý nejvyšší podíl nezaměstnaných. Postupné zhoršování situace na trhu práce v okrese Ústí nad Labem může souviset se snižováním zaměstnanosti či zánikem tradičních průmyslových podniků (Setuza, Chemopharma, pivovar a likérka v Krásném Březně, apod.). Dlouhodobě solidní pozici si ve srovnání s ostatními okresy drží okres Teplice, a to nejspíše i vzhledem k dlouhodobé prosperitě, resp. stabilní zaměstnanosti místních významných podniků (AGC, Doly Bílina, Elektrárna Ledvice) a místního sektoru lázeňství, i úspěšnosti PZ Krupka. Vývoj podílu nezaměstnaných v okresech Děčín a Chomutov odpovídal vývoji celého Ústeckého kraje a pozice i hodnoty podílu nezaměstnaných u těchto okresů byla na konci sledovaného období podobná jako na začátku.

Tabulka 13: Podíl nezaměstnaných ve vybraných okresech Ústeckého kraje (v %)

vždy za měsíc duben	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Ústecký kraj	**11,3**	**11,1**	**9,2**	**7,1**	**8,9**	**9,9**	**9,7**	**10,0**	**11,2**
Děčín	11,0	10,9	9,3	7,8	10,2	10,9	10,5	10,2	11,1
Chomutov	12,2	11,2	8,4	6,3	9,4	9,9	9,6	10,1	11,9
Most	16,4	16,0	13,1	9,3	11,1	11,5	11,4	12,0	13,6
Teplice	10,6	10,1	9,0	6,9	7,9	9,4	9,2	9,6	10,2
Ústí nad Labem	9,7	9,7	8,8	7,2	8,5	9,9	10,5	11,1	12,1

Zdroj: MPSV (2014)

Pozn.: Podíl nezaměstnaných je pro očištění od vlivu sezónních prací uveden vždy za měsíc duben.

Graf 5: Vývoj podílu nezaměstnaných ve vybraných okresech Ústeckého kraje (v %)

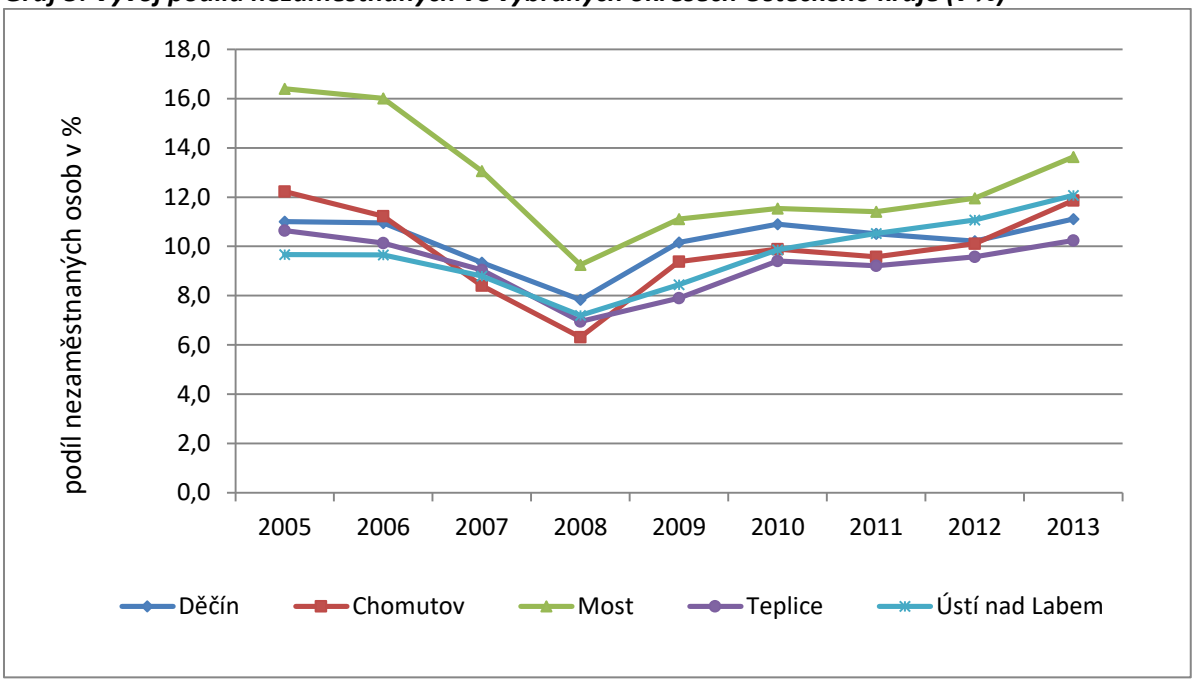

Zdroj: MPSV (2014)

Pozn.: Podíl nezaměstnaných je pro očištění od vlivu sezónních prací uveden vždy za měsíc duben.

Struktura nezaměstnanosti dle pohlaví dokládá, že aktuálně nejsou evidovány na celokrajské úrovni výrazné rozdíly. Vyšší podíl nezaměstnaných žen vykazují okresy Chomutov, Most, Teplice. Naopak vyšší podíl nezaměstnaných mužů je evidován v okresech Děčín a Ústí nad Labem.

Tabulka 14: Struktura nezaměstnanosti v okresech Ústeckého kraje (květen 2014)

	Podíl nezaměstnaných na obyvatelstvu (v %)		
	celkem	ženy	muži
Ústecký kraj	**11**	**11,14**	**10,87**
Děčín	10,43	10,21	10,65
Chomutov	11,38	12,02	10,77
Litoměřice	9,25	9,4	9,11
Louny	10,37	10,4	10,34
Most	13,27	14,2	12,39
Teplice	9,71	10,01	9,43
Ústí nad Labem	12,61	11,72	13,5

Zdroj: MPSV (2014)

Strukturální postižení kraje se promítá i do nezaměstnanosti, kdy hrají roli demografické a sociální charakteristiky. Historicky je problém spjat se zánikem tradičního způsobu života obyvatel kraje, kteří byli vysídleni. Následné změny v osídlení a tradiční orientace na těžký, těžební a chemický průmysl ve své době přinesly výrazný nárůst jak v počtu obyvatel, tak v zaměstnanosti. Po ústupu a omezení těchto odvětví došlo logicky k prudkému nárůstu nezaměstnanosti. Takto strukturálně vzniklý problém přetrvává do současnosti. Nezaměstnaní jsou převážně lidé, kteří se přistěhovali dříve za prací, a to většinou málo kvalifikovanou. S tím souvisí vzdělanostní a sociální struktura zejména

některých okresů v kraji, nejproblémovějšími oblastmi jsou: Bílina, Jirkovsko, Litvínov, Most, některé části Ústí nad Labem.

Tabulka 15: Struktura nezaměstnanosti a uchazečů o práci (prosinec 2013)

	Podíl nezaměstnaných osob na obyvatelstvu (v %)	Počet uchazečů o zaměstnání na 1 volné místo	Počet uchazečů o zaměstnání	Z toho evidovaní déle než 12 měsíců	Uchazeči v rekvalifikaci
Ústecký kraj	**11,47**	**28,1**	**65820**	**30780**	**105**
Děčín	11,22	37,2	10264	4696	7
Chomutov	11,91	40,1	10596	5045	23
Litoměřice	9,75	23,2	7926	3154	1
Louny	10,94	17,9	6811	2933	25
Most	13,51	25,8	10724	5457	49
Teplice	10,2	20,6	9161	4108	0
Ústí nad Labem	12,72	46,6	10338	5387	0

Zdroj: VDB ČSÚ

Mezi specifické problémové skupiny na krajském trhu práce patří podle *Zprávy o situaci na krajském trhu práce o realizaci APZ v roce 2013, a strategie APZ pro rok 2014* vydané Úřadem práce, Krajskou pobočkou Ústí nad Labem (2014) především občané s nízkou kvalifikací či bez kvalifikace. Jejich začlenění na trh práce spočívá zpravidla v zaměstnání u veřejně prospěšných prací či absolvování rekvalifikačních kurzů v souladu s naplňováním aktivní politiky zaměstnanosti. Další skupinou jsou uchazeči o práci evidovaní déle než 5 měsíců, osoby se zdravotním postižením, absolventi škol a mladiství. Absolventi jsou dlouhodobou problémovou skupinou, u zaměstnavatelů nejčastěji neuspějí kvůli chybějící praxi či nedostatečnému vzdělání (v případě mladistvých). Ohroženou skupinou na trhu práce jsou osoby pečující o děti do 10 let a občané starší 55 let. Specifikem území je vysoké zastoupení demotivovaných uchazečů, jejichž začlenění do trhu práce je mimořádně náročné až nepravděpodobné.

Specifickým problémem z hlediska trhu práce i místní ekonomiky jako takové je slabá znalost německého jazyka mezi obyvateli území. Ta limituje jak možnosti uplatnění samotných uchazečů na trhu práce, tak rozvoj podnikání orientovaného na přeshraniční trh[19].

[19] Na nedostatečnou znalost německého jazyka jakožto bariéry pro ekonomický rozvoj kraje i zlepšení situace na trhu práce poukazovali mj. experti oslovení v rámci Analýzy názorů vybraných aktérů pořizované v rámci procesu přípravy PRÚK (2012).

2.2.6 Pozice významných odvětví

Vzhledem k velkému významu průmyslu pro ekonomiku i trh práce v zájmovém území na straně jedné a jeho relativní zranitelnost na straně druhé[20], je vhodné představit nejvýznamnější průmyslová odvětví aglomerace.

O vývojových tendencích v pozici jednotlivých odvětví průmyslu z hlediska zaměstnanosti na úrovni kraje referuje Analytická část PRÚK 2012[21]. Vzhledem k soustředění velké části krajského průmyslu v ÚCHA je možné předpokládat, že tyto krajské tendence vypovídají i o vývoji v samotném zájmovém území.

V dlouhodobějším horizontu (cca od transformační krize v r. 1998) lze sledovat základní tendence v proměňující se struktuře průmyslu v aglomeraci a významu jednotlivých odvětví pro zaměstnanost. Především je evidentní razantní pokles zaměstnanosti u tradičních odvětví související s útlumem výroby, uzavřením některých provozů či restrukturalizací zaměřenou na zvýšení produktivity. V území došlo v uplynulých cca 15 letech k výraznému propadu zaměstnanosti v těžebním průmyslu, chemickém průmyslu, potravinářském průmyslu, hutnictví a obrábění kovů, ve výrobě strojů a zařízení pro další výrobu, výrobě a rozvodu elektrické energie, plynu a vody, papírenském a polygrafickém průmyslu a textilním průmyslu (PRÚK 2012). Naopak výrazný nárůst zaměstnanosti byl zaznamenán v dopravním strojírenství (zejména pak ve výrobě součástek do motorových vozidel) a v elektrotechnickém průmyslu. Z pohledu zaměstnanosti je tedy možné konstatovat, že strukturální změny ekonomiky v kraji se projevily útlumem většiny tradičních průmyslových odvětví a vzrůstajícím významem strojírenského průmyslu, obzvláště pak dopravního strojírenství (hlavně výroby automobilových komponentů) a elektrotechnického průmyslu.

2.2.6.1 Palivoenergetický komplex

Z hlediska zaměstnanosti, ekonomického významu i celkových dopadů výrobní činnosti na region je stále nejvýznamnějším průmyslovým oborem v Ústeckém kraji těžba a zpracování hnědého uhlí, na který je zde úzce navázána výroba elektrické energie. Obě výrobní činnosti jsou v kontextu celé ČR mimořádné. V roce 2012 bylo v dolech na území aglomerace vytěženo celkem 37 mil. t hnědého uhlí (tedy přibližně 84,7 % celkové těžby v ČR, viz Energostat 2014), v tepelných elektrárnách lokalizovaných v Ústeckém kraji[22] spalujících téměř výhradně hnědé uhlí bylo ve stejném roce vyprodukováno celkem 21 892,9 GWh elektrické energie (tedy přibližně 25 % celkové produkce el. energie v ČR, viz ERÚ 2014). V žádném jiném kraji ČR přitom nebylo vyprodukováno více než 17 000 GWh elektrické energie (ERÚ 2014).

V území působí tři společnosti zabývající se těžbou a zpracováním hnědého uhlí:

[20] Na rozdíl od odvětví služeb, která jsou ve velké míře tažena poptávkou místního obyvatelstva, která je v čase stabilnější.

[21] Na úrovni zájmového území není možné sledovat zaměstnanost v jednotlivých odvětvích průmyslu z důvodu absence dat.

[22] Všechny z hlediska produkce el. energie významné tepelné elektrárny, resp. teplárny s výjimkou elektrárny Počerady se nacházejí na území ÚCHA. Elektrárna Počerady je navázána na infrastrukturu ÚCHA, avšak nalézá se v poloze, která nebyla vhodná pro zařazení do ÚCHA.

- Severočeské doly a. s. (součást skupiny ČEZ a. s.)
- Czech Coal a. s.
- Severní energetická a.s. (vyčleněna r. 2013 ze společnosti Czech Coal a.s.)

Tabulka 16: Těžba hnědého uhlí v ČR

Hnědé uhlí - Těžba v ČR											
Společnost	2012		2011		Δ 2011/2012	2010		2009		2008	
	objem	Podíl (*)	objem	Podíl (*)		objem	Podíl (*)	objem	Podíl (*)	objem	Podíl (*)
	mil. t	%	mil. t	%		mil. t	%	mil. t	%	mil. t	%
Severočeské doly (Skupina ČEZ)	23,2	53,1	25,1	53,6	-7,6%	21,63	49,3	22,03	49,2	22,3	47,4
Czech Coal	13,8	31,6	14,2	30,3	-2,8%	13,85	31,6	14,2	31,8	15,02	32
Sokolovská uhelná	6,7	15,3	7,5	16,0	-10,7%	8,42	19,2	8,56	19,2	9,73	20,7
Celkem	**43,7**	**100**	**46,8**	**100,0**	**-6,6%**	**43,9**	**100**	**45,2**	**100**	**47,5**	**100**

Zdroj: Energostat 2014

Společnost Severočeské doly provozuje doly Tušimice a Bílina, společnost Czech Coal provozuje důl Vršany (a téměř vyuhlený velkolom Šverma) a společnost Severní Energetická provozuje doly ČSA a hlubinný důl Kohinoor, který je v likvidaci. Momentálně nejdiskutovanějším tématem těžby hnědého uhlí je otázka prolomení či zachování územních ekologických limitů těžby uhlí, které legislativně chrání části stávajících ložisek před vytěžením. Největší tlak na prolomení limitů je v SV předpolí stávajícího dolu ČSA, kde se údajně nalézá 750 mil t. uhlí a za limity dolu Bílina (dalších cca 104 mil. t uhlí, viz MPO 2010). Jak je vidno z předchozí tabulky, v případě zachování limitů dojde v nejbližších letech k útlumu těžby na dole ČSA a jeho vyuhlení a uzavření do počátku příštího desetiletí. Uhelné společnosti a zastánci prolomení limitů mj. argumentují potřebou zajištění cenově dostupného hnědého uhlí pro zásobení českého teplárenství, které je zatím orientované především na spalování hnědého uhlí, a pozitivními ekonomickými dopady těžby za stávajícími limity. Prolomení limitů má však i řadu odpůrců a kromě další devastace krajiny v SHR a energetické exploatace suroviny, která má značný potenciál pro alternativní budoucí využití (např. jako surovina v chemickém průmyslu), jen oddaluje okamžik završení transformace místní ekonomiky, která se bude muset v budoucnosti vyrovnat s celkovým ukončením těžby hnědého uhlí a navazujících výrobních činností.

Tabulka 17: Zásoby hnědého uhlí v Ústeckém kraji

Zásoby hnědého uhlí a jejich životnost			
Společnost	**Důl**	**Disponibilní zásoby k 1.1.2013 (mil. t)**	**Životnost při současné těžbě (rok)**
Czech Coal	VU (Vršany,Šverma)	259,7	2044 (při těžbě 8 mil. t ročně) 2055 (při těžbě 7 mil. t ročně)
	Důl Kohinoor, s.p. (Důl Centrum)	1,3	
	LU (ČSA)	41,3	2017 (při těžbě 4,5 mil. t ročně) 2021 (při těžbě 3 mil. t ročně)
	Celkem	302,3	
Severočeské doly	Bílina	154,4	2031 (při těžbě 9,5 mil. t ročně) 2036 (při těžbě 7 mil. t ročně)
	Tušimice	227,2	2030 (při těžbě 13 mil. t ročně) 2035 (při těžbě 10 mil. t ročně)
	Celkem	381,6	
Sokolovská uhelná	Jiří	142,9	2023 (při těžbě 5-6 mil. t ročně) 2034 (při těžbě 4 mil. t ročně)
	Družba		2030 (při těžbě 4 mil. t ročně) 2034 (při těžbě 4 mil. t ročně)
	Celkem	142,9	
Celkem		826,8	

Zdroj: Energostat 2012

Nedílnou součástí těžebních aktivit jsou rekultivace území devastovaného těžbou, které mají a po samotném ukončení těžby ještě budou mít po řadu let (do ukončení rekultivačních aktivit) ekonomický význam, hlavně pak v oblasti zaměstnanosti a stimulaci alternativních hospodářských činností v území (např. vytvářením atrakcí a infrastruktury pro cestovní ruch).

V ÚCHA fungují tři velké uhelné elektrárny, které provozuje firma ČEZ a. s.:

- Ledvice
- Prunéřov
- Tušimice

V Ledvicích je dokončován nový nadkritický blok s vysokou účinností o instalovaném výkonu 660 MW (tedy nejvýkonnější a zároveň nejúčinnější v ČR). Elektrárny Prunéřov a Tušimice prošly v uplynulých letech výměnou technologií některých stávajících výrobních bloků (tzv. retrofitem), v jejímž rámci došlo k prodloužení životnosti výrobních bloků o cca 25 let (zatímco při výstavbě nového zdroje

je odhadovaná životnost cca 40-50 let)[23]. V elektrárně Počerady, která se nachází v blízkosti zájmového území, byla koncem r. 2013 dokončena nová paroplynová elektrárna, její provoz je však zatím limitován nepříznivými cenami elektřiny.

Kromě uhelných elektráren firmy ČEZ jsou důležitými energetickými zdroji spalujícími hnědé uhlí i místní teplárny. Výrobou elektrické energie je významná především Teplárna Komořany u Mostu (společnost United Energy a. s.) a Teplárna Trmice u Ústí nad Labem (Teplárna Trmice a. s.).

2.2.6.2 Chemický průmysl

Tradičním odvětvím, jehož koncentrací území ÚCHA dlouhodobě vynikalo, je průmysl chemický. Lokalizačními faktory zde je jednak řeka Labe poskytující nejen dostatek vody, ale i možnost levné dopravy vstupů i produktů chemického průmyslu, jednak těžba uhlí v SHR (produkce tekutých paliv z hnědého uhlí byla původním výrobním programem kombinátu v Záluží u Litvínova), dále blízká odbytiště produktů, důležitým faktorem pro případný budoucí rozvoj je dostatek kvalifikované pracovní síly. Chemický průmysl v kraji prošel restrukturalizací, při níž došlo k rapidnímu poklesu zaměstnanosti a uzavření některých výrob (např. TONASO – TOvárny NA výrobu SOdy v Ústí nad Labem – Neštěmicích). Nejdůležitější podniky:

- Unipetrol RPA Záluží u Litvínova
    - rafinérie, petrochemie, agrochemie
- Spolchemie Ústí nad Labem
    - syntetické pryskyřice, další chemické látky
- Chemotex Děčín a.s.
    - tenzidy a detergenty, chemikálie pro strojírenský, stavební, textilní a papírenský průmysl
- Lybar Rtyně nad Bílinou
    - vlasová kosmetika

2.2.6.3 Strojírenský průmysl

V porovnání s jinými významnými aglomeracemi ČR nedosahoval strojírenský průmysl v ÚCHA takového významu, i přesto zde však dlouhodobě existovala řada středisek strojírenského průmyslu a strojírenská výroba byla v kraji etablovaná. Význam strojírenského průmyslu v kraji však vzrostl v důsledku strukturálních změn ekonomiky a přílivu přímých zahraničních investic, jejichž lokalizace v kraji byla částečně odvislá od existence kvalifikované pracovní síly, která byla pozůstatkem tradice strojírenského průmyslu v kraji. Vedle klasických středisek strojírenského průmyslu v kraji (Děčín, Klášterec nad Ohří, Ústí nad Labem) se strojírenské podniky usídlily prakticky v každé nové průmyslové zóně, což se projevilo markantním růstem zaměstnanosti v oboru.
Dle vývoje zaměstnanosti bylo hlavní odvětví rozvoje průmyslu od počátku hospodářské transformace

[23] Více viz ČEZ (2012).

dopravní strojírenství (hlavně pak výroba komponentů pro automobilový průmysl) následované elektrotechnickým průmyslem.

2.2.6.4 Průmysl skla, keramiky, porcelánu a stavebních hmot

Průmysl skla, keramiky, porcelánu a stavebních hmot je tradičním odvětvím regionální ekonomiky s vysokým podílem na zaměstnanosti, které zasáhla transformace ekonomiky relativně méně než ostatní tradiční odvětví. Ačkoli i zde došlo k propadu zaměstnanosti, podíl odvětví na celkové zaměstnanosti v průmyslu v posledních 15 letech vzrostl. Podíl na zachování zaměstnanosti v odvětví měla nejen relativní prosperita tradičních podniků v oboru, ale i příchod nových investorů, kteří se usadili v řadě průmyslových zón v kraji. Nejvýznamnějším podnikem v oboru je koncern AGC vyrábějící autoskla, který má výrobní závody v Teplicích a v Chudeřicích u Bíliny.

2.2.6.5 Průmyslové zóny[24]

Průmyslové zóny (PZ) představují zejména v podmínkách strukturálně se měnící ekonomiky důležitý předpoklad pro rozvoj regionální ekonomiky a trhu práce. V zájmovém území se průmyslové zóny začaly výrazněji rozvíjet na konci 90. let minulého století, a to zejména ve formě PZ tzv. „na zelené louce“, jejichž nabídku doplňují některé brownfieldy, u nichž jsou vhodné podmínky (zejména majetkoprávní, ale i stavebně-technické), pro příchod investorů.

- Chomutovsko:
  - Jirkov-Otvice (40 ha), Jirkov-lokalita 115, 116 a 117 (15 ha), Chomutov-Nové Spořice (18 ha), Chomutov-Severní Pole (18 ha), Chomutov-Za Výtopnou (14 ha), Chomutov-Průmyslový a logistický park Málkov (25 ha)
- oblast Kadaň – Klášterec nad Ohři:
  - Klášterec nad Ohří-průmyslový park Verne (155 ha), Kadaň-Královsky vrch (81 ha),
- Mostecko:
  - Most-Pod Lajsníkem (12 ha), Havraň-Joseph (190 ha), Litvínov-Louka (30 ha), areál Unipetrolu a sousedících důlních brownfieldů v Záluží
- Teplice – Krupka (77 ha)
- Ústí nad Labem a okolí:
  - Ústí nad Labem-Neštěmice (40 ha), Ústí nad Labem-Severní Předlice (61 ha), Ústí nad Labem-Jižní Předlice (32 ha), Ústí nad Labem-Trmice (11 ha), Ústí nad Labem-Všebořice (53 ha), Libouchec-Žďarek (70 ha).

[24] Včetně brownfieldů, které jsou k dispozici pro investory. Upraveno z PRÚK 2012, dále podle Regionální informační servis (2014). Uvedeny jsou pouze průmyslové zóny o rozloze 10 ha a více.

2.2.7 Shrnutí

- Ekonomická situace zájmového území je silně ovlivněna historickou orientací na těžký průmysl a důsledky strukturálních změn ekonomiky. To se projevuje přetrvávajícím významem těžkého průmyslu (zejména těžebního, energetického a chemického), dlouhodobě vysokou nezaměstnaností, méně příznivou kvalifikační strukturou obyvatel a výrazně zatíženým životním prostředím (starými zátěžemi i stávajícími výrobami).
- Strukturální změny ekonomiky se také projevují dlouhodobým poklesem ekonomické výkonnosti Ústeckého kraje v přepočtu na obyvatele v kontextu ČR, je však otázkou do jaké míry to vypovídá o makroekonomickém vývoji v samotné aglomeraci.
- Ústecký kraj je z hlediska zdrojů znalostní ekonomiky (podíl zaměstnanců VaV, výdaje na VaV) v kontextu ČR dlouhodobě podprůměrný. Překážkou rozvoje znalostní ekonomiky je také přetrvávající nízká míra spolupráce VaV institucí s firmami, nedostatek vhodných odborníků ve sféře VaV, nedostatek kvalifikovaného technického personálu ve výrobní sféře absence technické VŠ v území i nevyhovující kvalita absolventů.
- Podíl nezaměstnaných v území klesal do nástupu hospodářské recese v r. 2008, od té doby postupně roste. Dlouhodobě se zhoršuje situace na trhu práce na Ústecku, naopak na Mostecku nezaměstnanost v dlouhodobém měřítku poklesla.
- V území ÚCHA přetrvává vysoký význam průmyslu pro zaměstnanost. Vzhledem k funkci velkých měst jako obslužných center širšího zázemí je zde také vysoká zaměstnanost ve veřejných službách a obchodu.
- Nejvýznamnějším odvětvím průmyslu v zájmovém území je z hlediska zaměstnanosti těžební a energetický průmysl. Vzhledem k postupné exploataci disponibilních zásob hnědého uhlí dojde v příštích desetiletích k postupnému útlumu těžby hnědého uhlí, což bude mít patrně důsledky i na provoz uhelných elektráren.
- V rámci strukturálních změn ekonomiky v území roste význam strojírenského průmyslu, zejména pak v dopravním strojírenství a elektrotechnickém průmyslu. Růst je reprezentován zejména novými závody v průmyslových zónách tzv. na zelené louce, zatímco útlum tradičních odvětví (především těžební, chemický, potravinářský a hutnický průmysl) zanechává v území rozsáhlé brownfieldy.

2.3 Občanská vybavenost

V následující kapitole budou blíže představena školská zařízení, infrastruktura pro zdravotnictví a infrastruktura pro sociální služby. Občanská vybavenost je nepostradatelným hodnotícím prvkem při analýze jakéhokoliv území vzhledem k jeho potenciálu, rozvoji a současnému fungování včetně prognózování. Sociální infrastruktura je souhrnným termínem pro oblasti školství, zdravotnictví a sociálních služeb, přičemž je třeba hledat souvislosti s demografickým vývojem a sociální strukturou obyvatelstva. Zdroji informací pro zpracování této kapitoly byly zejména sektorové dokumenty Ústeckého kraje a veřejně dostupné statistické databáze (VDB ČSÚ, ÚZIS).

2.3.1 Školská zařízení

Školská zařízení jsou souhrnně sepsána v Adresářích škol a školských zařízení Ústeckého kraje. Jejich naplnění je otázkou populačního vývoje. Je obecně známo, že trendy „silných“ a „slabých“ ročníků se střídají ve vlnách. Ve skupině předškolních dětí byl v posledních letech zaznamenán nárůst, zatímco u počtu žáků základních a středních škol byl zaznamenán pokles. Očekává se, že v nejbližších letech přirozeným vývojem opět stoupne počet žáků na základních školách.

Podle dat z Veřejné databáze ČSÚ bylo ve školním roce 2012/2013 v Ústecko-chomutovské aglomeraci celkem v provozu 162 mateřských škol, 127 základních devítiletých škol (a dalších 14 ZŠ pouze s nižším stupněm), 18 základních uměleckých škol, 1 jazyková škola, 1 konzervatoř, 13 středních škol - oborů gymnázií, 43 středních škol - oborů středních odborných škol a praktických škol, 22 středních škol - oborů učilišť, 19 středních škol – oborů nástavbového studia, 5 vyšších odborných škol a 2 vysoké školy. V předchozích letech probíhala transformace sítě SŠ, v jejímž rámci docházelo k rušení, resp. slučování SŠ, v jejichž rámci byla vytvořena síť tzv. páteřních škol.

Naplněnost kapacit MŠ a ZŠ ve statutárních městech je relativně vysoká, znatelná je vyčerpanost kapacit v centrálních či větších školách a školkách. Děčín eviduje u MŠ téměř úplné naplnění kapacit, v celkovém součtu nebylo naplněno pouhých 34 míst z celkových 1621 míst. U ZŠ je naplněnost nižší, neboť ani jedna ze škol nedosáhla k naplnění 100 % své kapacity, v součtu tak zůstává neobsazených 2293 míst. Ústí nad Labem vykázalo u MŠ kapacitu relativně naplněnou, avšak zbývalo 182 volných míst. U ústeckých ZŠ bylo vykázáno naplnění z přibližně 80 %. Města Most a Teplice mají kapacity téměř naplněny, ale na školách zbývají ještě volná místa, u kterých školy očekávají, že budou zaplněny populačně silnějšími ročníky dětí v předškolním a nižším školním věku. V Chomutově bylo v minulém školním roce obsazeno přes 97 % kapacit MŠ a 79 % kapacit ZŠ.

Specifickým problémem je dostupnost MŠ a ZŠ v suburbánních obcích, které prodělaly v souvislosti s procesem suburbanizace rapidní územní rozvoj se značným přírůstkem obyvatel. V mnoha z těchto obcí zcela chybí školská zařízení, nebo nemají dostačující kapacity. Obecným problémem je pak nízká flexibilita kapacit zařízení počátečního vzdělávání, kde v závislosti na demografickém vývoji dochází k podvyužití kapacit některých zařízení (v současnosti zejména sekundárního vzdělávání) a naopak přetížení kapacit jiných zařízení (v současnosti především předprimárního a primárního vzdělávání). Systémová neschopnost pružnějšího sdílení kapacit (např. dočasné využívání volných kapacit budov ZŠ pro MŠ) i absence včasné a koncepční reakce na demografický vývoj (včetně jeho predikce) vede na jedné straně k přetížení kapacit některých zařízení (či neuspokojení poptávky, a to zejména

po kapacitách MŠ) na druhé straně i k nákladným ad-hoc investicím do budování kapacit, které budou zapotřebí jen po přechodnou dobu, než dojde k odeznění dopadů zvýšené porodnosti.

Tabulka 18: Syntéza SŠ/SOU v regionu ÚCHA

Obec	Počet	Název školy
Děčín	8	Gymnázium Děčín, příspěvková organizace
		Evropská obchodní akademie, Děčín I, příspěvková organizace
		Vyšší odborná škola a Střední průmyslová škola strojní, stavební a dopravní, Děčín, příspěvková organizace
		Střední škola lodní dopravy a technických řemesel, Děčín VI, příspěvková organizace
		Střední zdravotnická škola, Děčín, příspěvková organizace
		Střední škola zahradnická a zemědělská Antonína Emanuela Komerse, Děčín-Libverda, příspěvková organizace
		Střední škola řemesel a služeb, Děčín IV, příspěvková organizace
Dubí	2	GYMNÁZIUM J.A.Komenského s.r.o., Dubí u Teplic
		SŠ soc. PERSPEKTIVA a VOŠ, s.r.o., Dubí 3 - Pozorka
Duchcov	2	Gymnázium a Střední průmyslová škola, Duchcov, příspěvková organizace
		Dětský domov, Základní škola a Střední škola, Duchcov, příspěvková organizace
Chomutov	7	Gymnázium, Chomutov, příspěvková organizace
		Střední průmyslová škola a Vyšší odborná škola, Chomutov, příspěvková organizace
		Střední odborná škola energetická a stavební, Obchodní akademie a Střední zdravotnická škola, Chomutov, příspěvková organizace
		Střední škola technická, gastronomická a automobilní, Chomutov, příspěvková organizace
Jirkov	2	Městské gymnázium a Základní škola Jirkov
		Chomut. soukr. gymnázium, s.r.o., Jirkov
Kadaň	3	Gymnázium, Kadaň, příspěvková organizace
		Střední průmyslová škola stavební a Obchodní akademie, Kadaň, příspěvková organizace
Klášterec nad Ohří	2	Gymnázium a Střední odborná škola, Klášterec nad Ohří, příspěvková organizace
Krupka	2	Biskupské gymnázium, Základní škola a Mateřská škola Bohosudov
		Základní škola a Praktická škola Krupka
Litvínov	4	Gymnázium T. G. Masaryka, Litvínov, příspěvková organizace
		Střední odborná škola, Litvínov-Hamr, příspěvková organizace
		Střední odborná škola pro ochranu a obnovu životního prostředí - Schola Humanitas, Litvínov
		Euroškola Litvínov SOŠ, s.r.o., Litvínov
Meziboří	1	Střední škola EDUCHEM, a.s., Meziboří
Most	13	Podkrušnohorské gymnázium, Most, příspěvková organizace
		Vyšší odborná škola ekonomická, sociální a zdravotnická, Obchodní akademie, Střední pedagogická škola a Střední zdravotnická škola, Most, příspěvková organizace

Obec	Počet	Název školy
		Střední škola technická, Most, příspěvková organizace
		Střední průmyslová škola a Střední odborná škola gastronomie a služeb, Most, příspěvková organizace
		Soukr. SOU LIVA s.r.o., Most-Velebudice
		Soukr. hotel. škola Bukaschool, s.r.o., Most
		SOŠ podnikatelská, s.r.o., Most
		Soukr. SŠ market. a podnik., s.r.o., Most
		SOŠ InterDACT, s.r.o., Most
		SŠ diplomacie a veřejné správy s.r.o., Most
Teplice	8	Gymnázium, Teplice, příspěvková organizace
		Hotelová škola, Obchodní akademie a Střední průmyslová škola, Teplice, příspěvková organizace
		Střední škola obchodu a služeb, Teplice, příspěvková organizace
		Střední škola stavební, Teplice, příspěvková organizace
		Konzervatoř, Teplice, příspěvková organizace
		SŠ technická AGC a.s., Teplice
Ústí nad Labem	11	Gymnázium, Ústí nad Labem, příspěvková organizace
		Gymnázium a Střední odborná škola dr. Václava Šmejkala, Ústí nad Labem, příspěvková organizace
		Obchodní akademie a jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky, Ústí nad Labem, příspěvková organizace
		Střední průmyslová škola, Ústí nad Labem, příspěvková organizace
		Vyšší odborná škola zdravotnická a Střední škola zdravotnická, Ústí nad Labem, příspěvková organizace
		Střední škola stavební a technická, Ústí nad Labem, příspěvková organizace
		Střední škola obchodu, řemesel, služeb a Základní škola, Ústí nad Labem, příspěvková organizace
		TRIVIS-SŠ veřejnoprávní Ústí n. L.,s.r.o., Ústí nad Labem
		Severočeská střední škola s.r.o., Ústí nad Labem
		Střední škola obchodu a služeb s.r.o., Ústí nad Labem

Zdroj: Ústecký kraj (2014a)

Střední školství v ÚCHA nabízí relativně pestrou nabídku studijních oborů a zaměření, některé školy jsou zřízené Ústeckým krajem, jiné soukromé, nebo zřízené městy. Vzhledem ke slučování škol je řada z nich současně středními školami, vyššími odbornými školami apod.

Dlouhodobým problémem v oblasti středního školství je nesoulad mezi nabídkou vzdělávacích oborů středního školství a poptávkou na trhu práce. Při nástupu populačně slabších ročníků do středních škol nedošlo k redukci kapacit nejžádanějších oborů SŠ mezi žáky (gymnázia a humanitní maturitní obory), tím pádem se rapidně snížil zájem o technické obory (včetně učňovských), po jejichž absolventech je na trhu práce vyšší zájem[25]. To má za následek nejen nižší počet absolventů oborů poptávaných na

[25] V celém Ústeckém kraji je dlouhodobě zvýšená poptávka po uchazečích vyučených ve strojírenství, řemeslech a gastrooborech, obchodních zástupcích, finančních poradcích, telefonních kunzultantech, strojařích a elektrotechnicích s maturitou a vysokoškolských technologických, pedagogických a lékařských profesích.

trhu práce, ale i jejich nižší kvalitu, protože vstupní úroveň žáků těchto oborů je nižší než v minulosti[26]. Na druhou stranu však obecně platí, že absolventi maturitních a humanitních oborů jsou méně ohroženi dlouhodobou nezaměstnaností, protože jsou zpravidla flexibilnější z hlediska možností uplatnění na trhu práce. Ke zvýšení relevance počátečního vzdělávání vůči potřebám trhu práce by tak přispěla nejen částečná redukce kapacit humanitních studijních oborů, ale i zvýšení prestiže technického a učňovského vzdělávání a jeho obohacení o získávání kompetencí, které zvýší profesní flexibilitu absolventů na trhu práce.

Níže uvádíme vyšší odborné školy a vysoké školy se stručnou charakteristikou, které sídlí v území ÚCHA:

- Střední průmyslová škola a Vyšší odborná škola, Chomutov
    - Studium na VOŠ je tříleté, probíhá standardně ve dvou semestrech. Součástí studia je absolvování odborné praxe ve firmách. Studenti zakončí své studium absolutoriem, které se skládá z obhajoby práce a zkoušek z odborných předmětů a cizího jazyka. Po úspěšném zakončení získávají titul DiS. (diplomovaný specialista v oboru). Studijními obory jsou Výpočetní systémy a Veřejnoprávní činnost s podporou ICT.
- Vyšší odborná škola ekonomická, sociální a zdravotnická, Obchodní akademie, Střední pedagogická škola a Střední zdravotnická škola, Most
    - VOŠ na této škole zahájila vzdělávání v roce 1996 s oborem Sociálně právní činnost. Jak uvádí sama škola, je o tento obor velký zájem i v současnosti. Postupně přibyly obory Firemní ekonomika, Právní asistence, Předškolní a mimoškolní pedagogika a Diplomovaná všeobecná sestra. Povinným zakončením je rovněž absolutorium v podobné struktuře jako u předcházející školy.
- Vyšší odborná škola a Střední průmyslová škola strojní, stavební a dopravní, Děčín, příspěvková organizace – Děčín
    - Děčínské vyšší odborné vzdělání je možné získat ve dvou oborech, a to Inženýrské stavitelství (se zaměřením na železniční stavitelství) a Ochrana památek a krajiny. Studenti zde studují rovněž ve tříletém plánu, které zakončují absolutoriem s titulem DiS.
- Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem
    - Jediná univerzita Ústeckého kraje vzdělává v současné době více než 12 000 studentů a zaměstnává přibližně 900 pracovníků. Dnešní univerzita má své počátky v roce 1945, kdy byla založena Vyšší pedagogická škola. O několik let později byla založena Pedagogická fakulta v Ústí nad Labem. Dlouhá léta pouze pedagogického zaměření této školy byla ukončena rokem 1991, kdy byla slavnostně otevřena Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem se třemi fakultami – Pedagogickou fakultou, Fakultou sociálně ekonomickou, Fakultou životního prostředí – a jedním ústavem: Ústavem slovansko-germánských studií. V současné době je UJEP ještě všestrannější. Studovat lze celkem na osmi fakultách, v 65 studijních programech a 192 studijních oborech.
        - Fakulty: Fakulta sociálně ekonomická, Fakulta umění a designu, Fakulta výrobních technologií a managementu, Fakulta zdravotnických studií, Fakulta

Naopak „absolventi s humanitním vzděláním i přes dosažené vzdělání obtížně hledají na regionálním trhu práce uplatnění“ (Úřad práce ČR 2015).

[26] I méně talentovaní žáci se dostanou na humanitní obory a nejdou na technické nebo učňovské obory.

životního prostředí, Filozofická fakulta, Pedagogická fakulta, Přírodovědecká fakulta.

Na území Ústeckého kraje lze nalézt **detašovaná pracoviště** dalších veřejných vysokých škol a jedné soukromé školy. Jsou jimi:

- České vysoké učení technické
  - Fakulta dopravní, pracoviště Děčín – bakalářské a magisterské studijní programy, Univerzita třetího věku;
  - Fakulta jaderná a fyzikálně inženýrská, pracoviště Děčín – bakalářské a magisterské studijní programy;
  - Fakulta strojní, Výukové centrum Chomutov – celoživotní vzdělávání.
- Vysoká škola chemicko-technologická v Praze
  - Výukové a studijní centrum Most-Velebudice – bakalářské a magisterské studijní programy akreditované různými fakultami VŠCHT.
- Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava
  - Hornicko-geologická fakulta, Institut kombinovaného studia Most – 1 prezenční bakalářský studijní obor a větší množství studijních oborů nabízených v kombinované formě studia.
- Vysoká škola finanční a správní
  - Studijní středisko Most – bakalářské a magisterské studijní obory.

Navzdory poměrně široké nabídce oborů terciárního vzdělávání je v zájmovém území poměrně omezená nabídka technických oborů. I přes znatelné rozšíření nabídky technických oborů (mj. v souvislosti s etablováním Fakulty výrobních technologií a managementu UJEP) v zájmovém území chybí studijní obory zaměřené na nejpokročilejší technologie, které jsou perspektivní pro další rozvoj ekonomiky (např. informační technologie, nanotechnologie, biotechnologie). Kvalitu VŠ vzdělávání negativně ovlivňuje nízká prestiž místních vysokých škol a VŠ pracovišť, která je spojená s nízkým převisem poptávky ze strany uchazečů o studium. Fakulty UJEPu patří v rámci stejně zaměřených fakult veřejných VŠ v ČR k fakultám s nejvyššími šancemi na přijetí, tedy je zde relativně nižší převis poptávky než na většině konkurenčních fakult ostatních veřejných VŠ (Centrum vzdělávání AMOS 2015). To je zpravidla spojené s nižší vstupní úrovní (resp. studijními předpoklady) studentů a nižším zastoupením talentovaných studentů, než na konkurenčních fakultách (zejména prestižních univerzit a VŠ v Praze a Brně) a s tím souvisejícími omezeními v kvalitě vzdělávání (studijní nároky se přizpůsobují úrovni studentů). Ve stávajícím systému nastavení a financování vysokého školství, kdy i méně zavedená a prestižní pracoviště usilují o výzkumnou činnost a získávání grantů mají místní pracoviště přirozeně ztížené podmínky pro získávání grantových prostředků a rozvíjení výzkumné činnosti. Dvojí zaměření pracovišť, která se často potýkají s omezenými lidskými zdroji, přitom může mít negativní dopady na kvalitu výuky a snahy o rozvoj výzkumné funkce tak nemusejí vést ke zvyšování prestiže a regionálního přínosu místních vysokoškolských pracovišť. Ke zvýšení konkurenceschopnosti místního vysokého školství a jeho přínosu pro rozvoj aglomerace tak může přispět soustředění na výzkumnou činnost jen ve vybraných perspektivních oborech a naopak zvýšený důraz na kvalitní profesní přípravu a relevanci terciárního vzdělávání pro místní ekonomiku a trh práce, případně i vyšší uplatnění tzv. třetí role univerzit (příspěvek VŠ k rozvoji regionu).

2.3.2 Infrastruktura pro zdravotnictví

Zdravotní stav populace Ústeckého kraje je v mnoha ohledech nejhorší v rámci krajů ČR. To se mj. projevuje i ve zvýšené nemocnosti vyžadující hospitalizaci (více viz Ústecký kraj 2014d).

Jak je uvedeno v Programu rozvoje Ústeckého kraje z roku 2012, je Ústecký kraj z hlediska četnosti a výkonů nemocnic v rámci Česka nadprůměrný. Z mezikrajského srovnání dostupného ve Veřejné databázi ČSÚ k prosinci 2012 (níže) je patrné, že v Ústeckém kraji bylo v uvedeném roce v provozu 20 zdravotnických zařízení s celkem 4 978 lůžky. V počtu ošetřovacích dnů je údaj pro Ústecký kraj rovněž nadprůměrný, a je srovnatelný například s Moravskoslezským nebo Středočeským krajem.

Z hlediska zabezpečení zdravotní péče lze využít srovnání dostupné ve Veřejné databázi ČSÚ, kde je patrné porovnání mezi okresy Ústeckého kraje. Počet lékařů na 1000 obyvatel je nadprůměrný v Ústí nad Labem, kde hodnota převyšuje i celokrajský a celorepublikový průměr. V počtu lůžek na 1000 obyvatel je v okresech Ústeckého kraje nejsilnější opět krajské město Ústí nad Labem, které dosahuje zhruba dvojnásobku celokrajské hodnoty.

Tabulka 19: Mezikrajské srovnání nemocnic (lůžkové části) k prosinci 2012

	Počet zařízení	Počet lůžek	Počet lékařů	Hospitalizovaní pacienti	Počet ošetřovacích dnů (tis.)
Česká republika	**188**	**58 832**	**1 0764,8**	**2 181 415**	**15 093**
Hlavní město Praha	28	9 275	1841,6	345 827	2 394
Středočeský kraj	25	5 871	978,5	211 741	1 501
Jihočeský kraj	9	3 351	600,5	131 071	857,00
Plzeňský kraj	11	3 462	614,5	114 610	852,00
Karlovarský kraj	5	1 487	274,6	56 291	357,00
Ústecký kraj	**20**	**4 978**	**708,6**	**176 957**	**1 226**
Liberecký kraj	8	2 600	409,8	89 859	660,00
Královéhradecký kraj	9	3 331	574,2	107 646	835,00
Pardubický kraj	9	2 557	475,9	90 109	655,00
Vysočina	6	2 649	432,7	102 428	646,00
Jihomoravský kraj	21	7 297	1525,7	261 724	1 988
Olomoucký kraj	9	3 112	670,8	129 823	805,00
Zlínský kraj	10	2 849	513,0	115 092	747,00
Moravskoslezský kraj	18	6 013	1144,5	248 238	1 569

Zdroj: VDB ČSÚ (2014)

Níže jsou uvedeny seznamy nemocnic a odborných léčebných ústavů v celém Ústeckém kraji k roku 2012 podle Ústavu zdravotnických informací a statistiky ČR (ÚZIS). Lze porovnat jak počty lůžek, tak i územní rozmístění a zaměření jednotlivých zařízení.

Z uvedených počtů lůžek jasně dominuje Masarykova nemocnice Ústí nad Labem, která jako jediná přesahuje tisícovou hranici. Vysokých počtů dosahují nemocnice ve všech statutárních městech. Nejnižší počet lůžek akutní péče v území ÚCHA má Vita, s.r.o. – Městská nemocnice Duchcov, z následné péče je nejnižší počet v Krušnohorské Poliklinice v Litvínově. Celkově lze kapacity následné

lůžkové péče označit za nedostačující, poptávka po lůžkové péči mnohde převyšuje nabídku, na což poukazují jak jiné dokumenty (např. PRÚK 2012), tak i data z Tabulka 22, v níž je zjevné vyšší využití lůžek následné péče. Jinak je tomu u kapacit akutní péče, které jsou vzhledem ke svému charakteru využity výrazně méně a dlouhodobě se hovoří o jejich redukci či přeměně části kapacit na následnou péči. Rozmístění zdravotnických zařízení (nemocnic) vzhledem k vymezení ÚCHA je relativně rovnoměrné a odpovídá sídelní struktuře území.

Řada odborných léčebných ústavů je situována mimo území ÚCHA, ve zkoumaném území leží ústavy pouze v Ústí nad Labem, Teplicích, Mostě, Chomutově a Kadani. Ne všechny odborné léčebné ústavy jsou však podobně orientované, proto je zde riziko velmi obtížného zajištění kompletní péče pro všechny oblasti. Některá zařízení (zejména psychiatrické léčebny) byla v minulosti záměrně umísťována v periferních a venkovských regionech. Důsledkem je excentrická poloha těchto zařízení vůči poptávce. Řešením může být transformace části kapacit těchto ústavů na služby komunitního typu zajišťující péči o pacienty/klienty v jejich přirozeném prostředí.

Tabulka 20: Poskytovatelé lůžkové péče v Ústeckém kraji v roce 2012 - nemocnice

Druh poskytované péče (Akutní/ Následná)	Název zdravotnického zařízení, sídlo	Počet lůžek (A/N)
A	Nemocnice Kadaň, s.r.o.	200
A	Městská nemocnice v Litoměřicích	395
A	Krajská zdravotní, a.s. - Nemocnice Most, o.z.	583
A	Krajská zdravotní, a.s. - Nemocnice Chomutov, o.z.	366
A, N	Krajská zdravotní, a.s. - Nemocnice Děčín, o.z.	259/22
A, N	Lužická nemocnice a poliklinika, a.s., Rumburk	139/30
A, N	Podřipská NsP Roudnice nad Labem, s.r.o.	170/28
A, N	Nemocnice Žatec, o.p.s.	141/50
A, N	Vita, s.r.o. - Městská nemocnice, Duchcov	80/48
A, N	Krajská zdravotní, a.s. - Masarykova nemocnice Ústí nad Labem, o.z	1106/30
A, N	Krajská zdravotní, a.s. - Nemocnice Teplice, o.z.	396/51
N	Nemocnice Varnsdorf	115
N	Neurologie, s.r.o., Jiřetín pod Jedlovou	20
N	Nemocnice Louny, a.s., Louny	neuvedeno
N	Nemocnice následné péče Most, p.o.	113
N	REMED Meziboří, s.r.o. - lůžková RHC	64
N	Krušnohorská poliklinika, s.r.o. - NNP Litvínov	50
N	Hornická nemocnice s poliklinikou, s.r.o., Bílina	83
N	Nemocnice následné péče Ryjice, p.o., Ústí nad Labem-Neštěmice	115

Zdroj: ÚZIS ČR (2014), Krajská zdravotní (2014)

Tabulka 21: Poskytovatelé lůžkové péče v Ústeckém kraji v roce 2012 - odborné léčebné ústavy

Druh poskytované péče	Název zdravotnického zařízení, sídlo	Počet lůžek
Odborné léčebné ústavy	OLÚ - VIA, s.r.o. - LDN Česká Kamenice	neuvedeno
	OLÚ - Krajská zdravotní, a.s. - Nemocnice Chomutov, o.z., LDN	81
	OLÚ - Nemocnice Kadaň, s.r.o. - LDN	30
	OLÚ - Psychiatrická léčebna, Horní Beřkovice	549
	OLÚ - Městská nemocnice v Litoměřicích - LDN	160
	OLÚ - Podřipská NsP Roudnice nad Labem, s.r.o. - LDN	43
	OLÚ - Hospic sv. Štěpána, Litoměřice	26
	OLÚ - Dětská psychiatrická léčebna, Louny	50
	OLÚ - Psychiatrická léčebna Petrohrad, p.o.	150
	OLÚ - MEDICINA, spol. s.r.o., Podbořany	neuvedeno
	OLÚ - HOSPIC v Mostě, o.p.s.	neuvedeno
	OLÚ - Krajská zdravotní, a.s. - Nemocnice Teplice, o.z., LDN	neuvedeno
	OLÚ - Klinika CLT, spol. s.r.o., Teplice	neuvedeno
	OLÚ - SENIOR CZ, s.r.o., Ústí nad Labem	neuvedeno

Zdroj: ÚZIS (2014)

Z přehledu páteřních nemocnic sídlících ve statutárních městech (Krajská zdravotní, a. s., níže) je patrné, že nejvyšších hodnot ve všech ukazatelích dosahuje Masarykova nemocnice v Ústí nad Labem. Jedná se o největší zdravotnické zařízení v Ústeckém kraji, které dominuje nejen v kapacitě lůžek, ale také v počtu hospitalizovaných osob, lékařů, vybavení apod. Masarykova nemocnice v Ústí nad Labem poskytuje základní, specializovanou i superspecializovanou zdravotní péči. Tato nemocnice využívá jeden z nejmodernějších nemocničních areálů, budovaný postupně od 80. let 20. století a je v současnosti jedním z největších poskytovatelů zdravotní péče v Česku a jedním z největších zaměstnavatelů v Ústeckém kraji.

Druhou velkou nemocnicí je Nemocnice Most, která má zhruba poloviční počet lůžek, ale relativně vysoký počet hospitalizovaných osob v rámci akutní péče. Nejnižší celkový počet hospitalizovaných osob má Nemocnice Chomutov, a jen o málo vyšší Nemocnice Děčín. Využití lůžek je nejvyšší opět v Ústí nad Labem, dále v Teplicích a Mostě. Zhruba 50% využití lůžek eviduje Nemocnice Chomutov.

Tabulka 22: Přehled základních charakteristik nemocnic ve statutárních městech k roku 2013

Název zařízení Krajské zdravotní, a. s.	Počet lůžek celkem vč. JIP	Počet hospitalizovaných osob			Využití lůžek (A/N) v %
		akutní péče	následná péče	celkem	
Nemocnice Děčín, o. z.	308	16117	314	16431	60,8 (A) 55,4 (N)
Nemocnice Chomutov, o. z.	412	16473	0	16473	51,1 (A)
Nemocnice Most, o. z.	609	31504	0	31504	78,4 (A)
Nemocnice Teplice, o. z.	489	19266	456	19722	68 (A) 76,6 (N)
Masarykova nemocnice v Ústí nad Labem, o. z.	1136	44312	246	44558	67,6 (A) 89 (N)

Zdroj: Krajská zdravotní (2014)

Pozn. A - akutní péče, N - následná péče)

Při pohledu na meziokresní srovnání zdravotnických zařízení a lékařů s daty k roku 2012 (níže) zjistíme, že řada ukazatelů je společná pro všechny okresy. Například jsou ve všech okresech velmi podobné počty lékařů v samostatných ambulantních zařízeních, podobný počet lékáren na 10 tis. obyvatel, či v některých okresech počet lékáren. Velmi odlišné jsou počty lůžek na 10 tis. obyvatel, kde jasně dominuje trojice okresů Ústí nad Labem, Teplice a Litoměřice. Počet lékařů na 10 tis. obyvatel je kolem 30, pouze v okrese Ústí nad Labem tato hodnota dosahuje dvojnásobku, a převyšuje tak celokrajský průměr.

Ve všech okresech jsou zastoupeny nemocnice, odborné léčebné ústavy a samostatná ambulantní zařízení. Nemocnice následné péče chybí jen v okresech Chomutov a Litoměřice. Celkové počty lůžek se ve srovnání s rokem 2010 výrazně nezměnily, stejně tak stabilní zůstaly počty lékařů, jen v některých okresech byl evidován mírný nárůst.

Tabulka 23: Zdravotnická zařízení a lékaři v okresech Ústeckého kraje k 31. 12. 2012

	Ústecký kraj	DC	CV	LTM	LN	MO	TPL	UL
Počet obyvatel k 31. 12. 2012	**826764**	132540	125306	119318	86613	115005	128266	119716
Nemocnice	**20**	4	2	2	3	4	3	2
- počet lůžek	**4978**	612	633	593	373	857	659	1251
- počet lékařů	**1178**	118	149	150	55	175	163	367
z toho nem. následné péče	**9**	2	0	0	2	3	1	1
Odborné léčebné ústavy	**14**	1	2	4	3	1	2	1
Samostatná ambulantní zařízení	**1689**	270	264	250	191	213	214	287
- počet lékařů	**1553**	237	221	220	179	211	207	277
- praktičtí lékaři pro dospělé	**337**	60	49	54	36	43	51	45

	Ústecký kraj	DC	CV	LTM	LN	MO	TPL	UL
- praktického lékaře pro děti a dorost	**154**	27	22	23	17	26	19	20
- praktiční zubní lékaři	**383**	66	55	56	40	49	53	64
Lékárny vč. OOVL	**192**	39	23	32	18	20	30	30
- počet lékáren na 10 000 obyv.	**2,3**	2,9	1,8	2,7	2,1	1,7	2,3	2,5
Počet lékařů celkem	**2908**	362	376	414	244	388	392	732
- počet lékařů na 10 000 obyv.	**35,2**	27,3	30	34,7	28,2	33,7	30,6	61,1
Počet lůžek celkem	**7382**	732	744	1624	573	872	1556	1281
- počet lůžek na 10 000 obyv.	**89,3**	55,2	59,8	136,1	66,2	75,8	121,3	107

Zdroj: ÚZIS ČR (2014)

2.3.3 Infrastruktura pro sociální služby

Sociální služby zahrnují sociální poradenství, služby sociální péče a služby sociální prevence. Sociální služby jsou poskytovány formou pobytovou (spojené s ubytováním v zařízení sociálních služeb), ambulantní (klienti navštěvují poskytovatele služby) a terénní (služby jsou osobně poskytovány v přirozeném prostředí klientů). Pro poskytování sociálních služeb se zřizují zařízení sociálních služeb.

Podle Střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb v Ústeckém kraji na období 2014–2017 (dále SPRSS ÚK) lze uvést následující:

V Ústeckém kraji poskytovalo registrované sociální služby v roce 2013 celkem 165 zařízení sociální péče v pobytové formě, 127 zařízení sociální péče v ambulantní a terénní formě, 38 zařízení sociální prevence v pobytové formě a 264 zařízení sociální prevence v ambulantní a terénní formě včetně odborného sociálního poradenství (SPRSS ÚK).

Financování sociálních služeb bylo dříve zpravidla hrazeno z dotací MPSV, ale od roku 2015 by mělo dojít ke změně, a to tak, že financování budou zajišťovat kraje, a příjemci zajistí dofinancování ve výši 10 % z veřejných zdrojů. Podíl státních zdrojů je menší, nikoliv však zanedbatelný. Sociální služby financuje rovněž Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvo zdravotnictví a další. Významným zdrojem financí pro sociální služby, jejich rozvoj a podporu zajišťují dotační programy EU.

Poskytované služby:

- Odborné sociální poradenství
- Osobní asistence
- Pečovatelská služba
- Tísňová péče
- Průvodcovské a předčitatelské služby
- Podpora samostatného bydlení
- Odlehčovací služby
- Centra denních služeb
- Denní stacionáře
- Týdenní stacionáře
- Domovy pro osoby se zdravotním postižením
- Domovy pro seniory
- Domovy se zvláštním režimem
- Chráněné bydlení
- Sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních ústavní péče
- Raná péče
- Telefonická krizová pomoc
- Tlumočnické služby
- Azylové domy
- Domy na půl cesty
- Kontaktní centra
- Krizová pomoc
- Intervenční centra
- Nízkoprahové denní centrum
- Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež
- Noclehárna
- Služby následné péče
- Sociálně aktivizační služba pro rodiny s dětmi
- Sociálně terapeutické dílny
- Terapeutické komunity
- Terénní programy
- Sociální rehabilitace

Celokrajsky působící sociální služby registrují různorodou intenzitu využití. Například tísňová péče nevykazuje velkou poptávku, raná péče je poptávána pouze v některých regionech, což souvisí s informovaností potenciální cílové skupiny. Velmi pozitivně jsou hodnoceny tlumočnické služby a služby telefonické krizové pomoci. Služby následné péče poskytující lůžka osobám závislým na návykových látkách jsou hodnoceny jako dostačující, mnohdy nejsou ani plně využívány (z hlediska kapacity, viz SPRSS ÚK).

Tabulka 24: Přehled zařízení sociálních služeb v ÚCHA (2012)

Typ zařízení	Bílina	Děčín	Chomutov	Jirkov	Kadaň	Klášterec n. O.	Litvínov	Meziboří	Most	Bystřany	Dubí	Duchcov	Hái u Duchcova	Košťany	Krupka	Osek	Proboštov	Teplice	Chabařovice	Chlumec	Řehlovice	Trmice	Ústí nad Labem	Velké Březno
Centra denních služeb	.	**1**	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	**1**	.
Denní stacionáře	.	**1**	**2**	.	.	.	.	.	**3**	1	.	.	.	.	1	.	1	**1**	.	.	.	.	**2**	.
Týdenní stacionáře	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.	1	.	.	.	1	.	.	.	.	.	**2**	.
Domovy pro osoby se zdrav. postižením	.	**2**	**1**	1	2	.	1	1	**1**	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	1	1	**4**	.
Domovy pro seniory	.	**1**	**1**	1	1	1	2	1	**3**	1	1	.	.	.	.	.	.	**1**	1	1	.	.	**5**	1
Domovy se zvláštním režimem	.	**1**	**1**	.	.	.	1	.	**1**	1	1	.	.	.	.	.	.	**1**	1	.	.	.	**2**	1
Chráněné bydlení	.	**1**	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	**3**	.
Azylové domy	.	**2**	**1**	1	1	1	.	.	**2**	.	.	1	.	1	1	2	.	.	.	.	.	.	**2**	.
Domy na půl cesty	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.
Zařízení pro krizovou pomoc	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	**1**	.
Nízkoprahová denní centra	.	**1**	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	**1**	.
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	1	**2**	**2**	1	2	.	1	.	**4**	.	.	1	.	.	.	1	.	**2**	.	.	.	1	**4**	.
Noclehárny	.	**1**	.	.	.	1	.	.	**1**	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	**1**	.
Terapeutické komunity	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Sociální poradny	.	**8**	**4**	1	2	.	2	.	**8**	.	.	1	.	.	.	.	.	**6**	.	.	.	1	**16**	.
Sociálně terapeutické dílny	.	**1**	.	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	1	.	.	**2**	.	.	.	.	**2**	.
Centra sociálně rehabilitačních služeb	.	**3**	**1**	.	.	.	.	.	**2**	1	.	.	.	.	1	1	.	**4**	.	.	.	.	**6**	.
Pracoviště ranné péče	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	**1**	.
Intervenční centra	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	**1**	.
Služby následné péče	.	**1**	.	.	.	.	.	.	**1**	.	.	.	.	.	.	.	.	**1**	.	.	.	.	**1**	.

Zdroj: VDB ČSÚ

Specifika v oblasti sociálních služeb regionů

Obecné problémy

Podle SPRSS ÚLK je patrné, že pro většinu regionů (okresů, ORP) je problémem absence víceletého financování, administrativní zátěž, slabá koordinace služeb, místy existence duplicitních služeb na úkor absence služby jiné, nedostatek finančních prostředků a nekontinuální pracovní úvazky.

Přetrvávajícím problémem je místy nevyhovující technický stav zařízení sociálních služeb (zejména pobytových zařízení sociální péče, kde některé objekty nevyhovují současným standardům kvality poskytování sociálních služeb (viz Ústecký kraj 2014b, PRÚK 2012).

Regionální specifika

Jedním ze specifik z hlediska dostupnosti sociálních služeb v zájmovém území je excentrické umístění některých zařízení sociálních služeb, která mají význam pro zajišťování služeb pro klienty z aglomerace. Příkladem je množství domovů pro osoby se zdravotním postižením a domovů pro seniory umístěných v periferních obcích a městech v Krušných horách. Rozmístění má mj. svůj historický důvod, neboť po válce byly ústavy v rámci tehdejší regionální politiky (dosídlování, stabilizace sídelního systému) záměrně umísťovány v periferních venkovských oblastech. Důsledkem bylo umístění ústavů v oblastech dnešní periferie, což ne zcela odpovídá potřebám zájmového území. Řešením může být jejich transformace na služby komunitního typu zajišťující péči o pacienty/klienty v jejich přirozeném prostředí[27].

V následujících tabulkách jsou uvedeny vybrané sociální služby a jejich základní charakteristika dle výčtu aktivit jednotlivých regionů uvedených v SPRSS ÚLK (od str. 79).

Tabulka 25: Základní charakteristika vybraných aktivit sociálních služeb v regionech ÚCHA – Děčínsko

Sociální služba	Děčínsko
Pečovatelská služba	Služba s největším počtem registrovaných poskytovatelů i klientů v regionu. Služba je poskytována v terénní i ambulantní formě. Okamžitá kapacita 91 osob v terénní formě a kapacita 405 míst v domech v majetku měst (terénní i ambulantní forma). Služba je dostatečně dostupná, využívaná spíše v centrálních částech regionu.
Domovy pro seniory	Objekty poskytovatelů služby vyžadují celkovou rekonstrukci. Poptávka převyšuje nabídku, bude nutné navýšit kapacitu o 50–70 míst pro optimální uspokojení poptávky.
Domovy se zvláštním režimem	Služba je určena pro osoby od 65 let věku, pro osoby s různými typy demencí včetně Alzheimerovy choroby, dále pro osoby nad 45 let ohrožené závislostí na alkoholu nebo chronicky duševně nemocné. Celková kapacita je v současnosti nedostačující.
Odborné sociální poradenství	Služba cílená pro osoby užívající návykové látky, řešící osobní krize, závislosti, apod. zaznamenává vysokou poptávku, kapacity nejsou dostatečné. Odpovídající kapacita je uvedena u poradenství osobám se širokým spektrem zdravotního postižení.
Noclehárny	Počet lůžek není celoročně využíván, v zimních měsících je kapacita nedostatečná, často vypomáhají nízkoprahová denní centra.

Zdroj: Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb v Ústeckém kraji na období 2014–2017

[27] Případná transformace těchto zařízení a redukce kapacit či rozsahu poskytovaných služeb však může ohrozit rozvoj obcí, které jsou na provozu těchto zařízení ve velké míře závislé.

Tabulka 26: Základní charakteristika vybraných aktivit sociálních služeb v regionech ÚCHA – Chomutovsko

Sociální služba	Chomutovsko
Pečovatelská služba	Problémem je provoz této služby v malých obcích s nízkým rozpočtem. Z demografických důvodů je žádoucí kapacity navýšit, doporučení je na 40 - 50 klientů.
Domovy pro seniory	Region se liší demografickým vývojem a specifickým složením obyvatelstva. Současná kapacita zahrnuje i klientelu, která by po transformaci služeb byla umístěna do domovů se zvláštním režimem. I přes vysokou poptávku je doporučeno snížit či zachovat počty lůžek, ale s ohledem na transformaci navýšit počet lůžek v domovech se zvláštním režimem.
Domovy se zvláštním režimem	Kapacita není dostatečná, vhodné je navýšení počtů lůžek z domovů pro seniory se zajištěním odborné péče.
Odborné sociální poradenství	Služba je poskytována v široké škále nabídky činností (rodina, mezilidské vztahy, dluhové a sociálně-právní poradenství, osoby se zdravotním postižením). Kapacita služby je dostačující.
Noclehárny	Kapacita je nedostatečná, zejména pro ženy. Navrženo je navýšení kapacity pro muže od 30 - 40 osob, pro ženy o 15 - 25 osob.

Zdroj: Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb v Ústeckém kraji na období 2014–2017

Tabulka 27: Základní charakteristika vybraných aktivit sociálních služeb v regionech ÚCHA – Mostecko

Sociální služba	Mostecko
Pečovatelská služba	Nejčastěji využívána seniory, mnohde je služba sloučena s domy s pečovatelskou službou. Služba je dostupná relativně dobře, pouze v okrajových částech regionu je méně dostupná. Poptávka je uspokojena.
Domovy pro seniory	Vzhledem ke stárnutí obyvatelstva není služba dostačující, navržené navýšení kapacity je o 40 - 60 lůžek zejména na území Litvínova.
Domovy se zvláštním režimem	Poptávka po službě neustále stoupá, služby pro muže od 41 let s trvalými zdravotními či psychickými změnami měly být kapacitně navýšeny (dle SPRSS ÚLK od ledna 2014). Ostatní cílové skupiny vyžadují rovněž navýšení kapacit.
Odborné sociální poradenství	Nejpočetnější zastoupení této služby je právě na Mostecku, cílové skupiny zahrnují široké spektrum obyvatelstva. Dle poskytovatelů kapacita pokrývá poptávku.
Noclehárny	Kapacita služby (noclehárna pro muže) pokrývá poptávku, plně obsazena je v zimním období. Výjimečně lze ubytovat i ženu.

Zdroj: Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb v Ústeckém kraji na období 2014 – 2017

Tabulka 28: Základní charakteristika vybraných aktivit sociálních služeb v regionech ÚCHA –Teplicko

Sociální služba	Teplicko
Pečovatelská služba	Na Teplicku nejčastější poskytovaná sociální služba. Není evidován neuspokojený zájemce službu, doporučeno je rozšíření stávajících služeb.
Domovy pro seniory	Kapacita stávajících zařízení je označena jako dostačující.
Domovy se zvláštním režimem	Cílovou skupinou jsou především senioři trpící některou z forem demence, chybí služba pro osoby se závislostí a s duševním onemocněním.
Odborné sociální poradenství	Poskytováno je poradenství pro různé cílové skupiny. Chybí však návazná bezplatná psychiatrická a psychologická pomoc.
Noclehárny	Noclehárna není vymezena dle pohlaví, poptávka převyšuje nabídku služby. Chybí návazné služby, jako nízkoprahová denní centra a krizová lůžka. Kapacita je nedostačující.

Zdroj: Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb v Ústeckém kraji na období 2014–2017

Tabulka 29: Základní charakteristika vybraných aktivit sociálních služeb v regionech ÚCHA – Ústecko

Sociální služba	Ústecko
Pečovatelská služba	Ve městě Ústí nad Labem je služba dobře dostupná, hůře dostupná je v okolních obcích s nízkým počtem obyvatel. Problémem není kapacita, ale informovanost občanů o existenci a nabídce a možnostech využívání této služby.
Domovy pro seniory	Služba je v oblasti rovnoměrně zastoupena, kapacity jsou označeny jako dostačující.
Domovy se zvláštním režimem	Služba je zastoupena z 50 % ve městě Ústí nad Labem a z 50 % v okolních obcích. Kapacita není dostačující, poptávka převyšuje nabídku velmi výrazně.
Odborné sociální poradenství	Většina služeb je poskytována ambulantní formou. Možnosti nabízených služeb jsou širší než stanovená kapacita. Pokryty by měly být všechny cílové skupiny.
Noclehárny	Služba noclehárna pro muže svou kapacitou odpovídá poptávce, plně je obsazena v zimních měsících. V mimořádné situaci lze ubytovat i ženu. Noclehárna pro ženy chybí.

Zdroj: Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb v Ústeckém kraji na období 2014–2017

2.3.4 Shrnutí

- Charakteru aglomerace tvořené mnoha velkými centry regionálního významu odpovídá nabídka veřejných služeb, jejichž kapacity jsou silně koncentrovány v okresních městech, kde je také nejpestřejší nabídka veřejných služeb.
- V zájmovém území se nachází jedna univerzita a detašovaná pracoviště čtyř univerzit a VŠ. Je zde pestrá nabídka oborů sekundárního i terciárního vzdělávání. V souvislosti s populačně silnými ročníky dětí předškolního věku jsou výrazně (byť dočasně) naplněny kapacity MŠ a je očekáváno zvýšení naplněnosti ZŠ.
- V území ÚCHA je i vzhledem k vysoké lidnatosti nadstandardně rozvinutá zdravotnická infrastruktura. Páteřními zařízeními jsou nemocnice zřizované Ústeckým krajem sídlící ve statutárních městech, největší Masarykova nemocnice v Ústí nad Labem poskytuje také superspecializovanou péči. Dlouhodobým problémem jsou mj. nedostačující kapacity u následné lůžkové péče, které budou nejspíše řešeny transformací z nadbytečných kapacit akutní péče.
- V území ÚCHA je poskytováno téměř kompletní spektrum sociálních služeb, jsou zde však nedostatky v kapacitách a dostupnosti některých sociálních služeb. Sociální služby se dlouhodobě potýkají s nedostatkem finančních prostředků a krátkodobým financováním, které limituje jejich rozvoj.

2.4 Doprava a dopravní infrastruktura

Kapitola představuje stručné seznámení s problematikou dopravy a dopravní infrastruktury v území ÚCHA. V samostatných podkapitolách je diskutována silniční doprava, veřejná doprava (včetně železniční), pěší doprava a cyklodoprava a letecká doprava. V kapitole silniční doprava jsou mj. konfrontovány parametry páteřní silniční sítě s intenzitou dopravy a jsou zde diskutovány některé připravované stavby. Hlavními zdroji informací jsou výstupy národních resortních organizací Ministerstva dopravy ČR (zejména Ředitelství silnic a dálnic), webové prezentace provozovatelů a organizátorů veřejné hromadné dopravy, Zásady územního rozvoje Ústeckého kraje 2011 (dále ZÚR ÚK 2011), Program rozvoje Ústeckého kraje 2012 (PRÚK 2012) a Územně analytické podklady Ústeckého kraje 2013 (ÚAP ÚK 2013).

2.4.1 Silniční doprava a infrastruktura

Skelet silniční infrastruktury ÚCHA[28] tvoří radiální tahy D8 (spojení Praha – Ústí nad Labem – SRN), R7 (Praha – Chomutov, a dále jako I/7 do SRN) a tangenciální tahy I/13 (Liberec – Děčín – Chomutov – Karlovy Vary, tzv. podkrušnohorská magistrála), I/27 (Dubí – Litvínov – Most – Žatec – Plzeň) a propojení těchto tahů I/30 (Lovosice – Ústí nad Labem – Chlumec), I/62 (Ústí nad Labem – Děčín – SRN) a R63 Bystřany – Řehlovice, okrajově také I/15 (Most – Litoměřice – Zahrádky u České Lípy). Ústecko – Chomutovská aglomerace je hustě provázána (nejen) celostátními silničními tahy, nicméně páteřní silniční infrastruktura nevyhovuje současným potřebám aglomerace.

V ÚCHA se k 1. 1. 2014 nacházelo celkem 20 km dálnic (připadající na dálnici D8 z Řehlovic na státní hranici se SRN, resp. na okraj katastru Petrovic) a 15 km rychlostních silnic (rychlostní silnice R7 u Chomutova a R63 v úseku Řehlovice - Bystřany).

Klíčovou dopravní tepnou aglomerace je silnice I/13, která propojuje všechna statutární města a většinu dalších významných měst[29] a napojuje aglomeraci na Liberecký a Karlovarský kraj. Silnice I/13 má v úseku Teplice – Bílina a Bílina – Most – Chomutov podobné parametry jako rychlostní silnice (dva pruhy v každém jízdním směru, šířka vozovky, mimoúrovňové křižování s ostatními komunikacemi), v jiných úsecích je však na této páteřní silnici možné zaznamenat řadu závad.

Pro spojení ÚCHA s nadřazenými centry a dalšími významnými regiony má mimořádný význam především dálnice D8 spojující ÚCHA (hlavně pak ústecko-teplickou aglomeraci) s hl. městem Prahou a Drážďany. Pozitivní efekt mělo především zprovoznění úseku dálnice D8 mezi Trmicemi a hranicí se SRN (s pokračováním do Drážďan), což vedlo k razantnímu zlepšení přeshraničního silničního spojení přes Krušné hory a stimulaci rozvoje místních průmyslových zón [30]. V nejbližších letech by mělo dojít k dostavbě a zprovoznění dálnice D8 v úseku Bílinka – Řehlovice (délka 12,5 km), značnou komplikaci zde však kromě dlouhodobých soudních sporů s odpůrci stavby způsobil sesuv půdy v katastru Prackovic nad Labem, u něhož zatím není rozhodnuto o způsobu řešení.

[28] Pro popis silniční sítě bylo použito značení dle plánované sítě rychlostních silnic a dálnic. Zatím nedobudované úseky jsou v kategorii silnic I. třídy.
[29] Resp. při použití krátkých úseků jiných silnic umožňuje propojení všech měst a obcí v ÚCHA.
[30] Jedná se především o PZ Krupka, Ústí nad Labem – Předlice, dále např. O PZ Lovosice, které jsou na krajské poměry nadprůměrně úspěšné v získávání investorů.

Po dokončení úseku bude k dispozici ucelené dálniční spojení Prahy, Ústí nad Labem (resp. Teplic) a SRN.

Důležitá je také silnice I/7 (resp. R7) spojující hl. m. Prahu s Mosteckem a Chomutovskem, jejíž pokračování ve směru na Chemnitz vytváří (alespoň na české straně, kde má nově přebudovaná silnice optimální parametry) další kapacitní spojení se SRN.

Momentálně hlavní dopravní závadou z hlediska vnějšího spojení je nedostavěná dálnice D8 v úseku Lovosice – Řehlovice. Intenzivní tranzitní doprava se zde větví na 2 komunikace – stávající silnici I/8 vedoucí s nepříznivými výškovými i směrovými poměry a vyššími polohami Českého Středohoří skrze intravilány obcí a silnici I/30 vedoucí údolím řeky Labe a hustě obydlenými partiemi Lovosic a Ústí nad Labem – Vaňova. Tranzitní doprava o objemu cca 8500 (I/8), resp. 10 000 (I/30) vozidel za 24 hodin[31] zde má značné negativní důsledky na životní prostředí a bezpečnost dopravy v postižených obcích.

Další nedostatky silniční sítě jsou patrné při porovnání map intenzity silniční dopravy[32] se stavem a kapacitou dopravní infrastruktury. V území ÚCHA je jednoznačně nejvytíženější dálkovou komunikací silnice I/13 v úseku mezi Chlumcem a Klášterem nad Ohří (intenzita dopravy zde v celé délce překročila hodnotu 10 000 vozidel/24 hodin). Zde se nachází několik úseků, jejichž parametry neodpovídají významu a zatížení komunikace.

Problematický je úsek mezi Chlumcem (D8) a Teplicemi (I/8), který má v celé délce pouze dva jízdní pruhy (intenzita dopravy v oblasti Soběchleb: 12 665 vozidel/24 hodin) i samotný průtah silnice intravilánem Teplic, který město zatěžuje tranzitní dopravou. Částečným řešením zde bude realizace tzv. Kladrubské spojky, po níž nově přeznačená silnice I/13 opustí stávající koridor. Určitý objem tranzitní dopravy však zde i po vybudování Kladrubské spojky zůstane, mj. z důvodu výrazně kratší vzdálenosti výchozího a cílového bodu trasy.

Úzkým hrdlem silnice je průtah Bílinou (16 470 vozidel/24 hodin), kde na rozdíl od úseků před i za městem vedou pouze dva jízdní pruhy. Zde je dlouhodobě plánována výstavba přeložky[33], kterou však komplikuje skutečnost, že trasa přeložky stále není stabilizována.

Dalším úzkým hrdlem je krátký dvoupruhový úsek v prostoru plánované mimoúrovňové křižovatky (dále MÚK) Třebušice (11 148 vozidel/24 hodin).

Kapacitně nevyhovující je dvoupruhový úsek silnice I/13 mezi Chomutovem a Klášterem nad Ohří. Konfliktním místem silnice s negativními důsledky na obytné prostředí a organismus města je úsek vedoucí intravilánem Klášterce nad Ohří (12 387 vozidel/24 hodin). Zkapacitnění úseku Chomutov – Klášterec nad Ohří a výstavba obchvatu Klášterce nad Ohří je mj. plánováno v ZÚR ÚK 2010, momentálně jsou však obě stavby na samotném počátku procesu přípravy.

Méně dopravně zatížený je úsek silnice I/13 mezi Velkým Chvojnem (D8) a Děčínem - Podmokly (resp. silniční estakádou přes Labe), který slouží nejen tranzitní dopravě, ale i jako dálniční přivaděč pro Děčín (6 372 vozidel/24 hodin na hranici Děčína). Problematická je zde však situace komunikace,

[31] Viz. Sčítání dopravy 2010 (ŘSD 2014b).

[32] Resp. mapových výstupů ze Sčítání dopravy 2010.

[33] Východní obchvat Bíliny je zanesen v platném Územním plánu sídelního útvaru Bíliny z r. 1996. Navržená trasa je však kritizována z důvodu velké délky (8km oproti 3km u stávajícího průtahu), nákladů (odhadovány na cca 3 mld. KČ, viz. ŘSD 2014a) i dopadů na krajinný ráz a životní prostředí (trasováním na úpatí hory Bořeň dojde k degradaci výrazného krajinného útvaru v části extravilánu města s velkým rekreačním potenciálem) a obytné prostředí části města (obchvat má vést v blízkosti lidnatého sídliště Za Chlumcem).

vedené v úseku Podmokly – Libouchec (v délce cca 14 km) v souvislé zástavbě, což vede jednak k zásadnímu omezení rychlosti a propustnosti, jednak negativním vlivům na životní a obytné prostředí relativně lidnatých sídel. V úseku je dlouhodobě plánována stavba přeložky, její trasování je však komplikované složitými prostorovými poměry i lokalizací na hranici CHKO České Středohoří a zatím není stabilizované.

Posledním problematickým úsekem je trasa silnice I/13 mezi centrem Děčína a hranicí Ústeckého kraje. Zde je problematický výjezd z Děčína, kde vytížená komunikace vede hustě obydlenou městskou částí, v celém úseku (intenzita dopravy více než 7400 vozidel/24 hodin) až po hranice kraje (a dále do Nového Boru) jsou nepříznivé směrové a sklonové poměry a trasa vede skrze intravilány mnoha sídel.

Velmi vysoká dopravní zátěž je také na silnici I/27 mezi Mostem a Litvínovem (14 157 vozidel/24 hodin v oblasti areálu Unipetrolu). Většinou délky vede komunikace ve dvoupruhovém uspořádání, komplikací je průjezd areálem závodu Unipetrol v Záluží. V plánu je rekonstrukce komunikace.

Velmi vysokou dopravní zátěž je možné zaznamenat na komunikacích největších měst kraje. Absolutně nejvyšší intenzita dopravy na městské komunikaci v kraji byla při sčítání dopravy v roce 2010 zaznamenána na průtahu silnice I/13 Chomutovem (23 770 vozidel/24 hodin). Průtah silnice I/13 Chomutovem je v celém úseku čtyřpruhový a kapacitně odpovídá dopravní zátěži.

Druhá nejvyšší intenzita dopravy byla zaznamenána v Přístavní ulici v Ústí nad Labem v úseku mezi městským centrem a Mariánským mostem (23 147 vozidel/24 hodin). Velmi vysoká zátěž byla kromě ulic vedoucích po obvodu centra zaznamenána také na průtahu silnice II/613 spojující centrum města s dálnicí D8 (a částečně suplující chybějící úsek dálnice D8) a úseku silnice I/30 v oblasti sídliště Severní Terasa a Masarykově ulici. V rámci úsilí o zmírnění dopravní zátěže na stávajícím komunikačním skeletu a odstranění přírodních i civilizačních bariér pro tangenciální dopravu byl rozpracován záměr výstavby polookružní komunikace propojující pomocí mnoha mostů a tunelů stávající významné komunikace a odvádějící tranzitní dopravu z některých hustě obydlených čtvrtí. Záměr je však kvůli mimořádné technické a finanční náročnosti i odporu velké části místní veřejnosti kontroverzní, otázkou je, zdali by případná realizace měla efekt i po zprovoznění chybějícího úseku dálnice D8 a přivaděče z Děčína na dálnici D8[34].

Velmi vysoká intenzita dopravy byla zaznamenána také na estakádě silnice I/13 (v souběhu s I/62) přes řeku Labe v Děčíně (22 242 vozidel/24 hodin). Zatímco samotná estakáda je ve čtyřpruhovém uspořádání, navazující komunikace ve směru Velké Chvojno, Ústí nad Labem a Česká Kamenice nevyhovují z hlediska průchodu intenzivně zatížených dopravních tahů hustě zastavěným územím a u všech jsou plánovány přeložky.

Vysoká zátěž byla zaznamenána také na průtazích silnice I/13 Teplicemi (18 597 vozidel/24 hodin, Masarykova Třída), resp. Mostem (17 044 vozidel/24 hodin). V Teplicích bude možné očekávat znatelné odlehčení po realizaci tzv. Kladrubské spojky a přesměrování silnice I/13, v Mostě se nejvytíženější úsek silnice I/13 nachází v extravilánu města (v sousedství Chánova) a průtah silnice I/13 městem je relativně bezkolizní.

Dílčím problémem je nekvalitní napojení některých průmyslových zón a průmyslových areálů na nadřazenou dopravní (především silniční) infrastrukturu. To spočívá jednak ve výše zmíněných dopravních závadách na páteřních dopravních tazích (které vedou k vyšším nákladům, delším

[34] Což by mělo samo o sobě vést ke snížení intenzity tranzitní dopravy přes intravilán Ústí nad Labem.

cestovním dobám i omezení provozní spolehlivosti dopravní obsluhy)[35], ale i v neodpovídajícím napojení samotných průmyslových areálů na síť veřejných komunikací. To se projevuje zejména u starších průmyslových areálů, např. bodovými závadami ve formě mostů či mostků s nedostatečnou nosností, podjezdů s nedostatečnou světlou výškou, nedostatečně zabezpečených přejezdů železničních tratí a vleček apod. Nekvalitní dopravní napojení je přitom limitem rozvoje průmyslových zón i starších průmyslových areálů.

Obrázek 1: Pentlogram silniční dopravy podle Sčítání dopravy 2010

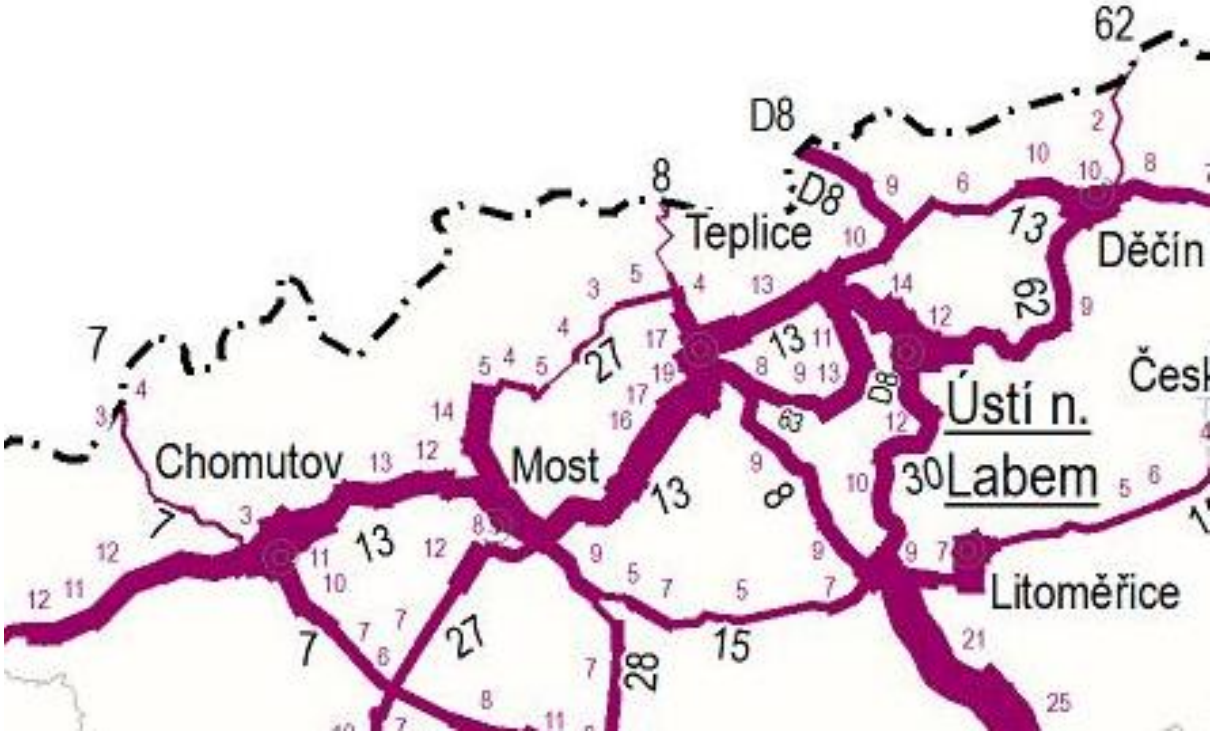

Zdroj: ŘSD (2014b)

Pozn.: Pentlogram zobrazuje intenzitu dopravy na dálnicích, rychlostních silnicích a silnicích I. třídy, zjištěnou v rámci celostátního sčítání dopravy v roce 2010. Černá čísla značí číslo silniční komunikace, fialová čísla intenzitu dopravy v řádu tisíců vozidel/24 hodin, tloušťka „pentlí“ je grafickým znázorněním intenzity dopravy.

Plánované silniční stavby v pokročilém stadiu přípravy podle ŘSD (2014a)[36]

- I/13 Kladrubská spojka – propojení rychlostní silnice R/63 (budoucí MÚK Nechvalice) a I/13 (budoucí MÚK Kladruby). Kladrubská spojka má odlehčit Teplicím, Srbicím a Soběchlebům od tranzitní dopravy ve směru Bílina – Teplice – Ústí nad Labem a přispět ke zvýšení rychlosti a propustnosti v příslušném úseku silnice I/13 (která bude posléze převedena na trasu Libouchec - Řehlovice – Kladruby). Délka přeložky cca 5,1 km, na stavbu je zpracována

[35] Specifickým problémem je v tomto ohledu např. nízká kapacita silnice I/27 mezi Mostem a Litvínovem s dopady na obsluhu areálu Unipetrol v Záluží při mimořádných událostech či kolize tranzitní dopravy a dopravní obsluhy průmyslových areálů v Ústecké ulici v Děčíně (na silnici I/62).

[36] Tyto stavby jsou navzdory dlouhodobému plánování v různých stadiích přípravy a v současné době vzhledem k absenci alokace prostředků v rámci Operačního programu Doprava 2014 – 2020 zpravidla není jistý termín jejich realizace, přičemž lze předpokládat, že k realizaci většiny z uvedených staveb dojde až po r. 2020.

dokumentace pro stavební povolení (DSP) a probíhá výkup pozemků, zatím na stavbu nebyly přiděleny finanční prostředky.

- I/13 MÚK Třebušice (dopravní bodová závada) – dobudování čtyřpruhové komunikace v úseku MÚK Třebušice (křižování I/13 v úseku Most – Chomutov a II/255 Záluží – Postoloprty, mimoúrovňové křižování se železniční tratí č. 130), kde současné dvoupruhové uspořádání limituje propustnost komunikace. Realizací projektu dojde k vytvoření uceleného čtyřpruhového úseku silnice I/13 mezi Bílinou a Chomutovem. Délka hlavní trasy cca 1,4 km, na stavbu bylo vydáno platné stavební povolení, zatím na stavbu nebyly přiděleny finanční prostředky.
- I/62 Děčín – Vilsnice - přeložka nevyhovujícího průtahu silnice I/62 od estakády přes řeku Labe (souběh s I/13) po okraj hustě zastavěného území průmyslového okrsku v Rozbělesích, kde přeložka navazuje na stávající komunikaci I/62 vedoucí bez výrazných kolizí s místní dopravou po břehu řeky Labe ve směru na Ústí nad Labem. Délka přeložky cca 1,9 km, na stavbu je vydáno územní rozhodnutí a počítá se s její realizací v letech 2015-2016.

Další záměry rozvoje silniční infrastruktury je možné vyčíst ze ZÚR ÚK 2011. Zde jsou ve formě územní rezervy zaneseny následující záměry rozvoje silniční infrastruktury[37]:

- I/13 zkapacitnění v úseku Chomutov – Klášterec nad Ohří včetně výstavby obchvatu Klášterce nad Ohří.
- I/13 Knínice (D8) – Martiněves – hranice města Děčín – přeložka kapacitní komunikace mimo souvisle zastavěné území - v koridoru železniční tratě č. 132.
- I/13 Děčín – Benešov nad Ploučnicí – hranice Libereckého kraje – přeložka stávající kapacitně a situačně nevyhovující silnice I/13 mezi Děčínem a Novým Borem.
- I/27 Havraň, západní obchvat.
- I/30 (stávající I/13) Teplice, severní obchvat.
- Teplice, východní obchvat.
- II/224 Kadaň, východní obchvat (propojení Kadaň – Prunéřov).
- II/254 Lom, jižní obchvat.

Případnou realizaci zásadních dopravních staveb na celostátní silniční infrastruktuře v ÚCHA bude brzdit skutečnost, že žádná z výše zmíněných staveb nebyla zařazena mezi prioritní stavby v rámci Operačního programu doprava 2014-2020. Stavby I/13 Kladrubská spojka, I/13 obchvat (ev. průtah) Bíliny a I/62 Děčín – Vilsnice jsou v OPD 2014-2020 zmíněny pouze jako projekty pro zvýšení absorpční kapacity (nad rámec Návrhové varianty financování), tedy jako v podstatě náhradní projekty pro případ nerealizace některých prioritních projektů či nalezení dodatečných prostředků (např. navýšením financování rozvoje dopravní infrastruktury ze strany státu).

[37] Přehled neobsahuje některé méně významné záměry na silnicích II. třídy.

2.4.2 Železniční infrastruktura

Území ÚCHA je z hlediska železniční dopravní infrastruktury charakteristické vysokou hustotou železničních tratí a vysokým podílem elektrifikovaných tratí. Vysoká hustota železničních tratí je dána mj. paralelním vedením více tratí v nejdůležitějších směrech. K elektrizaci mnoha tratí bylo přistoupeno především z ekonomických důvodů. Při vysokých dopravních výkonech nákladní dopravy připadajících mj. na tranzitní dopravu a dopravu uhlí je provoz v elektrické trakci ekonomicky efektivnější.

Územím ÚCHA prochází v souběhu I. A IV. tranzitní železniční koridor[38] na tratích 090 (Praha – Děčín) a 098 (Děčín – Dolní Žleb – hranice SRN). Téměř celý úsek mezi ŽST Praha – Bubeneč a hranicí se SRN prošel s výjimkou úseku ŽST Kralupy nad Vltavou (včetně) – zast. Nelahozeves Zámek (včetně Nelahozeveských tunelů) a Děčínských tunelů v posledních cca 15 letech optimalizací [39] V rámci realizace I. TŽK došlo i k rekonstrukci dvou nejvýznamnějších železničních uzlů – ŽST Děčín a ŽST Ústí nad Labem[40]. Nevýhodou realizované optimalizace je však i vzhledem k vynaloženým prostředkům nedostatečné využití potenciálu pro zvýšení traťových rychlostí a zkrácení cestovní doby.

V důsledku optimalizace trati 090 došlo k dílčímu zkrácení cestovní doby mezi Prahou, Ústím nad Labem a Děčínem. Další markantní zkrácení cestovní doby při úpravách v koridoru stávající trati je nepravděpodobné, zásadní zkrácení je možné očekávat pouze při realizaci zamýšlené vysokorychlostní tratě (VRT, resp. rychlého spojení) mezi Prahou a Berlínem.

Zamýšlená VRT Praha – Berlín je součástí koncepce realizace vysokorychlostních tratí v ČR, která je rozpracována od 90. let, kdy byly mj. vytyčeny územně chráněné koridory VRT. Trať je zanesena v ZÚR ÚK 2011. Na území ÚCHA koridor zamýšlené VRT ve směru od Prahy přibližně kopíruje trasu dálnice D8, v oblasti Chabařovic je plánováno kolejové křížení s odbočkou na stávající trať 130, umožňující napojení směrem na Teplice a Most (Hamplová 2004). Pod masivy Českého Středohoří a Krušných hor jsou plánovány dlouhé tunely. Při využití VRT a dojezdu po klasické trati (patrně po napojení na trať 090 v Nových Kopistech) se počítá se zkrácením jízdní doby z Prahy do Ústí nad Labem na pouhých 30 minut (oproti cca 1 hodině z Prahy Holešovic v GVD 2013/14). Výše popsaný koridor VRT zatím není zcela stabilizován, mj. z důvodu nových snah o větší provázanost s „klasickou“ železnicí. Ta by obnášela především přímé napojení krajského města Ústí nad Labem na VRT (resp. Rychlé spojení 4, jak je v rámci nové koncepce MDČR tato zamýšlená trať nazývána), v němž by zastavovaly všechny vysokorychlostní vlaky.

Mimořádný význam pro spojení největších aglomerací v kraji a pro dálkovou osobní i nákladní dopravu má tzv. Podkrušnohorská magistrála tvořená tratěmi 130 (Ústí nad Labem – Chomutov, vedoucí mj. přes Teplice, Bílinu, Most a Jirkov) a 140 (Chomutov – Karlovy Vary – Cheb). Významu trati odpovídá

[38] I. tranzitní železniční koridor (dále TŽK) vede v trase (Berlín – Drážďany) – Děčín – Praha – Česká Třebová – Brno – Břeclav – (Vídeň/Bratislava – Budapešť). IV. TŽK vede v trase (Stockholm – Drážďany) – Děčín – Praha – České Budějovice – Horní Dvořiště – (Linec – Salzburg – Lublaň – Rijeka – Záhřeb).

[39] Tzv. optimalizace představuje rekonstrukci železniční trati v původní stopě, zpravidla jen s minimálními směrovými úpravami (zvýšení poloměrů oblouků za účelem dílčího zvýšení traťové rychlosti).

[40] v ŽST Děčín došlo v rámci rekonstrukce k peronizaci (tedy výstavbě krytých vyvýšených nástupišť propojených podchodem – do té doby se cestující pohybovali v kolejišti), v ŽST Ústí nad Labem pak k přestavbě původních nástupišť a podchodu pro cestující. Kromě komplexní rekonstrukce kolejiště, trakčního vedení a železničního spodku došlo k rekonstrukci výpravních budov. V ŽST Ústí nad Labem bylo vybudováno podzemní parkoviště pro cca 100 vozidel, směrem k řece Labe byla vybudována promenáda s obchodními prostory, přímo navazující na nový podchod s přístupem na nástupiště.

i její zatížení. Cestující zde mezi Ústím nad Labem a Chomutovem v pracovním dnu mohou využít cca 28 párů vlaků denně (GVD 2013/14), další osobní vlaky a rychlíky využívají alespoň část trati. Trať je využívána také intenzivní nákladní dopravou, především pak k dopravě uhlí. V úseku Ústí nad Labem – Bílina odlehčuje zatížené trati 130 trať č. 131 (Ústí nad Labem západ – Úpořiny – Bílina), vedoucí údolím řeky Bíliny, která má význam především pro nákladní dopravu.

Na obě trati ve stanici Ústí nad Labem západ navazuje trať 072 Lysá nad Labem – Ústí nad Labem, která vede po pravém břehu řeky Labe a pro mimořádný význam v nákladní dopravě má přezdívku „uhelná magistrála“ (zatímco trať č. 090 na levém břehu Labe je stěžejní pro dálkovou osobní dopravu). Nákladní magistrála na pravém břehu Labe pokračuje z ŽST Ústí nad Labem – Střekov po trati 073 do Děčína, kde se v Prostředním Žlebu připojuje na trať 098 (po které pokračují nákladní vlaky do SRN). Pro značný význam tratě a její špatný technický stav plánuje SŽDC rekonstrukci celé trati mezi Děčínem a Kolínem.

Obrázek 2: Počty traťových kolejí, systémy trakčních proudových soustav a označení podle knižního jízdního řádu

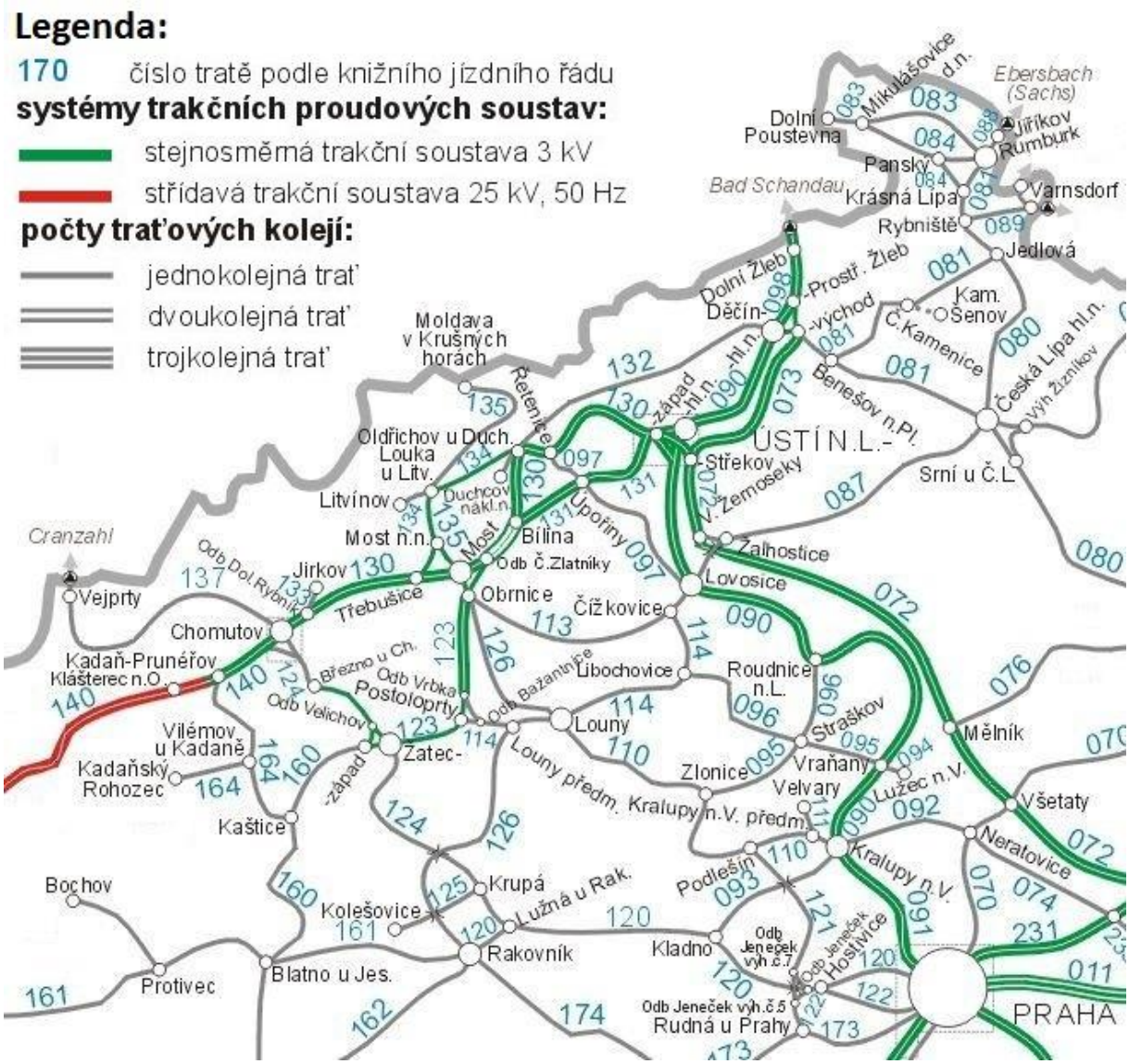

Zdroj: Upraveno z SŽDC (2012)

Značný význam pro dopravu uhlí mají také tratě 123 (Most – Žatec západ) a 124 (hlavně v úseku Žatec – Březno u Chomutova). Pro obsluhu rafinerie společnosti Unipetrol v Záluží u Litvínova je důležitá trať 135 (v úseku Most – Litvínov), perspektivu pro osobní dopravu má trať 134 (v Teplice – Litvínov)

Výše zmíněné železniční tratě jsou elektrizovány ve stejnosměrné trakční soustavě 3 kV, výjimkou je úsek tratě 140 mezi ŽST Kadaň - Prunéřov (mimo) a Karlovarským krajem, který je elektrizován ve střídavé trakční soustavě 25 kV, 50 Hz (a krátký úsek Louka u Litvínova – Litvínov, který zatím není elektrizován). S výjimkou tratí 123, 124, 134 a 135 jsou všechny zmíněné tratě zařazeny do Transevropské dopravní sítě (TEN-T) a jsou (včetně trati 123 v úseku Most – Odbočka Vrbka) dvoukolejné.

Mezi celostátní dráhy zasahující na území ÚCHA patří také tratě č. 081 (Děčín – Benešov nad Ploučnicí – Česká Lípa/Rumburk), 124 (Lužná u Rakovníka – Chomutov) a 126 (Rakovník – Most). Tyto tratě však mají s výjimkou tratě č. 81 vzhledem k nepříznivým parametrům a poloze v dopravním systému (návaznost na podobně disponované tratě) minimální význam pro dálkovou osobní dopravu.

Výše zmíněné tratě jsou s výjimkou tratí č. 134 a 135 definovány jako celostátní, tedy jako dráhy, „*které slouží mezinárodní a celostátní veřejné železniční dopravě*“ (§ 3, odst. 1, Zákona č. 266/1994 Sb., o dráhách). V železniční hierarchii mají tyto dráhy důležitou pozici, zpravidla na nich bývá provozována dálková osobní či nákladní doprava. V dlouhodobém výhledu lze počítat se zachováním provozu na těchto tratích a jejich patřičnou údržbou.

Stav výše zmíněných tratí a související infrastruktury je navzdory jejich dopravnímu významu často neuspokojivý. Dlouhodobé podfinancování obnovy a údržby tratí vede ke zhoršenému stavu železničního svršku a spodku, což vede ke snížení maximální povolené traťové rychlosti a propustnosti tratí. V důsledku snížených dopravních výkonů došlo ke snížení tržeb z provozování železniční dopravy, tím pádem i omezení investic do obnovy a údržby železničních tratí i objektů souvisejících se železničním provozem. Vlivem nižších výkonů nákladní dopravy se spousta zařízení sloužících k nakládce, vykládce a manipulaci s nákladem stala nadbytečnými, mementem propadu ve výkonech nákladní dopravy jsou zarůstající se kolejiště a chátrající skladové i provozní budovy železničních stanic. Snížený obrat cestujících a nedostatek finančních prostředků vedl k chátrání a minimalizaci využití výpravních budov, které často nevyhovují stávajícím potřebám železničního provozu i cestující veřejnosti. Snížený dopravní, společenský a ekonomický význam se podepsal i na stavu přednádražních prostor, v mnoha případech tvořících zanedbané enklávy městských intravilánů.

Obrázek 3: Nejvyšší traťové rychlosti na železnicích v oblasti Ústeckého kraje

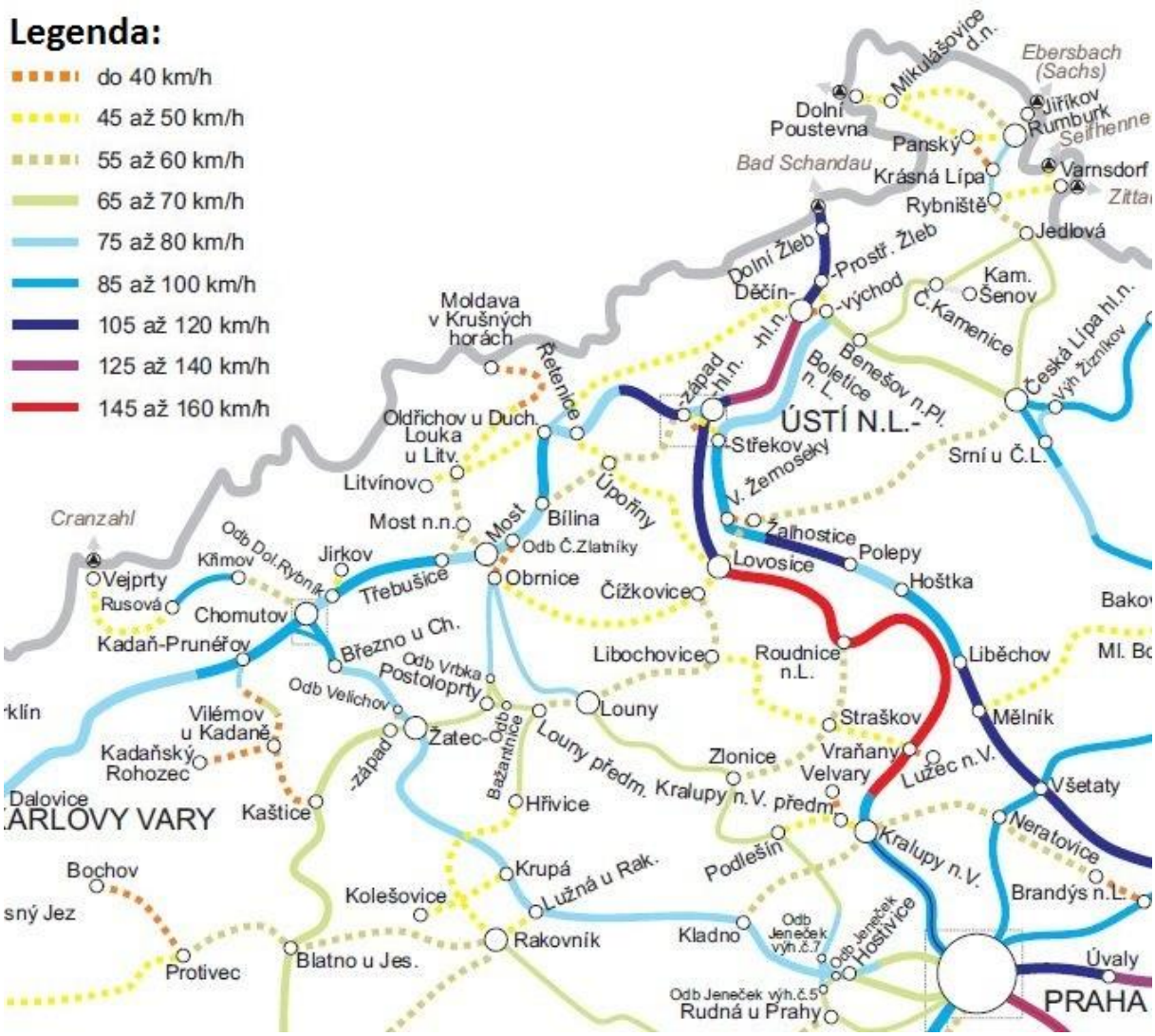

Zdroj: Upraveno z SŽDC (2012).

Pozn.: Rychlosti v obrázku je nutné chápat pouze jako orientační, zpravidla se jedná o horní hranice rychlostí bez zobrazení některých lokálních omezení. Např. na trati č. 090 v úseku Lovosice – Ústí nad Labem je nejnižší traťová rychlost 85 km/h v oblouku v ústecké části Vaňov u přírodní památky Vrkoč.

Stav železničního svršku a spodku limitující cestovní rychlost vlakové dopravy i stav nádraží a přilehlých prostor a zařízení omezují potenciál železniční dopravy (případně navazujících forem hromadné dopravy) k uspokojení potřeb dopravní obsluhy v území a spolu s dalšími faktory přispívají k maximalizaci výkonů IAD. Zvýšení konkurenceschopnosti železniční dopravy tak závisí nejen na zvýšení rychlosti a kultury cestování, ale i na uživatelské atraktivitě železničních stanic, zastávek a jejich blízkého okolí[41]. Rychlost a efektivita železniční dopravy na mnoha tratích je limitována také

[41] Pro zvýšení atraktivity hromadné dopravy je (kromě integrace systémů autobusové i železniční dopravy) žádoucí podpora územního rozvoje vedoucího k lokalizaci služeb, pracovních míst i bydlení v docházkové vzdálenosti od zastávek a uzlů hromadné dopravy. Cestující veřejnost obzvláště ocení možnost uspokojení spotřebitelských potřeb v blízkosti uzlů a zastávek hromadné dopravy (tedy např. po cestě z/do zaměstnání). S tím však koliduje stav mnoha nádraží a přednádražních prostor v kraji i lokalizace některých stanic a zastávek. Např. ŽST Chomutov se nachází v nevýhodné dopravní poloze na periferii městského intravilánu, čemuž odpovídá stav okolních prostor i prakticky nulová nabídka služeb v blízkém okolí. ŽST Ústí nad Labem hlavní nádraží sice

vysokou deviatilitou, tedy výrazně vyšší železniční, než vzdušnou vzdáleností obsluhovaných lokalit. To je zapříčiněno postupem výstavby drah respektujícím dopravní potřeby a sídelní systém ve druhé polovině 19. století, tvarem reliéfu, přizpůsobením trasování drah potřebám obsluhy mezilehlých sídel a podniků i přeložkami v oblastech zasažených povrchovou těžbou uhlí.

Vysoká deviatilita je však především doménou regionálních drah v kraji, které tvoří slepá ramena a propojení drah celostátních. Regionální dráhy zde především obsluhují periferní a venkovské oblasti a zpravidla procházejí velmi členitým reliéfem, což je příčinou vysoké deviatility, nepříznivých směrových i sklonových poměrů a celkově nízkých traťových rychlostí.

Níže přehled regionálních tratí v ÚCHA, kde je KÚÚK objednávána denní osobní doprava:

- 097 Lovosice – Teplice v Čechách
- 133 Chomutov – Jirkov
- 135 Most – Moldava v Krušných horách (pouze v úseku Most – Osek město)
- 143 Kadaň – Prunéřov – Kadaň předměstí

Mezi těmito tratěmi jsou spíše tratě s nižšími dopravními výkony. KÚÚK proto v rámci Dopravní politiky na období 2012-2016 prosazuje převedení některých železničních linek na autobusovou dopravu. i u některých celostátních drah, kde KÚÚK objednává základní dopravní obslužnost, existuje záměr převedení na autobusovou dopravu. KÚÚK tuto možnost prověřuje u tratí č. 123 Most – Žatec (vysoká deviatilita mezi výchozím a cílovým bodem) a 073 Děčín východ – Ústí nad Labem – Střekov (souběh s autobusovou linkou, nízký význam pro osobní dopravu).

Přehled tratí, kde je KÚÚK objednávána pouze víkendová (turistická) osobní doprava:

- 135 Most – Moldava v Krušných horách (v úseku Osek město - Moldava v Krušných horách)
- 137 Chomutov – Vejprty (- Chemnitz)

Jedná se o tratě, které mají z hlediska základní dopravní obslužnosti malý význam, resp. nízkou vytíženost v pracovních dnech, zato však mají význam pro dopravu turistů o sobotách, nedělích, svátcích, případně i denně v hlavní (letní) sezóně. V případě trati č. 135 v úseku Osek město – Moldava v Krušných horách KÚÚK z důvodu silného turistického potenciálu prosazuje pokračování objednávky turistických spojů. U trati 137 KÚÚK zamýšlí ukončení objednávky víkendových spojů z rozpočtové kapitoly dopravní obslužnosti a jejich převedení na ryze turistický provoz (jaký funguje u níže uvedených tratí). V kontextu dosavadního vývoje se tak lze domnívat, že s ukončením objednávky dopravní obslužnosti ze strany KÚÚK se trať č. 137 dostane do stejných existenciálních problémů jako níže uvedené a bude otevřena možnost její úplné likvidace.

---

v rámci projektu Rekonstrukce železničního uzlu Ústí nad Labem prošla rozsáhlou rekonstrukcí, v jejímž rámci byl vybudován široký podchod s prostory pro obchodní využití a promenáda s obchodními prostory a vyhlídkou na řeku Labe, kvůli saturaci místního maloobchodního trhu v důsledku absence regulace rozvoje maloobchodních prostor ve městě i problémům souvisejícím s podmínkami dotace na vybudování těchto prostor však o pronájem obchodních prostor na nádraží není zájem.

Přehled tratí, kde není KÚÚK objednávána pravidelná osobní doprava:

- 113 Lovosice - Most
- 132 Děčín – Oldřichov u Duchcova
- 164 Kaštice – Kadaň předměstí

U těchto tratí je z důvodu údajné nerentabilnosti provozu a údržby prosazováno ze strany SŽDC jejich zrušení. Pravidelná osobní doprava zde není mj. z důvodu nízkých počtů přepravených cestujících a souběhu s autobusovými linkami KÚÚK objednávána od r. 2007 (viz Jeřábek, Šebek 2007). Na všech tratích se snaží zajistit provoz přilehlé obce, které se nechtějí smířit s jejich zrušením. Obce na tratích objednávaly turistickou dopravu, jejich dlouhodobým záměrem však bylo obnovení pravidelné osobní dopravy. Provoz na tratích je díky dotacím přilehlých obcí a měst realizován formou turistické dopravy o víkendech v letní sezóně a ve vybraných dnech mimo sezónu. Budoucí osud tratí je stále nejistý, mj. z důvodu absence konsenzu zainteresovaných aktérů.

Záměry rozvoje železniční infrastruktury na území kraje (dle KÚÚK 2008):

- Novostavba trati:
    - Vysokorychlostní trať Praha – Berlín, resp. Rychlé spojení 4 Praha – Berlín – Hamburk / Frankfurt nad Mohanem (viz výše)
- Rekonstrukce tratí:
    - Tratě č. 130 a 140 v úseku Ústí nad Labem – Klášterec nad Ohří: Zvýšení traťových rychlostí na 120-140 km/h (v obloucích min. 100 km/h)
    - Trať č. 123 Most – Postoloprty – Žatec: Zvýšení traťové rychlosti na 100 km/h, prioritně v úseku Obrnice – Postoloprty[42]
    - Trať č. 126 Most – Rakovník: Zvýšení traťové rychlosti na 80 km/h (úsek Most – Louny)
    - Trať č. 134 Oldřichov u Duchcova – Litvínov: Zvýšení traťové rychlosti na 80 – 100 km/h, elektrizace úseku Louka u Litvínova – Litvínov (v trakční soustavě 3kV SS)
    - Trať č. 081 Děčín – Rumburk: Zvýšení traťové rychlosti na 80 km/h, zdvoukolejnění, případně vybudování dlouhé výhybny v úseku Děčín – Benešov nad Ploučnicí pro zvýšení kapacity tratě, modernizace zabezpečovacího zařízení v úseku Děčín hl. n. – Děčín východ, rekonstrukce mostu přes Labe
    - Trať č. 089 v úseku Rybniště – Varnsdorf: Zvýšení traťové rychlosti na 60 – 80 km/h, odstranění lokálních omezení
    - Trať č. 143 Kadaň – Prunéřov – Kadaň předměstí: elektrizace v trakční soustavě 3kV SS

[42] Záměr rekonstrukce trati Most – Žatec koliduje s pozdějším záměrem potenciálního převedení osobní dopravy z trati na autobusovou dopravu (viz Dopravní plán Ústeckého kraje 2012-2016). Cestovní doby mezi Mostem a Žatcem jsou kvůli vysoké deviatilitě a omezeným traťovým rychlostem neatraktivní (cca 2 krát delší v porovnání s IAD). Dalším možným řešením byl záměr výstavby vlakotramvajové trati z Mostu do Žatce, která by byla důležitá i pro obsluhu PZ Joseph a PZ Triangle. Tento záměr z doby před cca 10 lety však patrně nemá politickou podporu, ani se neobjevuje v rozvojové agendě kraje. Případné oživení projektu vlakotramvajové trati je patrně odvislé od vyšší obsazenosti PZ Joseph a především PZ Triangle.

- Tratě č. 072 a 073: záměr celkové rekonstrukce tratí

- Peronizace, nebo poloperonizace ŽST a ŽZ:
  - Ústí nad Labem západ, Ústí nad Labem – Střekov
  - Bohosudov, Řetenice, Chomutov

- Otevření nových ŽST a ŽZ:
  - Chomutov – Písečná

Z hlediska financování prostřednictvím OPD 2014-2020 se jako reálná jeví realizace projektů elektrizace trati č. 143 v úseku Kadaň Prunéřov – Kadaň Předměstí, a Optimalizace trati Kolín – Všetaty – Děčín (072 a 073) které jsou zařazeny mezi projekty určené k zahájení v období 2014-2020.

2.4.3 Další dopravní infrastruktura

2.4.3.1 Infrastruktura vodní dopravy

Územím ÚCHA prochází klíčová vodní dopravní tepna – řeka Labe. Také Labská vodní cesta je zařazena do transevropské dopravní sítě TEN-T a je součástí IV. transevropského multimodálního koridoru. Doprava na řece je však limitována úzkým hrdlem mezi Ústím nad Labem a hranicí se SRN, kde jsou plavební podmínky závislé na průtoku, vlivem nízkých průtoků zde každoročně bývá zastavena plavba na 3 – 6 měsíců.

Pro zlepšení plavebních podmínek na Dolním Labi je připravován projekt výstavby Plavebního stupně Děčín v těsné návaznosti na přístav Děčín – Loubí, který má umožnit plavbu lodí s ponorem 1,4 m 345 dní v roce, pro lodě s ponorem 2,2 m pak nejméně 180 dní v roce. Plavební stupeň má vytvořit jezovou zdrž až do prostoru Boletic, plavební podmínky mimo zdrž má zabezpečit prohrábka dna a vytvoření balvanitých břehových výhonů. Od projektu kritizovaného odpůrci v souvislosti s očekávanými negativními vlivy na ekosystém řeky Labe a břežního pásma a vlivu na krajinný ráz si ŘVC (2012) slibuje přechod značné části hromadné a kontejnerové silniční i železniční dopravy na dopravu lodní a příznivý vliv na ceny dováženého zboží. V současné době je projekt ve fázi posuzování vlivů na životní prostředí (EIA) a není zcela jisté, zdali bude nakonec schválen a realizován. Otazníkem je také naplnění očekávaných přínosů projektu, hlavně pak míra využití plánované plavební kapacity.

Na Labské vodní cestě se v ÚCHA nachází následující nákladní přístavy (podle LAVDIS 2012):

- Děčín Loubí;
- Děčín Rozbělesy;
- Ústí nad Labem Neštěmice;
- Ústí nad Labem Krásné Březno (Ústřední přístav, Západní přístav);
- Ústí nad Labem – Vaňov.

Přístavní infrastruktura je však v mnoha případech dimenzovaná na vyšší objem překládky, některé areály jsou dlouhodobě podvyužité a mají charakter brownfields. To je příklad přístavních areálů v Ústí

nad Labem – Krásném Březně, kde město uvažuje o revitalizaci a změně využití areálu (viz Magistrát města Ústí nad Labem 2010).

Zatímco nákladní doprava na Labské vodní cestě zdaleka nedosahuje výkonů z vrcholné éry v minulém století, roste význam sportovní a turistické plavby. Pro její uspokojení jsou zřizována nová přístaviště sportovních lodí (tzv. mariny) i přístaviště pro výletní lodě.

2.4.3.2 Infrastruktura letecké dopravy

Pro účely létání malých sportovních letadel v ÚCHA slouží veřejná vnitrostátní letiště Chomutov, a Most a další neveřejná letiště. Předpoklady pro vyšší využití na úrovni mezinárodního veřejného letiště má letiště Most (ÚAP ÚK 2011). Z většiny území kraje je však při využití automobilu poměrně dobře dostupné mezinárodní letiště Praha – Ruzyně, poměrně hojně využívaná jsou také letiště v Drážďanech a Lipsku.

2.4.3.3 Cyklistická infrastruktura

Cyklistická infrastruktura je tvořena jak komunikacemi pro cyklisty, tedy cyklotrasami (vyznačení cesty na silničních a účelových komunikacích cyklistickými značkami) a cyklostezkami (samostatná komunikace pro cyklisty, může být i smíšený provoz s chodci), tak doplňkovou infrastrukturou (např. stojany na kola, lavičky, občerstvení, apod.).

Cyklistické trasy (cyklotrasy a cyklostezky) jsou podle územního významu rozděleny do čtyř tříd. Níže přehled cyklistických tras tří nejvyšších tříd na území ÚCHA (podle Budinský 2010).

Cyklistické trasy I. třídy (mezinárodní dálkové):

- č. 2 Labská cyklostezka; (SRN) – Dolní Žleb – Děčín – Velké Březno – Ústí nad Labem – Litoměřice – Mělník – (Vrchlabí)
- č 6 Cyklostezka Ohře: Cheb – Lužný – Klášterec – Kadaň – Žatec – Louny – Libochovice – Litoměřice

Cyklistické trasy II. třídy (dálkové):

- č. 15 Ploučnická cyklostezka; Děčín – Benešov nad Ploučnicí, Františkov n. Pl., Starý Šachov – hranice s Libereckým krajem
- č. 21 Hřensko – Vysoká Lípa – Všemily – Česká Kamenice – Mlýny – Kytlice – Jablonné v Podještědí - Chrastava
- č. 23 Krušnohorská magistrála; Děčín Přípeř – Maxičky - Sněžník (st. hranice) – Petrovice – Nakléřov – Adolfov – Cínovec (st. hranice) – Nové město v Kr. Horách – Klíny – Hora Sv. Kateřiny – Kalek – Hora Sv. Šebestiána – Měděnec - (trasa dále pokračuje pod č. 36)
- č. 25; Brandov (st. hranice) – Hora Sv. Kateřiny – Litvínov – Most – Měrunice – Boreč – Velké Žernoseky – Doksy – Kuřivody - Osečná
- č. 35; Měděnec – Klášterec nad Ohří – Kadaň – Radonice – Žlutice – Plzeň

Cyklistické trasy III. třídy (regionální):

- č. 231; Nové Město – Dlouhá Louka – Osek - Duchcov – Zábrušany – Kostomlaty – Třebívlice – Trtěno – Nečichy

Dále větší počet cyklistických tras IV. třídy (místní).

Zásadním nedostatkem cyklistických tras je zpravidla jejich trasování po silničních komunikacích, tedy absence samostatných komunikací pro cyklisty (cyklostezek). Problémem je však nejen kolize se silniční dopravou, ale i s chodci, k čemuž dochází především v oblastech sídel, souběhů s turistickými trasami a v lokalitách turistických atrakcí a atraktivit. Pro lepší rozvojové předpoklady cyklistické dopravy a cykloturistiky je nutné hledat řešení vedoucí k separaci cyklistické dopravy od pěší a silniční dopravy alespoň na nejperspektivnějších cyklistických trasách.

V posledních letech dochází s přispěním prostředků z fondů EU k úpravám páteřních cyklistických tras. Jedná se zejména o novostavby cyklostezek (v současné době dokončované úseky cyklostezek Labe a Ploučnice - dokončena) a o úpravy odstraňující problematické souběhy se silničními komunikacemi (např. na Krušnohorské magistrále).

Zatímco výše zmíněná cyklistická infrastruktura má význam zejména pro cykloturisty a sportovce, v samotných sídlech je třeba vytvořit podmínky pro to, aby cyklistická doprava byla využitelná pro dojížďku do škol a zaměstnání či za vybranými službami. Zejména ve velkých městech, která k tomu mají přírodní podmínky (reliéf bez velkých převýšení) je na cyklistickou dopravu nahlíženo jako na významný způsob environmentálně a prostorově šetrné dopravy alternativní k IAD. Zatím je tento potenciál ve městech zájmového území podvyužitý a to i kvůli nerozvinuté cyklistické infrastruktuře. V souvislosti s implementací ITI ÚCHA se však předpokládá další rozvoj cyklistické dopravy ve městech, která by měla zlepšit podmínky k používání kola jako bezpečného dopravního prostředku pro denní použití.

Zejména v kopcovitých částech území může potenciál cyklistické dopravy rozšířit rozvíjející se nabídka i použití elektrokol. Pro mnoho domácností je zatím překážkou poměrně vysoká cena elektrokol, která však bude s rozvojem technologií i rozšíření elektrokol nejspíše klesat. Zásadním předpokladem pro vyšší využívání elektrokol pro dopravu ve městech je zajištění bezpečných úložných a dobíjecích míst (např. v uzlech hromadné dopravy, u významných zaměstnavatelů a služeb, ale i v bydlišti uživatelů), ale i odstranění bariér pro cyklodopravu (elektrokola jsou poměrně těžká na přenášení).

Zatím nedostatečná je doplňková cyklistická a částečně i cykloturistická infrastruktura. V uplynulých dekádách postupně vymizela dříve běžná hlídaná/zabezpečená stání pro kola u továren a nádraží, spolu s redukcí obsazených železničních stanic a změnami služeb na železničních stanicích mnohdy zanikla možnost úschovy kola v železničních úschovnách. Právě absence zabezpečených parkovišť, resp. úschoven pro kola je jedním z hlavních limitujících faktorů většího využití cyklodopravy ve městech. Cykloturistům pak často schází místa vybavená pro odpočinek (stojany na kola, lavičky, piknikové stoly) či nabídka občerstvení. Pro rozvoj cyklodopravy tedy bude zapotřebí nejen budování liniové cyklistické infrastruktury (zejména cyklostezek a „cyklopruhů“), ale i doplňkové cyklistické infrastruktury (především pak bezpečných stání, resp. parkovišť pro kola).

2.4.3.4 Pěší dopravní infrastruktura

Pěší doprava má význam především pro krátké cesty v intravilánech sídel a turistickou pěší dopravu.

Většina území ÚCHA (zejména oblast SHR) je v souvislosti s omezenou turistickou atraktivitou i limitovanou prostupností území (zejména v důsledku těžby hnědého uhlí) pokryta poměrně řídkou sítí turistických značených tras. Tyto trasy jsou však zpravidla kvalitně značeny, přičemž je zajištěna průběžná obnova značení. Problémem je kolize pěší a cyklistické dopravy na komunikacích, kde dochází k souběhu pěších a cyklistických značených tras. Kolize v nejkonfliktnějších lokalitách bude nutné odstranit separací pěší a cyklistické dopravy.

Atraktivita pěších stezek a cyklistických tras je limitována nedostatečnou údržbou (hlavně pak absencí úklidu odpadků) a následky lesnické produkce (destrukce tras při svozu dřeva), místy také nedostačující doplňkovou infrastrukturou.

Z hlediska dopravních výkonů však má pěší doprava význam především v intravilánech větších měst. Zde je zpravidla k dispozici hustá síť chodníků, jejich stav však bývá problematický. To se týká stavu povrchu chodníků, absence ochranného pásu zeleně mezi chodníky a některými intenzivně zatíženými silničními komunikacemi, bariérovosti chodníků a pěší infrastruktury, a lokálních kolizí s ostatními druhy dopravy (zejména se silniční dopravou a cyklodopravou). Mimo jádra měst často demotivuje potenciální pěší uživatele zanedbaný stav veřejných prostranství i urbanistické závady (např. brownfieldy), v jádrech měst pak poptávku po pěší dopravě redukuje existence rozsáhlých nákupních center (což platí i o nákupních centrech na okrajích měst), která snížila poptávku po zboží a službách poskytovaných v tradičních lokalitách, zejména pak na dříve prestižních ulicích a pěších zónách.

2.4.4 Veřejná doprava

Veřejná doprava v ÚCHA je zajišťována vlaky, autobusy, tramvajemi, trolejbusy a místy také rekreačními lodními linkami a přívozy na Labi a lanovými drahami, které mají zatím význam převážně pro rekreační dopravu. Veřejná dopravní obslužnost v kraji je objednávána především Ministerstvem dopravy (dálková doprava), KÚÚK (regionální dopravní obslužnost) i městy (městská hromadná doprava). Od roku 2006 je veřejná doprava v kraji koordinována KÚÚK, který zde postupně zavádí prvky integrovaného dopravního systému. Postupně jsou také zaváděny přeshraniční linky dopravní obslužnosti.

Páteří veřejné dopravy v kraji je poměrně hustá síť železničních tratí, které uspokojují nejdůležitější dopravní proudy. Hlavním železničním uzlem je Ústí nad Labem, které má díky výhodné dopravní poloze přímé spojení s řadou významných měst a dopravních uzlů v ČR i zahraničí (Drážďany, Berlín, Hamburk, Vídeň, Budapešť, Bratislava, Košice, Štětín, Villach). I díky pozici pohraniční přechodové stanice má stejné železniční spojení se zahraničními destinacemi Děčín. Obě města mají díky poloze na I. TŽK nadstandardní železniční spojení s hl. m. Prahou. ÚCHA má poměrně kvalitní železniční spojení s Karlovarským krajem a Českolipskem a přímé dálkové spojení s Libercem a Plzní, kde však cestovní doby kvůli nepříznivým parametrům tratí nejsou příliš atraktivní.

Obrázek 4: Vytížení vlakových spojů objednávaných KÚÚK v pracovních dnech

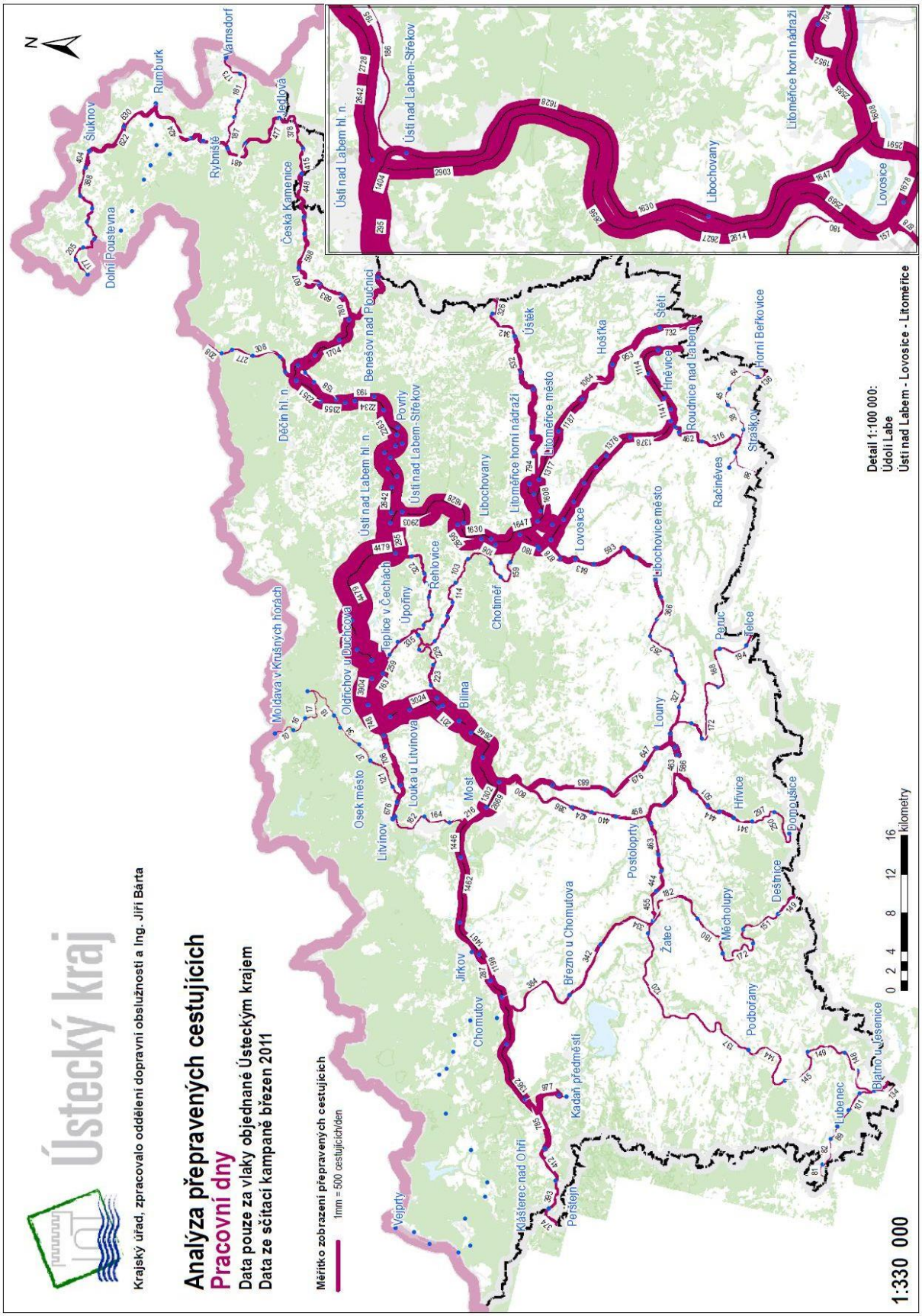

Zdroj: Dopravní plán Ústeckého kraje 2012–2016

Železniční doprava propojuje všechna významná města v ÚCHA, kvalita tohoto spojení je však hlavně mimo páteřní tratě č. 090, 130 a 140 limitována parametry železniční infrastruktury. Potenciál železniční osobní dopravy při obsluze některých měst omezuje nepříznivá poloha železničních stanic a zastávek vůči intravilánům těchto měst (např. u Mostu, Chomutova, Krupky a Duchcova). Na mnoha místních drahách byla ze strany KÚÚK objednávka železniční dopravní obslužnosti v posledních cca 5 letech podstatně redukována, případně úplně zastavena. Prakticky všechny železniční linky základní dopravní obslužnosti na území ÚCHA provozuje společnost České dráhy a.s.

Území ÚCHA je pokryto hustou sítí veřejné regionální autobusové dopravy, vycházející z velkého množství středisek, mezi nimiž hrají důležitou roli zejména ORP. Pro potřeby organizace dopravy a realizaci veřejných soutěží na dopravce bylo území kraje rozděleno na cca 23 dopravních oblastí, z nichž se na území ÚCHA nachází 14 oblastí. Obslužnost v jednotlivých dopravních oblastech v ÚCHA zajišťují dopravci: Bus Line a. s., Dopravní podnik města Děčína a. s., DOPRAVNÍ PODNIK měst Mostu a Litvínova, a. s., Dopravní podnik měst Chomutova a Jirkova a. s., ČSAD Slaný, a. s., Autobusy Kavka a. s. A Autobusy Karlovy Vary a. s. Příměstskou dopravu v zázemí měst Most, Litvínov, Teplice a Ústí nad Labem realizují dopravci: DOPRAVNÍ PODNIK měst Mostu a Litvínova, a. s., Veolia Transport Teplice s. r. o. a Dopravní podnik města Ústí nad Labem a. s.

Z hlediska dopravních výkonů i zaměření ITI ÚCHA je významná zejména městská hromadná doprava (MHD) ve statutárních městech. Městská hromadná doprava, resp. městská autobusová doprava (MAD) je provozována v Bílině, Děčíně, Duchcově, Chomutově, Jirkově, Kadani, Klášterci nad Ohří, Litvínově, Mostě, Teplicích a Ústí nad Labem. V rámci integrace dopravních systémů se postupně řeší síťové vazby MHD (resp. MAD) a regionálních linek. K 1.1.2015 byl do IDS Ústeckého kraje integrován systém MHD Teplice, což obnášelo především zavedení totožného přepravního tarifu a odbavovacího systému ve spojích MHD Teplice. Existuje záměr na postupné zapojování ostatních MHD do IDS Ústeckého kraje, tarifní integrace systému místní a regionální veřejné dopravy tak zatím není dokončena.

Přehled MHD ve statutárních městech:

- Dopravní podnik města Děčína a.s.
    - Provozuje autobusy v naftové trakci
- Dopravní podnik měst Chomutova a Jirkova a.s.
    - Provozuje trolejbusy a autobusy
- DOPRAVNÍ PODNIK měst Mostu a Litvínova, a. s.
    - Provozuje tramvaje a autobusy na LPG a naftu
- Arriva Teplice s.r.o.
    - Provozuje trolejbusy a autobusy
- Dopravní podnik města Ústí nad Labem a.s.
    - Provozuje trolejbusy a autobusy

Všechny dopravní podniky statutárních měst (včetně společných podniků Chomutova s Jirkovem a Mostu s Litvínovem) s výjimkou DP města Děčína prošly v minulosti ekologizací vozového parku, resp. dopravních prostředků, a v této souvislosti mj. provozují drážní dopravu, resp. dopravu s pevnou jízdní drahou v elektrické trakci (trolejbusy, tramvaje). Zavádění tramvajových a trolejbusových tratí zde v minulosti mělo vést k převzetí linek s největšími dopravními výkony, které byly (po likvidaci původních sítí tramvajových tratí) obsluhovány výhradně autobusy zatěžujícími ovzduší emisemi.

V nedávné minulosti pak v některých městech (Most, Litvínov a Ústí nad Labem) došlo k nahrazení části vozového parku autobusů na naftový pohon autobusy na CNG / LPG.

Obrázek 5: Zákres územního rozložení autobusových dopravců v Ústeckém kraji

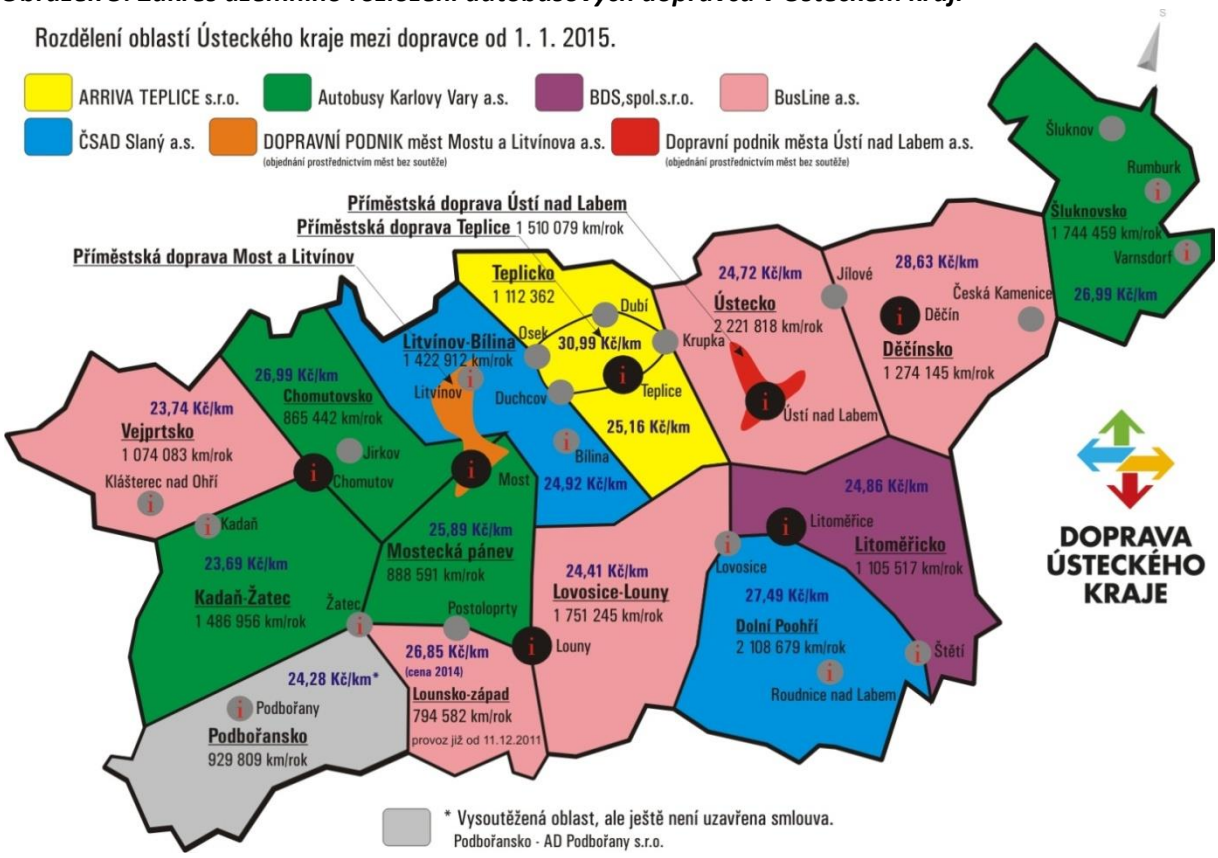

Zdroj: Ústecký kraj (2014)

Ve výhledovém období je ve zmíněných městech plánována obnova vozového parku, která bude dále směřovat k ekologicky šetrnější veřejné dopravě a bude tedy zaměřená na vozy s ekologickým pohonem (trolejbusy, tramvaje, autobusy na CNG, případně na jiný ekologický pohon). Vzhledem k tomu, že největší dopravní výkony na území jádrových měst aglomerace, kde je vliv dopravy na kvalitu ovzduší nejvyšší, realizují systémy MHD/MAD, měla by se podpora ITI ÚCHA soustředit právě především na modernizaci vozového parku MHD/MAD. Dopravci zajišťující příměstskou, resp. regionální dopravu se na znečišťování ovzduší ve velkých městech aglomerace vzhledem k nižším dopravním výkonům nepodílejí takovou měrou a velkou část dopravních výkonů realizují mimo území ÚCHA, navíc mají mnohdy i vzhledem k odlišnému nastavení objednávky regionální dopravy modernější (a ekologicky šetrnější) vozový park, a mohou využívat také jiné dotační příležitosti, než nástroj ITI. Dále bude pro zvýšení bezpečnosti a uživatelského komfortu zapotřebí realizace řady dalších opatření, jako např. výstavba zálivů na zastávkách situovaných na intenzivně zatížených komunikacích, obnova zastávek a přestupních uzlů (vč. inventáře zastávek), instalace informačních systémů na významných zastávkách, apod. V oblasti drážní infrastruktury bude zapotřebí obnova a modernizace tramvajové (modernizace tramvajového svršku, spodku i trolejového vedení, zabezpečení, instalace dálkově ovládaných vyhřívaných výhybek, modernizace dráhových měníren tramvajové dráhy) a trolejbusové infrastruktury (modernizace trolejového vedení a měníren). Pro zajištění integrace MHD s IDS Ústeckého kraje i zvyšování uživatelského komfortu bude zapotřebí

obměna a další rozvoj odbavovacích systémů (čipové karty, čtečky, apod.). Výzvou v oblasti rozvoje MHD je též rozvoj dopravní telematiky a inteligentních dopravních systémů (např. prvků preference vozidel MHD na silniční síti). Výše uvedená opatření jsou silně provázána s atraktivitou veřejné hromadné dopravy pro cestující. Uživatelskou atraktivitu zde jednak může zvýšit rychlost přepravy (zajištěná např. preferencí vozidel HD v silničním provozu), komfort ve vozidlech HD (např. snížení hlučnosti, bezbariérovost, klimatizace), snadné odbavení (dokončení tvorby IDS), nebo informovanost cestující veřejnosti (informační systémy).

Velkou výzvou v oblasti rozvoje hromadné dopravy v ÚCHA je urbanistické a funkční řešení dopravních uzlů, resp. přestupních terminálů a jejich blízkého okolí. Jedná se nejen o budování nových přestupních terminálů, revitalizaci samotného zařízení a vybavení těchto uzlů (včetně výpravních budov), ale i řešení jejich polohy[43] a začlenění do okolního prostředí a doplňkových funkcí (např. park and ride P+R a bike and ride B+R parkovišť) a situování služeb, které by zvýšily uživatelskou hodnotu těchto uzlů.

2.4.5 Doprava v klidu

Problematika dopravy v klidu souvisí především s velikostí, resp. hustotou zalidnění konkrétního města, rozmístěním pracovních příležitostí a služeb, a konkurenceschopností a atraktivitou veřejné hromadné dopravy, což jsou faktory, které ovlivňují dopravní chování obyvatel a poptávku po kapacitách dopravy v klidu, na druhé straně pak parametry uliční sítě, veřejných prostranství a konkrétně ploch pro parkování, které ovlivňují nabídku parkovacích kapacit.

V Ústecko-chomutovské aglomeraci se nacházejí spíše středně velká města (z republikového hlediska), která mají spíše mikroregionální až regionální pracovní a obslužný význam. Pracovní příležitosti i služby jsou přitom často rozmístěné i mimo samotné intravilány měst a v centrech nebývá takové soustředění pracovních příležitostí a služeb, aby docházelo k jejich výraznému přetížení (nejen) dopravou v klidu, jako je tomu např. v Praze a jiných velkoměstech, jejichž intravilány zároveň slouží jako území s mimořádnou koncentrací služeb a pracovních příležitostí. Navíc došlo v některých městech (především v „přestěhovaném“ Mostě, Ústí nad Labem a Teplicích) v minulosti k rozsáhlým asanacím, které zredukovaly historickou zástavbu a nově vytvořená uliční síť tak nabízí větší parkovací kapacity, než tradiční historická jádra měst. Parkovací kapacity v centrech jádrových měst aglomerace byly v nedávné minulosti znatelně navýšeny v důsledku výstavby obchodních center, což vedlo k rapidnímu zlepšení možností krátkodobého parkování. Přesto mohou být v některých centrech měst zaznamenány dílčí deficity parkovacích kapacit, které vedou k přetížení některých lokalit dopravou v klidu. V Chomutově, kde se zachovalo historické středověké jádro města, se možnosti parkování při návštěvě centra města soustředí podél obvodu historického jádra, kde jsou nedostatečné kapacity především v okolí průtahové ulice Palackého, která do tohoto území přivádí hlavní dopravní proudy. V Děčíně jsou nedostatečné parkovací kapacity především v okolí žst. Děčín hlavní nádraží a v přilehlé městské části Podmokly, kde se střetává poptávka po parkování ze strany cestující veřejnosti (P+R) i návštěvníků a obyvatel městské části, která představuje obslužné a přitom hustě obydlené centrum města, přičemž zde kromě excentricky situovaného Obchodního centra Pivovar neexistuje žádný parkovací dům. V zásadě však

[43] Optimálně v místech vysokého soustředění lidí a funkcí (obytná, obslužná) v docházkové vzdálenosti od těchto uzlů. Viz také poznámka 41.

lze konstatovat, že doprava v klidu je v centrálních částech měst ÚCHA relativně méně problematické a nedostatky jsou spíše místního charakteru.

Znatelně horší je však situace v hustě obydlených částech měst (především charakteru blokové zástavby industriální éry a socialistických sídlišť), které v době vzniku nebyly koncipovány na intenzivní IAD. Původní uliční síť těchto částí měst neposkytuje dostatek legálních parkovacích stání a poptávka se tak saturuje jednak parkováním ve větší vzdálenosti od cíle cest, jednak parkováním na nelegálních plochách (na plochách veřejné zeleně, v křižovatkách, na přechodech pro chodce, místech pro odpadové nádoby, plochách pro složky IZS apod.). Parkovací kapacity se v těchto částech měst zvyšují jen velmi pozvolna a dlouhodobě neodpovídají poptávce. Zatímco u starší blokové zástavby jsou možnosti zvyšování parkovacích kapacit mj. velmi omezeny majetkoprávními poměry, na sídlištích jsou prostranství mezi jednotlivými domy zpravidla v majetku měst a za předpokladu dostatku finančních prostředků je zde možné budovat dodatečné parkovací kapacity. To se také průběžně děje, mj. i v rámci projektů regenerace veřejných prostranství realizovaných s dotační podporou z ESIF. I navzdory průběžnému navyšování kapacit dopravy v klidu na socialistických sídlištích zde však zpravidla přetrvává nedostatek legálních parkovacích stání.

Specifickým problémem jsou nedostatečné parkovací kapacity u významných uzlů veřejné hromadné dopravy, především pak u železničních stanic ve velkých městech. Jedinou výjimkou je žst. Ústí nad Labem, v rámci jejíž komplexní rekonstrukce došlo mj. k vybudování P+R garáží a která je situovaná v docházkové vzdálenosti od kapacitních parkovacích domů. Nedostatečné jsou však parkovací kapacity u zmíněné žst. Děčín hlavní nádraží, žst. Teplice, Most a Chomutov. U žst. v menších městech i obcích pak mnohdy zcela chybí parkovací kapacity. V mnohých případech jsou také k parkování využívány plochy, které nejsou k parkování primárně určeny (např. nevyužívané manipulační plochy) a jejichž legální status je nejasný. Negativem je také nedostatečná propagace produktu P+R (včetně neexistence takto prezentovaných parkovišť). Všechny zmíněné nedostatky tak mj. omezují potenciál veřejné hromadné dopravy a snižují její uživatelskou atraktivitu i atraktivitu samotných přestupních uzlů (včetně atraktivity prostor těchto uzlů pro podnikání).

Ve všech statutárních městech jsou vymezeny zóny placeného stání, liší se však svým rozsahem i nastavením zpoplatnění a způsobem výběru poplatků. Zatímco v Mostě je aktuálně placené stání zavedeno pouze na dvou ulicích (bez soukromých parkovišť), v ostatních statutárních městech zóny placeného stání více či méně pokrývají centrum města. Placené stání však není využíváno se záměrem regulace IAD jako takové a motivace řidičů k využívání veřejné hromadné dopravy či jiných alternativních způsobů dopravy a má význam spíše pro regulaci parkování v konkrétních lokalitách či zvýšení příjmů rozpočtu města.

2.4.6 Shrnutí

- ÚCHA má vzhledem k nadřazeným sítím výbornou dopravní polohu (IV. Transevropský multimodální koridor).
- Parametry mnoha silnic v ÚCHA neodpovídají jejich dopravnímu významu a zatížení. Kromě nedokončeného úseku dálnice D8 se to týká zejména silnice I/13 (potřeba obchvat Bíliny, Klášterce nad Ohří, Kladrubská spojka, dálniční přivaděč do Děčína, přeložka úseku Děčín – Nový Bor a zkapacitnění úseku Chomutov – Klášterec nad Ohří a MÚK Vysočany).

- Navzdory husté síti železnic a nadprůměrné míře jejich elektrizace, stav a parametry železniční infrastruktury neodpovídají soudobým dopravním potřebám. V oblasti železniční infrastruktury je potřeba zejména rekonstrukce páteřních tratí za účelem zvýšení traťových rychlostí (č. 130, 140, 134), elektrizace páteřních tratí (č. 134, 143), otevření nových ŽST a ŽZ (Chomutov – Písečná) a peronizace či poloperonizace vybraných stanic a zastávek. Rozvojovou výzvou je řešení dalšího osudu regionálních železničních tratí, kde došlo k ukončení nebo zásadní redukci objednávky dopravní obslužnosti. K zásadnímu zlepšení dostupnosti měst v centrální části ÚCHA Prahy a zahraničí dojde v případě realizace VRT Praha – Berlín.
- Potenciál vodní dopravy je limitován propustností Labské vodní cesty mezi Ústím nad Labem – Střekovem a hranicí se SRN. Odstranění problémů špatných plavebních podmínek v obdobích sucha je cílem projektu výstavby Plavebního stupně Děčín, který je však kritizován v souvislosti s očekávanými negativními vlivy na životní prostředí a zatím není definitivně rozhodnuto o jeho realizaci.
- V ÚCHA je rozvinutá síť značených cyklistických a turistických tras. Pro jejich větší využití je nezbytná separace pěších, cyklistů i silničního provozu v úsecích s nejvyšším potenciálem a zásadní prodloužení sítě cyklostezek (samostatných komunikací pro cyklisty) a zlepšení nabídky doplňkové infrastruktury.
- Cyklodoprava ve městech je limitována nedostatečně rozvinutou infrastrukturou (zejména absencí cyklostezek, vymezených pruhů pro cyklisty a bezpečných míst pro úschovu kol), což platí i o používání elektrokol, která mohou zvýšit potenciál cyklodopravy v kopcovitých městech.
- Infrastruktura pro pěší ve městech vykazuje řadu závad, které limitují potenciál i bezpečnost pěší dopravy. Bude zapotřebí nadále zvyšovat bezbariérovost pěší infrastruktury, pro zvýšení potenciálu pěší dopravy bude vhodné odstraňovat závady a zvyšovat kvalitu pěší infrastruktury i veřejného prostoru jako takového.
- V Ústeckém kraji i ÚCHA dochází k postupnému zavádění prvků IDS. V jeho rámci dochází především k řešení vztahů regionální železniční a autobusové dopravy (redukci souběhů železničních a autobusových linek, řešení návaznosti), zavádění přeshraniční dopravní obslužnosti a vytváření jednotného tarifního systému. Pro další rozvoj veřejné dopravy v kraji je zapotřebí pokračování v tvorbě IDS, řešení lokalizace, stavu uzlů a zastávek IDS a zpestření nabídky služeb v jejich blízkém okolí.
- V rámci systémů MHD je v zájmovém území provozována trolejbusová, tramvajová a autobusová doprava (v naftové, LPG i CNG trakci). Pro zajištění provozuschopnosti, zvýšení uživatelského komfortu i bezpečí i snížení produkce emisí bude zapotřebí modernizace a obnova trolejbusové a tramvajové infrastruktury, obnova a ekologizace vozových parků, obnova uzlů a zastávek i další rozvoj odbavovacích systémů.
- Nedostatky v kapacitách dopravy v klidu v centrech měst jsou spíše místního rázu, naopak významné jsou nedostatečné kapacity v rezidenčních čtvrtích s vícepodlažní zástavbou (především na socialistických sídlištích a ve starší blokové zástavbě). Zatím nedostatečně řešená je doprava v klidu u přestupních terminálů hromadné dopravy, především ve formě absence dostatečných kapacit P+R parkovišť.

2.5 Životní prostředí a technická infrastruktura

V kapitole jsou představeny dílčí složky životního prostředí, resp. hlavní aspekty environmentálních zátěží v území a dílčí systémy technické infrastruktury. Přitom jsou využívány veřejně dostupné zdroje dat a informací, především pak Veřejná databáze ČSÚ, Integrovaný registr znečišťování a dále rozvojové dokumenty, zejména pak Územně analytické podklady Ústeckého kraje 2013 (ÚAP ÚK 2013) i podklady od jednotlivých měst.

2.5.1 Ovzduší

Vzhledem k mimořádné koncentraci zvláště velkých a velkých stacionárních zdrojů znečišťování ovzduší (tepelné elektrárny, teplárny, velké průmyslové podniky) v ÚCHA je zájmové území charakteristické nejen mimořádně vysokou produkcí některých škodlivin, ale i dlouhodobě zhoršenou kvalitou ovzduší na velké části území. Problematické je zejména překračování imisních limitů pro polétavý prach (PM_{10}), na jehož zvýšené koncentrace v ovzduší má vliv také těžba hnědého uhlí.

Tabulka 30: Přehled úniků vybraných látek do ovzduší v Ústeckém kraji (2012)

Látka	Úniky do ovzduší (všichni znečišťovatelé) [kg/rok]	Největší znečišťovatelé (nejvyšší hodnoty úniků)
Amoniak (NH_3)	880457,70	ANIMO Žatec, a. s., KNAUF INSULATION, spol. s. r. o., UNIPETROL RPA,
Arsen a sloučeniny (jako As)	561,04	ČEZ, a. s. – Elektrárny Prunéřov a Tušimice
Benzen	1,96	Severočeské doly, a. s. (Doly Bílina)
Fluor a anorganické sloučeniny (jako HF)	54083,98	Teplárna Trmice, a. s., ČEZ - Elektrárna Ledvice a Prunéřov
Chlor a anorganické sloučeniny (jako HCl)	79253,52	ČEZ - Elektrárna Ledvice a Prunéřov
Měď a sloučeniny (jako Cu)	150,00	HOPPE s. r. o. Chomutov
Methan (CH_4)	266712,08	NET4GAS, s. r. o. Hora Svaté Kateřiny
Olovo a sloučeniny (jako Pb)	2648,56	ČEZ - Elektrárny Prunéřov
Oxid dusný (N_2O)	452724,00	Lovochemie, a. s.
Oxid uhelnatý (CO)	7069186,91	ČEZ, a. s. - Elektrárny Tušimice a Prunéřov, UNIPETROL RPA, s.r.o., Lafarge Cement, a.s., Elektrárna Počerady, a.s., Mondi Štětí, a. s.
Oxid uhličitý (CO_2)	25711316623,92	ČEZ, a. s. - Elektrárny Tušimice, Ledvice, Prunéřov, UNIPETOL RPA, Elektrárna Počerady, United Energy, a. s. - Teplárna Komořany

Látka	Úniky do ovzduší (všichni znečišťovatelé) [kg/rok]	Největší znečišťovatelé (nejvyšší hodnoty úniků)
Oxidy dusíku (NOx/NO_2)	39439475,56	ČEZ, a. s. - Elektrárny Prunéřov, Ledvice, Tušimice, UNIPETROL RPA, Elektrárna Počerady, a. s.
Oxidy síry (SO_x/SO_2)	54315975,15	ČEZ, a. s. - Elektrárny Prunéřov, Ledvice, Elektrárna Počerady, United Energy, a. s., UNIPETROL RPA, Česká rafinérská Litvínov
Polétavý prach (PM_{10})	1391372,14	ČEZ, a. s. - Elektrárny Prunéřov, Tušimice, Ledvice, Elektrárna Počerady, UNIETROL RPA
Rtuť a sloučeniny (jako Hg)	738,84	Elektrárna Počerady, ČEZ, a. s. - Elektrárny Prunéřov, Teplárna Trmice, a. s.

Zdroj: Integrovaný registr znečišťování

Z výše uvedené tabulky platné pro území Ústeckého kraje za rok 2012 je patrná skupina největších znečišťovatelů ovzduší. Elektrárny a teplárny jsou zodpovědné za největší množství různých znečišťujících látek vypuštěných do ovzduší. Tito největší znečišťovatelé stejně jako velká část velkých stacionárních zdrojů znečišťování ovzduší jsou výrazně koncentrováni v ÚCHA.

Podle Integrovaného krajského programu ke zlepšení kvality ovzduší Ústeckého kraje (z května 2012, dále jen IKPZKO 2012) se zvláště velké a velké stacionární zdroje znečišťování ovzduší v období 2003-2010 rozhodující měrou podílely na emisích SO_2 (96% podíl na celkových emisích v ÚK) a NO_x (88%), významnou měrou pak u tuhých znečišťujících látek (TZL, 39%), CO (34%) těkavých organických látek (VOC, 29%) a amoniaku (zhruba 25%). Podíl středně velkých stacionárních zdrojů znečišťování ovzduší na celkovém množství emisí v ÚK byl ve všech hodnocených parametrech marginální. Malé stacionární zdroje (především lokální topeniště) měly rozhodující podíl u emisí VOC a amoniaku a částečně významný podíl u emisí CO (25%) a TZL (24%). Podíl mobilních zdrojů na celkové produkci emisí byl významný u CO (40%), TZL (35%) a VOC (16%), méně pak u NO_x.

O tom, do jaké míry se emise z velkých stacionárních zdrojů projevují na kvalitě ovzduší, částečně vypovídají imisní charakteristiky, které je v souhrnu možné interpretovat podle IKPZKO 2012. V dokumentu je uvedeno, že v roce 2010 bylo na území Ústeckého kraje provozováno 54 měřících stanic imisního monitoringu na 35 lokalitách, což je považováno za vyhovující a dostačující. V dlouhodobém měřítku bylo (v období 2001 – 2010) pravidelně zaznamenáváno překračování denního imisního limitu PM_{10}, ovšem největší rozsah území se zhoršenou kvalitou ovzduší byl zaznamenán v letech 2005 a 2010, kdy byla hodnota denního imisního limitu pro PM10 překročena na více než polovině území Ústeckého kraje. Překračování denních imisních limitů pro oxid siřičitý a oxid dusičitý mělo v hodnoceném období spíše lokální charakter (u SO_2 v ÚCHA na území Litvínova, Teplic, Hrobčic a Světce, u NO_2 v Děčíně, Teplicích a Ústí nad Labem). K opakovanému překračování limitů PM_{10} docházelo v rámci ÚCHA zejména na Mostecku a v některých městech (Děčín, Teplice, Ústí nad Labem). Vedle PM_{10} jsou z hlediska opakovaného překračování imisního limitu i rozlohy území s nadlimitními koncentracemi problematickou škodlivinou polycyklické aromatické uhlovodíky reprezentované benzo(a)pyrenem.

Kromě ohrožení lidského zdraví způsobeného překračováním imisních limitů je třeba také uvést problém spojený s ekosystémy a vegetací, které jsou dlouhodobě ohrožené plošně zvýšenými koncentracemi troposférického ozónu.

Uvedeným emisním charakteristikám odpovídá územní rozložení zhoršené kvality ovzduší jen přibližně. Výskytem zvláště velkých a velkých stacionárních zdrojů znečišťování ovzduší (zejména elektráren, tepláren a významných průmyslových podniků) sám o sobě nevede k překračování imisních limitů[44]. Koncentraci škodlivin v ovzduší výrazně ovlivňují orografickými poměry. Zatímco na Chomutovsku jsou rozptylové podmínky pozitivně ovlivňovány charakterem reliéfu (Mostecká pánev se zde rozprostírá do velké šíře), na Bílinsku, Děčínsku, Teplicku i Ústecku má reliéf urbanizovaného území kotlinový až údolní charakter a území je tak náchylné k častějším situacím s nepříznivými rozptylovými podmínkami, při kterých se škodliviny koncentrují v menším objemu vzduchu. To se projevuje jak u existence většiny z výše zmíněných oblastí se zhoršenou kvalitou ovzduší, tak u lokalit, kde docházelo k překračování imisních limitů pro SO_2 a NO_2, tedy u škodlivin, jejichž dominantními producenty jsou zvláště velké a velké stacionární zdroje znečišťování ovzduší. Specifickým ale velmi významným zdrojem atmosférického aerosolu různých frakcí je těžba hnědého uhlí, kde dochází k uvolňování částic zejména v důsledku přemísťování obrovského množství materiálu. Významnými zdroji znečišťování ovzduší s lokálními až mikroregionálními dopady jsou mobilní zdroje (především silniční doprava) a malé stacionární zdroje (lokální topeniště). Zatímco mobilní zdroje znečištění ovzduší zatěžují zejména urbanizované území a blízké okolí páteřních silničních tahů, lokální topeniště mají rapidní vliv na kvalitu ovzduší v topné sezóně v sídlech, kde jsou ve větší míře používány nešetrné zdroje vytápění (zejména starší kotle spalující tuhá paliva). Vytápění domácností se na místní úrovni významně projevuje na celkové kvalitě ovzduší a zjevně je příčinou zhoršené kvality ovzduší i v menších sídlech mimo oblasti výrazně ovlivňované ostatními zdroji znečišťování ovzduší. Velkým negativem jsou omezené možnosti regulace nešetrných způsobů vytápění domácností a významnou hrozbou do budoucna je pak přechod domácností k vytápění nešetrnými palivy (např. v důsledku dalšího růstu cen elektřiny a zemního plynu). Některé zdroje přitom uvádějí, že k přechodu na nešetrná paliva už místy v omezené míře docházelo, a to mj. právě v souvislosti s vysokými cenami alternativních paliv (viz např. PRÚK 2012).

Na závěr této části uvádíme meziokresní srovnání emisí základních znečišťujících látek (tabulka 31).

Tabulka 31: Emise základních znečišťujících látek (REZZO 1-3) k roku 2011

ČR, kraj, okresy	*Emise (v tunách)*				*Měrné emise (v tunách/km²)*			
	tuhé	oxid siřičitý (SO_2)	oxidy dusíku (NO_x)	oxid uhelnatý (CO)	tuhé	oxid siřičitý (SO_2)	oxidy dusíku (NO_x)	oxid uhelnatý (CO)
Česká republika	25 355,8	169 620,9	121 528,4	226 900,2	0,3	2,2	1,5	2,9
Hl. město Praha	302	805,4	2 195,9	1 764,8	0,6	1,6	4,4	3,6
Ústecký kraj	**3 010,4**	**62 093,6**	**47 194,8**	**13 818,8**	**0,6**	**11,6**	**8,8**	**2,6**

[44] i vzhledem k tomu, že jsou komíny zvláště velkých a velkých stacionárních zdrojů znečišťování ovzduší dostatečně vysoké na výfuk zplodin nad inverzní zónou a k rozptylu produkovaných škodlivin tak dochází na řádově větším území.

Děčín	281,1	894,6	290,2	1 568,1	0,3	1	0,3	1,7
Chomutov	989,5	18 892,9	17 022,5	2 330,8	1,1	20,2	18,2	2,5
Litoměřice	360,4	3 122,8	2 870,2	3 593,1	0,3	3	2,8	3,5
Louny	552,2	7 322,0	12 759,1	2 794,5	0,5	6,6	11,4	2,5
Most	377,5	19 421,1	7 445,2	1 948,3	0,8	41,6	15,9	4,2
Teplice	327,9	9 729,3	5 237,4	798,1	0,7	20,8	11,2	1,7
Ústí nad Labem	121,8	2 710,8	1 570,1	785,9	0,3	6,7	3,9	1,9

Zdroj: VDB ČSÚ (2014)

2.5.2 Hluk

Vzhledem k charakteru a poloze území ÚCHA je zde velmi silná přepravní poptávka, která je saturována intenzivní dopravní zátěží. Je obecně známo, že zdrojem hluku je přibližně z 90 % silniční doprava. Regionem ÚCHA prochází větší množství vysoce zatížených celostátních silničních komunikací a několik krajských, resp. místních, přesto velmi vytížených a frekventovaných komunikací. Poloha na významných celostátních silničních tazích (silnice I. třídy, rychlostní silnice R7 a dálnice D8) je z hlediska dopravní infrastruktury a dostupnosti výhodná, ovšem vede k znečištění prostředí hlukem (a výfukovými zplodinami). Negativní působení hluku je v území ÚCHA zvýšeno koncentrací obyvatel na poměrně malých plochách, k expozici velkého množství obyvatel vůči zvýšené a nadlimitní hlukové zátěži přispívá nevyhovující trasování páteřních komunikací, které v řadě úseků vedou přes intravilány hustě obydlených sídel. Dílčí příčinou zvýšené hlukové zátěže je také nevyhovující povrch komunikací.

Podle Informačního systému statistiky a reportingu (ISSaR) je nadprůměrným hlukem překračujícím stanovené hygienické limity v ČR zatíženo 3 % obyvatel, v městských aglomeracích okolo 10 % obyvatel.

Nejproblematičtější je situace zvláště ve velkých městech: Děčín, Most, Teplice nebo Ústí nad Labem, kde je zvýšená koncentrace obyvatelstva a silniční dopravy (ÚAP 2013). Mezi opatření na snížení expozice obyvatelstva vůči hluku patří umístění protihlukových stavebních bariér a zakládání pásů ochranné zeleně podél nejfrekventovanějších tahů, lokální snížení nejvyšší povolené rychlosti či instalace povrchu komunikací se sníženou hlučností. Prakticky nejefektivnějším řešením jsou přeložky stávajících intenzivně zatížených komunikací mimo intravilány sídel.

2.5.3 Voda

Kvalita povrchových vod v Ústeckém kraji je kvůli nedořešenému financování monitoringu povrchových vod sledována nedostatečně, z povodí chybí relevantní data pro porovnání jakosti vod v jednotlivých profilech. Proto se na tomto místě nebudeme zabývat aktuálním měřením jakosti povrchových vod.

Nejznečištěnějším tokem je na území kraje dlouhodobě řeka Bílina. Znečištění řeky Bíliny souvisí s historií oblasti (těžba uhlí na Mostecku, zaústění znečištěného Mračného potoka, chemický průmysl), kterou řeka protéká. Prakticky celý průtok řeky byl v minulosti používán jako technologická voda v chemických závodech u Litvínova. Řeku tvořila odpadní voda znečištěná převážně chemickými

látkami a fenoly. Postupně se situace rok od roku zlepšuje, koryto se pročišťuje a do Bíliny se vrací život. Průtok je nadlepšován Podkrušnohorským přivaděčem a Průmyslovým vodovodem Nechranice (RŽP ÚK 2012).

Podle starších dat je možné konstatovat, že silně znečištěná voda je také na některých méně významných tocích s malou vodností, v nichž jsou zvýšené koncentrace organických látek především v souvislosti s vypouštěním nečištěných, nebo nedostatečně čištěných splaškových vod a vnosem škodlivin ze zemědělství. Silně znečištěnou řekou byla v letech 2008-09 podle PRÚK (2012) Chomutovka, velmi znečištěný je také Teplický potok a Blšanka. Navzdory opakovanému překračování limitů pro různé znečišťující látky se koncentrace těchto látek ve vodě řeky Bíliny i jiných silně znečištěných tocích průběžně snižuje. Lokálně zvýšené koncentrace škodlivin jsou pod výpustmi čistíren odpadních vod velkých měst a průmyslových podniků.

V souvislosti s postupnou dostavbou sítí kanalizací s ČOV v urbanizovaných oblastech i menších sídlech a modernizací starších, technologicky nevyhovujících ČOV dochází k postupnému snižování vnosu splaškových vod do vodních recipientů v zájmovém území. Tento trend bude vzhledem k nastavení podpory v programovém období 2014-2020 nadále pokračovat. Přetrvávajícím zdrojem znečišťování vodních toků je však zemědělství, kde jsou stále ve velké míře používána dusíkatá a fosfátová hnojiva, jejichž vnos do vodních recipientů způsobuje eutrofizaci vod a snižování jakosti v důsledku zvýšeného obsahu organických látek.

Přirozená retenční schopnost krajiny je na řadě míst antropogenní činností narušována, dokonce až znemožněna. Stavební úpravy koryt a zásahy do niv řek (zejména stavba) mají v případě povodní velmi negativní důsledky. Řada měst a obcí přistoupila k různým protipovodňovým ochranám v menších či větších měřítcích, zatím však nejsou dostatečně uplatňována „měkká“ protipovodňová opatření zaměřená na zvyšování retenční schopnosti krajiny.

V posledních letech byla intenzivně realizována opatření k zajištění protipovodňové ochrany, dle Ročenky ŽP ÚK (2012), stavebními pracemi na protipovodňovém opatření Lovosicko - protipovodňová ochrana na Q_{100} na Labi s celkovými náklady cca 720 mil. Kč, Terezín, Bohušovice nad Ohří, Děčín – levý a pravý břeh zvýšení ochrany městské zástavby (cca 300 mil. Kč), Ústí nad Labem – levý břeh (cca 335 mil. Kč) a Roudnice nad Labem, Štětí a další. Je však otázkou, do jaké míry realizace protipovodňových opatření na Litoměřicku, zejména budování protipovodňových hrází naopak přispěje ke zvýšení kulminačních průtoků v Ústí nad Labem a Děčíně[45].

2.5.4 Půda

Ústecký kraj je charakteristický svou různorodostí, a to platí i pro využití půdy. Podle charakteristiky zemědělského půdního fondu (ZPF) v ÚAP Ústeckého kraje (2013), je podíl ZPF v Ústeckém kraji průměrný (51,8 %; pro ČR platí 53,7%). Využití zemědělských ploch je spjaté s příznivými podmínkami pro zemědělství. V oblastech, kde podmínky pro zemědělství příznivé nejsou, převládají spíše trvalé travní porosty. Podle ÚAP ÚK (2013) je vývoj jednotlivých složek zemědělské půdy v posledních

[45] Nové protipovodňové hráze na Litoměřicku v budoucnu omezí masivní rozlivy, jaké zde nastaly při záplavách v letech 2002 a 2013. Tím se sníží retenční kapacita krajiny na této části toku a pravděpodobně zvýší kulminační průtoky níže na toku.

20 letech charakteristický úbytkem ploch orné půdy a zvyšováním ploch trvalých travních porostů. Specifickým jevem je zalesňování zemědělské půdy po ukončení zemědělské produkce, bohužel k tomuto dochází ne vždy vhodným způsobem nebo na vhodných lokalitách.

Problémem na celokrajské úrovni je v současnosti úbytek ploch, přesněji zábor zemědělských ploch pro antropogenní činnost. Zpravidla jde o rozšiřování zastavěných ploch měst a obcí směrem do okolní krajiny, zvětšování zpevněných ploch na úkor ploch volné krajiny (zemědělské plochy, louky, atp.). Charakteristické je využití těchto nově „zabraných“ ploch pro výstavbu výrobních či logistických areálů nebo pro rezidenční zástavbu. Ochranou ZPF bývají platby za zábor zemědělské půdy, které ale zatím nejsou účinným nástrojem regulace výstavby ZPF, a to i včetně půd nejvyšší třídy ochrany. Celková bilance půdy v letech 2003 – 2013 je uvedena v tabulce níže. Je patrné, že zemědělská půda (zejména orná půda) zaznamenala snížení výměry ploch, naopak lesní plochy zaznamenaly navýšení. Zastavěné plochy se rovněž postupně rozrostly.

Významným, byť přechodným důvodem záboru půd je těžba hnědého uhlí. V zájmovém území se jedná o velmi rozsáhlé oblasti, což je dobře vidět v položce „ostatní“ u nezemědělských půd, kde je mimořádná výměra ostatních ploch zejména na Mostecku, Chomutovsku a Teplicku. Zábor půd pro těžbu hnědého uhlí ve sledovaném období z důvodu rekultivací postupně klesal, devastovaná území jsou rekultivací postupně přeměňována zejména na zemědělské, lesní a vodní (zbytkové jámy) plochy.

Tabulka 32: Vývoj bilance půdy v Ústeckém kraji 2006 -2013 (v ha)

		2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Celková výměra		**533 453**	**533 451**	**533 453**	**533 452**	**533 456**	**533 448**	**533 452**	**533 456**
Zemědělská půda		**277 117**	**276 779**	**276 367**	**276 138**	**275 921**	**275 682**	**275 490**	**275 319**
z toho	OP	184 428	183 898	183 487	183 046	182 497	181 941	181 629	181 295
	Z	8 803	8 830	8 870	8 903	8 908	8 912	8 913	8 920
	S	6 178	6 116	6 040	6 006	6 020	6 013	6 030	6 006
	TTP	70 931	71 186	71 223	71 428	71 835	72 233	72 407	72 581
	Ch	6 387	6 359	6 356	6 363	6 267	6 188	6 115	6 118
	V	389	390	390	391	394	395	396	400
Nezemědělská půda		**256 337**	**256 671**	**257 087**	**257 314**	**257 535**	**257 767**	**257 961**	**258 138**
z toho	LP	159 108	159 719	160 207	160 670	161 019	161 782	161 960	162 313
	VP	10 012	10 270	10 265	10 313	10 292	10 321	10 329	10 363
	ZP	9 146	9 152	9 241	9 269	9 369	9 350	9 338	9 380
	Ost	78 070	77 530	77 373	77 062	76 856	76 314	76 334	76 082

Zdroj: VDB ČSÚ (2014)

Pozn.: OP - orná půda, Z - zahrady, s - sady, TTP - trvalé travní porosty, Ch - chmelnice, v - vinice, LP - lesní pozemky, v - vodní plochy, ZP - zastavené plochy, Ost - ostatní plochy

Tabulka 33: Bilance půdy podle okresů ÚCHA (2012) v ha

Kraj/ okresy ÚCHA	Země-dělská půda	*z toho*				Nezemě-dělská půda	*z toho*			
	celkem	OP	Z	S	TTP	celkem	LP	V	ZP	Ost
Ústecký kraj	**275 490**	**181 629**	**8 913**	**6 030**	**72 407**	**257 961**	**161 960**	**10 329**	**9 338**	**76 334**
Děčín	36 412	10 026	2 364	348	23 673	54 456	44 888	1 040	1 490	7 037
Chomutov	38 799	22 671	831	885	14 373	54 728	35 603	3 064	1 264	14 798
Most	13 477	9 343	575	407	3 046	33 232	16 021	983	820	15 408
Teplice	16 030	8 169	954	392	6 514	30 859	17 953	816	1 040	11 049
Ústí n. L.	18 169	5 023	976	195	11 976	22 304	12 897	1 027	884	7 496

Zdroj: VDB ČSÚ (2014)
Pozn.: OP - orná půda, Z - zahrady, s - sady, TTP - trvalé travní porosty, Ch - chmelnice, v - vinice, LP - lesní pozemky, v - vodní plochy, ZP - zastavené plochy, Ost - ostatní plochy

Ze srovnání bilance půdy okresů ÚCHA s daty k roku 2012 (výše) lze odvodit procentuální zastoupení jednotlivých ploch v Ústeckém kraji: celkový podíl zemědělských ploch na rozloze Ústeckého kraje činí 51,6 %, z toho orná půda 34 %. Nezemědělské plochy zaujímají 48 % území, z toho zastavěné plochy 1,6 % z celkové rozlohy Ústeckého kraje. V okrese Děčín zaujímají nejvíce (téměř 50 %) ploch lesní pozemky, nejméně (11 %) orná půda. Největší podílové zastoupení ploch orné půdy vykazuje okres Chomutov, na jehož rozloze tvoří orná půda 24,2 %.

Lidské aktivity vedou v krajině k výrazným změnám. V Ústeckém kraji jsou viditelné negativní zásahy a změny využití vlivem povrchové těžby hnědého uhlí, rozsáhlou výstavbou velkých průmyslových areálů. Naproti tomu jsou v současnosti zintenzivňovány snahy o pozitivní zásahy, ať už jde o rekultivace postižených a devastovaných ploch, obnovu lesních ploch nebo ploch trvalých travních porostů. V současné době jsou pozvolna dokončovány rekultivace rozsáhlých celků, které budou mít po dokončení značný význam pro ekologickou stabilitu krajiny i pro rekreační či zemědělské a lesnické produkční využití (např. jezera Milada a Most a Radovesická výsypka).

Pro krátkodobou rekreaci v sídlech i pro další funkce (zejména z hlediska hygieny životního prostředí) mají význam plochy veřejné sídelní zeleně, které jsou v rámci bilance půdy evidovány jako nezemědělská půda ostatní. Kvalita veřejné zeleně ve městech Ústecko-chomutovské aglomerace přitom není optimální a podle informací z Pracovní skupiny pro téma životní prostředí je ve městech aglomerace zapotřebí revitalizace velké části ploch veřejné sídlení zeleně a především pak další rozvoj ochranné a izolační zeleně, která omezuje negativní důsledky dopravy a průmyslu na obytné prostředí aglomerace (viz např. Strategie rozvoje města Ústí nad Labem 2015-2020, Rámcová strategie rozvoje statutárního města Chomutova pro období 2014 – 2024).

2.5.5 Staré ekologické zátěže

Vzhledem k dlouhodobé orientaci regionu na těžký průmysl spojené s jednostrannou exploatací místních zdrojů bez ohledu na důsledky na životní prostředí se v území ÚCHA dochovalo velké množství mnohdy rozsáhlých a vysoce rizikových starých ekologických zátěží. Ty jsou obecně vázané na stávající

i bývalé výrobní a provozní areály a obecně na brownfieldy, nejzávažnější staré ekologické zátěže jsou však v areálech, kde docházelo výrobě či manipulaci s velkým množstvím toxických látek (včetně tvorby toxických látek jako odpadního produktu). Depozice toxických látek v kritickém množství v půdách, vodních útvarech (např. odkalištích) či na haldách je trvalým rizikovým faktorem pro okolní prostředí, kdy může docházet k uvolňování toxických látek do útvarů podzemní a povrchové vody, ovzduší, půdy a jejich následnému přenosu a v krajních případech i k přímému ohrožení lidského zdraví.

Podle databáze SEKM (Sytému evidence kontaminovaných míst) jsou k červenci 2014 na území ÚCHA evidovány 4 lokalit priority A3[46], 14 lokalit priority A2[47] a 5 lokalit priority A1[48]. (viz tabulka). Všechny tři lokality Glaverbel Czech, a.s. (Teplice-Řetenice, Dubí a Chudeřice u Bíliny) mají zpracovanou analýzu rizik z roku 2002 a je tedy nutná její aktualizace. Lokalita Unipetrol, a.s. v Růžodole je řešena na základě Ekologické smlouvy a její sanace mj. není podpořitelná z OPŽP.

Tabulka 34: Přehled lokalit starých ekologických zátěží s nejvyšší rizikovostí

Název lokality	Obec, k.ú.	Původ kontaminace	Kontaminace a rizika
Glaverbel Czech a.s.	Teplice, Řetenice	odpady a průsaky z historických provozů	k. půdy a podzemních vod, riziko kontaminace lázeňských vod
Glaverbel Czech a.s.	Dubí, Pozorka	skládka škváry a popele	k. půdy a podzemních vod, riziko kontaminace lázeňských vod
Glaverbel Czech a.s.	Bílina, Chudeřice u Bíliny	dehtové jímky	k. půdy a podzemních vod, riziko kontaminace termálních vod
Unipetrol a.s. Skládka K1-K4	Litvínov, Růžodol	plaviště popílků	kontaminace půdy a podzemních vod, riziko úniku do jezera Most

Zdroj: SEKM (2014)

Většina nejrizikovějších starých ekologických zátěží je evidována v areálech koncernu AGC. Rizikovost zde spočívá zejména v hrozbě kontaminace lázeňských vod či vodních zdrojů. Řada závažných starých ekologických zátěží je evidována také v areálu chemického závodu Unipetrol, největší hrozbou je zde kontaminace jezera Most ze starých plavišť popílku, které se nacházejí v jeho blízkosti.

Staré ekologické zátěže jsou průběžně odstraňovány a jejich další eliminaci lze očekávat s novým programovacím obdobím fondů EU 2014-2020. Včasné odstranění nejrizikovějších zátěží může zabránit případným haváriím se závažnými dopady, ale také odblokovat kontaminované území pro další využití.

Pro ÚCHA je vedle ekologických zátěží typická extrémně vysoká koncentrace brownfieldů (dle databáze BF agentury CzechInvest je na území ÚCHA více než 600 BF s průměrnou velikostí cca 3,5 ha). Na území celého Ústeckého kraje (data za ÚCHA nelze získat) je identifikováno 250 lokalit brownfields plošně větších než 2 ha nebo s podlahovou plochou přes 500 m2, celková plocha těchto brownfields dosahuje 1150 ha, počet objektů je 1651 (pasportizace BF v ČR, DHV CR, 2007).

[46] Neakceptovatelné riziko pro lidské zdraví, nebo šíření kontaminace hrozící vznikem neakceptovatelného rizika, nápravné opatření je nezbytně nutné.
[47] Potvrzena nadlimitní kontaminace, nebo nemožnost využívání území v souladu s UPD, nebo šíření kontaminace z lokality, nápravné opatření je nutné.
[48] Kontaminace je potvrzena, avšak není rizikem pro lidské zdraví ani v rozporu s legislativou, avšak jde o obecný nesoulad se zájmy ochrany ŽP nebo jinými zájmy, nápravné opatření je žádoucí.

Hrubý odhad investičních nákladů na revitalizaci těchto lokalit činí 14 mld. Kč (pasportizace BF v ČR, DHV CR, 2007). Další brownfields vznikají v důsledku útlumu aktivit či jejich přesunu jinam. Ekologické zátěže (zejména vody, půdy) lze předpokládat u nejméně poloviny (spíše však 2/3) z nich. Brownfieldy jsou často lokalizovány v intravilánech sídel a způsobují ekologickou, urbanistickou a sociální degradaci území, představují bariéru rozvoje podnikání a občanské vybavenosti a koncentrují se v nich sociálně patologické jevy. Inventarizací brownfieldů se zabývalo několik projektů, shromážděné údaje jsou však neúplné, zastaralé a vzájemně nekompatibilní.

2.5.6 Energetická infrastruktura

2.5.6.1 Zásobování elektrickou energií

Elektroenergetika byla podrobněji diskutována v kapitole 2.2.5 Pozice významných odvětví. Elektroenergetika má mimořádný význam pro ekonomiku a zaměstnanost v ÚCHA, dodávkou elektrické energie má však význam pro celé Česko.

Elektroenergetické zdroje jsou navázány na systém rozvoden a přenosové soustavy 400 a 220 kV (Výškov, Hradec) a propojovacích vedení s rozvodnami stejné napěťové hladiny ležících mimo území kraje. Přenosová soustava 400 kV je propojena se stejnou sítí SRN a připravuje se druhé propojení západním směrem přes rozvodnu Vítkov. Distribuční soustava o napěťové hladině 110 kV je plošně dostatečně rozvinutá a umožňuje další zahuštění rozvodnami 110 kV. Některé rozvodny bude nutné pro posílení přenosových schopností a zvýšení spolehlivosti dodávek elektřiny propojit (ÚAP ÚK 2013, s. 37-38).

2.5.6.2 Zásobování teplem

V ÚCHA jsou díky lokalizaci uhelných elektráren a vysoké urbanizaci nadstandardně rozvinuté sítě centrálního zásobování teplem (CZT). Největší pokrytí CZT je v oblasti SHR. Teplo do nich dodávají jednak kogenerační jednotky tepelných elektráren Ledvice, Tušimice a Prunéřov, jednak místní zdroje CZT (Teplárna Komořany – Most, Teplárna Trmice – Ústí nad Labem, Děčín – kogenerace na bázi zemního plynu při využití geotermální energie, Litoměřice – výtopna, výhledově kogenerace na bázi geotermální energie, aj.).

Dodávaný tepelný výkon nedosahuje svého potenciálního maxima, existují předpoklady pro další rozšiřování CZT (ÚAP ÚK 2011):

- z hlediska výkonu je možné rozšiřovat CZT v Chomutově, Jirkově, Kadani, Klášterci n. O., Teplicích, Bílině, Duchcově, Mostu a Litvínově
- využití odpadního tepla z elektrárny Počerady – může být využito k vytvoření nebo napojení soustav CZT v Lounech, Žatci, Postoloprtech, Mostě, Litvínově a Obrnicích

Soustavy CZT poskytují oproti lokálním zdrojům relativně „čistou“ energii, jejich rozšiřování a napojování stávajících domácností a objektů je však odvislé od výsledné ceny tepla. Z hlediska vysokých cen tepla pro koncové uživatele je hrozbou pro CZT a případně i kvalitu ovzduší ve městech odpojování domácností od CZT spojené s budováním vlastních zdrojů (blokové a domovní kotelny),

Rizikem pro budoucnost je absence smluv mnoha tepláren na dlouhodobé dodávky teplárenského uhlí, rozvojovou výzvou pak nahrazení uhlí, jehož těžba bude v následujících dekádách utlumována, jinými zdroji (ve střednědobém horizontu půjde především o zajištění pestřejšího energetického mixu – např. větším využitím zemního plynu a biomasy). Nezanedbatelný je také potenciál geotermální energie pro zásobování teplem, ke kterému jsou podmínky na více lokalitách v Ústeckém kraji (např. v Ústí nad Labem a v Litoměřicích).

2.5.6.3 Zásobování zemním plynem

ÚCHA procházejí dva tranzitní plynovody umožňující dodávky zemního plynu z Ruska i Norska. Pro jeden z nich funguje hraniční předávací stanice mezi ČR a SRN v obci Hora Svaté Kateřiny, pro druhý, nově vybudovaný plynovod Gazela, v obci Brandov. Plynovod Gazela byl otevřen na počátku roku 2013 a napojuje českou plynovodní síť na tzv. severní cestu, která umožňuje přepravu zemního plynu do ČR (a dalších států) z Ruska mimo Ukrajinu. Důvody vybudování byly zejm. bezpečnostní, kdy jde o zajištění dodávek ruského plynu v případě neshod a zastavení dodávek plynu mezi Ruskem a Ukrajinou.

Soustava vysokotlakých plynovodů plošně pokrývá území aglomerace a jsou předpoklady pro její rozšíření, pokud vzniknou nová odběrová centra (ÚAP ÚK 2013, s. 37). Některé menší obce ÚCHA však nejsou připojeny na distribuční síť zemního plynu. Jedná se zejména o méně lidnaté obce při okrajích ÚCHA, ale i uprostřed SHR (např. Tisá, Vrskmaň, Mariánské Radčice, Ledvice, Kámen).

Podíl bytů napojených v ÚCHA na plynárenskou síť činil podle SLDB 2011 přibližně 69 %. S výjimkou obcí do 2000 obyvatel nebyly mezi jednotlivými velikostními kategoriemi měst a obcí v ÚCHA zaznamenány výrazné rozdíly v míře plynofikace bytového fondu. Obecně nejlépe vybavenou velikostní skupinou měst byla města nad 5000 obyvatel (kromě statutárních měst). V plynofikaci byly zaznamenány značné rozdíly mezi jednotlivými statutárními městy, kdy se podíl plynofikovaného bytového fondu lišil až o 20 p.b. (61% v Děčíně a 81% v Chomutově). V důsledku rostoucích cen plynu se tento podíl zvyšuje jen velmi pomalu.

2.5.7 Vodohospodářská infrastruktura

2.5.7.1 Zásobování vodou

Velká část území ÚCHA je zásobována pitnou vodou prostřednictvím Vodárenské soustavy Severní Čechy. I v místech, kam tato soustava nezasahuje (Děčínsko) se nachází hustá síť skupinových vodovodů. Zásobování pitnou vodou v ÚCHA je z hlediska ČR na vysoké úrovni, v ÚCHA bylo v době SLDB 2011 na veřejný vodovod napojeno celkem 91 % bytů. Podíl obyvatel zásobovaných vodou z veřejného vodovodu v kraji roste (ÚAP ÚK 2013). Zásobování pitnou vodou však navzdory velkému pokrytí potřeb obyvatel vykazuje místní nedostatky a lze očekávat, že v území bude i v budoucnosti docházet k rozvoji distribuční sítě.

Severočeská vodárenská soustava zahrnuje následující vodárenské soustavy a skupinové vodovody zásobující ÚCHA (ÚAP ÚK 2013, s. 35):

- OP 1 – vodárenská soustava Přísečnice (hlavním zdrojem je vodná nádrž Přísečnice na Vejprtsku)
- OF2 – vodárenská soustava Fláje (hlavním zdrojem je nádrž Fláje na Litvínovsku)
- OZ3 – vodárenská soustava Žernoseky (zásobováno především ze zdrojů Malešov a Velké Žernoseky na Litoměřicku)
- skupinový vodovod SK-MO.013 – Šumná
- skupinový vodovod SK-UL.021 – Chabařovice
- skupinový vodovod SK-UL.032 – Ústí nad Labem

Kromě Severočeské vodárenské soustavy v území fungují tyto skupinové vodovody a soustavy (ÚAP ÚK 2013, s. 35):

- skupinový vodovod SK-DC.001 – Děčín (hlavními zdroji jsou Hřensko a Děčínský Sněžník);
- skupinový vodovod SK-UL.023 – Velké Chvojno (zásobováno z vodního zdroje Ostrov);
- skupinový vodovod SK-UL.031 – Sebuzín (zásobováno z vodního zdroje Sebuzín).

Zdroje pitné vody pro ÚCHA mají zpravidla dostatečnou vydatnost a s výjimkou povrchových zdrojů se zpravidla jedná o kvalitní zdroje pitné vody. Kvalitu povrchových zdrojů vody negativně ovlivnilo rozsáhlé odlesnění Krušných hor, které bylo způsobeno imisemi z tepelných elektráren. V poslední době se situace postupně zlepšuje, ale proces zlepšení kvality povrchových zdrojů bude dlouhodobý (ÚAP ÚK 2011, s. 61).

Na území Ústeckého kraje fungují podle ÚAP ÚK (2011) tři velké nezávislé systémy zásobování průmyslovou vodou:

- Přivaděč průmyslové vody Ohře-Bílina
  - zdroje: čerpací stanice Rašovice na Ohři a menší vodní toky pramenící v Krušných horách
  - funkce: ochrana hnědouhelných lomů před povodněmi z menších krušnohorských toků, zásobování průmyslu v oblasti Chomutova, celoroční přivádění dostatku vody do řeky Bíliny
- Průmyslový vodovod Nechranice
  - zdroj: čerpací stanice Stranná na Ohři
  - funkce: zásobování průmyslových areálů ve Velebudicích, na JV okraji Chomutova, v Komořanech a v Záluží
- Labský průmyslový vodovod
  - zdroj: čerpací stanice Dolní Zálezly na Labi
  - funkce: zejména zásobování elektrárny Ledvice

Systémy zásobování průmyslovou vodou mohou být v budoucnu využity pro hydrickou rekultivaci zbytkových jam po povrchové těžbě hnědého uhlí.

2.5.7.2 Kanalizace

Odpadní vody jsou z části území odváděny kanalizační sítí, v opačném případě jsou zachycovány v bezodtokých jímkách. Podíl obyvatel napojených na veřejnou kanalizační síť a čistírny odpadních vod se postupně zvyšuje. V současnosti probíhá postupná realizace čistíren odpadních vod u všech větších

sídel nad 500 obyvatel, v delším horizontu je plánováno čištění odpadních vod u obcí nad 200 obyvatel. Ke stávajícím kanalizačním systémům jsou připojovány obce v jejich dosahu, čímž dochází ke vzniku tzv. nadobecních kanalizačních systémů (ÚAP ÚK 2011, s. 62). Postupnému rozvoji kanalizačních sítí odpovídá také míra odkanalizování bytového fondu v jednotlivých velikostních skupinách měst a obcí v ÚCHA. Zatímco v celé ÚCHA mělo v době SLDB 2011 přípoj na kanalizační síť 89 % bytů, ve statutárních městech to bylo 92 % a více. Ve městech nad 5000 obyvatel bylo na kanalizační síť napojeno celkem 91 % bytů, ve městech od 2 do 5 tis. obyvatel a v obcích do 2 tis. obyvatel 80 %, resp. 59 % bytů.

V ÚCHA je veřejná kanalizace ve valné většině obcí. Výjimkou jsou zejména méně lidnaté obce v okrajových, resp. periferních částech zájmového území (např. Kámen, Rtyně nad Bílinou, Telnice, Velké Chvojno). Ve větších městech pak kanalizace chybí v okrajových místních částech.

Stávající velké kanalizační systémy jsou založeny převážně na principu jednotné kanalizační sítě, což vede ke znečišťování vodních toků při intenzivních srážkách (srážková voda naředí splaškové vody a jejich část vyplaví do vodního recipientu).

Tabulka 35: Technické vybavení bytového domu v ÚCHA

	celkem obydlených bytů	**obydlené byty - technické vybavení**				
		CZT	plyn zaveden do bytu	vodovod v bytě	přípoj na kanalizační síť	vlastní koupelna sprcha
Celkem ITI ÚCHA	**215 733**	**55**	**69**	**91**	**89**	**90**
Děčín	21 037	40	61	90	86	89
Chomutov	21 108	66	81	91	95	91
Most	28 840	79	76	92	94	92
Teplice	22 360	54	73	91	95	90
Ústí nad Labem	39 660	66	66	91	92	90
Statutární města celkem	**133 005**	**63**	**71**	**91**	**92**	**90**
Litvínov	11 078	58	75	91	96	90
Ostatní obce	**71 650**	**39**	**66**	**91**	**83**	**90**
z toho:						
města 5000+	41 665	54	74	91	91	90
obce 2000 - 5000	16 460	28	60	91	80	90
obce do 2000	13 525	7	50	90	59	90

Zdroj dat: SLDB 2011

2.5.8 Odpadové hospodářství

Odpadové hospodářství zájmového území je do značné míry ovlivněno vysokou hustotou zalidnění a velkým množstvím průmyslových zařízení. Tyto faktory přispívají k nadprůměrné produkci odpadu v přepočtu na obyvatele celého Ústeckého kraje (Ústecký kraj 2013). Následující tabulka ilustruje pozici Ústeckého kraje v rámci Česka z hlediska produkce některých druhů odpadu. Vyplývá z ní, že produkce zejména komunálního odpadu na obyvatele je v ÚK jedna z nejvyšších v Česku, naopak

podle objemu separovaného odpadu vykazuje ÚK jedny z nejnižších hodnot. Produkce průmyslového odpadu na obyvatele pak dosahuje v rámci Česka mírně podprůměrných hodnot, což je ale způsobeno extrémně vysokou produkcí tohoto odpadu v Moravskoslezském kraji (1099 kg/obyv.), který výrazně zvyšuje průměr celého Česka. V pořadí mezi kraji tak má Ústecký kraj po kraji Moravskoslezském, Středočeském a Olomouckém čtvrtou nejvyšší produkci průmyslového odpadu na obyvatele.

Tabulka 36: Produkce průmyslového, komunálního odpadu a oddělených složek odpadu v roce 2013 v Ústeckém kraji a Česku

	Průmyslový (kg/obyv.)	Komunální (kg/obyv.)	Oddělené složky (kg/obyv.)
Česko	420	307	43
Ústecký kraj	392 (3.)	327 (2.)	35 (13.)

Zdroj: veřejná databáze ČSÚ
Pozn.: Čísla v závorce u údajů za Ústecký kraj ukazují pořadí Ústeckého kraje mezi 14 kraji ČR (1. = největší objem odpadu, 14. = nejmenší objem odpadu).

Zdaleka nejvyšší je v zájmovém území produkce ostatních odpadů (stavební odpady, průmyslové odpady), které s velkým odstupem následuje produkce komunálního odpadu a nebezpečných odpadů (pocházejících zejména ze sanací starých ekologických zátěží).

Při nakládání s ostatními odpady zde výrazně převažuje jejich využívání nad odstraňováním. Z krajského hlediska je přitom pozoruhodné, že je sem dováženo k dalšímu využití nebo odstranění výrazně větší množství ostatních odpadů, než je zde vyprodukováno. To je částečně zapříčiněno vysokým zastoupením provozů na využití průmyslových a stavebních odpadů v území.

Komunální odpad je v zájmovém území odstraňován především skládkováním. Menší část komunálního odpadu je znovu využívána. Z využívaných komunálních odpadů je velká část vyvážena do zahraničí (především papír), dále je komunální odpad využíván jako alternativní palivo (centrum pro třídění odpadu CELIO Litvínov) a kompostován.

Nebezpečné odpady jsou v zájmovém území převážně využívány, čímž je však také myšlena jejich přeměna na ostatní odpady, které jsou následně ukládány na skládky, či na místa původu v případě sanace starých ekologických zátěží. Skutečné využívání zde spočívá zejména ve využití upraveného odpadu na rekultivaci skládek a jako technologického materiálu na zajištění skládek.

Objemově nejvýznamnější způsob využívání odpadů je jejich využívání k terénním úpravám a sanacím (rekultivacím) těžeben (to se týká zejména ostatních odpadů). Významnými provozovateli takovýchto zařízení jsou např. Palivový kombinát Ústí, statní podnik (Chabařovice) a KOBRA Údlice, s.r.o. Další významná zařízení k využívání odpadu jsou např. Constellium Extrusions Děčín s.r.o., EKOMETAL spol. s.r.o. (Kadaň) a Měď Povrly a.s. – recyklace kovů, dále AGC Flat Glass Czech a.s. (Teplice) a SPL Recycling a.s. (Bílina) – recyklace skla, a dopravní stavby Hrdý Milan, s.r.o. (Dobkovice) a HERKUL a.s. (Most) – recyklace stavebních odpadů, KOUTECKÝ s.r.o. (Duchcov) – recyklace textilu a dále kompostárny využívající biologicky rozložitelný odpad: Luboš Hora (Bílina), JUROS, s.r.o. (Ústí nad Labem) a BioImpro s.r.o. (Málkov). Nejvýznamnějším zařízením na zpracování autovraků je AUTO – EXTRA s.r.o. V Malšovicích (ÚAP ÚK 2013, s. 32-33).

Nejvýznamnějšími skládkami z hlediska množství ukládaného odpadu jsou v zájmovém území skládky Modlany (Teplice), Tušimice (Kadaň), CELIO (Litvínov), SITA CZ (Ústí nad Labem), skládka Orlík (Děčín) a Vysoká Pec (Jirkov). Na odstraňování odpadů se podílí také spalovny nebezpečných odpadů SITA CZ a.s. Trmice a spalovna společnosti Spolek pro chemickou a hutní výrobu, a.s. v Ústí nad Labem (ÚAP ÚK 2013, s. 33).

V areálu teplárny Komořany je připravován projekt velkokapacitní spalovny odpadů, která by se v případě realizace mohla stát nejvýznamnějším zařízením na využívání odpadu (především pak směsného komunálního odpadu) v ÚCHA. Ačkoli je uvažováno o realizaci této spalovny za podpory z Operačního programu Životní prostředí 2014-2020, vzhledem k nevyjasněné dlouhodobé koncepci odpadového hospodářství ČR (a mj. přetrvávajícím nízkým poplatkům za skládkování) je budoucí osud tohoto projektu zatím nejistý.

2.5.9 Shrnutí

- Území ÚCHA je charakteristické koncentrací zvláště velkých a velkých stacionárních zdrojů znečišťování ovzduší, které přispívají k dlouhodobě zvýšeným koncentracím škodlivin v ovzduší. Nejproblematičtější škodlivinou je z hlediska dlouhodobého překračování imisních limitů na nemalé části aglomerace (zejména pak v největších městech) PM_{10} následován benzo(a)pyrenem. Z hlediska ochrany ekosystému a vegetace je problémem dlouhodobé a plošné znečištění ovzduší troposférickým ozónem.
- Vzhledem k urbanizovanému charakteru i poloze je území ÚCHA vystaveno vysoké hlukové zátěži, a to zejména ze silniční dopravy. Nejproblematičtější jsou úseky intenzivně zatížených silničních komunikací vedoucí intravilány sídel, které mají být výhledově přeloženy mimo souvisle zastavěné rezidenční zóny.
- V území se v důsledku dlouhodobě realizovaných opatření postupně zvyšuje jakost vod v dříve silně znečištěných vodních tocích. Dlouhodobě nejvíce znečištěná je řeka Bílina a některé toky s menší vodností v urbanizovaných územích a oblastech s intenzivní zemědělskou výrobou (Chomutovka, Teplický potok, Blšanka). Průběžně jsou budována protipovodňová opatření (zejména hráze) v záplavových zónách řek, zatím však není adekvátně řešena problematika retenčních schopností krajiny.
- V ÚCHA dochází v důsledku procesu suburbanizace k degradaci zemědělských ploch jejich přeměnou na zastavěné a zpevněné plochy. V důsledku útlumu zemědělské produkce také dochází k přeměně orné půdy a sadů na trvalé travní porosty a následně na lesní plochy. Plochy devastované těžbou hnědého uhlí jsou postupně rekultivovány, díky čemuž v posledních desetiletích roste podíl trvalých travních porostů, lesních a vodních ploch.
- V ÚCHA je evidováno velké množství starých ekologických zátěží, nejrizikovější z nich se nacházejí ve výrobních areálech koncernu AGC a v areálu Unipetrol Litvínov, a zásadní hrozby zde obnášejí riziko kontaminace lázeňských vod a kontaminace vod jezera Most. Ekologické zátěže jsou často vázané na území brownfields, především pak na lokality s někdejší těžkou průmyslovou výrobou.
- ÚCHA má z hlediska ČR nadstandardně rozvinutou technickou infrastrukturu. Rozvojovými výzvami do budoucna je vytvoření „energetického mixu“ v elektrárenství a teplárenství včetně většího využití obnovitelných zdrojů energie, postupné vypořádání s důsledky útlumu těžby hnědého uhlí na výrobu elektrické energie a tepla, využití soustav centrálního zásobování

teplem, rozvoj přenosové a distribuční soustavy el. energie pro zajištění větší stability dodávek el. energie, zvýšení kvality povrchových zdrojů vody, odkanalizování a výstavba čističek odpadních vod v menších sídlech a výstavba a modernizace rozvodů pitné vody.

- V ÚCHA se nachází velké množství provozů na zpracování odpadu, což mj. vede k vysokému dovozu odpadu vyprodukovaného mimo území regionu k využití či odstranění v těchto provozech. Dominantní část směsného komunálního odpadu je odstraňována skládkováním. V přípravě je projekt výstavby Spalovny Komořany, jehož realizace je však vzhledem k nevyjasněné koncepci odpadového hospodářství ČR nejistá.

3 SWOT ANALÝZA

Úvodním krokem tohoto výstupu byla definice problémových okruhů. Na základě předběžně definovaného zaměření rozvojových témat ITI ÚCHA byly definovány 4 okruhy, které představují relativně ucelená témata[49]:

- Regionální ekonomika;
- Sociální soudržnost;
- Doprava;
- Životní prostředí.

Uvedené členění je orientační a hranice mezi jednotlivými problémovými okruhy nejsou ostré. Řadu faktorů by bylo možné zařadit do několika okruhů a jejich přiřazení k některému z nich je provedeno především z důvodu snadnější orientace v textu. Jednotlivé problémové okruhy byly následně podrobeny SWOT analýze. SWOT analýza je klasifikační metodou tradičně používanou při strategickém plánování. Rozvojové faktory jsou metodou SWOT standardně tříděny do 4 kategorií:

- silné stránky (S = strengths);
- slabé stránky (W = weaknesses);
- příležitosti (O = opportunities);
- hrozby (T = threats).

Tyto kategorie sledují logiku uvedenou v tabulce:

	pozitiva	negativa
vnitřní faktory, přítomnost, výchozí stav	silné stránky (S)	slabé stránky (W)
vnější faktory, budoucnost, potřeba intervencí	příležitosti (O)	hrozby (T)

Smyslem SWOT analýzy je identifikace hlavních rozvojových faktorů působících na rozvoj aglomerace v každém problémovém okruhu. Jednotlivé položky byly identifikovány zpracovatelem s využitím vlastních analýz (situační analýza, analýza názorů obyvatel a návštěvníků) a následně byly doplněny a upraveny členy pracovních skupin pro zpracování strategie ITI ÚCHA. Výsledky dílčích SWOT analýz jsou uvedeny v následujících kapitolách.

[49] v této části Strategie ITI ÚCHA jsou problémové okruhy definovány pouze pro účel zpracování dílčích SWOT analýz. Nejedná se tedy o návrh priorit, které jsou zařazeny do návrhové části strategie.

3.1.1 Regionální ekonomika

Silné stránky

- Ekonomicky výhodná poloha ÚCHA mezi dvěma velkými centry (Praha, Drážďany) na frekventované dopravní ose
- Velký počet středně velkých měst jako potenciálních center ekonomického rozvoje, polycentrická sídelní struktura
- Blízkost Německa jako zdrojové oblasti investorů, návštěvníků i transferu know-how
- Zásoby hnědého uhlí jako deviza pro budoucnost
- Poměrně velký počet průmyslových a rozvojových zón
- Hustá regionální dopravní a technická infrastruktura
- Industriální tradice (pracovní síla, benevolence obyvatel vůči průmyslu)
- Přítomnost univerzity a pracovišť dalších čtyř VŠ

Slabé stránky

- Nesoulad mezi nabídkou (zejména ve smyslu kvalifikace absolventů) a poptávkou na trhu práce[50]
- Nepříznivá vzdělanostní struktura obyvatelstva a nevyhovující struktura uchazečů na trhu práce (mj. vysoké zastoupení uchazečů s pouze základním a neukončeným vzděláním)
- Nedokončená restrukturalizace regionální ekonomiky (výhledový útlum těžby a energetiky)
- Nízká míra podnikatelské aktivity
- Neexistence skutečných center, která by na sebe vázala kvalitu (jedinečné obory, inovace apod.)
- Slabá role výzkumu a vývoje, nízká inovační aktivita
- Nízká míra spolupráce sektoru VaV a komerční sféry
- Zaměření VŠ (Absence oborů s významným rozvojovým potenciálem)
- Zastaralost infrastruktury (včetně nevyhovujícího vnějšího dopravního napojení ÚCHA)
- Nejistota a nejasná koncepce dalšího vývoje těžby hnědého uhlí
- Podřazené postavení místních provozů v produkčních sítích, silné zastoupení jednoduchých výrob s nízkou přidanou hodnotou
- Nízká konkurenceschopnost vysokého školství v území
- Špatná image regionu
- Podvyužitý potenciál rozvoje průmyslu (i s ohledem na tradice)
- Strukturální nezaměstnanost (absolventi, 50+, OZP atd.)
- Vysoká materiálová, energetická a environmentální náročnost místní ekonomiky
- Slabá znalost němčiny mezi obyvateli

[50] Ačkoliv vztah nabídky absolventů škol a poptávky na trhu práce nebyl obsahem Socioekonomické analýzy, je tato skutečnost mezi aktéry v území dobře známa a podložena jinými dokumenty (např. Programem rozvoje Ústeckého kraje 2014–2020).

Příležitosti

- Oživení ekonomiky EU (ČR) s dopady na odbyt zboží a služeb a příliv investorů
- Diverzifikace hospodářství, etablování navazujících nových oborů VaV
- Dostavba vnějšího napojení zájmového území (D8, R7)
- Reforma vzdělávání a školství na národní, ev. krajské úrovni, růst kvality a relevance vzdělávání a uplatnitelnosti absolventů na trhu práce
- Trend podpory investic s vyšší přidanou hodnotou ze strany státu (× výchozí pozice regionu)
- Rozvoj technického výzkumu v tradičních oborech (např. chemie, energetika)
- Trend návratu k učňovskému školství s vlivem na dostupnost kvalifikovaných řemeslníků a dělníků
- Zjednodušení podmínek pro podnikání, státní podpora drobného podnikání a živností v problémových regionech
- Transfer osvědčeného know-how (RIS, apod.)
- Využití brownfieldů jako rozvojových ploch se solidním napojením na dopravní a technickou infrastrukturu
- Zlepšení makroekonomické situace v Sasku s dopady na odbyt místních produktů a uplatnění místní pracovní síly
- Rozvoj nových produktů cestovního ruchu vázaných na místní specifika (např. industriální turismus)
- Rozvoj sociálního podnikání
- Revitalizace brownfieldů a dalších zanedbaných areálů snižující riziko sociálně-prostorového úpadku či vyloučení dotčených lokalit

Hrozby

- Další celoevropské či globální hospodářské recese s dopady zejm. na strukturálně postižené regiony)
- Zhoršení podnikatelského klimatu a podmínek pro podnikání v Česku
- Pokračující nastavení politiky vzdělávání a výzkumu na národní úrovni ve prospěch kvantity a průměrnosti („nadprodukce“ absolventů)
- Pokračování odlivu mozků
- Reforma VŠ posilující roli UJEP jako vzdělávací instituce bez výzkumu
- Odchod investorů z nových průmyslových zón (recese, náklady)
- Oslabení průmyslové tradice, pokles technických dovedností lidí
- Nejasná energetická koncepce státu, hrozba útlumu tepelné energetiky
- Propad významu regionu v hierarchii mezinárodní dělby práce
- Nízká prestiž průmyslu v očích české veřejnosti

3.1.2 Sociální soudržnost

Silné stránky

- Relativně rozvinutá síť služeb sociální prevence v porovnání s ostatními regiony
- Tradice dobré spolupráce poskytovatelů sociálních služeb
- Dobrá vybavenost sítí zdravotnických zařízení (lůžkových i ambulantních) a zařízení sociální péče a jejich solidní dostupnost
- Existence VŠ, VOŠ a SŠ oborů zaměřených na sociální práci
- Probíhající transformace ústavních zařízení
- Příznivá (tj. mladší) věková struktura obyvatel
- Relativně levné bydlení ve vztahu k ostatním regionům (relativně nízká pořizovací cena bytů)

Slabé stránky

- Velmi nízký lidský potenciál regionu (nízké kompetence obyvatel), vysoký počet uchazečů o zaměstnání na 1 volné pracovní místo, vysoký počet neaktivních (demotivovaných) uchazečů o zaměstnání
- Velké množství sociálně vyloučených lokalit, růst počtu jejich obyvatel a dynamická migrace těchto obyvatel, zvyšování chudoby (např. osamělých seniorů a rodičů samoživitelů)
- Vysoká zadluženost obyvatel (dluhová past)
- Přerušená identita území, relativně slabá identifikace obyvatel s územím, nízká míra sociální soudržnosti a vztahu k území a veřejnému prostoru
- Nedostatečná účinnost standardních postupů sociální práce v územích s vyšší koncentrací obyvatel sociálně vyloučených, vč. sestěhovaného romského etnika
- Disfunkční systém sociálních dávek na bydlení
- Stoupající počet osob užívajících návykové látky a růst drogové kriminality
- Rozsáhlé upadající zóny podporující výskyt sociálně patologických jevů a kriminality
- Rychlé stárnutí obyvatelstva (navzdory příznivé věkové struktuře)
- Vysoká míra předčasného ukončování školní docházky
- Často nevyhovující technický stav zařízení sociální péče
- Nedostatečné kapacity lůžek následné péče ve zdravotnických zařízeních
- Nesoulad mezi územním rozvojem a rozvojem kapacit občanské vybavenosti, vč. MŠ a ZŠ, zejména v souvislosti s procesem suburbanizace
- Oproti jiným regionům relativně slabá role občanských iniciativ a spolkového života
- Tradičně vysoké zastoupení ústavní péče v objemu sociálních služeb na úkor ambulantních a terénních služeb, excentrická poloha některých významných poskytovatelů sociálních služeb vzhledem ke klientele z ÚCHA
- Nerovnoměrná distribuce zařízení zdravotnických služeb
- Nedostatečná flexibilita kapacit MŠ a ZŠ s ohledem na demografický vývoj[51]

[51] Nedostatečná flexibilita kapacit školských zařízení se projevuje zejména v posledních letech v souvislosti s naplněním kapacit MŠ populační vlnou dětí silných ročníků 70. let. Souvisí s omezenými schopnostmi obcí a měst plánovat kapacity veřejných služeb s ohledem na demografický vývoj i s nepružným systémem správy

- Nedostatek zařízení zaměřených na služby pro rodiny s dětmi v předškolním věku
- Zhoršený zdravotní stav obyvatel a vyšší nemocnost

Příležitosti

- Rozvoj lidských zdrojů a služeb v sociální oblasti v souvislosti s podporou z ESIF 2014–2020
- Sociální začleňování sociálně vyloučených osob a osob ohrožených sociálním vyloučením prostřednictvím profesionální sociální práce s rodinami i jednotlivci (zejména práce s dětmi a mládeží)
- Změna státní politiky v oblasti sociálního bydlení vč. regulace státní politiky sociálních dávek na bydlení
- Dokončení transformace ústavních zařízení sociální péče
- Posilování zaměstnatelnosti na základě růstu a rozšiřování kvalifikace a motivace obyvatel s využitím vnějších finančních zdrojů
- Obecný trend podpory komunitního života v obcích a posílení identity obyvatel, posilování sousedství a občanského soužití, rozvoj občanské společnosti
- Rozvoj sociálního podnikání

Hrozby

- Zhoršování sociální struktury obyvatel z důvodu pokračující imigrace obyvatel s nízkým sociálním statusem, kteří nemají k území žádné vazby (vč. Romů), a jejich územní koncentrace
- Prostorová koncentrace obyvatel s nízkým sociálním statusem, a osob ohrožených sociálním vyloučením (Romové, senioři, osoby se zdravotním postižením, apod.)
- Konfliktní soužití různých skupin obyvatel (starousedlíci/nově příchozí, majoritní populace/Romové apod.) mj. v důsledku disfunkčního systému sociálního bydlení
- Sociální segregace obyvatel znemožňující vzestup na sociálním žebříčku
- Pokračování „odlivu mozků“
- „Vylidnění“ celých oborů (např. zdravotnictví a sociální služby) a ztráta odborné kontinuity v těchto oborech
- Nedostatečné kapacity MŠ v souvislosti s uzákoněním povinného předškolního vzdělávání, nedostatečná péče o děti předškolního věku ze sociálně vyloučených lokalit

---

školních objektů (např. V podobě velmi omezeného sdílení kapacit mezi různými stupni škol). Problematiku kapacit však budou podrobněji řešit místní akční plány rozvoje vzdělávání.

3.1.3 Doprava

Silné stránky

- Poloha na TEN-T, řeka Labe jako dopravní koridor
- Hustá a kapacitní dopravní síť v ÚCHA (zejména železniční)
- Rozvinutý systém veřejné hromadné dopravy
- Nadprůměrný podíl elektrifikovaných železnic
- Rozvíjející se krajský IDS s návazností spojů a odstraněním jejich duplicit

Slabé stránky

- Nevyhovující vnější silniční napojení (D8, R7, I/13, I/27, další napojení na sousední oblasti a kraje)
- Nedostatek prostředků na údržbu dopravní infrastruktury a provoz hromadné dopravy
- Nedokončená tvorba IDS Ústeckého kraje, absence integrace mezi IDS kraje a systémy hromadné dopravy měst
- Špatný technický stav infrastruktury MHD/MAD, zastaralý vozový park MHD/MAD, absence preference vozidel hromadné dopravy v silniční síti a na místech křížení
- Řada dopravních závad na páteřních silnicích (především I/13), zejména ve formě průtahů intenzivně zatížených komunikací intravilány měst a obcí
- Absence kvalitního napojení průmyslových zón na nadřazenou dopravní infrastrukturu
- Nedostatečná infrastruktura pro cyklodopravu ve městech (cyklostezky, cyklopruhy, doplňková infrastruktura, přeprava jízdních kol v prostředcích HD, apod.)
- Nedostatečná propustnost labské vodní cesty, špatné plavební podmínky v obdobích sucha
- Expozice silniční sítě vůči povodňovým rizikům vedoucí omezením mobility při povodních
- Nevyhovující stav a vybavenost některých významných přestupních uzlů (včetně nabídky služeb)
- Nevyhovující parametry některých železnic a jejich malý potenciál pro osobní dopravu
- Nízký podíl cyklistické dopravy na dělbě přepravní práce
- Místy nepříznivá dopravní poloha některých přestupních uzlů (zejména železničních stanic)

Příležitosti

- Dostavba vnějšího silničního napojení kraje (D8, R7, I/13, I/27, apod.)
- Zvýšení motivace obyvatel k využívání hromadné dopravy v důsledku rostoucích nákladů IAD, případně regulace IAD ve městech (nízkoemisní zóny, zpoplatněné parkování, apod.)
- Přestavba a rekonstrukce problematických úseků páteřní silniční sítě
- Rekonstrukce železničních tratí zvyšující jejich využitelnost
- Zvýšení podílu cyklodopravy na dělbě přepravní práce v souvislosti s intervencemi z ESIF, popularizací cyklodopravy a zvýšení dostupnosti elektrokol
- Realizace vysokorychlostní tratě (resp. tzv. rychlého spojení) Praha - Drážďany se zastávkou v ÚCHA

Hrozby

- Nekoncepční příprava investic v oblasti celostátní dopravní infrastruktury, přetrvávající překážky v přípravě projektů (příliš složitý proces přípravy s opakovanými procedurami, neefektivní způsob majetkoprávní přípravy, nedostatečné pokrytí přípravy projektů finančními prostředky a administrativními/odbornými kapacitami investorů, apod.)
- Propad konkurenceschopnosti hromadné dopravy v důsledku stagnace kvality dopravní obslužnosti, případně neúměrně se zvyšujících cen jízdného
- Limitovaná schopnost financování údržby dopravní infrastruktury a provozu hromadné dopravy v důsledku zhoršené fiskální situace ÚK a měst
- Zhoršení kvality života ve městech z důvodu negativních dopadů automobilové dopravy (emise, hluk, zahlcení veřejného prostoru infrastrukturou silniční dopravy a dopravou v klidu)
- Nedostatečná alokace finančních prostředků ze strany státu, resp. SF EU na rozvoj infrastruktury po dokončení dálnice D8 (zejména v souvislosti se stávajícím nastavením OPD 2014–2020)
- Růst intenzity automobilové dopravy v důsledku hospodářské konjunktury, která zatíží nepřipravené dopravní systémy ve městech i mimo ně (růst poptávky po nákladní dopravě, a finanční dostupnosti IAD)

3.1.4 Životní prostředí

Silné stránky

- Výrazné zlepšení některých složek životního prostředí v posledních 15–20 letech (ovzduší, povrchové vody, ekologická stabilita krajiny, rekultivace)
- Existence ZCHÚ (CHKO České Středohoří, Labské Pískovce) a lokalit NATURA 2000 v zájmovém území
- Rozmanitost krajinných typů, pestrá a atraktivní krajinná mozaika, zajímavý, geologicky různorodý reliéf

Slabé stránky

- Přítomnost velkého počtu místy velmi rizikových starých ekologických zátěží
- Existence mimořádného množství brownfieldů
- Mimořádný rozsah ploch devastovaných těžbou (i navzdory probíhajícím rekultivacím)
- Vysoká produkce odpadů a nízký podíl separované složky odpadů
- Existence území se zhoršenou kvalitou ovzduší, opakované překračování imisních limitů (PM_{10})
- Zhoršená kvalita povrchových vod, zejména u četných výpustí odpadních vod z průmyslových závodů, velkých aglomerací a důlních vod (hlavně pak v řece Bílině)
- Nevyjasněná budoucnost těžby hnědého uhlí, zejména ve vztahu k limitům těžby hnědého uhlí
- Mimořádně vysoká produkce některých škodlivin, především SO_2 a NO_x, velmi vysoká produkce PM_{10},CO a těkavých organických látek
- Rizika povodní, pomalá realizace protipovodňových opatření, absence opatření ke zvyšování retenční schopnosti krajiny
- Zábor ZPF, nedostatečná ochrana ZPF před rozvojem zástavby
- Existence neodkanalizovaných částí měst a sídel, nepovolené vypouštění odpadních vod z objektů pro individuální bydlení
- Snížená retenční schopnost urbanizované a industrializované krajiny a existence tzv. tepelných ostrovů s nepříznivými dopady na populaci v letním období v důsledku vysokého podílu zpevněných a zastavěných ploch
- Existence poddolovaných území a svahových nestabilit (oblasti ohrožené sesuvy svahů a řícením skal)
- Snížená ekologická stabilita lesních porostů v důsledku imisní zátěže a nevyhovujícího způsobu hospodaření v lesích (včetně nevyhovující druhové a věkové skladby lesních porostů)
- Nevyhovující stav sídelní zeleně, včetně ochranné a izolační zeleně
- Nedostatečná údržba břežního pásma řek
- Vysoká energetická náročnost ekonomiky, domovního fondu a veřejných budov
- Částečný návrat spalování tuhých paliv s velmi omezenými možnostmi regulace emisí škodlivin z lokálních topenišť (obzvláště kotlů RD)
- Zvýšená expozice obyvatel vůči hlukové zátěži (zejména v souvislosti s dopravou)
- Existence částí měst a sídel bez rozvodů pitné vody

Příležitosti

- Další zvýšení kvality povrchových vod v souvislosti s odkanalizováním sídel a modernizací ČOV

- Nalezení vhodných nástrojů a investorů pro revitalizaci zanedbaných a nevyužívaných areálů (vč. SF EU) a využití revitalizovaných areálů jako rozvojových ploch
- Odstranění množství starých ekologických zátěží pomocí podpory ze SF EU
- Útlum těžby hnědého uhlí a uhelné energetiky s dopady na kvalitu ovzduší, omezení další devastace krajiny a redukce dalších zátěží souvisejících s těžbou hnědého uhlí a uhelnou energetikou
- Zvýšení environmentálního povědomí obyvatel prostřednictvím EVVO (vč. financovatelnosti těchto aktivit ze SF EU)
- Změny nastavení oblasti odpadového hospodářství na národní úrovni ve prospěch vyššího podílu recyklace odpadu
- Snížení emisí z mobilních zdrojů znečištění ovzduší v souvislosti s ekologizací vozového parku (včetně MHD)
- Snížení emisí z kotlů RD prostřednictvím tzv. „kotlíkových dotací“

Hrozby

- Prolomení limitů těžby hnědého uhlí (další devastace krajiny, stagnace produkce emisí z velkých stacionárních zdrojů, apod.)
- Nárůst povodňových rizik v důsledku snižování zadržovací schopnosti krajiny (nové protipovodňové hráze redukující rozlivy výše v povodích, zpevňování ploch, apod.)
- Nárůst emisí z mobilních zdrojů znečištění ovzduší v důsledku rostoucího objemu automobilové dopravy
- Pokles obecného zájmu o problematiku životního prostředí po rozsáhlých investicích a sanaci části území v 90. letech a v první dekádě 21. století
- Nárůst emisí z malých stacionárních zdrojů znečištění ovzduší v důsledku pokračujícího přechodu k nešetrným palivům a odpojování od CZT (zejména z důvodu nižších provozních nákladů domácností)
- Nárůst klimatických extrémů v důsledku globálních změn klimatu (povodně, sucha, apod.)
- Nedostatek vnějších prostředků na revitalizaci a resocializaci rekultivovaných území (projekty navazující na samotnou technickou rekultivaci)

4 PESTEL ANALÝZA

PESTEL analýza metodicky vychází z obdobných analýz zpracovaných pro jiná zájmová území v ČR. Primárními zdroji informací a poznatků, které byly při aplikaci PESTEL analýzy užity, jsou jednak předchozí zkušenosti a expertní odhady a hodnocení autorského kolektivu, jednak statistické prameny (ČSÚ, Eurostat) a odborná literatura k jednotlivým rozebíraným faktorům (tématům).

PESTEL analýza slouží k posouzení a vyhodnocení okolních vlivů jak na konkrétní projekty, tak na ucelenou rozvojovou strategii. Tyto vlivy jsou rázu politického, ekonomického, sociálního, technologického, environmentálního či legislativního (z počátečních písmen jednotlivých skupin vlivů je složen akronym PESTEL). Faktory jsou do analýzy zahrnuty podle důležitosti svého vlivu nejen v současnosti, ale zejména podle předpokládaného vývoje v budoucnosti.

Určitým metodickým problémem této metody je fakt, že veřejná správa nepracuje s jednoznačně daným pojetím přínosů (které jsou u firmy definovány ziskem, resp. jeho obdobami jako jsou zvýšení obratu, rozšíření trhu, snížení měrných nákladů, marketingová strategie apod.) a nemá tudíž možnost tomuto jasně definovanému cíli podřídit výběr analyzovaných faktorů, hodnocení jejich vlivu a konečně ani „správnou“ strategickou reakci na jejich dopady. (Srovnej např. tradiční dilema regionální politiky mezi podporou konkurenceschopnosti a podporou „silných“ na jedné straně a sociální soudržností a podporou „slabých“ na straně druhé.)

Druhým metodologickým problémem je v případě veřejné správy definice „vnějšího prostředí“. Instituce veřejné správy – na rozdíl od podniku – totiž mohou svých chováním (např. politickým rozhodnutím apod.) povahu svého makroprostředí aktivně měnit. Tato možnost je na jednotlivých stupních hierarchické struktury veřejné správy výrazně diferencována a např. V podmínkách lokální až regionální samosprávy, na jejíž úrovni se pohybujeme při zpracování ITI ÚCHA, ji lze označit za omezenou. i přesto je vydělení „vnějšího prostředí“ u řady faktorů obtížné.

Přes tyto metodologické překážky ovšem může PESTEL analýza i pro strategické rozhodování institucí veřejné správy přinášet zajímavou inspiraci. Její obsah je však vždy třeba konfrontovat s výsledky jiných analytických a hodnoticích metod. To platí i v případě (dále uvedené) PESTEL analýzy území ÚCHA, kde experimentální charakter jejího užití podtrhuje i fakt, že analýza zde není užita ve své obvyklé podobě, tedy jako nástroj testování již zvolené strategie, nýbrž jako nástroj, pomocí něhož má být (kromě jiných informačních zdrojů) teprve strategie konstruována.

Vzhledem k výše uvedeným metodologickým limitům a „konstrukčnímu“ charakteru užití této analýzy zůstává typologie zkoumaných faktorů na poměrně obecné úrovni. V rámci tohoto bloku je rovněž proveden odhad vlivu jednotlivých faktorů v nejbližším časovém období 7 let, tedy v období, které je relevantní pro implementaci ITI ÚCHA. Pro každý identifikovaný vnější faktor je v rámci PESTEL analýzy uveden:

- stručný popis a vysvětlení daného faktoru,
- predikce vývoje daného faktoru v podmínkách ÚCHA,
- ovlivnitelnost faktoru z úrovně místní samosprávy (tedy měst a obcí v ÚCHA).

4.1 Politické prostředí

4.1.1 Tuzemská politická scéna

Popis

Česká republika je z politologického a ústavně-právního hlediska charakterizována jako parlamentní demokracie, vyznačující se relativně vysokou formální stabilitou institucí a kontinuitou striktního dodržování procesů, na níž je vybudován legitimní zastupitelský systém. Formální stabilita se opírá o rigidní (tedy obtížně měnitelnou) Ústavu, v jejímž rámci je relativně pevně zakotvena také pozice regionálních a místních samospráv.

Tyto formální charakteristiky stability systému však byly narušeny změnami politického režimu v posledních desetiletích a zejména jsou v ostrém kontrastu s obsahovou a hodnotovou nestabilitou systému. Ta je dána po „technické“ stránce stávajícím volebním systémem poměrného zastoupení, který ve své současné podobě jednoznačně preferuje princip reprezentativnosti, před principem vládní stability. Zásadní změna je zde – vhledem k očekávatelným postojům aktérů politické scény i vzhledem k předchozím rozhodnutím Ústavního soudu – málo pravděpodobná.

Dílčí změny politického systému, např. prosazení přímé volby prezidenta či uvažované zavedení institutu celostátního referenda apod. však signalizují hlubší příčiny nestability tuzemské politické scény. K nim patří přebujelý systém moci a vlivu (a řevnivosti) politických stran a jejich utilitární přístup k řešení ústavních problémů ČR: veřejnost nepokládá Ústavu ČR za dokument strategického, dlouhodobého charakteru, ale za aktuální nástroj politického boje či v lepším případě za nástroj pro řešení momentální politické nestability, patové situace apod. Ani zde – bez účinného tlaku občanské společnosti – nelze v dohledné době čekat významnou změnu.

Jednou ze zásadních příčin nestability politického systému a výrazným limitem kvalit politických činitelů je také poměrně velmi nízká aktivní účast veřejnosti na politickém dění, a to zejména ve formě nízkých členských základen politických stran. Stav, kdy některé vládní či parlamentní strany mají v zájmovém území řádově pouze desítky až stovky a v republikovém měřítku pouze tisíce členů nezaručuje dostatečnou vnitrostranickou soutěž, jejímž výsledkem by byli kompetentní a bezúhonní straničtí činitelé a umožňuje, aby strany snadno podléhaly vlivu parciálních zájmů několika vlivných jednotlivců či subjektů v pozadí. Malá členská základna zároveň limituje stabilitu volebních výsledků a vede k situaci, kdy ve volbách uspívají strany a sdružení, které mají krátkou životnost, což dále prohlubuje politickou nestabilitu na republikové, krajské i komunální úrovni. V neposlední řadě vede malá členská základna politických stran k územní nevyrovnanosti členské základny a vlivu místních, resp. regionálních stranických organizací, a k nedostatečnému pokrytí území, které limituje reflexi místní problematiky politickými stranami.

Role veřejnosti je pak - i vzhledem nedostatečnému rozvoji prvků přímé demokracie - v podstatě omezena na volební proces, mezi volbami pak nejvýše na určitou formu nátlaku či lobbingu. Důsledkem je nízká důvěra veřejnosti jak v politické strany, tak i instituce státní moci, dokumentovaná mj. nízkou volební účastí.

Predikce vývoje v ÚCHA

V krátkodobém a střednědobém horizontu patrně stávající politický a volební systém i přístup veřejnosti k politice zůstane ve svých hlavních parametrech zachován a tím zůstanou zachovány i příčiny celkové nestability politického prostředí v ČR, se všemi pozitivními i negativními důsledky pro ekonomický, ale i kulturní a morální stav společnosti. Ve vztahu k ITI ÚCHA lze vnímat politickou nestabilitu jako riziko, které v případě naplnění může ztížit implementaci strategie po stránce věcné (zaměření jednotlivých priorit, obtížný výběr projektových záměrů) i procesní (nezbytnost nastavit velmi přesná a transparentní pravidla výběru projektů a monitoringu realizace ITI ÚCHA, hrozba dopadu případných problémů čerpání prostředků z ESIF i na místní úroveň tak, jako tomu bylo v letech 2012 – 14, kdy bylo dokonce pozastaveno čerpání peněz z některých OP). Politická diskontinuita v zájmovém území přitom komplikuje i samotný proces přípravy ITI ÚCHA. Příprava ITI ÚCHA byla zahájena v poslední fázi volebního období. V novém volebním období došlo ke změnám ve vedení většiny měst. Nové městské reprezentace se však problematikou ITI zabývají, s předchozím stavem příprav se seznámily a lze předpokládat, že problematice ITI budou principiálně dávat stejnou prioritu jako vedení předchozí. I v souvislosti s trestními kauzami významných politických činitelů a manažerů, kteří se v zájmovém území podíleli na implementaci uplynulého programovacího období fondů EU je také důvěra veřejnosti v nástroje regionální politiky EU rozpačitá, což může negativně ovlivnit také percepci i samotnou implementaci ITI ÚCHA.

Ovlivnitelnost z úrovně ÚCHA

Ovlivnitelnost daného faktoru ze strany místních samospráv v ÚCHA je extrémně malá. Možná je např. prostřednictvím pracovních skupin při SMO ČR, AK ČR, částečně i prostřednictvím místních a regionálních organizací politických stran.

4.1.2 Funkčnost systému veřejné správy

Popis

Systém veřejné správy v ČR je částečně deformován skutečností, že nastolení konkurenčních či partnerských vztahů mezi centrem a lokálními samosprávami (zejména kraji, ale i městy a obcemi, zvláště těmi většími) nevychází z věcné interpretace veřejných zájmů, nýbrž je mnohdy podřízeno stranickým hlediskům. Veřejná správa v ČR tedy zahrnuje republikovou úroveň, úroveň krajskou i místní jako částečně izolovaná mocenská centra, mezi nimiž je potřebná spolupráce často narušována na stranickém principu. Například v minulých letech vedlo odlišné stranické obsazení vlády a krajů k protichůdným krokům a postojům obou „mocenských center“, které se promítalo i při řešení problémů s implementací regionální politiky EU v ČR.

Základní parametry vztahů krajských a místních samospráv k orgánům státní moci a správy jsou definovány Ústavou ČR. Stát může do výkonu samosprávných kompetencí krajů a obcí zasahovat pouze prostřednictvím zákona, a naopak svěřuje krajům a obcím v tzv. přenesené působnosti část výkonu státní správy (v důsledku existence modelu tzv. sloučené veřejné správy). Přes toto formálně jasné vymezení práv a povinností jsou v ČR v hierarchické struktuře veřejné správy dlouhodobě pozorovatelné centralizační tendence, doprovázené jednak nadměrnou (a stále vzrůstající) regulací

výkonu povinností krajů a obcí ve sféře jejich přímé působnosti (školství, veřejná doprava, sociální péče, kultura aj.), jednak rostoucí zátěží lokálních samospráv agendami státní správy (zpravidla bez jejich adekvátní úhrady).

Ještě konfliktnější prostředí ve vztahu k orgánům státní správy narůstá pro kraje a města v té části jejich samosprávných kompetencí, které mají koordinační a iniciační charakter a v nichž jde o zabezpečení komplexního rozvoje dané lokální komunity. Absence strategické dimenze vládnutí na centrální úrovni a silný resortní přístup ve výkonu správy (ale i při správě státního majetku, správě kapitol státního rozpočtu apod.) v podstatě znemožňuje nastolení strategického partnerství národních a lokálních orgánů moci a správy. Tato skutečnost silně podvazuje efektivitu strategického plánování na krajské a místní úrovni.

Pokud jde o národní regionální politiku, de facto neexistuje a nemůže se tedy stát nástrojem strategické koordinace mezi městy a obcemi, kraji a „centrem“. Její absence a ideová nevyjasněnost je přitom alarmující tváří v tvář prohlubující se územní diferenciaci rozvoje ČR.

V kombinaci s převážně formální povahou přímého zapojení veřejnosti do veřejného dění, omezeného fakticky pouze na volební proces, s častými změnami celostátních, regionálních i místních vlád a hlavních představitelů a s často utilitárním pojetím moci dochází k narušení funkčnosti systému veřejné správy. To se projevuje změnami v jednotlivých úřadech na vedoucích i referentských pozicích, nejasnou, resp. často se měnící koncepcí jednotlivých orgánů veřejné správy, slabou kontinuitou jejich činnosti a omezenou „pamětí“ jednotlivých veřejných institucí.

Stav veřejných financí České republiky je z hlediska mezinárodního srovnání základních ukazatelů prozatím relativně dobrý, nicméně nastoupené trendy (tj. prohlubování schodků veřejných rozpočtů, zvyšování podílu dluhu na HDP na současných cca 45 %) jsou jednoznačně negativní. Jak dokládají četné analýzy, veřejné finance jsou slabou stránkou makroekonomického vývoje ČR, jakkoli je celková výše veřejného zadlužení na první pohled v kontextu evropských států nízká. Snížené výdajové rámce pro státní rozpočet totiž na jedné straně vedly k poklesu deficitního hospodaření veřejného sektoru, na straně druhé však přispělo ke zpomalení výkonnosti české ekonomiky, resp. k prodloužení období hospodářské recese. Významné dopady pro území ÚCHA (resp. pro všechny města a obce v ČR) přinesly v této souvislosti změny rozpočtového určení daní, které se mírně pozitivně projevily na příjmech měst a obcí v zájmovém území.

Predikce vývoje v ÚCHA

Situace na území ÚCHA a v Ústeckém kraji je z hlediska funkčnosti systému veřejné správy spíše méně příznivá. V chodu významných institucí je možné najít v kontextu ČR méně příznivé tendence, které se mj. projevují rozporuplným přístupem k regionální politice a podpoře z fondů EU (místy zjevně utilitární, místy naopak velmi zdrženlivý přístup k podpoře z ESIF), nevyjasněnými zásadními rozvojovými otázkami ohledně budoucího rozvoje území (mj. ve věci Územních ekologických limitů těžby hnědého uhlí) či trestními kauzami významných představitelů veřejné správy a samosprávy. Přitom místní a regionální orgány veřejné správy a samosprávy čelí enormním rozvojovým výzvám, jako je řešení přetrvávajících negativních důsledků strukturálních změn ekonomiky (včetně očekávaného pokračujícího útlumu těžby hnědého uhlí a energetického sektoru v území) a závažných výzev v oblasti sociální soudržnosti, životního prostředí a prostředí měst.

Na centrální úrovni lze pak ve středně- a krátkodobém horizontu předpokládat dílčí zlepšení funkčnosti systému veřejné správy, a to díky některým provedeným či chystaným změnám (opatření zvyšující transparentnost rozhodování orgánů veřejné správy, dlouho odkládaný zákon státní službě atd.).

Ovlivnitelnost z úrovně ÚCHA

Ovlivnitelnost daného faktoru ze strany místních samospráv v ÚCHA je spíše malá. Z hlediska nastavení systému je prakticky omezena na roli místních samospráv v politickém systému ČR a v legislativním procesu, případně na politický tlak reprezentací lokálních a regionálních samospráv (AK ČR, SMO ČR). Z hlediska fungování systému na místní a regionální úrovni bude částečně odvislá od schopnosti místních a regionálních aktérů (zejména pak politické reprezentace) nalézt konsenzus ohledně stabilizace klíčových úřednických postů a směřování rozvoje v území.

4.1.3 Regionální politika a další směřování EU

Popis

Základním koncepčním dokumentem pro další směřování regionální politiky je Strategie EU 2020. Těžiště Strategie EU 2020 spočívá v podpoře třech priorit - tzv. inteligentního růstu (rozvíjet ekonomiku založenou na znalostech a inovacích), udržitelného růstu (podporovat konkurenceschopnější a ekologičtější ekonomiku méně náročnou na zdroje) a inkluzivního růstu (podporovat ekonomiku s vysokou zaměstnaností vyznačující se sociální a územní soudržností).

V ČR je implementace regionální politiky EU určena Dohodou o partnerství mezi ČR a EU. Ta představuje rámec pro tvorbu navazujících plánovacích a prováděcích dokumentů. Zaměření regionální politiky EU v ČR odpovídá cílům Strategie EU 2020 a v zásadě je i přes požadované (a deklarované) užší zaměření naplňuje v celé šíři. V důsledku toho regionální politika EU v ČR na jedné straně podporuje konkurenceschopnost regionů (a přirozeně zvláště jejich center) prostřednictvím vysoce sofistikovaných ekonomických aktivit, výzkumu, vývoje atd., na straně druhé akcentuje také témata sociální soudržnosti, začleňování atd.

Predikce vývoje v ÚCHA

Obrysy regionální politiky EU do značné míry odpovídají strategickým zájmům a potřebám měst a obcí v ÚCHA. Prakticky ve všech hlavních cílech regionální politiky EU (resp. Strategie Evropa 2020) doposud zájmové území velmi zaostává a rozvojové stimuly v podobě podpory z ESIF zde mohou podpořit pozitivní změny. I z hlediska zamýšleného nastavení podpory v rámci připravovaných národních operačních programu vykazuje zájmové území značnou absorpční kapacitu. U „tvrdých“ (infrastrukturálních) opatření může být podpora z ESIF sama o sobě efektivním stimulem pozitivních změn, v případě „měkkých“ projektů zaměřených na problematiku lidských zdrojů, zaměstnanosti, sociálního vyloučení a chudoby však budou k dosažení kýžených změn nezbytná různorodá opatření na národní úrovni. Je však třeba konstatovat, že nastavení konkrétních podmínek využití intervencí jednotlivých operačních programů může významným způsobem absorpční kapacitu ohrozit.

Ovlivnitelnost z úrovně ÚCHA

Města a obce ÚCHA mají sice malou možnost přímo ovlivnit konkretizaci záměrů této politiky na celoevropské úrovni, mají však zjevnou možnost její účinné aplikace v rámci ČR dle svých potřeb.

4.2 Ekonomické prostředí

4.2.1 Hospodářský vývoj EU

Popis

EU v současnosti dle objektivních pohledů zvnějšku i dle slov svých nejvyšších představitelů prožívá či v předchozích letech prožila nejvážnější krizi své historii, resp. v historii celého poválečného procesu politické integrace Evropy. Tato krize má primárně ekonomický základ, v konečném důsledku se však dotýká také institucí, jejichž akceschopnost a důvěryhodnost klesá úměrně prohlubujícím se rozporům mezi členskými státy ohledně obsahu a formy reakce na projevy krize a úměrně klesající důvěry evropské veřejnosti v instituce EU i EU jako politickou entitu. Dopady finanční a ekonomické krize z roku 2008 se projevily u většiny hlavních světových ekonomik hospodářskou recesí. Přestože země nejvíce postižené krizí jsou nyní ve fázi pozvolného navracení se k předkrizové hladině HDP (např. Německo), oživení je stále křehké a spíše než o systémové řešení příčin krize se opírá o okamžité politické, měnové a rozpočtové stimulace. Problémy strukturálních schodků veřejných financí a relativně vysoké míry zadlužení ekonomik eurozóny během krize vykrystalizovaly v prohloubení cyklické složky deficitů, např. sanací bankovního sektoru a podporou reálné ekonomiky (např. tzv. šrotovné). Hospodářský vývoj v zemích EU je dnes značně nerovnoměrný. Hospodářský vývoj Česka je v rámci EU poměrně neobvyklý – vyplývá jednak z toho, že Česko není členem eurozóny a nenese tedy přímé kladné a i záporné důsledky existence společné evropské měny, a jednak ze stále relativně nízkého veřejného zadlužení posíleného velmi přísnou fiskální politikou posledních let, která ale přinesla také prohloubení doby hospodářské stagnace. Česko je rovněž velmi otevřenou ekonomikou silně navázanou zejména na ekonomiku německou, od jejíž výkonnosti se tudíž silně odvíjí i kondice ekonomiky české. Aktuální otázkou je do jaké míry se na makroekonomickém vývoji zemí EU projeví současná Ukrajinská krize spojená s poklesem exportu zemí EU na Ukrajinu a do Ruska.

Dluhová krize bude v mnoha zemích dlouhodobě brzdit hospodářský růst, neboť nevyhnutelně bude muset dojít ke zvýšení daňového zatížení – což za jinak shodných podmínek může mít další negativní dopad na konkurenceschopnost evropských zemí v globální soutěži. Na českou ekonomiku by mohl mít negativní vývoj situace v ostatních zemích vážné dopady (např. pokles exportu z důvodu nižší poptávky na zahraničních trzích, snížením výdajů domácností a firem, nižším výběrem spotřebních daní a snížením výdajů státního rozpočtu i dalších veřejných rozpočtů). Aktuální hrozba bankrotu Řecka a potenciálně dalších států jižní Evropy byla zažehnána, nicméně nastolená stabilita je velmi křehká. Lze pouze konstatovat, že další vývoj bude korespondovat s rozdíly v konkurenceschopnosti jednotlivých zemí EU a eurozóny. Klíčový pro další vývoj bude také další postup při stabilizaci eurozóny (opatření směřující pravděpodobně k prohloubení ekonomické, fiskální i monetární integrace EU

a oslabujících roli národních vlád ve prospěch společné evropské politiky) a s ní související politická stabilita v Evropě.

Predikce vývoje v ÚCHA

Přes všechny problémy a rozpory, které v současnosti EU prožívá, je v zájmu ČR i municipalit ÚCHA strategická stabilizace institucí EU provázená i nezbytným prohloubením jejich integrace. Protože je tento směr budoucího vývoje pravděpodobný (resp. z možných pozitivních směrů jediný reálně proveditelný), lze očekávat střednědobou stabilizaci politického prostředí EU a dílčí oslabení politického významu členských států ve prospěch úrovně evropské, možná také úrovně regionální. Lze očekávat dlouhodobý tlak na odpovědné hospodaření členských států EU (snižování veřejného zadlužení nebo alespoň zbrzdění tempa zadlužování) a na další odstraňování již nyní velmi malých ekonomických bariér mezi členskými státy. To povede k dalšímu zvýšení konkurence mezi jednotlivými entitami (ať již firmami, nebo zprostředkovaně městy a regiony). Zostřená konkurence spolu s důrazem na environmentálně šetrnější a energeticky efektivnější produkci může vést k mírně nepříznivým dopadům zejména na místní těžký průmysl. Negativní důsledky však může vyvažovat regionální politika EU spojená s podporou aktivit k modernizaci ekonomiky prostřednictvím nástrojů nového programovacího období 2014-2020.

Výchozí pozice ÚCHA z makroekonomického hlediska, resp. hlediska konkurenceschopnosti tedy není příliš příznivá. Na druhou stranu je v zájmovém území poměrně vysoká absorpční kapacita pro podporu modernizace ekonomiky a rozvoje lidských zdrojů v novém programovacím období. Schopnost efektivně využívat tuto podporu rozhodne o tom, do jaké míry se podaří odbourat příčiny snížené konkurenceschopnosti zájmového území. O obecném vývoji regionální ekonomiky pak rozhodne především makroekonomický vývoj, a to zejména na důležitých odbytových trzích včetně sousedního Saska. Jednou ze zásadních výzev bude postupné dokončování transformace regionální ekonomiky spojené s útlumem regionálního palivoenergetického komplexu závislého na tenčících se zásobách disponibilních ložisek hnědého uhlí.

Ovlivnitelnost z úrovně ÚCHA

Ovlivnitelnost daného faktoru ze strany místních samospráv v ÚCHA je malá. Jednou z mála reálných možností je participace významných entit ÚCHA, zejména pak statutárních měst a Ústeckého kraje při plánování budoucí podoby regionální politiky EU v podmínkách ČR (viz další bod).

4.2.2 Konkurenceschopnost české ekonomiky

Popis

O konkurenceschopnosti států sestavuje Světové ekonomické fórum každoročně globální index konkurenceschopnosti. ČR se v roce 2013 nacházela na 46. místě, přičemž oproti předchozímu roku se propadla o 7 míst a oproti roku 2009 dokonce o 15 míst (www.weforum.org). Konstrukce indexu je založena na multikriteriální analýze. Pozitivní posun zaznamenává ČR v dílčích faktorech infrastruktury, makroekonomické stability a velikosti trhu. Negativní vývoj, který zapříčinil zmíněný propad, pak má ČR v oblasti institucí (transparentnost a funkčnost veřejné správy, vnímání korupce,

vymahatelnost práva atd.), efektivity trhu práce, inovačního prostředí a kvality vzdělávací soustavy. Česká společnost ani její ekonomické prostředí nejsou homogenní. Její nehomogenní, až bipolární charakter má své kořeny v problémech s transformací, která v některých ohledech byla povrchní a nedokončená. Česká ekonomika se proto stále výrazně odlišuje od stabilizovaných ekonomik západní Evropy. Lze dokonce tvrdit, že je hybridním systémem: kromě jasných kapitalistických institucí si ponechala mnohé rysy centrálně plánované ekonomiky východního typu, které reprezentují hierarchie státní administrativy a jejich byrokracie, význam sociálního kapitálu, nízká míra důvěry mezi jednotlivými aktéry, sítě klientelismu a korupce.

Další bipolaritou české ekonomiky je rozdělení podniků na ty pod zahraničním vlastnictvím a na podniky domácí. Produktivita práce v podnicích se zahraničními vlastníky je ve srovnání s domácími podniky téměř dvojnásobná, přičemž úroveň mezd určují zaostávající domácí podniky. Proto si zahraniční firmy mohou dovolit vyplácet mzdy vyšší pouze o 25-40 %, než je tomu v domácích firmách a současně tím získávat kvalitnější pracovníky. Ještě vyšší je jejich náskok v míře investic a exportu. Domácí podniky proto rostou výrazně pomaleji a specializují se stále více na výroby nenáročné na kvalifikovanou práci, které současně jsou výrobami s nízkou přidanou hodnotou.

Kontrast mezi velkými podniky na jedné straně a sektorem malých a středních podniků poukazuje na další druh dvoukolejnosti. Malé a střední podniky (tj. do 250 zaměstnanců) jsou ve většině vyspělých zemí nejdůležitějšími zaměstnavateli a v mnoha zemích vytvářejí zhruba polovinu HDP. Podobné je to také i u nás. Nicméně, vzhledem k prioritám privatizace a následné atrakce zahraničních investorů byly české politiky státu a institucionální úlevy dlouho zaměřené výrazně ve prospěch velkých podniků. Malé a střední podniky tak byly dlouho ponechané svépomoci, často bez přístupu ke kapitálu a úlev od byrokracie. Řada z nich přesto prokázala velkou vytrvalost a pozvolna se stala výrazně rostoucím sektorem, který byl schopen konkurovat zahraničním firmám.

Otevřenost české ekonomiky je příznačná v oblasti exportu i importu a zásadní je u komodit, které je obtížné nebo nemožné nahradit jinými cílovými, resp. zdrojovými trhy. Zásadní je v tomto směru energetická závislost, která se zvolna přesouvá na politicky problematické Rusko. Klíčový význam bude pro českou ekonomiku mít budování lidského kapitálu a vědy. V obou Česko za světovými lídry zatím výrazně zaostává. Využívání dovedností však bude stále více vystupovat v kombinaci s tzv. sociálním kapitálem. To znamená, že hospodářský úspěch bude v mnohém záviset na formování místního prostředí a elit, nikoli na jejich „importu“.

Predikce vývoje v ÚCHA

V příštích letech lze očekávat další zvyšování konkurence na propojujícím se evropském i celosvětovém trhu. Jak bylo řečeno výše, výchozí pozice ekonomiky zájmového území z hlediska konkurenceschopnosti není příliš příznivá. Na jedné straně je regionální ekonomika spjatá s tradičním těžebním, energetickým a chemickým průmyslem, jehož konkurenceschopnost limituje závislost na tenčících se zásobách hnědého uhlí a přetrvávající problémy v oblasti technologické, kapitálové a environmentální, na druhé straně je čím dál více závislá na rozvíjejícím se strojírenském průmyslu a dalších průmyslových odvětvích rostoucích díky příchodu investorů do průmyslových zón v regionu, které jsou však dominantně reprezentovány výrobními závody na nejnižších úrovních globálních produkčních sítí. Podniky, které se nacházejí na nižších úrovních globálních produkčních sítí, jsou

obecně zranitelnější, protože jsou závislé na odbytu úzkého sortimentu, strategických rozhodnutích podniků na vyšších úrovních, včetně mateřských koncernů, i na faktoru ceny pracovní síly. V makroekonomicky příznivějších obdobích mohou tyto podniky fungovat bez výraznějších problémů a zvyšovat zaměstnanost, konkurenceschopnost těchto podniků ve zhoršených makroekonomických podmínkách však bude záviset na schopnosti realizace funkčního, procesního a produktového upgradingu, který by zajistil posílení pozice těchto podniků v globálních produkčních sítích.

Ovlivnitelnost z úrovně ÚCHA

Ekonomické prostředí je faktorem, který může být z úrovně ÚCHA – ať již přímo, či prostřednictvím „dobrého vzoru“ – ovlivněn relativně intenzivně. Nástrojem je vlastní aktivní podpora malého a středního podnikání (zvláště inovačního), podpora snižování energetické náročnosti výroby i bydlení a tím i eliminace energetické závislosti ve smyslu makroekonomickém (hospodářská výkonnost regionu) a mikroekonomickém (dopady cenových výkyvů a případných výpadků dodávek na místní subjekty), ekonomizací fungování veřejné správy a sektoru veřejných služeb a zavedením přísných norem protikorupčního jednání.

4.3 Sociální prostředí

4.3.1 Demografické a migrační chování obyvatel

Popis

Do roku 2030 se v rámci celé EU očekává přírůstek počtu obyvatel ve výši pouhých 5% oproti roku 2008. Tento přírůstek přitom bude regionálně silně diferencovaný. Růst populace lze očekávat jen souběhem kladného salda přirozené měny a kladného salda migrace. V případě Česka lze předpokládat mírně negativní saldo v rámci migrace uvnitř EU, které však bude vyrovnáváno kladným migračním saldem vůči státům ležícím nyní mimo EU. Tato projekce je ovšem budována na předpokladu regionálně stabilních měr porodnosti a úmrtnosti a na zachování současných trendů migrace. Tyto předpoklady jsou ovšem závislé na budoucím vývoji sociálních a ekonomických podmínek jednotlivých regionů a na cílevědomých opatřeních v rámci národních a regionálních populačních politik.

Druhá složka populačního vývoje - přirozená měna se bude vyznačovat přirozeným úbytkem obyvatelstva. Tento trend je důsledkem nástupu tzv. druhého demografického přechodu, který v postsocialistických státech nastoupil po změně režimu. Druhý demografický přechod přinesl v důsledku širších životních možností, příp. nepříznivých sociálních a ekonomických podmínek pro zakládání a existenci rodin změnu demografického chování. Jde o konflikt vyšších nároků na uplatnění jednotlivců na trhu práce s nároky rodinného života při současném oslabení opěrné sítě péče o děti, dále negativně působí relativně vysoká nezaměstnanost mladých lidí a nedostupnost finančně únosného bydlení. Domácnosti s dětmi, a zejména osamělé matky, jsou častěji ohroženy chudobou než zbytek populace. Ve vytvoření nepříznivého populačního a rodinného klimatu se promítl i dosavadní postoj státu k problematice populačního vývoje a postavení rodin s dětmi

ve společnosti, kde byl dosud prosazován liberální názor, který podtrhoval individuální rozhodování o počtu dětí a době jejich narození bez aktivního působení státu a masivně byla preferována flexibilní pracovní síla bez ohledu na rodinné dopady i některá opatření „nepopulačních“ politik (např. daňové), které jsou často koncipovány v rozporu s deklarovanou „podporou rodin“. Přes některá dílčí opatření nebyla dosud zformulována státní rodinná politika, která by odpovídala novým podmínkám demografického chování a života rodin ve společnosti.

Predikce vývoje v ÚCHA

Území ÚCHA jako celek vykazuje poměrně dynamický demografický vývoj. Po výkyvech v 90. letech minulého století došlo k rapidnímu úbytku populace po r. 1998, období rapidního přírůstku od r. 2002 a opětovnému úbytku po r. 2009. Celkově však zájmové území zaznamenalo poměrně vysoký přírůstek, který souvisel s vysokým migračním přírůstkem (zatímco zde došlo k mírnému celkovému přirozenému úbytku). V území bylo dále možné zaznamenat intenzivní vnitřní migraci, a zejména v souvislosti s procesem suburbanizace. Je otázkou, do jaké míry se na tomto vývoji podílí zdejší početná romská populace, která vykazuje z republikového hlediska velmi specifické demografické chování (zejména vysokou porodnost a vysoký migrační obrat) a to i ve spojení se stávajícím problematickou politikou v oblasti sociálního bydlení, která je jednou z příčin vysoké migrace romského etnika a obecně sociálně slabého obyvatelstva. Z hlediska vnější migrace je u romské populace a sociálně slabých obyvatel významným pull faktorem vysoké množství disponibilních „laciných“ bytů (resp. substandardního bydlení, které bývá obecně romskému etniku nabízeno) v zájmovém území u vnitřní migrace pak hraje roli „řešení“ problémů domácností v původním bydlišti (zejména zadlužení) stěhováním.

Vzhledem k tomu, že dynamický demografický vývoj zájmového území spojený s relativní nestabilitou místní populace je jednak historickým dědictvím regionu, jednak důsledkem strukturálních změn ekonomiky a vysoké koncentrace sociálně vyloučeného a sociálně slabého (převážně romského) obyvatelstva, lze předpokládat, že obdobné demografické tendence budou v regionu přetrvávat, minimálně do doby, než dojde k završení procesu strukturálních změn ekonomiky včetně stabilizace regionálního trhu práce a rapidním změnám politiky v oblasti sociálního bydlení a stabilizaci na trhu s bydlením.

Ovlivnitelnost z úrovně ÚCHA

Vzhledem k silně nadregionální povaze základních demografických trendů (zejména pak reprodukčního chování obyvatelstva) je ovlivnitelnost daného faktoru z místní a regionální úrovně relativně malá. Přímá i nepřímá propopulační opatření mohou mít jen slabou finální účinnost, větší naději na pozitivní efekt by mohly mít opatření k podpoře, resp. regulaci migrace, a to jak v rámci samotného zájmového území, tak vně. V obecné úrovni je potřebné, aby v ÚCHA a zejména v samotných jádrových městech docházelo dlouhodobě ke zvyšování kvality života v nejširším smyslu včetně možností uplatnění na regionálním trhu práce, což se pozitivně odrazí na demografické stabilitě a migrační atraktivitě oblasti. V konkrétnější rovině pak bude záležet na schopnosti stabilizovat trh s bydlením, především pak ve vztahu k obyvatelům s nižšími příjmy a zajištění systému efektivního, adekvátního a udržitelného sociálního bydlení.

4.3.2 Životní styl – sdílené hodnoty

Popis

Vývoj hodnotových struktur je významným zdrojem vývoje motivace, chování a také způsobu života, kultury a rozvrstvení společnosti na těchto základech. Pokud jde o Českou republiku, ukazuje se, že hodnotové preference se zde v posledních přibližně dvaceti letech vyvíjely podobně jako ve většině evropských zemí, s rozdíly v poklesu váhy hodnoty rodiny, náboženství a politiky a s vyšším nárůstem hodnoty volného času. V letech po roce 1989 se většina společnosti snažila nové hodnoty vstřebat do zažitých hodnot přijatých dříve, což se do současnosti dařilo, byť za cenu rostoucích rozporů. Ty se v tomto směru objevují jednak mezi věkovými kategoriemi a vzdělanostními skupinami obyvatelstva, mezi regiony ČR, ale také mezi elitami, veřejností a pasivními či vyloučenými vrstvami společenství. To zakládá možnosti vážných konfliktů a krizí v blízké budoucnosti. Hodnotová sebereflexe není přítomná ani v médiích, ani ve vládnutí, což ohrožuje rozvoj kvality a udržitelnosti života společnosti v ČR.

Predikce vývoje v ÚCHA

Lze předpokládat, že v dlouhodobém výhledu bude vývoj sdílených hodnot obyvatelstva zájmového území kopírovat celorepublikové trendy při zachování určitých regionálních specifik. Mezi taková specifika zde patří historicky nízké zakořenění velké části obyvatelstva v regionu a rozšíření utilitárních, rovnostářských a etatických hodnot, které mají negativní důsledky na sociální soudržnost, rozvinutí demokratických institucí a hodnot včetně občanské společnosti a vztah obyvatel k regionu. Tato specifika jsou mj. důsledkem skutečnosti, že drtivá většina obyvatel zájmového území je příslušníky první, druhé, nebo třetí generace přistěhovalců, kteří do regionu směřovali především z ekonomických důvodů, případně v rámci státem řízené migrační, resp. dosídlovací politiky.

Ovlivnitelnost faktoru z úrovně ÚCHA

Ovlivnitelnost daného faktoru ze strany samotné ÚCHA je poměrně malá. Ze strany ÚCHA, resp. měst a obcí je potenciálně možné ovlivnit pouze dílčí aspekty hodnotové orientace a spíše jen u určitých cílových skupin obyvatelstva. Hlavní cílovou skupinou s potenciální ovlivnitelností jsou děti a mládež, na něž je možné zacílit případné intervence prostřednictvím formálního výchovně vzdělávacího procesu (zejména v rámci předškolního, primárního a sekundárního vzdělávání), i pomocí neformálních kanálů (informační kampaně, volnočasové aktivity, apod.). Z věcného hlediska existuje potenciál zejména pro posilování sounáležitosti s regionem, jeho životním a kulturním prostředím. K tomu mohou být vhodným nástrojem projekty EVVO, případně další projekty zaměřené na rozvoj formálního i neformálního vzdělávání.

4.3.3 Vzdělanost a vzdělávání

Popis

Rozvoj lidských zdrojů je pro ČR klíčovým tématem. V současnosti zde lze identifikovat šest hlavních bariér:

- Nesoulad mezi požadavky trhu práce a nabídkou studijních oborů, resp. kvalifikovaných pracovních sil.
- Neúplná transformace českého školství, které selhává při budování lidského kapitálu.
- Nízké ohodnocení a nízká prestiž pedagogické profese spojené s omezenou kvalitou pedagogických pracovníků.
- Nevhodná struktura veřejných výdajů na výzkum.
- Nevyhovující systém hodnocení výzkumu a jeho slabé propojení s rozdělováním veřejných financí.
- Nízká koordinovanost národních politik souvisejících s výzkumem a inovacemi.

Základem odstranění zmíněných barier je **řešení problémů v systému vzdělávání a ve vzdělanosti**. Česká republika tradičně vykazuje v mezinárodním srovnání vysoký podíl populace s dosaženým středoškolským vzděláním. Naopak hluboko pod průměrem EU a OECD je tradičně podíl obyvatelstva s terciárním vzděláním. Rychlejší posun je řešitelný formou tzv. dalšího vzdělávání dospělých. Česká republika (spolu s Polskem a Slovenskem) patří bohužel k zemím, kde jsou rozdíly v účasti na dalším vzdělávání a jeho rozsahu mezi různými vzdělanostními skupinami vůbec nejvyšší. Rozdíly ve vzdělanosti se tedy touto cestou v české populaci ještě dále zvyšují i po ukončení počátečního vzdělání: vzdělaní lidé se stávají ještě vzdělanějšími, lidé s nižším vzděláním svůj handicap až na výjimky nedotahují.

Český vzdělávací systém ve srovnání se vzdělávacími systémy jiných zemí vykazuje značnou selektivitu. V České republice existuje 5 různých typů škol pro 15leté žáky, což je nejvíce mezi zeměmi OECD (stejné hodnoty dosáhlo ještě Slovensko). Současně ČR patří mezi země s nejnižší věkovou hranicí první selekce žáků do různých typů škol (11 let, průměr zemí OECD je 15 let). Mnohé české i mezinárodní studie prokazují, že raný věk selekce zvýrazňuje vliv rodinného zázemí na vzdělanostní dráhu dětí a přispívá k vzdělanostní reprodukci. Vysoká selektivita vzdělávacího systému se v České republice pojí s velkými rozdíly ve znalostech žáků a studentů z různých typů škol a je jednou z příčin nerovného přístupu k vyšším stupňům vzdělání.

České školství patří v mezinárodním srovnání mezi finančně zanedbávané. Tento deficit je zaznamenáván na úrovni základního, středního i terciárního školství. Největší deficity má Česká republika ve financování vědy a výzkumu na vysokých školách, výdaje na jednoho studenta v této oblasti nedosahují ani třetiny průměrných výdajů zemí OECD.

Česká republika přitom patří k zemím s nejsilnější vazbou mezi dosaženým stupněm vzdělání a výší příjmu: lidé s terciárním vzděláním vydělávají v průměru 1,8krát více než lidé se středoškolským vzděláním a dokonce 2,5krát více než lidé se základním vzděláním. Podobně silný je i vztah mezi dosaženým vzděláním a rizikem nezaměstnanosti.

Při extrapolaci současných trendů ve vzdělávání do budoucnosti, lze odhadnout, že:

- Bude docházet k zvyšování počtu vysokoškoláků v populaci. Ke změnám v celkové vzdělanostní struktuře bude docházet jen pozvolna. Bez systematických změn ve vysokém školství nebude navíc kvalifikační struktura absolventů odpovídat nabídce na trhu práce.
- Nadále asi bude pokračovat útlum zájmu o nematuritní obory, a to zejména ve velkých městech. Vzhledem k slabým populačním ročníkům bude pravděpodobně stále obtížnější naplnit mnoho nematuritních (učebních) oborů. i u absolventů sekundárního vzdělávání lze očekávat, že bude bez výraznějších systematických změn v nabídce studijních oborů přetrvávat nesoulad mezi strukturou absolventů a požadavky trhu práce.
- K výraznějšímu rozvoji by mohlo dojít v oblasti dalšího vzdělávání, pravděpodobně se bude zvyšovat účast na dalším vzdělávání a také význam dalšího vzdělávání v životě. Pokud ovšem nedojde k zásadním změnám v podpoře dalšího vzdělávání lidí s nižší kvalifikací, budou se dále prohlubovat rozdíly mezi těmi, kteří se dále vzdělávají, a těmi, co nikoli.
- Nastartované kurikulární reformy počátečního vzdělávání a snahy o porovnávání výsledků vzdělávání povedou pravděpodobně k vnitřní diferenciaci na různých vzdělávacích stupních a k zvětšování rozdílů mezi školami. Bez systémových změn však nelze očekávat výrazné zmírnění selektivity vzdělávacího systému, naopak diverzifikace škol povede spíše k zvyšování mezi vzdělanostními šancemi různých sociálních skupin.
- I do budoucna lze očekávat zvyšování vlivu rodičů a žáků, ale i obcí a dalších lokálních subjektů na podobu základního a středního školství, a lze očekávat i mezikrajskou diverzifikaci vzdělávacích politik.

Predikce vývoje v ÚCHA

V souvislosti s obecnými demografickými trendy budou nadále vstupovat do sekundárního vzdělávání populačně slabé ročníky. Pokud tomu nebude kapacitně přizpůsobena nabídka vzdělávacích oborů, mohou být málo naplňovány méně žádané, ale přitom pro trh práce důležité učňovské a technické obory. Situace, kdy se kvůli nižší konkurenci dostávají na žádanější školy i méně talentovaní uchazeči navíc může i nadále limitovat kvalitu sekundárního a terciárního vzdělávání. S odstupem času však dojde k naplnění kapacit dětmi silných populačních ročníků, které momentálně vstupují do 1. stupně primárního vzdělávání. Kvalitu vzdělávání bude i nadále limitovat nedostatečné ohodnocení pedagogických pracovníků, jejich nedostatečná příprava na pedagogických fakultách a celkově nízká prestiž učitelství jako profese. Kvalitu vzdělávání bude také omezovat nízká vstupní úroveň dětí, která souvisí s obecně nižší vzdělanostní úrovní obyvatel regionu a velkým počtem dětí z méně podnětného prostředí. Na to bude mít částečný pozitivní vliv pozvolna se zvyšující vzdělanost mladších ročníků. Kvalita terciárního vzdělávání bude limitována neuskutečněnou reformou terciárního vzdělávání, a horší pozicí regionálních vysokých škol v kontextu vysokého školství v ČR, i souvisejícího nižšího zájmu talentovaných uchazečů o většinu nabízených studijních oborů. Velkou výzvou bude zvyšování vzdělanosti mezi mladými lidmi ze sociálně méně podnětného prostředí, zejména pak ze sociálně vyloučených romských rodin.

Ovlivnitelnost z úrovně ÚCHA

Ovlivnitelnost daného faktoru je ze strany ÚCHA relativně značná: užší spoluprací s podnikatelskou reprezentací, Úřady práce a vysokými školami, zejména však díky svému vlivu na rozsah a strukturu regionálního školství. Obce a města ÚCHA mohou jako zřizovatelé většiny mateřských a základních

škol, výrazně zasahovat do nabídky v předprimárním a primárním vzdělávání, a intervenovat v oblasti kvality vzdělávání. V nabídce v primárním vzdělávání může ÚCHA akcentovat důraz na kvalitu a atraktivitu předmětů, které dají žákům základy pro budoucí studium perspektivních oborů, či následné uplatnění na trhu práce (zejména přírodovědné předměty a cizí jazyky). V sekundárním a terciárním vzdělávání může ÚCHA intervenovat pouze nepřímo. U dětí z méně podnětného prostředí může ÚCHA intervenovat prostřednictvím sociálních asistentů pedagoga a sociálních pracovníků.

4.4 Technické a technologické prostředí

Popis

Přes v tuzemsku často opakovanou tezi o vědě, výzkumu a technologiích jako „hybné síle pokroku“ se ČR v této oblasti zdroje konkurenceschopnosti nachází hluboko pod úrovní evropského průměru. Zvláště zaostává v **intenzitě inovačních aktivit na úrovni podniků, v technologickém transferu, ve využití kooperačního potenciálu, v podnikových výdajích na výzkum, vývoj a inovace, v patentové aktivitě, ve spolupráci výzkumu s průmyslem, ve využití rizikového kapitálu**, ale i v řadě aspektů rozvoje a využívání lidských zdrojů.

V ČR dlouhodobě chybí systematická a koordinovaná politika státu, směřující k vytváření celkově **proinovačního prostředí**. Při srovnání v rámci zemí OECD jasně vystupují největší slabiny českého inovačního prostředí (pořadí je uvedeno dle výsledků srovnání, nikoli dle absolutní závažnosti):

- Nejhůře dopadá srovnání v počtu podaných přihlášek patentů všeho druhu.
- Malá podpora spin-off firem v jejich raném stadiu vývoje.
- Neuspokojivá situace v oblasti vzdělávání (ČR silně zaostává v počtu studujících na vysokých školách VŠ v oborech přírodní vědy a inženýrská studia a v celoživotním vzdělávání).
- Podprůměrné výdaje do financování výzkumu a vývoje, zejména výdajů soukromé sféry.
- Nízký podíl rizikového kapitálu (speciálně pro rozvoj high-tech oborů).

Kupodivu ještě hůře běžně dopadá ČR v tzv. netechnických inovacích („pokročilé manažerské techniky“, „nové nebo podstatně změněné organizační struktury“ apod.). S tím souvisí i slabá ochrana v oblasti duševního vlastnictví.

Nejslabším článkem ve faktoru technologického prostředí ČR je **nízká intenzita inovační aktivity firem**. Výdaje na inovace jsou v ČR zhruba na 60 % průměru zemí EU-27. Nedostatečné výdaje na inovace v českých podnicích především důsledkem nedostatku provozního kapitálu a nedostupnosti externích finančních zdrojů. Důsledkem nedostatečných výdajů na inovace a nižšího počtu firem, které k nim přistupují, je potom i nízká hodnota ukazatele vývozu high-tech výrobků. Řešením pro malé a střední české firmy, které bohužel stále mají jen minimální šanci financovat svůj rozvoj bankovními úvěry (i v případě kvalitních business plánů), může být využití rizikového kapitálu. Financování rizikovým kapitálem je však ČR na extrémně nízké úrovni.

Odhad **trendů vývoje inovační politiky ČR** je při tomto neuspokojivém výchozím stavu a při absenci jasné a trvale prosazované proinovační politiky v ČR velmi obtížný. Inspiraci lze hledat v (globálním)

potenciálu základních oblasti vědeckého výzkumu a technologických možností pro inovace. Zde lze v příštích 20 – 25 letech očekávat následující trendy:

- Pokrok v oblasti informačních technologií (IT) – díky přechodu na uhlíkové nebo křemíkové nanovodiče a vývoj internetu
- Pokrok v nanotechnologiích – ovlivní většinu oblastí elektroniky, medicíny, materiálů, strojírenství a životního prostředí
- Inovace v biotechnologiích - lze očekávat zejména pokrok ve zvládání nemocí, drogových závislostí, genetické terapie, snížení stresu, paměťové drogy, protetika, biotické implantáty a rovněž transplantace zvířecích orgánů, vliv budou mít na vytváření lokálních zdrojů energie a využití biosenzorů
- Materiály a materiálové inženýrství – perspektivou jsou kombinované konstrukční materiály pro dopravní systémy a energetiku, nové materiály pro lékařství, farmacii, informační a komunikační technologie
- Inovace v energetice – nové způsoby využití jaderné energie a jaderné fúze (ČR má v této oblasti významné postavení i v rámci organizace Euratom)
- Investice do výzkumu a vývoje – stimulovaná politikou EU

Při koncipování efektivní proinovační politiky v ČR však nelze zapomínat ani na to, že akcelerace uplatňování inovací nemusí mít na ekonomiku a sociální prostředí pouze pozitivní vliv. Nové objevy jsou zpravidla transformovány do produktů a aplikací ještě před tím, než může být doceněn jejich dopad. Rizika pro společenský rozvoj existují ve všech výše zmíněných oblastech s vysokým potenciálem inovací.

Dogmatické prosazování technokratického přístupu, „realizace opatření“ a úřednických metod řízení výzkumu a vývoje či „zavádění“ inovací jen na základě omezeného chápání jejich skutečného významu by bylo jen cestou ke stagnaci a dalšímu zaostávání znalostní ekonomiky ČR. Jednostranně „manažerský“ pohled na inovace jako motor vývoje, jemuž se musí společnost bez ohledu na důsledky podřídit, může v důsledcích vést ke vzniku obtížně předvídatelných sociálně – patologických jevů, ohrožujících kulturní integritu demokratické společnosti nejen v Evropě (viz např. dopady prosazování biopaliv jako složky pohonných hmot na trh s potravinami v ČR, EU a díky globalizaci vlastně na celý svět).

Predikce vývoje v ÚCHA

V regionu není dostatečná výzkumná a vývojová základna k tomu, aby zde byly podmínky ke konkurenceschopnosti vůči regionům, které jsou v čele technologických inovací a pokroku. Zároveň ve zdejším terciárním vzdělávání je jen malá nabídka studijních oborů ve výše zmíněných perspektivních odvětvích. V současné době se tedy spíše nedá očekávat, že by zde v blízké budoucnosti docházelo k významnějšímu rozvoji high-tech firem a technologických inovací. Zdejší firemní sféra se spíše stane uživatelem, resp. odběratelem nových technologií a profit z nich tak bude směřovat zejména do technologicky vyspělejších regionů. Na jednu stranu tak může technologický pokrok přinést rozmach některých místních odvětví (např. chemického průmyslu, kde mohou nové technologie přispět k větší šetrnosti a efektivitě výroby i např. zvýšení využitelnosti místních zdrojů uhlí) na druhou stranu může některá jiná odvětví vystavit vyšší konkurenci (zejména místní uhelnou energetiku, která

bude čelit stále vyšší dostupnosti alternativních zdrojů energie) či k omezení zaměstnanosti (např. v důsledku automatizace a robotizace).

Ovlivnitelnost z úrovně ÚCHA

Ovlivnitelnost daného faktoru je ze strany ÚCHA relativně značná, i když vzhledem k nepříliš příznivé výchozí pozici území mohou mít případné intervence ze strany ÚCHA pozitivní dopady spíše až v dlouhodobějším horizontu. Cesta spočívá v podpoře technického vzdělávání, regionálního vysokého školství a výzkumné základny, ale též v podpoře rozvoje spin – off firem, nabídky rizikového kapitálu apod. Nezanedbatelnou roli může ÚCHA sehrát i při změnách „mentálního prostředí“, např. propagací významných inovací, realizovaných zásluhou regionálních institucí a firem, podporou nadané mládeže apod. Důležitým faktorem rozvoje inovační ekonomiky je také přitahování a udržení talentů, což je mj. podmíněné kvalitními podmínkami k životu v zájmovém území.

4.5 Environmentální prostředí

Popis

Shrneme-li současné přístupy k ochraně přírody a životního prostředí (postupně aplikované i v podmínkách ČR), je možné konstatovat následující:

- Úzké propojení s konceptem udržitelného rozvoje a integrace principů ochrany přírody a ŽP, do jednotlivých dílčích ekonomických odvětví a aktivit (průmysl, energetika, doprava či zemědělství).
- Cílené snižování znečištění jednotlivých složek životního prostředí (voda, ovzduší, půda) s důrazem na prevenci.
- Snižování zátěže na přírodní zdroje s cílem zabránit jejich nadměrnému čerpání, a to u obnovitelných (voda, dřevo) i neobnovitelných zdrojů (nerostné suroviny, fosilní paliva).
- Ochrana přírody ve smyslu snižování tlaku na ekosystémy.
- Ochrana přírody a krajiny jako kulturních hodnot.

Vlastní všem těmto přístupům je odklon od úzce „obranářského“ chápání péče o životní prostředí a integrace tohoto tématu do celkového společenského a ekonomického kontextu. Tento kontext lze ale jen obtížně uzavřít do „národních hranic“.

Posouzeno indikátorem ekologické stopy Evropa z globálního pohledu neudržitelně zatěžuje životní prostředí svojí energetickou a materiálovou náročností. Celkové požadavky na materiálovou spotřebu činí v EU ročně okolo 50 tun surovin na hlavu, z toho téměř 40 % tvoří import. Evropané tak spotřebovávají přírodní zdroje planety dvakrát rychleji, než kolik činí celosvětový průměr. Významně k tomu přispívají změny v charakteristikách osobní spotřeby. Lidé v Evropě více cestují, žijí déle a častěji též sami, což klade zvýšené nároky na bydlení (s důsledky na snižování ploch zemědělské půdy). Roste také spotřeba potravin a nápojů, a ještě rychleji množství komunálních odpadů. Významný je také posun od spotřeby místní produkce k dováženým výrobkům na velké vzdálenosti.

V Evropě se každoročně prodá (s výkyvy) 17 miliónů nových automobilů a osobní automobily způsobují téměř 16 % emisí CO_2 v EU a spotřebují asi 35 % ropy využívané v Evropě. I přes snahu zvyšovat energetickou efektivitu cestou úspor a technických inovací, dosavadní trendy ukazují, že pokud se nepodaří dále prosazovat účinné politiky, celoevropská spotřeba energie by mohla díky celkové narůstající spotřebě vzrůst o dalších téměř 20%.

Budoucnost životního prostředí v Evropě tedy závisí do značné míry na tom, nakolik se podaří prosadit inovace v oblasti průmyslu, energetiky či dopravy a nakolik jsou za současných sociálně-ekonomických podmínek reálné evropské politické závazky v oblasti energetiky a ochrany klimatu, ale i v dalších oblastech ochrany životního prostředí.

Pro budoucí podobu evropské krajiny i kvality životního prostředí bude také podstatná reforma společné zemědělské politiky. Intenzivní charakter evropského zemědělství se podepisuje na vzhledu krajiny, chemizaci prostředí, kvalitě půd či stavu vodního režimu. Reforma společné zemědělské politiky směřuje k přesunu podpory od intenzivní zemědělské produkce k údržbě krajiny a k extenzivnějším a k životnímu prostředí šetrnějším postupům, včetně podpory ekologického zemědělství (cíl 30% obhospodařované plochy v roce 2030). Nicméně je otázkou, jaké změny se podaří skutečně dohodnout a prosadit.

Novým určujícím faktorem pro budoucnost evropské krajiny a její přírodní rozmanitosti je pěstování technických a energetických plodin, ať už na biomasu (a výrobu tepla) či jako biologická složka biopaliv.

Pokud jde o ČR k akutním problémům ochrany životního prostředí, patří nyní:

- Rostoucí dopravní zátěž spojená se zvýšenou expozicí krajiny a zejména hustě obydlených oblastí vůči emisní a hlukové zátěži.
- Výstavba průmyslových, komerčních a obytných zón „na zelené louce“ vedoucí k záboru kvalitních zemědělských půd, devastaci a fragmentaci biotopů, snížení retenční schopnosti krajiny, vzniku „tepelných ostrovů“, apod.
- Návrat domácností k vytápění nešetrnými palivy, přetrvávající výrazné znečišťování ovzduší malými stacionárními zdroji.
- Důsledky globálních změn klimatu, zejména ve formě extrémních meteorologických jevů (povodně, sucha, apod.).
- Výstavba liniových staveb, která přispívá k další fragmentaci krajiny a expozici krajiny hlukové a emisní zátěži (v okolí dopravních liniových staveb).
- Nebezpečí pro přírodní rozmanitost introdukcí tzv. invazních druhů, což jsou nepůvodní a rychle se šířící rostliny (např. bolševník velkolepý) či živočišné druhy (norek americký, klíněnka jírovcová).
- Přetrvávající nešetrné pěstební postupy v zemědělství a lesnictví s důsledky ve formě chemizace prostředí (chemizace půd, eutrofizace vod z hnojiv), degradace půdy v důsledku eroze a zhutnění těžkou technikou, zvýšené náchylnosti monokulturních lesních porostů ke kalamitám, nízké rozmanitosti a ekologické stability krajiny a celkově snížené environmentální hodnoty takto obhospodařované krajiny.
- Existence velkého množství starých ekologických zátěží.
- Stále ještě vysoká materiálová a energetická náročnost české ekonomiky.

- Absence konsenzu ohledně poslání a managementu velkoplošných chráněných území s důsledky ve formě jejich nekoncepčního managementu a přetrvávajících sporů ohledně správy, údržby a rozvoje těchto území.

Z výše uvedeného vyplývají **klíčová témata pro budoucnost** politiky životního prostředí: energetická a materiálová náročnost ekonomiky, spotřební vzorce populace, péče o přírodní rozmanitost a celkovou biokapacitu území a stabilitu krajiny, která je vázána na promyšlenější územní plánování, péči o lesy a ochranu volné nezastavěné krajiny.

Při řešení těchto témat bude politika životního prostředí využívat kombinaci **regulačních, ekonomických a osvětových nástrojů**, kde svoji roli plní stát, trh i veřejnost.

Predikce vývoje v ÚCHA

Vzhledem k přetrvávající činnosti těžebního, energetického a chemického průmyslu bude zájmové území i nadále jedním z nejvíce znečištěných regionů v ČR i v měřítku EU. i nadále zde bude v provozu mnoho velkých stacionárních zdrojů znečišťování ovzduší, v souvislosti s modernizací tepelných elektráren a zpřísňujícími se podmínkami provozu však bude docházet k dílčímu omezování emisí škodlivin. Z hlediska předpokládaného omezování emisí z velkých stacionárních zdrojů bude růst podíl malých stacionárních zdrojů (lokálních topenišť) a mobilních zdrojů (doprava) na znečišťování ovzduší, i zde však v souvislosti s předpokládanou ekologizací (výměna kotlů a obměna vozového parku) nejspíše dojde k celkovému snížení emisí (proti však bude působit snaha domácností a motoristů ušetřit používáním nešetrných paliv a technologií). Realizace vybraných projektů rozvoje silniční infrastruktury povede ke snížení expozice obyvatel některých měst a sídel vůči emisní a hlukové zátěži ze silniční dopravy. Těžba hnědého uhlí povede k další devastaci krajiny zájmového území, na druhé straně však bude pozvolna dokončována rekultivace významných areálů devastovaných těžbou (Doly Milada a Most, Radovesická výsypka). V souvislosti se zvyšováním podílu čištěných splaškových vod a modernizací stávajících ČOV bude docházet k dalšímu postupnému zvyšování kvality vod ve vodních tocích, místy však bude záležet na šetrnosti zemědělského hospodaření. Silný tlak územního rozvoje při absenci účinných nástrojů k ochraně ZPF povede k další degradaci ZPF přeměnou na zastavěné plochy, a to i u půd nejvyšších tříd ochrany. Odvrácenou stranou bude existence mimořádného množství poměrně rozsáhlých brownfieldů, které budou zatěžovat prostředí měst a sídel a bez zavedení účinných stimulů budou revitalizovány jen velmi pomalu. V souvislosti s podporou z OPŽP bude docházet k pozvolné likvidaci starých ekologických zátěží. Výzvou bude vypořádání se s důsledky globálních změn klimatu, které budou zájmové území ve spojitosti s místními specifiky vystavovat četným rizikům a nepříznivým faktorům (povodně, sesuvy a řícení, eroze půdy, tepelné ostrovy v urbanizované krajině, apod.).

Ovlivnitelnost z úrovně ÚCHA

Ovlivnitelnost daného faktoru je ze strany ÚCHA relativně značná, a to jak prostřednictvím důsledného využívání regulačních nástrojů (ÚPD, důsledné využívání legislativních nástrojů), tak prostřednictvím investičních (např. realizace projektů na eliminaci environmentálních zátěží) i neinvestičních aktivit (údržba krajiny, čištění ulic, apod.), dialogu se sociálními partnery, v tomto případě i NNO s ekologickým zaměřením. Silným nástrojem může být i osvěta (EVVO).

4.6 Legislativní prostředí

Popis

Pro ČR je typická velmi nízká důvěra v právo, nejen pro jeho komplikovaný proces vymahatelnosti, ale i jeho obtížnou srozumitelnost a zejména pro nepředvídatelnost jeho tvorby a hlavně aplikace. Tento „kritický osten“ směřuje vůči legislativnímu prostředí, vymezenému jako **produkt zákonodárné, výkonné a soudní moci**. Standardní proces tvorby objektivního právního řádu je ovlivněn stále větším počtem navzájem málo souvisejících rozhodnutí, které získávají právní formu zákonů, nařízení či rozsudků. Normativní obsah takovýchto produktů mívá v některých fázích právního vývoje nahodilou, často velice proměnlivou, ba přímo prchavou povahu – což je právě současná situace ČR. „Eroze legislativy“ vytváří velmi nestabilní prostředí ve všech oborech a aktivitách, podléhajících v ČR té či oné formě a míře právní regulaci.

Nápravu chaotického stavu českého legislativního prostředí lze očekávat (byť jistě nikoli rychle) jednak přizpůsobení českého právního systému **transnacionálnímu právu**, resp. právu EU. Pokud jde o transpozici „evropského práva“ do tuzemské legislativy, nejintenzivnější změny již proběhly v rámci přípravy vstupu ČR do EU (konkrétně v letech 2000 – 2004), v současné době již další transpozice odpovídá po legislativně – technické stránce plně pravidlům „Acquis communauteaire“. Bezprostřední dopady na stabilitu českého legislativního prostředí má především sekundární právo např. V oblasti celní politiky, regulace ekonomických aktivit (soutěžní právo, normy, ochrana duševního vlastnictví, veřejná podpora aj.) a realizace evropské strukturální politiky.

Další charakteristickou křižovatkou je **delegace a substituce legislativy** na úrovni národního státu. Sílí přesvědčení o neudržitelnosti monopolu parlamentu na přeměnu kdejakého – často i zcela nepromyšleného a realizačně nezpůsobilého – politického rozhodnutí na zákon. V českých podmínkách lze po zkušenostech s legislativními smrštěmi posledních dekád uvítat mnohé z dílčích, opakovaně navrhovaných **filtrů v zákonodárném procesu** (povinné podřízení jak vládních, tak mimovládních legislativních projektů metodice hodnocení dopadů regulace, zákaz výroby tzv. komplexních pozměňovacích návrhů, přísná restrikce možnosti urychlených postupů při přijímání zákonů a v určité podobě i princip legislativního stop - stavu).

Stabilizaci legislativního prostředí (a tedy i předvídatelnost jeho vývoje) ovšem zajistí výše uvedená „technická opatření“, jen pokud se tvorba a aplikace práva „osvobodí“ z rámce své pseudoliberální koncepce (která je dědictvím české podoby transformace), v jejímž důsledku si "pravidla hry" mohly a mohou přivlastnit nebo uzpůsobit podle svých potřeb mocensky silné soukromé subjekty. Přebujelé a mnohdy vzájemně nekonzistentní a ekonomicky nelogické právní a správní regulativy, založené na tradici pozitivního právního systému, tak mohou koexistovat s místy, kde legislativa chybí, což obojí dodává sílu byrokracii a korupci.

Predikce vývoje v ÚCHA

ÚCHA bude z hlediska legislativního prostředí do značné míry „ve vleku“ celostátního vývoje. Ten bude nejspíše i nadále v důsledku nestabilní politické situace a nekoncepčního, nekonsenzuálního

procesu tvorby legislativy charakteristický výše popsanou chaotičností, na druhé straně však bude i v důsledku nástupu nového programového období 2014–2020 ovlivňován požadavky ze strany EU. Bude tedy záležet nejen na kvalitě legislativního procesu, exekutivy a judikativy, ale i na další transpozici evropského práva do praxe v ČR, což budou rozhodující faktory, které ovlivní rozvojový potenciál státu, potažmo regionu.

V rámci současného legislativního prostředí České republiky je dosud poměrně značná nejistota ohledně ukotvení nositelů ITI. Vzhledem k tomu, že se jedná o nový nástroj, jehož účelem je koordinace urbánního rozvoje, není stávající legislativní prostředí zcela připraveno na veškeré požadavky související s aplikací nástroje ITI. Zejména jde o určení oficiálního nositele ITI v případě polycentrických aglomerací, jíž je mj. Ústecko-chomutovské aglomerace. Dále jde o roli zprostředkujícího subjektu, jež musí být u nositele vykonávána. A to vše je nutné řešit s ohledem na skutečnost, že prostřednictvím ITI je řešen rozvoj širšího území, které nespadá do katastru a tedy samosprávné působnosti jednoho města. Všechny tyto otázky jsou však předmětem dlouhodobých diskusí a před zahájením realizace ITI budou muset být dořešeny.

Ovlivnitelnost z úrovně ÚCHA

Faktor je ze strany samotné ÚCHA ovlivnitelný jen silným politickým tlakem ve spolupráci s reprezentacemi místních samospráv (především SMO ČR).

5 ANALÝZA PROBLÉMŮ A POTŘEB

Analýza problémů a potřeb je součástí Analytické části Integrované strategie Ústecko – Chomutovské aglomerace (ITI ÚCHA), která má v souladu s Manuálem pro integrované územní investice: ITI identifikovat problémy, které musí ITI řešit. V návaznosti na problémové oblasti definované v souladu se závěry Socioekonomické analýzy a SWOT analýzy mají být formulovány rozvojové aktivity s ohledem na jejich realizovatelnost prostřednictvím ITI. Analýza problémů a potřeb je tak určitým mezistupněm mezi analytickou a návrhovou částí Strategie, přičemž formuluje rozvojová témata, která jsou v závislosti na realizovatelnosti v rámci nástroje ITI dále rozvíjena v návrhové části Strategie.

V rámci zpracování Analýzy problémů a potřeb byly nejprve identifikovány problémové okruhy a hlavní problémy, které byly v návaznosti na SWOT analýzu rozpracovány do úrovně dílčích problémů. Identifikované problémy uspořádané ve formě seznamu byly dále transformovány na seznam potřeb, který byl sestaven v odpovídající hierarchii (dílčí problémy byly transformovány v dílčí potřeby, atd.). Jednotlivé problémy tak byly formulovány také s ohledem na možnost transformování v odpovídající potřeby, tedy možnost řešení prostřednictvím veřejných intervencí.

Kauzální vazby mezi identifikovanými problémy byly ověřeny pomocí stromů problémů, které byly vyhotoveny pro každou problémovou oblast. Stromy problémů znázorňují klíčové problémy identifikované v dané oblasti. Problémy jsou zobrazeny v hierarchii (stromu), z níž vyplývá, jak je klíčový problém složen z dílčích problémů. Tam, kde je to možné, bude řešení zaměřeno na nejnižší úroveň problémů. V případě, že není v možnostech ITI řešit nejnižší úroveň problémů (např. z toho důvodu, že je problém charakteru legislativního), zaměřuje se ITI na řešení vyšší úrovně hierarchie. Graficky je tato situace znázorněna barevnými poli (ITI řeší barevně označená pole). Pokud je celá jedna větev problémů mimo řešení ITI (např. z důvodu nemožnosti financování řešení problému prostřednictvím ITI nebo řešení problému nepřísluší místní úrovni), je ve schématu označena šedými buňkami.

5.1 Regionální ekonomika

Problémy

Strukturální postižení regionální ekonomiky a limitovaný potenciál jejího rozvoje

- Dlouhodobě vysoká nezaměstnanost, strukturální nezaměstnanost
- Nesoulad mezi nabídkou a poptávkou na trhu práce (i z hlediska struktury absolventů škol)
- Nepříznivá vzdělanostní struktura obyvatelstva
- Nedokončená restrukturalizace regionální ekonomiky, zejména z hlediska útlumu těžby hnědého uhlí
- Nízká míra podnikatelské aktivity
- Slabá role výzkumu a vývoje, nízká inovační aktivita
- Nízká míra spolupráce sektoru VaV a komerční sféry
- Zaměření VŠ limitující rozvojový potenciál regionální ekonomiky
- Nízká konkurenceschopnost vysokého školství v území
- Nejistota a nejasná koncepce dalšího vývoje těžby hnědého uhlí
- Podřazené postavení místních provozů v produkčních sítích, silné zastoupení jednoduchých výrob s nízkou přidanou hodnotou
- Podvyužitý potenciál rozvoje průmyslu
- Nevyjasněnost priorit dlouhodobého rozvoje regionu
- Vysoká materiálová, energetická a environ. náročnost místní ekonomiky
- Slabá znalost cizích jazyků (zejm. němčiny) mezi obyvateli

Potřeby

Zvýšení konkurenceschopnosti regionální ekonomiky prostřednictvím odstranění strukturálních bariér jejího rozvoje

- ⇒ Podpora zvyšování zaměstnanosti a růstu kompetencí nezaměstnaných
- ⇒ Optimalizace nabídky vzdělávacích oborů vzhledem k požadavkům trhu práce
- ⇒ Podpora zvyšování vzdělanostní a kvalifikační úrovně obyvatel
- ⇒ Zvyšování připravenosti na útlum tradičních oborů, podpora rozvoje alternativních oborů
- ⇒ Podpora rozvoje drobného podnikání a kompetencí obyvatel
- ⇒ Podpora rozvoje VaV a inovací
- ⇒ Propojení výzkumné a aplikační sféry
- ⇒ Posilování specializace oborového zaměření VŠ
- ⇒ Podpora zvyšování kvality vysokého školství v území
- ⇒ Koncepční řešení budoucnosti těžby včetně kompenzačních opatření
- ⇒ Podpora upgradingu místních provozů, aktivní servisní podpora místních podniků ze strany veřejné sféry
- ⇒ Podpora rozvoje průmyslu v návaznosti na místní tradice a know-how
- ⇒ Koncepční směřování rozvoje regionu
- ⇒ Podpora modernizace místní ekonomiky a snižování její náročnosti
- ⇒ Podpora zvyšování znalosti cizích jazyků mezi obyvateli

Obrázek 6: Strom problémů – Regionální ekonomika

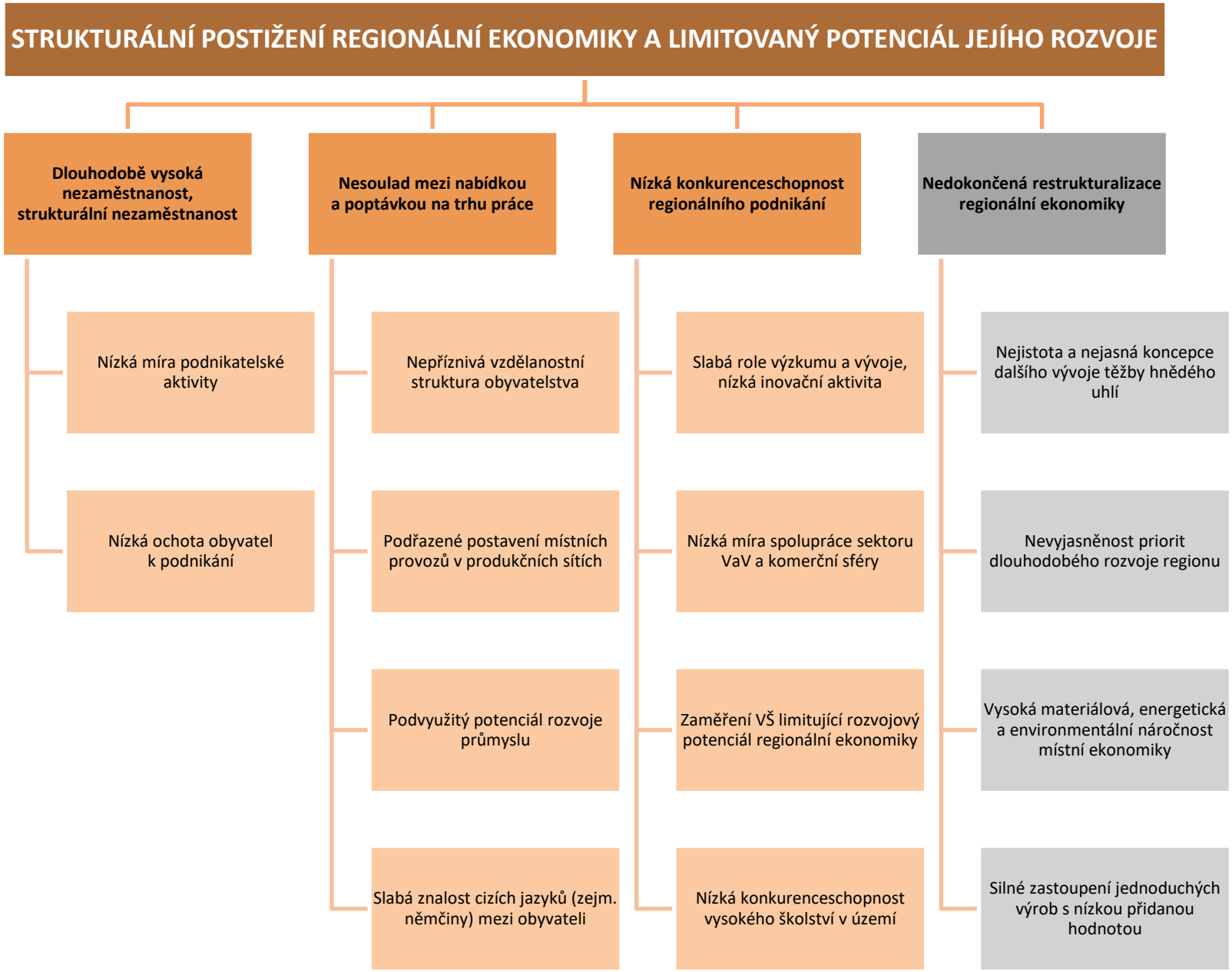

5.2 Sociální soudržnost

Problémy

Nepříznivé sociální charakteristiky obyvatelstva včetně vysokého zastoupení sociálně vyloučených obyvatel a osob ohrožených sociálním vyloučením

- Dlouhodobě vysoká nezaměstnanost, dlouhodobá nezaměstnanost, strukturální nezaměstnanost
- Nízké kompetence obyvatel
- Vysoký počet neaktivních (demotivovaných) uchazečů o zaměstnání
- Přítomnost a růst počtu sociálně vyloučených obyvatel a jejich dynamická migrace
- Velké množství sociálně vyloučených (zejména romských) lokalit
- Velké množství osob ohrožených sociálním vyloučením (např. osamělých seniorů, rodičů samoživitelů)
- Vysoká zadluženost obyvatel (dluhová past)
- Nedostatečná účinnost standardních postupů sociální práce v územích s vyšší koncentrací sociálně vyloučených obyvatel (včetně omezené schopnosti řešit konflikty v soužití s majoritní populací)
- Absence funkčního systému sociálního bydlení (vč. problematického systému sociálních dávek na bydlení)
- Stoupající počet osob užívajících návykové látky a růst drogové kriminality, velké rozšíření gamblerství a související kriminality
- Rychlé stárnutí obyvatelstva (navzdory příznivé věkové struktuře)
- Vysoká míra předčasného ukončování školní docházky
- Slabá role občanských iniciativ a spolkového života

Potřeby

Zvyšování kompetencí obyvatel, řešení potřeb obyvatel s nízkým sociálním statusem a podpora sociálního začleňování

⇒ Podpora zvyšování zaměstnanosti a růstu kompetencí nezaměstnaných
⇒ Rozvoj sociálních a pracovních kompetencí a kvalifikace obyvatel
⇒ Zvyšování pracovních návyků a motivace neaktivních uchazečů
⇒ Vytváření podmínek pro začleňování soc. vyloučených obyvatel a jejich stabilizace v území, prevence vzniku sociálního vyloučení
⇒ Stabilizace soc. vyloučených lokalit, intervence zacílené na obyvatele
⇒ Řešení potřeb osob ohrožených sociálním vyloučením a prevence vzniku sociálního vyloučení (především ostatní cílové skupiny)
⇒ Zvyšování finanční gramotnosti obyvatel
⇒ Systematické řešení veřejných intervencí v územích s vyšší koncentrací sociálně vyloučených obyvatel včetně intervencí zaměřených na prevenci konfliktů s majoritní populací
⇒ Podpora vzniku tzv. prostupného bydlení, rozvoj sociálního bydlení a důsledná regulace systému sociálních dávek na bydlení
⇒ Prevence užívání návykových látek, sociální práce s osobami ohroženými závislostí na návykových látkách a gamblerstvím
⇒ Systematické řešení rostoucích potřeb seniorů
⇒ Prevence předčasného ukončování školní docházky
⇒ Podpora rozvoje občanské společnosti, spolků a zájmových činností

Problémy

- Zhoršený zdravotní stav obyvatel a vyšší nemocnost
- Relativně velký počet osob bez domova a osob ohrožených bezdomovectvím

Potřeby

⇒ Podpora zdravého životního stylu obyvatel a prevence onemocnění

⇒ Řešení potřeb osob bez domova a osob ohrožených bezdomovectvím

Problémy

Nedostatky v nabídce a kvalitě občanské vybavenosti

- Nevyhovující technický stav mnohých zařízení sociální péče
- Nedostatečné kapacity lůžek následné péče ve zdravotnických zařízeních
- Nesoulad mezi územním rozvojem a rozvojem kapacit občanské vybavenosti (zejména v suburbánních obcích)
- Dílčí nesoulad mezi nabídkou a potřebami v oblasti sociálních služeb
- Tradičně vysoké zastoupení ústavní péče v objemu soc. služeb na úkor ambulantních a terénních služeb, excentrická poloha některých významných poskytovatelů sociálních služeb vzhledem ke klientele z ÚCHA
- Nerovnoměrná distribuce zařízení zdravotnických služeb
- Nedostatečná flexibilita kapacit MŠ a ZŠ s ohledem na demografický vývoj
- Nedostatek zařízení zaměřených na služby pro rodiny s dětmi v předškolním věku
- Absence koncepce v oblasti dostupného sociálního bydlení v aglomeraci

Potřeby

Rozvoj občanské vybavenosti v souladu s měnícími se potřebami obyvatel

⇒ Modernizace zařízení sociální péče
⇒ Rozvoj lůžkových kapacit u zdravotnických zařízení následné péče
⇒ Důsledné provázání územního rozvoje (zejména rezidenční výstavby) s řešením kapacit občanské vybavenosti
⇒ Rozvoj nabídky soc. služeb a její optimalizace v souladu s potřebami regionu
⇒ Dokončení transformace ústavních zařízení sociální péče s důrazem na rozvoj služeb komunitního typu
⇒ Vytváření podmínek pro zlepšení dostupnosti specializované zdravotní péče
⇒ Systematické řešení kapacit MŠ a ZŠ s ohledem na demografický vývoj
⇒ Rozvoj zařízení zaměřených na služby pro rodiny s dětmi v předškolním věku
⇒ Zpracování koncepce dostupného sociálního bydlení Ústecko-chomutovské aglomerace

Obrázek 7: Strom problémů – Sociální soudržnost

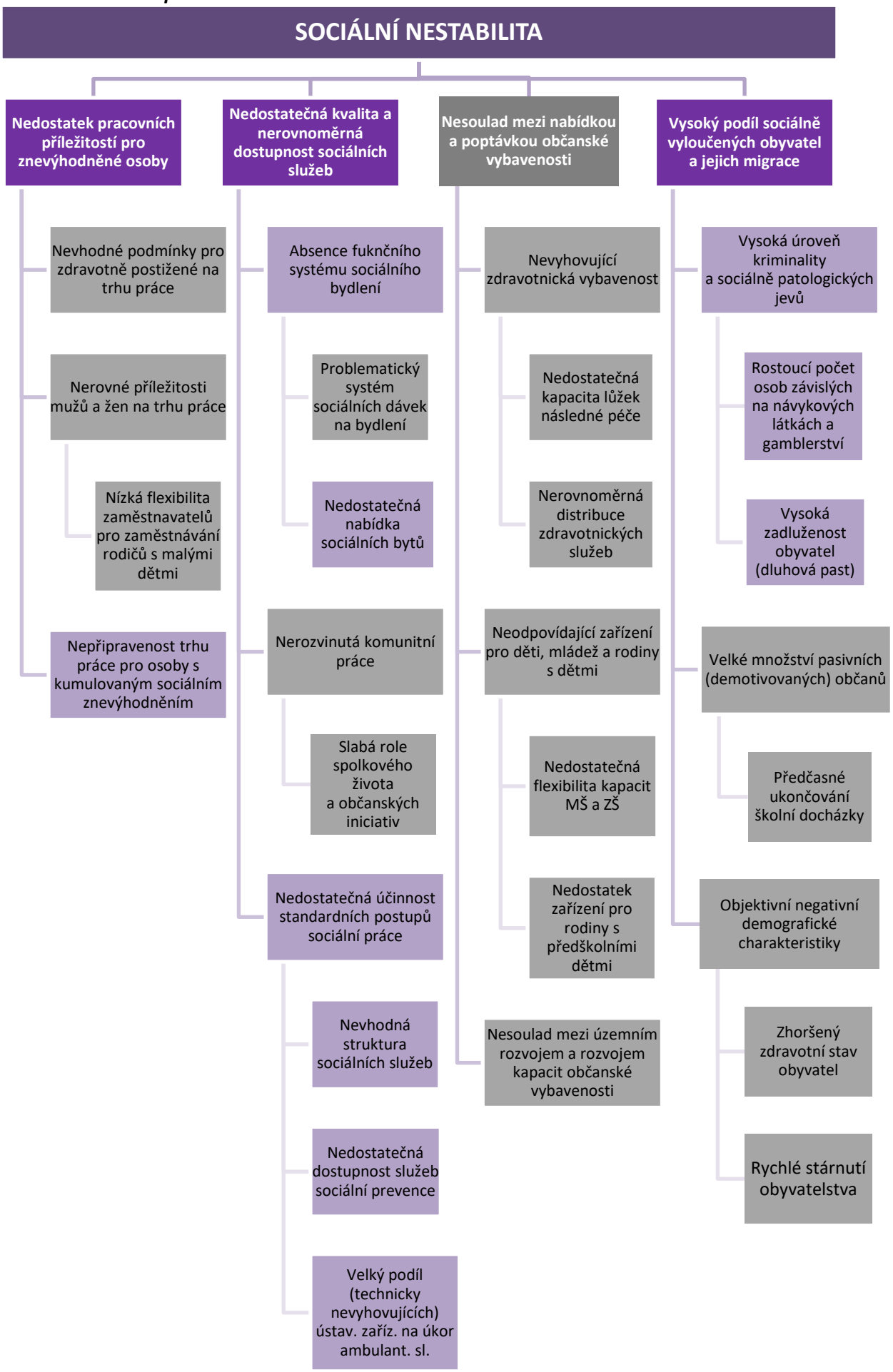

5.3 Doprava

Problémy

Deficity v dopravní infrastruktuře a limitovaná atraktivita šetrných forem dopravy

- Nevyhovující vnější silniční napojení
- Dopravní závady na páteřních silnicích (zejména průtahy sídly)
- Expozice pozemních komunikací i a železnic vůči povodňovým rizikům
- Absence kvalitního silničního napojení průmyslových zón a sídel
- Negativní dopady dopravy (zejména automobilové) na životní prostředí (emise, hluk, zábor ploch, apod.)
- Nevyhovující parametry některých železničních tratí
- Snížená atraktivita MHD/MAD (špatný stav infrastruktury, zastaralý vozový park, absence preference vozidel MHD/MAD v provozu)
- Nevyhovující stav a vybavenost přestupních uzlů
- Nedokončená tvorba IDS Ústeckého kraje
- Nedostatečná infrastruktura pro cyklodopravu ve městech
- Místy nepříznivá dopravní poloha přestupních uzlů
- Zhoršené plavební podmínky na Labi

Potřeby

Odstranění deficitů v dopravní infrastruktuře a zvýšení atraktivity šetrných forem dopravy

⇒ Dostavba / přestavba klíčových vnějších silničních napojení
⇒ Přestavba nevyhovujících úseků páteřních silnic
⇒ Realizace protipovodňových opatření na důležitých ohrožených pozemních komunikacích a železničních tratích
⇒ Zlepšení silničního napojení průmyslových zón a sídel
⇒ Minimalizace negativních dopadů dopravy (zejména automobilové) na životní prostředí
⇒ Modernizace železničních tratí
⇒ Modernizace MHD/MAD (rekonstrukce a rozvoj infrastruktury, modernizace voz. parku, zavedení prvků preference vozidel MHD/MAD)
⇒ Modernizace přestupních uzlů a zvýšení jejich uživatelské atraktivity
⇒ Dokončení integrace systémů veřejné dopravy v Ústeckém kraji
⇒ Rozvoj infrastruktury pro cyklodopravu ve městech
⇒ Prověření možností zatraktivnění dopravní polohy přestupních uzlů vč. případné realizace aktivit na zatraktivnění dopravní polohy uzlů
⇒ Řešení splavnosti Labe v souladu s požadavky ochrany ŽP

Obrázek 8: Strom problémů - Doprava

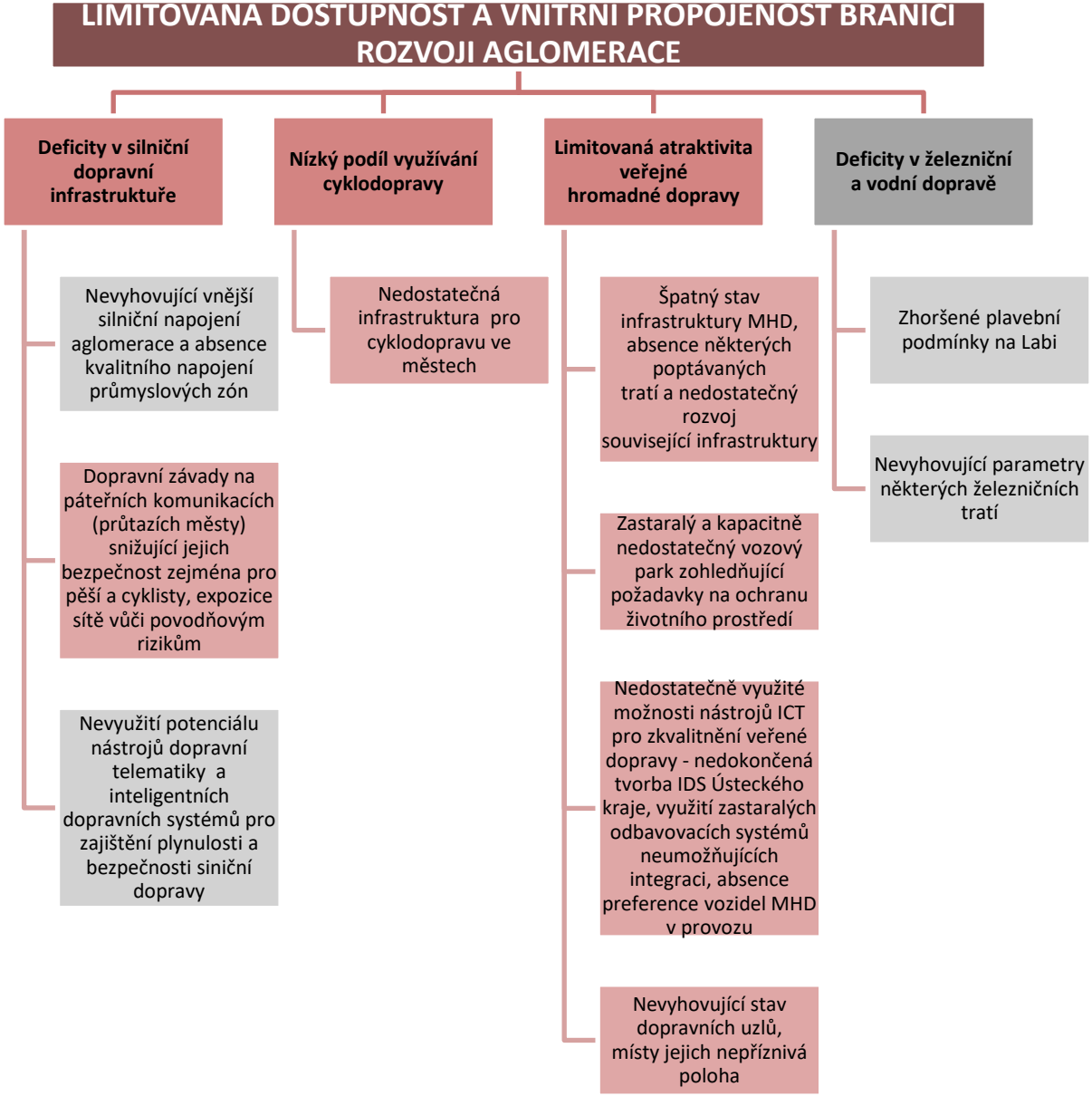

5.4 Životní prostředí

Problémy

Expozice krajiny a obyvatel vůči přírodním a antropogenním rizikům a environmentálním zátěžím

- Existence mimořádného množství brownfieldů
- Velký počet místy velmi rizikových starých ekologických zátěží
- Devastace krajiny těžbou hnědého uhlí
- Existence území se zhoršenou kvalitou ovzduší, opakované překračování imisních limitů (PM_{10})
- Zhoršená kvalita povrchových vod, zejména u četných výpustí odpadních vod (hlavně pak v řece Bílině)
- Zvýšená expozice obyvatel vůči hlukové zátěži (doprava)
- Snížená retenční schopnost urbanizované a industrializované krajiny a existence tzv. tepelných ostrovů (zpevněné a zastavěné plochy)
- Expozice území vůči povodňovým rizikům, zejména na Labi
- Zábor ZPF, nedostatečná ochrana ZPF před rozvojem zástavby
- Existence poddolovaných území a svahových nestabilit (oblasti ohrožené sesuvy svahů a řícením skal)
- Snížená ekologická stabilita lesních porostů v důsledku imisní zátěže a nevyhovujícího způsobu hospodaření v lesích
- Vysoká energetická náročnost ekonomiky, domovního fondu a veřejných budov
- Nevyhovující stav sídelní zeleně, včetně ochranné a izolační zeleně
- Existence částí měst a sídel bez rozvodů pitné vody
- Vysoká produkce odpadů a nízký podíl separované složky odpadů

Potřeby

Snížení přírodních a antropogenních rizik a redukce environmentálních zátěží působících na krajinu a obyvatele ÚCHA

- ⇒ Zachování limitů těžby hnědého uhlí, rekultivace a resocializace území
- ⇒ Vytváření podmínek pro revitalizaci brownfieldů
- ⇒ Inventarizace a sanace rizikových starých ekologických zátěží
- ⇒ Snižování emisí škodlivin zejména z malých stacionárních zdrojů a mobilních zdrojů znečišťování ovzduší
- ⇒ Modernizace ČOV a kanalizačních sítí včetně jejich rozšíření do doposud neodkanalizovaných částí sídel
- ⇒ Realizace protihlukových opatření a přeložky komunikací
- ⇒ Realizace opatření ke zvyšování retenční a termoregulační schopnosti krajiny
- ⇒ Realizace opatření k minimalizaci povodňových škod a ohrožení obyvatel
- ⇒ Důsledná ochrana ZPF a to i u projektů realizovaných v rámci ITI ÚCHA
- ⇒ Průzkum a sanace rizikových poddolovaných území a svahových nestabilit
- ⇒ Obnova lesních porostů zaměřená na zvýšení stability lesních porostů, podpora šetrného hospodaření v lesích
- ⇒ Vytváření podmínek pro revitalizaci brownfieldů
- ⇒ Snížení energetické náročnosti veřejných budov, domovního fondu a průmyslu
- ⇒ Obnova a rozvoj sídelní zeleně
- ⇒ Výstavba rozvodů pitné vody v sídlech a částech sídel bez veř. vodovodu

Problémy

- Absence opatření ke zvyšování retenční schopnosti krajiny
- Nedostatečná údržba břežního pásma řek

Potřeby

⇒ Zvyšování retenční schopnosti krajiny, zejména u nové výstavby
⇒ Obnova břežního pásma řek a jejich začlenění do funkčního systému sídelní zeleně
⇒ Rozšíření a modernizace infrastruktury odpadového hospodářství

Obrázek 9: Strom problémů – Životní prostředí

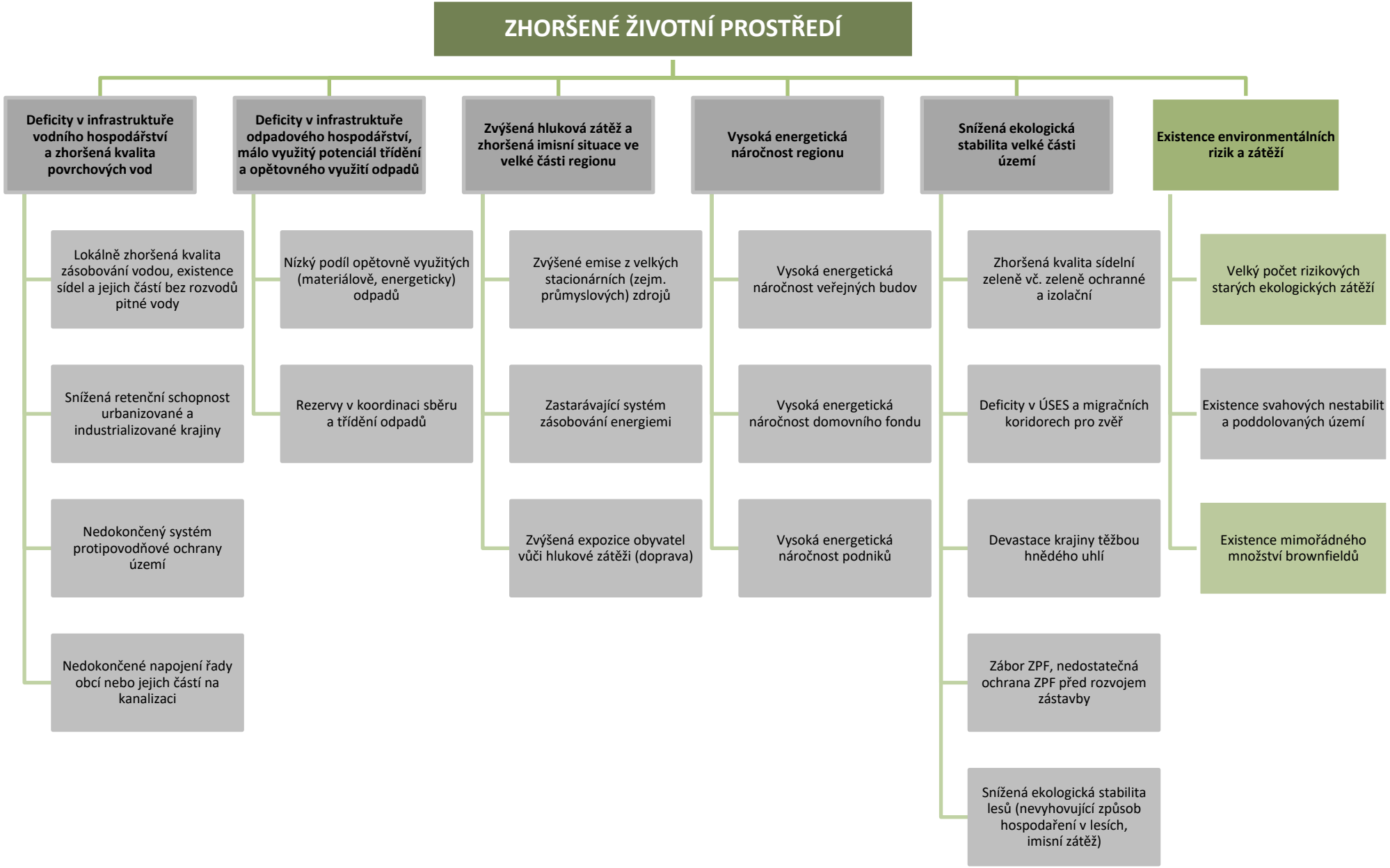

6 ANALÝZA STAKEHOLDERŮ

Analýza stakeholderů byla pořízena jako pracovní materiál pro definování významu potenciálních aktérů implementace ITI Ústecko – Chomutovské aglomerace (ITI ÚCHA). Vedle klíčových stakeholderů ITI ÚCHA, tedy pěti statutárních měst reprezentovaných magistráty, jsou identifikováni také potenciální významní nositelé projektů a subjekty, které mají ve sledované problematice v zájmovém území nebo jeho části vliv. Nositel ITI ÚCHA, tedy statutární město Ústí nad Labem, je v analýze logicky rovněž identifikován, ve všech oblastech zájmu s klíčovým vlivem. Analýza stakeholderů byla pořízena zejména s účelem podpůrného nástroje pro nominování subjektů do pracovních skupin zřízených k rozpracování Návrhové části Strategie ITI ÚCHA.

Analýza stahekolderů byla zpracována ve formě přehledných tabulek, které jsou k nahlédnutí níže v dokumentu. U každého aktéra byl definován jeho význam na danou problematiku v zájmovém území, který sestává z územní a tematické působnosti a míry potenciálního vlivu na implementaci ITI ÚCHA. Míra vlivu byla definována v rámci čtyř kategorií (klíčový, vysoký, střední, nízký) na základě následujících kritérií:

- klíčový vliv – nositel ITI včetně klíčových statutárních měst
- vysoký vliv – příjemce, aktivní stakeholder (řídí problematiku v území)
- střední vliv – příjemce, pasivní stakeholder (ovlivňuje problematiku v území)
- nízký vliv – příjemce nebo ne-příjemce podpory s malým nebo žádným vlivem na problematiku v území

6.1 Doprava

Tabulka 37: Analýza stakeholderů v oblasti dopravy

Stakeholder	Význam	Vliv
Magistrát města Děčín	území města (objednatel MHD, správce části infrastruktury), zázemí města - nepřímý vliv	klíčový
Magistrát města Chomutov		klíčový
Magistrát města Most		klíčový
Magistrát města Teplice		klíčový
Magistrát města Ústí nad Labem		klíčový
Krajský úřad Ústeckého kraje	celé území (objednatel veřejné dopravní obslužnosti, koordinátor IDS, správce regionální silniční infrastruktury)	vysoký
DP Děčína DP	provozovatel MHD	střední
DP Chomutova a Jirkova		střední
DP Mostu a Litvínova		střední
Arriva Teplice		střední
Ústí nad Labem		střední

ostatní města	území města (objednatel místní HD, správce části infrastruktury), zázemí města - nepřímý vliv	střední
ostatní obce	území obce (správce části infrastruktury), hromadná doprava - nepřímý vliv	nízký
České dráhy	provozovatel veřejné dopravní obslužnosti, správce některých dotčených objektů	střední
dopravci IDS ÚK (autobusy)	provozovatel veřejné dopravní obslužnosti	střední
SŽDC	správce železniční infrastruktury	vysoký
ŘSD	správce celostátní silniční infrastruktury	střední
Dopravní fakulta ČVUT	odborná veřejnost	nízký

Pozn.: DP = dopravní podnik; IDS = integrovaný dopravní systém; HD = hromadná doprava; MHD = městská hromadná doprava; ŘDS = Ředitelství silnic a dálnic; SŽDC = Správa železniční dopravní cesty; ÚK = Ústecký kraj.

6.2 Udržitelná ekonomika

Tabulka 38: Analýza stakeholderů v oblasti udržitelné ekonomiky

Stakeholder	Význam	Vliv
Magistrát města Děčín	Zřizovatel MŠ a ZŠ, vlastník rozvojových zón, regulátor/stimulátor rozvoje	klíčový
Magistrát města Chomutov		klíčový
Magistrát města Most		klíčový
Magistrát města Teplice		klíčový
Magistrát města Ústí nad Labem		klíčový
Krajský úřad Ústeckého kraje	Zřizovatel SŠ a VOŠ, aktivní hybatel a donátor rozvojové politiky	vysoký
ostatní města	Zřizovatel MŠ a ZŠ, vlastník rozvojových zón, regulátor/stimulátor rozvoje	střední
ostatní obce	Zřizovatel MŠ a ZŠ, vlastník rozvojových zón, regulátor/stimulátor rozvoje	nízký
Úřad práce	Gestor státu na trhu práce	vysoký
Krajská hospodářská komora	Reprezentant podnikatelské sféry na krajské úrovni	střední
Okresní hospodářské komory	Reprezentant podnikatelské sféry na okresní úrovni	nízký
Hospodářská a sociální rada ÚK	Subjekt zaměřený na podporu hospodářského a sociálního rozvoje ÚK	nízký
Regionální rozvojová agentura ÚK	Subjekt zaměřený na podporu a koordinaci hospodářského a sociálního rozvoje v ÚK	nízký
CzechInvest	Gestor státu v oblasti rozvoje podnikání, donátor rozvoje podnikání	vysoký
UJEP	Významná výzkumná a vzdělávací instituce, odborná veřejnost	střední
ČVUT Děčín	Vzdělávací instituce	nízký

Stakeholder	Význam	Vliv
ČVUT Chomutov	Vzdělávací instituce	nízký
VŠCHT Most	Vzdělávací instituce	nízký
VŠB - TU Most	Vzdělávací instituce	nízký
VŠFS Most	Vzdělávací instituce	nízký
Severočeské doly a.s.	Zaměstnavatel	střední
Czech Coal a.s.	Zaměstnavatel	střední
ČEZ a.s.	Zaměstnavatel	střední
AGC Flat Glass Czech a.s.	Zaměstnavatel	střední
Unipetrol RPA s.r.o	Zaměstnavatel	střední
Spolchemie a.s.	Zaměstnavatel	střední

Pozn.: MŠ = mateřská škola; SŠ = střední škola; VOŠ = vyšší odborná škola; ZŠ = základní škola; ČVUT = České vysoké učení technické v Praze (detašovaná pracoviště Děčín a Chomutov); VŠB – TU = Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (detašované pracoviště Most); VŠCHT = Vysoká škola chemicko technologická (detašované pracoviště Most); VŠFS = Vysoká škola finanční a správní (detašované pracoviště Most). U soukromých společností (zaměstnavatelů) zatím není jisté, zdali budou způsobilými příjemci podpory distribuované prostřednictvím ITI ÚCHA, vzhledem k vysoké zaměstnanosti i vysokým hospodářským výkonům se však jedná o aktéry, kteří mají na ekonomiku zájmového území střední až vysoký vliv.

6.3 Sociální soudržnost

Tabulka 39: Analýza stakeholderů v oblasti sociální soudržnosti

Stakeholder	Význam	Vliv
Magistrát města Děčín	Zřizovatel zařízení soc. služeb, nositel komunitního plánování, gestor ve vybraných oblastech	klíčový
Magistrát města Chomutov		klíčový
Magistrát města Most		klíčový
Magistrát města Teplice		klíčový
Magistrát města Ústí nad Labem		klíčový
Krajský úřad Ústeckého kraje	Zřizovatel zařízení soc. služeb, koordinátor regionální politiky v soc. oblasti, donátor soc. oblasti	vysoký
ostatní města	Zřizovatel zařízení soc. služeb, nositel komunitního plánování, gestor ve vybraných oblastech	střední
ostatní obce	Zřizovatel soc. služeb	nízký
Agentura pro soc. začleňování	Gestor státu v politice soc. začleňování	vysoký
MAS	Sdružení aktérů z obcí a menších měst, nositelé projektů v oblasti soc. problematiky	nízký
Úřad práce	Gestor státu na trhu práce	vysoký
Člověk v tísni	odborná veřejnost, nositelé projektů	nízký
Komunitní nadace Ústí nad Labem	odborná veřejnost, nositel projektů, donátor soc. oblasti	nízký

Česká biskupská konference	Zřizovatel zařízení soc. služeb, nositel projektů, odborná veřejnost	střední
Oblastní charita Ústí nad Labem	Zřizovatel zařízení soc. služeb, nositel projektů, odborná veřejnost	střední

Pozn.: Mas = Místní akční skupiny.

6.4 Kvalita života

Tabulka 40: Analýza stakeholderů v oblasti kvality života

Stakeholder	Význam	Vliv
Magistrát města Děčín	Správce infrastruktury, regulátor	klíčový
Magistrát města Chomutov		klíčový
Magistrát města Most		klíčový
Magistrát města Teplice		klíčový
Magistrát města Ústí nad Labem		klíčový
Krajský úřad Ústeckého kraje	Koordinátor regionální politiky, regulátor	vysoký
ostatní města	Správce infrastruktury, regulátor	střední
ostatní obce	Správce infrastruktury	nízký
Povodí Ohře	Správce infrastruktury, nositel projektů	vysoký
Povodí Labe	Nemá působnost v území	žádný
ČIŽP	Státní regulátor	střední
AOPK ČR	Gestor ochrany přírody a krajiny, nositel projektů, regulátor částí území	vysoký
SVS	Správce infrastruktury, nositel projektů	vysoký
MAS	Sdružení aktérů z obcí a menších měst, nositelé projektů	nízký
FŽP UJEP	odborná veřejnost, výzkumná instituce	vysoký
CzechInvest	Gestor státu v oblasti rozvoje podnikání, realizátor projektů v oblasti řešení brownfields	vysoký
Český svaz ochránců přírody	odborná veřejnost	nízký
Arnika	odborná veřejnost	nízký
Technické služby vybraného města	nositel projektů, provozovatel vybraných činností v oblasti ŽP	střední
United Energy	provozovatel teplárny, nositel projektu Spalovny Komořany, znečišťovatel	střední
Palivový kombinát Ústí s.p.	Subjekt zajištující likvidace dolů a rekultivace	střední
Lesy ČR	Správce lesů v majetku státu	střední

Pozn.: AOPK ČR = Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky; ČIŽP = Česká inspekce životního prostředí; MAS = Místní akční skupiny; FŽP UJEP = Fakulta životního prostředí Univerzity J.E. Purkyně v Ústí nad Labem; SVS = Severočeská vodárenská společnost a.s..

7 ZMAPOVÁNÍ STRATEGIÍ

Integrovaná strategie pro využití integrované územní investice je strategickým dokumentem sloužícím jako nástroj územního rozvoje s využitím Evropských strukturálních a investičních fondů. Integrovaná strategie navazuje na již existující strategie, které jsou určující pro rozvoj vymezené aglomerace, resp. dílčích rozvojových problematik v aglomeraci.

V souladu s Metodickým pokynem pro využití integrovaných nástrojů v programovém období 2014-2020 i Manuálem pro integrované územní investice ITI je v rámci zpracování Strategie ITI Ústecko-chomutovské aglomerace (ITI ÚCHA) pořízena i studie vazby ITI ÚCHA na relevantní strategické dokumenty. Účelem je zajistit koherenci s nadřazenými i územně příslušnými dokumenty strategického rázu a zohlednit cíle těchto strategií v návrhové části Strategie ITI ÚCHA. V rámci zmapování strategií byly zkoumány synergie, resp. případné rozpory mezi problémovými oblastmi ITI ÚCHA a cíli zkoumaných strategií. Mezi zmapované strategie patří:

- Strategický plán rozvoje města Děčín 2014–2020
- Rámcová strategie rozvoje města Chomutov pro období 2014–2024
- Strategický plán rozvoje města Mostu do roku 2020
- Strategie rozvoje města Ústí nad Labem 2015–2020
- Program rozvoje Ústeckého kraje 2014– 2020
- Zásady územního rozvoje Ústeckého kraje (2011)
- Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb v Ústeckém kraji na období 2016–2018
- Strategie regionálního rozvoje ČR 2014–2020
- Strategický rámec udržitelného rozvoje ČR (2010)
- Dohoda o partnerství pro programové období 2014–2020 ČR
- Krajská příloha k národní RIS 3 – Ústecký kraj (2014)
- Národní strategie inteligentní specializace ČR (Národní RIS3)
- Strategie UJEP v Ústí nad Labem 2010–2020
- Strategie ČVUT v Praze (2011)
- Aktualizace Dlouhodobého záměru vzdělávací a vědecké, výzkumné, vývojové a inovační, umělecké a další tvůrčí činnosti VŠB-TUO pro rok 2014
- Dlouhodobý záměr vzdělávací a vědecké, výzkumné, vývojové a inovační a další tvůrčí činnosti Vysoké školy chemicko-technologické v Praze na období 2011–2015
- Dlouhodobý záměr rozvoje vzdělávací a vědecké, výzkumné, vývojové a inovační, umělecké a další tvůrčí činnosti Vysoké školy finanční a správní na období 2011–2015
- Státní politika životního prostředí ČR na období 2012–2020
- Analýza potřeb revitalizace území Ústeckého kraje

Ze strategických plánů nositelů ITI ÚCHA (statutárních měst) nebyl mapován soulad se Strategií rozvoje města Teplice z r. 1997, která je pro účely Strategie ITI ÚCHA příliš zastaralá. V případě univerzit a vysokých škol je přihlédnuto ke specifické povaze dokumentů, které jsou primárně orientovány na vzdělávání, vědu, výzkum, spolupráci s aplikační sférou, popř. mezinárodní/přeshraniční spolupráci, kvalitu absolventů a jejich uplatnění na trhu práce.
Pro VŠB-TUO, VŠCHT a VŠFS vycházíme z Dlouhodobých záměrů, neboť v tuto chvíli nejsou k dispozici jiné platné strategické dokumenty.

Níže je popsán vztah ITI Ústecko–chomutovské aglomerace (dále ITI ÚCHA) ke stávajícím strategickým dokumentům různé hierarchické úrovně. Při mapování byly analyzovány návrhové (strategické) části jednotlivých dokumentů, v nichž byla vyhledávána shoda se čtyřmi hlavními problémovými oblastmi ITI ÚCHA (shodné číslování v tabulkách níže):

1. **Udržitelná doprava a mobilita,**
2. **Kvalita života – životní prostředí a energetika,**
3. **Sociální soudržnost,**
4. **Udržitelná ekonomika – podnikatelské prostředí, vzdělávání, výzkum a vývoj**

V přehledových tabulkách dílčích dokumentů jsou vybrány jen ty kapitoly/priority, které vykazují přímou shodu s ITI. Některé dokumenty pracují s dalšími prioritami, které zde nejsou hodnoceny; nejčastěji se jedná o fungování veřejné správy a institucionálního zajištění (zpravidla u měst – funkce veřejné správy) či cestovní ruch, kulturu, apod.

Tabulka 41: Návaznost ITI ÚCHA na strategické dokumenty

Úroveň dokumentu	Strategický dokument	Kapitola/Priorita (specifikace v dokumentu)	Vazba na Problémovou oblast ITI
Města	**SPR města Děčín 2014–2020**	**Rozvojová témata**	
		A: Konkurenceschopná ekonomika podporující podnikání	4
		B: Kvalitní životní prostředí	2
		C: Dostupnost města	1
		E: Sociálně stabilní a bezpečné místo pro život	3
		G: Vzdělávání pro budoucnost	4
		H: Obnova a správa veřejné infrastruktury města	1, 2, 3, 4
Města	**RSR města Chomutova 2014–2024**	**Kap. 6 Strategie klíčových oblastí**	
		klíč. obl. 6.1 Hospodářství a zaměstnanost	4
		klíč. obl. 6.2 Životní prostředí, urbanismus a bydlení	2
		klíč. obl. 6.3 Doprava a infrastruktura	1
		klíč. obl. 6.4 Školství, vzdělávání, výzkum, vývoj	4
		klíč. obl. 6.6 Zdravotnictví a sociální oblast a bezpečnost	3
Města	**SPR města Mostu do r. 2020**	**Kap. 4 Strategická vize rozvoje města Mostu do roku 2020:**	
		pilíř 1: Rozvoj města z pohledu dopravní a technické infrastruktury	1
		pilíř 2: Rozvoj podnikatelského prostředí a zaměstnanosti	4

Úroveň dokumentu	Strategický dokument	Kapitola/Priorita (specifikace v dokumentu)	Vazba na Problémovou oblast ITI
		pilíř 3: Oblast sociální, rozvoj kultury, vzdělávání a sportu	3
		pilíř 5: Rozvoj cestovního ruchu a životní prostředí	2
		pilíř 6: Urbanismus a bydlení	1, 3
Města	**SR města Ústí nad Labem 2015–2020**	**Kap. 3 Návrhová část**	
		pilíř 1: Hospodářský rozvoj města, rozvoj a řízení města, vnější vztahy	2
		pilíř 2: Doprava	1
		pilíř 3: Lidské zdroje, školství a sociální záležitosti	3, 4
		pilíř 4: Životní prostředí	2
		pilíř 5: Kultura, sport a cestovní ruch	3
Kraj	**PRÚK 2014–2020**	**Kap. 3 Problémová analýza**	
		p.o. 3.1 Ekonomika a lidské zdroje	4
		p.o. 3.2 Sociální soudržnost a sociální kapitál	3
		p.o. 3.3 Infrastruktura a životní prostředí	1, 2
		p.o. 3.4 Atraktivita a rozvoj měst	1, 2, 3
Kraj	**ZÚR ÚK (2011)**	**Textová část, OOP ZÚR ÚK, kap. 1 Stanovení priorit územního plánování Ústeckého kraje pro zajištění udržitelného rozvoje území**	
		Životní prostředí	2
		Hospodářský rozvoj	1, 2, 4
		Dopravní a technická infrastruktura	1
		Sociální soudržnost obyvatel	3
		Ochrana území před potenciálními riziky a přírodními katastrofami	2
Kraj	**Krajská RIS 3 (2014–2020)**	**Oblasti změn a strategické cíle**	
		A: Lidské zdroje pro zvýšení inovační a technologické výkonnosti ekonomiky kraje	4
		B: Posílení inovačních prvků regionální ekonomiky	4
Kraj	**Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb v ÚK (2016 – 2018)**	Cíl 1.1 Podpořit implementaci střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb v kraji a plánování rozvoje sociálních služeb na místní a krajské úrovni	3
		Cíl 1.2 Podporovat kvalitu poskytovaných sociálních služeb v kraji	3
		Cíl 1.6 Podpořit jiné formy pomoci v návaznosti poskytovaných soc. služeb a aktivity zvyšující možnosti uživatelů v zajištění vhodného bydlení	3

Úroveň dokumentu	Strategický dokument	Kapitola/Priorita (specifikace v dokumentu)	Vazba na Problémovou oblast ITI
		Cíl 1.7 Vytvoření základní sítě sociálních služeb	3
ČR	**SRR ČR 2014–2020**	**Kap. 3 Návrhová část (cíle)**	
		Regionální konkurenceschopnost	1, 4
		Územní soudržnost	3, 4
		Environmentální udržitelnost	2
ČR	**SRUR ČR (2010)**	**Kap. 4 Priority a cíle udržitelného rozvoje ČR**	
		p.o. Společnost, člověk a zdraví	3
		p.o. Ekonomika a inovace	2, 4
		p.o. Rozvoj území	1, 2, 4
		p.o. Krajina, ekosystémy a biodiverzita	2
		p.o. Stabilní a bezpečná společnost	2, 3
ČR	**DPPO 2014–2020**	**Kap. Priority financování ČR** (hesla)	
		Zaměstnanost vč. ohrožených skupin	3, 4
		Kvalitní vzdělávací systém	4
		Výzkumný a inovační systém	4
		Konkurenceschopné podniky	4
		Udržitelná infrastruktura	1, 4
		Sociální systém	3
		Ochrana životního prostředí a krajiny	2
ČR	**NSIS (2013)**	**Klíčové oblasti změn**	
		Podnikání a inovace	1, 4
		Výzkum a vývoj	4
		Lidské zdroje	4
		Sociální inovace	3
Univerzity/ VŠ	**Strategie UJEP (2010–2020)**	**Strategické cíle**	
		Zlepšit spolupráci s absolventy	4
		Optimalizovat strukturu studijních programů a průběžně zvyšovat jejich kvalitu včetně zlepšení mezifakultní spolupráce	4
		Zlepšit provázanost výuky s praxí	4
		Zabezpečit dostatek kvalitních pracovníků a nadále zlepšovat na univerzitě práci s lidskými zdroji	4
		Posílit mezinárodní význam univerzity	4
		Optimalizovat strukturu vědecko-výzkumných a jiných tvůrčích činností a zlepšit výsledky těchto činností včetně jejich aplikace do praxe	4
Univerzity/ VŠ	**Strategie ČVUT 2011**	**Strategické cíle**	
		Cíle vzdělávacích procesů	4
		Cíle procesů výzkumu a vývoje	4

Úroveň dokumentu	Strategický dokument	Kapitola/Priorita (specifikace v dokumentu)	Vazba na Problémovou oblast ITI
		Cíle inovačních procesů a kredibilita	4
Univerzity/ VŠ	**ADZ VŠB-TUO 2014**	**Hlavní cíle - popis v textu**	4
Univerzity/ VŠ	**DZ VŠCHT 2011–2015**	**Hlavní pilíře - popis v textu**	4
Univerzity/ VŠ	**DZR VŠFS 2011–2015**	**Popis strategie v textu**	4
ČR	**Státní politika ŽP ČR na období 2012–2020**	Priorita 1.1 1.1 Zajištění ochrany vod a zlepšování jejich stavu	2
		Priorita 1.3 Ochrana a udržitelné využívání půdy a horninového prostředí	
		Priorita 4.1 Předcházení rizik	
Kraj	**Analýza potřeb revitalizace území ÚK**	Dokument Integrované strategie ÚCHA pro nástroj ITI reaguje na potřeby definované v analýze.	2

Zdroj: vlastní zpracování na základě diskuze s jednotlivými strategickými dokumenty, 2014
Pozn.: Problémové oblasti ITI: 1 = udržitelná doprava a mobilita, 2 = kvalita života – životní prostředí a energetika, 3 = sociální soudržnost, 4 = udržitelná ekonomika – podnikatelské prostředí, vzdělávání, výzkum a vývoj

Strategický plán rozvoje města Děčín 2014– 2020

SPR města Děčín obsahuje celkem 9 rozvojových témat, z nichž 6 koresponduje s problémovými oblastmi ITI. V oblasti dopravy je relevantním rozvojovým tématem zejména téma C: Dostupnost města, které řeší vyšší využití ekonomického potenciálu řeky Labe, stabilizaci trasy dálničního přivaděče, rozvoj a bezpečnost cyklodopravy, napojení města na systémy integrované dopravy, odstraňování bariér a rozvoj železniční dopravy ve městě a jeho blízkém okolí. Oblast kvality života, resp. životního prostředí a energetiky řeší zejména téma B: Kvalitní životní prostředí, které je zaměřeno na efektivní odpadové hospodářství, šetrnější využívání energií a udržení kvality životního prostředí. Oblast sociální soudržnosti je obsažena zejména v rozvojovém tématu E: Sociálně stabilní a bezpečné místo pro život, které navrhuje řešení problematiky bezpečnosti v celém městě, vytvoření systému sociálního a prostupného bydlení, zajištění pomoci občanům s uplatněním na trhu práce, podporování rodin i jednotlivců v obtížné životní situaci a zajištění podmínek pro důstojné stáří. Problémová oblast Udržitelná ekonomika – podnikatelské prostředí, vzdělávání, výzkum a vývoj je obsažena zejména ve dvou rozvojových tématech, a to v tématu A: Konkurenceschopná ekonomika podporující podnikání a v tématu G: Vzdělávání pro budoucnost. První rozvojové téma je zacíleno na vytváření příznivého podnikatelského prostředí, podporování místních podnikatelů, zefektivnění trhu práce a zachování tradičního průmyslu a rozvíjení a podporu nevyužitých ploch a objektů ve městě pro podnikání. Rozvojové téma Vzdělávání pro budoucnost je zacíleno na modernizaci budov a vybavení škol k posílení výuky zaměřené na technické a přírodovědné vzdělání a rozvoj kvalitního vzdělávání s ohledem na potřeby místního trhu práce a dětí se specifickými vzdělávacími potřebami. Průřezovým rozvojovým tématem, které obsahuje aktivity ze všech problémových oblastí ITI ÚCHA je téma H: Obnova a správa veřejné infrastruktury města, které je

zacíleno na revitalizaci a údržbu veřejných prostranství, modernizaci zařízení pro sociální služby a ostatních objektů občanské vybavenosti v majetku města, rozvoj inovací a moderních technologií, modernizaci a dostavbu kanalizační a vodovodní sítě a opravy a rekonstrukce místních komunikací, mostů a parkovišť.

Rámcová strategie rozvoje města Chomutov pro období 2014–2024

RSR města Chomutov pro období 2014 – 2024 pracuje s řadou klíčových oblastí. Strategie ITI zde nachází soulad ve všech čtyřech oblastech: udržitelná doprava a mobilita je obsažena v samostatné klíčové oblasti Doprava a infrastruktura. V dokumentu je velmi jasně kladen důraz na význam polohy města, úlohu kvalitní infrastruktury a fungujícího napojení na další centra. Oblast vědy, výzkumu a vývoje je obsažena v dokumentu v návaznosti na požadavky trhu práce a hospodářství regionu. Příliv investorů je zachycen rovněž v klíčové oblasti Hospodářství a zaměstnanost. Problémová oblast věnovaná životnímu prostředí je v RSR města Chomutov rovněž obsažena, a to zejména ve vztahu k urbánnímu prostředí (hluk, odpady, prašnost, veřejná zeleň apod.). Město rovněž zmiňuje regeneraci přilehlých ploch (sídlišť, přilehlých prostranství a volných ploch) za účelem jejich využití místním obyvatelstvem i v cestovním ruchu. Oblast sociální soudržnosti je zakotvena v RSR města Chomutov v klíčové oblasti Zdravotnictví a sociální oblast a bezpečnost, jejímž těžištěm jsou sociální služby, bezpečnost a zdravotní služby. Lze konstatovat, že všechny hlavní problémové oblasti ITI jsou v dokumentu zastoupeny s výraznou shodou.

SPR města Mostu do roku 2020

Problémové oblasti ITI jsou v SPR města Mostu do roku 2020 zastoupeny všechny čtyři, přičemž nejsilnější vazby jsou u priorit z oblasti dopravy a sociální soudržnosti. U oblasti udržitelné ekonomiky je kladen větší důraz na konkurenceschopnost města a propagaci investičních příležitostí. Problematika kvality života a životního prostředí je obsažena v pilíři 5, přičemž je velký důraz kladen na zlepšení image města. Město Most se tímto pilířem v podstatě dotýká částečně i ostatních problémových oblastí, neboť je problematika řešena velmi komplexně. Zastoupeny jsou všechny problémové oblasti ITI.

SR města Ústí nad Labem 2015–2020

Ve Strategii rozvoje města Ústí nad Labem 2015 – 2020 jsou obsaženy všechny čtyři problémové oblasti ITI. Z oblasti kvality života je v dokumentu především zdůrazněn hospodářský rozvoj města, urbánní rozvoj a revitalizace center a brownfields. Oblast dopravy je v naprostém souladu, a to jak z regionálního pohledu, tak ve vztahu k MHD, kvalitě dopravy všeobecně a mobilitě obyvatelstva. Oblast životního prostředí je ve výrazném souladu, zejména z hlediska problematiky povodní a protipovodňové ochrany, odstraňování ekologických zátěží, využití potenciálu krajinných prvků a environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty. Z oblasti sociální soudržnosti v uvedeném dokumentu převažuje sociální problematika, přesněji sociální služby, podpora sociálního podnikání apod. Zahrnuto je rovněž školství, a to v podobě záměru zlepšit podmínky jak školního tak mimoškolního vzdělávání. Doplňkově je sociální tematika obsažena ještě v rámci kultury, a to v souvislosti se sounáležitostí občanů s městem a tradicemi. V tomto pilíři není mezi cíli zmíněn výzkum a vývoj, transfer technologií, ani role univerzity, ačkoliv z dokumentu je evidentní chápání města jako, mimo jiné, univerzitního centra.

Program rozvoje Ústeckého kraje 2014– 2020

PRÚK 2014- 2020, resp. jeho návrhová část pracuje celkem s pěti prioritami, přičemž čtyři z nich plně pokrývají problémové oblasti ITI. Oblast udržitelné dopravy a mobility je obsažena ve dvou prioritách, zvlášť je uvedena infrastruktura ve smyslu páteřní dopravy a dostupnosti periferních oblastí, a zvlášť problematika dopravy ve městech a zatížení center automobilovou dopravou. Oblast kvality života a životního prostředí je zachycena rovněž ve dvou prioritách. Důraz je kladen především na zásobování energiemi, kvalitu vodních toků a riziko povodní, dále na environmentální devastaci krajiny a krajinného rázu a nevhodné využití ploch v některých oblastech. Obdobně rozsáhlá je i problematika sociální, pro niž je v PRÚK vyčleněna samostatná priorita a část problematiky se ještě promítá v jiné prioritě (Atraktivní města). Zde je kladen důraz na sociální služby a jejich dostupnost, posílení vzdělání a kvalifikace určitých sociálních skupin a pracovních příležitostí pro ně určených. Udržitelná ekonomika a vzdělávání je zachyceno v krajském dokumentu především v souvislosti se strukturou ekonomiky v regionu, slabou aktivitou menších podnikatelů, nedostatečnou koordinací na trhu práce a nízkou vzdělaností či nevhodnou kvalifikací obyvatelstva. Všechny problémové oblasti ITI jsou obsaženy mezi hlavními prioritami.

Zásady územního rozvoje Ústeckého kraje (2011)

ZÚR ÚK je dokument specifické povahy a s úzkou vazbou na Politiku územního rozvoje ČR. ZÚK ÚK řeší především plochy, jejich využití, a prioritně se v území řídí vymezenými rozvojovými oblastmi a osami. Dokument současně zmiňuje několik priorit na území Ústeckého kraje, mezi nimiž lze nalézt průnik s problémovými oblastmi ITI. Oblast udržitelné dopravy a mobility je zachycena v prioritě Dopravní a technická infrastruktura, kde je kladen důraz shodně na propojenost, funkčnost a dostupnost celého systému. Pozornost je věnována veřejné dopravě i periferním oblastem, stejně tak i vazbě na sousední Německo. Výrazně je zmiňována oblast kvality života a životního prostředí; toto téma se prolíná ve stěžejní prioritě Životní prostředí, kde je kladen důraz na celkové zlepšení stavu a ozdravění životního prostředí, včetně revitalizací a odstraňování ekologických zátěží. Částečně je tato problematika ještě uvedena v prioritě Ochrana území před potenciálními riziky a přírodními katastrofami, kde se hovoří o protipovodňové ochraně, a v prioritě Hospodářský rozvoj, která se dotýká v tomto směru revitalizací brownfields, což lze zařadit i k dopravě, neboť dle ITI sem spadá i dostupnost průmyslových areálů. Sociální soudržnost, jako další problémová oblast ITI, nalézá shodu s prioritou Sociální soudržnost obyvatel, kde se hovoří o rozvoji a kultivaci lidských zdrojů, rozvoji vzdělanosti, kvalifikace a zlepšení sociálních podmínek. Problematika výzkumu a vývoje není v dokumentu vzhledem k jeho zaměření uvedena. Souhrnně lze uvést, že problémové oblasti ITI jsou až na předcházející poznámku ve shodě.

Krajská příloha k národní RIS 3 – Ústecký kraj (2014)

Krajská RIS3 ve své finální verzi schválené zastupitelstvem ÚK 25. 6. 2014 je zaměřena ve své návrhové části na období 2014 – 2020. Její vize jsou rozděleny do dvou klíčových oblastí změn. A: Lidské zdroje pro zvýšení inovační a technologické výkonnosti ekonomiky kraje, B: Posílení inovačních prvků regionální ekonomiky. Z tohoto jasně vyplývá, že zaměření dokumentu je úzce specializované. Problémové oblasti ITI nejsou obsaženy všechny, největší shoda je u oblasti pro udržitelnou ekonomiku – podnikatelské prostředí, vzdělávání, výzkum a vývoj. Klíčové oblasti změn Krajské RIS3 jsou zaměřeny velice specificky na dvě oblasti,

a to na vzdělávání, kvalitu absolventů, školy všeobecně, a dále na podnikatelské prostředí, inovační schopnost, transfer technologií a aplikační výzkum. Ostatní témata, jako životní prostředí, doprava či sociální soudržnost obsažena nejsou.

V Ústeckém kraji lze podle Krajské přílohy k Národní RIS3 strategii uvažovat o následujících vertikálních prioritách (budoucích doménách specializace): Produktový cyklus těžba a využití uhlí, energetika, dodavatelské obory a rekultivace, Organická a anorganická chemie a Výroba skla a porcelánu.

Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb v Ústeckém kraji na období 2016 – 2018

SPRSS ÚK na období 2016 – 2018 je rozdělen na analytickou, finanční a popisnou část. V analytické části jsou vymezeny základní socio-demografické údaje s doplněním informací o sociálních službách na území kraje. Finanční část se zabývá přechodem financování sociálních služeb ze státní úrovně na kraje v návaznosti na plánování základní sítě sociálních služeb. Popisná část definuje společné cíle v oblasti poskytování sociálních služeb společně s konkrétními potřebami vymezených regionů na území kraje. V dokumentu lze nalézt shodu s oblastí sociální soudržnosti, která je vymezena jako problémová oblast ITI. Na témata ekonomika, životní prostředí a doprava se Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb v Ústeckém kraji nezaměřuje.

Strategie regionálního rozvoje ČR 2014–2020

SRR ČR vymezuje v rámci dlouhodobé vize čtyři hlavní cíle: růstový, vyrovnávací, preventivní a institucionální. Pro každý z nich je stanovena prioritní oblast, ve kterých lze nalézt shodu s problémovými oblastmi ITI. Problémová oblast udržitelné dopravy a mobility je zachycena v rámci prioritní oblasti Regionální konkurenceschopnost, kde je kladen důraz na podporu integrace dopravních systémů, zkvalitnění a modernizaci infrastruktury. Zmíněna je rovněž modernizace energetických sítí, což se prolíná s problémovou oblastí ITI věnovanou kvalitě života – životnímu prostředí a energetice. Těžiště této oblasti je ovšem v prioritní oblasti Environmentální udržitelnost, kde se dle SRR ČR klade důraz na ochranu a udržitelné využívání zdrojů v území (odstraňování ekologických zátěží, revitalizace brownfields, snížení produkce odpadu, omezování negativních vlivů atd.), a dále na obecně na ochranu přírody a krajiny a zajištění kvalitního a bezpečného prostředí pro život (zejména v souvislosti s ochranou krajinných hodnot, prevencí před živelními pohromami atd.). Oblast sociální soudržnosti je obsažena v prioritní oblasti Územní soudržnost, jejíž podstatná část je věnována problematice sociálních služeb a podpoře integrace sociálních skupin. Oblast udržitelné ekonomiky - podnikatelského prostředí, vzdělávání, výzkumu a vývoje je obsažena v dokumentu SRR ČR ve dvou prioritních oblastech; u oblasti Regionální konkurenceschopnost se hovoří o podpoře transferu znalostí mezi výzkumem a podnikatelským sektorem, rozvoji univerzit a trhu práce. Ostatní je zachyceno u prioritní oblasti Územní soudržnost, kde je pozornost věnována podpoře inovací v podnikání, rozvoji lokální ekonomiky a zvýšení kvality pracovní síly. Lze uvést, že problémové oblasti ITI nalézají v dokumentu SRR ČR 2014 – 2020 plnou shodu.

Strategický rámec udržitelného rozvoje ČR (2010)

SRUR ČR vymezuje v kapitole 3 prioritní osy a cíle udržitelného rozvoje. Jsou koncipované komplexněji vzhledem k záběru pro celou ČR a typu dokumentu. Problémové oblasti ITI se v uvedených osách objevují vícenásobně a často se prolínají. Problémová oblast udržitelné dopravy

a mobility je zakotvena v ose Rozvoj území, kde je zmiňována především územní soudržnost, kvalita a dostupnost dopravy. Oblast kvality života a životního prostředí a energetiky se promítá do více os SRUR ČR. Obecně je zmíněna v ose Krajina, ekosystémy a biodiverzita, kde leží těžiště u témat ochrany krajiny, druhové skladby, zemědělství a adaptace na změny klimatu. Rozvoj průmyslových zón vč. brownfields apod. je zakotven do osy Rozvoj území. Energetická náročnost a požadavky na její snížení, resp. bezpečnost a energetickou efektivitu, je zahrnuta pod osu Ekonomika a inovace. Dále je problematika kvality života zachycena v ose Stabilní a bezpečná společnost, kde je znatelná vazba na širší cíle a komplexnější problémy, jako např. snižování emisí skleníkových plynů, připravenost ke zvládání bezpečnostních hrozeb apod. Tato osa je primárně koncipovaná pro problematiku sociální soudržnosti, podobně jako osa Společnost, člověk a zdraví, kam spadají témata sociálních služeb. Problémová oblast udržitelné ekonomiky – podnikatelského prostředí, vzdělávání, výzkumu a vývoje je zmíněna ve dvou osách; v ose Ekonomika a inovace a v ose Rozvoj území. Souhrnně lze konstatovat, že jsou dostatečně zastoupena témata rozvoje ekonomiky, podpory podnikání, výzkumu a vývoje, rozvoje lidských zdrojů a posilování regionální konkurenceschopnosti. Všechny problémové oblasti ITI jsou v dokumentu SRUR ČR zastoupeny.

Dohoda o partnerství pro programové období 2014-2020 ČR

DoP definuje priority financování ČR na základě nadefinovaných hlavních strategických cílů: vytvoření kvalitního podnikatelského prostředí a zajištění inkluzívní společnosti vytvářející podmínky pro plnohodnotné uplatnění všech skupin obyvatelstva. V souvislosti s tím je uvedena řada hlavních priorit pro ČR pro programové období 2014 – 2020. S problémovými oblastmi ITI byla nalezena shoda nejčastěji pro oblast udržitelné ekonomiky, podnikatelského prostředí, vzdělání, výzkumu a vývoje ve vztahu ke konkurenceschopnosti a provázanosti vědy a aplikační sféry. Relativně často je zmiňovaná sociální problematika, a to jednak v podobě zaměstnanosti ohrožených skupin, jednak v podobě začlenění sociálních skupin a prevence proti chudobě. Oblast životního prostředí má svou vlastní prioritu, ve které jsou definovány obecné zásady a směry ochrany přírody a krajiny a péče o životní prostředí s důrazem na prevenci rizik. Dohoda o partnerství zmiňuje všechny problémové oblasti ITI, ale vzhledem k celorepublikovému měřítku a zaměření dokumentu nejsou zmíněny některé problémy v tak detailní podobě, jako např. u krajů. Obecně lze říci, že nebyl nalezen rozpor a strategie ITI konkretizuje zde uvedené problémy a aplikuje je na řešené území.

Národní výzkumná a inovační strategie pro inteligentní specializaci České republiky (Národní RIS3 strategie)

Národní RIS3 strategie schválená Vládou ČR dne 18. 12. 2014 se ve své návrhové části soustředí na pět klíčových oblastí změn: Podnikání a inovace, Výzkum a vývoj, Lidské zdroje, Informační a komunikační technologie – digitální agenda, a Sociální inovace. Problémové oblasti ITI jsou zde obsaženy částečně a nerovnoměrně. Oblast udržitelné dopravy a mobility je částečně zmíněna v oblasti Podnikání a inovace, ovšem bez důrazu na dopravní infrastrukturu, převažuje spíše vazba na trh práce. Oblast kvality života a životního prostředí a energetiky v uvedeném dokumentu (jeho návrhové části) téměř zcela chybí, hovoří se pouze o konkurenceschopnosti regionu, ale je patrné, že se jedná o průřezové téma. Oblast sociální soudržnosti je v dokumentu zachycena v klíčové oblasti Sociální inovace, ale i zde se jedná především o taková témata, která souvisí především s víceúrovňovou partnerskou spoluprací v oblasti zaměstnanosti a teritoriálními faktory zaměstnanosti. Největší shodu vykazuje

oblast udržitelné ekonomiky – podnikatelského prostředí, vzdělávání, výzkumu a vývoje. Sledovaný dokument je na tuto problematiku zaměřen, což je důvodem detailního rozpracování faktorů, které jsou vázány na trh práce, inovační schopnost, přenositelnost výzkumu do praxe, rozvoj výzkumných pracovišť, kvalitu absolventů i pracovníků, apod. Dokument Národní RIS3 strategie vykazuje částečnou shodu s problémovými oblastmi ITI, které jsou pojaty komplexněji.

Strategie UJEP v Ústí nad Labem 2010–2020

Strategie UJEP popisuje strategické cíle Univerzity J. E. Purkyně v Ústí nad Labem a jejich interakci ve vztahu k jednotlivým součástem vize UJEP 2020. Vzhledem k tomu, že se jedná o specifický dokument univerzity, nelze očekávat plnou shodu s problémovými oblastmi ITI, ale spíše jejich rozpracování v dílčích tématech souvisejících se vzděláním, kvalitou absolventů a jejich uplatnění na trhu práce, a rozvoj aplikovaného výzkumu. Shoda s problémovými oblastmi ITI panuje u oblasti udržitelné ekonomiky – podnikatelského prostředí, vzdělávání, výzkumu a vývoje, kdy univerzita jednoznačně podporuje zkvalitnění výuky a zvýšení uplatnitelnosti absolventů na trhu práce, provázanost s aplikační sférou, spolupráci s průmyslem a posílení mezinárodního významu univerzity včetně mezinárodní a přeshraniční spolupráce (zejména Sasko).

Strategie ČVUT v Praze (2011)

Strategie ČVUT je zde zmíněna z důvodu existence pracoviště univerzity v Děčíně. Dokument má charakteristickou podobu popisu univerzitních cílů a plánů. Soulad se strategiemi ITI nalézáme opět jen u oblasti udržitelné ekonomiky – podnikatelského prostředí, vzdělávání, výzkumu a vývoje. ČVUT zde popisuje několik cílů, jejichž těžiště je v kvalitě vzdělání, mezinárodní spolupráci studentů i odborných týmů, inovaci studijních oborů. ČVUT rovněž podporuje základní i aplikovaný výzkum, snaží se rozšiřovat inovační potenciál, a klade důraz na transfer technologií, inovace a výzkum v aplikacích.

Aktualizace Dlouhodobého záměru vzdělávací a vědecké, výzkumné, vývojové a inovační, umělecké a další tvůrčí činnosti VŠB-TUO pro rok 2014

VŠB-TUO má svou pobočku v Mostě a v současnosti nemá jiný platný strategický dokument, než Dlouhodobý záměr. Univerzita v současnosti ovšem zpracovává nové strategické dokumenty, které ještě bohužel nejsou dokončené a zveřejněné. Podle ADZ pro rok 2013 lze uvést, že VŠB-TUO uvádí mezi hlavními cíli především posílení úlohy vědy a výzkumu a spolupráci s průmyslem, což je jednoznačně v souladu se strategií ITI. Dále je kladen důraz na přesun od kvantity ke kvalitě a otevřenost univerzity k okolí.

Dlouhodobý záměr vzdělávací a vědecké, výzkumné, vývojové a inovační a další tvůrčí činnosti Vysoké školy chemicko-technologické v Praze na období 2011 – 2015

DZ VŠCHT uvádíme z důvodu existence Výukového a studijního centra v Mostě-Velebudicích. Vzhledem k tomu, že univerzita nemá zveřejněný jiný strategický dokument, vycházíme opět z DZ, který je koncipovaný na období 2011 – 2015. VŠCHT uvádí čtyři hlavní pilíře, a to: Kvalitní vzdělání, Výzkum, vývoj a inovace, Investice, obnova majetku a efektivní financování, a Otevřenost.

Z dokumentu je patrný soulad s ITI ve stejné podobě, jako u ostatních univerzit. VŠCHT klade důraz na inovace, spolupráci s průmyslovými partnery, kvalitu absolventů a jejich uplatnění na trhu práce.

Dlouhodobý záměr rozvoje vzdělávací a vědecké, výzkumné, vývojové a inovační, umělecké a další tvůrčí činnosti Vysoké školy finanční a správní na období 2011–2015

DZ VŠFS uvádíme z důvodu existence jejího střediska v Mostě. VŠFS má k dispozici DZ na období 2011–2015, ze kterého je patrná tendence rozvoje v prioritách dle MŠMT (Kvalita a relevance, Otevřenost, Efektivita financování). VŠFS rovněž podporuje celoživotní vzdělávání a spolupráci s aplikační sférou.

Státní politika životního prostředí ČR na období 2012–2020

Mezi prioritami státní politiky (zejména priority 1.1, 1.3 a 4.1) je výrazně akcentována eliminace starých ekologických zátěží a předcházení vzniku zátěží nových. Sanace ekologických zátěží je tedy jedném z ústředních témat státní politiky ČR v oblasti životního prostředí.

Analýza potřeb revitalizace území ÚK

Analýza shrnuje hlavní informace o zanedbaných, nevyužitých a podvyužitých areálech, souhrnně o území tzv. brownfields. Již samotná existence tohoto dokumentu dokládá velký význam tématu revitalizace území vč. sanace ekologických zátěží na území ÚK. Mimoto analýza navrhuje také opatření, která byla důležitým vstupem pro tvorbu IS ÚCHA ITI, zejména pak pro prioritní oblast 2.

7.1 Přehled vizí/globálních cílů zmapovaných strategií

- **Strategický plán rozvoje města Děčín 2014–2020**
  - Děčín je ekonomicky rozvíjejícím se městem, kde se daří podnikání. Je udržovaným a bezpečným místem pro aktivní život s příjemným bydlením a širokým spektrem služeb. Jedinečná krajina s řekou Labe v blízkosti hranice s Německem umožňuje městu být centrem cestovního ruchu regionu.

- **Rámcová strategie rozvoje města Chomutov pro období 2014– 2024**
  - Chomutov je městem otevřeným pro příchod investorů s dostatkem pracovních příležitostí a dostatečným počtem kvalifikovaných pracovních sil s kvalitním dopravním systémem, dostatkem parkovacích míst a bezbariérovými přístupy k zařízením a objektům s vhodnými podmínkami pro sladění rodinného a pracovního života díky dostatečné kapacitě škol, nabídce volnočasových, kulturních a sportovních aktivit využívající hodnoty i potenciál svých obyvatel a podnikatelů vytvářející podmínky pro uspokojení potřeb občanů všech generací na území města Chomutov kromě bydlení i práci a podnikání, vzdělání, sociální služby, kulturu, sport a komunitní život.

- **Strategický plán rozvoje města Mostu do roku 2020**
  - Most je městem s fungující dopravní i technickou infrastrukturou. Poskytuje Kvalitní zázemí pro podnikání a dostatek pracovních příležitostí, je konkurenceschopným městem. Nabízí prostor pro celoživotní vzdělávání, kulturní, sportovní i společenské vyžití a pomáhá zajistit kvalitní a plnohodnotný život občanů města. Občanům jsou poskytovány profesionální služby veřejné správy vzdělanými zaměstnanci za využití nejmodernějších metod a postupů s důrazem na minimalizaci administrativní zátěže. Most může Nabídnout moderní rekreační zázemí občanům a zajímavé turistické cíle tuzemským i zahraničním návštěvníkům města. Most je harmonicky uspořádané město a příjemné místo k bydlení.

- **Strategie rozvoje města Ústí nad Labem 2015–2020**
  - Ústí nad Labem – živé město ve strategické poloze mezi Prahou a Drážďany, v malebné krajině Českého středohoří, konkurenceschopné krajské centrum s velmi dobrou dopravní dostupností, s průmyslovou tradicí i rozvojovým potenciálem, s kvalitními podmínkami pro důstojný a zdravý život všech obyvatel, univerzitní město, město sportu, vzdělávání a živé kultury, místo zajímavých turistických cílů a křižovatka dějin.

- **Program rozvoje Ústeckého kraje 2014–2020**
  - Ústecký kraj – bohatství v rozmanitosti. Specifikace rozvojové vize je provedena ve dvou oblastech představující dvě ústřední témata, která jsou pro budoucí rozvoj kraje nezbytná. Jedná se o tyto 2 pilíře vize: (a) hospodářský rozvoj provázaný s nezbytnou sociální soudržností a posílením lidského kapitálu regionu (vzájemně provázané úkoly směřující ke zvýšení hospodářské výkonnosti kraje a tím i k „restartování“ sociálně-ekonomické situace v kraji); (b) infrastruktura, vybavenost a životní prostředí (nezbytné předpoklady pro sociálně-ekonomický rozvoj kraje). Oba pilíře by měly podpořit jednak zlepšení faktické sociálně-ekonomické situace kraje, a jednak zlepšení obrazu kraje v očích jeho obyvatel, návštěvníků a investorů. Oba pilíře také sledují zlepšení životních podmínek Specifikace obou pilířů je popsána v dalším textu.

- **Zásady územního rozvoje Ústeckého kraje (2011)**
  - *Vzhledem k povaze dokumentu nejsou uvedeny vize. Uvádíme úvod ke stanovení priorit (str. 7, Příloha 1 OOP): v* rámci návrhu Zásad územního rozvoje Ústeckého kraje (ZÚR ÚK) se pro zajištění udržitelného rozvoje, dosažení cílů a úkolů územního plánování a zvýšení atraktivity kraje, stanovují dále uvedené krajské priority územního plánování. Krajskými prioritami se doplňují a konkretizují republikové priority vedené v politice územního rozvoje (PÚR) 2008. Krajské a republikové priority budou dále upřesňovány a doplněny v rámci územně plánovací činnosti obcí. Naplňování priorit územního plánování bude prováděno nástroji územního plánování.

- **Strategie regionálního rozvoje ČR 2014–2020**
  - Česká republika chce být v dlouhodobém horizontu (a) zemí konkurenceschopnou, využívající kvalitní lidské zdroje a vzdělávací, výzkumnou a inovační infrastrukturu pro rozvoj znalostní ekonomiky; (b) zemí využívající svoji geografickou polohu k prohloubení vazeb a spolupráce ve středoevropském prostoru; (c) zemí rozvíjející udržitelným způsobem pozitivní specifika jednotlivých regionů a podporující jejich vnitřní hospodářskou, sociální a environmentální soudržnost; (d) zemí s funkčními vazbami mezi venkovskými a městskými oblastmi, chránící své přírodní, krajinné a kulturní hodnoty a vhodně využívající jejich potenciál.

- **Strategický rámec udržitelného rozvoje ČR (2010)**
  - Uvedená strategická vize popisuje žádoucí stav ČR v roce 2030, kdy ČR bude společností, jejíž prosperita stojí na vzájemné vyváženosti oblasti ekonomické, sociální a environmentální. K dosažení tohoto stavu vedou navrhované prioritní osy a cíle. Tato vize dále předpokládá, že: ČR je země se stabilně se vyvíjející znalostní a post-industriální ekonomikou se snižující se materiálovou náročností, jejíž výkonnost postupně dosahuje průměru EU. Vysoký stupeň sociální soudržnosti je dán fungující ekonomikou, demokratickým politickým systémem, participací občanů na rozhodování, funkčními rodinami, efektivními a finančně udržitelnými systémy vzdělávání, zdravotní péče a sociálního pojištění, rovnováhou mezi populační dynamikou a imigrací. ČR je společností, naplňující materiální a duchovní potřeby jednotlivce při minimalizaci sociální exkluze a patologických forem sociálního chování (kriminalita, násilí na slabších, příživnictví, korupce, politický extremismus, xenofobie a rasismus). ČR je flexibilní společností, schopnou včas rozpoznat možná vývojová rizika a racionálně reagovat na neočekávané změny a zrychlující se dynamiku globálního vývoje. ČR je společností vzdělaných, odpovědných a aktivních občanů, kteří pro ekonomiku představují flexibilní a výkonné lidské zdroje a preferují zdravý životní styl a uvědomělou spotřebu. Ekonomické aktivity včetně dopravy efektivně využívají dostupné – obnovitelné i neobnovitelné – přírodní zdroje a jsou realizovány s minimálními negativními vlivy na lidské zdraví a přírodní ekosystémy. Odpovědné využívání území vytváří podmínky pro vyvážený a harmonický rozvoj obcí a regionů, který vede ke zvyšování územní soudržnosti a úrovně kvality života všech obyvatel. Zemědělská produkce, lesní a vodní hospodářství jsou dostatečně stabilní vzhledem k variabilitě globálního a regionálního klimatu. Svou zahraniční politikou se ČR řadí mezi země, které přispívají ke stabilitě v regionálním (EU) a globálním měřítku (aktivní spolupráce v OSN a dalších organizacích), čemuž odpovídá rozsah a zaměření zahraniční pomoci.

- **Dohoda o partnerství pro programové období 2014–2020 ČR**
  - Vytvoření kvalitního podnikatelské prostředí, které podpoří konkurenceschopnost ČR na evropském i globálním trhu, povede k zakládání nových podniků, zvýší inovační schopnost stávajících podniků a posílí atraktivitu ČR pro domácí a zahraniční investory. Zajištění inkluzívní společnosti vytvářející podmínky pro plnohodnotné uplatnění všech skupin obyvatelstva, zvýšení zaměstnanosti s důrazem na snížení počtu vyloučených skupin obyvatel a podpora kvalitních podmínek pro život obyvatel.

- **Krajská příloha k národní RIS 3 – Ústecký kraj (2014)**
  - Vytvoření podmínek pro tvorbu základní sítě sociálních služeb na území Ústeckého kraje v souladu se zjišťováním kvality, efektivnosti a potřebnosti sociálních služeb s cílem uspokojování potřeb uživatelů a zajištění optimální sítě služeb.

- **Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb v Ústeckém kraji na období 2016 - 2018**
  - Ústecký kraj hospodářsky roste a vytváří pracovní příležitosti pro vzdělané lidi. Tradiční průmyslové obory se modernizují, zvyšují svou přidanou hodnotu a hledají nové směry rozvoje. Zvětšuje se počet podniků, které aktivně využívají a zhodnocují znalosti a nové technologie. K tomu jim pomáhá spolupráce s posíleným regionálním výzkumem i s výzkumnými a vývojovými centry v ČR a Sasku.

- **Národní strategie inteligentní specializace ČR (Národní RIS3)**
  - Česko podnikavé, kreativní a přitažlivé pro talenty a peníze. Česko podnikavé - základem prosperity ve 21. století je podnikavý člověk, který má aktivní přístup k životu, má touhu ověřit své nápady v konkurenčním prostředí a je kvůli tomu ochotný jít do rizika – doslova „jít s kůží na trh“. Podnikaví lidé se nebojí vyrazit „za humna“, jimi vedené firmy se chtějí prosadit nejen doma, ale i na evropském či globálním trhu. Česko kreativní – abychom mohli dělat věci jinak, musíme je jinak i vidět; nejlepší cestou ke skvělým nápadům je mít spoustu nápadů; předpokladem originality je ve správný čas zapomenout co známe a základním prvkem kreativity je nebát se chyb – to je jen několik postojů charakteristických pro kreativitu. Česká společnost se naučí lépe podněcovat kreativitu a oceňovat i odměňovat úspěšné inovace. Česko přitažlivé pro talenty – talentovaný člověk je kreativní a podnikavý a má rád prostředí, kde může své nápady a aktivitu uplatnit. Podnikavé a kreativní Česko mu takové prostředí nabídne. Česko přitažlivé pro peníze – prostředí, které podněcuje kreativitu (vymýšlení nových věcí), oceňuje inovace (dělání nových věcí) a podporuje podnikavost a podnikání (přijímání rizik tržní soutěže) je současně atraktivní pro investory, a to jak domácí tak zahraniční.

- **Strategie UJEP v Ústí nad Labem 2010–2020**
  - UJEP a její vrcholové vedení chce v dlouhodobém časovém horizontu: Zvyšovat kvalitu studia a současně úroveň absolventů s důrazem na jejich uplatnění na trhu práce v EU. Zvyšovat kvalitu a kvantitu výsledků vědecko-výzkumné a tvůrčí činnosti. Zvyšovat kvalitu svých pracovníků s ohledem na jejich kvalifikaci, znalosti a dovednosti. Zvyšovat kvalitu řízení univerzity. Prohlubovat spolupráci se soukromým a veřejným sektorem. Mít pozitivní vliv na rozvoj regionu - Ústeckého kraje České republiky.

- **Strategie ČVUT v Praze (2011)**
  - ČVUT v Praze posílí své postavení významné a vyhledávané výzkumné univerzity v evropském vzdělávacím prostoru s náročným a vlídným přístupem ke studentům. V oblasti vzdělávání a vědy chce ČVUT být i nadále důstojným partnerem předním pracovištím v Evropě i ve světě, přičemž bude usilovat o prohloubení vztahu s Akademií věd ČR. Aktualizací a modernizací výuky zaměřené na tvůrčí inženýrské schopnosti chce univerzita i nadále vytvářet atraktivní studijní programy. V oblasti výzkumu a inovací chce udržet a posílit své postavení na čele spolupráce s průmyslem a veřejnou správou, vytvářet podmínky pro růst inovačního potenciálu, umělecké a další tvůrčí činnosti, transferu technologií a znalostí pro společnost. Zvýšení konkurenceschopnosti vidí ČVUT v prohloubení užší spolupráce s vybranými vysokými školami, zejména pražskými, a to až na úroveň integrace. ČVUT bude vytvářet odpovědné vědomí o nutnosti podpory technického vzdělávání a vědy a výzkumu v technických oborech.

- **Aktualizace Dlouhodobého záměru vzdělávací a vědecké, výzkumné, vývojové a inovační, umělecké a další tvůrčí činnosti VŠB-TUO pro rok 2014**
  - VŠB-TU Ostrava směřuje mezi přední české a evropské univerzity nabízející technické a ekonomické vzdělání, produkující aplikovaný i základní výzkum a zajišťující potřebný odborný poradenský, konzultační a expertizní servis průmyslu, bankovnímu i podnikatelskému sektoru včetně nabídky celoživotního vzdělání.

- **Dlouhodobý záměr vzdělávací a vědecké, výzkumné, vývojové a inovační a další tvůrčí činnosti Vysoké školy chemicko-technologické v Praze na období 2011 – 2015**

- *Dokument neobsahuje vize.* VŠCHT Praha se ve svém předkládaném dlouhodobém záměru snaží reagovat na všechna doporučení MŠMT uvedená v jeho dlouhodobém záměru. Vedle toho VŠCHT Praha reaguje i na doporučení uvedená v dalších koncepčních materiálech pro terciární vzdělávání a výzkum, vývoj a inovace a to jak tuzemské, tak i zahraniční, citované v dlouhodobém záměru MŠMT.

- **Dlouhodobý záměr rozvoje vzdělávací a vědecké, výzkumné, vývojové a inovační, umělecké a další tvůrčí činnosti Vysoké školy finanční a správní na období 2011–2015**
  - *Dokument neobsahuje vize.* DZR VŠFS na období 2011–2015 plně respektuje strategické oblasti stanovené MŠMT a v nich stanovené prioritní cíle pro oblast vysokého školství ČR: (1) Kvalita a relevance ve vztahu k úrovni výuky, výzkumné a vývojové práci, počtu studentů a jejich uplatnění v praxi, práci s absolventy jako jednu ze zásadních zpětných vazeb o jejich uplatnění, a tím celkové excelenci školy. (2) Otevřenost vysoké školy na mezinárodní úrovni a v oblasti spolupráce, internacionalizace některých procesů, na regionální úrovni ve spolupráci s významnými podniky a organizacemi a otevřenost ve vztahu k široké zainteresované veřejnosti. (3) Efektivita a financování, což na úrovni soukromé vysoké školy je základní atribut její existence při zabezpečování odpovídajících materiálních, personálních a technických podmínek, vč. rozvoje knihovny a dalších obslužných činností a pracovišť.

Tabulka 42: Přehled stěžejních priorit ITI v jednotlivých zmapovaných dokumentech

Dokument / Téma	Udržitelná doprava a mobilita	Kvalita života	Sociální soudržnost	Udržitelná ekonomika
SR ÚL	veřejná doprava, kvalita dopravy, mobilita obyvatelstva	hospodářský rozvoj města, urbánní rozvoj, revitalizace center a brownfields, protipovodňová ochrana, odstraňování ekologických zátěží, EVVO, kvalita ovzduší	sociální služby, podpora sociálního podnikání	město jako univerzitní centrum, využití potenciálu měst aglomerace
SPR MO	dopravní a technická infrastruktura	zlepšení celkové image města	vazba životního prostředí a turismu	konkurenceschopnost města, propagace investičních příležitostí, zaměstnanost
RSR CV	poloha města, kvalitní infrastruktura, napojení na centra	urbánní prostředí (hluk, odpady, prašnost, veřejná zeleň), regenerace přilehlých ploch	sociální služby, bezpečnost, zdravotní sužby	věda, výzkum vývoj v návaznosti na trh práce, příliv investorů
SRP DC	zpřístupnění ploch investorům, dostupnost průmyslových	protipovodňová ochrana	sociální služby, vzdělávání, vhodné podmínky pro bydlení	komunikace s podnikateli, kvalifikační struktura, spolupráce

Dokument / Téma	Udržitelná doprava a mobilita	Kvalita života	Sociální soudržnost	Udržitelná ekonomika
	areálů, dopravní napojení na evropskou síť			s pobočkou ČVUT, vyspělé technologie v aplikační sféře
PRÚK	infrastruktura páteřní dopravy, dostupnost periferních oblastí, doprava ve městech, zatížení center	zásobování energiemi, kvalita vodních toků a riziko povodní, environmentální devastace krajiny	sociální služby a jejich dostupnost, posílení vzdělání, kvalifikace a uplatnění sociálních skupin na trhu práce	struktura ekonomiky v regionu, posílení aktivity malých podnikatelů, koordinace na trhu práce, vzdělanost, kvalifikace
ZÚR ÚK	dopravní propojenost, funkčnost a dostupnost, vazba na periferní oblasti a Sasko	celkové zlepšení stavu a ozdravění, revitalizace, odstranění ekologických zátěží, ochrana před přírodními riziky a katastrofami, revitalizace brownfields, dostupnost průmyslových areálů	rozvoj a kultivace lidských zdrojů, rozvoj vzdělanosti, kvalifikace a sociálních podmínek	vzdělanost, kvalifikace
Krajská RIS 3	mobilita obyvatel ve vazbě na trh práce	-	-	podnikatelské prostředí, vzdělávání, výzkum a vývoj, kvalita absolventů, inovační schopnost, transfer technologií, aplikační výzkum
SPRSS ÚK	-	-	sociální bydlení, prostupné zaměstnávání, prevence sociálně – patologických jevů	-
SRR ČR	regionální konkurencesch opnost, integrace dopravních systémů, modernizace	modernizace energetických sítí, environmentální udržitelnost, udržitelné využívání zdrojů v území, revitalizace, odstraňování ekologických zátěží, ochrana před živelnými	sociální služby, integrace sociálních skupin	regionální konkurenceschop nost, podpora transferu znalostí mezi výzkumem a praxí, rozvoj univerzit a trhu práce, podpora

Dokument / Téma	Udržitelná doprava a mobilita	Kvalita života	Sociální soudržnost	Udržitelná ekonomika
	a zkvalitnění infrastruktury	pohromami, ochrana krajinných hodnot		inovací v podnikání, kvalita pracovní síly
SRUR ČR	rozvoj území, územní soudržnost, kvalita a dostupnost dopravy, rozvoj průmyslových zón	krajina, ekosystémy, biodiverzita – ochrana krajiny a druhové skladby, zemědělství, revitalizace brownfields, energetická efektivita, snižování emisí skleníkových plynů	zvládání bezpečnostních hrozeb, společnost, člověk a zdraví, sociální služby	ekonomika a inovace ve vazbě na rozvoj území, podpora podnikání, výzkumu a vývoje, lidské zdroje, regionální konkurenceschopnost
DoP	udržitelná infrastruktura, obslužnost území	obecné zásady a směry ochrany přírody a krajiny a péče o životní prostředí, prevence před riziky	zaměstnanost sociálně ohrožených skupin, začlenění sociálních skupin, prevence proti chudobě	konkurenceschopnost regionu, provázanost vědy a praxe, podpora podnikatelského prostředí
Národní RIS3	vazba dopravní dostupnosti na trh práce	-	víceúrovňová partnerská spolupráce, sociální inovace, teritoriální faktory zaměstnano-sti	konkurenceschopnost regionu, trh práce, inovační schopnost, aplikace výsledků výzkumu do praxe, rozvoj výzkumných pracovišť, kvalita absolventů i pracovníků
Strategie UJEP	-	-	-	kvalita výuky, uplatnitelnost absolventů na trhu práce, provázanost s aplikační sférou, posílení mezinárodního významu
Strategie ČVUT	-	-	-	kvalita vzdělání, mezinárodní spolupráce studentů i odborníků, inovace studijních oborů, inovační

Dokument / Téma	Udržitelná doprava a mobilita	Kvalita života	Sociální soudržnost	Udržitelná ekonomika
				potenciál, vazba na praxi, transfer technologií, inovace a výzkum v aplikacích
ADZ VŠB – TUO	-	-	-	posílení úlohy vědy a výzkumu, spolupráce s průmyslem, otevřenost a kvalita univerzity
DZ VŠCHT	-	-	-	kvalita vzdělání, důraz na výzkum a vývoj, inovace, spolupráci s průmyslem, kvalita absolventů a jejich uplatnění na trhu práce
DZ VŠFS	-	-	-	celoživotní vzdělávání, spolupráce s aplikační sférou, kvalita vzdělání
Státní politika ŽP ČR 2012–2020	-	revitalizace území, sanace ekologických zátěží	-	-
Analýza potřeb revitaliza-ce území ÚK	-	revitalizace území, resp. brownfields	-	-
ITI	**dopravní dostupnost aglomerace, lepší propojení, vazba na trh práce, dostupnost průmyslových zón, zvýšení mobility obyvatelstva, odlehčení zátěže**	**protipovodňová ochrana, rekultivace krajiny, znovuvyužití poškozených území, snižování energetické náročnosti**	**podpora sociálního bydlení, sociálních služeb a sociálního podnikání, posílení lidského potenciálu**	**zaměstnanost, konkurenceschopnost, spolupráce mezi školami a zaměstnavateli, podpora transferu technologií, výzkumu a vývoje, inovací a podnikatelského prostředí, hospodářská**

Dokument / Téma	Udržitelná doprava a mobilita	Kvalita života	Sociální soudržnost	Udržitelná ekonomika
	v centrech měst			spolupráce se Saskem

Zdroj: vlastní zpracování, 2014

STRATEGICKÁ ČÁST

8 VIZE A STANOVENÍ CÍLŮ ITI

Vize a cíle integrované strategie vycházejí ze zjištění, která vyplynula z provedených analýz, respektují vize a cíle souvisejících strategických rozvojových dokumentů a reflektují cíle stanovené na evropské úrovni, zejména uvedené v Dohodě o partnerství a v operačních programech. Vize a cíle integrované strategie zohledňují potřebu hledání a následné realizace integrovaných řešení.

8.1 Vize

Vize Integrované strategie Ústecko – chomutovské aglomerace zní:

„Ústecko–chomutovská aglomerace je urbanizovanou, ekonomicky významnou částí České republiky. Hospodářská výkonnost regionu vychází z pestré odvětvové základny a z napojení na německou ekonomiku v oblasti investic a trhu práce. Celá oblast Ústecko-chomutovské aglomerace je dobře dopravně dostupná a vnitřně propojená. Obyvatelé měst zde žijí ve zdravém životním prostředí, v bezpečí a ve zlepšených sociálních podmínkách.“

8.2 Strategický cíl

Strategický cíl je zformulován na základě hlavních závěrů analytické části a naplňuje výše stanovenou vizi. Splnění strategického cíle může být dosaženo jen současným splněním níže uvedených specifických cílů, které se týkají čtyř prioritních oblastí.

Strategický cíl zní:

„Aktivizovat lidské zdroje, zvýšit jejich mobilitu a zlepšit životní prostředí, kvalitu života a podmínky k podnikání v Ústecko-chomutovské aglomeraci jako nutný předpoklad pro udržitelný rozvoj a sociální stabilitu regionu.“

8.3 Prioritní oblasti, specifické cíle

Na základě výstupů z analytické části byly definovány 4 prioritní oblasti, které budou řešeny v rámci ITI Ústecko–chomutovské aglomerace:

- **Prioritní oblast 1: DOPRAVNÍ DOSTUPNOST a VNITŘNÍ PROPOJENOST REGIONU**
- **Prioritní oblast 2: KRAJINA a ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ**
- **Prioritní oblast 3: KONKURENCESCHOPNÁ EKONOMIKA POSTAVENÁ NA MODERNÍCH TECHNOLOGIÍCH, ZNALOSTECH a INOVACÍCH**
- **Prioritní oblast 4: SOCIÁLNÍ SOUDRŽNOST**

Každá prioritní oblast je dále rozpracována do konkrétnější úrovně specifických cílů, ke kterým jsou navázána jednotlivá opatření, jejichž prostřednictvím budou cíle naplňovány.

Vzhledem k současným podmínkám v NDÚD a s ohledem na vyjednávání s řídicími orgány operačních programů během přípravy ITI některé oblasti intervencí nebudou moci být podpořeny z operačních programů formou integrovaného nástroje v rámci územní dimenze, avšak svými synergickými vlivy jsou pro kvalitativní posun aglomerace a naplnění strategického cíle důležité. Tyto specifické cíle či opatření jsou ve stromech cílů zobrazeny šedě a nebudou zohledněny ve finančním plánu a indikátorech. Druhým důvodem zařazení některých opatření do nezávazné části je prioritizace vzhledem k potřebám a finančním možnostem.

Ke každé prioritní oblasti byl zpracován tzv. **strom cílů**, který je grafickým znázorněním struktury jednotlivých prioritních oblastí do úrovně specifických cílů a opatření:

Obrázek 10: Strom cílů - PO1

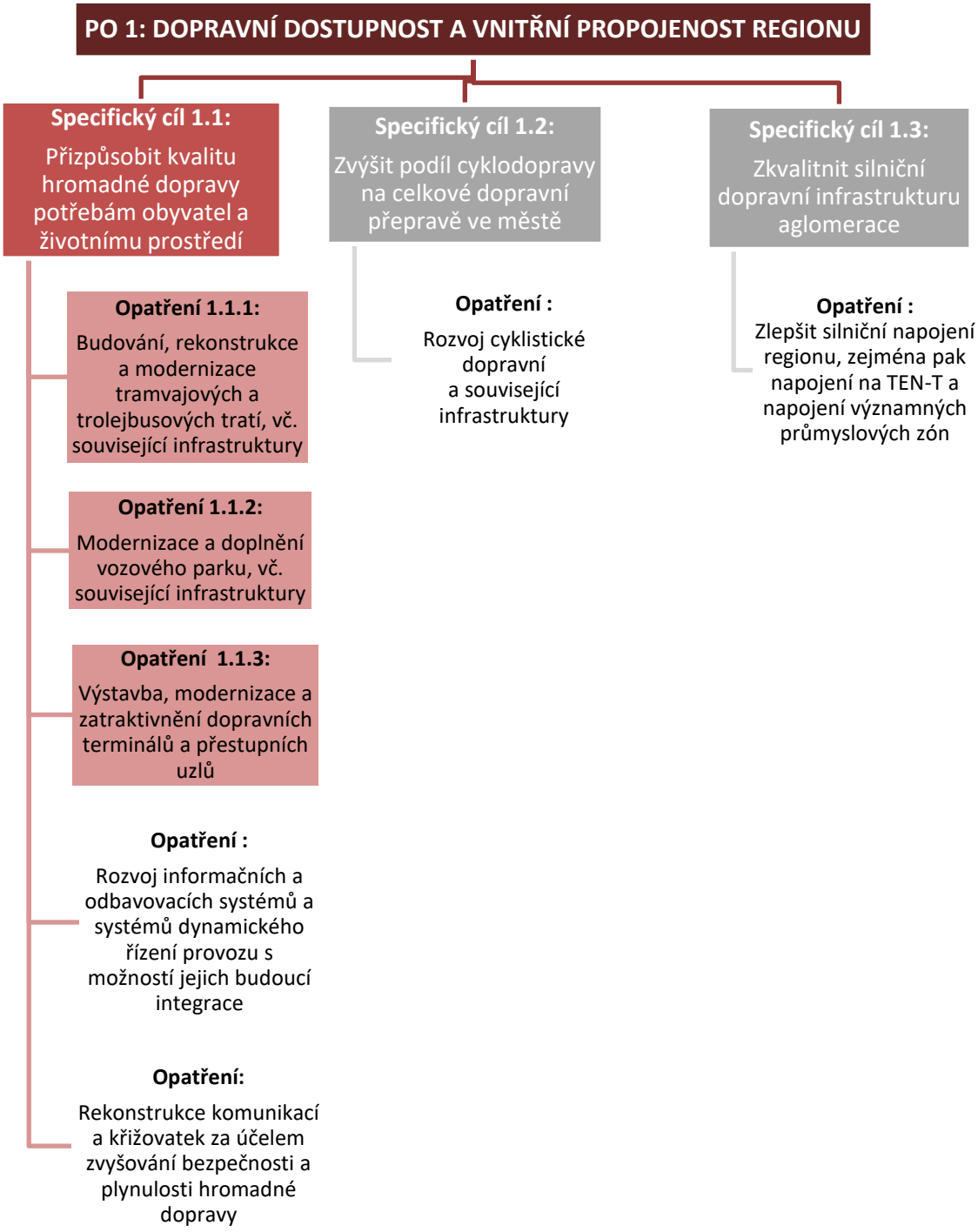

Obrázek 11: Strom cílů – PO2

Obrázek 12: *Strom cílů – PO3*

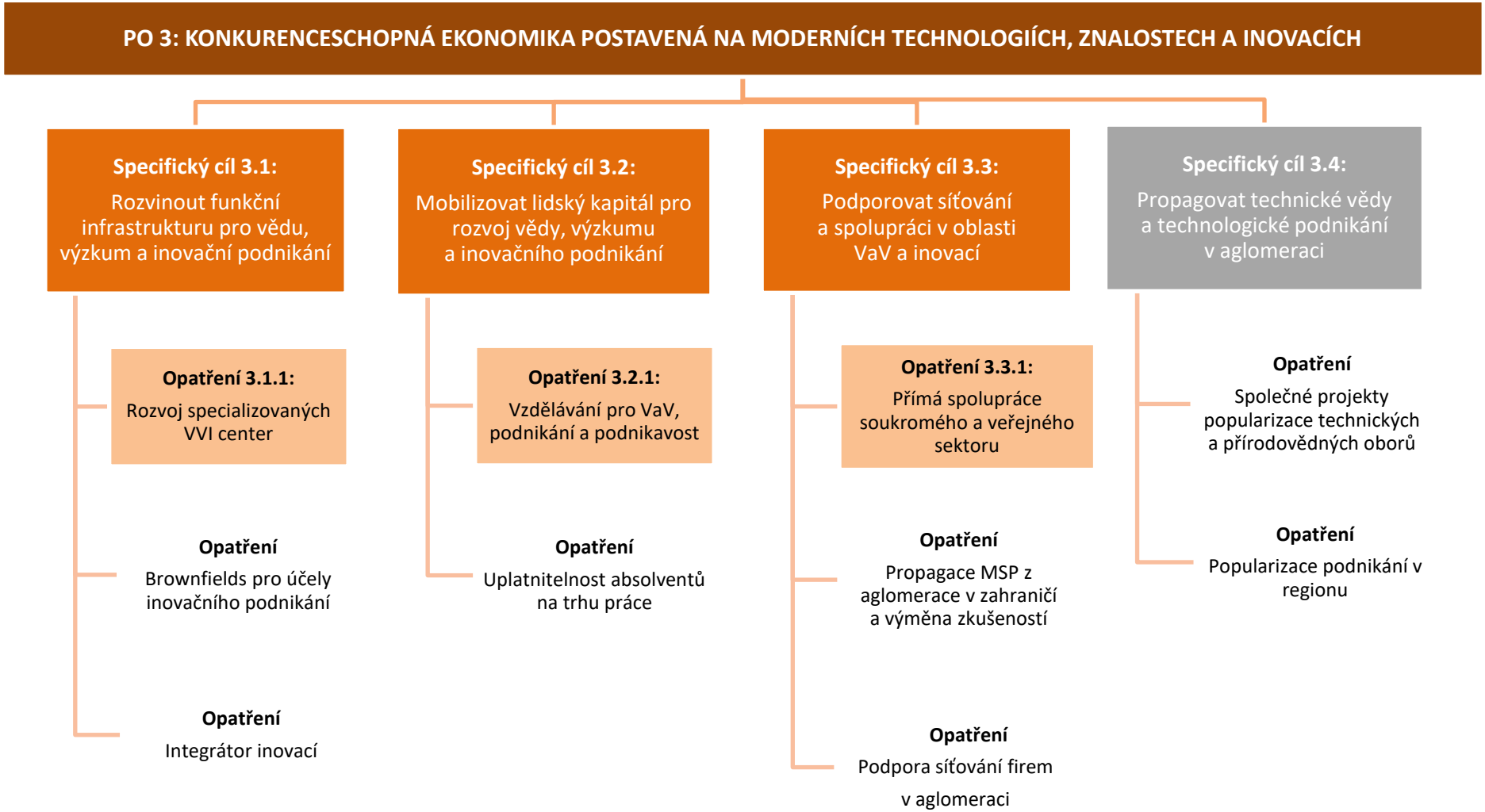

Obrázek 13: Strom cílů – PO4[52]

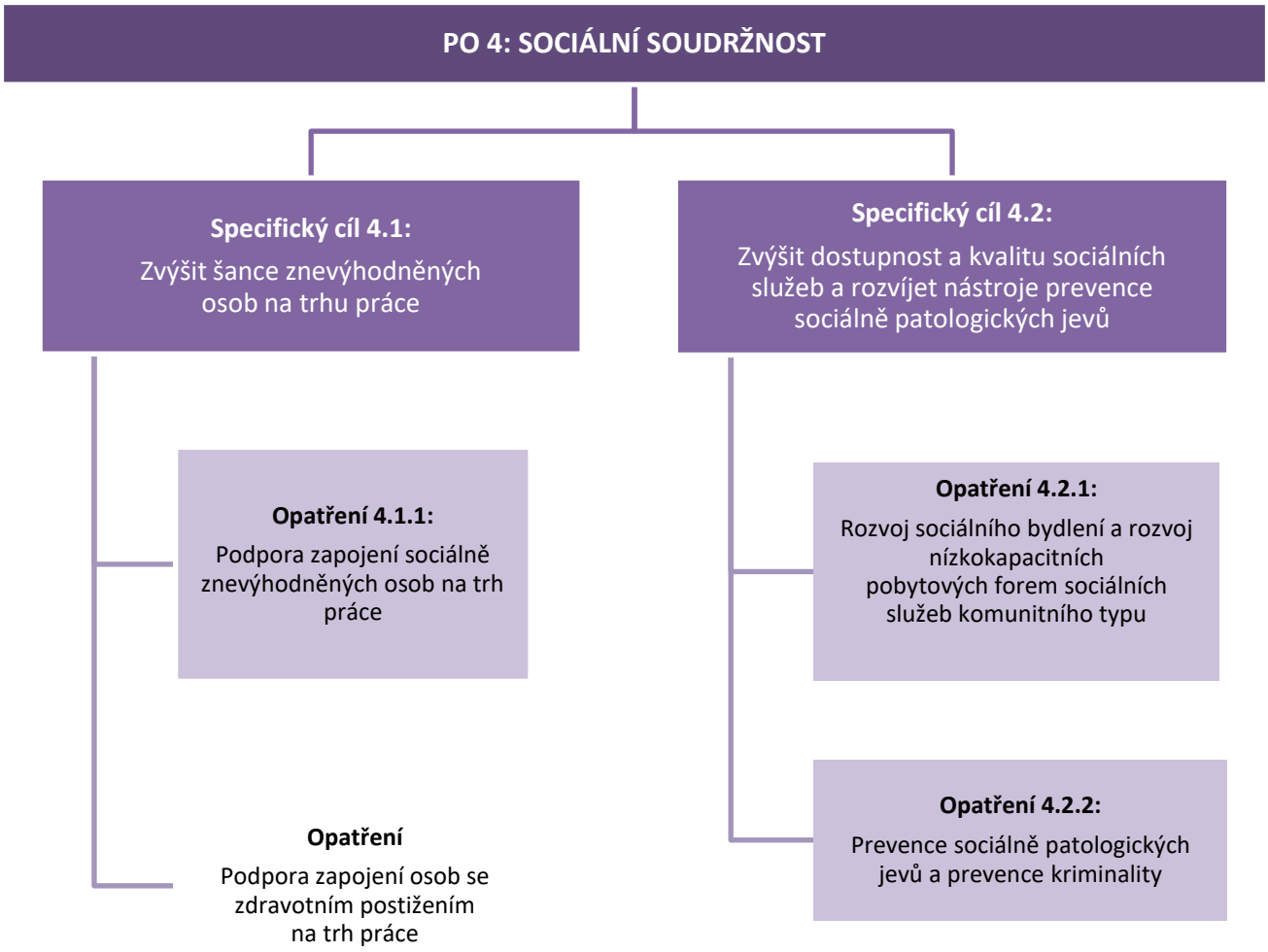

[52] Předpokládá se, že opatření realizovaná v rámci ITI budou doplňovat další aktivity realizované prostřednictvím Koordinovaného přístupu, který se bude zaměřovat výhradně na sociálně vyloučené lokality.

8.4 Provázanost cílů integrované strategie

Vstup do tržní ekonomiky v 90. letech si vyžádal **restrukturalizaci průmyslu**, což mělo negativní vliv na velké množství zaměstnanců průmyslu, kteří o svou práci přišli a začali se dostávat do **sociálních problémů**. Zároveň se pro nové obory vyžadující kvalifikovanou pracovní sílu nedostávalo odborných pracovníků, takže region začal **ve svém ekonomickém vývoji zaostávat**. Výsledkem je stále ještě narušené (i když zlepšující se) **životní prostředí**, z důvodu nekvalifikovanosti pracovních sil zaostávající ekonomika, velký počet osob bez práce, které se dostávají do sociálně tíživé situace. Nové tržní podmínky vyžadují prostupnost regionu, která nebyla dříve tak klíčová, proto původní **infrastruktura (zejména dopravní) neodpovídá dnešním potřebám**. Území je sice poměrně velkoryse pokryto různými složkami technické infrastruktury, ta však rychle zastarává a právě vzhledem ke svému rozsahu vyžaduje velmi nákladné investice směřující k její modernizaci.

Klíčem k dalšímu rozvoji je práce s lidskými zdroji. Je potřeba zabránit dalšímu prohlubování problémů sociálně vyloučených osob a nastavit preventivní opatření k tomu, aby se ostatní osoby staly sociálně vyloučenými. Pokud se je podaří udržet na trhu práce, je potřeba zvyšovat jejich kvalifikaci tak, aby se dařilo rozvíjet hospodářství aglomerace alespoň ve stejném tempu jako v ostatních regionech. K tomu je zapotřebí podporovat mobilitu pracovních sil uvnitř aglomerace i za její hranice. Podpora veřejné dopravy přitom zajistí dopravní dostupnost pracovních příležitostí pro nízkopříjmové skupiny obyvatel a povede k minimalizaci negativních vlivů dopravy na životní prostředí. Musí být podporovány takové ekonomické aktivity, které nebudou zatěžovat životní prostředí a důsledky dřívějšího environmentálně bezohledného chování je potřeba aktivně napravovat.

Obrázek 14: Provázanost cílů integrované strategie

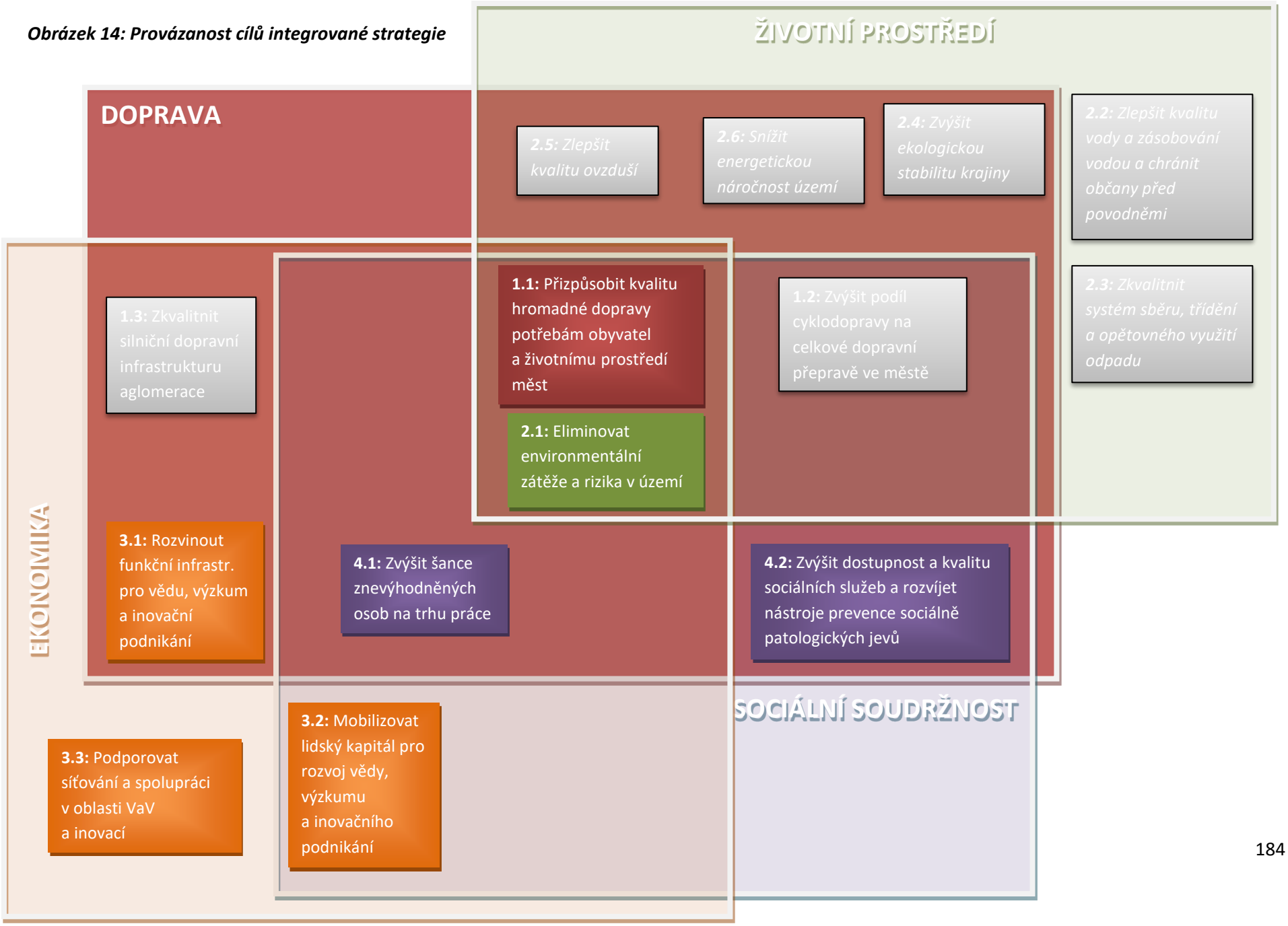

8.5 Koincidenční matice

Níže uvedená koincidenční matice ITI Ústecko-chomutovské aglomerace znázorňuje vzájemnou provázanost veškerých opatření, která budou realizována prostřednictvím územní dimenze. **Synergické efekty a kvalitativně vyšší provázanost vazeb mezi jednotlivými specifickými cíli (a samozřejmě i opatřeními) strategie budou vyplývat i z realizace individuálních projektů, které není možné financovat prostřednictvím nástroje ITI.** Vzájemná intenzita vazeb je v matici vyjádřena hodnotami 0 – 2, přičemž hodnota 0 značí žádnou vazbu, hodnota 1 značí slabou vazbu a hodnota 2 značí silnou vazbu (prokazatelná návaznost, vzájemná podmíněnost).

Popis identifikovaných vazeb

V případě **Specifického cíle 1.1 Přizpůsobit kvalitu hromadné dopravy potřebám obyvatel a životnímu prostředí** byla definována tato opatření realizovaná v rámci územní dimenze:

- Opatření 1.1.1 Budování, rekonstrukce a modernizace tramvajových a trolejbusových tratí, vč. související infrastruktury
- Opatření 1.1.2 Modernizace a doplnění vozového parku, vč. související infrastruktury
- Opatření 1.1.3 Výstavba, modernizace a zatraktivnění dopravních terminálů a přestupních uzlů

Vzájemná intenzita vazeb mezi jednotlivými opatřeními Specifického cíle 1.3 byla identifikována jako silná, vzájemně se podmiňující. Celkového kvalitativního posunu v oblasti dopravní dostupnosti a vnitřní propojenosti regionu lze dosáhnout pouze realizací výše uvedených opatření, která mají komplementární charakter (tratě vs. vozový park vs. dopravní terminály, přestupní uzly). Celkový maximálně dosažitelný kvalitativní posun v oblasti hromadné dopravy je podmíněn realizací všech výše uvedených opatření.

Zlepšení dopravní obslužnosti má pozitivní vliv také na životní prostředí a mobilitu lidských zdrojů.

V případě **Specifického cíle 2.1 Eliminovat environmentální zátěže a rizika v území** bylo definováno toto opatření realizované v rámci územní dimenze:

- Opatření 2.1.1 **Sanace ekologických zátěží na funkčně podvyužitých plochách**

Mezi předmětným opatřením 2.1.1 a opatřením 1.1.2 Modernizace a doplnění vozového parku, vč. související infrastruktury byla identifikována slabá vazba, neboť realizace obou opatření ve svém důsledku pozitivně působí na zvýšení kvality životního prostředí.

Problematika životního prostředí je vzhledem k podmínkám OP Životní prostředí omezena v ITI na jedno opatření, nicméně formou individuálních projektů budou realizována další opatření, která mají silné synergické vazby s opatřením 2.1.1.

V případě **Specifického cíle 3.1 Rozvinout funkční infrastrukturu pro vědu, výzkum a inovační podnikání** bylo definováno toto opatření realizované v rámci územní dimenze:

- Opatření 3.1.1 **Rozvoj specializovaných VVI center**

V případě **Specifického cíle 3.2 Mobilizovat lidský kapitál pro rozvoj vědy, výzkumu a inovativního podnikání** bylo definováno jedno opatření k realizaci v rámci ITI:

- Opatření 3.2.1: **Vzdělávání pro VaV, podnikání a podnikavost**

Specifický cíl 3.3 Podporovat síťování a spolupráci v oblasti VaV a inovací je pro realizaci v ITI identifikováno následující opatření:

- Opatření 3.3.1: **Přímá spolupráce soukromého a veřejného sektoru**

Mezi předmětným opatřením 3.1.1 a opatřeními 3.2.1 Vzdělávání pro VaV, podnikání a podnikavost a 3.3.1 Přímá spolupráce soukromého a veřejného sektoru byla identifikována slabá vazba vyplývající z komplementarity specifických cílů v rámci Prioritní osy 3 Konkurenceschopná ekonomika postavená na moderních technologiích, znalostech a inovacích.

V případě opatření 3.2.1 Vzdělávání pro VaV, podnikání a podnikavost byla identifikována, krom výše uvedených, i slabá vazba s opatřením 4.2.2 Prevence sociálně patologických jevů a prevence kriminality, neboť lze oprávněně konstatovat, že s rostoucí mírou vzdělanosti populace klesá sklon k výskytu sociálně patologických jevů a kriminality obecně.

V případě **Specifického cíle 4.2 Zvýšit dostupnost a kvalitu sociálních služeb a rozvíjet nástroje prevence sociálně patologických jevů** byla definována tato opatření realizovaná v rámci územní dimenze:

- Opatření 4.2.1 Rozvoj sociálního bydlení a rozvoj nízkokapacitních pobytových forem sociálních služeb komunitního typu
- Opatření 4.2.2 Prevence sociálně patologických jevů a prevence kriminality

Vzájemná intenzita vazeb mezi opatřeními Specifického cíle 4.2 byla identifikována jako silná. Obě opatření realizovaná prostřednictvím územní dimenze kvalitativně oblast sociální soudržnosti posouvají. Rozvoj sociálního bydlení a nízkokapacitních forem pobytových sociálních služeb komunitního typu jistě má pozitivní vazbu na oblast sociálně patologických jevů a prevenci kriminality. Lze předpokládat, že zajištění základního bydlení cílové skupiny má na oblast sociálně patologických jevů určitý preventivní dopad.

Obrázek 15: Koincidenční matice

Koincidenční matice ITI Ústecko – Chomutovské aglomerace		**Specifický cíl 1.1**			**Specifický cíl 2.1**	**Specifický cíl 3.1**	**Specifický cíl 3.2**	**Specifický cíl 3.3**	**Specifický cíl 4.1**	**Specifický cíl 4.2**	
		Opatření 1.1.1	Opatření 1.1.2	Opatření 1.1.3	Opatření 2.1.1	Opatření 3.1.1	Opatření 3.2.1	Opatření 3.3.1	Opatření 4.1.1	Opatření 4.2.1	Opatření 4.2.2
Specifický cíl 1.1	Opatření 1.1.1		2	2	1	0	0	0	1	1	0
	Opatření 1.1.2	2		2	1	1	0	0	1	1	1
	Opatření 1.1.3	2	2		0	0	0	0	0	0	1
Specifický cíl 2.1	Opatření 2.1.1	1	1	0		1	0	0	0	0	0
Specifický cíl 3.1	Opatření 3.1.1	0	1	0	1		2	2	0	0	0
Specifický cíl 3.2	Opatření 3.2.1	0	0	0	0	2		2	1	0	1
Specifický cíl 3.3	Opatření 3.3.1	0	0	0	0	2	2		1	0	1
Specifický cíl 4.1	Opatření 4.1.1	1	1	0	0	0	1	1		2	2
Specifický cíl 4.2	Opatření 4.2.1	1	1	0	0	0	0	0	2		2
	Opatření 4.2.2	0	1	1	0	0	1	1	2	2	

9 VAZBA NA HORIZONTÁLNÍ TÉMATA

Horizontální témata jsou průřezové oblasti, které se prolínají veškerými aktivitami, jež jsou realizovány v rámci implementace Evropských strukturálních a investičních fondů. Aby bylo možno dosáhnout udržitelného a vyváženého rozvoje regionů podpořených ESIF, jsou do realizace politiky hospodářské a sociální soudržnosti zahrnuty tři hlavní horizontální cíle:

- **rovné příležitosti a zákaz diskriminace** (odstraňování diskriminace na základě pohlaví, rasy, etnického původu, náboženského vyznání, světového názoru, zdravotního postižení, věku nebo sexuální orientace)
- **rovnost mezi muži a ženami** (rovnost mužů a žen)
- **udržitelný rozvoj** (dosahování rovnováhy mezi oblastí ekonomickou, sociální a životního prostředí)

Úsilím nositele ITI Ústecko-chomutovské aglomerace je, aby integrovaná strategie přispívala k naplňování uvedených horizontálních priorit, což se odráží jak v samotném nastavení integrované strategie, tak bude zohledněno také při jeho naplňování prostřednictvím realizace integrovaných projektů. Soulad s principy horizontálních témat uvedených v jednotlivých financujících operačních programech bude jedním z kritérií výběru projektů naplňujících vizi a cíle této strategie.

Nositel má k dispozici nástroje, které umožní toto pravidlo ohlídat. Jedním z mechanismů k zajištění rovných příležitostí je široký partnerský přístup, který zajišťuje hájení zájmů různých skupin osob, a mj. bdí nad vyloučením diskriminace. Stěžejním nástrojem k zajištění udržitelného rozvoje je proces SEA, jemuž byla integrovaná strategie podrobena.

9.1 Rovné příležitosti a zákaz diskriminace

Princip rovného zacházení a zákazu diskriminace je jedním ze základních principů českého práva, který je obsažen v ústavním pořádku a v mezinárodních úmluvách.

Princip rovných příležitostí znamená potírání diskriminace na základě pohlaví, rasy, etnického původu, náboženského vyznání, zdravotního postižení, věku či sexuální orientace. Nejvíce ohrožené diskriminací jsou v praxi osoby ohrožené sociálním vyloučením či jinak znevýhodněné nebo zranitelné, které se diskriminaci nedovedou účinně bránit. Jsou to např. cizinci, osoby se zdravotním postižením, senioři, ženy, matky s dětmi, příslušníci etnických menšin, osoby s nízkou kvalifikací, propuštění vězni či osoby drogově závislé. Tyto osoby mají ztížený přístup na trh práce, k bydlení, ke vzdělání, ke zdravotním a sociálním službám, dopravě a dalším službám a informacím o svých právech. V důsledku jejich znevýhodnění je oslabeno zastoupení a prosazování zájmů těchto osob ve veřejném životě. Zvláštně znevýhodněnou a marginalizovanou skupinou jsou Romové, kteří čelí diskriminaci na základě rasy a etnického původu a současně kumulací rizik sociálního vyloučení jako dlouhodobá nezaměstnanost, nízká kvalifikace a život v sociálně vyloučených oblastech.

Specifické cíle a opatření ITI Ústecko-chomutovské aglomerace sídelní aglomerace, ani strategie jako taková, nevytváří žádná omezení rovných příležitostí a případné diskriminace obyvatel. Naopak ITI zohledňuje podporu rovných příležitostí a vytváří vhodné podmínky pro prevenci sociálně patologických jevů a jakékoliv formy diskriminace. Celá prioritní oblast 4 Sociální soudržnost je přímo zaměřena na podporu rovných příležitostí a v podstatě se týká všech skupin uvedených výše. Vytváří příznivé podmínky pro začleňování ohrožených skupin obyvatelstva zpět do společnosti. K výstupům

ITI budou mít přístup všichni obyvatelé bez rozdílu a jeho realizace nebude mít negativní vliv na žádnou složku obyvatelstva.

S otázkou rovných příležitostí souvisí i transparentnost výběrových řízení, která musí zajistit nediskriminační přístup všem zájemcům bez ohledu na pohlaví, rasový či etnický původ, náboženství či světový názor, zdravotní postižení, věk nebo sexuální orientaci.

9.2 Rovnost mezi muži a ženami

Horizontální téma rovnost žen a mužů předpokládá čl. 7 obecného nařízení. Dle tohoto článku členské státy a Komise zajistí podporu rovnosti žen a mužů a začlenění z hlediska rovnosti pohlaví při přípravě a provádění programů.

Nositel ITI včetně veškerých subjektů zapojených do implementace ITI bude usilovat o to, aby projekty přispívaly k naplňování principu rovnosti žen a mužů všude, kde je to vzhledem k věcnému zaměření intervencí integrované strategie relevantní. Zejména prioritní oblast 4 Sociální soudržnost se dotýká téma rovnosti mužů a žen nejvíce. S určitostí lze konstatovat, že v rámci realizace ITI nebude podpořen žádný projekt, který by měl negativní vliv na rovnost mezi muži a ženami. Také samotná příprava a způsob implementace bude respektovat rovnost žen a mužů.

9.3 Udržitelný rozvoj

„Udržitelný rozvoj znamená, že je třeba uspokojit potřeby současné generace, aniž by byla ohrožena schopnost budoucích generací uspokojovat potřeby svoje. Je to zastřešující cíl Evropské unie, kterým se řídí všechny politiky a činnosti EU. Spočívá v zajištění schopnosti země udržovat život v celé jeho rozmanitosti a je založen na zásadách demokracie, rovnosti žen a mužů, solidarity, právního státu a dodržování základních práv, včetně svobody a rovných příležitostí pro všechny. Má za cíl neustále zlepšovat kvalitu života a životní podmínky na zemi pro současné i budoucí generace. Za tímto účelem podporuje dynamickou ekonomiku s maximální zaměstnaností a vysokou úrovní vzdělání, ochranu zdraví, sociální a územní soudržnost a ochranu životního prostředí ve světě míru a bezpečnosti, a to při respektování kulturní rozmanitosti.“ (Obnovená strategie EU pro udržitelný rozvoj).

Koncept udržitelného rozvoje v ČR spočívá v rovnováze tří pilířů – ekonomického (udržení vysoké a stabilní úrovně ekonomického růstu a zaměstnanosti), sociálního (sociální rozvoj respektující potřeby všech) a environmentálního (účinná ochrana životního prostředí a šetrné využívání přírodních zdrojů).

Základním národním dokumentem v této oblasti je Strategický rámec udržitelného rozvoje ČR (SRUR), který poukazuje na hlavní priority a cíle, včetně vzájemných vazeb mezi nimi, v oblasti udržitelného rozvoje. V tomto dokumentu jsou stanoveny základní principy nutné pro dosažení udržitelného rozvoje v ČR, které je nezbytné respektovat při tvorbě všech navazujících strategií a koncepčních dokumentů (princip rovnováhy tří pilířů udržitelného rozvoje, princip soudržnosti a integrace politik a řízení, princip předběžné opatrnosti, princip generační a mezigenerační odpovědnosti, princip rovných příležitostí, princip partnerství a princip mezinárodní odpovědnosti). Hlavními tématy udržitelného rozvoje nejsou pouze záležitosti životního prostředí, ale rovněž naplnění ekonomických a sociálních potřeb. Environmentální hledisko je však významným parametrem při přijímání politik, strategií a koncepcí či rozhodování o investicích. Evropské strukturální a investiční fondy jsou určeny zejména na podporu a rozvoj ekonomické a sociální oblasti za předpokladu, že jejich implementace přispěje ke zlepšení životního prostředí. Záměrem realizace ITI Ústecko-chomutovské aglomerace je přispět ke zlepšení stavu životního prostředí a udržitelný rozvoj je jeho hlavní prioritou. Prioritní oblast 2 se kompletně týká ochrany krajiny a životního prostředí. Také ostatními prioritními oblastmi se prolíná ochrana životního prostředí (v souladu se zbývajícími dvěma pilíři udržitelného rozvoje) – v prioritní oblasti 1 se jedná o rozvoj dopravy šetrné

k životnímu prostředí, v prioritní oblasti 3 o udržitelnou ekonomiku. Projekty realizované v rámci ITI povedou, umožní-li jednotlivé operační programy zařadit podporované aktivity do ITI, k odstranění územních rozdílů ve vymezeném území a celkovému harmonickému rozvoji. Žádný z projektů realizovaných v rámci ITI nebude mít negativní dopad na udržitelný rozvoj a naopak povede k jeho posílení. Zásadně tedy bude platit, že v rámci implementace integrované strategie nebudou podporovány žádné projekty, které by negativně ovlivňovaly udržitelný rozvoj.

Zjednodušenou rekapitulaci vztahu opatření ITI Ústecko-chomutovské aglomerace k horizontálním tématům znázorňuje následující tabulka.

Tabulka 43: Vztah opatření ITI Ústecko-chomutovské aglomerace k horizontálním tématům

Opatření ITI		Rovné příležitosti	Udržitelný rozvoj	Rovnost mezi muži a ženami
1.1	Přizpůsobit kvalitu hromadné dopravy potřebám obyvatel a životnímu prostředí	+	+	0
1.2	Zvýšit podíl cyklodopravy a bezpečnost v dopravě	0	+	0
1.3	Zkvalitnit silniční dopravní infrastrukturu aglomerace	0	0	0
2.1	Eliminovat environmentální zátěže a rizika v území	0	+	0
3.1	Rozvinout funkční infrastrukturu pro vědu, výzkum a inovační podnikání	0	+	0
3.2	Mobilizovat lidský kapitál pro rozvoj vědy, výzkumu a inovačního podnikání	+	+	0
3.3	Podporovat síťování a spolupráci v oblasti VaV a inovací	0	+	0
4.1	Zvýšit šance znevýhodněných osob na trhu práce	+	0	+
4.2	Zvýšit dostupnost a kvalitu sociálních služeb a rozvíjet nástroje prevence sociálně patologických jevů	+	0	+

Pozn.: 0 = neutrální vztah, + = pozitivní vztah

10 POPIS OPATŘENÍ

Obsahem této kapitoly je podrobný popis jednotlivých opatření vč. typových aktivit, které budou realizovány v rámci územní dimenze. Informace jsou s ohledem na přehlednost zpracovány do jednotné šablony.

Opatření ITI ÚCHA vycházejí z jednotlivých stromů problémů popsaných v analytické části dokumentu.

Struktura strategické části dokumentu vychází ze skutečnosti, že pouze některá z definovaných opatření jsou realizovatelná v rámci územní dimenze. Tato opatření jsou v jednotlivých stromech cílů číslována. Zbylá opatření, prostřednictvím kterých bude rovněž dosahováno vytyčených cílů, budou naplňována individuálními projekty. Tato opatření není možné v žádném případě opomenout, či je ze strategie eliminovat, neboť společně s opatřeními realizovanými v rámci územní dimenze vytváří logický celek a zásadním způsobem dotvářejí integrovanost a synergické efekty dosažených výstupů. Kapitola 26 Popis komplementárních opatření představuje souhrn veškerých opatření, která budou realizována mimo územní dimenzi, tedy prostřednictvím individuálních projektů.

V rámci Prioritní oblasti 1: **Dopravní dostupnost a vnitřní propojenost regionu** budou prostřednictvím územní dimenze realizována opatření:

- Opatření 1.1.1 Budování, rekonstrukce a modernizace tramvajových a trolejbusových tratí, vč. související infrastruktury
- Opatření 1.1.2 Modernizace a doplnění vozového parku, vč. související infrastruktury
- Opatření 1.1.3 Výstavba, modernizace a zatraktivnění dopravních terminálů a přestupních uzlů

V rámci Prioritní oblasti 2: **Krajina a životní prostředí** bude prostřednictvím územní dimenze realizováno opatření:

- Opatření 2.1.1 Sanace ekologických zátěží na funkčně podvyužitých plochách

V rámci Prioritní oblasti 3: **Konkurenceschopná ekonomika postavená na moderních technologiích, znalostech a inovacích** budou prostřednictvím územní dimenze realizována opatření:

- Opatření 3.1.1 Rozvoj specializovaných VVI center
- Opatření 3.2.1 Vzdělávání pro VaV, podnikání a podnikavost
- Opatření 3.3.1 Přímá spolupráce soukromého a veřejného sektoru

V rámci Prioritní osy 4: **Sociální soudržnost** budou prostřednictvím územní dimenze realizována opatření:

- Opatření 4.1.1 Podpora zapojení sociálně znevýhodněných osob na trh práce
- Opatření 4.2.1 Rozvoj sociálního bydlení a rozvoj nízkokapacitních pobytových forem sociálních služeb komunitního typu
- Opatření 4.2.2 Prevence sociálně patologických jevů a prevence kriminality

Tato opatření vycházejí z potřeb identifikovaných v analytické části dokumentu. Je zřejmé, že s ohledem na určené finanční limity, financovatelnost aktivit operačními programy (územní dimenze), či reálnou řešitelnost potřeb v sociální oblasti v rámci místní/krajské úrovně, není možné prostřednictvím strategie ITI saturovat veškeré identifikované potřeby v sociální oblasti v rámci zájmového území. Proto již v obrázku 7: Strom problémů – Sociální soudržnost jsou barevně vyznačeny potřeby (fialová barva), které jsou řešeny ve strategické části dokumentu.

10.1 Opatření naplňující Prioritní oblast 1: Dopravní dostupnost a vnitřní propojenost regionu

Odůvodnění integrovaného řešení v oblasti dopravy

Oblast dopravy je v Ústecko-chomutovské aglomeraci spojena se zásadními rozvojovými potřebami. Kromě zajištění kapacitní a kvalitní infrastruktury dopravy a odpovídající úrovně dopravní obslužnosti jako jednoho z předpokladů konkurenceschopnosti aglomerace mohou intervence v oblasti dopravy výrazným způsobem ovlivňovat kvalitu životního prostředí (snižování emisí škodlivin z dopravy do ovzduší) a sociální soudržnost (zajištění dopravní dostupnosti pracovních příležitostí a služeb pro osoby se sociálním znevýhodněním a zdravotním postižením). Vzhledem k potřebě koncentrace finančních prostředků jsou v rámci ITI ÚCHA plánovány intervence do oblasti veřejné (především městské) hromadné dopravy, které mohou výrazným způsobem přispět k zajišťování výše zmíněných potřeb. Klíčovým investičním projektem je modernizace rychlodráhy z Mostu do Litvínova, kde stávající stav infrastruktury limituje kvalitu spojení dvou ze šesti nejlidnatějších měst aglomerace s mezilehlým areálem chemických závodů Unipetrol, což je lokalita s jednou z největších koncentrací pracovních příležitostí v aglomeraci. Modernizace rychlodráhy je nezbytná pro udržení provozuschopnosti dráhy i zvýšení cestovní rychlosti, komfortu a plynulosti tramvajového spojení. Dalším opatřením ITI ÚCHA v oblasti dopravy je modernizace vozového parku MHD/MAD především za účelem snížení emisí vozidel, zvýšení komfortu přepravy zejména pro osoby se sníženou schopností pohybu a zlepšení provozně-ekonomických parametrů systémů MHD/MAD. Posledním opatřením je budování přestupních terminálů, které má přispívat ke zlepšení přestupních vazeb mezi jednotlivými subsystémy integrovaného dopravního systému aglomerace (kraje), a to především mezi individuální (IAD, cyklodopravou) a veřejnou městkou, příměstskou, regionální a dálkovou dopravou a tím pádem ke zvýšení atraktivity veřejné hromadné dopravy pro cestující veřejnost. Integrujícím prvkem všech zmíněných opatření je kromě obecného zvýšení kvality a atraktivity veřejné hromadné dopravy v aglomeraci především příspěvek ke snížení emisí škodlivin z dopravy i zvýšení využitelnosti hromadné

dopravy pro osoby se ztíženou schopností pohybu. Ilustrativním příkladem integrace všech tří opatření je výše zmíněná rychlodráha, kde dojde k modernizaci drážní infrastruktury, obnově vozového parku tramvají nasazovaných na rychlodráze i k vybudování přestupního terminálu mezi rychlodráhou, železnicí a autobusy v žst. Litvínov.

Opatření 1.1.1

Opatření	**Číslo**	**1.1.1**	**Název**	**BUDOVÁNÍ, REKONSTRUKCE A MODERNIZACE TRAMVAJOVÝCH a TROLEJBUSOVÝCH TRATÍ, VČ. SOUVISEJÍCÍ INFRASTRUKTURY**
Prioritní oblast	**Číslo**	**1**	**Název**	**Dopravní dostupnost a vnitřní propojenost regionu**
Specifický cíl	**Číslo**	1.1	**Název**	Přizpůsobit kvalitu hromadné dopravy potřebám obyvatel a životnímu prostředí
Cíl opatření	Cílem opatření je zvýšení atraktivity veřejné dopravy prostřednictvím budování a modernizace tratí. Díky zlepšení podmínek cestování ve veřejné dopravě dojde ke zvýšení konkurenceschopnosti veřejné dopravy a tím regulaci negativních vlivů osobní automobilové dopravy na kvalitu životního prostředí ve městech.			
Zdůvodnění opatření	V současnosti je řešený region postižen nadprůměrným znečištěním ovzduší a v různých místech je problémem i nevyhovující kapacita pozemních, zejména silničních, komunikací. Zlepšení podmínek pro využívání veřejné dopravy vede k nižším exhalacím způsobeným individuální dopravou a k omezení dopravních kongescí. V neposlední řadě vedou navrhované aktivity i ke zvýšení bezpečnosti (a to jak cestujících ve veřejné dopravě, tak i ostatních účastníků silničního provozu včetně cyklistů, chodců atd.) a v některých případech napomáhají k naplnění celkových urbanistických koncepcí (zklidnění dopravy v centrech měst, posilování pozice závislé trakce coby ekologického a kapacitního druhu přepravy atd.). Specifické problémy vykazuje trakční síť, která je v mnoha městech zastaralá a neumožňuje variabilnější trasování linek dle potřeb obyvatel.			
Rizika realizace opatření	**Nedostatečná připravenost projektů** ○ Riziko spočívá zejména v nedostatečné připravenosti alternativních projektů pro případ navýšení alokace (případně také ne-realizace či úspor u plánovaných projektů). Riziko lze snížit politickou podporou a alokací prostředků (včetně lidských zdrojů) na přípravu projektů. **Neočekávané komplikace v přípravě a realizaci projektů** ○ Velké infrastrukturní projekty obvykle provází rizika nečekaných komplikací, a to jak v průběhu přípravy, tak ve fázi realizace projektu. Mezi rizikové faktory patří např. nekvalitní projektová příprava, potíže při výběrovém řízení na zhotovitele, zpoždění či prodražení samotné stavby, apod. Komplikacím může předcházet především důsledná projektová příprava a dostatečná alokace prostředků a lidských zdrojů zadavatele na zabezpečení přípravy a implementace projektu a dozoru nad zhotoviteli projektové dokumentace i samotné stavby. **Nepříznivé legislativní podmínky k realizaci projektů (např. ve formě komplikovaných výběrových řízení)**			

	○ Dopady nepříznivého legislativního prostředí na realizaci projektů lze snížit metodickou podporou příjemců a poradenstvím zaměřeným na prevenci chyb v realizaci projektů (např. chyb ve výběrových řízeních). **Snižování atraktivity veřejné dopravy (např. v důsledku špatné koordinace a spolupráce mezi jednotlivými dopravci, spatné koordinace jízdních řádů a linkového vedení jednotlivých linek veřejné dopravy, navyšování cen jízdného, apod.)** ○ Rizika je možné snížit zapojením všech teoreticky zúčastněných subjektů (všichni dopravci a města v řešeném území i v jeho blízkém okolí) do jednání o podobě dopravní obslužnosti celého řešeného území a díky včasné informovanosti a věcné argumentaci tak zajistit vzájemnou podporu pro všechny navrhované aktivity a projekty včetně následné podpory provozu jednotlivých systémů veřejné dopravy. K tomu povede mj. plánovaná příprava Plánů udržitelné městské mobility.

Popis typových aktivit	**Aktivita**		**Zdroj financování**	
	A 1	Výstavba a modernizace tramvajové a trolejbusové infrastruktury	OPD 1.4	
Indikátory výstupu	Celková délka nových nebo modernizovaných linek metra, tramvajových tratí nebo trolejbusových tratí		km	12
	Počet nových nebo zmodernizovaných zařízení obslužné a napájecí infrastruktury městské drážní dopravy		ks	3
Vazba na další opatření	1.1.2 Modernizace a doplnění vozového parku vč. související infrastruktury 1.1.3 Výstavba, modernizace a zatraktivnění dopravních terminálů a přestupních uzlů			
Časový plán realizace	Výše uvedené aktivity v rámci tohoto opatření budou probíhat v letech 2017–2021, s možným prodloužením do r. 2022.			
Nositelé projektů	Města a dopravní podniky			
Partneři a kooperující subjekty	Ústecký kraj			
Projekty pod čarou a další okolnosti	Klíčový projekt Opatření 1.1.1. – Modernizace rychlodráhy Most – Litvínov má značnou absorpční kapacitu nad rámec přislíbené alokace. Při případném včasném navýšení alokace může dojít k rozšíření investičních aktivit projektu s pozitivním vlivem na kvalitativní parametry rychlodráhy.			

Opatření 1.1.2

Opatření	**Číslo**	**1.1.2**	**Název**	**MODERNIZACE A DOPLNĚNÍ VOZOVÉHO PARKU VČ. SOUVISEJÍCÍ INFRASTRUKTURY**
Prioritní oblast	**Číslo**	**1**	**Název**	**Dopravní dostupnost a vnitřní propojenost regionu**
Specifický cíl	**Číslo**	1.1	**Název**	Přizpůsobit kvalitu hromadné dopravy potřebám obyvatel a životnímu prostředí

Cíl opatření	Cílem opatření je zvýšení atraktivity veřejné hromadné dopravy prostřednictvím modernizace a doplnění vozového parku a zvýšení ekologické šetrnosti vozového parku. Díky zlepšení podmínek cestování ve veřejné dopravě dojde ke zvýšení konkurenceschopnosti veřejné dopravy a tím k další regulaci negativních vlivů osobní automobilové dopravy na kvalitu životního prostředí ve městech.			
Zdůvodnění opatření	V současnosti je řešený region postižen nadprůměrným znečištěním ovzduší a v různých místech je problémem i nevyhovující kapacita pozemních, zejména silničních, komunikací. Zlepšení podmínek pro využívání veřejné dopravy vede k nižším exhalacím způsobeným individuální dopravou a k omezení dopravních kongescí. V neposlední řadě vedou navrhované aktivity i ke zvýšení bezpečnosti (a to jak cestujících ve veřejné dopravě, tak i ostatních účastníků silničního provozu včetně cyklistů, chodců atd.) a v některých případech napomáhají k naplnění celkových urbanistických koncepcí (zklidnění dopravy v centrech měst, posilování pozice závislé trakce coby ekologického a kapacitního druhu přepravy atd.). Specifickým problémem je stáří vozového parku, nízký podíl nízkopodlažních vozů a také nutnost přechodu na vozy s ekologickým pohonem (autobusy na CNG, případně na jiný ekologický pohon) a šetrné k životnímu prostředí (nízkoemisní autobusy). Viz str. 92			
Rizika realizace opatření	**Nenadálé změny v projektových záměrech (počtu poptávaných vozidel) z důvodu politických/manažerských rozhodnutí, koherence se vznikajícími SUMFy, resp. SUMPy či omezených prostředků na spolufinancování projektů** ○ Riziko spočívá především v hrozbě snížení poptávky po vozidlech a tím pádem nenaplnění indikátoru výstupu. Riziko může být sníženo důsledným projednáním projektových záměrů dopravních podniků s politickou reprezentací měst, či přípravou variantních záměrů pro zvýšení absorpční kapacity. **Nepříznivé legislativní podmínky k realizaci projektů (např. ve formě komplikovaných výběrových řízení)** ○ Dopady nepříznivého legislativního prostředí na realizaci projektů lze snížit metodickou podporou příjemců a poradenstvím zaměřeným na prevenci chyb v realizaci projektů (např. chyb ve výběrových řízeních). **Snižování atraktivity veřejné dopravy (např. v důsledku špatné koordinace a spolupráce mezi jednotlivými dopravci, spatné koordinace jízdních řádů a linkového vedení jednotlivých linek veřejné dopravy, navyšování cen jízdného, apod.)** ○ Rizika je možné snížit zapojením všech teoreticky zúčastněných subjektů (všichni dopravci a města v řešeném území i v jeho blízkém okolí) do jednání o podobě dopravní obslužnosti celého řešeného území a díky včasné informovanosti a věcné argumentaci tak zajistit vzájemnou podporu pro všechny navrhované aktivity a projekty včetně následné podpory provozu jednotlivých systémů veřejné dopravy.			
Popis typových aktivit	**Aktivita**		**Zdroj financování**	
	A 1	Nákup nízkoemisních a bezemisních vozidel pro přepravu osob a související výstavba plnících a dobíjecích stanic pro nízkoemisní a bezemisní vozidla pro přepravu osob	IROP 1.2	
Indikátory výstupu	Počet nově pořízených vozidel pro veřejnou dopravu		vozidla	71
Vazba na další opatření	1.1.1 Budování, rekonstrukce a modernizace tramvajových a trolejbusových tratí, vč. související infrastruktury 1.1.3 Výstavba, modernizace a zatraktivnění dopravních terminálů a přestupních uzlů			
Časový plán realizace	Výše uvedené aktivity v rámci tohoto opatření budou probíhat v letech 2017–2021 Vzhledem k nákladnosti spolufinancování bude realizace zpravidla rozložena do delšího časového období s postupným pořizováním nových vozidel.			

Nositelé projektů	Obce a provozovatelé městské hromadné dopravy a městské autobusové dopravy
Kooperující subjekty	-
Projekty pod čarou a další okolnosti	-

Opatření 1.1.3

Opatření	**Číslo**	**1.1.3.**	**Název**	**VÝSTAVBA, MODERNIZACE A ZATRAKTIVNĚNÍ PŘESTUPNÍCH TERMINÁLŮ**
Prioritní oblast	**Číslo**	**1**	**Název**	**Dopravní dostupnost a vnitřní propojenost regionu**
Specifický cíl	**Číslo**	1.1	**Název**	Přizpůsobit kvalitu hromadné dopravy potřebám obyvatel a životnímu prostředí
Cíl opatření	Cílem opatření je zvýšení atraktivity veřejné dopravy prostřednictvím budování a modernizace přestupních terminálů. Díky zlepšení podmínek cestování ve veřejné dopravě dojde ke zvýšení konkurenceschopnosti veřejné dopravy a tím regulaci negativních vlivů osobní automobilové dopravy na kvalitu životního prostředí ve městech.			
Zdůvodnění opatření	V současnosti je řešený region postižen nadprůměrným znečištěním ovzduší a v různých místech je problémem i nevyhovující kapacita pozemních, zejména silničních, komunikací. Zlepšení podmínek pro využívání veřejné dopravy vede k nižším exhalacím způsobeným individuální dopravou a k omezení dopravních kongescí. V neposlední řadě vedou navrhované aktivity i ke zvýšení bezpečnosti (a to jak cestujících ve veřejné dopravě, tak i ostatních účastníků silničního provozu včetně cyklistů, chodců atd.) a v některých případech napomáhají k naplnění celkových urbanistických koncepcí (zklidnění dopravy v centrech měst, posilování pozice závislé trakce coby ekologického a kapacitního druhu přepravy atd.). Velkou výzvou v oblasti rozvoje hromadné dopravy v ÚCHA je urbanistické a funkční řešení dopravních uzlů a jejich blízkého okolí. Jedná se nejen o revitalizaci samotného zařízení a vybavení těchto uzlů (včetně výpravních budov), ale i řešení jejich polohy a začlenění do okolního prostředí a doplňkových funkcí (např. park and ride P+R a bike and ride B+R parkovišť) a situování služeb, které by zvýšily uživatelskou hodnotu těchto uzlů.			
Rizika realizace opatření	**Nesoulad ve spolupráci aktérů zainteresovaných do aktivit modernizace přestupních terminálů, zejména pak v případě různých vlastníků dotčených pozemků a objektů** ○ Riziko může být odstraněno koordinací spolupráce mezi dotčenými subjekty a politickou podporou příslušných záměrů. **Nedostatečná připravenost projektů k realizaci a nastavení podpory, které může limitovat některé druhy využití** ○ Riziko je možné zmírnit podporou přípravy projektů (např. zvýšenou alokací prostředků a lidských zdrojů na přípravu projektů) a metodickou a konzultační podporou příjemců zaměřenou na prevenci chyb. **Snižování atraktivity veřejné dopravy (např. v důsledku špatné koordinace a spolupráce mezi jednotlivými dopravci, spatné koordinace jízdních řádů a linkového vedení jednotlivých linek veřejné dopravy, navyšování cen jízdného, apod.)** ○ Rizika je možné snížit zapojením všech teoreticky zúčastněných subjektů (všichni dopravci a města v řešeném území i v jeho blízkém okolí) do jednání o podobě dopravní obslužnosti celého řešeného území a díky včasné informovanosti a věcné argumentaci tak zajistit vzájemnou podporu pro všechny navrhované aktivity a projekty včetně následné podpory provozu jednotlivých systémů veřejné dopravy.			
Popis typových aktivit	**Aktivita**		**Zdroj financování**	
	A 1	Výstavba a modernizace přestupních terminálů pro veřejnou dopravu.	IROP 1.2	
	Počet vytvořených parkovacích míst		parkovací místa	135

Indikátory výstupu	Počet parkovacích míst pro jízdní kola	parkovací místa	32
	Počet nových nebo rekonstruovaných přestupních terminálů ve veřejné dopravě	ks	2
Vazba na další opatření	1.1.1 Budování, rekonstrukce a modernizace tramvajových a trolejbusových tratí, vč. související infrastruktury 1.1.2 Modernizace a doplnění vozového parku vč. související infrastruktury		
Časový plán realizace	Výše uvedené aktivity v rámci tohoto opatření budou probíhat v letech 2017–2021		
Nositelé projektů	Kraje, obce, dobrovolné svazky obcí, organizace zřizované nebo zakládané kraji, organizace zřizované nebo zakládané obcemi, organizace zřizované nebo zakládané dobrovolnými svazky obcí, dopravci ve veřejné linkové dopravě na základě smlouvy o veřejných službách v přepravě cestujících dle zákona č. 194/2010 Sb.		
Kooperující subjekty	SŽDC, ČD, případně i další zainteresovaní dopravci		
Projekty pod čarou a další okolnosti	Vzhledem k omezené alokaci se předpokládá, že část nákladů na budování přestupních terminálů bude v režimu nezpůsobilých nákladů.		

10.2 Opatření naplňující Prioritní oblast 2: Krajina a životní prostředí

Odůvodnění integrovaného řešení v oblasti životního prostředí

Životní prostředí na území ÚCHA je výrazně ovlivněné lidskou činností v předchozích desetiletích. Období industrializace, rozvoje těžby hnědého uhlí a energetiky (zejména v období socialismu, ale i před ním) mělo dopad na většinu složek životního prostředí a na stav přírody a krajiny. Mezi hlavní problémy patří zhoršený stav ovzduší a povrchových vod, málo ploch kvalitní funkční zeleně v urbanizovaném území, ekologické zátěže ovlivňující kvalitu půd i vod, často vázané na brownfields, tj. na rozsáhlá území narušená např. těžbou a průmyslovou činností, která v současné době pozbyla původní funkce a nemají smysluplné využití. Z těchto důvodů je téma životního prostředí provázáno s ostatními ekonomickými i neekonomickými aktivitami probíhajícími v aglomeraci, a proto bylo zařazeno do integrované strategie ÚCHA pro uplatnění nástroje ITI jako jedna ze 4 hlavních priorit.

S ohledem na šíři problémů identifikovaných v oblasti životního prostředí a na rozsah potřebných investic integrovaná strategie předpokládá nezbytnou koncentraci finančních prostředků z různých zdrojů a nástrojů po celou dobu své platnosti (tedy do roku 2020, resp. 2022) či spíše po dobu, která platnost strategie výrazně přesahuje. Předpokladem pro vyřešení jednotlivých problémů je zapojení finančních zdrojů z evropské úrovně (zejména ESIF), národní, regionální i místní úrovně i využití soukromých zdrojů. Většina těchto zdrojů bude zapojena mimo nástroj ITI. Vzhledem k omezené alokaci z OP Životní prostředí bude samotného nástroje ITI využito pro řešení jednoho z hlavních problémů (svým rozsahem a komplexitou pravděpodobně vůbec nejdůležitějšího), kterým je výskyt ekologických zátěží ve vazbě na plochy brownfields.

Řešení problému ekologických zátěží vázaných na plochy brownfields reaguje na extrémně vysoký výskyt těchto lokalit na území ÚCHA, na nákladnost a organizační náročnost jejich řešení. Problém je částečně zmapován, ale jednotlivé pasportizace a inventarizace jsou často neúplné, vzájemně nekompatibilní, a tedy obtížně využitelné při realizaci integrovaného řešení. Vybraná území budou pasportizována a část z nich následně sanována v rámci nástroje ITI (odstranění a sanace ekologických zátěží). Mimo rámec ITI pak bude realizována regenerace a revitalizace brownfields pro podnikání i jiné účely a související propagační a vzdělávací aktivity. Podrobnější nástin řešení je uveden v popisu opatření 2.1.1.

Opatření 2.1.1

Opatření	**Číslo**	**2.1.1**	**Název**	**SANACE EKOLOGICKÝCH ZÁTĚŽÍ NA FUNKČNĚ PODVYUŽITÝCH PLOCHÁCH**
Prioritní oblast	**Číslo**	**2**	**Název**	**Krajina a životní prostředí**
Specifický cíl	**Číslo**	2.1	**Název**	Eliminovat environmentální zátěže a rizika v území
Cíl opatření	Cílem opatření je revitalizace části brownfields v území a eliminace souvisejících ekologických zátěží			
Zdůvodnění opatření	Ústecko-chomutovská aglomerace patří v rámci Česka mezi území s největší koncentrací brownfields a zejména pak starých ekologických zátěží. Problém je částečně zmapován, ale jednotlivé pasportizace a inventarizace jsou často neúplné, vzájemně nekompatibilní, a tedy obtížně využitelné při realizaci integrovaného řešení. Problém je dlouhodobě neřešen, resp. probíhají pouze parciální řešení. Revitalizace brownfields, inventarizace a odstranění ekologických zátěží patří k finančně i organizačně mimořádně náročným aktivitám. Kromě velkého objemu potřebných finančních zdrojů je potřeba také kvalitní řízení celé akce (řešení složitých majetkových vztahů, potřeba časové návaznosti průzkumných, inventarizačních, sanačních a investičních aktivit, vybavení sanovaných lokalit odpovídajícími sítěmi, nalezení vhodného investora, zohlednění plánovaných revitalizací a sanací v územně plánovací dokumentaci atd.). Z těchto důvodů je obtížné realizovat tyto aktivity pomocí individuálních projektů. Podstatou opatření je inventarizace těch brownfieldů, které mají předpoklady pro revitalizaci vč. sanace ekologických zátěží (prioritou jsou brownfieldy s výskytem ekologických zátěží, v majetku měst, obcí a dalších veřejných subjektů, brownfieldy v intravilánu měst ovlivňující podmínky pro život a podnikání v sídle), podrobný průzkum těchto lokalit a sanace ekologických zátěží, mimo rámec ITI pak také revitalizace příslušného území pro jeho další využití. Finanční alokace v rámci ITI pochopitelně nemůže vyřešit problém brownfields a ekologických zátěží v celé aglomeraci, nástroj ITI má však potenciál řešení tohoto problému urychlit, provést prioritizaci území potřebných k revitalizaci a sanacím, část těchto území skutečně revitalizovat a/nebo sanovat, ověřit tím manažerské a metodické postupy využitelné i následně atd. Zásadní v této souvislosti je využití různých finančních zdrojů na projekty, které na sebe věcně, organizačně a časově navazují. Opatření předpokládá v první fázi inventarizaci a pasportizace brownfieldů na celém území aglomerace s důrazem na ty, kde lze předpokládat ekologické zátěže. Využity přitom budou stávající pasportizace, které budou doplněny, zpřesněny, aktualizovány a rozšířeny o některé zásadní informace (např. rozsah a				

	stav ekologických zátěží). Součástí pasportizace bude i multikriteriální vyhodnocení jednotlivých brownfieldů, které se stane podkladem pro následný výběr prioritních projektů zaměřených na revitalizaci brownfields a odstranění ekologických zátěží. Důležitými kritérii budou závažnost ekologických zátěží, současné či potenciální funkční využití dané lokality, majetkové poměry, uplatnitelnost jednotlivých finančních zdrojů při revitalizaci brownfields a odstranění ekologických zátěží (věcný soulad, nositel/žadatel…) atd. Vybrané záměry pak budou realizovány s využitím OP ŽP (odstranění a sanace ekologických zátěží), mimo rámec ITI pak z OP PIK (regenerace a revitalizace brownfieldů pro podnikání), národních zdrojů (regenerace a revitalizace brownfieldů) a zdrojů místních subjektů (vlastníků příslušných nemovitostí). V závěrečné fázi implementace ITI ÚCHA bude vyhodnocena realizace jednotlivých akcí a dosažené výstupy a výsledky.
Rizika realizace opatření	**Složité majetkové vztahy** o Řešeno prioritizací území v majetku měst, obcí, příp. dalších veřejných subjektů **Nesoulad se zaměřením podpory z jednotlivých OP** o Z ESIF je v období 2014–2020 možné podpořit inventarizaci a sanaci ekologických zátěží (OP ŽP) a mimo rámec ITI revitalizaci brownfields za účelem podnikání (OP PIK). V rámci ITI budou primárně řešené brownfields prostřednictvím odstranění ekologických zátěží s předpokladem podpory z OP ŽP. Zbývající související aktivity budou realizovány z ESIF mimo nástroj ITI nebo z jiných zdrojů. **Nedostatečný zájem soukromých vlastníků o předkládání projektu** o Bude řešeno důkladnou prezentací a medializací ITI ÚCHA a především jednáním s jednotlivými soukromými subjekty. Vzhledem k množství existujících brownfieldů a ekologických zátěží (a také jejich vlastníků) v ÚCHA a objemu alokace na realizaci projektů z OP ŽP a OP PIK lze předpokládat, že zájem o předkládání a realizaci projektů přesáhne nabízený objem finanční alokace z obou zdrojů. **Nedostatečná provázanost aktivit** o Řešeno během zpracování IS ÚCHA ITI projednáním typových projektů v příslušné pracovní skupině, kde bylo v rámci možností domluveno provázání typových projektů mezi městy, resp. realizace typových projektů koordinovaně v několika územích.

	Aktivita		**Zdroj financování**
Popis typových aktivit	**A 1**	Rešerše a propojení databází dostupných inventarizací kontaminovaných lokalit, ekologických zátěží a brownfields, detailní průzkumy potenciálně kontaminovaných lokalit, u nichž není znám původce znečištění, a to včetně zpracování analýz rizik pro lokality, které reálně připadají v úvahu pro revitalizaci (ekologická zátěž, možnost budoucího ekonomického využití, umístění v urbánním prostoru atd.), a vč. hodnocení prioritizace (prioritizace se bude řídit právě především výskytem ekologických zátěží, majetkovými vztahy, naléhavostí řešení ve vztahu k obydleným lokalitám a urbanistickému rozvoji území a možnostmi budoucího využití území) – indikativní celková alokace na aktivitu A2 max. 10 mil. Kč.	OP ŽP 3.4
	A 2	Sanační zásahy u nejvážněji kontaminovaných lokalit, u nichž míra kontaminace představuje riziko pro lidské zdraví či ekosystémy a které byly v rámci aktivity A2 vyhodnoceny jako prioritní – indikativní celková alokace na aktivitu A3 cca 190 mil. Kč	OP ŽP 3.4

Indikátory výstupu	Celková rozloha sanovaných lokalit v ČR vztažená k určitému datu	m^2	32 000
	Počet zpracovaných analýz rizik	analýzy	2
Vazba na další opatření	Opatření není podmíněno jinými opatřeními v pilíři Životní prostředí. Souvisí však s opatřením 1.1.2, které je zaměřeno na obnovu vozového parku a stejně jako opatření 2.1.1 tedy přispívá ke zlepšení stavu životního prostředí. Dále má zprostředkovaný vliv na kvalitu života a sociální soudržnost území (prioritní oblast 4) a zejména na kvalitu podnikatelského prostředí (prioritní oblast 3, především opatření 3.1.1).		
Časový plán realizace	2016 – 2023		
Nositelé projektů	• Statutární města (Děčín, Most, Chomutov, Ústí nad Labem) a jejich příspěvkové organizace • Další města a obce a jejich příspěvkové organizace • Dobrovolné svazky obcí • Veřejné výzkumné instituce, vysoké školy, školy a školská zařízení (např. UJEP) • Organizační složky státu a státní agentury (např. CzechInvest) • Veřejnoprávní instituce • Podnikatelské subjekty, obchodní společnosti a družstva, podnikající fyzické osoby a další vlastníci nemovitostí • Ústecký kraj a jeho příspěvkové organizace Nestátní neziskové organizace, církve a náboženské společnosti, a jejich svazy		
Kooperující subjekty	• Ústecký kraj • MŽP • ČIŽP • CENIA • SFŽP		
Projekty pod čarou a další okolnosti	Doplňkově lze předpokládat revitalizaci brownfieldů prováděnou mimo rámec ITI z prostředků OP PIK a z finančních zdrojů mimo ESIF (národní, municipální, soukromé) a dále realizaci vzdělávacích a prezentačních aktivit, financovanou rovněž mimo rámec ITI z OP VVV.		
	Aktivita (pod čarou)		**Zdroj financování**
	A3	Technické a stavební rekonstrukce brownfieldů (bez výdajů na odstranění ekologických zátěží) a jejich přeměna na moderní podnikatelské objekty a vznik nově zrekonstruovatelných podnikatelských ploch	OP PIK 2.3
	A4	Realizace komplexních stavebně-technických opatření vedoucích k rekonstrukcím technicky nevyhovující podnikatelské nemovitostí nebo brownfieldů na podnikatelský objekt a vzniku nově zrekonstruovaných podnikatelských ploch	OP PIK 2.3

10.3 Opatření naplňující Prioritní oblast 3: Konkurenceschopná ekonomika postavená na moderních technologiích, znalostech a inovacích

Odůvodnění integrovaného řešení v oblasti ekonomiky

Prioritní osa č. 3 je zaměřena na podporu konkurenceschopné ekonomiky předmětné aglomerace. Strukturování této podpory vychází z předpokladu, že kromě přímých kapitálových intervencí do konkrétních podnikatelských záměrů a projektů jsou zásadními stimuly rozvoje konkurenceschopnosti ekonomiky **vzdělání** (především technického a přírodovědného směru) a **výzkum a vývoj směřovaný k inovacím** využitelným v podnikatelské praxi a uplatnitelným na náročném trhu. Oblast vzdělání přitom zahrnuje prakticky všechny stupně vzdělávání, i když v dané strategii ITI ÚCHA je obzvláštní pozornost věnována vzdělávání středoškolskému a vysokoškolskému, jako hlavním zdrojům absolventů uplatnitelných v technologicky orientovaných a konkurenčně schopných podnikatelských aktivitách. Výzkum a vývoj je ve strategii vnímán především jako intelektuální činnost zásobující podnikatelské prostředí (a nejen je, protože do systému jsou vtažena také města a obce) potřebnými nápady, vědeckotechnickými řešeními a sofistikovanou infrastrukturou. Proto je ve strategii kladen velký důraz na síťování především výzkumných a vzdělávacích institucí s podnikatelským prostředím.

Prioritní osa č. 3 je strukturována do 3 specifických cílů, přičemž logika a vnitřní provázanost těchto cílů vychází z následující koncepce. Aby oblast výzkumu, vývoje a inovací byla opravdovým a platným zdrojem technologických inspirací a dobře vzdělaných absolventů použitelných pro oblast podnikání, musí být sama dobře vybavena personálními zdroji, konkurenceschopným přístrojovým vybavením a další infrastrukturou na alespoň současné úrovni. A toto personální a infrastrukturní vybavení musí být základem pro výzkumné a vzdělávací projekty zaměřené na řešení reálných a skutečné aktuálních potřeb společnosti s patřičnými přesahy do oblasti podnikání.

Proto byl v rámci dané prioritní osy navržen první specifický cíl **Specifický cíl 3.1: „Rozvinout funkční infrastrukturu pro vědu, výzkum a inovační podnikání“**, který by měl být naplňován prostřednictvím opatření zaměřeného na rozvoj lokálních specializovaných center výzkumu, vývoje a inovací, tj. výzkumných nebo akademických pracovišť. Předpokládá se účinná spolupráce a dělba práce mezi těmito centry, kterých ostatně není v regionu mnoho, v každém případě zaměřená na produkci podnikatelsky aplikovatelných myšlenek a významný příspěvek ke vzdělávání zaměstnatelných absolventů. Kromě tohoto opatření přispívají k rozvoji infrastruktury ovšem ještě další aktivity, jako je rozvoj místních brownfieldů pro účely zejména technologického podnikání nebo účinná integrace inovačních aktivit.

Na první specifický cíl logicky navazuje **Specifický cíl 3.2: „Mobilizovat lidský kapitál pro rozvoj vědy, výzkumu a inovačního podnikání“,** realizovaný opatřením zaměřeným na vzdělávání pro VaV a technické a přírodovědné obory. Zde je spatřována mimořádná role regionálního středního školství a vyššího odborného vzdělávání, opět především v oblasti technického vzdělávání a přírodních věd. Specifický cíl má přímé dopady na uplatnitelnost absolventů na trhu práce.

Jak bylo již uvedeno, v rámci strategie je kladen velký důraz na informovanost všech zainteresovaných stran na jedné straně o obsahu a potenciálu technicko-přírodovědného vzdělávání, na druhé straně o možnostech a příležitostech podnikatelské aktivity člověka.

Na budoucí spolupráci hlavních aktérů rozvoje konkurenceschopnosti je pak zaměřen poslední třetí **Specifický cíl 3.3 „Podporovat síťování a spolupráci v oblasti VaV a inovací“**. Tento cíl směřuje na podporu oblasti, která má ještě řadu nedostatků. Jedná se především o přímou spolupráci soukromého a veřejného sektoru, kde existuje ještě mnoho rezerv, tak spolupráci mezi firmami samotnými (ať už formálně prostřednictvím hospodářské komory, profesních svazů nebo odborných uskupení, tak v konkrétních projektech spolupráce např. na bázi klastrů, technologických platforem nebo přímých firemních spojenectví). Sem patří i přeshraniční spolupráce a síťování, zejména pak v rámci blízkého přeshraničního styku se Saskem popř. s Polskem.

Struktura opatření prioritní osy č. 3 vznikala na základě práce a názorů členů pracovní skupiny zastupujících významné zainteresované instituce regionu. **Logická provázanost specifických cílů infrastruktura pro VaV – vzdělávání – propagace technických věd a podnikání – síťování a hospodářská spolupráce uvnitř i** vně aglomerace vytváří rámec pro realizaci konkrétních projektů, jejichž obsah a rozměr jsou buď již dobře známy (projekty center VVI vysokých škol, projekty rozvoje středních škol ve spolupráci s Ústeckým krajem) nebo jejichž ideové záměry mohou být ještě předmětem budoucích úvah a doplnění (propagace a spolupráce ve společných projektech, spolupráce veřejného a soukromého sektoru). Charakter těchto budoucích projektů bude také do značné míry ovlivněn měnícími se možnostmi podpory z veřejných zdrojů.

Opatření 3.1.1

Opatření	**Číslo**	**3.1.1**	**Název**	**ROZVOJ SPECIALIZOVANÝCH VVI CENTER**
Prioritní oblast	**Číslo**	**3**	**Název**	**Konkurenceschopná ekonomika postavená na moderních technologiích, znalostech a inovacích**
Specifický cíl	**Číslo**	3.1	**Název**	Rozvinout funkční infrastrukturu pro vědu, výzkum a inovační podnikání
Cíl opatření	Cílem opatření je dobudovaná VVI infrastruktura včetně rozvinutých služeb s důrazem na oblast udržitelnosti a vytvoření podmínek pro zatraktivnění prostředí pro vzdělávání (podpora a rozvoj infrastruktury pro uskutečňování výuky), vědecko-výzkumné a inovační aktivity včetně přilákání kvalitních pracovníků, vybudovaného funkčního prostoru pro kooperaci mezi VVI centry, komerční sférou a veřejnou sférou, ale i pro zapojení do mezinárodních VVI sítí, které dále umožní efektivně využívat. Celkově budou cílem rozsáhlejší VVI a vzdělávací aktivity, což umožní následně podnikům zvýšit vlastní produktivitu, rozšířit produktové portfolio, posílit konkurenceschopnost atp. Následným efektem bude snížení zaostávání za ostatními lokalitami a zvýšení konkurenceschopnosti aglomerace.			
Zdůvodnění opatření	Aglomerace vykazuje relativně nízkou vědecko-výzkumnou a inovační výkonnost. Mezi důvody patří nedostatečná infrastruktura, slabé zapojení klíčových subjektů do efektivní kooperace, ale i slabší personální kapacita. Ta se váže na nižší VVI vybavenost, ale i celkovou nižší atraktivitu aglomerace. Dlouhodobě je vhodné vytvořit zdravé tvůrčí prostředí, kde mohou existující i nově vznikající podniky čerpat výhody z existence VVI center. Podmínkou je postupovat v souladu s již přijatou RIS strategií, mj. v oblasti vytvoření a provozu VVI center. Výstupy VVI center mohou			

	vést ke komercionalizaci i prostřednictvím vzniku nových podniků, jejichž dosah bude nadregionální. Fungování VVI center povede také k užšímu **propojení výzkumu a vzdělávání.** Nabídka VVI by měla vést i ke změně struktury zahraničních investorů – od hledajících pouze nákladovou výhodu k hledajícím další strategická aktiva zejména ve vztahu ke kvalitě lidského kapitálu. **V tomto smyslu je navrhované opatření plně v souladu s RIS3.** Vzhledem k tomu, že v předchozím období jiné lokality relativně úspěšně vybudovaly VVI infrastruktury, avšak vyvstala otázka jejich udržitelnosti, kterou se již zabývala i vláda, dá se předpokládat, že ochota budovat další centra bude nižší a těžiště bude v úpravách, rozšíření a dobudování stávajících kapacit v závislosti na konkrétních výzkumně-vývojových dlouhodobých projektech. Ústecko-chomutovská aglomerace infrastrukturu dobudovanou nemá. Opatření tak klade důraz na komplexnost návrhů ve smyslu zajištění rozvoje aktivit a služeb vykonávaných a nabízených danými centry a vyřešení otázky udržitelnosti.
Rizika realizace opatření	**Neochota vlády (příslušného ministerstva) podpořit další rozšiřování VVI center.** Riziko lze eliminovat aktivní komunikací zástupců klíčových subjektů aglomerace ohledně objektivních potřeb regionu. Opatření a příslušné aktivity v sobě obsahují akcent na komplexnost – jsou propojeny s rozvojem služeb. Zároveň bude kladen důraz na udržitelnost. **Nedostatečné využití budovaných kapacit.** Riziko lze eliminovat důslednou projektovou přípravou vycházející z analýz vnějšího a vnitřního prostředí VVI, resp. přijetím vhodné strategie cílené na řešení předcházení nedostatečnému využití kapacit. Jako vhodné, obecně přijatelné strategie se nabízejí motivace vlastních VV pracovníků za účelem realizace vlastní VV činnosti případně síťování s organizacemi poskytujícími VV kapacity a zároveň poptávající prostorové kapacity pro VV činnost. To je ošetřeno navazujícími opatřeními 3.2.1 a 3.3.1. **Nedostatek odborníků v regionu.** Z hlediska dlouhodobého výhledu je nezbytné investovat do podpory rozvoje a výchovy vlastních VV kapacit, např. motivací studentů prostřednictvím podpor z vhodně nastavených stipendijních programů. Eliminovat nedostatek odborníků lze průběžným monitoringem dostupných VV kapacit, případně navázáním úzké spolupráce s organizacemi poskytujícími VV kapacity. Na podporu je určena aktivita A5 a opatření 3.2.1 a 3.3.1. **Veřejné zakázky.** Eliminace rizika spočívá v kvalitním projektovém řízení – obezřetném plánování, zajištění odborníků do projektových týmů, právní ochrany atd., což má oporu v aktivitě A3 a A5. **Nezájem firem o využití kapacit VVI.** Předpokladem eliminace/minimalizace rizika je vytvoření funkční sítě mezi VVI centry a aplikační sférou, což je základním principem celé prioritní osy č. 3. V tomto je nezbytné vycházet z analýzy oborů, resp. zaměřit se na progresivně rostoucí obory s velkou poptávkou po inovacích, stejně jako na podniky působící v těchto oborech nebo připravující se na vstup do nich. Na podporu je určeno opatření 3.3.1. **Konkurence VVI center v regionu.** Riziko ze své podstaty nemůže být zcela eliminováno. Při budování VVI centra je nezbytné vycházet z provedené analýzy jiných center (vnější) a analýzy vlastní konkurenceschopnosti (vnitřní). Na základě výsledků lze stanovit strategii směrování VVI centra ve smyslu zaměření VV činnosti tak, aby nedocházelo k výraznému překryvu VV činnosti s jinými centry v aglomeraci. Dalším předpokladem je zavedený monitoring trendů v odvětví a schopnost flexibilní, rychlé reakce na aktuální poptávku daných odvětví. K eliminaci rizika mohou vést i pravidelné konzultace a koordinace rozvoje se zástupci VVI center s cílem koordinovat aktivity a snížit duplicity. K tomu je možné využít již existujících struktur a komunikačních platforem.

	Aktivita		**Zdroj financování**
Popis typových aktivit	**A 1**	Budování kapacit a realizace výzkumných projektů v předaplikační fázi (Centrum vzdělávání Most – výzkumné činnosti, Centrum pokročilých chemických technologií realizovaných v Ústecko-chomutovské aglomeraci Záluží, Inovační centrum Ústí, výzkumná pracoviště UJEP).	OP VVV, 1.2

		Příprava a realizace projektů dlouhodobé spolupráce regionálních výzkumných organizací s místními technologicky orientovanými podniky v specializovaných odborných oblastech specifikovaných RIS 3 (chemie, sklářství, strojírenství…). Rozvoj služeb infrastruktury pro transfer technologií a poznatků v rámci dlouhodobé spolupráce výzkumných organizací s podniky.		
	A 2	Příprava a realizace mezinárodních výzkumných projektů včetně vzniku mezioborových a mezinárodních týmů - např. definování společné výzkumné agendy, budování konsorcia v přímé souvislosti s přípravou projektů apod. Posílení orientace výzkumu na společenské výzvy a dle specializací RIS3 (chemie paliv a silikátů, povrchy a nanovrstvy, materiálový výzkum, biomedicínský výzkum).	OPVVV, 1.2	
Indikátory výstupu	Počet rozšířených či modernizovaných výzkumných pracovišť		infrastruktura	3
Vazba na další opatření	3.2.1 Vzdělávání pro VaV, podnikání a podnikavost 3.3.1 Přímá spolupráce soukromého a veřejného sektoru 4.1.2 Podpora zaměstnávání osob s kumulovaným sociálním znevýhodněním			
Časový plán realizace	Opatření se bude realizovat v průběhu období 2017-2021			
Nositelé projektů	Instituce vyššího vzdělávání (VŠB, UJEP, VŠCHT,…), výzkumné organizace			
Kooperující subjekty	CzechInvest, Krajská hospodářská komora Ústeckého kraje, Okresní hospodářské komory, Hospodářská a sociální rada Ústeckého kraje, Asociace malého a středního podnikání ČR Asociace inovačního podnikání ČR, Česká inovace o.p.s., JIC, RRA, TA ČR, Ústecký kraj, města aglomerace ÚCHA, firmy aglomerace, neziskové organizace aglomerace.			
Projekty pod čarou a další okolnosti	-			

Opatření 3.2.1

Opatření	**Číslo**	**3.2.1**	**Název**	**VZDĚLÁVÁNÍ PRO VAV, PODNIKÁNÍ A PODNIKAVOST**
Prioritní oblast	**Číslo**	**3**	**Název**	**Konkurenceschopná ekonomika postavená na moderních technologiích, znalostech a inovacích**
Specifický cíl	**Číslo**	3.2	**Název**	Mobilizovat lidský kapitál pro rozvoj vědy, výzkumu a inovačního podnikání

Cíl opatření	Cílem opatření je rozvoj vzdělávacích podmínek, které podpoří ekonomickou konkurenceschopnost regionu. Zvyšování konkurenceschopnosti ekonomiky je proces, který je mimo jiné podmíněn rozvojem podnikání založeného na inovacích a výsledcích výzkumu a vývoje a fungujícím trhu práce. Fundamentálním předpokladem obojího je zvyšování kvality vzdělávání už na středním stupni (popř. na stupni vyššího odborného vzdělávání), zejména v přírodních a technických vědách. Proto je předmětem řešení ITI ÚChA z prostředků IROP akcentována oblast středoškolského vzdělávání.			
Zdůvodnění opatření	Podnikatelská aktivita je v regionu nízká. Podpora konkurenceschopnosti, začínající už mj. vzděláváním k podnikavosti, by umožnila větší ekonomickou diverzifikaci a rozvoj regionální a lokální ekonomiky. Z tohoto hlediska je nezbytné provést několik zásadních investic do infrastruktury středních škol (výstavba, stavební úpravy, pořízení vybavení) a do rozvoje klíčových kompetencí v oblastech technických a řemeslných oborů, přírodních věd a digitálních technologií a vytváření podmínek pro přípravu mladých aktivních absolventů použitelných v podnikatelské sféře už na střední úrovni vzdělávání zejména v oblastech průmyslového vzdělávání (konkrétně např. ve strojírenských a elektrotechnických oborech).			
Rizika realizace opatření	**Neochota ke spolupráci ze strany regionálních subjektů.** Podpora podnikání ve vazbě na výzkum a vývoj má ještě své rezervy. Na strategické i proklamativní úrovni tato podpora sice existuje, ale v případě konkrétních projektů na uplatnění absolventů je již slabší, což je dáno mj. zvýšením finančních nároků na takovou podporu. **Malá ochota ke vzdělávání ze strany cílové skupiny** (studentů středních škol a VOŠ) První z rizik bude ještě dlouho problémem a pomine teprve tehdy, kdy dojde k adekvátnímu rozvoji vzdělávací infrastruktury a navýšení počtu malých a středních podniků jako motivace pro budoucí pracovní uplatnění. Rizika bude možné snížit (ne zcela eliminovat) právě zavedením níže uvedených aktivit. V zájmu úspěšné realizace dojde automaticky ke spolupráci dosud nespolupracujících subjektů, které budou mít společný cíl, a zároveň lze očekávat, že vhodnou motivací dojde k většímu zapojení cílové skupiny do vzdělávacích aktivit.			
Popis typových aktivit	**Aktivita**		**Zdroj financování**	
	A 1	Nastavení podmínek pro vzdělávání v technických oborech formou **investic do infrastruktury středních škol** (výstavba, stavební úpravy, pořízení vybavení) a pro podporu rozvoje klíčových kompetencí v oblastech technických a řemeslných oborů, přírodních věd a digitálních technologií. Vytváření podmínek pro přípravu mladých aktivních absolventů použitelných v podnikatelské sféře už na střední úrovni vzdělávání (schopnosti technického myšlení – pořízení vybavení v oblasti technických oborů) v oblastech průmyslového vzdělávání ve strojírenských a elektrotechnických oborech.	IROP 2.4	
Indikátory výstupu	Počet podpořených vzdělávacích zařízení		zařízení	2
Vazba na další opatření	3.1.1 Rozvoj specializovaných VVI center			
Časový plán realizace	Harmonogram celého opatření 2016-2020			
Nositelé projektů	Ústecký kraj, regionální vzdělávací instituce (zejména střední školy).			
Kooperující subjekty	Instituce působící ve VaV, regionální podniky – především MSP, osoby se zájmem a předpoklady k podnikání, Krajská hospodářská komora Ústeckého kraje, Okresní			

	hospodářské komory ÚK, instituce vyššího vzdělávání (VŠB, UJEP, VŠCHT,…), CzechInvest, Hospodářská a sociální rada Ústeckého kraje, Úřad práce ČR, subjekty realizující Pakt zaměstnanosti Ústeckého kraje. Ústecký kraj, města a obce okresů Děčín, Chomutov, Louny, Most, Teplice, Ústí nad Labem, Severočeské sdružení obcí.
Projekty pod čarou a další okolnosti	-

Opatření 3.3.1

Opatření	**Číslo**	**3.3.1**	**Název**	**PŘÍMÁ SPOLUPRÁCE SOUKROMÉHO A VEŘEJNÉHO SEKTORU**
Prioritní oblast	**Číslo**	**3**	**Název**	**Konkurenceschopná ekonomika postavená na moderních technologiích, znalostech a inovacích**
Specifický cíl	**Číslo**	3.3	**Název**	Podporovat síťování a spolupráci v oblasti VaV a inovací
Cíl opatření	Cílem tohoto opatření je zintenzivnění dlouhodobé spolupráce výzkumných organizací s aplikační sférou, a to zejména podnikovou a posílení orientace výzkumu na společenské výzvy v souladu s prioritními oblastmi stanovenými v RIS3. Mimo jiné jde o dosažení stavu, aby města a veřejnost lépe vnímala výzkumné a vývojové aktivity, podporovala lokální podnikání a aby místní podnikatelé využili lokálních výhod svého podnikání. Posun aktuálního stavu spočívá v tom, že budou vytvořeny společné struktury a platformy pro vzájemnou spolupráci, společný přístup pro získávání kvalifikovaných zaměstnanců a vtažení vzdělávacích institucí, stimulován pozitivní vliv podnikatelské a výzkumné sféry na veřejný život apod.			
Zdůvodnění opatření	Dlouhodobým problémem je nedostatečné propojení soukromého a veřejného sektoru – vzájemná informovanost, společné postupy, obapolná podpora, využití společného potenciálu. V mnohých obcích je patrná existence výzkumně vývojového, municipálního a podnikatelského prostředí víceméně nezávisle paralelně vedle sebe, aniž by se tyto světy příliš ovlivňovaly nebo si napomáhaly. V extrémních případech lze pozorovat i určitou nevraživost. Tento trend je třeba zvrátit směrem ke vzájemné, vzájemně výhodné spolupráci. Podnikatelé v obci mohou realizovat a financovat projekty s využitím výsledků výzkumu a vývoje, které budou mít synergické přesahy ve prospěch obce, na druhé straně obce mohou být inspirátory a zadavateli projektů, které přinesou prospěch (a tím je míněno nejen zakázky) místnímu podnikání.			
Rizika realizace opatření	**Neochota soukromých a veřejných subjektů ke spolupráci**. Zejména komunikační bariéry mezi orgány místní správy a technologicky orientovanými podniky mohou oslabovat potenciál pro tvorbu společných projektů. Také slabé vazby mezi regionálními výzkumnými institucemi a rychle se rozvíjejícími „smart“ firmami mohou znesnadňovat vytváření mezioborových partnerství. Opatření: podmínění finanční podpory spoluprací. **Nedostatek společných témat**. Riziko souvisí s předchozím rizikem. Špatná komunikace a a neochota k vytváření partnerství může vést k neschopnosti vyhledávat a formulovat správné cíle a vytvářet společné projekty zaměřené na jejich řešení. Opatření: dlouhodobá, cílená a systematická vzájemná informovanost a společné plánování.			
	Aktivita			**Zdroj financování**

Popis typových aktivit	**A 1**	Společné aktivity zaměřené na podporu podnikání směrovaného na naplňování cílů RIS3 a transferu výsledků před-aplikačního výzkumu do podnikatelské sféry, propojení konkrétních specializovaných vzdělávacích a výzkumně vývojových institucí, týmů a výukových programů s podniky na bázi meziměstské spolupráce členů ITI a mezioborových partnerství na principech Smart-Community (výzkumné projekty zaměřené na vytváření kvalitní infrastruktury pro život člověka a poskytování kvalitních veřejných služeb s návazností na společenské výzvy). Před-aplikační výzkum a demonstrace v oblasti témat Smart City.	OP VVV 1.2	
Indikátory výstupu	Počet podniků spolupracujících s výzkumnými institucemi		podniky	3
Vazba na další opatření	3.1.1 Rozvoj specializovaných VVI center 3.2.1 Vzdělávání pro VaV, podnikání a podnikavost			
Časový plán realizace	Harmonogram celého opatření 2017-2020			
Nositelé projektů	Subjekty, které budou uvedené aktivity aktivizovat a realizovat (vysoké školy)			
Kooperující subjekty	Municipality (DC, CV, MO, TP, ÚL), další subjekty zapojené do řízení a implementace RIS3 (OHK, sdružení podniků, profesní svazy), podniky, střední a základní školy.			
Projekty pod čarou a další okolnosti	• Osvěta v oblasti nových metod a forem výuky, zejména badatelsky orientovaného vyučování, zvýšení popularity technických a přírodovědných oborů a přilákání technických talentů. • Efektivní popularizace přírodovědných a technických oborů prostřednictvím publicity úspěšných výsledků výzkumu a vývoje v oblasti přírodních a technických věd s cílem dlouhodobě aktivovat zájem studentů a absolventů o přírodovědná a technická studia. • Podpora spolupráce škol s firmami.			

10.4 Opatření naplňující Prioritní oblast 4: Sociální soudržnost

Odůvodnění integrovaného řešení v sociální oblasti

Intervence v sociální oblasti Ústecko-chomutovské aglomerace do značné míry podmiňuje celkový udržitelný socioekonomický rozvoj zájmového území. Ústecko-chomutovská aglomerace se v této oblasti vyznačuje zejména vysokou mírou sociálního vyloučení (žije zde nejvyšší počet sociálně vyloučených obyvatel mezi aglomeracemi ČR), jejíž historický původ je spjatý s poptávkou po nekvalifikované pracovní síle uplatnitelné v místním těžkém průmyslu a stavebnictví. Fenomén sociálního vyloučení v aglomeraci je determinován zpravidla příslušníky romského etnika.

Je zřejmé, že řešení problémů a potřeb v sociální oblasti zájmového území, není reálné saturovat pouze implementací jedné, finanční alokací značně omezené, strategie typu ITI, nýbrž se musí jednat o komplex intervencí realizovaných zejména z národní úrovně, ale i úrovně krajské a místní.

Navrhované intervence v sociální oblasti, a jejich důsledky, jsou vzájemně provázané a spolu s intervencemi definovanými v ostatních prioritních osách dokumentu přinesou pozitivní posun v míře, jakou lze od strategie tohoto typu očekávat.

Prioritní osa 4 Sociální soudržnost cílí (z hlediska intervencí uplatnitelných v rámci územní dimenze) prostřednictvím tří opatření na oblasti sociálně znevýhodněných osob a jejich uplatnění na trhu práce, rozvoj sociálního bydlení, rozvoj nízkokapacitních pobytových forem sociálních služeb a prevenci sociálně patologických jevů a prevenci kriminality. Je zjevné, že tato opatření z pohledu vytyčených cílů působí komplementárně a společně s ostatními opatřeními strategie vytváří reálné synergické efekty. Vzhledem k tomu, že oblast sociální soudržnosti je v zájmovém území ve srovnání s ostatními aglomeracemi ČR naprosto specifická a v řadě parametrů z průměru vybočující, je implementace integrované strategie (integrovaného řešení) bezesporu relevantní.

Opatření 4.1.1

Opatření	**Číslo**	**4.1.1**	**Název**	**PODPORA ZAPOJENÍ SOCIÁLNĚ ZNEVÝHODNĚNÝCH OSOB NA TRH PRÁCE**
Prioritní oblast	**Číslo**	**4**	**Název**	**Sociální soudržnost**
Specifický cíl	**Číslo**	4.1	**Název**	Zvýšit šance znevýhodněných osob na trhu práce
Cíl opatření	Hlavním cílem opatření je umožnit osobám s kumulovaným sociálním znevýhodněním zapojit se na trh práce a udržet se na něm. Zavedení koordinovaného přístupu při spolupráci jednotlivých aktérů na regionálním trhu práce umožní vzájemnou provázanost jednotlivých programů, projektů a opatření, zlepší informovanost mezi aktéry a díky synergickému efektu bude mít větší dopady na cílovou skupinu. V rámci zajištění komplexních poradenských služeb pro osoby s kumulovaným sociálním znevýhodněním je nezbytné provázat sociální služby s veřejnými službami zaměstnanosti, aby se zabránilo sociálnímu vyloučení cílové skupiny. Systém prostupného zaměstnávání umožní cílové skupině postupné začlenění na trh práce (od aktivizačních opatření přes dotovaná pracovní místa a uplatnění v integračních sociálních podnicích až po			

	uplatnění na volném trhu práce včetně možného sebezaměstnání – při realizaci budou využity nástroje v souladu s podporovanými aktivitami v příslušné výzvě ŘO). Při vzniku nových pracovních míst je třeba podporovat zejména malé a střední podniky včetně sociálních podniků, které jsou zvláště vhodné pro uplatnění osob s kumulovaným sociálním znevýhodněním. Projekty zaměřené na prostupné zaměstnávání budou v území koordinovány taky, aby nekolidovaly s projekty realizovanými krajem či úřadem práce.
Zdůvodnění opatření	Sociálně znevýhodnění patří obecně mezi skupiny vystavené zvýšenému riziku nezaměstnanosti, zejména pak dlouhodobé nezaměstnanosti. Pracovní trh neposkytuje pouze ekonomickou dimenzi, ale má také řadu sociálně psychologických účinků. Vyloučení z pracovního trhu má dvě dimenze: vysoký podíl ekonomicky neaktivních a vysoký podíl nezaměstnaných. Míra nezaměstnanosti v regionu převyšuje republikový průměr, přičemž se zvyšuje podíl dlouhodobě nezaměstnaných osob. Dlouhodobá nezaměstnanost je spojena se ztrátou pracovních návyků, závislostí na dávkových systémech, nelegálním zaměstnáváním, zadlužeností, chudobou a ohrožením sociálním vyloučením. Dopady na státní rozpočet jsou značné – „Analýza nákladů veřejných rozpočtů na středního nezaměstnaného“[53] uvádí, že střední nezaměstnaný stál v roce 2009 veřejné rozpočty 108 130 Kč za 5 měsíců. Měsíční náklady pro veřejné rozpočty tedy vychází na 21 626 Kč. Z výsledků studie vyplývá, že z pohledu veřejných rozpočtů se státu vyplatí podporovat tvorbu pracovních míst pro dlouhodobě nezaměstnané a osoby se sociálním znevýhodněním. Obdobně z „Průběžné dlouhodobé evaluace účinků podpory OP LZZ na cílové skupiny programu“[54] vyplývá, že je vhodné více investovat do vzniku nových a zachování stávajících pracovních míst, podporovat sociální podnikání a provázat integrační projekty s projekty zaměstnanosti.
Rizika realizace opatření	**Nedostatek partnerů pro realizaci opatření** ○ Riziko bude eliminováno tím, že již v přípravné fázi bude mapován trh potenciálních zaměstnavatelů a zároveň bude analyzována cílová skupina, resp. jednotlivé kategorie cílových skupin. **Nedostatek finančních prostředků na předpokládané aktivity** ○ Riziko bude eliminováno relativně přesným expertním odhadem finanční náročnosti zvolených aktivit a jejich uvedením do ITI, který by měl poskytnout určitou jistotu při plánování aktivit a pro zajišťování finančních zdrojů na jejich realizaci. **Neochota zaměstnavatelů zaměstnávat cílovou skupinu.** ○ Riziko bude eliminováno zajištěním poradenských služeb a pracovní asistence ze strany NNO a ÚP ČR. **Neochota cílové skupiny ke spolupráci, nízká motivace k přijetí zaměstnání a udržení se v něm** ○ Riziko bude eliminováno zintenzivněním sociální práce, realizací motivačních a aktivizačních programů a dále v případě potřeby zajištěním pracovní asistence na pracovišti. Výběr účastníků do programu prostupného zaměstnávání bude prováděn za účasti ÚP ČR, zaměstnavatelů a NNO.

	Aktivita		**Zdroj financování**
Popis typových aktivit	**A 1**	Zajištění podmínek pro přípravu na práci a pracovní uplatnění sociálně znevýhodněných osob (Infrastruktura pro dostupnost a rozvoj soc. služeb uvedených v zákoně č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů).	IROP 2.1
	A 2	Soubor projektů zaměřených na prostupné zaměstnávání v Ústecko-chomutovské aglomeraci	OPZ 1.1

[53] http://www.ceske-socialni-podnikani.cz/images/pdf/studie_cena_nezamestanosti.pdf
[54] http://www.esfcr.cz/folder/5023/

Indikátory výstupu	Celkový počet účastníků	účastníci	587
	Počet poskytovaných druhů sociálních služeb	projekty	5
	Počet podpořených zázemí pro služby a sociální práci	zázemí	16
Vazba na další opatření	Opatření 4.1.1 je kompatibilní s opatřením 4.2.1 a 4.2.2		
Časový plán realizace	A1: 2017–2021 A2: 2016–2021		
Nositelé projektů	Statutární města a města NNO Severočeské sdružení obcí a jeho organizace Církve a církevní organizace		
Kooperující subjekty	Regionální kancelář Agentury CzechInvest, Krajská hospodářská komora Ústeckého kraje, Úřad práce, Agentura pro sociální začleňování, Pakt zaměstnanosti Ústeckého kraje Ústecký kraj, Hospodářská a sociální rada Ústeckého kraje, KS MAS Ústecký kraj		
Projekty pod čarou a další okolnosti	Aktivity A1 a A2 jsou vnímány jako podopatření opatření 4.1.1 s ohledem na zdroje financování. V monitorovacím systému bude A1 uvedena jako podopatření 1 a A2 jako podopatření 2. Opatření bude doplněno individuálními projekty v oblasti podpory okolí sociálně znevýhodněných osob, jeho sociálních sítí, rodinných vazeb, přátel (platforma pro setkávání apod.). Synergicky bude řešena podpora sociálního podnikání, financovaná z IROP 2.2. Synergicky bude řešena podpora rozvoje diversity managementu a harmonizace rodinného a pracovního života, financovaná z OPZ, která rovněž není na základě NDÚD umožněna k zařazení do ITI. Synergicky bude také řešena podpora předškolního vzdělávání, vzdělávání v rodinách a kariérové poradenství v Ústecko-chomutovské aglomeraci (podmínkou splnění všech stupňů), financovaná z OPZ a OPVVV, která rovněž není na základě NDÚD umožněna k zařazení do ITI. Podmínkou úspěchu opatření je zodpovědné zadávání veřejných zakázek. Opatření úzce souvisí s problematikou sociálních podniků, které budou podporovány formou individuálních projektů financovaných z IROP 2.2. Opatření bude podpořeno synergickými projekty financovanými v rámci individuálních projektů z OPVVV 3.1 (rozvoj inkluzivního vzdělávání). S opatřením také souvisí observatoř trhu práce financovaná z OPZ 1.4, který na základě NDÚD není určen pro zařazení do ITI.		

Opatření 4.2.1

Opatření	Číslo	4.2.1	Název	ROZVOJ SOCIÁLNÍHO BYDLENÍ A ROZVOJ NÍZKOKAPACITNÍCH POBYTOVÝCH FOREM SOCIÁLNÍCH SLUŽEB KOMUNITNÍHO TYPU
Prioritní oblast	**Číslo**	**4**	**Název**	**Sociální soudržnost**
Specifický cíl	**Číslo**	4.2	**Název**	Zvýšit dostupnost a kvalitu sociálních služeb a rozvíjet nástroje prevence sociálně patologických jevů
Cíl opatření	Cílem opatření je zvýšit dostupnost kvalitního bydlení pro osoby a domácnosti žijící v nevhodných bytových podmínkách nebo bez domova. Hlavními aspekty jsou vedle přijatelné ceny a kvality také dostatečný prostor a právní jistota bydlení. Nutné je vytvoření podmínek pro standardizované formy bydlení pro osoby a domácnosti v bytové nouzi. Cílem je snížení počtu osob a domácností bez domova, snížení počtu osob a domácností žijících v nevhodných bytových podmínkách a eliminace rizik plynoucích z takového bydlení. Výsledným efektem má být snížení počtu sociálně vyloučených osob na trhu s byty z důvodu pohlaví, rasy, barvy pleti, jazyka, víry a náboženství, politického či jiného smýšlení, národního nebo sociálního původu, příslušnosti k národnostní nebo etnické menšině, majetku, věku, zdravotního stavu. Vedle zajištění sociálního bydlení je cílem také vytvoření soustavy chráněného bydlení. Předmětem řešení bude nastavení koncepčního přístupu k řešení problematiky sociálního bydlení Ústecko-chomutovské aglomerace, včetně zajištění infrastruktury sociálního bydlení. Účelem realizace opatření je dále koordinace tvorby a podpory sítě sociálních služeb a aktivní podpora sociálního začleňování uživatelů pobytových služeb do běžné společnosti.			
Zdůvodnění opatření	S diskriminací na trhu s byty a zvyšující se finanční nedostupností bydlení přibývá osob bez domova definovaných v Evropské typologii bezdomovectví (ETHOS). Byť neexistují přesné statistické údaje, z nichž by bylo možné odvozovat přesný počet všech osob bez domova tak, jak jsou pojímány v typologii ETHOS, je odhadem expertů zřejmé, že počet osob a domácností žijících v nevhodných formách bydlení a ohrožených ztrátou bydlení strmě stoupá. Se zvyšujícím se podílem osob s nízkým příjmem a osob, jejichž náklady na bydlení přesahují stanovený poměr k příjmu, se zvyšují náklady spojené se sociální pomocí, která je poskytována jedincům či domácnostem žijícím pod hranicí určitého příjmu vč. nákladů doprovodných jevů spojených s celkovou situací, zvláště v sociálně vyloučených lokalitách. Ústecký kraj je specifický svým vysokým počtem nezaměstnaných osob, vysokým počtem sociálně vyloučených lokalit a zvyšujícím se počtem osob žijících v nepříznivých sociálních podmínkách. V souvislosti se stárnutím populace a zhoršováním zdravotního stavu obyvatel a výše uvedeným specifikům kraje dochází ke stále se zvyšujícímu využívání sociálních služeb. Vzhledem k tomu, že sociální služby svým vznikem vždy reagují až na definované potřeby obyvatel v konkrétních lokalitách, dochází k jejich vzniku postupně. Kvalita sociálních služeb je v současné době pojímána jako schopnost služby efektivně řešit nepříznivou sociální situaci uživatelů a zabránit nebo předcházet vzniku sociálního vyloučení tak, aby uživatel služby mohl žít srovnatelným způsobem života s vrstevníky v běžné společnosti.			
Rizika realizace opatření	**Nekoordinovaná výstavba sociálního bydlení.** ○ Riziko bude eliminováno zpracováním Metodiky dostupného sociálního bydlení zohledňující absorpční kapacitu bydlení v aglomeraci. Bude průběžně vyhodnocována účinnost dílčích operativních kroků i dlouhodobé strategie v oblasti bydlení. **Korupční jednání poskytovatelů bydlení.** ○ Rizika budou minimalizována nastavením transparentních pravidel pro poskytování bydlení. **Neuvážená koncentrace sociálního bydlení do vybraných částí obce.** ○ Rizika budou eliminována tím, že rozhodování bude odborně podložené a sociální bydlení bude decentralizováno na základě predikce vývoje.			

	Neodborné vymezení cílové skupiny. o Riziko bude odstraněno tím, že cílové skupiny budou vymezeny odborníky. **Nadměrné protežování jedné cílové skupiny na úkor jiných.** o Riziko bude minimalizováno tím, že podpora v oblasti bydlení bude poskytována na základě vyhodnocení reálných potřeb žadatelů. **Nezájem ze strany potenciálních realizátorů o skutečná a dlouhodobá řešení.** o Předpokládá se právní opora koncepcí a realizace sociálního bydlení, která zvýší zájem o systémová řešení. **Neuvážené nebo neodborné a tudíž neúčelné nakládání s finančními prostředky realizátorů sociálního bydlení (obec, …)** o Podkladem pro schvalování výdajů na sociální bydlení a opatření soc. bydlení budou analýzy potřeb soc. bydlení a predikce vývoje dané lokality a s využitím otevřeného připomínkového řízení za účasti všech relevantních sociálních partnerů. **Nejistota ve financování služeb-jednoleté vícezdrojové financování může mít za následek nedostatek odborných pracovníků v neziskovém sektoru z důvodu nejistoty zaměstnání, často úvazky pouze na dobu určitou.** o Víceleté financování zajišťuje pracovníkům větší jistotu a je tak možné udržet ve službě kvalifikované a zkušené pracovníky- nedochází k fluktuaci. **Nedostatek nástrojů pro kontrolu kvality sociálních služeb, těžko dostupné informace o výsledku inspekcí.** o Zajištění auditů kvality na objednávku kraje případně nabídnout možnost udělat si audity kvality kvalifikovanými odborníky – nástroj pro definování a dualizaci sítě sociálních služeb v oblasti kvality poskytování služeb **Prostorová nevyváženost nabídky sociálních služeb** o Služby budou nastavovány na základě analýz, v souvislosti s komunitním plánem péče a v souladu s legislativou. **Nevyváženost nabídky a poptávky v jednotlivých typech sociálních služeb** o Služby budou nastavovány na základě analýz, v souvislosti s komunitním plánem péče a v souladu s legislativou. **Duplicita podpory služeb ze strany kraje a obcí** o Spolupráce s obcemi a Agenturou pro sociální začleňování při plánování IPO – kontrola duplicity služeb, pro podporu služeb v IPO nutný souhlas/vyjádření kraje **Podpora služeb prostřednictvím veřejných zakázek** o Výběr druhu sociálních služeb umožňujících naplnění zákona o veřejných zakázkách, zajištění kvalitního výběru dodavatelů i jinými hodnotícími kritérii než je nejnižší nabídková cena, dostatečná informovanost poskytovatelů o připravovaném projektu

	Aktivita		Zdroj financování
Popis typových aktivit	**A 1**	Metodika dostupného sociálního bydlení Ústecko-chomutovské aglomerace, vč. pilotní přímé práce s cílovou skupinou	OPZ 2.1
	A 2	Zajištění infrastruktury sociálního bydlení	IROP 2.1
	A 3	Zajištění dostupné nízkokapacitní pobytové formy sociálních služeb	IROP 2.1

Indikátory výstupu	Počet napsaných a zveřejněných analytických strategických dokumentů (vč. evaluačních)	dokumenty	1
	Celkový počet účastníků	účastníci	10
	Nové nebo inovované soc. služby týkající se bydlení	služby	1
	Počet podpořených zázemí pro služby a sociální práci	zázemí	21
	Počet podpořených bytů pro sociální bydlení	bytové jednotky	104
	Počet poskytovaných druhů sociálních služeb	služby	6
Vazba na další opatření	Opatření 4.2.1 je úzce provázáno s opatřením 4.1.1		
Časový plán realizace	A1: 2017 – 2018 A2: 2017 – 2022 A3: 2016 – 2022		
Nositelé projektů	Obce		
Kooperující subjekty	právnické osoby jako vlastníci prostor využitelných k sociálnímu bydlení, Ústecký kraj		
Projekty pod čarou a další okolnosti	Aktivity A1 a A2+A3 jsou vnímány jako podopatření opatření 4.2.1 s ohledem na zdroje financování. V monitorovacím systému bude A1 uvedena jako podopatření 1 a A2+A3 jako podopatření 2. Předpokladem je projekt zaměřený na každoroční tvorbu akčního plánu a následně v roce 2016/2017 aktualizaci Střednědobého plánu sociálních služeb na období roku 2018-2021. Opatření bude doplněno individuálními projekty zaměřenými na ranou péči. Doplňkově k aktivitě spočívající v pořízení bytů pro sociální bydlení bude individuálními projekty řešeno snížení jejich energetické náročnosti z IROP 2.5 Synergicky bude řešena podpora transformace služeb sociální péče v Ústecko-chomutovské aglomeraci, financovaná z OPZ, která není na základě NDÚD umožněna k zařazení do ITI. Doprovodnou aktivitou budou projekty na zajištění dostatečné kapacity kvalifikovaných terénních pracovníků. V sociálně vyloučených lokalitách bude řešeno prostřednictvím Koordinovaného přístupu k řešení sociálně vyloučených lokalit (nejedná se o kombinaci integr. projektů s Koordinovaným přístupem, nýbrž o komplementaritu intervencí).		

Opatření 4.2.2

Opatření	**Číslo**	**4.2.2**	**Název**	**PREVENCE SOCIÁLNĚ PATOLOGICKÝCH JEVŮ A PREVENCE KRIMINALITY**
Prioritní oblast	**Číslo**	**4**	**Název**	**Sociální soudržnost**
Specifický cíl	**Číslo**	4.2	**Název**	Zvýšit dostupnost a kvalitu sociálních služeb a rozvíjet nástroje prevence sociálně patologických jevů

Cíl opatření	Cílem opatření je zastavení růstu či eliminace sociálně patologických jevů, snížení míry kriminality a sociální tenze a tím zvýšení pocitu bezpečí obyvatel. Dále je úsilí směřováno k zastavení růstu či k eliminaci zadluženosti obyvatel zvyšováním jejich kompetencí v oblasti finanční gramotnosti.			
Zdůvodnění opatření	V Ústecko-chomutovské aglomeraci je dlouhodobě zaznamenáván rostoucí výskyt sociálně-patologických jevů, především zvyšující se počet osob závislých na návykových látkách a gamblerství a s tím související projevy kriminality. Dochází ke kumulaci patologických jevů v sociálně vyloučených lokalitách, roste zadluženost obyvatel. Vlivem těchto jevů dochází ke snižování subjektivního pocitu bezpečí obyvatel a zvyšující se sociální tenze. V aglomeraci se vyskytuje latentní kriminalita.			
Rizika realizace opatření	**Neoslovení/neproniknutí vhodné cílové skupiny, nezájem z její strany** ○ Riziko bude minimalizováno posilováním a rozvojem komunitních přístupů a služeb **Nezájem politických představitelů měst věnovat se „nepopulární" cílové skupině** ○ O minimalizaci rizika bude usilováno pravidelnou informační činností pro politické vedení města (např. materiály do rady města, zastupitelstva apod.).			
Popis typových aktivit	**Aktivita**		**Zdroj financování**	
	A 1	Podpora prevence kriminality v Ústecko-chomutovské aglomeraci	OPZ 2.1	
Indikátory výstupu	Celkový počet účastníků		účastníci	340
	Kapacita podpořených služeb		místa	20
Vazba na další opatření	Opatření je úzce provázáno s opatřením 4.1.1 a 4.2.1			
Časový plán realizace	A1: 2017 – 2021			
Nositelé projektů	Statutární města a obce Nestátní neziskové organizace			
Kooperující subjekty	Věcně příslušné útvary Policie ČR a Městské policie			
Projekty pod čarou a další okolnosti	Opatření bude doplněno aktivitami v sociálně vyloučených lokalitách formou Koordinovaného přístupu v sociálně vyloučených lokalitách			

11 POPIS SOULADU SE SOUVISEJÍCÍMI STRATEGICKÝMI DOKUMENTY

Zmapování strategických dokumentů z hlediska jejich souvislosti s problémovými oblastmi ITI bylo provedeno jako součást analytické části dokumentu. V této kapitole je posuzován soulad již konkrétně definovaných opatření ITI s prioritami těchto strategických dokumentů. Identifikované vazby opatření ITI na priority strategických dokumentů jsou znázorněny v následující tabulce. Zároveň lze konstatovat, že opatření ITI nejsou v rozporu se žádnou z priorit uvedených strategických dokumentů.

Tabulka 44: Soulad opatření ITI se strategickými dokumenty

Strategický dokument	Priorita / cíl / opatření apod. (dle konkrétního strategického dokumentu)	Vazba na opatření ITI
Strategický plán rozvoje města Děčín 2014–2020	A3. Zefektivnit trh práce a zachovat tradiční průmysl	3.2.1
	B3: Udržet a zkvalitnit životní prostředí	2.1.1
	C5: Budovat město bez fyzických bariér	1.1.2, 1.1.3
	E1: Zajistit bezpečnost ve všech částech města	4.2.2
	E2: Vytvořit systém sociálního a prostupného bydlení	4.2.1
	E3: Zajišťovat pomoc s uplatněním na trhu práce	4.1.1
	E4: Podporovat rodiny a jednotlivce v obtížné životní situaci	4.2.1
	G1: Modernizovat budovy a vybavení škol k posílení výuky zaměřené na technické a přírodovědné vzdělání	3.2.1, 3.3.1
	G2: Rozvíjet kvalitní vzdělávání	3.2.1
	H3: Rozvíjet inovace a moderní technologie	3.3.1
	H4: Modernizovat a dostavět kanalizační a vodovodní síť	2.1.1
Strategický plán rozvoje města Mostu do roku 2020	1.3.1 Zvýšit informovanost podnikatelů ve všech oblastech vč. možnosti využívání dotací	3.2.1
	1.3.4 Podporovat vznik nových podnikatelských záměrů, reagujících na poptávku trhu	3.2.1
	3.1.2 Vybudovat uzlové přestupní terminály v celém území magistrátního města	1.1.3
	3.2.1 Zvýšit podíl provozovaných nízkopodlažních dopravních prostředků, dosáhnout bezbariérovosti města pro chodce a osoby s omezenou schopností pohybu a orientace	1.1.2
	3.2.4 Modernizovat vozový park Dopravního podniku CV a JI	1.1.2
	4.5.2 Aktivovat odbornou spolupráci mezi VŠ, podniky, školami a dalšími institucemi	3.3.1
	4.5.3 Modernizovat zařízení a zavádět nové technologie	3.1.1
	4.5.4 Podpořit výzkum a vývoj v návaznosti na požadavky trhu práce a rozvoj hospodářství v regionu	3.1.1
	6.2.3 Zavádět a podporovat alternativní sociální služby	4.2.1
	6.3.3 Podporovat preventivní poradenskou a výchovnou činnost	4.2.2
	6.4.2 Eliminovat vliv negativních společenských jevů (prostituce, gamblerství, drogy, alkohol, násilí aj.) na občany města	4.2.2

Strategický dokument	Priorita / cíl / opatření apod. (dle konkrétního strategického dokumentu)	Vazba na opatření ITI
Strategický plán rozvoje města Mostu do roku 2020	P1.C3 Modernizace a zatraktivnění městské hromadné dopravy a podpora cyklistické dopravy	1.1.1, 1.1.2, 1.1.3
	P1.C4 Údržba a zkvalitnění technické infrastruktury	2.1.1
	P2.C1 Podpora rozvoje podnikatelského prostředí	3.2.1
	P3.C1 Rozvoj lidských zdrojů, podpora vzdělávání	3.3.1
	P3.C2 Dostupná a kvalitní sociální a zdravotní péče	1.1.2, 4.2.1, 4.2.2
	P3.C3 Bezpečnost obyvatel města a prevence kriminality	4.2.2
	P5.C2 Zlepšení parametrů životního prostředí	2.1.1
Strategie rozvoje města Ústí nad Labem 2015–2020	1.1 Zajistit přiměřený urbánní rozvoj (vrátit život do centra města, posílit lokální centra, zkvalitnit bydlení, vytvořit veřejná prostranství, revitalizovat brownfields, eliminovat asanační plochy a pásma)	2.1.1
	1.2 Využít potenciál spolupráce měst v Ústecké aglomeraci	realizace všech opatření ITI je založena na spolupráci širokého spektra subjektů v území (veřejný, neziskový i ziskový sektor)
	1.4 Prosazovat zájmy města na krajské a státní úrovni, budovat, rozvíjet efektivní partnerství a rozšiřovat spolupráci s NNO, ziskovým sektorem a institucemi	
	1.6 Odvrátit rizikové ekonomické trendy	realizace komplexu opatření ITI (především PO 3) má za cíl mj. přispět ke zvrácení negativních ekonomických trendů
	2.3 Zkvalitnit a více ekologizovat MHD	1.1.1, 1.1.2, 1.1.3
	3.1 Zlepšit podmínky pro zaměstnanost a podnikání (včetně sociálního podnikání)	3.2.1, 4.1.1
	3.2 Zlepšit podmínky pro školství, celoživotní a mimoškolní vzdělávání	3.2.1
	3.3 Udržet a rozvíjet kvalitní síť sociálních služeb a ostatních služeb v rámci komunitního plánování	4.2.1
	3.4 Vytvářet podmínky pro sociální bydlení	4.2.1
	3.5 Zvýšit bezpečnost a posílit prevenci kriminality	4.2.1
	3.6 Aktivní práce s osobami ohroženými sociálním vyloučením a se sociálně vyloučenými lokalitami	4.2.1
	4.2 Iniciovat opatření vedoucí k ochraně vod	2.1.1
Střednědobý plán rozvoje soc. služeb v ÚK (2016 – 2018)	Cíl 1.1 Podpořit implementaci střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb v kraji a plánování rozvoje sociálních služeb na místní a krajské úrovni	4.1.1, 4.2.1, 4.2.2
	Cíl 1.2 Podporovat kvalitu poskytovaných sociálních služeb v kraji	4.1.1, 4.2.1, 4.2.2
	Cíl 1.6 Podpořit jiné formy pomoci v návaznosti poskytovaných soc. služeb a aktivity zvyšující možnosti uživatelů v zajištění vhodného bydlení	4.2.1
	Cíl 1.7 Vytvoření základní sítě sociálních služeb	
Program rozvoje Ústeckého kraje 2014–2020	1.1: Konkurenceschopnost regionální ekonomiky	3.2.1, 3.3.1
	1.2: Význam a efektivita výzkumu a vývoje	3.1.2, 3.3.1, 3.3.1
	1.3: Efektivita regionálního trhu práce	4.1.1
	2.1: Eliminace a prevence sociálního vyloučení	4.1.1, 4.2.1
	2.2: Zefektivnění vzdělávacího systému	3.3.1
	2.3: Sociální a zdravotnické služby	4.2.1

Strategický dokument	Priorita / cíl / opatření apod. (dle konkrétního strategického dokumentu)	Vazba na opatření ITI
	3.4: Kvalita životního prostředí	2.1.1
	4.4: Environmentálně šetrnější doprava ve městech	1.1.1, 1.1.2, 1.1.3
Zásady územního rozvoje Ústeckého kraje (2011)	(3) Dosáhnout zásadního ozdravění a markantně viditelného zlepšení životního prostředí, a to jak ve volné krajině, tak uvnitř sídel; jako nutné podmínky pro dosažení všech ostatních cílů zajištění udržitelného rozvoje území (zejména transformace ekonomické struktury, stabilita osídlení, rehabilitace tradičního lázeňství, rozvoj cestovního ruchu a další).	2.1.1
	(4) Pokračovat v trendu nápravy v minulosti poškozených a narušených složek životního prostředí (voda, půda, ovzduší, ekosystémy) a odstraňování starých ekologických zátěží Ústeckého kraje zejména v Severočeské hnědouhelné pánvi, v Krušných horách a v narušených partiích ostatních částí Ústeckého kraje. Zlepšení stavu složek životního prostředí v uvedených částech území považovat za prvořadý veřejný zájem.	2.1.1
	(11) Podporovat revitalizaci velkého množství nedostatečně využitých nebo zanedbaných areálů a ploch průmyslového, zemědělského, vojenského či jiného původu (typu brownfield), s cílem dodržet funkční a urbanistickou celistvost sídel a šetřit nezastavěné území, kvalitní zemědělskou půdu.	2.1.1
	(20) Zlepšovat dostupnost krajského města Ústí nad Labem ze všech částí kraje při zdůraznění významu veřejné dopravy.	1.1.1, 1.1.2, 1.1.3
	(24) Podporovat záměr na vybudování zařízení typu - Veřejné logistické centrum (VLC) sledovaný nebo připravovaný v rámci ÚP Lovosic a přilehlých obcí, který zahrnuje rozvoj dopravního terminálu a veřejného přístavu s propojením dálniční, silniční, železniční a vodní dopravy.	1.1.3
	(34) Podporovat polycentrický rozvoj sídelní soustavy, pro kraj typické kooperativní vztahy mezi jednotlivými sídly a racionální střediskové uspořádání sídelní soustavy, současně respektovat a kultivovat specifickou tvářnost každého sídla včetně zřetele k zachování prostorové oddělenosti sídel. Vytvářet předpoklady pro posílení partnerství mezi urbánními a venkovskými oblastmi.	realizace všech opatření ITI je založena na spolupráci mezi sídly v území
Strategie regionálního rozvoje ČR 2014–2020	1.1 Podpora transferu znalostí mezi výzkumným a podnikatelským sektorem	3.1.2, 3.3.1
	1.2 Rozvoj univerzit a výzkumných institucí	3.1.1, 3.2.1, 3.3.1
	1.3 Podpora integrace dopravních systémů	1.1.1, 1.1.2, 1.1.3
	1.4 Rozšíření a zkvalitnění infrastruktury	2.1.1
	1.5 Adaptabilita trhu práce	3.2.1, 3.3.1
	3.3 Podpora bydlení jako nástroje sociální soudržnosti	4.2.1
	4.1 Zajištění odpovídající kapacity infrastruktury veřejných služeb	4.1.1, 4.2.1, 4.2.2
	5.1 Podpora rozvoje lokální ekonomiky	3.3.1
	5.2 Podpora zvýšení kvality pracovní síly	3.3.1, 4.1.1
	9.1 Posílení strategických a koncepčních nástrojů a přístupů k místnímu a regionálnímu rozvoji	příprava integrované strategie naplňuje požadovanou koordinaci strategického plánování v regionu

Strategický dokument	Priorita / cíl / opatření apod. (dle konkrétního strategického dokumentu)	Vazba na opatření ITI
Strategický rámec udržitelného rozvoje ČR (2010)	Priorita 1.1 - Cíl 2: Rozvíjet sociální služby a jejich dosažitelnost v rámci sociální infrastruktury	4.2.1
	Priorita 1.1 - Cíl 3: Podporovat sociální začleňování znevýhodněných skupin obyvatel a snižování výskytu chudoby	4.1.1, 4.2.1
	Priorita 1.1 - Cíl 4: Snižovat zdravotní rizika související s negativními faktory životního prostředí a s bezpečností potravin	2.1.1
	Priorita 2.1 - Cíl 2: Podpořit podnikání a konkurenceschopnost	3.3.1
	Priorita 2.1 - Cíl 3: Zefektivnit podporu malých a středních podniků	3.2.1
	Priorita 2.3 - Cíl 1: Podpořit vzdělávání a rozvoj lidských zdrojů	3.2.1
	Priorita 2.3 - Cíl 2: Podpořit výzkum, vývoj a inovace	3.1.1, 3.3.1
	Priorita 3.2 - Cíl 2: Zvýšit a zkvalitnit dopravní dostupnost, technologickou, energetickou a znalostní úroveň sídel, a tím dosáhnout i zlepšení životního prostředí v sídlech	1.1.1, 1.1.2, 1.1.3,
	Priorita 3.2 - Cíl 3: Zvýšit a zkvalitnit dostupnost služeb (včetně kultury), především pak bydlení	4.2.1
	Priorita 5.1 - Cíl 2: Posílit prevenci sociálně-patologických jevů, kriminality, korupce	4.2.2
Dohoda o partnerství pro programové období 2014–2020 ČR	Účinné a efektivní služby zaměstnanosti, které přispějí ke zvýšení zaměstnanosti zejména ohrožených skupin	4.1.1
	Kvalitní vzdělávací systém (celoživotní učení) produkující kvalifikovanou a adaptabilní pracovní sílu	3.2.1, 3.3.1
	Výzkumný a inovační systém založený na kvalitním výzkumu propojeném s aplikační sférou a směřujícím ke komerčně využitelným výsledkům	3.1.1, 3.3.1
	Podniky využívající výsledků VaV, konkurenceschopné na globálním trhu a přispívající k nízkouhlíkovému hospodářství	3.3.1
	Sociální systém začleňující sociálně vyloučené skupiny a působící preventivně proti chudobě	4.2.1, 4.2.2
	Ochrana životního prostředí a krajiny, přizpůsobení se změně klimatu a řešení rizik	2.1.1
Krajská příloha k národní RIS 3 – Ústecký kraj (2014)	A.1: Zvýšit počet mladých vysokoškoláků zaměstnaných v regionu	3.2.1, 3.3.1
	A.3. Zvýšit popularitu technických a přírodovědných oborů pro přilákání talentů	3.3.1
	B.1. Zvýšit míru transferu technologií mezi výzkumnými organizacemi a firmami	3.3.1
	B.3. Zvýšit kvalitu a rozsah regionálního výzkumu s aplikačním potenciálem	3.1.1
Národní strategie inteligentní specializace ČR (Národní RIS3)	A.1: Zvýšit inovační poptávku ve firmách (i ve veřejném sektoru)	3.2.1, 3.3.1
	A.2: Zvýšit míru podnikání ve společnosti s důrazem na zakládání nových rychle rostoucích firem	3.2.1
	B.1: Zlepšit kvalitu a problémovou orientaci výzkumu ve znalostních doménách relevantních pro inteligentní specializaci	3.1.1, 3.3.1
	C.1: Zvýšit relevanci výzkumu	3.3.1
	D.1: Zvýšit kvalitu absolventů škol	3.2.1
	D.2: Identifikovat a využít talenty	3.2.1
	D.3: Zvýšit kvalitu pracovníků ve výzkumu a vývoji	3.2.1, 3.3.1

Strategický dokument	Priorita / cíl / opatření apod. (dle konkrétního strategického dokumentu)	Vazba na opatření ITI
	F.2: Podpořit a lépe využít spolupráci místních aktérů při řešení potřeb v oblasti zaměstnanosti, ekonomického rozvoje a sociální inkluze v krajích ČR	realizace všech opatření ITI je založena na spolupráci širokého spektra místních aktérů
Strategie UJEP v Ústí nad Labem 2010 – 2020	Zlepšit provázanost výuky s praxí	3.3.1
	Zvýšit kvalitu prostorového a technického zázemí univerzity	3.1.2
	Optimalizovat strukturu vědecko-výzkumných a jiných tvůrčích činností a zlepšit výsledky těchto činností včetně jejich aplikace do praxe	3.1.1, 3.3.1
Strategie ČVUT v Praze (2011)	ČVUT bude se zvýšeným úsilím podporovat a rozvíjet činnost stávajících úspěšných výzkumných center pracujících v oblasti základního a aplikovaného výzkumu.	3.1.1
	ČVUT bude usilovat o co nejvyšší podíl úspěšných projektů ve veřejných soutěžích Grantové agentury ČR, Technologické agentury ČR, Ministerstva průmyslu a obchodu a dalších poskytovatelů.	V případě realizace projektu v rámci ITI bude zajištěna větší pravděpodobnost získání dotačních prostředků.
	ČVUT se bude starat o efektivní využití a komercializaci výzkumných výsledků v průmyslu i o implementaci nových technologií, např. energetických úspor a vlivu techniky na ŽP.	3.3.1
	Vytvářet prostor pro tvořivou technickou podporu rozvíjející originální myšlenky.	3.1.1
	Pozitivně reagovat na vznikající nové technologie a projekty a bude pro ně hledat podporu ve spolupráci s průmyslem.	3.3.1
	Bude preferovat atraktivní studijní programy (z hlediska zájmu, úspěšnosti studia a uplatnění absolventů v oboru) a podporovat snahy o získání a vzdělávání excelentních studentů.	3.3.1
Aktualizace Dlouhodobého záměru vzdělávací a vědecké, výzkumné, vývojové a inovační, umělecké a další tvůrčí činnosti VŠB-TUO pro rok 2014	rozvoj podpory talentovaných studentů ve všech typech studijních programů a zejména v magisterských a doktorských studijních programech podpora jejich zapojení do vědecko-výzkumných, vývojových a inovačních aktivit pracovišť. Vynikající studenty získat pro doktorská studia a vynikající doktorandy motivovat a získat pro projekty typu postdok a pro práci ve výzkumných centrech	3.2.1
	podpora rozvoje spolupráce s průmyslem a ostatními komerčními partnery při efektivní aplikaci výsledků výzkumu a vývoje v technické praxi	3.3.1
	posilování aplikovaného výzkumu v návaznosti na zlepšení kvality lidských zdrojů	3.2.1
	zapojení co nejširšího množství studentů magisterského a doktorského studia do významných projektů zaměřených na vědu, výzkum, vývoj a inovace formou studentské grantové soutěže pod dohledem odborných školitelů	3.2.1, 3.3.1
	pořádání workshopů a odborných seminářů za účasti zahraničních akademických pracovníků	3.3.1
	zpracování nabídky přípravných kurzů pro uchazeče o studium z různých typů středních škol s cílem vyrovnat rozdílné úrovně znalostí v profilujících předmětech – matematika, fyzika, chemie, angličtina	3.3.1
	pokračování v popularizačních aktivitách za účelem zvýšení zájmu o vědu, výzkum a studium technických oborů	3.3.1

Strategický dokument	Priorita / cíl / opatření apod. (dle konkrétního strategického dokumentu)	Vazba na opatření ITI
	systematizaci a zkvalitnění prezentace a popularizace výsledků VaV s cílem oslovit všechny cílové skupiny (potenciální zájemce o VaV, odbornou i laickou veřejnost, potenciální odběratele)	3.3.1
	aktivní zapojení se - na regionální i centrální úrovni - do přípravy České republiky na nové programovací období, a to jak v úrovni programové, tak projektové (příprava projektových záměrů)	zapojení do přípravy ITI je v souladu s plánem VŠB-TUO
Dlouhodobý záměr vzdělávací a vědecké, výzkumné, vývojové a inovační a další tvůrčí činnosti VŠCHT v Praze na období 2011 – 2015	Příprava a rozvoj nových studijních programů reflektující požadavky společnosti a průmyslu.	3.2.1
	Inovace existujících studijních programů s ohledem na budoucí potřeby společnosti a uplatnitelnost absolventů.	3.2.1
	Rozvíjení systému propojování vzdělávání s výzkumem, vývojem, inovačními a dalšími tvůrčími činnostmi.	3.2.1
	Spolupráce s průmyslovými partnery	3.2.1, 3.3.1
	Podpora studentských aktivit a zájmu o studium.	3.3.1
Dlouhodobý záměr rozvoje vzdělávací a vědecké, výzkumné, vývojové a inovační, umělecké a další tvůrčí činnosti Vysoké školy finanční a správní na období 2011 – 2015	studijní středisko Most rozvíjet dosavadním směrem (v daných oborech), dosáhnout a udržet kvalitativní standard ve všech oblastech studia a činností srovnatelný se studijním střediskem Praha, a tím zvýšit atraktivitu pro potenciální studenty	3.2.1
	magisterská studia zaměřit na získání a aplikaci teoretických poznatků z výzkumu a vývoje a na rozvinutí schopností k tvůrčí činnosti	3.2.1

IMPLEMENTAČNÍ ČÁST

12 POPIS ŘÍZENÍ VČETNĚ ŘÍDÍCÍ A REALIZAČNÍ STRUKTURY A KOMUNIKACE NOSTITELE IN

12.1 Popis již proběhlých procesů

Způsob řízení Integrované územní investice Ústecko-chomutovské aglomerace závisí na aktuální fázi:

Obrázek 16: Fáze přípravy a realizace integrované strategie

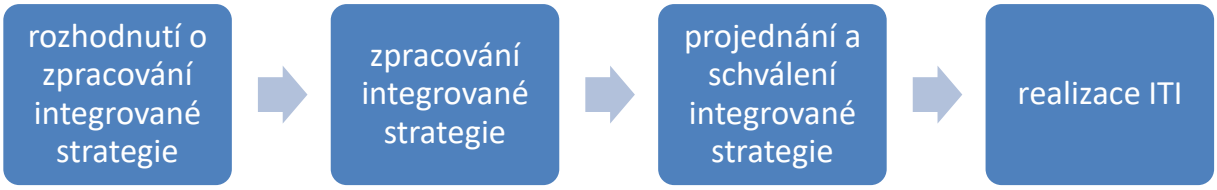

12.1.1 Popis dosavadního procesu zpracování IS, doba zpracování a popis postupného projednávání dokumentu v různých platformách, s řídicími orgány apod.

Vzhledem k tomu, že Ústecko-chomutovská aglomerace je polycentrickým územím, uzavřela (na základě usnesení svých zastupitelstev) statutární města Děčín, Chomutov, Most a Ústí nad Labem v roce 2013 společně memorandum o spolupráci na přípravě a realizaci ITI.

Sdružení zadavatelů čtyř statutárních měst (Děčín, Chomutov, Most a Ústí nad Labem) prostřednictvím Statutárního města Most vyhlásilo na jaře 2014 veřejnou zakázku na zpracování integrované strategie rozvoje Ústecko-chomutovské aglomerace pro uplatnění nástroje integrované územní investice. Po provedeném výběrovém řízení byla uzavřena smlouva se zpracovatelem, jímž je sdružení společností MEPCO, s. r. o., SPF Group, s. r. o., a EUFC, s. r. o. K financování této smlouvy se následně smluvně přidalo i statutární město Teplice.

První diskuse o integrovaných nástrojích a příprava na zpracování ITI probíhala již od léta roku 2013, kdy se zástupci jednotlivých statutárních měst setkávali a společně se účastnili jednání na národní úrovni o přípravě nového programového období ESIF. Realizace samotné zakázky na zpracování integrované strategie byla zahájena v dubnu 2014. Plánovaná doba realizace zakázky byla 40 týdnů, nicméně vzhledem ke stále probíhajícím diskusím na národní úrovni, procesu schvalování operačních programů a souvisejících dokumentů (MPIN, NDÚD, právní aspekty) byla spolupráce zadavatelů a zhotovitelů prodloužena do konce roku 2015.

Jednotlivé části integrované strategie byly v pracovních verzích postupně projednávány s členy pracovních skupin a Výboru pro přípravu integrované strategie (viz níže) a klíčová rozhodnutí

o věcném či finančním zaměření byla ve Výboru schvalována. Informace o přípravě ITI byly poskytnuty zastupitelstvům statutárních měst na vědomí na konci roku 2014. Ucelený dokument v pracovní verzi byl vyhotoven v únoru 2015, kdy následovalo jeho **projednání v zastupitelstvech** měst Děčín, Most, Teplice a Ústí nad Labem v dubnu 2015, resp. v září 2015 v zastupitelstvu města Chomutov.

Finální verze integrované strategie z listopadu 2015 bude předložena ke schválení Zastupitelstvu města Ústí nad Labem jako nositele integrované strategie. Ostatní statutární města Ústecko-chomutovské aglomerace ji předloží svým zastupitelstvům na vědomí.

Ačkoli nositel integrované strategie Ústecko-chomutovské aglomerace nevyužil pro zpracování dokumentu dotační prostředky z Operačního programu Technická pomoc, byla pracovní verze v srpnu 2014 zaslána Ministerstvu pro místní rozvoj ke zveřejnění ve **veřejné databázi strategií**. Na podzim roku 2014 byla strategie podrobena **oponentnímu řízení ze strany externích expertů Ministerstva pro místní rozvoj**. Připomínky byly s oponenty projednány a následně vypořádány. Obdobná aktivita proběhla na jaře 2015, kdy se uskutečnilo **oponentní řízení v rámci projektu MEDUIN**. Některá doporučení expertů byla klíčová pro změnu věcného zaměření ITI. Další změny zaměření ITI oproti původním pracovním verzím vyplývala z **jednání a diskusí s jednotlivými řídicími orgány operačních programů**, která probíhala opakovaně v průběhu celého procesu přípravy integrované strategie. Úpravy víceméně spočívaly v redukci navržených opatření, a to jak vzhledem ke spektru podporovaných aktivit, tak zejména s ohledem na omezenou disponibilní alokaci určenou pro integrované nástroje.

Po celou dobu procesu tvorby integrované strategie probíhala vzájemná kontinuální **koordinace nositelů ITI,** většinou na úrovni úřednické, několikrát však také za účasti primátorů statutárních měst jednotlivých nositelů. Jednání s primátory probíhalo také na úrovni řídicích orgánů nebo např. s předsedou vlády. Dne 12. 12. 2014 se uskutečnilo společné jednání zástupců ITI se zástupci všech řídicích orgánů operačních programů, Ministerstva pro místní rozvoj a Evropské komise (DG Regio).

Zástupci nositele se také účastnili jednání **Regionální stálé konference v Ústeckém kraji a Národní stálé konference**, kde byla integrovaná strategie představena.

Integrovaná strategie byla podrobena **posuzování vlivu na životní prostředí (SEA)**, přičemž v rámci procesu SEA proběhlo 16. 04. 2015 veřejné projednání. Připomínky byly vypořádány a dne 15. 05. 2015 bylo Ministerstvem životního prostředí vydáno souhlasné stanovisko.

Finální verzi integrované strategie byla projednána na Řídicím výboru pro přípravu integrované strategie 6. 11. 2015 a předpokládá se její předložení ke schválení Radě města Ústí nad Labem a Zastupitelstvu města Ústí nad Labem v prosinci 2015.

12.1.2 Popis dosavadního realizačního týmu

V listopadu roku 2013 bylo mezi statutárními městy uzavřeno **memorandum o spolupráci na přípravě integrované strategie ITI ÚCHA**, čímž bylo oficiálně rozhodnuto o přípravě ITI jak ze strany politických zástupců statutárních měst, tak v úřednické rovině. Pro účely přípravy a zpracování ITI vznikl neoficiální projektový tým složený ze zástupců Statutárních měst a zástupců zpracovatele ITI. Vstupní jednání proběhlo 13. 05. 2014. Jednání projektového týmu měla charakter spíše technicko-

koordinační, avšak často se věnovala také věcnému zaměření integrované strategie ve všech jejích částech zpracování. Probíhala zhruba jednou měsíčně.

Oficiálně byla Radami Statutárních měst Děčín, Chomutov, Most a Ústí nad Labem v září roku 2014 schválena **struktura pro řízení ITI ve fázi přípravy:**

Obrázek 17: Organizační schéma pro přípravnou fázi

Do čela organizační struktury byl ustaven **Výbor pro přípravu integrované strategie**, a to ve složení:

- člen vedení Statutárního města Děčín,
- člen vedení Statutárního města Chomutov,
- člen vedení Statutárního města Most,
- člen vedení Statutárního města Ústí nad Labem,
- člen vedení Ústeckého kraje,
- administrátor pracovní skupiny pro téma Udržitelná doprava,
- administrátor pracovní skupiny pro téma Ekonomika,
- administrátor pracovní skupiny pro téma Sociální soudržnost,
- administrátor pracovní skupiny pro téma Životní prostředí

Na základě rozhodnutí Statutárního města Teplice byl člen jeho vedení stálým hostem ve Výboru.

Výbor pro přípravu integrované strategie (odpovědný vůči nositeli ITI, který je v přípravné fázi reprezentován pěti statutárními městy) se oficiálně sešel 5krát (2. 10. 2014, 13. 1. 2015, 23. 3. 2015, 31. 8. 2015, 6. 11. 2015). Primátoři statutárních měst se však scházeli na společných jednáních již dříve před ustavením Výboru. Základ pro ustavení Výboru byl položen na jednání primátorů dne 5. 8. 2014 v Mostě. Na jednáních výboru byli členové seznamováni s výstupy z analytické části

integrované strategie, výstupy z pracovních skupin, vymezením území pro účely ITI, stanovením cílů a opatření, návrhem harmonogramu, finančního plánu a indikátorů ITI. Následně pak výbor doporučoval schválení těchto výstupů nositeli ITI.

Na základě identifikovaných možných témat pro řešení prostřednictvím ITI byly Výborem pro přípravu integrované strategie vytvořeny 4 **pracovní skupiny** (pro každou prioritní oblast zvlášť):

Pracovní skupina „Doprava“ ve složení:
- zástupce nositele
- zástupce zpracovatele
- odborní zástupci statutárních měst
- zástupci dopravních podniků
- městští cyklokoordinátoři
- odborní zástupci Krajského úřadu Ústeckého kraje
- zástupce Odboru regionálního rozvoje Krajského úřadu Ústeckého kraje
- zástupce měst z aglomerace
- zástupce obcí z aglomerace
- zástupce Hospodářské a sociální rady

Pracovní skupina „Životní prostředí“ ve složení:
- zástupce nositele
- zástupce zpracovatele
- odborní zástupci statutárních měst
- zástupce měst z aglomerace
- zástupce obcí z aglomerace
- zástupce Technických služeb města Chomutova
- odborný zástupce Krajského úřadu Ústeckého kraje
- zástupce Odboru regionálního rozvoje Krajského úřadu Ústeckého kraje
- zástupce Povodí Ohře
- zástupce Povodí Labe
- zástupce Agentury ochrany přírody a krajiny
- zástupce Severočeské vodárenské společnosti
- zástupce Univerzity J. E. Purkyně v Ústí nad Labem
- zástupce Hospodářské a sociální rady Ústeckého kraje

Pracovní skupina „Ekonomika“ ve složení:
- zástupce nositele
- zástupce zpracovatele
- odborní zástupci statutárních měst
- zástupce měst z aglomerace
- zástupce obcí z aglomerace
- zástupce CzechInvest
- zástupce RIS3
- zástupce Okresních hospodářských komor
- odborní zástupci Krajského úřadu Ústeckého kraje
- zástupce Úřadu práce ČR

- zástupci vysokých škol působících v území
- zástupce Euroregionu Krušnohoří

Pracovní skupina „Sociální soudržnost“ ve složení:

- zástupce nositele
- zástupce zpracovatele
- odborní zástupci statutárních měst
- zástupce Agentury pro sociální začleňování
- zástupce Asociace neziskových organizací Ústeckého kraje
- odborní zástupci Krajského úřadu Ústeckého kraje
- zástupce Odboru regionálního rozvoje Krajského úřadu Ústeckého kraje
- zástupce měst z aglomerace
- zástupce obcí z aglomerace
- zástupce nadací
- zástupce základních škol
- zástupce pro národnostní menšiny

Složení pracovních skupin bylo navrženo s ohledem na analýzu stakeholderů, která je součástí integrované strategie. Prostřednictvím pracovních skupin byly zainteresovány ty subjekty, které mohou mít významný vliv na rozvoj řešeného území.

Pracovní skupiny byly utvořeny za účelem zpracování návrhové části integrované strategie, zejména z důvodu rozpracování jednotlivých zvolených prioritních témat do úrovně specifických cílů a opatření. Tyto pracovní skupiny byly vnímány jako **otevřená platforma**, jejímž úkolem je navrhovat odborná doporučení, nikoli rozhodovat nebo je schvalovat. Proto byly do jednotlivých PSv průběhu konkretizace prioritních témat v případě potřeby přizvány i další relevantní subjekty.

Pracovní skupiny byly ve fázi přípravy ITI **poradním orgánem pro řešení obsahové náplně ITI**, konzultovaly s nositelem závěry analytické části, nastavené priority, cíle, opatření a indikátory včetně odborných stanovisek pro příslušnou část ITI v dané tematické oblasti. Podklady od pracovních skupin sloužily k vytvoření konceptu strategie, který následně schvaloval Výbor pro přípravu strategie. Každá ze 4 pracovních skupin se ve fázi přípravy scházela opakovaně (viz níže uvedená tabulka). Pracovní skupiny zároveň vykonávaly svou činnost prostřednictvím e-mailové komunikace.

Tabulka 45: Termíny jednání pracovních skupin

Pracovní skupina	Termíny jednání
Doprava	25.7.2014, 27.8.2014, 30.9.2014, 3.11.2014, 5.8.2015
Životní prostředí	24.7.2014, 27.8.2014, 30.9.2014, 3.11.2014, 5.8.2015
Ekonomika	24.7.2014, 28.8.2014, 1.10.2014, 4.11.2014, 16.12.2014, 9.1.2015, 3.6.2015, 15.7.2015, 6.8.2015
Sociální soudržnost	25.7.2014, 28.8.2014, 1.10.2014, 4.11.2014, 16.12.2014, 29.-30.1.2015, 8.7.2015, 5. 8. 2015, 31.8.2015, 2.10.2015

Pro každou pracovní skupinu byli určeni **administrátoři** (vždy jeden zástupce nositele a jeden zástupce zpracovatele), prostřednictvím kterých byla zajišťována agenda nutná pro fungovaní pracovních skupin (zpracování a distribuce podkladů, zápisů, prezenčních listin, moderace jednání pracovních skupin apod.)

12.1.3 Popis způsobu projednání v pracovních skupinách a Výboru pro přípravu strategie

Zpracovaný koncept integrované strategie byl průběžně projednáván s **partnery v území** identifikovaných zejména v analýze stakeholderů. Se všemi subjekty byl koncept projednáván průběžně, protože relevantní partneři byli členy pracovních skupin, a měli tak přímý vliv na výslednou podobu strategie.

Výbor pro přípravu integrované strategie byl ustaven jednotným usnesením rad statutárních měst v srpnu 2014. Součástí usnesení bylo také schválení jeho Statutu a pověření Výboru k vytvoření pracovních skupin. Statut stanoví, že si Výbor schválí také svůj jednací řád. Ten byl přijat usnesením Výboru 2.10.2014. Statut i jednací řád Výboru jsou přílohou tohoto dokumentu.

Vzhledem k tomu, že pracovní skupiny byly otevřenou platformou a víceméně poradním orgánem pro vhodné nastavení strategické části integrované strategie, nerozhodovaly ani u nich nedocházelo k hlasování, a proto nebyly svázány žádným statutem či jednacím řádem. Ty budou v případě pracovních skupin závazné až ve fázi realizaci integrované strategie.

12.2 Organizační schéma

Nositelem ITI ÚChA je Statutární město Ústí nad Labem. V rámci Magistrátu města Ústí nad Labem je vytvořena organizační struktura zajišťující realizaci integrované strategie.

Na zaměstnance v roli zprostředkujícího subjektu ITI se vztahuje Metodický pokyn k rozvoji lidských zdrojů vydaný Národním orgánem pro koordinaci.

Obrázek 18: Organizační schéma pro realizační fázi[55]

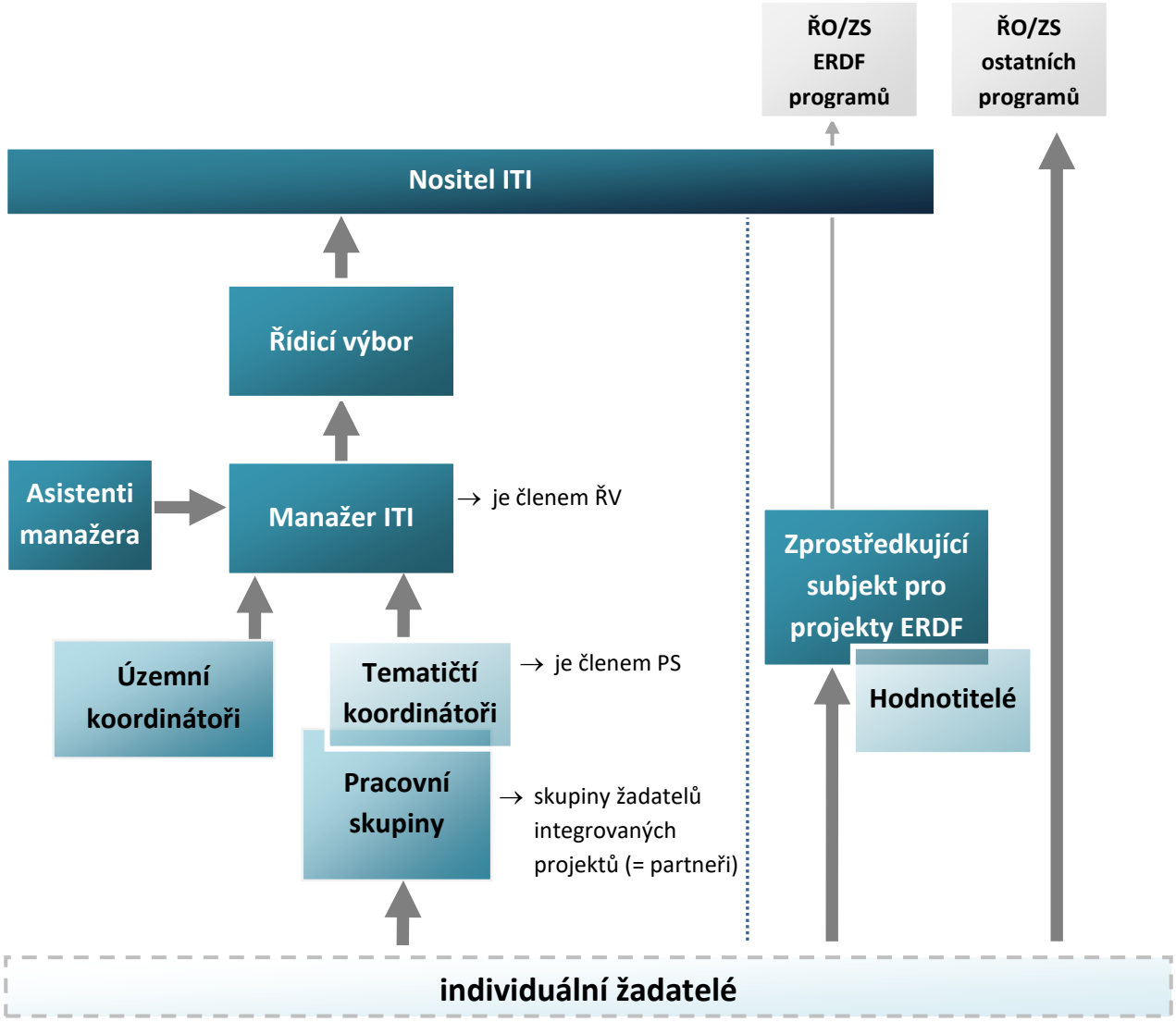

Roli nositele ITI vykonávají příslušné orgány Statutárního města Ústí nad Labem, které přijímají zásadní rozhodnutí dle zákona o obcích. Jedná se o Radu města a Zastupitelstvo města Ústí nad Labem. V jejich gesci je schvalování integrované strategie a schvalování podstatných změn strategie.

Nositel ITI prostřednictvím níže uvedených orgánů bude v rámci realizace ITI provádět koordinaci aktivit v souladu s harmonogramem ITI, monitorovat naplňování a přijímat opatření k jejímu plnění (vč. její aktualizace). Nositel ITI je odpovědný za její přípravu, za naplňování principu partnerství a koordinaci aktivit místních aktérů v daném území, výběr vhodných projektů pro plnění cílů ITI, monitoring a reporting průběhu plnění ITI, realizaci strategie jako celku a plnění jejích schválených

[55] Pracovní skupiny budou tvořeny podle aktuálních potřeb. Minimálně bude jedna pracovní skupina pro každou prioritní oblast ITI, s ohledem na jejich akceschopnost mohou být rozděleny i do úrovně specifických cílů nebo opatření ITI. Tématičtí koordinátoři naopak mohou mít na starosti více pracovních skupin (např. s příbuznými tématy).

cílových hodnot (které vznikají agregací hodnot realizovaných projektů). Nositel zodpovídá také za publicitu ITI jako celku.

Statutární orgány nositele

- schvalují integrovanou strategii, změny prioritních oblastí a specifických cílů strategie, změny finančního plánu, harmonogramu, indikátorů
- uzavírají partnerskou smlouvu s realizátory integrovaných projektů

Řídicí výbor ITI

- zajišťuje řádný průběh realizace strategie
- projednává a doporučuje statutárním orgánům nositele ke schválení integrovanou strategii, její změny, úpravy harmonogramu, finančního plánu, indikátorů
- schvaluje monitorovací zprávy ITI
- vydává vyjádření o zařazení souboru integrovaných projektů do ITI
- vyhlašuje výzvy nositele k předkládání projektových záměrů a zařazení do pracovních skupin
- vydává doporučení orgánům samospráv a statutárním orgánům zapojených partnerů,
- pověřuje manažera ITI plněním potřebných administrativních kroků a pracovní skupiny předložením odborných doporučení

Manažer ITI

- je odpovědný nositeli ITI za každodenní řízení a koordinaci realizace strategie
- administruje změny tematických oblastí a dílčích cílů, harmonogramu, prioritních oblastí a specifických cílů, rozpočtu specifických cílů a opatření, finančního plánu v letech, indikátorů (ve spolupráci s tematickými koordinátory)
- monitoruje průběh realizace projektů (nositelé projektů informují manažera a předkládají veškeré podklady na základě uzavřené smlouvy o partnerství)
- administruje monitorovací zprávy ITI (ve spolupráci s asistentem)
- administruje výzvy spojené s realizací ITI (ve spolupráci s asistentem)
- zajišťuje včasné řešení případných problémů
- zajišťuje agendu spojenou s řídicím výborem
- vyhodnocuje pokrok v realizaci ITI a naplňování jeho cílů/indikátorů (ve spolupráci s asistentem)
- předkládá soubory integrovaných projektů (výstup z pracovní skupiny) Řídicímu výboru

Asistent manažera

- administruje monitorovací zprávy
- administruje výzvy spojené s realizací ITI
- komunikuje s příjemci / žadateli integrovaných projektů a v případě potřeby podněcuje absorpční kapacitu
- vyhodnocuje pokrok v realizaci ITI a naplňování jeho cílů/indikátorů/finančního plánu
- zajišťuje publicitu a PR pro ITI

Pracovní skupina

- prostřednictvím svých členů sleduje přípravu projektů, které by mohly ovlivnit realizaci Strategie ITI
- navrhuje řešení identifikovaných problémů
- snaží se dojít (konsensem) ke zpracování souboru projektů naplňující příslušné opatření v celém svém rozsahu

Tematický koordinátor

- koordinuje spolupráci subjektů v území souvisejících s daným tématem (v rámci PS)
- napomáhá vytváření partnerství mezi subjekty v rámci jednotlivých témat řešených ITI
- zajišťuje agendu spojenu s PS
- podílí se na přípravě výzev spojených s realizací ITI z věcného hlediska

Územní koordinátor

- spolupracuje s manažerem ITI (případně asistentem či koordinátory PS) při zajištění agendy či řešení problémů spojených s konkrétním městem či daným územím (schvalování, výzvy apod.)

Zprostředkující subjekt pro projekty ERDF

- provádí hodnocení předložených integrovaných projektů, zejména posuzování souladu projektu s cíli integrované strategie, a předává toto hodnocení ŘO
- v případě hodnocení kvality projektů (závisí na míře kompetencí delegovaných ŘO) zajišťuje odborné hodnocení prostřednictvím externích hodnotitelů
- vykonává další úkoly stanovené Řídicím orgánem veřejnoprávní smlouvou

12.2.1 Popis administrativních kapacit

Tabulka 46: Administrativní kapacita

Orgán	Personál	Umístění
Řídicí výbor	členství bez pracovněprávního vztahu	platforma bez organizačního zakotvení v organizační struktuře SMÚL
Manažer ITI	1 zaměstnanec SMÚL na plný úvazek	Odbor strategického rozvoje, oddělení řízení ITI
Asistent manažera	1 zaměstnanec SMÚL na plný úvazek	Odbor strategického rozvoje, oddělení řízení ITI
Pracovní skupiny	ad hoc sestavené na základě výzev města bez pracovněprávního vztahu	platforma bez organizačního zakotvení v organizační struktuře SMÚL

Tematičtí koordinátoři	4 zaměstnanci SMÚL na částečný úvazek[56]	Odbor strategického rozvoje, oddělení řízení ITI
Územní koordinátoři	1 zaměstnanec SMDC, 1 zaměstnanec SMTP, 1 zaměstnanec SMMO, 1 zaměstnanec SMCV, všichni na částečný úvazek	Odbor rozvoje MMDC, oddělení strategického rozvoje a řízení projektů; Finanční odbor MMTP, oddělení majetku města; Odbor rozvoje a dotací MMMO, oddělení dotací; Kancelář primátora MMCV, úsek dotací a strategie rozvoje města
Zprostředkující subjekt pro projekty ERDF	min. 3 zaměstnanci SMUL, všichni na plný úvazek, financovaní z OPTP[57]	samostatné Oddělení zprostředkujícího subjektu ITI MMUL
Hodnotitelé	soubor externích subjektů objednávaných na základě ad hoc smluvního vztahu k hodnocení série projektů (DPP) dle požadavků ŘO, financovaní z OPTP	ad hoc kontrakty pod Kanceláří primátora MMUL, úsek ZS ITI

Složení Řídicího výboru

Složení Řídicího výboru respektuje minimální požadavky stanovené Metodickým pokynem k integrovaným nástrojům a zároveň reflektuje místní situaci, provedenou analýzu stakeholderů a zkušenosti z přípravné fáze ITI, v níž působil Výbor pro přípravu integrované strategie. Řídicí výbor ITI Ústecko-chomutovské aglomerace byl ustaven zastupitelstvy statutárních měst v tomto složení:

- 2 zástupci statutárního města Ústí nad Labem jako nositele ITI
- po 1 zástupci ostatních statutárních měst Ústecko-chomutovské aglomerace
- 1 zástupce Ústeckého kraje
- 1 zástupce měst z aglomerace
- 1 zástupce obcí z aglomerace
- 1 zástupce akademické sféry
- 1 zástupce vědecko-výzkumné sféry
- 1 zástupce Asociace nestátních neziskových organizací Ústeckého kraje
- 1 zástupce Krajské hospodářské komory Ústeckého kraje

[56] Předpokládá se forma Dohody o pracovní činnosti či Dohoda o provedení práce v rozsahu: koordinátor v oblasti dopravy 0,25 úvazku, v oblasti životního prostředí 0,1 úvazku, v oblasti ekonomiky 0,25 úvazku a v sociální oblasti 0,4 úvazku.

[57] Přesný počet zaměstnanců bude záležet na objemu delegovaných činností od řídicích orgánů. V případě, že do procesu bude zahrnuto i věcné hodnocení, bude na pozici ZS ITI zaměstnáno minimálně 5 pracovníků. Přesné pracovní náplně a počty pracovníků budou stanoveny na základě podrobných postupů, které budou popsány v detailních postupech, mj. na základě delegačních smluv s příslušnými ŘO OP. Veškeré podrobné postupy budou zveřejněny nejpozději s výzvou nositele.

- 1 zástupce dopravních podniků
- 1 zástupce Agentury pro sociální začleňování
- 1 zástupce Úřadu práce
- 1 zástupce Odboru sociálních věcí Krajského úřadu Ústeckého kraje
- 1 zástupce Fakulty životního prostředí UJEP

12.2.2 Popis oddělení funkcí

Předpokládá se, že Statutární město Ústí nad Labem bude žadatelem o dotace u projektů realizovaných v rámci ITI ÚChA, kde zároveň město plní funkci nositele. Z tohoto důvodu má město jasně oddělené role žadatele od rolí souvisejících s výběrem projektů. V případě ERDF projektů bude výběr projektů probíhat u zprostředkujícího subjektu, který bude v rámci organizační struktury Magistrátu města Ústí nad Labem samostatným Oddělením zprostředkujícího subjektu podléhajícím přímo primátorce města. Zpracování žádostí o dotace budou vykonávat pracovníci Odboru strategického rozvoje, oddělení projektů a dotací. Každý z uvedených útvarů je řízen jiným vedoucím pracovníkem.

Manažer ITI a asistent manažera, případně tematičtí koordinátoři budou v organizační struktuře zařazeni také do Odboru strategického rozvoje, oddělení řízení ITI. Fakticky se bude jednat o jiné osoby než ty, které budou připravovat žádosti o dotace a které budou umístěny v jiném oddělení daného odboru. Manažer ITI, asistent manažera ani tematičtí koordinátoři se nepodílejí na výběru projektů, zajišťují pouze technickou koordinaci při řízení integrované strategie. Posuzování souladu projektů s integrovanou strategií bude probíhat v Řídicím výboru, který je zastoupen na partnerském principu a Statutární město Ústí nad Labem v něm nemá nadpoloviční většinu hlasů. Každý člen Řídicího výboru zároveň podepíše etický kodex, jímž deklaruje zamezení střetu zájmů.

Podrobné vymezení rozsahu činnosti jednotlivých zaměstnanců, z něhož bude zřejmé oddělení rolí, bude popsáno v popisech pracovní pozic, které budou uloženy na personálním oddělení Kanceláře tajemníka Magistrátu města Ústí nad Labem.

12.3 Způsob řízení

Konkrétní postupy při řízení integrované strategie budou popsány v interním operačním manuálu nositele, kde budou detailněji popsány níže uvedené procesy a postupy. Interní operační manuál nositele není součástí integrované strategie a bude postupně rozpracováván v souladu s požadavky řídicích orgánů a s ohledem na probíhající audity designace. Interní operační manuál bude součástí systému vnitřních předpisů Magistrátu města Ústí nad Labem.

12.3.1 Posilování absorpční kapacity a poskytování konzultací

Nositel ITI, stejně jako ostatní statutární města Ústecko-chomutovské aglomerace dlouhodobě posilují absorpční kapacitu celého území aktivní komunikací s klíčovými aktéry se vztahem k tématům řešeným v rámci integrované strategie. Po dobu příprav integrované strategie byla kontinuálně vedena a doplňována databáze projektových záměrů za účelem vhodného nastavení integrované strategie, zejména stanovení expertního odhadu cílových hodnot monitorovacích indikátorů, reálného nastavení harmonogramu a finančního plánu.

Schválená integrovaná strategie bude zveřejněna na webových stránkách všech statutárních měst. O zajišťování absorpční kapacity budou pečovat tematičtí koordinátoři. S ohledem na nastavený harmonogram bude nositel vyhlašovat jednotlivé výzvy k předkládání projektovým záměrů a zapojení potenciálních žadatelů do pracovních skupin. Výzvy budou zveřejněny na úřední desce statutárního města Ústí nad Labem, na jeho webových stránkách a dalšími běžnými postupy, jako jsou tištěná média jednotlivých radnic, případně dalšími komunikačními kanály. Manažer ITI zároveň informuje ostatní statutární města Ústecko-chomutovské aglomerace o zveřejnění výzvy. Výzva bude zároveň zveřejněna na společných webových stránkách ITI Ústecko-chomutovské aglomerace. Součástí zveřejnění výzvy bude kompletní dokumentace související s ITI (zejm. MPIN).

Tematičtí koordinátoři budou také kontaktními místy pro konzultace potenciálním žadatelům, resp. předkladatelům projektových záměrů (fiší). Budou konzultovat vhodnost zaměření projektových záměrů jak vzhledem k integrované strategii, tak s ohledem na možnosti podpory v jednotlivých specifických cílech operačních programů. Kontakty na tematické koordinátory budou uvedeny na webových stránkách nositele, společných webových stránkách ITI Ústecko-chomutovské aglomerace a budou uváděny ve vyhlašovaných výzvách.

12.3.2 Příprava výzev nositele

Nositel ITI bude vyhlašovat výzvy k předkládání projektových záměrů a k zapojení potenciálních žadatelů do pracovních skupin, v nichž budou projektové záměry diskutovány a vzájemně koordinovány tak, aby byl vytvořen soubor projektů naplňující parametry výzvy.

Výzva nositele k zapojení do pracovních skupin bude navazovat na příslušnou výzvu řídicího orgánu. Text a parametry výzvy bude připravovat manažer ITI ve spolupráci se svým asistentem a příslušným tematickým koordinátorem. Parametry výzvy bude navrhovat Řídicí výbor a text výzvy bude schvalovat Rada města Ústí nad Labem. V případě programů ERDF, kde bude město vykonávat roli zprostředkujícího subjektu, budou hodnotící kritéria také předmětem schvalování v Monitorovacím výboru příslušného operačního programu.

Po schválení výzvy nositele zajistí manažer její zveřejnění na úřední desce, na webových stránkách a minimálně jedním v místě obvyklým způsobem, a zároveň informuje prostřednictvím územních koordinátorů ostatní statutární města Ústecko-chomutovské aglomerace, kteří zajistí zveřejnění ve svém územním obvodu. Spolu s výzvou bude zveřejněna kompletní dokumentace související s ITI (zejm. MPIN). Ve výzvě musí být uvedena lhůta, do které mohou potenciální žadatelé předkládat projektové záměry ve standardizované podobě. Vzor projektové fiše bude přílohou výzvy. Lhůta pro možnost zapojení se do pracovní skupiny nesmí být kratší než 30 kalendářních dní. Ve výzvě musí být uvedeny kontaktní údaje na manažera ITI či jeho asistenta a na příslušného tematického koordinátora. Další podrobnosti k formě výzvy budou uvedeny v interním operačním manuálu nositele.

12.3.3 Postup projednávání projektových záměrů v pracovní skupině

Po uplynutí termínu k předkládání projektových záměrů stanoveném ve výzvě nositele k předkládání projektových záměrů a k zapojení potenciálních žadatelů do pracovní skupiny svolá příslušný tematický koordinátor jednání pracovní skupiny. Pozvání na první jednání pracovní skupiny v rámci dané výzvy obdrží všichni předkladatelé projektových záměrů. Pozvánka je rozeslána e-mailem minimálně 10

kalendářních dnů před termínem konání pracovní skupiny a adresát je vyzván k potvrzení účasti do 3 kalendářních dnů. V případě, že tematický koordinátor neobdrží ve lhůtě 3 kalendářních dnů reakci adresáta, je adresát osloven datovou schránkou nebo poštou. Jednání pracovní skupiny se mohou zúčastnit i další osoby, které spolupracovaly na přípravě integrované strategie, a to i v případě, že nepředkládají žádný projektový záměr. Rolí těchto osob jsou odborné konzultace poskytované ostatním členům pracovní skupiny.

Na prvním jednání pracovní skupiny vztažené k dané výzvě představí manažer ve spolupráci s tematickým koordinátorem ITI ÚChA zejména danou tematickou oblast, ale také hlavní principy integrovaného nástroje. Členům pracovní skupiny je na prvním jednání vysvětlen záměr vytvoření souboru projektů, který v souhrnu naplní parametry výzvy. Tímto jsou členové pracovní skupiny motivováni k hledání konsenzuálních řešení a k případným úpravám předložených projektových záměrů. Následně každý předkladatel krátce představí svůj projektový záměr.

Pokud tematický koordinátor po posouzení vyhodnotí, že některý projektový záměr není v souladu s parametry výzvy (podporované aktivity, vymezené území apod.), oznámí své stanovisko na jednání pracovní skupiny. Pokud přesto předkladatel trvá na pokračování své působnosti v pracovní skupině a dalším rozpracování projektového záměru, má možnost se i nadále jednání pracovní skupiny účastnit, ale o této skutečnosti se učiní záznam v zápisu pořízeném z jednání pracovní skupiny.

Pokud některý předkladatel sám usoudí, že vzhledem k nastaveným podmínkám výzvy není jeho záměr vhodný k realizaci v rámci ITI, z pracovní skupiny odstoupí a o této skutečnosti se učiní záznam.

V případě, že některý záměr nebude zapadat do žádného z vytvořených souborů projektů a nebude se jednat o komplexní projekt plně naplňující parametry výzvy, takový projekt nebude dostatečně naplňovat parametry integrovanosti a neměl by být bez dostatečného odůvodnění Řídicímu výboru doporučen.

Členové pracovní skupiny usilují o nalezení konsensuálního řešení při dosažení souboru projektů naplňujícího parametry výzvy. Za tímto účelem mohou probíhat i následná jednání pracovní skupiny. Počet jednání pracovní skupiny vázané k dané výzvě není omezen a vyplývá z průběhu jednání pracovní skupiny. Pokud se pracovní skupina usnese na nutnosti dalšího jednání, přímo na svém jednání zvolí termín a místo příštího jednání a tato informace bude uvedena v zápisu z jednání pracovní skupiny.

Projektové záměry jsou v rámci jednání pracovních skupin dopracovány do finální podoby. Výstupem z jednání pracovní skupiny je soubor/soubory projektů naplňující parametry výzvy nositele ITI. Přílohou tohoto souboru projektu jsou projektové záměry.

Pokud dojdou členové ke konsenzu při tvorbě souboru projektů a výstupem z jednání pracovní skupiny nejsou konkurenční soubory projektů, předá tematický koordinátor manažerovi ITI finální soubor projektů k projednání v Řídicím výboru.

Pokud členové pracovní skupiny nedojdou k úplnému konsenzu a vznikne několik konkurenčních souborů projektů, předá tematický koordinátor manažerovi ITI všechny vytvořené soubory projektů s vlastním komentářem analyzujícím vztah souboru projektů k parametrům výzvy (např. podíl plnění indikátorů, podíl požadovaných prostředků, úplnost řešení z hlediska podporovaných aktivit apod.). Kritéria pro posouzení projektů v Řídicím výboru budou upravena v interním operačním manuálu nositele, případně upravena a zveřejněna nejpozději spolu s vyhlášením příslušné výzvy.

12.3.4 Posouzení projektových záměrů v Řídicím výboru

Nejpozději do 14 kalendářních dnů po předání výstupů z pracovní skupiny svolá manažer ITI jednání Řídicího výboru (s termínem dle časových možností členů ŘV vzhledem k usnášeníschopnosti). Jednání Řídicího výboru bude svoláno e-mailem a členové Řídicího výboru do 7 kalendářních dnů potvrdí přijetí pozvánky spolu s uvedením informace o své účasti na jednání. Na jednání Řídicího výboru manažer představí obdržené soubory projektů. K představení záměrů bude přizván tematický koordinátor.

Manažer informuje Řídicí výbor o stavu naplnění výzvy prostřednictvím souborů projektů. V případě, že se nejedná o konkurenční soubory projektů, které v součtu nepřesahují alokaci výzvy a naplňují požadované hodnoty indikátorů, posoudí Řídicí výbor soulad souboru projektů jako celku a jednotlivých projektových záměrů s integrovanou strategií. Podrobnosti budou popsány v interním operačním manuálu nositele, případně nejpozději spolu s vyhlášením příslušné výzvy.

V případě, že se jedná o konkurenční soubory projektů (v součtu přesahují alokaci výzvy či nenaplňují požadované hodnoty indikátorů), posoudí Řídicí výbor míru přispění jednotlivých souborů projektů k parametrům výzvy (zejména v kontextu výše plnění indikátorů a požadovaných prostředků). V daném kontextu Řídicí výbor zváží, kterému souboru projektů vydá doporučující vyjádření, příp. zda vůbec některému souboru doporučující vyjádření vydá. V případě nevydání doporučujícího vyjádření musí být rozhodnutí dostatečně odůvodněno. Odůvodnění musí být zformulováno přímo na jednání Řídicího výboru, nesmí být přenecháno manažerovi.

Po vydání doporučujícího vyjádření uzavírají statutární orgány nositele s realizátory integrovaných projektů partnerskou smlouvu, v níž budou upraveny vzájemné vztahy při realizaci integrovaného projektu a ITI (zejména tok informací mezi příjemcem dotace a nositelem ITI).

Konkrétní postupy stanoví interní operační manuál nositele, který bude zveřejněn nejpozději spolu s vyhlášením příslušné výzvy.

12.3.5 Rozpracování projektových záměrů do podoby projektových žádostí

Do 14 kalendářních dnů po projednání souborů projektů v Řídicím výboru informuje manažer ITI (příp. ve spolupráci s tematickým koordinátorem) jednotlivé předkladatele projektových záměrů o usnesení Řídicího výboru.

Předkladatel projektového záměru, který obdržel vyjádření Řídicího výboru, zpracuje standardní žádost o dotaci dle pravidel příslušného operačního programu. Žádost je vypracována v monitorovacím systému MS2014+. Žádost musí mít veškeré parametry uvedené v projektovém záměru. Povinnou přílohou žádosti o dotaci je vyjádření Řídicího výboru, jehož přílohou je i projektový záměr.

Žádost o dotaci je prostřednictvím monitorovacího systému předložena:

- v případě projektů financovaných z ERDF příslušnému zprostředkujícímu subjektu ITI
- v případě projektů financovaných z ESF a FS příslušnému ŘO nebo oprávněnému zprostředkujícímu subjektu

Žádost o dotaci musí být zpracována a předložena v termínu stanoveném v projektovém záměru.

Konkrétní postupy budou stanoveny v interním operačním manuálu nositele, který bude zveřejněn nejpozději spolu s vyhlášením příslušné výzvy.

12.3.6 Role zprostředkujícího subjektu ITI

Integrované projekty financované z prostředků ERDF budou v první fázi hodnoceny zprostředkujícím subjektem ITI. Budou hodnoceny minimálně z hlediska přijatelnosti a formálních náležitostí. Hodnotící kritéria jsou podmíněna schválením v Monitorovacím výboru příslušného operačního programu. Zapojení zprostředkujícího subjektu ITI do implementační struktury podléhá auditu designace.

Detailní postupy budou vycházet z veřejnoprávní smlouvy mezi Řídicím orgánem a městem, upraveny na základě auditu designace a detailněji rozpracovány v interním operačním manuálu nositele, kde budou také popsány procesy vedoucí k řízení změn v integrovaných projektech. Současně budou při výběru projektů zohledněna environmentální kritéria v souladu s požadavky zformulovanými v rámci souhlasného stanoviska SEA.

13 Popis realizace partnerské spolupráce

13.1 Princip partnerství

Princip partnerství je v maximální míře zohledňován již ve fázi zpracování integrované strategie a s ohledem na něj je koncipován i plán implementace.

Široká škála partnerů z veřejného, soukromého i neziskového sektoru je do všech fází zapojována především prostřednictvím **pracovních skupin**. Výchozím podkladem pro oslovení konkrétních subjektů byla analýza stakeholderů (viz kapitola Analýza stakeholderů), která identifikovala všechny relevantní partnery v území na základě vyhodnocení jejich možného vlivu a zájmu v souvislosti s řešenými tématy.

Vzhledem k zajištění akceschopnosti pracovních skupin bylo v některých případech nutné obrátit se pouze na jednoho zástupce za celou skupinu subjektů, a to zastřešující organizaci (např. hospodářská komora) či jednoho konkrétního zástupce (např. konkrétní obec). Tento postup je v souladu s partnerským principem a zajišťuje partnerství také na nižších úrovních využitím **principu delegace**. Tento přístup vyžaduje vzájemnou komunikaci těch subjektů, které mají společně prosazovat své zájmy na úrovni ITI. Souběžně s tím nositel ITI zajišťuje adresnou distribuci důležitých informací městům a obcím v aglomeraci.

Provazba s **Místními akčními skupinami** je řešena zejména prostřednictvím Regionální stálé konference, kde má Ústecko-chomutovská aglomerace také své zástupce. Ke koordinaci činností dochází také pomocí **Regionálního akčního plánu**, který nositeli ITI umožňuje sledovat projekty na území Ústeckého kraje jako celku.

Ve fázi realizace ITI navíc budou mít další potenciální partneři / realizátoři integrovaných projektů, kteří nebyli na základě provedené analýzy identifikováni, možnost zapojit se do pracovní skupiny a svůj projektový záměr koordinovat s nositelem ITI a ostatními partnery.

13.2 Zapojení veřejnosti

Nositel ITI se v průběhu přípravy zaměřuje také na nastavení způsobu komunikace s veřejností v souvislosti s potřebou informování a získání zpětné vazby.

Informace o průběhu zpracování integrované strategie, pozvánka na veřejné projednání atd. jsou a nadále budou průběžně zveřejňovány na **internetových stránkách** jednotlivých statutárních měst a na společných webových stránkách. Veřejnost měla v průběhu přípravy ITI možnost dokument připomínkovat. Stejným způsobem budou zveřejňovány také informace o průběhu realizace ITI.

Široká veřejnost měla možnost zapojit se do přípravy integrované strategie také prostřednictvím **účasti na veřejném projednání.** Tímto způsobem byl s veřejností projednán koncept integrované strategie před jejím finálním dokončením.[58] Smyslem projednání byla prezentace dosavadních výstupů veřejnosti v rámci hodnocení SEA s možností dílčích úprav či doplnění, a to i nad rámec povinností vyplývajících z příslušného zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí.

Nositel prostřednictvím e-mailové komunikace předává informace o průběhu zpracování také přímo adresně vybraným subjektům, které se zajímají (mohou či měli by se zajímat) o připravovaný dokument integrované strategie.

13.3 Komunikační plán

Komunikační plán je popsán prostřednictvím níže uvedených tabulek, ze kterých je patrné nastavení systému a způsobu komunikace směrem ke konkrétním cílovým skupinám. Je však logické, že komunikační struktura je živým organismem a je tedy možné, že v případě potřeby může dojít v nastavení komunikačního plánu k dílčím změnám.

13.3.1 Vnitřní komunikace nositele

Tabulka 47: Vnitřní komunikace nositele

Příjemce informace	Obsah komunikace	Komunikační kanál	Odpovědnost za přenos informace
Administrátoři PS (přípravná fáze)	informace o rozhodnutích Řídicího výboru ITI týkajících se především tematického zaměření ITI	jednání Řídicího výboru	Řídicí výbor ITI

[58] Vychází také ze zákonné povinnosti v rámci procesu SEA.

Tematičtí koordinátoři (realizační fáze)	informace o rozhodnutích Řídicího výboru ITI (např. změny ITI)	osobní / e-mailová komunikace	manažer ITI
Manažer ITI	informace o plnění indikátorů, harmonogramu, případných změnách a problémech v projektových záměrech apod.	osobní / e-mailová komunikace	tematičtí koordinátoři
	informace o rozhodnutích Řídicího výboru ITI	jednání Řídicího výboru	Řídicí výbor ITI
Řídicí výbor ITI	návrh integrované strategie ke schválení	jednání Řídicího výboru	manažer ITI
	informace o plnění indikátorů, harmonogramu, případných změnách a problémech v projektových záměrech apod.	jednání Řídicího výboru	manažer ITI
Nositel ITI	návrh integrované strategie ke schválení	zasedání statutárního orgánu nositele ITI	Řídicí výbor ITI
	informace o plnění indikátorů, harmonogramu, případných změnách a problémech v projektových záměrech apod.	jednání Řídicího výboru	Řídicí výbor ITI

13.3.2 Vnější komunikace

Tabulka 48: Vnější komunikace

Příjemce informace	Obsah komunikace	Prostředek komunikace	Odpovědnost za přenos informace
Řídicí orgány OP	představení konceptu integrované strategie	jednání RSK a NSK	zástupce nositele ITI, který je členem NSK (zároveň výstupy od RSK)
	časový harmonogram výzev ŘO OP pro ITI apod.	jednání RSK a NSK	zástupce nositele ITI, který je členem NSK (zároveň výstupy od RSK)
	oznámení / zdůvodnění změn v průběhu realizace	Žádost o změnu integrované strategie	manažer ITI

	ITI (vliv na harmonogram, finanční plán apod.)	(MS2014+; do 10 pracovních dnů)	
MMR ČR	představení konceptu integrované strategie	jednání NSK	zástupce nositele ITI, který je členem NSK
	oznámení / zdůvodnění změn v průběhu realizace ITI (vliv na harmonogram, finanční plán apod.)	Žádost o změnu integrované strategie (MS2014+; do 10 pracovních dnů)	manažer ITI
	přehled vývoje realizace ITI, informace o schválených a realizovaných projektech, přehled plnění indikátorů, harmonogramu, finančního plánu	Zpráva o plnění integrované strategie (MS2014+; 2x ročně); Závěrečná zpráva o plnění integrované strategie (MS2014+)	manažer ITI
Národní stálá konference	představení konceptu integrované strategie	jednání NSK	zástupce nositele ITI, který je členem NSK (zároveň výstupy od RSK)
	časový harmonogram výzev ŘO OP pro ITI apod.	jednání NSK	zástupce nositele ITI, který je členem NSK (zároveň výstupy od RSK)
Regionální stálá konference	představení konceptu integrované strategie	jednání RSK	zástupce nositele ITI (člen Řídicího výboru), který je členem RSK
	časový harmonogram výzev ŘO OP pro ITI apod.	jednání RSK	zástupce nositele ITI (člen Řídicího výboru), který je členem RSK
Partneři ve fázi přípravy	konzultace tematického a strategického zaměření ITI	jednání pracovních skupin, web ITI	administrátor PS
Partneři ve fázi realizace (realizátoři projektů)	konzultace rozsahu, obsahového zaměření, harmonogramu, cílů projektových záměrů	jednání pracovních skupin, web ITI	tematický koordinátor
Veřejnost	průběžné informace o přípravě a realizaci Integrované územní investice Ústecko-chomutovské aglomerace (především v důležité milníky, změny)	veřejná projednání, web ITI	manažer ITI
		webové stránky statutárních měst (příp. na úředních deskách), web ITI	manažer ITI prostřednictvím zástupců statutárních měst

		adresné elektronické zasílání informací	manažer ITI

14 Monitorování a hodnocení plnění strategie

14.1 Popis způsobu monitorování

Monitoring naplňování dosahování cílů integrované strategie bude probíhat prostřednictvím sady indikátorů z NČI navázaných na jednotlivé zdroje financování. Indikátory, stejně jako finanční údaje z monitorovacího systému, využije nositel jako podklad pro Zprávu o plnění integrované strategie, kterou projednává a schvaluje Řídicí výbor.

Podle Metodického pokynu pro integrované nástroje musí nositel ITI:

- předkládat 2x ročně MMR - ORP Zprávu o plnění integrované strategie (včetně přehledu vývoje realizace ITI, schválených a realizovaných projektů a plnění podmínek ITI včetně plnění indikátorů, dodržení harmonogramu a finančního plánu);
- po ukončení posledního integrovaného předložit Závěrečnou zprávu o plnění integrované strategie;
- provést tzv. mid-term evaluaci provádění a plnění ITI.

Nositel ITI bude mít zajištěn dostatečný administrativní aparát pro výkon činností spojených s monitorováním a hodnocením plnění strategie. Tyto činnosti budou zajišťovány prostřednictvím **manažera ITI** (ve spolupráci s asistentem a tematickými koordinátory).

Pro monitorování pokroku v realizaci ITI je navržena **sada indikátorů**, které jsou zvoleny s ohledem na jejich schopnost co nejlépe odrážet vývoj situace při realizaci.

Podklady pro zpracování povinných monitorovacích zpráv bude manažer ITI (ve spolupráci s koordinátory PS) získávat od jednotlivých realizátorů integrovaných projektů a z monitorovacího systému, kde bude mít nastavenou svou roli.

Obrázek 19: Grafické znázornění procesu monitoringu a vyhodnocování plnění integrované strategie vč. odpovědností

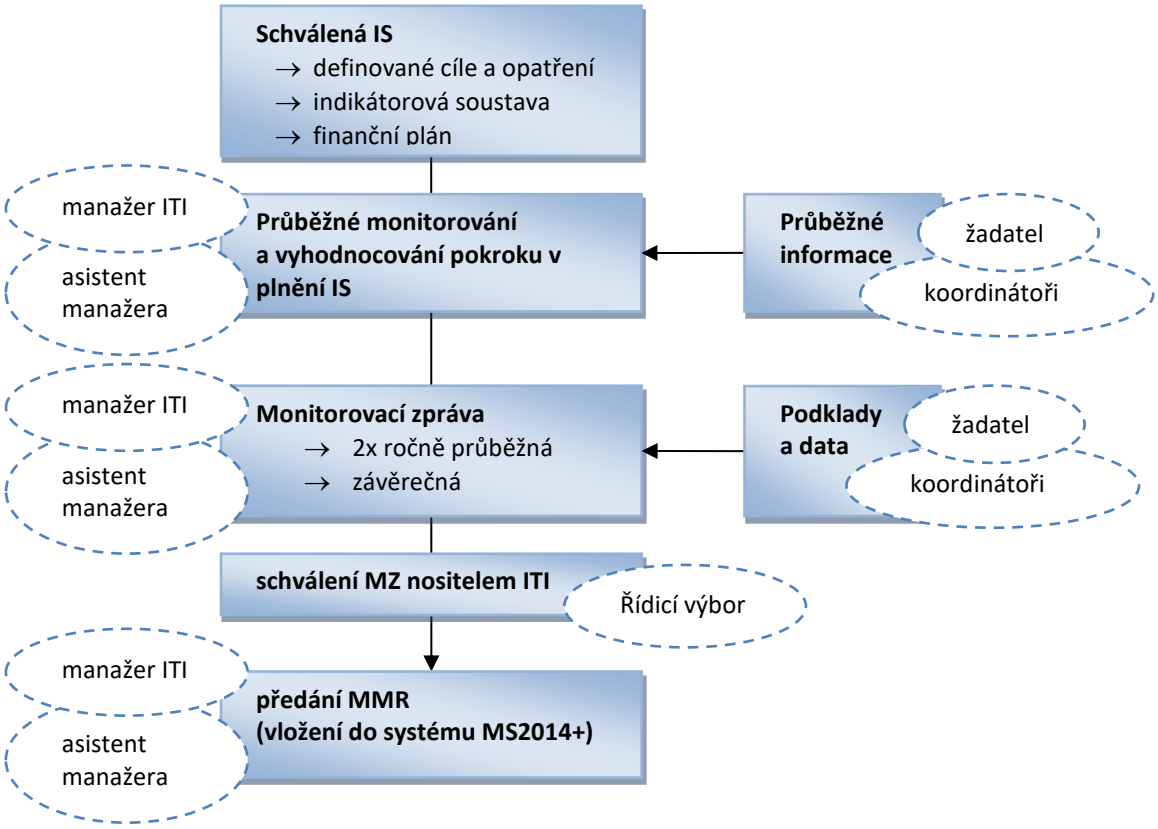

Manažer s využitím dat z monitorovacího systému a ve spolupráci se svým asistentem, tematickými a územními koordinátory zpracuje návrh monitorovací zprávy, kterou projedná Řídicí výbor. Pokud je součástí monitorovací zprávy také návrh podstatných změn, musí být Zastupitelstvem města Ústí nad Labem schválena. Po schválení monitorovací zprávy zajistí manažer její předání Ministerstvu pro místní rozvoj.

14.2 Evaluace

Na základě požadavků stanovených v MPIN bude nejpozději v roce 2018 provedena mid-term evaluace ITI na základě dat k 31.12.2017. Evaluační plán připraví manažer ve spolupráci se svým týmem na základě dalších pokynů Ministerstva pro místní rozvoj a zajistí jeho schválení v Řídicím výboru ITI.

Podrobnější informace budou uvedeny v interním operačním manuálu nositele. Zároveň bude nositel sledovat vývoj kvality životního prostředí a vyhodnocovat vliv implementace integrované strategie v souladu s požadavkem stanoveným v souhlasném stanovisku SEA.

14.3 Řízení změn integrované strategie

Žádost o změnu integrované strategie podává manažer (ve spolupráci s asistentem) do 10 pracovních dní od rozhodnutí nositele, že zjištěné skutečnosti zakládají změnu. Jedná-li se o změnu věcného zaměření strategie, harmonogramu, finančního plánu či indikátorové soustavy, schvaluje změnu Zastupitelstvo města Ústí nad Labem (a zastupitelstvům ostatních statutárních měst Ústecko-chomutovské aglomerace jsou předloženy na vědomí). V ostatních případech změny schvaluje Řídicí výbor. Je připuštěno jednání formou per-rollam.

V případě, kdy dle MPIN není zcela zřejmé, zda se bude jednat o změnu podstatnou či nepodstatnou, požádá manažer o stanovisko MMR-ORP.

Podrobnější informace budou uvedeny v interním operačním manuálu nositele.

14.4 Zajištění auditní stopy

Za zajištění dostatečné auditní stopy všech procesů souvisejících s realizací ITI zodpovídá manažer ITI. Ze všech jednání je pořizován písemný záznam (zejména zápisy a prezenční listiny). Jedná-li se o zápisy z jednání pracovních skupin a řídicího výboru, je zápis ověřen tematickým koordinátorem, resp. předsedajícím.

Archivují se veškerá usnesení z jednání pracovních skupin a řídicího výboru.

Eviduje se veškerá agenda související s vyhlašováním výzev (vč. termínů zveřejnění), evidují se všechny přijaté projektové záměry.

Jakékoli námitky a stížnosti se evidují, vč. informace o způsobu jejich vypořádání.

Interní operační manuál nositele blíže popíše způsob evidence a archivace dokumentů. Zároveň se nositel bude řídit archivačním a skartačním řádem Magistrátu města Ústí nad Labem.

PŘÍLOHY

15 POPIS OČEKÁVANÝCH VÝSLEDKŮ A VÝSTUPŮ VČETNĚ RELEVANTNÍCH INDIKÁTORŮ

Na úrovni opatření byly stanoveny indikátory, které kvantifikují předpokládané výstupy a výsledky. Indikátory byly zvoleny z Národního číselníku indikátorů a respektují přiřazení příslušných indikátorů k jednotlivým specifickým cílům příslušných operačních programů, z nichž budou opatření financována.

Nositel si ještě navíc definuje vlastní ukazatele, jimiž si nad rámec závazných indikátorů vztažených k finančním zdrojům z jednotlivých OP bude postupně sledovat, zda se daří prostřednictvím realizace ITI přispívat k naplnění globálního cíle a vize Ústecko-chomutovské aglomerace. Tyto indikátory si sleduje nositel pro vlastní potřebu.

Tabulka 49: Přehled monitorovacích indikátorů

SC ITI	Opatření ITI	Podopatření ITI	Identifikace indikátorů					Hodnoty indikátorů					
			OP	Kód NČI2014 +	Název indikátoru	Měrná jednotka	Typ	Výchozí hodnota	Datum výchozí hodnoty	Milník 2018	Cílová hodnota	Datum cílové hodnoty	Odůvodnění, jakým způsobem byly hodnoty stanoveny
1.1	1.1.1		OP D	74500	Celková délka nových nebo modernizovaných linek metra, tramvajových tratí nebo trolejbusových tratí	km	výstup	0	31.10. 2015		11,1	31.12. 2022	Fiše
				74501	Počet nových nebo zmodernizovaných zařízení obslužné a napájecí infrastruktury městské drážní dopravy	počet	Výstup	0	28.2. 2018		3	31.12. 2021	Nositelé projektů
				74510	Počet cestujících MHD v elektrické trakci	mil. osob/rok	výsledek	43,1	31.10. 2013		43,6	31.12. 2022	Nositelé projektů
	1.1.2		IROP	7 48 01	Počet nově pořízených vozidel pro veřejnou dopravu	vozidla	výstup	0	31.10. 2015	20	71	31.12. 2022	Fiše/ nositelů projektů
				7 51 20	Podíl veřejné osobní dopravy na celkových výkonech v osobní dopravě	%	výsledek	30	2011		35	31.12. 2023	Řídící orgán
	1.1.3		IROP	7 52 01	Počet nových nebo rekonstruovaných přestupních terminálů ve veřejné dopravě	terminály	výstup	0	31.10. 2015		2	31.12. 2022	Fiše
				7 40 01	Počet vytvořených parkovacích míst	parkovací místa	výstup	0	31.12. 2018		135	31.12. 2022	Nositelé projektů
				7 64 01	Počet parkovacích míst pro jízdní kola	parkovací místa	výstup	0	31.12. 2018		32	31.12. 2022	Nositelé projektů

				7 51 20	Podíl veřejné osobní dopravy na celkových výkonech v osobní dopravě	%	výsledek	30	2011		35	31.12. 2023	Řídící orgán
	1.1.2 / 1.1.3		IROP	36111	Množství emisí primárních částic a prekurzorů sekundárních částic v rámci podpořených projektů	t/rok	envi	18,154	2013		2,394	31.12. 2022	Nositelé projektů
				75110	Počet osob přepravených veřejnou dopravou	osoby/rok	envi	62556000	2013		57687000	31.12. 2022	Nositelé projektů
2.1	2.1.1		OP ŽP	44101	Celková rozloha sanovaných lokalit v ČR vztažená k určitému datu	m2	výstup	0	31.10. 2015		32 000	31.12. 2022	Fiše
				40410	Kubatura vytěženého, odčerpaného kontaminovaného materiálu	m3	výsledek	0	31.10. 2015		34 000	31.12. 2022	Fiše/SFŽP ČR
				41101	Počet zpracovaných analýz rizik	analýzy	výstup	0	01.01. 2019		2	31.12. 2023	Nositelé projektů
3.1	3.1.1		OP VVV	2 41 01	Počet rozšířených či modernizovaných výzkumných pracovišť	infrastruktura	výstup	0	31.10. 2015		3	31.12. 2022	Fiše
				2 05 00	Počet výzkumných pracovníků, kteří pracují v modernizovaných výzkumných infrastrukturách	osoby	výstup	0	31.10. 2015		20	31.12. 2021	Fiše
				2 04 00	Počet nových výzkumných pracovníků v podporovaných subjektech	osoby	výstup	0	31.10. 2015		5	31.12. 2021	Fiše
				2 02 11	Odborné publikace (vybrané typy dokumentů) vytvořené podpořenými subjekty	publikace	výsledek	0	31.10. 2015		29	31.12. 2021	Fiše
				2 20 11	Mezinárodní patentové přihlášky (PCT) vytvořené podpořenými subjekty	přihláška	výsledek	0	31.10. 2015		2	31.12. 2021	Fiše

				2 02 13	Odborné publikace (vybrané typy dokumentů) ve spoluautorství výzkumných organizací a podniků	publikace	výsledek	0	31.10. 2015		9	31.12. 2021	Fiše
				2 00 00	Počet podniků spolupracujících s výzkumnými institucemi	spolupráce	výstup	0	31.10. 2015		11	31.12. 2020	Fiše
				2 04 02	Počet nových výzkumných pracovníků v podporovaných subjektech – ženy	osoby	výstup	0	31.10. 2015		2	31.12. 2021	Fiše
				2 05 02	Počet výzkumníků, kteří pracují v modernizovaných výzkumných infrastrukturách - ženy	Osoby	výstup	0	31.10. 2015		7	31.12. 2021	Fiše
3.2	3.2.1		IROP	5 00 00	Počet podpořených vzdělávacích zařízení	zařízení	výstup	0	31.10. 2015		2	31.12. 2018	Fiše
				5 00 01	Kapacita podporovaných zařízení péče o děti nebo vzdělávacích zařízení	osoby	výstup	0	31.10. 2015		1 000	31.12. 2018	Fiše
				5 00 30	Podíl osob předčasně opouštějících vzdělávací systém zařízení péče o děti nebo vzdělávacích zařízení	%	výsledek	5,4	2013		5,0	31.12. 2023	Řídicí orgán
3.3	3.3.1		OP VVV	2 41 01	Počet rozšířených či modernizovaných výzkumných pracovišť	infrastruktura	výstup	0	31.10. 2015		1	31.12. 2022	Fiše
				2 05 00	Počet výzkumných pracovníků, kteří pracují v modernizovaných výzkumných infrastrukturách	osoby	výstup	0	31.10. 2015		10	31.12. 2021	Fiše
				2 04 00	Počet nových výzkumných pracovníků v podporovaných subjektech	osoby	výstup	0	31.10. 2015		1	31.12. 2021	Fiše
				2 02 11	Odborné publikace (vybrané typy dokumentů) vytvořené podpořenými subjekty	publikace	výsledek	0	31.10. 2015		5	31.12. 2021	Fiše

				2 20 11	Mezinárodní patentové přihlášky (PCT) vytvořené podpořenými subjekty	přihláška	výsledek	0	31.10. 2015		1	31.12. 2021	Fiše
				2 02 13	Odborné publikace (vybrané typy dokumentů) ve spoluautorství výzkumných organizací a podniků	publikace	výsledek	0	31.10. 2015		2	31.12. 2021	Fiše
				2 00 00	Počet podniků spolupracujících s výzkumnými institucemi	spolupráce	výstup	0	31.10. 2015		3	31.12. 2020	Fiše
				2 04 02	Počet nových výzkumných pracovníků v podporovaných subjektech – ženy	osoby	výstup	0	31.10. 2015		0	31.12. 2021	Fiše
				2 05 02	Počet výzkumníků, kteří pracují v modernizovaných výzkumných infrastrukturách - ženy	Osoby	výstup	0	31.10. 2015		3	31.12. 2021	Fiše
4.1	4.1.1	1	IROP	5 54 01	Počet podpořených zázemí pro služby a sociální práci	zázemí	výstup	0	31.10. 2015		30	31.12. 2022	Fiše
				5 54 02	Počet poskytovaných druhů sociálních služeb	služby	výstup	0	31.10. 2015		5	31.12. 2022	Fiše
				6 75 10	Kapacita služeb a sociální práce	klienti	výsledek	7	31.10. 2012		74	31.12. 2022	Fiše
		2	OP Z	CESF0 (6 00 00)	Celkový počet účastníků	účastníci	výstup	0	31.10. 2015		587	31.12. 2022	Fiše
				CR03 (6 26 00)	Účastníci, kteří získali kvalifikaci po ukončení účasti	účastníci	výstup	0	31.12. 2015		191	31.12. 2022	Expertní odhad PS
4.2	4.2.1	1	IROP	5 54 01	Počet podpořených zázemí pro služby a sociální práci	zázemí	výstup	0	31.10. 2015		7	31.12. 2022	Fiše
				5 53 01	Počet podpořených bytů pro sociální bydlení	bytové jednotky	výstup	0	31.10. 2015	15	104	31.12. 2022	Fiše
				5 54 02	Počet poskytovaných druhů sociálních služeb	služby	výstup	0	31.10. 2015		6	31.12. 2022	Fiše
				6 75 10	Kapacita služeb a sociální práce	klienti	výsledek	109	31.10. 2015		261	31.12. 2022	Fiše

				5 53 20	Průměrný počet osob využívajících sociální bydlení	osoby/rok	výsledek	0	31.10. 2015		192	31.12. 2022	Fiše
				5 53 10	Nárůst kapacity sociálních bytů	lůžka	výsledek	0	31.10. 2015		322	31.12. 2022	Fiše
		2	OP Z	8 05 00	Počet napsaných a zveřejněných analytických strategických dokumentů (vč. evaluačních)	dokumenty	výstup	0	31.10. 2015		1	31.12. 2022	Fiše
				CESF0 (6 00 00)	Celkový počet účastníků	účastníci	výstup	0	31.10. 2015		10	31.12. 2022	Fiše
				6 74 01	Nové nebo inovované soc. služby týkající se bydlení	služby	výstup	0	31.10. 2015		1	31.12. 2022	Expertní odhad PS
				6 73 10	Bývalí účastníci projektů, u nichž intervence formou sociální práce naplnila svůj účel	účastníci	výsledek	0	31.10. 2015		8	31.12. 2022	Fiše
	4.2.2		OP Z	CESF0 (6 00 00)	Celkový počet účastníků	účastníci	výstup	0	31.10. 2015		340	31.12. 2022	Fiše
				6 70 01	Kapacita podpořených služeb	místa	výstup	0	31.10. 2015		20	31.12. 2022	Expertní odhad PS
				CR05	Znevýhodnění účastníci, kteří po ukončení své účasti hledají zaměstnání, jsou v procesu vzdělávání/ odborné přípravy, rozšiřují si kvalifikaci nebo jsou zaměstnaní, a to i OSVČ	účastníci	výsledek	0	31.10. 2015		45	31.12. 2022	Fiše
				6 73 10	Bývalí účastníci projektů, u nichž intervence formou sociální práce naplnila svůj účel	účastníci	výsledek	0	31.10. 2015		22	31.12. 2022	Fiše

16 ČASOVÝ HARMONOGRAM A PROVÁZANOST JEDNOTLIVÝCH AKTIVIT

Časový harmonogram realizace jednotlivých opatření ITI Ústecko-chomutovské aglomerace je zpracován ve formě jednoduchého grafického schématu (vyznačení realizace specifických cílů a opatření v jednotlivých letech barevně). Uvedené údaje se týkají předpokládané fyzické realizace projektů v daných opatřeních.

Graf 6: Harmonogram realizace opatření ITI[59]

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
PO 1								
SC 1.1								
O 1.1.1								
O 1.1.2								
O 1.1.3								
	2015	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
PO 2								
SC 2.1								
O 2.1.1								
	2015	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
PO 3								
SC 3.1								
O 3.1.1								
SC 3.2								
O 3.2.1								
SC 3.3								
O 3.3.1								
	2015	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
PO 4								
SC 4.1								
O 4.1.1								
SC 4.2								
O 4.2.1								
O 4.2.2								

[59] Jedná se o plán realizace opatření. Vzhledem k proplácení dotací až po realizaci projektů (či jednotlivých etap) bude finanční plán posunut tak, že do příslušného roku budou započítány finanční prostředky zařazené do žádosti o platbu předložené do konce října daného roku.

17 FINANČNÍ PLÁN

Finanční plán je vypracován pro finanční prostředky vykazované jako způsobilé (příp. nezpůsobilé) výdaje a obsahuje souhrnný objem finančních prostředků, o něž bude žádáno prostřednictvím integrovaných projektů (časově uvedeno v tom roce, v němž bude do 31. 10. předložena žádost o platbu). Finanční plán je sestaven jen za specifické cíle operačních programů podporované v rámci vyčleněných alokací. Opatření nepodporovaná formou ITI (v nezávazné části ITI) nejsou ve finančním plánu zohledněna. Všechny částky v níže uvedených tabulkách finančního plánu jsou uvedeny v tis. Kč.

Všechny částky ve finančním plánu jsou zaokrouhleny na desítky Kč s tím, že závazné jsou částky v EFRR.

17.1 Financování podle jednotlivých specifických cílů a opatření ITI v jednotlivých letech

Tabulka 50: Financování podle jednotlivých specifických cílů a opatření ITI v roce 2016

2016												
Specifický cíl ITI	Opatření ITI	Podopatření ITI	Operační program	Prioritní osa OP	Investiční priorita OP	Specifický cíl OP	Celkové způsobilé výdaje	Z toho podpora		Z toho vlastní zdroje příjemce		Celkové nezpůsobilé výdaje
								Příspěvek Unie	Národní veřejné zdroje	Národní veřejné zdroje	Národní soukromé zdroje	
1.1	1.1.1	-	OPD	1	7ii	1.4	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	1.1.2	-	IROP	1	7c	1.2	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	1.1.3	-	IROP	1	7c	1.2	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.1	2.1.1	-	OPŽP	3	2	3.4	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.1	3.1.1	-	OPVVV	1	1	1.2	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.2	3.2.1	-	IROP	2	10	2.4	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.3	3.3.1	-	OP VVV	1	1	1.2	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.1	4.1.1	1	OPZ	1	8i	1.1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		2	IROP	2	9a	2.1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.2	4.2.1	1	OPZ	2	9i	2.1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		2	IROP	2	9a	2.1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	4.2.2	-	OPZ	2	9i	2.1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Celkem							**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**

Údaje v tis. Kč

Tabulka 51: Financování podle jednotlivých specifických cílů a opatření ITI v roce 2017

2017												
Specifický cíl ITI	Opatření ITI	Podopatření ITI	Operační program	Prioritní osa OP	Investiční priorita OP	Specifický cíl OP	Celkové způsobilé výdaje	Z toho podpora		Z toho vlastní zdroje příjemce		Celkové nezpůsobilé výdaje
								Příspěvek Unie	Národní veřejné zdroje	Národní veřejné zdroje	Národní soukromé zdroje	
1.1	1.1.1	-	OPD	1	7ii	1.4	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	1.1.2	-	IROP	1	7c	1.2	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	1.1.3	-	IROP	1	7c	1.2	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.1	2.1.1	-	OPŽP	3	2	3.4	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.1	3.1.1	-	OPVVV	1	1	1.2	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.2	3.2.1	-	IROP	2	10	2.4	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.3	3.3.1	-	OP VVV	1	1	1.2	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.1	4.1.1	1	OPZ	1	8i	1.1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		2	IROP	2	9a	2.1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.2	4.2.1	1	OPZ	2	9i	2.1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		2	IROP	2	9a	2.1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	4.2.2	-	OPZ	2	9i	2.1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Celkem							**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**

Údaje v tis. Kč

Tabulka 52: Financování podle jednotlivých specifických cílů a opatření ITI v roce 2018

2018												
Specifický cíl ITI	Opatření ITI	Podopatření ITI	Operační program	Prioritní osa OP	Investiční priorita OP	Specifický cíl OP	Celkové způsobilé výdaje	Z toho podpora		Z toho vlastní zdroje příjemce		Celkové nezpůsobilé výdaje
								Příspěvek Unie	Národní veřejné zdroje	Národní veřejné zdroje	Národní soukromé zdroje	
1.1	1.1.1	-	OPD	1	7ii	1.4	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	1.1.2	-	IROP	1	7c	1.2	164 282,42960	139 640,06516	8 214,12148	16 428,24296	0,00	0,00
	1.1.3	-	IROP	1	7c	1.2	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.1	2.1.1	-	OPŽP	3	2	3.4	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.1	3.1.1	-	OPVVV	1	1	1.2	2 558,94	2 175,10	255,89	127,95	0,00	0,00
3.2	3.2.1	-	IROP	2	10	2.4	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.3	3.3.1	-	OP VVV	1	1	1.2	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.1	4.1.1	1	OPZ	1	8i	1.1	4 514,62	3 837,43	451,46	225,73	0,00	0,00
		2	IROP	2	9a	2.1	5 661,86400	4 812,58440	566,18640	283,09320	0,00	0,00
4.2	4.2.1	1	OPZ	2	9i	2.1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		2	IROP	2	9a	2.1	12 866,26935	10 936,32895	974,76130	955,17910	0,00	0,00
	4.2.2		OPZ	2	9i	2.1	8 850,00	7 522,50	885,00	442,50	0,00	0,00
Celkem							**198 734,13**	**168 924,01**	**11 347,43**	**18 462,69**	**0,00**	**0,00**

Údaje v tis. Kč

Tabulka 53: Financování podle jednotlivých specifických cílů a opatření ITI v roce 2019

2019												
Specifický cíl ITI	Opatření ITI	Podopatření ITI	Operační program	Prioritní osa OP	Investiční priorita OP	Specifický cíl OP	Celkové způsobilé výdaje	Z toho podpora		Z toho vlastní zdroje příjemce		Celkové nezpůsobilé výdaje
								Příspěvek Unie	Národní veřejné zdroje	Národní veřejné zdroje	Národní soukromé zdroje	
1.1	1.1.1	-	OPD	1	7ii	1.4	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	1.1.2	-	IROP	1	7c	1.2	113 413,50000	96 401,47500	5 670,67500	11 341,35000	0,00	0,00
	1.1.3	-	IROP	1	7c	1.2	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.1	2.1.1	-	OPŽP	3	2	3.4	11 734,47	9 974,30	0,00	831,97	928,20	0,00
3.1	3.1.1	-	OPVVV	1	1	1.2	30 107,85	25 591,67	3 010,78	1 505,39	0,00	0,00
3.2	3.2.1	-	IROP	2	10	2.4	15 868,99749	13 488,64787	793,44987	1 586,89975	0,00	0,00
3.3	3.3.1	-	OP VVV	1	1	1.2	17 913,99	15 226,89	1 791,40	895,70	0,00	0,00
4.1	4.1.1	1	OPZ	1	8i	1.1	13 802,49	11 732,12	1 380,25	690,12	0,00	0,00
		2	IROP	2	9a	2.1	10 644,55715	9 047,87358	1 064,45572	532,22786	0,00	0,00
4.2	4.2.1	1	OPZ	2	9i	2.1	500,00	425,00	50,00	25,00	0,00	0,00
		2	IROP	2	9a	2.1	18 931,95821	16 092,16448	1 635,40946	1 204,38427	0,00	0,00
	4.2.2	-	OPZ	2	9i	2.1	16 500,00	14 025,00	1 650,00	825,00	0,00	0,00
Celkem							**249 417,81**	**212 005,14**	**17 046,42**	**19 438,05**	**928,20**	**0,00**

Údaje v tis. Kč

Tabulka 54: Financování podle jednotlivých specifických cílů a opatření ITI v roce 2020

2020												
Specifický cíl ITI	Opatření ITI	Podopatření ITI	Operační program	Prioritní osa OP	Investiční priorita OP	Specifický cíl OP	Celkové způsobilé výdaje	Z toho podpora		Z toho vlastní zdroje příjemce		Celkové nezpůsobilé výdaje
								Příspěvek Unie	Národní veřejné zdroje	Národní veřejné zdroje	Národní soukromé zdroje	
1.1	1.1.1	-	OPD	1	7ii	1.4	41 709,21	35 452,83	0,00	6 256,38	0,00	0,00
	1.1.2	-	IROP	1	7c	1.2	332 136,00000	282 315,60000	16 606,80000	33 213,60000	0,00	0,00
	1.1.3	-	IROP	1	7c	1.2	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.1	2.1.1	-	OPŽP	3	2	3.4	58 793,29	49 974,30	0,00	0,00	8 818,99	0,00
3.1	3.1.1	-	OPVVV	1	1	1.2	52 775,74	44 859,38	5 277,57	2 638,79	0,00	0,00
3.2	3.2.1	-	IROP	2	10	2.4	164 580,20958	139 893,17814	8 229,01048	16 458,02096	0,00	0,00
3.3	3.3.1	-	OP VVV	1	1	1.2	26 440,67	22 474,57	2 644,07	1 322,03	0,00	0,00
4.1	4.1.1	1	OPZ	1	8i	1.1	23 272,05	19 781,24	2 327,20	1 163,60	0,00	0,00

		2	IROP	2	9a	2.1	3 206,43635	2 725,47090	320,64364	160,32182	0,00	0,00
4.2	4.2.1	1	OPZ	2	9i	2.1	900,00	765,00	90,00	45,00	0,00	0,00
		2	IROP	2	9a	2.1	23 449,19581	19 931,81644	1 851,21251	1 666,16686	0,00	0,00
	4.2.2	-	OPZ	2	9i	2.1	26 600,00	22 610,00	2 660,00	1 330,00	0,00	0,00
Celkem							**753 862,81**	**640 783,39**	**40 006,51**	**64 253,91**	**8 818,99**	**0,00**

Údaje v tis. Kč

Tabulka 55: Financování podle jednotlivých specifických cílů a opatření ITI v roce 2021

2021												
Specifický cíl ITI	Opatření ITI	Podopatření ITI	Operační program	Prioritní osa OP	Investiční priorita OP	Specifický cíl OP	Celkové způsobilé výdaje	Z toho podpora		Z toho vlastní zdroje příjemce		Celkové nezpůsobilé výdaje
								Příspěvek Unie	Národní veřejné zdroje	Národní veřejné zdroje	Národní soukromé zdroje	
1.1	1.1.1	-	OPD	1	7ii	1.4	275 355,00	234 051,75	0,00	41 303,25	0,00	0,00
	1.1.2	-	IROP	1	7c	1.2	6 309,24687	5 362,85984	315,46234	630,92469	0,00	0,00
	1.1.3	-	IROP	1	7c	1.2	58 800,00000	49 980,00000	2 940,00000	5 880,00000	0,00	0,00
2.1	2.1.1	-	OPŽP	3	2	3.4	35 355,12	30 051,85	0,00	0,00	5 303,27	0,00
3.1	3.1.1	-	OPVVV	1	1	1.2	38 916,25	33 078,81	3 891,62	1 945,81	0,00	0,00
3.2	3.2.1	-	IROP	2	10	2.4	52 549,61646	44 667,17399	2 627,48082	5 254,96165	0,00	0,00
3.3	3.3.1	-	OP VVV	1	1	1.2	28 788,25	24 470,01	2 878,82	1 439,41	0,00	0,00
4.1	4.1.1	1	OPZ	1	8i	1.1	18 715,31	15 908,01	1 871,53	935,77	0,00	0,00
		2	IROP	2	9a	2.1	84 987, 14249	72 239,07112	8 498,71425	4 249,35712	0,00	0,00
4.2	4.2.1	1	OPZ	2	9i	2.1	400,00	340,00	40,00	20,00	0,00	0,00
		2	IROP	2	9a	2.1	55 235,63545	46 950,29013	3 038,73177	5 246,61355	0,00	0,00
	4.2.2	-	OPZ	2	9i	2.1	29 600,00	25 160,00	2 960,00	1 480,00	0,00	0,00
Celkem							**685 011,56**	**582 259,83**	**29 062,37**	**68 386,10**	**5 303,27**	**0,00**

Údaje v tis. Kč

Tabulka 56: Financování podle jednotlivých specifických cílů a opatření ITI v roce 2022

2022												
Specifický cíl ITI	Opatření ITI	Podopatření ITI	Operační program	Prioritní osa OP	Investiční priorita OP	Specifický cíl OP	Celkové způsobilé výdaje	Z toho podpora		Z toho vlastní zdroje příjemce		Celkové nezpůsobilé výdaje
								Příspěvek Unie	Národní veřejné zdroje	Národní veřejné zdroje	Národní soukromé zdroje	
1.1	1.1.1	-	OPD	1	7ii	1.4	321 641,67	273 395,42	0,00	48 246,25	0,00	0,00
	1.1.2	-	IROP	1	7c	1.2	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	1.1.3	-	IROP	1	7c	1.2	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.1	2.1.1	-	OPŽP	3	2	3.4	47 058,29	39 999,55	0,00	7 058,74	0,00	0,00
3.1	3.1.1	-	OPVVV	1	1	1.2	30 591,22	26 002,54	3 059,12	1 529,56	0,00	0,00
3.2	3.2.1	-	IROP	2	10	2.4	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.3	3.3.1	-	OP VVV	1	1	1.2	24 931,58	21 191,84	2 493,16	1 246,58	0,00	0,00

4.1	**4.1.1**	1	OPZ	1	8i	1.1	32 271,41	27 430,70	3 227,14	1 613,57	0,00	0,00
		2	IROP	2	9a	2.1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.2	**4.2.1**	1	OPZ	2	9i	2.1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		2	IROP	2	9a	2.1	47 349,88235	40 247,40000	2 671,18496	4 431,29739	0,00	0,00
	4.2.2	-	OPZ	2	9i	2.1	18 881,47	16 049,25	1 888,15	944,07	0,00	0,00
Celkem							**522 725,53**	**444 316,70**	**13 338,75**	**65 070,07**	**0,00**	**0,00**

Údaje v tis. Kč

Tabulka 57: Financování podle jednotlivých specifických cílů a opatření ITI v roce 2023

2023												
Specifický cíl ITI	**Opatření ITI**	**Podopatření ITI**	**Operační program**	**Prioritní osa OP**	**Investiční priorita OP**	**Specifický cíl OP**	**Celkové způsobilé výdaje**	**Z toho podpora**		**Z toho vlastní zdroje příjemce**		**Celkové nezpůsobilé výdaje**
								Příspěvek Unie	**Národní veřejné zdroje**	**Národní veřejné zdroje**	**Národní soukromé zdroje**	
1.1	**1.1.1**	-	OPD	1	7ii	1.4	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	1.1.2	-	IROP	1	7c	1.2	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	1.1.3	-	IROP	1	7c	1.2	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.1	**2.1.1**	-	OPŽP	3	2	3.4	11 764,71	10 000,00	0,00	1 764,71	0,00	0,00
3.1	**3.1.1**	-	OPVVV	1	1	1.2	34 050,00	28 942,50	3 405,00	1 702,50	0,00	0,00
3.2	**3.2.1**	-	IROP	2	10	2.4	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.3	**3.3.1**	-	OP VVV	1	1	1.2	21 925,52	18 636,69	2 192,55	1 096,28	0,00	0,00
4.1	**4.1.1**	1	OPZ	1	8i	1.1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		2	IROP	2	9a	2.1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.2	**4.2.1**	1	OPZ	2	9i	2.1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		2	IROP	2	9a	2.1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	4.2.2	-	OPZ	2	9i	2.1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Celkem							**67 740,22**	**57 579,19**	**5 597,55**	**4 563,49**	**0,00**	**0,00**

Údaje v tis. Kč

Tabulka 58: Financování podle jednotlivých specifických cílů a opatření ITI – Souhrn

SOUHRN ZA CELÉ OBDOBÍ REALIZACE ITI												
Specifický cíl ITI	**Opatření ITI**	**Podopatření ITI**	**Operační program**	**Prioritní osa OP**	**Investiční priorita OP**	**Specifický cíl OP**	**Celkové způsobilé výdaje**	**Z toho podpora**		**Z toho vlastní zdroje příjemce**		**Celkové nezpůso-bilé výdaje**
								Příspěvek Unie	**Národní veřejné zdroje**	**Národní veřejné zdroje**	**Národní soukromé zdroje**	
1.1	**1.1.1**	-	OPD	1	7ii	1.4	638 705,88	542 900,00	0,00	95 805,88	0,00	0,00
	1.1.2	-	IROP	1	7c	1.2	616 141,17647	523 720,00000	30 807,05882	61 614,11765	0,00	0,00
	1.1.3	-	IROP	1	7c	1.2	58 800,00000	49 980,00000	2 940,00000	5 880,00000	0,00	0,00
2.1	**2.1.1**	-	OPŽP	3	2	3.4	164 705,88	140 000,00	0,00	9 655,42	15 050,46	0,00
3.1	**3.1.1**	-	OPVVV	1	1	1.2	189 000,00	160 650,00	18 900,00	9 450,00	0,00	0,00
3.2	**3.2.1**	-	IROP	2	10	2.4	232 998,82353	198 049,00000	11 649,94118	23 299,88235	0,00	0,00

3.3	**3.3.1**	-	OP VVV	1	1	1.2	120 000,00	102 000,00	12 000,00	6 000,00	0,00	0,00
4.1	**4.1.1**	1	OPZ	1	8i	1.1	92 575,88	78 689,50	9 257,59	4 628,79	0,00	0,00
		2	IROP	2	9a	2.1	104 500,00000	88 825,00000	10 450,00000	5 225,00000	0,00	0,00
4.2	**4.2.1**	1	OPZ	2	9i	2.1	1 800,00	1 530,00	180,00	90,00	0,00	0,00
		2	IROP	2	9a	2.1	157 832,94118	134 158,00000	10 171,30000	13 503,64118	0,00	0,00
	4.2.2	-	OPZ	2	9i	2.1	100 431,47	85 366,75	10 043,15	5 021,57	0,00	0,00
Celkem							**2 477 492,06**	**2 105 868,25**	**116 399,04**	**240 174,31**	**15 050,46**	**0,00**

Údaje v tis. Kč

17.2 Financování podle ESIF

Tabulka 59: Financování podle ESIF v roce 2016, údaje v tis. Kč

2016									
Operační program	**Prioritní osa OP**	**Investiční priorita OP**	**Specifický cíl OP**	**Celkové způsobilé výdaje**	**Z toho podpora**		**Z toho vlastní zdroje příjemce**		**Celkové nezpůsobilé výdaje**
					Příspěvek Unie	**Národní veřejné zdroje**	**Národní veřejné zdroje**	**Národní soukromé zdroje**	
OP D	1	7ii	1.4	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
IROP	1	7c	1.2	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	2	10	2.4	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	2	9a	2.1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
OP ŽP	3	2	3.4	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
OP VVV	1	1	1.2	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
OP Z	1	8i	1.1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	2	9i	2.1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
celkem				**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**

Tabulka 60: Financování podle ESIF v roce 2017, údaje v tis. Kč

2017									
Operační program	**Prioritní osa OP**	**Investiční priorita OP**	**Specifický cíl OP**	**Celkové způsobilé výdaje**	**Z toho podpora**		**Z toho vlastní zdroje příjemce**		**Celkové nezpůsobilé výdaje**
					Příspěvek Unie	**Národní veřejné zdroje**	**Národní veřejné zdroje**	**Národní soukromé zdroje**	
OP D	1	7ii	1.4	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
IROP	1	7c	1.2	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	2	10	2.4	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	2	9a	2.1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
OP ŽP	3	2	3.4	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
OP VVV	1	1	1.2	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	1	8i	1.1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

OP Z	2	9i	2.1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
celkem				**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**

Tabulka 61: Financování podle ESIF v roce 2018, údaje v tis. Kč

2018									
Operační program	Prioritní osa OP	Investiční priorita OP	Specifický cíl OP	Celkové způsobilé výdaje	Z toho podpora		Z toho vlastní zdroje příjemce		Celkové nezpů-sobilé výdaje
					Příspěvek Unie	Národní veřejné zdroje	Národní veřejné zdroje	Národní soukromé zdroje	
OP D	1	7ii	1.4	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
IROP	1	7c	1.2	164 282,42960	139 640,06516	8 214,12148	16 428,24296	0,00	0,00
	2	10	2.4	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	2	9a	2.1	18 528,13335	15 748,91335	1 540,94770	1 238,27230	0,00	0,00
OP ŽP	3	2	3.4	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
OP VVV	1	1	1.2	2 558,94	2 175,10	255,89	127,95	0,00	0,00
OP Z	1	8i	1.1	4 514,62	3 837,43	451,46	225,73	0,00	0,00
	2	9i	2.1	8 850,00	7 522,50	885,00	442,50	0,00	0,00
celkem				**198 734,13**	**168 924,01**	**11 347,43**	**18 462,69**	**0,00**	**0,00**

Tabulka 62: Financování podle ESIF v roce 2019, údaje v tis. Kč

2019									
Operační program	Prioritní osa OP	Investiční priorita OP	Specifický cíl OP	Celkové způsobilé výdaje	Z toho podpora		Z toho vlastní zdroje příjemce		Celkové nezpůsobilé výdaje
					Příspěvek Unie	Národní veřejné zdroje	Národní veřejné zdroje	Národní soukromé zdroje	
OP D	1	7ii	1.4	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
IROP	1	7c	1.2	113 413,50000	96 401,47500	5 670,67500	11 341,35000	0,00	0,00
	2	10	2.4	15 868,99749	13 488,64787	793,44987	1 586,89975	0,00	0,00
	2	9a	2.1	29 576,51536	25 140,03806	2 699,86518	1 736,61212	0,00	0,00
OP ŽP	3	2	3.4	11 734,47	9 974,30	0,00	831,97	928,20	0,00
OP VVV	1	1	1.2	48 021,85	40 818,57	4 802,18	2 401,09	0,00	0,00
OP Z	1	8i	1.1	13 802,49	11 732,12	1 380,25	690,12	0,00	0,00
	2	9i	2.1	17 000,00	14 450,00	1 700,00	850,00	0,00	0,00
celkem				**249 417,82**	**212 005,15**	**17 046,42**	**19 438,05**	**928,20**	**0,00**

Tabulka 63: Financování podle ESIF v roce 2020, údaje v tis. Kč

2020							
Op era	Pri orit	Inv esti	Spe cifi		Z toho podpora	Z toho vlastní zdroje příjemce	

				Celkové způsobilé výdaje	Příspěvek Unie	Národní veřejné zdroje	Národní veřejné zdroje	Národní soukromé zdroje	Celkové nezpůsobilé výdaje
OP D	1	7ii	1.4	41 709,21	35 452,83	0,00	6 256,38	0,00	0,00
IROP	1	7c	1.2	332 136,00000	282 315,60000	16 606,80000	33 213,60000	0,00	0,00
	2	10	2.4	164 580,20958	139 893,17814	8 229,01048	16 458,02096	0,00	0,00
	2	9a	2.1	26 655,63216	22 657,28734	2 171,85615	1 826,48868	0,00	0,00
OP ŽP	3	2	3.4	58 793,29	49 974,30	0,00	0,00	8 818,99	0,00
OP VVV	1	1	1.2	79 216,41	67 333,95	7 921,64	3 960,82	0,00	0,00
OP Z	1	8i	1.1	23 272,05	19 781,24	2 327,20	1163,60	0,00	0,00
	2	9i	2.1	27 500,00	23 375,00	2 750,00	1 375,00	0,00	0,00
celkem				**753 862,81**	**640 783,39**	**40 006,51**	**64 253,91**	**8 818,99**	**0,00**

Tabulka 64: Financování podle ESIF v roce 2021, údaje v tis. Kč

2021									
Operační program	Prioritní osa OP	Investiční priorita OP	Specifický cíl OP	Celkové způsobilé výdaje	Z toho podpora		Z toho vlastní zdroje příjemce		Celkové nezpůsobilé výdaje
					Příspěvek Unie	Národní veřejné zdroje	Národní veřejné zdroje	Národní soukromé zdroje	
OP D	1	7ii	1.4	275 355,00	234 051,75	0,00	41 303,25	0,00	0,00
IROP	1	7c	1.2	65 109,24687	55 342,85984	3 255,46234	6 510,92469	0,00	0,00
	2	10	2.4	52 549,61646	44 667,17399	2 627,48082	5 254,96165	0,00	0,00
	2	9a	2.1	140 222,77794	119 189,36125	11 537,44602	9 495,97067	0,00	0,00
OP ŽP	3	2	3.4	35 355,12	30 051,85	0,00	0,00	5 303,27	0,00
OP VVV	1	1	1.2	67 704,49	57 548,82	6 770,45	3 385,22	0,00	0,00
OP Z	1	8i	1.1	18 715,31	15 908,01	1 871,53	935,77	0,00	0,00
	2	9i	2.1	30 000,00	25 500,00	3 000,00	1 500,00	0,00	0,00
celkem				**685 011,56**	**582 259,83**	**29 062,37**	**68 386,10**	**5 303,27**	**0,00**

Tabulka 65: Financování podle ESIF v roce 2022, údaje v tis. Kč

2022									
Operační program	Prioritní osa OP	Investiční priorita OP	Specifický cíl OP	Celkové způsobilé výdaje	Z toho podpora		Z toho vlastní zdroje příjemce		Celkové nezpůsobilé výdaje
					Příspěvek Unie	Národní veřejné zdroje	Národní veřejné zdroje	Národní soukromé zdroje	
OP D	1	7ii	1.4	321 641,67	273 395,42	0,00	48 246,25	0,00	0,00
IROP	1	7c	1.2	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	2	10	2.4	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	2	9a	2.1	47 349,88235	40 247,40000	2 671,18496	4 431,29739	0,00	0,00

OP ŽP	3	2	3.4	47 058,29	39 999,55	0,00	7 058,74	0,00	0,00
OP VVV	1	1	1.2	55 522,80	47 194,38	5 552,28	2 776,14	0,00	0,00
OP Z	1	8i	1.1	32 271,41	27 430,70	3 227,14	1 613,57	0,00	0,00
	2	9i	2.1	18 881,47	16 049,25	1 888,15	944,07	0,00	0,00
celkem				**522 725,53**	**444 316,70**	**13 338,75**	**65 070,07**	**0,00**	**0,00**

Tabulka 66: Financování podle ESIF v roce 2023, údaje v tis. Kč

2023									
Operační program	Prioritní osa OP	Investiční priorita OP	Specifický cíl OP	Celkové způsobilé výdaje	Z toho podpora		Z toho vlastní zdroje příjemce		Celkové nezpůsobilé výdaje
					Příspěvek Unie	Národní veřejné zdroje	Národní veřejné zdroje	Národní soukromé zdroje	
OP D	1	7ii	1.4	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
IROP	1	7c	1.2	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	2	10	2.4	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	2	9a	2.1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
OP ŽP	3	2	3.4	11 764,71	10 000,00	0,00	1 764,71	0,00	0,00
OP VVV	1	1	1.2	55 975,51	47 579,18	5 597,55	2 798,78	0,00	0,00
OP Z	1	8i	1.1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	2	9i	2.1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
celkem				**67 740,21**	**57 579,18**	**5 597,55**	**4 563,49**	**0,00**	**0,00**

Tabulka 67: Financování podle ESIF, údaje v tis. Kč

FINANCOVÁNÍ PODLE ESIF ZA CELÉ OBDOBÍ									
Operační program	Prioritní osa OP	Investiční priorita OP	Specifický cíl OP	Celkové způsobilé výdaje	Z toho podpora		Z toho vlastní zdroje příjemce		Celkové nezpů-sobilé výdaje
					Příspěvek Unie	Národní veřejné zdroje	Národní veřejné zdroje	Národní soukromé zdroje	
OP D	1	7ii	1.4	638 705,88	542 900,00	0,00	95 805,88	0,00	0,00
IROP	1	7c	1.2	674 941,17647	573 700,00000	33 747,05882	67 494,11765	0,00	0,00
	2	10	2.4	232 998,82353	198 049,00000	11 649,94118	23 299,88235	0,00	0,00
	2	9a	2.1	262 332,94118	222 983,00000	20 621,30000	18 728,64117	0,00	0,00
OP ŽP	3	2	3.4	164 705,88	140 000,00	0,00	9 655,42	15 055,46	0,00
OP VVV	1	1	1.2	309 000,00	262 650,00	30 900,00	15 450,00	0,00	0,00
OP Z	1	8i	1.1	92 575,88	78 689,50	9 257,59	4 628,79	0,00	0,00
	2	9i	2.1	102 231,47	86 896,75	10 223,15	5 111,57	0,00	0,00
celkem				**2 477 492,06**	**2 105 868,25**	**116 399,04**	**240 174,31**	**15 050,46**	**0,00**

Tabulka 68: Financování podle operačních programů a ESI fondů, údaje v tis. Kč

SOUHRN ZA CELÉ OBDOBÍ REALIZACE ITI				
Fond	**Program**	**Příspěvek EU**	**Národní spolufinancování**	**Podpora**
EFRR	IROP	994 732,00000	66 018,30000	1 060 750,30000
	OP VVV	262 650,00	30 900,00	293 550,00
	Celkem EFRR	**1 257 382,00000**	**96 918,30000**	**1 354 300,30000**
ESF	OP Z	165 586,25	19 480,74	185 066,99
	Celkem ESF	**165 586,25**	**19 480,74**	**185 066,99**
FS	OP D	542 900,00	0,00	542 900,00
	OP ŽP	140 000,00	0,00	140 000,00
	Celkem FS	**682 900,00**	**0,00**	**682 900,00**
Celkem		**2 105 868,25**	**116 399,04**	**2 222 267,29**

17.3 Rekapitulace financování

Tabulka 69: Rekapitulace financování

	tis. Kč	%
CELKOVÝ ROZPOČET ITI	2 477 492,06	100,00
Příspěvek Unie	2 105 868,25	85,00
Národní spolufinancování	116 399,04	4,70
Vlastní zdroje	255 224,78	10,30

18 SEA HODNOCENÍ

Oznámení koncepce ITI ÚCHA, zpracované v rozsahu přílohy č. 7 k zákonu č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále též jen „zákon o posuzování vlivů na životní prostředí“), bylo příslušnému úřadu, Ministerstvu životního prostředí (dále též jen „MŽP“), předloženo dne **11. 9. 2014**.

Po kontrole náležitostí bylo oznámení koncepce zveřejněno v Informačním systému SEA a rozesláno k vyjádření dotčeným správním úřadům a dotčeným územním samosprávným celkům.

Zjišťovací řízení ke koncepci ITI ÚCHA bylo zahájeno dne **23. 9. 2014** zveřejněním informace o oznámení koncepce a o tom, kdy a kde je možno do něj nahlížet, na úřední desce Ústeckého kraje. Informace byla rovněž zveřejněna v Informačním systému SEA (http://portal.cenia.cz/eiasea/detail/SEA_MZP188K) a zaslána dotčenému kraji pro zveřejnění na úřední desce. Zjišťovací řízení bylo ukončeno **dne 22. 10. 2014** vydáním závěru zjišťovacího řízení (č. j.: 72298/ENV/14).

Návrh koncepce včetně vyhodnocení vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví (dále též jen „vyhodnocení SEA“) zpracovaného v rozsahu přílohy č. 9 k zákonu o posuzování vlivů na životní prostředí byl MŽP předložen dne 9. 3. 2015 a po kontrole náležitostí byl dne 17. 3. 2015 návrh koncepce včetně vyhodnocení SEA rozeslán ke zveřejnění podle § 16 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí. Veřejné projednání návrhu koncepce včetně vyhodnocení SEA se konalo v souladu se zákonem o posuzování vlivů na životní prostředí dne 16. 4. 2015. Veřejné projednání proběhlo v Ústí nad Labem v budově Informačního střediska města Ústí nad Labem, Palác ZDAR. Zápis z veřejného projednání obdrželo Ministerstvo životního prostředí dne 17. 4. 2015.

Stručný popis posuzování:

Vyhodnocení SEA bylo zpracováno v souladu se zákonem o posuzování vlivů na životní prostředí a vypracováno v rozsahu přílohy č. 9 k tomuto zákonu a požadavků na jeho rozsah a obsah uvedených v závěru zjišťovacího řízení vydaného podle § 10d zákona o posuzování vlivů na životní prostředí.

Proces posouzení vlivů ITI ÚCHA probíhal formou ex-ante, tj. současně se vznikem samotné koncepce s průběžným zapracováním výstupů ze strategického posuzování vlivů na životní prostředí. Byl proveden v souladu s platnou metodikou posuzování vlivů koncepcí na životní prostředí.

Pro zjištění, jaké závažné vlivy může mít koncepce na jednotlivé složky životního prostředí, bylo provedeno multikriteriální hodnocení pomocí metody referenčních cílů. Byla zvolena stupnice významnosti od (+2) do (-2) včetně 0. Rozsah vlivu byl členěn na bodový, lokální či regionální a časový horizont poukazoval na krátkodobé působení respektive na působení dočasné a dlouhodobé působení. Na základě principu předběžné opatrnosti byl brán v úvahu vždy nejhorší možný scénář.

Vzhledem ke skutečnosti, že se jedná o koncepci a u většiny opatření není známa lokalizace a způsob realizace, jde o orientační hodnocení, které je však důležité z hlediska prevence ochrany životního prostředí i z pohledu snižování nákladů na odstraňování možných budoucích škod na životní prostředí.

Lze očekávat, že ITI ÚCHA může mít potenciálně negativní vlivy na životní prostředí, jedná se především o plánované aktivity v oblasti rozvoje dopravní infrastruktury (prioritní oblast 1) a protipovodňových opatřeních (prioritní oblast 2) a s tím spojené dopady na zemědělský půdní fond (dále jen „ZPF“), vodní toky či zvláště chráněná území (dále jen „ZCHÚ“). Předpokládaná intervence v oblasti protipovodňových opatření byla však v průběhu přípravy ITI ÚCHA přesunuta mezi tzv. komplementární opatření, tedy v rámci územní dimenze nefinancovatelná opatření.

Na straně druhé lze však předpokládat příznivé vlivy koncepce na životní prostředí vzhledem k významné podpoře zvyšování kvality dopravní infrastruktury, regenerací veřejných prostranství a zprostředkovaně i veřejného zdraví. Nebyly identifikovány žádné negativní synergické vlivy ani kumulativní vlivy spolupůsobení jednotlivých navrhovaných cílů koncepce.

Pokud bude implementace ITI ÚCHA prováděna v souladu s výstupy strategického posouzení vlivů na životní prostředí, nelze očekávat zhoršení životního prostředí ani zdravotních determinant nad únosnou míru ve spojení s realizací navrhovaných aktivit.

Koncepce byla podrobena i hodnocení ve smyslu ustanovení § 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů. Cílem bylo zjištění a posouzení možných významných vlivů na území soustavy NATURA 2000.

Při vlastním posouzení bylo zjištěno, že zcela převažují vlivy indiferentní. Některé z cílů a opatření oscilují mezi indiferentním až mírně pozitivním vlivem. Nelze však vyloučit ani možnost potenciálně negativního vlivu u prioritní oblasti 1 Dopravní dostupnost a vnitřní propojenost regionu zejména tam, kde je možnost budování nových silnic, obchvatů měst a obcí. V rámci prioritní oblasti 2 Krajina a životní prostředí jsou opatření v oblasti kvality vody a protipovodňové ochrany, která na jedné straně mohou mít pozitivní dopad, a zprostředkovaně tak lze předpokládat i pozitivní vlivy na ekosystémy včetně území evropsky významných lokalit (dále jen „EVL“) a ptačích oblastí (dále jen „PO“). Na straně druhé mohou však nevhodně provedená opatření (např. revitalizace vodních toků, rybníků, protipovodňová opatření) v důsledku představovat i potenciálně negativní vlivy.

V tomto smyslu je tedy vhodné nadále vyhodnocovat vlivy na složky životního prostředí v konkrétnějších souvislostech na úrovni strategických koncepcí sektorových politik krajů, měst, kde již mohou být opatření, cíle a aktivity řešeny podrobněji, tedy v konkrétnějších územních souvislostech.

Závěry posuzování

Ministerstvo životního prostředí jako příslušný úřad podle § 21 písmena d) zákona o posuzování vlivů na životní prostředí na základě návrhu koncepce včetně vyhodnocení vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví, vyjádření k němu podaných a veřejného projednání vydalo dne **15. 5. 2015 souhlasné stanovisko k návrhu koncepce ITI ÚCHA** z hlediska přijatelnosti vlivů na životní prostředí.

Souhlasné stanovisko k návrhu koncepce bylo vydáno s níže uvedenými **požadavky a podmínkami**, kterými budou zároveň zajištěny minimální možné dopady realizace ITI ÚCHA pro uplatnění nástroje integrované územní investice **na životní prostředí a veřejné zdraví Část A:**

1) Sledovat vývoj kvality životního prostředí na území ÚCHA dle odpovídajících indikátorů. Návrh indikátorů je uveden v kapitole 9 vyhodnocení SEA. V pravidelných intervalech vyhodnocovat vliv

implementace ISRÚCHA včetně vlivů na životní prostředí se zveřejňováním souhrnné zprávy. V případě zjištění významných negativních vlivů na životní prostředí provádět průběžnou aktualizaci této koncepce.

2) Při výběru projektů zohlednit problematiku ochrany životního prostředí a veřejného zdraví, a to zapracováním environmentálních kritérií podle kapitoly 11 vyhodnocení SEA do celkového systému hodnocení a výběru projektů.

3) Projekty, které budou v rámci koncepce podporovány a naplní charakteristiky a limity stanovené zákonem o posuzování vlivů na životní prostředí, posuzovat v rámci procesu posuzování vlivů záměru na životní prostředí (EIA). V případě variantních řešení záměrů nových staveb bude vybrána varianta s minimálními dopady na ŽP a veřejné zdraví.

4) Při přípravě, realizaci a provozování konkrétních záměrů respektovat principy a podmínky stanovené ve vyhodnocení SEA včetně podmínek vyplývajících z environmentálních limitů vycházejících z platných právních předpisů, tj. zejména podmínek vyplývajících z právní úpravy území chráněných v rámci zákona o ochraně přírody a krajiny, podmínek vyplývajících z právní úpravy chráněné oblasti přirozené akumulace vod (dále jen „CHOPAV“) a z ochranných pásem vodních zdrojů dle zákona č. 254/2001 Sb., o vodách, ve znění pozdějších předpisů a z podmínek týkajících se ochrany ovzduší dle zákona č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, ve znění pozdějších předpisů, podmínek ochrany zemědělského půdního fondu dle zákona č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu, ve znění pozdějších předpisů, podmínek ochrany lesů dle zákona č. 289/1995 Sb. o lesích, ve znění pozdějších předpisů a podmínek ochrany kulturních památek dle zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů.

5) Konkrétní projekty, aktivity, opatření budou uskutečňovány za respektování ochrany ZCHÚ, soustavy NATURA 2000 a lokalit výskytu zvláště chráněných druhů včetně obecné ochrany přírody v souladu se zákonem o ochraně přírody a krajiny. Při realizaci konkrétních rozvojových projektů v ZCHÚ je nezbytné vyloučit či minimalizovat možné střety záměrů s předměty a cíli ochrany těchto ZCHÚ.

6) Před realizací aktivit v odůvodněných případech zajistit zpracování biologického hodnocení.

7) Při přípravě aktivit směřujících do území CHKO konzultovat jednotlivé postupy s pracovníky Agentury ochrany přírody a krajiny ČR.

8) Technické provedení, povrch a trasování cyklostezek a jejich doprovodné infrastruktury musí respektovat charakter okolní krajiny, aby nedocházelo k její optické i funkční fragmentaci s negativními vlivy na krajinný ráz či ekosystémy. Tam, kde to je možné, využívat stávající cesty před novým trasováním.

9) Minimalizovat zábor ZPF, přednostně využívat zemědělskou půdu v nižších třídách ochrany a současně efektivněji využívat stávající nevyužívané plochy.

10) Zajistit taková opatření, která budou zvyšovat retenční schopnost území realizací přírodě blízkých způsobů zadržování vody v krajině (např. revitalizací říčních systémů) a snižovat erozní ohroženost půd.

11) Upřednostňovat taková řešení protipovodňové ochrany, která opět povedou k posilování přirozené retenční schopnosti krajiny před technickým řešením ochrany přirozeně zaplavovaných území před zaplavením v době povodňových situací a to včetně úprav stávajících staveb v záplavových územích směrem k jejich udržitelnosti a koexistenci s periodickou záplavou a zprůchodnění takových prostorů pro povodňovou vlnu.

12) Při realizaci aktivit respektovat ochranu podzemních a povrchových vodních zdrojů.

13) Výstavba ČOV, kanalizační sítě a související infrastruktura musí zohledňovat zvyšující se rizika výkyvů počasí a jejich důsledků (přívalové deště, lokální záplavy, eroze atd.).

14) Na základě nových projektů realizovat vhodná opatření pro ochranu před znečištěním ovzduší a působením hluku, např. protihlukové stěny, pásy zeleně, technickoorganizační opatření apod.

15) V rámci nových projektů usilovat o snižování emisních a imisních limitů znečištění ovzduší v daném území a nepřekračovat hygienické limitní hodnoty.

16) V rámci realizace aktivit zajistit odpovídající ochranu veřejného zdraví.

17) U aktivit, jejichž následkem budou vznikat odpady, nakládat s těmito odpady dle hierarchie nakládání s odpady. Primárně podporovat materiálové využití odpadů před energetickým využitím. Samotné odstranění odpadů na skládce odpadů je až poslední alternativou.

18) Při přípravě a realizaci projektů přednostně podporovat nejlepší dostupné techniky (BAT) dle zákona č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci a omezování znečištění, o integrovaném registru znečišťování, ve znění pozdějších předpisů.

19) Provést následující textovou úpravu v návrhové části koncepce: „Aktivizovat lidské zdroje, zvýšit jejich mobilitu a zlepšit životní prostředí, kvalitu života a podmínky k podnikání v Ústecko-chomutovské aglomeraci jako nutný předpoklad pro hospodářský růst (udržitelný rozvoj) a sociální stabilitu regionu“. *Textová úprava byla provedena.*

20) Předkladatel koncepce zveřejní na svých internetových stránkách vypořádání veškerých došlých vyjádření a připomínek, a to jak k návrhu koncepce, tak i k jejímu vyhodnocení a zveřejní schválenou koncepci. Zpracuje odůvodnění podle § 10g odst. 4 věty druhé zákona o posuzování vlivů na životní prostředí, které bude součástí usnesení zastupitelstva a zveřejní opatření pro zajištění sledování a rozbor vlivů koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví dle § 10h zákona o posuzování vlivů na životní prostředí.

Část B. Požadavky a podmínky z hlediska vlivů na lokality soustavy Natura 2000:

21) Záměry, které budou navrhovány na základě koncepce, musí být před schválením jejich realizace pečlivě vyhodnoceny, resp. posouzeny v rámci procesu jejich přípravy z hlediska vlivů na konkrétní dotčené přírodní lokality tvořící soustavu Natura 2000 ve smyslu ustanovení § 45h a § 45i zákona o ochraně přírody a krajiny, a to vždy včetně kumulativních vlivů.

22) Veškerá opatření musí být navržena s respektováním integrity a územní ochrany evropsky významných lokalit a ptačích oblastí soustavy Natura 2000 a nesmí vést k poškození nebo zhoršení stavu předmětu ochrany těchto území. Při výběru konkrétních záměrů naplňujících cíle této koncepce je třeba upřednostňovat ty, které zlepšují stav předmětů ochrany EVL a PO, nebo jej alespoň nezhoršují.

23) Při realizaci konkrétních budoucích aktivit navržených v ISRÚCHA je nutno vyloučit či minimalizovat střety záměru s předměty a cíli ochrany zvláště chráněných území.

19 SEZNAM OBCÍ AGLOMERACE

Obec	SO ORP	Obec	SO ORP	Obec	SO ORP
Bílina	*Bílina*	**Kámen**	*Děčín*	**Patokryje**	*Most*
Braňany	*Most*	**Kladruby**	*Teplice*	**Perštejn**	*Kadaň*
Březno	*Chomutov*	**Klášterec nad Ohří**	*Kadaň*	**Povrly**	*Ústí n. L.*
Bystřany	*Teplice*	**Košťany**	*Teplice*	**Proboštov**	*Teplice*
Černovice	*Chomutov*	**Krupka**	*Teplice*	**Přestanov**	*Ústí n. L.*
Děčín	*Děčín*	**Lahošť**	*Teplice*	**Rtyně nad Bílinou**	*Teplice*
Dobkovice	*Děčín*	**Ledvice**	*Bílina*	**Ryjice**	*Ústí n. L.*
Dolní Zálezly	*Ústí n. L.*	**Libouchec**	*Ústí n. L.*	**Řehlovice**	*Ústí n. L.*
Droužkovice	*Chomutov*	**Litvínov**	*Litvínov*	**Spořice**	*Chomutov*
Dubí	*Teplice*	**Lom**	*Litvínov*	**Srbice**	*Teplice*
Duchcov	*Teplice*	**Louka u Litvínova**	*Litvínov*	**Strupčice**	*Chomutov*
Háj u Duchcova	*Teplice*	**Ludvíkovice**	*Děčín*	**Světec**	*Bílina*
Havraň	*Most*	**Malé Březno**	*Most*	**Telnice**	*Ústí n. L.*
Horní Jiřetín	*Litvínov*	**Malečov**	*Ústí n. L.*	**Teplice**	*Teplice*
Hostomice	*Bílina*	**Málkov**	*Chomutov*	**Tisá**	*Ústí n. L.*
Hrob	*Teplice*	**Malšovice**	*Děčín*	**Trmice**	*Ústí n. L.*
Hrobčice	*Bílina*	**Mariánské Radčice**	*Litvínov*	**Údlice**	*Chomutov*
Chabařovice	*Ústí n. L.*	**Meziboří**	*Litvínov*	**Újezdeček**	*Teplice*
Chlumec	*Ústí n. L.*	**Modlany**	*Teplice*	**Ústí nad Labem**	*Ústí n. L.*
Chomutov	*Chomutov*	**Most**	*Most*	**Velké Březno**	*Ústí n. L.*
Chuderov	*Ústí n. L.*	**Novosedlice**	*Teplice*	**Velké Chvojno**	*Ústí n. L.*
Jeníkov	*Teplice*	**Obrnice**	*Most*	**Vrskmaň**	*Chomutov*
Jílové	*Děčín*	**Ohníč**	*Bílina*	**Vysoká Pec**	*Chomutov*
Jirkov	*Chomutov*	**Osek**	*Teplice*	**Zabrušany**	*Teplice*
Kadaň	*Kadaň*	**Otvice**	*Chomutov*	**Želenice**	*Most*

.

20 MAPA ÚZEMÍ

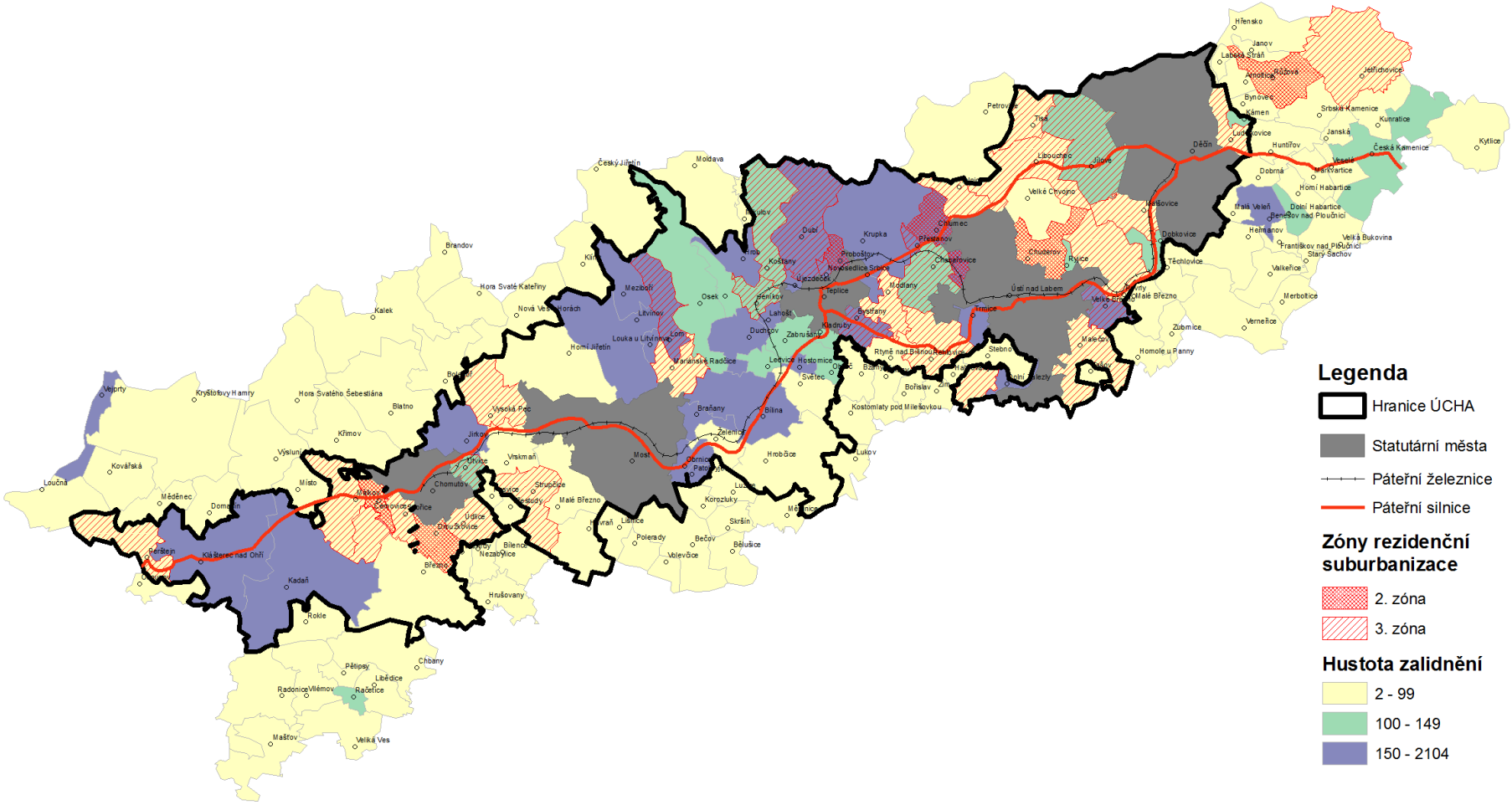

21 ANALÝZA RIZIK

Analýza rizik pracuje s kritickými faktory implementační fáze strategie. Analyzována jsou tedy potenciální rizika procesu práce s dokončenou IS ÚCHA ITI. Jednotlivá rizika jsou rozdělena do několika kategorií:

- finanční,
- věcná,
- organizační,
- právní,
- spojená s realizací klíčových intervencí,
- komunikační.

Pro každé riziko byla identifikována **významnost** rizika (škála 1–5 s tím, že stupeň 1 představuje nejnižší významnost rizika, stupeň 5 nejvyšší). Významné je takové riziko, které může v případě naplnění významně ohrozit přípravu nebo implementaci IS ÚCHA ITI nebo její dílčí části. Dále je vyhodnocena **pravděpodobnost** rizika vyjadřující, s jakou pravděpodobností se riziko naplní. Pro pravděpodobnost rizika je opět zvolena škála 1–5, kde stupeň 1 představuje nejmenší pravděpodobnost rizika a stupeň 5 pravděpodobnost nejvyšší. Výsledný **dopad** rizika je součinem významnosti a pravděpodobnosti s tím, že výsledná škála je definována takto:

- 1–6 nízký dopad;
- 7–13 střední dopad;
- 14–19 vysoký dopad;
- 20–25 kritický dopad.

Pro všechna identifikovaná rizika jsou navržena opatření k jejich snížení, důraz je přitom kladen především na rizika s kritickým nebo vysokým dopadem. Analýza rizik je provedena v tabulkové formě na následujících stranách.

Tabulka 70: Analýza rizik

Riziko	Popis	Významnost	Pravděpodobnost	Výsledný dopad	Úroveň rizika	Nositel rizika	Opatření
FINANČNÍ RIZIKA							
Nedostatek projektových záměrů pro naplnění některých opatření	Příčinou rizika je neadekvátní odhad nositelů integrovaných projektů ve fázi přípravy strategie. Ten mohl spočívat jak v chybném posouzení integrovaného charakteru projektu, tak například v nesprávném odhadu schopnosti spolufinancování projektu ve fázi realizace.	5	3	15	Vysoký dopad	Nositel ITI	Už při definování opatření ITI braly pracovní skupiny v potaz také absorpční kapacitu relevantních subjektů v území odhadovanou na základě předběžného sběru projektových záměrů. Dále je riziko eliminováno důkladnou konzultací projektových záměrů na tematických pracovních skupinách, které budou pro dílčí cíle tvořit tzv. fiše integrovaných řešení zahrnující konkrétní integrované projekty. Pracovní skupiny diskutují nejen potřebnou integrovanost projektu a jeho synergie, ale rovněž reálnost jeho harmonogramu a rozpočtu.
Nedostatečná připravenost projektových záměrů	Při identifikaci projektových záměrů se vychází většinou i z pouhých ideových záměrů nebo záměrů, které jsou na začátku zpracování potřebné projektové dokumentace. Riziko nedostatečné připravenosti integrovaných projektů v úvodní fázi realizace ITI může znamenat nemožnost začít čerpat finanční prostředky dle finančního plánu ITI.	5	5	25	Kritický dopad	Nositelé projektů	Toto riziko lze vzhledem k jeho významu i pravděpodobnosti naplnění vnímat jako zcela klíčové. Riziko bude eliminováno pečlivou identifikací několika klíčových záměrů, které mohou být k čerpání peněz připraveny v horizontu několika měsíců, a urychleným zahájením přípravy některých dalších projektů. Kromě toho je

Riziko	Popis	Významnost	Pravděpodobnost	Výsledný dopad	Úroveň rizika	Nositel rizika	Opatření
							riziko zohledněno v realistickém nastavení finančního plánu.
Příliš velké finanční nároky projektových záměrů vzhledem k finanční alokaci ITI	V současné době finanční nároky projektových záměrů přesahují finanční možnosti ITI. Je tedy zřejmé, že nebude možné podpořit všechny. Toto může vést i tomu, že budou podpořeny méně kvalitní, ale připravené projekty, na úkor projektů, které skutečně naplňují integrovaný a synergický charakter ITI.	4	2	8	Střední dopad	Nositel ITI/nositelé projektů	Toto riziko má pouze střední dopad, protože alokace na ITI je předem známá. Budou podpořeny ty projekty, které nejlépe plní cíle ITI. V přípravné i realizační fázi jsou zavedeny postupy, které umožní dlouhodobé plánování složitějších projektů s významným pozitivním dopadem na aglomeraci.
Nedostatek peněz na spolufinancování projektů ze strany nositelů	Toto riziko spočívá ve špatném odhadu finančních nároků jednotlivých projektů, jakož i v chybném odhadu ekonomických ukazatelů a solventnosti nositelů projektů v následujících letech.	4	3	12	Střední dopad	Nositelé projektů	Uvedené riziko by potenciálně mohlo představovat významnou hrozbu znemožňující realizaci řady integrovaných projektů a tedy i naplnění cílů ITI. Pravděpodobnost naplnění tohoto rizika je střední. Nositel ITI provedl v přípravné fázi důkladnou analýzu finančních potřeb a zdrojů tak, aby mohl provést kvalifikovaný výběr projektů zařazených do ITI. Projektové záměry, navrhované pěti statutárními městy ÚChA z pozice realizátorů, jsou vytipovány tak, aby byla případná potřeba jejich spolufinancování bez problémů pokryta. Finance z městských rozpočtů určené na investice převyšují částku každoročně potřebnou

Riziko	Popis	Významnost	Pravděpodobnost	Výsledný dopad	Úroveň rizika	Nositel rizika	Opatření
							pro spolufinancování projektů ITI. O provedení důkladné analýzy, resp. promyšlení finančních toků při realizaci projektů byly požádány i další subjekty, které budou v roli realizátorů projektů.
Opožděné proplácení finančních prostředků ze strany poskytovatelů dotací	Toto riziko spočívá v opožděném inkasu dotace dílčího projektu, než jaký byl předpoklad (viz finanční plán každého projektu). Může se stát, že proplacení dotace nebo její části bude z různých důvodů na straně poskytovatele dotace opožděno, čímž dojde k narušení předpokládaného vývoje cash flow. Nedostatek volných finančních prostředků sloužících k hrazení závazků vyplývajících z realizace dílčích projektů může v kritickém případě vést k ohrožení realizace dílčích projektů a tedy k naplnění závazných parametrů ITI.	4	3	12	Střední dopad	Zprostředkující subjekty/nositelé projektů	Jedná se o riziko se středním dopadem. Eliminace tohoto rizika je podmíněna zajištěním dodatečných finančních zdrojů, které pokryjí případné dočasné „výpadky“ ve financování jednotlivých poskytovatelů dotací. Tyto dodatečné finanční prostředky budou zajištěny vhodnými úvěrovými nástroji, např. revolvingovým úvěrem.
VĚCNÁ RIZIKA							
Nesplnění navržených cílových hodnot indikátorů	Vzhledem k tomu, že indikátory ITI budou navrhovány dříve, než bude zahájena realizace (a často i příprava) projektů, hrozí zde riziko, že cílové hodnoty indikátorů	5	2	10	Střední dopad	Nositel ITI	Cílové hodnoty indikátorů ITI jsou stanoveny přiměřeně na základě předběžného sběru projektových záměrů. Projekty budou nositelem ITI doporučovány k realizaci mj. S ohledem na

Riziko	Popis	Významnost	Pravděpodobnost	Výsledný dopad	Úroveň rizika	Nositel rizika	Opatření
	nebudou naplněny. Cílové hodnoty indikátorů přitom budou jedním ze základních parametrů, na kterých bude postavena rezervace finančních prostředků pro ITI u jednotlivých OP. Kromě toho hrozí, že dílčí projekty nebudou schopné naplnit predikované agregované indikátory ITI.						míru naplnění hodnot indikátorů ITI. V krajním případě lze eliminace rizika dosáhnout také změnou indikátorů ITI (podstatná změna ITI), kdy snížení hodnoty některého indikátoru bude kompenzováno navýšením jiného v souladu s charakterem změny integrovaného projektu.
Nedodržení časového harmonogramu	Časový harmonogram je jedním ze základních parametrů, které budou doprovázet rezervaci prostředků pro ITI u jednotlivých OP. Dle MPIN budou moci ŘO jednotlivých OP v případě neplnění finančního či časového harmonogramu část prostředků ITI alokovat na jiné aktivity či na jiné ITI, jež časový a finanční plán plní a mají dostatečnou absorpční kapacitu. Neplnění harmonogramu by tak v konečném důsledku mohlo znamenat ztrátu části alokace.	4	3	12	Střední dopad	Nositel ITI/nositelé projektů	Realizace všech opatření je v harmonogramu nastavena tak, že probíhá kontinuálně po celou dobu realizace ITI. Finanční plán ITI a jednotlivých opatření na jednotlivé roky byl sestaven tak, aby bral v potaz dobu předpokládané přípravy a realizace identifikovaných integrovaných projektových záměrů, přičemž počítá i s delším horizontem přípravy komplikovanějších projektů. Harmonogram je tedy v souladu se všemi dostupnými informacemi o potenciálních projektech naplňujících opatření ITI. Harmonogram specifických výzev na předkládání integrovaných projektů v jednotlivých OP bude přitom koordinován ze strany MMR a Národní stálé konference.

Riziko	Popis	Významnost	Pravděpodobnost	Výsledný dopad	Úroveň rizika	Nositel rizika	Opatření
Časté změny strategie ITI (finanční plán, rozpočet, indikátory)	Nutnost změn strategie s sebou nese zásadní rizika, jelikož změny strategie ITI bude muset procházet složitým schvalovacím procesem nejen ve vztahu k MMR, ale i ostatním ŘO. Časté nebo zásadní změny ITI pak mohou mít rovněž vliv na zachování rezervace prostředků u příslušných OP.	5	2	10	Střední dopad	Nositel ITI	Vzhledem k tomu, že nutnost změn strategie ITI bude z velké části zapříčiněna změnami v přípravě a realizaci dílčích integrovaných projektů, je možné riziko eliminovat jedině včasným zahájením přípravy těchto projektů, důkladným stanovením jejich základních parametrů tak, aby nebylo třeba později tyto parametry měnit, a samozřejmě důkladnou konzultací projektů na v rámci struktury subjektů ITI i navenek s příslušnými ŘO. Na tyto aktivity bude dán důraz především v případě, že se bude jednat o tzv. „klíčové projekty“ dle definice MPIN.
Široce vymezená aglomerace – územní rozdrobenost projektů a slabé integrační vazby projektů	Aglomerace byla vymezena v souladu s metodikou jako území, ve kterém dochází k funkční propojenosti jádrového města a jeho zázemí. Ačkoli území aglomerace je definováno především jako území dopadu, není vyloučené, že i subjekty lokalizované v tomto území budou předkládat projektové záměry v rámci ITI. Pokud by k tomu docházelo v masivní míře a neexistoval by mechanismus	3	2	6	Nízký dopad	Nositel ITI	Riziko bude eliminováno důkladnou konzultací projektových záměrů na tematických pracovních skupinách, které pro dílčí cíle tvoří fiše integrovaných řešení zahrnující konkrétní projekty. Pracovní skupiny budou diskutovat potřebnou integrovanost projektu a jeho schopnost synergicky přispět k zásadnímu zlepšení v identifikovaných problematických oblastech. Zároveň budou tyto soubory projektů posuzovány mj. Z hlediska integrovanosti již na úrovni nositele ITI

Riziko	Popis	Významnost	Pravděpodobnost	Výsledný dopad	Úroveň rizika	Nositel rizika	Opatření
	posuzování významnosti projektu pro integrované řešení identifikovaných problémů, pak hrozí značná rozdrobenost projektů a upozadění integrovaného přístupu.						(řídicí výbor) a na základě teprve toho posouzení doporučovány k zařazení do ITI).
ORGANIZAČNÍ RIZIKA							
Nízká efektivita implementačního systému ITI	V rámci strategie ITI byla stanovena implementační struktura a byly stanoveny role jednotlivých subjektů. Vzhledem k tomu, že ITI je zcela novým nástrojem, hrozí, že některé postupy se během realizace ukážou jako neefektivní či zcela nefunkční.	4	3	12	Střední dopad	Nositel ITI	Pro eliminaci rizika byly pečlivě analyzovány zkušenosti z implementace předchozích nástrojů urbánní dimenze (především IPRM) a tyto zkušenosti byly zohledněny v nastavení procesů v rámci implementačních struktur ITI. Během implementace ITI bude průběžně sledována efektivita implementačního systému a jednotlivých procesů a v případě potřeby budou postupy měněny tak, aby odpovídaly potřebám. Nastavení procesů bude možné diskutovat rovněž v rámci platforem ustanovených na regionální a národní úrovni (Národní stálá konference, Regionální stálá konference, MMR, ŘO OP). Koordinace probíhá a bude probíhat i mezi jednotlivými nositeli ITI, příp. také IPRÚ v Česku. Z OP Technická pomoc bude možné financovat některé výdaje související s implementací ITI (např. část mzdových a režijních nákladů).

Riziko	Popis	Významnost	Pravděpodobnost	Výsledný dopad	Úroveň rizika	Nositel rizika	Opatření
Organizačně náročný výkon agendy zprostředkujícího subjektu pro některé OP	Pro OP a jejich části financované z ERDF budou nositelé ITI v roli zprostředkujícího subjektu. Nositelé ITI, resp. jejich aparát se tak stane součást implementačního systému, což předpokládá relativně vysoké nároky na procesní postupy a zodpovědnost za výkon činností a s tím spojené případné sankce za porušení stanovených postupů. Rovněž to znamená extrémní nároky na personální kapacitu nositele ITI, jehož se budou týkat také metodické pokyny, kontroly, audity atd. u všech relevantních OP.	4	4	16	Střední dopad	Nositel ITI	Výkon funkce zprostředkujícího subjektu je předpokládán pouze pro programy financované z ERDF a pouze ve fázi výběru projektů, čímž bude náročnost agendy přece jen snížena. Pro výkon agendy bude zpracován podrobný operační manuál. Nositel je srozuměn s nutností posílit svou personální kapacitu (proškolení stávajících pracovníků, jejich účast na všech souvisejících jednáních, příp. zaměstnání dalších pracovníků). Z OP Technická pomoc bude možné financovat některé výdaje související s implementací ITI (např. část mzdových a režijních nákladů).
Změna politického vedení města spojená se změnou rozvojových priorit	Ke změně politického vedení měst došlo po komunálních volbách na podzim 2014 a dále pak k ní může dojít v roce 2018. Nové politické vedení přitom může mít jiné představy o využití rozvojového potenciálu a řešení problémů ve vymezeném území. Tato změna orientace pak může mít vliv na celkové zaměření ITI.	4	2	12	Střední dopad	Města/nositelé projektů/nositel ITI	Strategie ITI byla zpracována za účasti všech partnerů v území a vyjadřuje tak konsensus různých subjektů. Kromě toho strategie ITI je předložena ke schválení až novým vedením měst (po volbách 2014), čímž budou záměry nového politického vedení dostatečně deklarovány. V roce 2018 se již předpokládá relativně významný posun v realizaci ITI a případná změna ITI tak nebude znamenat zásadní změny v jejím strategickém směřování.

Riziko	Popis	Významnost	Pravděpodobnost	Výsledný dopad	Úroveň rizika	Nositel rizika	Opatření
Obtížné hledání shody mezi 5 statutárními městy při formulaci priorit ITI a při realizaci ITI	ÚCHA patří mezi aglomerace, kde bude realizace ITI složitější, protože nositelem fakticky není jeden subjekt, ale pětice statutárních měst.[60] Každé z nich má jinou představu o svých rozvojových prioritách, o tom, tak tyto priority realizovat prostřednictvím ITI, i o tom, jak důležitým nástrojem ITI a ESIF jsou.	3	3	9	Střední dopad	Statutární města/nositel ITI	ITI je od počátku připravována na partnerském principu, tedy nejen za účasti 5 statutárních měst, ale i dalších subjektů (Ústecký kraj, dopravní podniky, neziskové organizace, správci infrastruktury atd.). Kontinuitu v řídicích a výkonných strukturách ITI představují jak jiné subjekty, tak i pracovníci magistrátů statutárních měst. Prioritní témata jsou důkladně diskutována. Dosavadní spolupráce měst ani změny v jejich vedení po volbách 2014 i proto dosud nepřinesly žádné významné problémy.
Vedlejší vlivy a nepředvídatelné události znesnadňující úspěšnou realizaci ITI	Na realizaci ITI může mít poměrně zásadní vliv hned několik faktorů. Mezi ně patří například průběh schvalování operačních programů pro období 2014-2020, harmonogramy výzev pro integrované projekty, nastavení detailních pravidel pro žádosti o dotace integrovaných projektů, nastavení pravidel veřejné podpory apod. Tyto všechny faktory mohou vést ke komplikacím při přípravě	3	3	9	Střední dopad	ŘO/zprostředkující subjekty/nositel ITI/nositelé projektů	Nepředvídatelným vlivům lze předcházet pouze vhodným nastavením systému řízení ITI. Tento systém byl předem diskutován a respektuje požadavky MPIN.

[60] Obdobně je na tom již pouze aglomerace ostravská, ostatní aglomerace ITI a IPRÚ zahrnují jediného nositele, příp. nositele dva v případě aglomerace hradecko-pardubické.

Riziko	Popis	Významnost	Pravděpodobnost	Výsledný dopad	Úroveň rizika	Nositel rizika	Opatření
	projektů nebo až k nemožnosti realizace některých projektů.						
PRÁVNÍ RIZIKA							
Nevyjasněná pravidla pro předkládání a realizaci integrovaných projektů ohrožujících jejich realizovatelnosti	Riziko spočívá v nevyjasněných pravidlech například v oblasti veřejné podpory, generování příjmů, udržitelnosti indikátorů, zadávání zakázek atp., které mohou zásadním způsobem ohrožovat přípravu a realizaci integrovaných projektů	5	3	15	Střední dopad	ŘO/zprostředkující subjekty/nositel ITI	Riziko je eliminováno na národní úrovni, kdy jsou prosazovány přístupy vedoucí k jednotnému metodickému prostředí. Kromě toho některé nevyjasněné aspekty integrovaných projektů jsou s příslušnými ŘO konzultovány ještě ve fázi přípravy ITI a budou konzultovány i při přípravě a realizaci jednotlivých projektů.
Nevyjasněné vlastnické vztahy a další organizační problémy při realizaci jednotlivých projektů	Toto riziko se týká pouze omezeného okruhu (menšiny) identifikovaných projektových záměrů, tedy nemůže ohrozit realizaci ITI jako celku, ale pouze realizaci relevantních integrovaných projektů.	3	4	12	Střední dopad	Nositelé projektů	Projektové záměry, u nichž hrozí neúspěšná příprava či realizace v důsledku nevyjasněných vlastnických vztahů nebo jiných organizačních problémů, mohou být připravovány v užší spolupráci s řídicí strukturou ITI (zejména pracovními skupinami, manažerem ITI, příp. řídicím výborem). Předpokládá se, že ITI je možné realizovat řadou projektů a že nerealizace jednoho nebo několika málo projektů neohrozí realizaci ITI jako celku.
RIZIKA SPOJENÁ S REALIZACÍ KLÍČOVÝCH INTERVENCÍ							
Nedostatečná připravenost projektových záměrů	Některé klíčové projekty jsou stavební povahy a přitom se nacházejí spíše na začátku přípravy a nemají potřebná povolení	5	5	25	Kritický dopad		Toto riziko lze vzhledem k jeho významu i pravděpodobnosti naplnění vnímat jako zcela klíčové.

Riziko	Popis	Významnost	Pravděpodobnost	Výsledný dopad	Úroveň rizika	Nositel rizika	Opatření
	(územní rozhodnutí, stavební povolení, apod.). Riziko nedostatečné připravenosti integrovaných projektů může vést k nepředvídaným komplikacím a zpožděním jejich realizace oproti harmonogramu.					Nositelé projektů	Riziko bude eliminováno prioritizací klíčových projektů v rozvojové agendě jejich nositelů a aktivní asistencí nositelům projektů ze strany statutárních měst a nositele ITI. Kromě toho je riziko zohledněno v realistickém nastavení finančního plánu.
Nedostatek peněz na spolufinancování projektů ze strany nositelů	Toto riziko spočívá ve špatném odhadu finančních nároků jednotlivých projektů, jakož i v chybném odhadu ekonomických ukazatelů a solventnosti nositelů projektů v následujících letech.	4	3	12	Střední dopad	Nositelé projektů	Uvedené riziko by potenciálně mohlo představovat významnou hrozbu znemožňující realizaci klíčových projektů a tedy i naplnění cílů ITI. Pravděpodobnost naplnění tohoto rizika je střední. Nositel ITI provedl v přípravné fázi důkladnou analýzu finančních potřeb a zdrojů tak, aby mohl provést kvalifikovaný výběr projektů zařazených do ITI. Projektové záměry, navrhované pěti statutárními městy ÚChA z pozice realizátorů, jsou vytipovány tak, aby byla případná potřeba jejich spolufinancování bez problémů pokryta. Finance z městských rozpočtů určené na investice převyšují částku každoročně potřebnou pro spolufinancování projektů ITI. O provedení důkladné analýzy, resp. promyšlení finančních toků při realizaci projektů byly požádány i další subjekty, které budou v roli realizátorů projektů.

Riziko	Popis	Významnost	Pravděpodobnost	Výsledný dopad	Úroveň rizika	Nositel rizika	Opatření
Nevyjasněná pravidla pro předkládání a realizaci integrovaných projektů ohrožujících jejich realizovatelnost	Riziko spočívá v nevyjasněných pravidlech například v oblasti veřejné podpory, generování příjmů, udržitelnosti indikátorů, zadávání zakázek atp., které mohou zásadním způsobem ohrožovat přípravu a realizaci integrovaných projektů. Specifickým rizikem je nesoulad projektových záměrů s doposud neexistujícími dokumenty, které budou podmiňovat získání dotační podpory (např. SUMPy)	5	3	15	Střední dopad	ŘO/zprostředkující subjekty/nositel ITI	Riziko je eliminováno na národní úrovni, kdy jsou prosazovány přístupy vedoucí k jednotnému metodickému prostředí. Kromě toho některé nevyjasněné aspekty integrovaných projektů jsou s příslušnými ŘO konzultovány ještě ve fázi přípravy ITI a budou konzultovány i při přípravě a realizaci jednotlivých projektů.
Opožděné proplácení finančních prostředků ze strany poskytovatelů dotací	Toto riziko spočívá v opožděném inkasu dotace dílčího projektu, než jaký byl předpoklad (viz finanční plán každého projektu). Může se stát, že proplacení dotace nebo její části bude z různých důvodů na straně poskytovatele dotace opožděno, čímž dojde k narušení předpokládaného vývoje cash flow. Nedostatek volných finančních prostředků sloužících k hrazení závazků vyplývajících z realizace dílčích projektů může v kritickém případě vést k ohrožení realizace dílčích projektů a tedy k naplnění závazných parametrů ITI.	4	3	12	Střední dopad	Zprostředkující subjekty/nositelé projektů	Jedná se o riziko se středním dopadem. Eliminace tohoto rizika je podmíněna zajištěním dodatečných finančních zdrojů, které pokryjí případné dočasné „výpadky“ ve financování jednotlivých poskytovatelů dotací. Tyto dodatečné finanční prostředky budou zajištěny vhodnými úvěrovými nástroji, např. revolvingovým úvěrem.

Riziko	Popis	Významnost	Pravděpodobnost	Výsledný dopad	Úroveň rizika	Nositel rizika	Opatření
Nedodržení časového harmonogramu	Časový harmonogram je jedním ze základních parametrů, které budou doprovázet rezervaci prostředků pro ITI u jednotlivých OP. Dle MPIN budou moci ŘO jednotlivých OP v případě neplnění finančního či časového harmonogramu část prostředků ITI alokovat na jiné aktivity či na jiné ITI, jež časový a finanční plán plní a mají dostatečnou absorpční kapacitu. Neplnění harmonogramu by tak v konečném důsledku mohlo znamenat ztrátu části alokace.	4	3	12	Střední dopad	Nositel ITI/nositelé projektů	Realizace všech opatření je v harmonogramu nastavena tak, že probíhá kontinuálně po celou dobu realizace ITI. Finanční plán ITI a jednotlivých opatření na jednotlivé roky byl sestaven tak, aby bral v potaz dobu předpokládané přípravy a realizace identifikovaných integrovaných projektových záměrů, přičemž počítá i s delším horizontem přípravy komplikovanějších projektů. Harmonogram je tedy v souladu se všemi dostupnými informacemi o potenciálních projektech naplňujících opatření ITI. Harmonogram specifických výzev na předkládání integrovaných projektů v jednotlivých OP bude přitom koordinován ze strany MMR a Národní stálé konference.
Nevyjasněné vlastnické vztahy a další organizační problémy při realizaci jednotlivých projektů	Toto riziko se týká pouze omezeného okruhu klíčových projektů, u nichž může ohrozit harmonogram realizace projektu.	3	4	12	Střední dopad	Nositelé projektů	Projektové záměry, u nichž hrozí neúspěšná příprava či realizace v důsledku nevyjasněných vlastnických vztahů nebo jiných organizačních problémů, mohou být připravovány v užší spolupráci s řídicí strukturou ITI (zejména pracovními skupinami, manažerem ITI, příp. řídicím výborem). Předpokládá se, že ITI je možné realizovat řadou projektů a že nerealizace

Riziko	Popis	Významnost	Pravděpodobnost	Výsledný dopad	Úroveň rizika	Nositel rizika	Opatření
							jednoho nebo několika málo projektů neohrozí realizaci ITI jako celku.
Vedlejší vlivy a nepředvídatelné události znesnadňující úspěšnou realizaci ITI	Na realizaci ITI může mít poměrně zásadní vliv hned několik faktorů. Mezi ně patří například průběh schvalování operačních programů pro období 2014-2020, harmonogramy výzev pro integrované projekty, nastavení detailních pravidel pro žádosti o dotace integrovaných projektů, nastavení pravidel veřejné podpory apod. Tyto všechny faktory mohou vést ke komplikacím při přípravě projektů nebo až k nemožnosti realizace některých projektů.	3	3	9	Střední dopad	ŘO/zprostředkující subjekty/nositel ITI/nositelé projektů	Nepředvídatelným vlivům lze předcházet pouze vhodným nastavením systému řízení ITI. Tento systém byl předem diskutován a respektuje požadavky MPIN.
KOMUNIKAČNÍ RIZIKA							
Slabá podpora ITI ze strany obyvatel a dalších subjektů	Vzhledem k tomu, že ITI je zcela nový nástroj, dá se předpokládat, že s ním obyvatelé a další subjekty v území nebudou zpočátku sžití a nástroj a jeho dílčí projekty tak nebude mít zpočátku jejich důvěru a podporu.	3	1	3	Nízký dopad	Příjemci/Nositel ITI	Podpora ITI ze strany různých subjektů působících v aglomeraci je významná pro to, aby ITI byla nástrojem, který napomůže rozvoji aglomerace s maximální efektivitou. Díky důslednému zapojování partnerů již ve fázi přípravy dokumentu ITI i díky tomu, že ITI je obecně vnímán jako vnější příležitost, která v každém případě přináší pozitivní změnu (otázkou je spíše míra této změny), je nedostatečná podpora ITI ze strany obyvatel a dalších

Riziko	Popis	Významnost	Pravděpodobnost	Výsledný dopad	Úroveň rizika	Nositel rizika	Opatření
							subjektů působících v aglomeraci velmi nepravděpodobná. Eliminace rizika bude dosaženo realizací komunikačních aktivit v rámci implementace ITI a realizací aktivit směřujících k podpoře absorpční kapacity.

22 DOKLAD O SCHVÁLENÍ INTEGROVANÝCH STRATEGIÍ ZASTUPITELSTVY DOTČENÝCH STATUTÁRNÍCH MĚST

23 VZOR STATUTU A JEDNACÍHO ŘÁDU ŘÍDÍCÍHO VÝBORU ITI ÚCHA

Čl. I
Ustavení a složení řídícího výboru

1.1 Řídící výbor je ustaven za účelem vzájemné spolupráce a spolupůsobení při zajištění řádné realizace integrované strategie ITI, jejímž nositelem je Statutární město Ústí nad Labem

1.2 Řídicí výbor je složen ze členů určených Statutárním městem Ústí nad Labem na základě doporučení Výboru pro přípravu integrované strategie ITI Ústecko-chomutovské aglomerace v souladu s požadavky Metodického pokynu pro integrované nástroje. Při určování složení řídícího výboru se přihlíží zejména k tématům a oblastem řešeným integrovanou strategií a naplnění principu partnerství. Za každého člena řídícího výboru je individuálně určen jeho náhradník.

1.3 Členy řídícího výboru jsou zástupci zainteresovaných subjektů:

- 2 zástupci statutárního města Ústí nad Labem jako nositele ITI
- po 1 zástupci statutárních měst Ústecko-chomutovské aglomerace
- 1 zástupce Ústeckého kraje
- 1 zástupce měst z aglomerace
- 1 zástupce obcí z aglomerace
- 1 zástupce akademické sféry
- 1 zástupce Asociace nestátních neziskových organizací Ústeckého kraje
- 1 zástupce Krajské hospodářské komory Ústeckého kraje
- 1 zástupce dopravních podniků
- 1 zástupce Agentury pro sociální začleňování1 zástupce Úřadu práce
- 1 zástupce Odboru sociálních věcí Krajského úřadu Ústeckého kraje
- 1 zástupce Fakulty životního prostředí UJEP

1.4 Členem řídícího výboru musí být alespoň jedna osoba, která je zároveň členem regionální stálé konference zřízené pro Ústecký kraj přímo dotčených integrovanou strategií.

1.5 Členem řídícího výboru bez hlasovacích práv je manažer integrované strategie.

1.6 V čele řídícího výboru stojí předseda jmenovaný nositelem integrované strategie. Dle potřeby lze jmenovat též jednoho či více místopředsedů.

Čl. II

Předmět činnosti řídícího výboru

2.1 Řídící výbor:

a) vydává doporučení týkající se schvalování, změn a realizace integrované strategie orgánům nositele integrované strategie,
b) projednává zprávu o plnění integrované strategie,
c) schvaluje parametry výzvy k předkládání projektových záměrů a zapojení do pracovních skupin a doporučuje schválení výzvy Radě města Ústí
d) vydává doporučující/nedoporučující vyjádření o souboru projektů projednaných v pracovních skupinách vzhledem k jejich souladu s integrovanou strategií a parametrům výzvy
e) plní dle potřeby další úkoly související s realizací integrované strategie.

Čl. III

Pravidla pro svolávání a jednání řídícího výboru

3.1 Jednání řídícího výboru se konají dle potřeby, nejméně však 2 x ročně. Jednání svolává na pokyn předsedy manažer integrované strategie. Pozvánka se zasílá obvykle elektronicky a, umožňují-li to okolnosti, alespoň 10 pracovních dnů před samotným jednáním. Součástí pozvánky je den, čas, místo a rámcový program jednání řídícího výboru, případně podklady pro diskuzi. Členové řídícího výboru jsou oprávněni nejpozději 3 pracovní dny před konáním jednání zaslat manažerovi integrované strategie připomínky k programu, popř. navrhnout nový bod k projednání.

3.2 Členové řídícího výboru jsou povinni do 7 dnů od obdržení pozvánky potvrdit manažerovi její přijetí spolu s uvedením informace o své účasti na jednání; v případě neúčasti členové v totožném předstihu sdělí omluvu manažerovi integrované strategie, a pokud je to možné, uvedou náhradníka, kterého za sebe na jednání vyšlou.

3.3 Jednání řídícího výboru vede předseda, pokud k tomu neurčí jiného člena řídícího výboru. Řídící výbor je usnášeníschopný, pokud je přítomna alespoň polovina všech jeho členů s hlasovacím právem. Člen řídícího výboru může být zastoupen jinou osobou jen v případě, že tuto skutečnost sdělí společně s omluvou dle bodu 3.2 tohoto statutu a jednacího řádu manažerovi integrované strategie.

3.4 Řídící výbor přijímá rozhodnutí konsenzem. Není-li konsenzu dosaženo, je k přijetí usnesení řídícího výboru třeba souhlasu prosté většiny přítomných členů s hlasovacím právem. Při určování

potřebné většiny se nezapočítávají ti členové, kteří jsou povinni se ve smyslu bodu 3.6 tohoto statutu a jednacího řádu zdržet hlasování.

3.5 V případě nutnosti, kterou posuzuje předseda, je možné rozhodovat elektronickou (korespondenční) cestou, tzv. per rollam. V dokumentu, který je takto členům řídícího výboru zaslán, to musí být výslovně uvedeno. Součástí takového dokumentu jsou dále veškeré nezbytné podklady a určení termínu pro vyjádření, zda člen řídícího výboru souhlasí/nesouhlasí/zdržuje se hlasování. Lhůta pro vyjádření nesmí být kratší než 5 pracovních dnů od odeslání návrhu rozhodnutí. V případě rozhodování per rollam je pro přijetí rozhodnutí nutné vyjádření souhlasu nadpoloviční většinou všech členů řídícího výboru s hlasovacím právem; zastoupení člena řídícího výboru je v tomto případě vyloučeno. O výsledku rozhodování per rollam informuje předseda řídícího výboru jednotlivé členy, a to do 7 pracovních dnů od uplynutí lhůty pro vyjádření.

3.6 Člen řídícího výboru je v souladu s Metodickým pokynem pro využívání integrovaných nástrojů v období 2014 – 2020 povinen se zdržet hlasování, jestliže se rozhodnutí řídicího výboru přímo týká jeho osobních zájmů či konkrétních zájmů organizace, již zastupuje. To platí zejména v případě, že předmětem rozhodování je projekt předložený k realizaci v rámci integrované strategie subjektem, který tento člen v řídícím výboru zastupuje.

3.7 Organizaci jednání a přípravu či koordinaci zpracování podkladů pro jednání řídícího výboru zabezpečuje manažer integrované strategie. Ten také zpracuje zápis z jednání, který obsahuje datum jednání, prezenční listinu a přijatá rozhodnutí a případně též termíny a jasně stanovené odpovědnosti. Pro potřeby zpracování zápisu je manažer integrované strategie oprávněn pořizovat zvukový záznam jednání. Zápis je členům řídícího výboru elektronicky rozeslán manažerem integrované strategie nejpozději do 7 dnů ode dne jednání.

3.8 Nesouhlasí-li člen řídícího výboru s obsahem zápisu, je oprávněn vznést námitku, a to elektronicky a do 5 dnů ode dne, kdy mu byl doručen zápis ve smyslu předchozího bodu. O námitce informuje manažer integrované strategie bez zbytečného odkladu ostatní členy řídícího výboru. O oprávněnosti námitky proti zápisu rozhodne s konečnou platností řídící výbor na svém nejbližším jednání.

Čl. IV
Závěrečná ustanovení

4.1 Tento statut a jednací řád je přílohou integrované strategie ITI Ústecko-chomutovské strategie, kterou projednává a schvaluje Zastupitelstvo města Ústí nad Labem, a je platný a účinný od data schválení.

24 VZOR STATUTU A JEDNACÍHO ŘÁDU PRACOVNÍ SKUPINY ITI ÚCHA

Čl. I

Zřízení a složení pracovní skupiny

1.1 Pracovní skupina je zřizována na výzvy vyhlašované nositelem integrované strategie ITI Ústecko-chomutovské aglomerace k předkládání projektových záměrů.

1.2 Pracovní skupina je složena z předkladatelů projektových záměrů a dalších členů z řad odborných expertů určených řídícím výborem, a to tak, aby byli reprezentováni zejména projektoví partneři z řad územních samosprávných celků, podnikatelských subjektů, neziskových organizací či dalších relevantních subjektů. Při výběru členů pracovní skupiny musí být zohledněna zejména vazba mezi zaměřením činnosti partnera a určenou tematickou oblastí.

1.3 V čele pracovní skupiny stojí příslušný tematický koordinátor.

Čl. II

Předmět činnosti pracovní skupiny

2.1 Pracovní skupina:

a) sleduje přípravu a realizaci projektů, které by mohly ovlivnit realizaci Strategie ITI
b) navrhuje řešení identifikovaných problémů
c) snaží se dojít (konsensem) ke zpracování souboru projektů naplňující příslušné opatření v celém svém rozsahu
d) plní dle potřeby další úkoly související s realizací integrované strategie.

Čl. III
Pravidla pro svolávání a jednání pracovní skupiny

3.1 Jednání pracovní skupiny se konají dle potřeby, obvykle po termínu pro předkládání projektových záměrů stanoveném ve výzvě nositele. Jednání svolává příslušný tematický koordinátor. Pozvánka se zasílá obvykle elektronicky a umožňují-li to okolnosti, alespoň 10 kalendářních dnů před samotným jednáním. Součástí pozvánky je alespoň rámcový program jednání, případně podklady pro diskuzi. Oslovený účastník do 3 kalendářních dnů po obdržení pozvánky potvrdí její přijetí. Pokud tematický koordinátor neobdrží potvrzení, pošle pozvánku datovou schránkou či poštou.

3.2 Jednání pracovní skupiny vede tematický koordinátor. Pracovní skupina je usnášeníschopná, pokud je přítomna alespoň polovina pozvaných členů.

3.3 Pracovní skupina rozhoduje úplným konsensem (jednomyslným souhlasem) přítomných členů. Není-li možné úplného konsensu dosáhnout a navrhne-li tak tematický koordinátor, postačí k přijetí rozhodnutí pracovní skupiny souhlas prosté většiny přítomných členů.

3.4 V případě nutnosti, kterou posuzuje tematický koordinátor, je možné rozhodovat elektronickou cestou, tzv. per rollam. V dokumentu, který je takto členům pracovní skupiny zaslán, to musí být výslovně uvedeno.

3.5 Při zabezpečení organizace a přípravy nebo koordinace zpracování podkladů pro jednání spolupracuje tematický koordinátor s manažerem integrované strategie či s osobou, kterou k tomu manažer integrované strategie pověří.

3.6 Z jednání pracovní skupiny se pořizuje zápis, v němž je vždy obsaženo alespoň datum jednání, prezenční listina a přijatá rozhodnutí. Zápis je členům pracovní skupiny elektronicky rozeslán nejpozději do 1 týdne ode dne jednání pracovní skupiny. Pořízení a rozeslání zápisu zajišťuje tematický koordinátor, případně jím určená osoba.

3.7 Nesouhlasí-li člen pracovní skupiny s obsahem zápisu, je oprávněn vznést námitku, a to elektronicky a do deseti dnů ode dne, kdy mu byl doručen zápis ve smyslu předchozího bodu. O námitce informuje tematický koordintáor pracovní skupiny bez zbytečného odkladu ostatní členy řídícího výboru. O oprávněnosti námitky proti zápisu rozhodne s konečnou platností řídící výbor na svém nejbližším jednání.

Čl. IV

Závěrečná ustanovení

4.1 Tento Statut a jednací řád je přílohou integrované strategie ITI Ústecko-chomutovské aglomerace, kterou projednává a schvaluje Zastupitelstvo města Ústí nad Labem, a je platný a účinný od data schválení.

25 ČESTNÉ PROHLÁŠENÍ

Čestně prohlašuji, že údaje uvedené v žádosti o podporu ITI Ústecko-chomutovské aglomerace jsou pravdivé.

26 POPIS KOMPLEMENTÁRNÍCH OPATŘENÍ

Opatření	**Číslo**		**Název**	**ZLEPŠIT SILNIČNÍ NAPOJENÍ REGIONU, ZEJMÉNA PAK NAPOJENÍ NA TEN-T A NAPOJENÍ VÝZNAMNÝCH PRŮMYSLOVÝCH ZÓN**
Prioritní oblast	**Číslo**		**Název**	**Dopravní dostupnost a vnitřní propojenost regionu**
Specifický cíl	**Číslo**		**Název**	Zkvalitnit silniční dopravní infrastrukturu aglomerace
Cíl opatření	Cílem opatření je napojit dopravní síť aglomerace na páteřní tahy, odstranit úzká hrdla na silniční infrastruktuře, zajistit dobrou dostupnosti hospodářsky významných lokalit pro zaměstnance i dopravu materiálů a výrobků k výrobcům a zákazníkům a přispět tak k atraktivitě těchto lokalit pro investory.			
Zdůvodnění opatření	Ústecko-chomutovskou aglomerací prochází dálnice D8, která je součástí TEN-T. ÚCHA má dostatečnou hustotu silnic I. třídy, ale i silnic nižších tříd. Parametry mnoha silnic v ÚCHA však neodpovídají jejich dopravnímu významu a zatížení. Kromě nedokončeného úseku dálnice D8 se to týká zejména silnice I/13. Špatné napojení na sousední aglomerace po I/13 směrem na Liberec a Karlovy Vary je jedním z významných limitů rozvoje aglomerace. Podstatné jsou i bodové závady na I/13, a to zejména na jejich průtazích sídly (potřeba obchvat Bíliny, Klášterce nad Ohří, Kladrubská spojka, dálniční přivaděč do Děčína, přeložka úseku Děčín – Nový Bor, zkapacitnění úseku Chomutov – Klášterec nad Ohří a MÚK Vysočany). Zlepšení a dobudování vyžadují i komunikace R/7, I/27(vč. zkapacitnění úseku Most – Litvínov), I/15 a I/7. Velmi různá je kvalita silnic II. a III. třídy, které jsou často ve velmi špatném technickém stavu a svou kapacitou neodpovídají potřebám zvyšující se dopravy osobní i nákladní. Také je nutné zajistit zlepšení současného nevyhovujícího stavu napojení hospodářsky významných lokalit a průmyslových zón na nadřazené dopravní komunikace, včetně sítě TEN-T. Nezbytnou součástí kvalitního napojení těchto lokalit na nadřazené dopravní komunikace jsou také výše zmíněné páteřní komunikace. Při výběru konkrétních projektů budou brána v potaz kritéria stanovená v IROP.			
Rizika realizace opatření	**Nedostatečná připravenost projektů (projektové dokumentace, stabilizace trasy, absence EIA, územního rozhodnutí, stavebního povolení, nevyřešení majetkoprávních vztahů; týká se zejména novostaveb)** ○ Riziko se týká jen části projektů a především novostaveb, resp. přeložek komunikací, částečně bude eliminováno převisem poptávky k podpoře mezi projekty, částečně může být mírněno podporou administrativních kapacit investora a důrazem na včasnou přípravu projektů a politickou podporou projektů.			
Popis typových aktivit	**Aktivita**			**Zdroj financování**
	A 1	Budování nových a modernizace stávajících komunikací 2. a 3. třídy plnících funkci komunikace 2. třídy		IROP 1.1
	A 2	Řešení bodových závad na komunikacích		IROP 1.1
	A 3	Budování komunikací napojujících významné průmyslové zóny		IROP 1.1

Indikátory výstupu	Celková délka nově postavených silnic	km	13,9
Vazba na další opatření	1.1.1 Budování, rekonstrukce a modernizace tramvajových a trolejbusových tratí vč. související infrastruktury *(napojení průmyslových zón na MHD)* Rozvoj cyklistické dopravní a související infrastruktury *(cyklopruhy na nových komunikacích do průmyslových zón)* Rekonstrukce komunikací a křižovatek za účelem zvyšování bezpečnosti v pěší a cyklistické dopravě		
Časový plán realizace	2015-2020		
Zapojené subjekty	Toto opatření bude naplňováno projekty, jejichž nositelem bude Ústecký kraj, případně statutární města.		
Projekty pod čarou a další okolnosti	Vzhledem k tomu, že mohou být podpořeny pouze projekty, jejichž nositelem je Ústecký kraj nebo organizace zřizované Ústeckým krajem a které jsou v souladu s poměrně úzce vymezenými kritérii, existuje mnoho dalších projektových záměrů, které jsou důležité pro naplnění cílů Opatření, ale které nejspíše nebude možné realizovat s podporou z ESIF. To se týká zejména projektových záměrů měst v aglomeraci. Naplnění cílů Opatření do značné míry ovlivní také realizace projektů na celostátní silniční síti. Specifikem je skutečnost, že potenciálně způsobilé projekty se týkají komunikací II. a III třídy, které mají v území obslouženém především silnicemi vyšších tříd nižší dopravní význam. Předkládané projekty tak zpravidla neovlivní časovou dostupnost sídel v území vzhledem k síti TEN-T.		

Opatření	**Číslo**		**Název**	**ROZVOJ CYKLISTICKÉ DOPRAVNÍ A SOUVISEJÍCÍ INFRASTRUKTURY**
Prioritní oblast	**Číslo**		**Název**	**Dopravní dostupnost a vnitřní propojenost regionu**
Specifický cíl	**Číslo**		**Název**	Zvýšit podíl cyklodopravy na celkové dopravní přepravě ve městě
Cíl opatření	Cílem je zvýšit podíl cyklistické dopravy na celkové přepravě obyvatel ve městě, tím zlepšit životní podmínky ve městě a trvale udržet dobrý zdravotní stav obyvatel.			
Zdůvodnění opatření	Přestože zájem o cyklistickou dopravu v posledních letech narůstá, většímu rozvoji cyklistické dopravy brání především neexistence základní cyklistické infrastruktury pro bezpečný pohyb cyklistů po městě. Potenciální cyklista musí opakovaně překonat řadu vysoce kolizních míst. V současné době není vytvořena ve městech síť cyklotras, po kterých by se mohli obyvatelé města a příp. turisté bezpečně pohybovat např. do škol, zaměstnání, obchodů apod. Lidé jsou nuceni se na kole pohybovat mezi automobily ve stále narůstající automobilové dopravě, příp. porušovat předpisy jízdou na chodníku, příp. kolo vůbec nepoužít. Výrazným limitem je také nemožnost bezpečného odstavení kola před objekty služeb, zaměstnání a jinými cíli cest, neboť chybí po městě stojany na kola a další potřebná infrastruktura jako zásuvka pro dobíjení elektrokol (v případě, že cyklista zvolí elektrokolo, jako alternativu kola do kopcovitého města), městská pumpička. Možnost rozvoje cyklodopravy představuje i tzv. bikesharing využívaný osobami, kteří kolo nevlastní, případě vyžívaný obyvateli, kteří dojíždí do města vlakem nebo autobusem a po městě by se rádi do zaměstnání dopravili bezpečně na kole. Pro podporu rozvoje cyklodopravy ve městech bude nutné připravit strategické dokumenty, resp. generely cyklodopravy ve městech a případně i jejich zázemí, i propagovat cyklistickou dopravu mezi			

	potenciálními uživateli a významnými aktéry (např. mezi zaměstnavateli s cílem vytvoření podmínek pro dojížďku zaměstnanců na kole).			
Rizika realizace opatření	**Obecně slabá podpora cyklodopravy politickou reprezentací na všech úrovních** ○ Riziko by mohlo být částečně eliminováno vytvořením a schválením akčního plánu, který bude podpořen schválením finančních prostředků v rozpočtu města vždy na daný rok **Nedostatek finančních prostředků na spolufinancování** ○ Riziko by mohlo být částečně eliminováno vytvořením a schválením akčního plánu, který bude podpořen schválením finančních prostředků v rozpočtu města vždy na daný rok **Legislativní překážky v realizaci některých opatření** ○ Riziko je na úrovni ÚCHA neřešitelné, týká se však jen některých typových aktivit a neohrožuje realizaci projektů jako celků			
Popis typových aktivit	**Aktivita**		**Zdroj financování**	
	A 1	Realizace cyklotras a cyklostezek a odstraňování překážek pro cyklodopravu a uživatelských střetů s ostatními účastníky provozu	IROP 1.2	
	A 2	Vytváření míst pro bezpečné parkování a úschovu kol	IROP 1.2	
	A 3	Vytvořit podmínky pro zaměstnance dopravující se do zaměstnání na kole	IROP 1.2	
	A 4	Realizace dalších doprovodných aktivit – výsadba a revitalizace zeleně podél stezek, bezbariérové nástupy, informační tabule	IROP 1.2	
Indikátory výstupu	Délka nově vybudovaných cyklostezek a cyklotras		km	53,8
Vazba na další opatření	Zlepšit silniční napojení regionu zejména pak napojení na TEN-T a napojení významných průmyslových zón Rekonstrukce komunikací a křižovatek za účelem zvyšování bezpečnosti v pěší a cyklistické dopravě			
Časový plán realizace	2015-2020 (2022)			
Zapojené subjekty	Infrastrukturu bude budovat město, spolupráce je nutná s majiteli a provozovateli obchodů a úřadů (umístění cyklostojanů), ČD a SŽDC (půjčovna, úschovna kol), s destinačními agenturami (marketing), majitelé cykloobchodů, půjčoven, opraven, restaurací, hotelů a dopravců (marketing, osazovaní stojanů, zásuvek na dobíjení elektrokol, městských pumpiček apod.)			
Projekty pod čarou a další okolnosti	Realizovatelnost navrhovaných projektových záměrů bude velmi významně limitována omezenou alokací dotačních prostředků a preferencí jiných opatření podporovaných z SC 1.2 IROPu. Lze tedy předpokládat, že cykloinfrastruktura bude prostřednictvím tohoto opatření budována jen ve velmi omezeném rozsahu.			

Opatření	**Číslo**		**Název**	**ROZVOJ INFORMAČNÍCH A ODBAVOVACÍCH SYSTÉMŮ A SYSTÉMŮ DYNAMICKÉHO ŘÍZENÍ PROVOZU S MOŽNOSTÍ JEJICH BUDOUCÍ INTEGRACE**
Prioritní oblast	**Číslo**		**Název**	**Dopravní dostupnost a vnitřní propojenost regionu**
Specifický cíl	**Číslo**		**Název**	Přizpůsobit kvalitu hromadné dopravy potřebám obyvatel a životnímu prostředí
Cíl opatření	Cílem opatření je zvýšení atraktivity veřejné dopravy prostřednictvím obměny a dalšího rozvoje odbavovacích systémů (čipové karty, čtečky, apod.) a systémů dynamického řízení provozu s možností jejich integrace v rámci aglomerace. Díky zlepšení podmínek cestování ve veřejné dopravě dojde ke zvýšení konkurenceschopnosti veřejné dopravy a tím regulaci negativních vlivů osobní automobilové dopravy na kvalitu životního prostředí ve městech.			
Zdůvodnění opatření	V současnosti je řešený region postižen nadprůměrným znečištěním ovzduší a v různých místech je problémem i nevyhovující kapacita pozemních, zejména silničních, komunikací. Zlepšení podmínek pro využívání veřejné dopravy vede k nižším exhalacím způsobeným individuální dopravou a k omezení dopravních kongescí. Důležitým aspektem v oblasti konkurenceschopnosti veřejné hromadné dopravy jsou také kvalitní odbavovací systémy, které na jednu stranu umožní rychlé a pohodlné odbavení cestujících, na druhou stranu připustí i případnou tarifní integraci systémů veřejné hromadné dopravy v zájmovém území. Pro spolehlivost systému veřejné hromadné dopravy je klíčové zajištění dynamického řízení provozu, které mj. zajistí návaznosti spojů a operativní řešení mimořádností ve veřejné hromadné dopravě.			
Rizika realizace opatření	**Specifickým rizikem je zvolení nevhodného technického řešení jednotlivých odbavovacích systémů, které vyloučí možnost budoucí tarifní integrace.** ○ Eliminace rizika by měla spočívat v konzultacích technických aspektů projektů mezi dopravními podniky, Ústeckým krajem a mezi ostatními dopravci v regionu a dalšími dotčenými subjekty, které budou na integrovaných systémech participovat (dodavatelé technologických řešení, veškerá dotčená města s vlastní MHD (MAD) atd.) a ve hledání všeobecné shody mezi těmito aktéry ve věci parametrů integrace dopravních systémů. **Snižování atraktivity veřejné dopravy (např. v důsledku špatné koordinace a spolupráce mezi jednotlivými dopravci, spatné koordinace jízdních řádů a linkového vedení jednotlivých linek veřejné dopravy, navyšování cen jízdného, apod.)** ○ Rizika je možné snížit zapojením všech teoreticky zúčastněných subjektů (všichni dopravci a města v řešeném území i v jeho blízkém okolí) do jednání o podobě dopravní obslužnosti celého řešeného území a díky včasné informovanosti a věcné argumentaci tak zajistit vzájemnou podporu pro všechny navrhované aktivity a projekty včetně následné podpory provozu jednotlivých systémů veřejné dopravy.			
Popis typových aktivit	**Aktivita**			**Zdroj financování**
	A 1	Zavádění nebo modernizace řídících, informačních, platebních a odbavovacích systémů pro veřejnou dopravu.		IROP 1.2
	A 2	Zavedení dynamického dispečinku s možností integrace		IROP 1.2
	A 3	Inteligentní zastávky		IROP 1.2

	A 4	Výstavba, rekonstrukce nebo modernizace inteligentních dopravních systémů (ITS)	IROP 1.2	
Indikátory výstupu	Počet zařízení a služeb pro řízení dopravy		ks	2
Vazba na další opatření	1.1.1 Budování, rekonstrukce a modernizace tramvajových a trolejbusových tratí, vč. související infrastruktury 1.1.2 Modernizace a doplnění vozového parku vč. související infrastruktury 1.1.3 Výstavba, modernizace a zatraktivnění dopravních terminálů a přestupních uzlů			
Časový plán realizace	Výše uvedené aktivity v rámci tohoto opatření budou probíhat v letech 2015 – 2020.			
Zapojené subjekty	Města, dopravní podniky a Ústecký kraj			
Projekty pod čarou a další okolnosti	Vzhledem k omezené alokaci nebude možné zrealizovat všechny navrhované projekty a případně bude nutné redukovat náklady u předkládaných projektových záměrů.			

Opatření	**Číslo**		**Název**	**REKONSTRUKCE KOMUNIKACÍ A KŘIŽOVATEK ZA ÚČELEM ZVYŠOVÁNÍ BEZPEČNOSTI V PĚŠÍ, CYKLISTICKÉ, SILNIČNÍ A ŽELEZNIČNÍ DOPRAVĚ**
Prioritní oblast	**Číslo**		**Název**	**Dopravní dostupnost a vnitřní propojenost regionu**
Specifický cíl	**Číslo**		**Název**	Zkvalitnit silniční dopravní infrastrukturu aglomerace
Cíl opatření	Cílem opatření je odstranit závady na komunikacích v intravilánech měst a dosáhnout tak větší bezpečnosti pro pěší, cyklisty, motoristy a osoby cestující veřejnou hromadnou dopravou.			
Zdůvodnění opatření	Tranzitní doprava ve vysokých objemech má značné negativní důsledky na životní prostředí a bezpečnost dopravy v postižených městech a obcích. Situace ještě zhoršují další dopravní závady na páteřních silnicích v místech jejich průtahu hustě obydlenou sídelní zástavbou a celkově nedokončené dopravní řešení v mnoha místech. Infrastruktura pro pěší ve městech rovněž vykazuje řadu závad, které limitují potenciál i bezpečnost pěší dopravy. Ve městech je zpravidla k dispozici hustá síť chodníků, jejich stav však bývá problematický. To se týká stavu povrchu chodníků, absence ochranného pásu zeleně mezi chodníky a některými intenzivně zatíženými silničními komunikacemi, nedostatečně bezpečného řešení křižovatek a lokálních kolizí s ostatními druhy dopravy. Je zapotřebí nadále zvyšovat bezbariérovost pěší infrastruktury, pro zvýšení potenciálu pěší dopravy bude vhodné odstraňovat závady a zvyšovat kvalitu pěší infrastruktury i veřejného prostoru jako takového.			
Rizika realizace opatření	**Nedostatečná připravenost projektů** ○ Riziko může být mírněno podporou administrativních kapacit investora a důrazem na včasnou přípravu projektů **Komplikovaná návaznost projektů předkládaných městy na opatření na průtazích páteřních komunikací sídly, které jsou ve správě kraje** ○ Vhodným opatřením k eliminaci rizika je koordinace investičních projektů na silniční síti mezi městy a Ústeckým krajem			

	Aktivita		Zdroj financování	
Popis typových aktivit	**A 1**	Přestavba komunikací, chodníků a křižovatek za účelem zvyšování bezpečnosti a odstraňování kolizních míst	IROP 1.2	
	A 2	Oddělování cyklistické dopravy od pěší	IROP 1.2	
	A 3	Přestavba zastávek MHD a budování zálivů za účelem zvýšení bezpečnosti motoristů i přepravovaných cestujících	IROP 1.2	
Indikátory výstupu	Počet realizací vedoucích ke zvýšení bezpečnosti v dopravě		realizace	8
Vazba na další opatření	Zlepšit silniční napojení regionu zejména pak napojení na TEN-T a napojení významných průmyslových zón Budování, rekonstrukce a modernizace tramvajových a trolejbusových tratí, vč. související infrastruktury (měnírny, inteligentní zastávky)			
Časový plán realizace	Realizace opatření není podmíněna jiným opatřením ani jiné opatření nepodmiňuje. Realizace může začít po schválení ITI a poběží do konce období.			
Zapojené subjekty	Města			
Projekty pod čarou a další okolnosti	Opatření obsahuje spíše méně nákladné záměry, vzhledem ke způsobilosti poměrně velké šíře aktivit by měly být všechny zaslané záměry způsobilé. Je však otázkou, nakolik bude nutné toto Opatření, resp. zamýšlené projektové záměry redukovat v důsledku omezené alokace prostředků.			

Opatření	**Číslo**		**Název**	**KANALIZACE, ČISTĚNÍ ODPADNÍCH VOD A ZÁSOBOVÁNÍ PITNOU VODOU**
Prioritní oblast	**Číslo**		**Název**	**Krajina a životní prostředí**
Specifický cíl	**Číslo**		**Název**	Zlepšit kvalitu vody a zásobování vodou a chránit občany před povodněmi
Cíl opatření	Cílem opatření je efektivní likvidace odpadních vod bez negativních dopadů na životní prostředí a stabilní zásobování obyvatel a dalších odběratelů pitnou vodou v požadované kvalitě a množství			
Zdůvodnění opatření	S ohledem na zhoršující se kvalitu povrchových a podzemních vod je třeba dosáhnout stavu, aby surová vody splňovala požadavky na její jakost v souladu se Směrnicí EP a Rady 98/83/EHS a související platné legislativy. Dále je nutné zabezpečit výstavbu a intenzifikaci čistíren odpadních vod a kanalizačních systémů a zlepšit tak technologii čištění odpadních vod. Nezbytné je respektování stávající kvality vodních toků v rámci decentralizovaného řízení nakládání s odpadními vodami. V regionu dle Plánu rozvoje vodovodů a kanalizací Ústeckého kraje (PRVKÚK) je třeba odstranění stávajících přímých vyústění kanalizací vodních toků u lokálních objektů a nahrazení souvislou kanalizační sítí zakončenou na kapacitní čistírně odpadních vod (následná možnost využívání alternativních způsobů dopravy odpadních vod, např. dálkové výtlaky, pneumatická doprava), rekonstrukce zastaralých a inkrustovaných			

	vodovodů a dostavba nových vodovodů s cílem urychlit obnovu poruchových a zastaralých vodárenských sítí, snížit počty havárií a souvisejících negativních důsledků a postupně opouštět stávající nevyhovující vodní zdroje (např. nedostatečná kapacita místních zdrojů, kontaminace zdrojů způsobená např. zemědělstvím). Je třeba prověřit kapacitu místních zdrojů a potřebu intenzifikace úpraven vod či prohlubování zdrojů tak, aby byla zajištěna dodávka pitné vody do míst, kde vodovody chybí, příp. se zvýšil počet obyvatel připojených na vodovody pro veřejnou potřebu. Veškeré kroky musí vycházet ze zpracovaného Plánu rozvoje vodovodů a kanalizací Ústeckého kraje (PRVKÚK) a s příslušných územních plánů.			
Rizika realizace opatření	**Nesoulad projektu s PRVKÚK** o Řešeno uvedením IS ÚCHA ITI do souladu s PRVKÚK a přizváním příslušných osob (zástupce KÚ ÚK a SČVaK) do řídicí skupiny. **Nesoulad s územním plánem** o Řešeno na projektové úrovni ze strany nositelů případných projektových záměrů, kteří budou muset tyto záměry připravovat v souladu se ZÚR a ÚP obcí. **Nedostatečná provázanost aktivit** o Řešeno během zpracování IS ÚCHA ITI projednáním typových projektů v příslušné pracovní skupině, kde bylo v rámci možností domluveno provázání typových projektů mezi městy, resp. realizace typových projektů koordinovaně v několika územích.			
Popis typových aktivit	**Aktivita**		**Zdroj financování**	
	A 1	Rekonstrukce a rozšíření kanalizační sítě, odstranění kanalizačních výustí a převedení odpadních vod na kapacitní ČOV	OP ŽP, 1.1	
	A 2	Výstavba a intenzifikace čistíren odpadních vod	OP ŽP, 1.1	
Indikátory výstupu	Délka nově vybudovaných kanalizací		km	35
Vazba na další opatření	Opatření není podmíněno jinými opatřeními v pilíři Životní prostředí.			
Časový plán realizace	2016–2022			
Zapojené subjekty	Statutární města: Děčín, Most, Chomutov, Ústí nad Labem Města a obce SVS, SčVK, povodí Labe a povodí Ohře			
Projekty pod čarou a další okolnosti	Opatření bude pravděpodobně naplněno několika většími projekty (z finančního hlediska), jejichž realizace rozšíří a zkvalitní pokrytí území aglomerace vodohospodářskou infrastrukturou. Nejspíš půjde zejména o rozšíření kanalizace v okrajových částech měst.			
	Aktivita (pod čarou)		**Zdroj financování**	
	A 3	Zpracování studie na odkanalizování lokalit ve vazbě na Plán rozvoje vodovodů a kanalizací Ústeckého kraje	OP ŽP, 1.1	
	A 4	Rekonstrukce a dostavba vodovodních sítí	OP ŽP, 1.1	
	A 5	Rekonstrukce a intenzifikace úpraven vody	OP ŽP, 1.1	

	A 6	Decentralizované řešení odpadních vod (DČOV, vybudování bezodtokových jímek, septik se 3. stupněm dočištění)		OP ŽP, 1.1
Opatření	**Číslo**		**Název**	**PROTIPOVODŇOVÁ OPATŘENÍ, RETENČNÍ SCHOPNOST KRAJINY, VODNÍ TOKY A PLOCHY, VODNÍ DÍLA**
Prioritní oblast	**Číslo**		**Název**	**Krajina a životní prostředí**
Specifický cíl	**Číslo**		**Název**	Zlepšit kvalitu vody a zásobování vodou a chránit občany před povodněmi
Cíl opatření	Cílem opatření je zvýšení protipovodňové ochrany území a eliminace svahových nestabilit			
Zdůvodnění opatření	Podstatou této části ITI je podpora konkrétních protipovodňových opatření jako např. suché nádrže s řízeným režimem plnění dle MŘ, řízený rozliv povodňových průtoků do krajiny, zkapacitnění koryt vodních toků v intravilánech, zvýšení přirozené retence údolních niv, zpomalení odtoku v ploše povodí, využití stávajících vodních děl i nádrží pro účely protipovodňové ochrany území, snižování odtoku v době povodňových situací, problematika řešení hospodaření se srážkovými vodami v intravilánech obcí a měst, vodní díla a jejich infrastruktura. Důvodem pro tato opatření je velká devastace krajiny těžbou hnědého uhlí, změna směrového vedení koryt, převody vody a přeložky z důvodu uvolnění území pro těžbu nerostných surovin. Tyto změny vedly ke změně vodního režimu a současně k dalším nepříznivým jevům jako je snížená odolnost vůči povodňovým situacím, snížená odolnost ZPF před rozvojem zástavby atd.			
Rizika realizace opatření	**Nedořešené vlastnické vztahy v území** ○ Riziko bude řešeno na projektové úrovni nositeli projektových záměrů. Nositelé byli o rizicích spojených s vlastnickými vztahy předem informováni. **Velké množství starých ekologických zátěží** ○ Riziko bude řešeno na projektové úrovni nositeli projektových záměrů, kteří jsou si vědomi zvýšeného výskytu ekologických zátěží v území.			
Popis typových aktivit	**Aktivita**		**Zdroj financování**	
	A 1	Modernizace měřicí technologie a úprava napájení na významných vodních dílech	OPŽP, 1.3	
	A 2	Obnova migrační prostupnosti na stávajících příčných stavbách v toku	OPŽP, 1.3	
	A 3	Revitalizace a úprava rybníků ve vztahu k protipovodňové ochraně přilehlých obcí a zvyšování retenční schopnosti území	OPŽP, 1.3	
	A 4	Rekonstrukce a revitalizace koryt vodních toků v rámci protipovodňové ochrany území	OPŽP, 1.3	
	A 5	Úprava splaveninového režimu vodních toků ve vztahu k povodňovým situacím	OPŽP, 1.3	
Indikátory výstupu	Délka řešených kilometrů toků		km	0,8
	Počet obnovených, vystavěných a rekonstruovaných vodních děl sloužících k povodňové ochraně		ks	7
	Objem retardované dešťové vody		m^3	40 000

Vazba na další opatření	-		
Časový plán realizace	2016 – 2022		
Zapojené subjekty	Povodí Ohře Města a obce Významné podniky v regionu		
Projekty pod čarou a další okolnosti	Opatření bude pravděpodobně naplněno realizací většího počtu dílčích projektů povodňové prevence na řece Ohři, kde je třeba systém ochrany před povodněmi řešit komplexně. Jedná se především o přírodě blízká opatření zvyšující retenční schopnost a stabilitu krajiny a dále o instalaci moderní měřicí technologie do vybraných lokalit.		
	Aktivita (pod čarou)		**Zdroj financování**
	A 6	Stabilizace a sanace svahových nestabilit ohrožujících zdraví, majetek a bezpečnost vyplývajících z „Registru svahových nestabilit“	OPŽP, 1.3

Opatření	**Číslo**		**Název**	**ODPADOVÉ HOSPODÁŘSTVÍ**
Prioritní oblast	**Číslo**		**Název**	**Krajina a životní prostředí**
Specifický cíl	**Číslo**		**Název**	Zkvalitnění systému odděleného sběru, svozu a využití komunálního odpadu
Cíl opatření	Cílem opatření je zkvalitnění a rozšíření systému nakládání s komunálními odpady v oblasti odděleného sběru, svozu a využití vybraných složek komunálního odpadu (papír, plasty, sklo, nápojový karton, kovy a bioodpad) s důrazem na zvýšení participace veřejnosti na třídění odpadu, zvýšení výtěžnosti tříděného sběru a podílu materiálového využití komunálního odpadu			
Zdůvodnění opatření	V současnosti je vysoký podíl vyprodukovaného směsného komunálního odpadu odstraněn uložením na skládkách odpadů. Do roku 2024 bude přijetím nových legislativních opatření skládkování neupraveného směsného komunálního odpadu výrazně omezeno a následně ukončeno. Z důvodu vysokých poplatků za ukládání odpadu na skládku je nutné přijmout opatření k maximálnímu využití komunálního odpadu. K oddělenému soustřeďování mohou obce využít následujících možností: a) sběrných dvorů, b) prostřednictvím zařízení dle § 14 odst. 1 a v případě biologicky rozložitelných komunálních odpadů také prostřednictvím malých zařízení dle § 33 zákona o odpadech, c) velkoobjemových kontejnerů, d) sběrných nádob, e) pytlového způsobu sběru, f) nebo kombinaci výše uvedených způsobů.			
Rizika realizace opatření	**Nedostatečný odbyt po výstupech procesu využití (např. kompost)** ○ Riziko řešeno osvětou a zkušeností měst a svozových společností, navázáním kontaktů s potenciálními odběrateli výstupů zpracovaných odpadů. **Obtížná koordinace aktivit v aglomeraci v důsledku velkého množství zapojených subjektů** ○ Řešeno zapojením subjektů do pracovní skupiny a společným projednáváním typových projektů a potenciálních záměrů.			
Popis typových aktivit	**Aktivita**			**Zdroj financování**
	A 1	Rozšíření svozu bioodpadu ve městech a obcích		OPŽP, 3.1

	A 2	Rozšíření systémů odděleného sběru využitelných složek komunálního odpadu a směsného komunálního odpadu (např. podzemní kontejnery)	OPŽP, 3.1	
	A 3	Pořízení a modernizace recyklačních linek pro využitelné složky komunálního odpadu	OPŽP, 3.2	
	A 4	Výstavba, rozšíření a modernizace společných zařízení obcí a aplikačního sektoru (zemědělci) na využití bioodpadu	OPŽP, 3.2	
Indikátory výstupu	Kapacita nově vybudovaných a navýšení kapacity stávajících systémů separace a svozu všech odpadů		t/rok	6 000
Vazba na další opatření	-			
Časový plán realizace	2016 –2022			
Zapojené subjekty	Obce a města: Děčín, Chomutov, Most, Teplice, Ústí nad Labem, a ostatní Svozové firmy Dodavatelé zakázky EKO-KOM, a.s. Kolektivní systémy sběru elektroodpadu a baterií (Asekol, Elektrowin, Ecolamp, Ecobat a další)			
Projekty pod čarou a další okolnosti	Opatření předpokládá realizaci několika aktivit zvyšující vybavenost území infrastrukturou odpadového hospodářství. Vzhledem k rozdílným potřebám jednotlivých částí území jsou jednotlivé projekty rovněž různé. Těžištěm aktivit se pravděpodobně stanou vybudování stanovišť pro odpadové nádoby, rozšíření infrastruktury pro nakládání s bioodpadem, instalace podzemních kontejnerů a výstavba hal a recyklačních linek na třídění komunálního odpadu.			
	Aktivita (pod čarou)		**Zdroj financování**	
	A 5	Výstavba, modernizace a rozšíření sběrných dvorů (resp. sběrných míst) a překládacích stanic	OPŽP, 3.1	
	A 6	Komunikační a informační kampaně pro podporu prevence a odděleného sběru využitelných složek komunálního odpadu	OPŽP, 3.1	

Opatření	**Číslo**		**Název**	**REVITALIZACE SÍDELNÍ ZELENĚ**
Prioritní oblast	**Číslo**		**Název**	**Krajina a životní prostředí**
Specifický cíl	**Číslo**		**Název**	Zvýšit ekologickou stabilitu krajiny
Cíl opatření	Cílem opatření je zvýšení kvality sídelní zeleně a atraktivity prostředí v sídlech			
Zdůvodnění opatření	Urbanizovaná krajina Ústecko-chomutovské aglomerace se vyznačuje relativně silnými negativními dopady činností na životní prostředí. Patří sem doprava zvyšující emisní a hlukovou zátěž, průmyslová a těžební činnost a energetika zvyšující emisní zátěž a zhoršující kvalitu vod nebo znečišťování ovzduší nekvalitním lokálním topením. Jedním ze způsobů, jak uvnitř sídel eliminovat především emisní a hlukovou zátěž, je realizace opatření, která snižují dopady této			

	zátěže v daném místě. Mezi nejefektivnější opatření patří především rozšiřování a zkvalitňování veřejné zeleně uvnitř sídel jako prvku, který zvyšuje stabilitu kulturní krajiny sídel, zvyšuje vlhkost vzduchu a tím snižuje prašnost a působí jako přirozená protihluková bariéra.			
Rizika realizace opatření	**Obtížné nalezení integrovaných řešení s nadmístním dopadem** ○ Charakter aktivit (revitalizace zeleně uvnitř sídel) ze své podstaty umožňuje realizaci integrovaných řešení obtížně. V rámci možností byly navrženy takové typové projekty, které mohou mít nadmístní dopad a při společné realizaci v různých částech aglomerace lze očekávat systémovou změnu s dílčími synergiemi (zásadní zlepšení kvality prostředí v aglomeraci, zvýšení ekologické stability urbanizované krajiny jako celku apod.).			
Popis typových aktivit	**Aktivita**		**Zdroj financování**	
	A 1	Revitalizace funkčních ploch sídelní zeleně (parky, zelené plochy veřejných prostranství atd.)	OPŽP, 4.4	
	A 2	Revitalizace funkčních prvků sídelní zeleně	OPŽP, 4.4	
Indikátory výstupu	Celková výměra revitalizovaných přírodních ploch v zastavěném území obce		ha	350
Vazba na další opatření	Opatření se váže na opatření 1.1.1, 1.1.2 a 1.1.3, protože přispívá ke snížení dopadů především silniční dopravy na životní prostředí.			
Časový plán realizace	2016 – 2022			
Zapojené subjekty	Obce a města: Děčín, Chomutov, Most, Teplice, Ústí nad Labem a ostatní			
Projekty pod čarou a další okolnosti	Opatření bude realizováno větším počtem menších projektů (z hlediska finančního i z hlediska velikosti území realizace) podobného věcného zaměření.			

Opatření	**Číslo**		**Název**	**ELIMINACE EMISÍ ZE STACIONÁRNÍCH ZDROJŮ**
Prioritní oblast	**Číslo**		**Název**	**Krajina a životní prostředí**
Specifický cíl	**Číslo**		**Název**	Zlepšit kvalitu ovzduší
Cíl opatření	Cílem opatření je snížení emisí ze stacionárních zdrojů do ovzduší			
Zdůvodnění opatření	V předchozích dekádách byla na řadě velkých zdrojů znečištění ovzduší v regionu (průmyslové podniky, elektrárny, těžební společnosti) provedena opatření ke snížení znečištění. I nadále však má region – i vzhledem k rozsáhlé průmyslové základně – řadu stacionárních zdrojů znečištění ovzduší. Tomu je možné z velké části předejít instalací potřebných zařízení a technologií na těchto zdrojích.			
Rizika realizace opatření	**Technologická náročnost** ○ Riziko bude řešeno na projektové úrovni, potenciální nositelé projektů jsou si technologické náročnosti vědomi. **Způsobilost žadatelů a s ní související výše podpory**			

	○ Riziko řešeno konzultacemi s řídicími orgány příslušných OP. I přesto není možné vyloučit, že potenciální žadatelé v rámci tohoto opatření způsobilí nebudou, případně nebudou způsobilí v rámci nástroje ITI.		
Popis typových aktivit	**Aktivita**		**Zdroj financování**
	A1	Kompletní nebo dílčí náhrada či rekonstrukce stávajících stacionárních zdrojů znečišťování	OPŽP, 2.2
	A2	Pořízení dodatečných technologií ke snížení emisí znečišťujících látek (např. tkaninové filtry, elektrostatické odlučovače, technologie ke snižování emisí z produkce, skladování a aplikace statkových hnojiv	OPŽP, 2.2
	A3	Pořízení dodatečných technologií ke snížení úrovně znečištění ovzduší (např. vodní clony, skrápění, odprašovací nebo mlžící zařízení)	OPŽP, 2.2
	A4	Změny technologických postupů za účelem snížení emisí	OPŽP, 2.2
	A5	Rozšiřování a rekonstrukce soustav centralizovaného zásobování tepelnou energií	OPŽP, 2.2
Vazba na další opatření	Opatření se váže na níže uvedené komplementární opatření.		
Zapojené subjekty	Obce a města: Děčín, Chomutov, Most, Teplice, Ústí nad Labem a ostatní Subjekty - stacionární zdroje znečištění ovzduší.		
Další okolnosti	Realizace opatření stojí na modernizaci a rekonstrukci stávajících zdrojů znečištění a pořízení dodatečných technologií s cílem snížit emise do ovzduší.		

Opatření	**Číslo**		**Název**	**CENTRÁLNÍ ZÁSOBOVÁNÍ TEPLEM**
Prioritní oblast	**Číslo**		**Název**	**Krajina a životní prostředí**
Specifický cíl	**Číslo**		**Název**	Zlepšit kvalitu ovzduší
Cíl opatření	Cílem opatření je zvýšení účinnosti systémů zásobování energiemi			
Zdůvodnění opatření	Region disponuje rozsáhlou infrastrukturou centrálního zásobování energiemi, zejména teplem. To je dané vysokou mírou urbanizace regionu i značnými investicemi do této infrastruktury během socialistického období. Tato rozsáhlá infrastruktura však postupně zastarává a vyžaduje zásadní rekonstrukci a modernizaci vedoucí ke snížení ztrát, tedy ke zvýšení účinnosti.			
Rizika realizace opatření	**Technologická náročnost** ○ Riziko bude řešeno na projektové úrovni, potenciální nositelé projektů jsou si technologické náročnosti vědomi. **Způsobilost žadatelů a s ní související výše podpory** ○ Riziko řešeno konzultacemi s řídicími orgány příslušných OP. I přesto není možné vyloučit, že potenciální žadatelé v rámci tohoto opatření způsobilí nebudou, případně nebudou způsobilí v rámci nástroje ITI.			
	Aktivita			**Zdroj financování**

Popis typových aktivit	**A 1**	Budování nových a rozvoj stávajících soustav zásobování teplem vč. předávacích stanic s cílem maximálního využití tepla z vysokoúčinné kombinované výroby elektřiny a tepla, případně odpadního tepla z průmyslových procesů a dosažení úspor	OPPIK, 3.5
	A 2	Rekonstrukce stávajících tepelných sítí včetně předávacích stanic s cílem snížení ztrát tepla a dosažení úspor primární energie (např. změna teplonosného média z páry na horkou vodu, budování části nových sítí v nových trasách s cílem optimalizace topologie tepelné sítě a snížení ztrát tepla)	OPPIK, 3.5
	A 3	Instalace kogeneračních jednotek v soustavách zásobování teplem, kde doposud probíhala pouze výroba tepla nebo kde je možné zvýšit množství tepla pocházejícího z vysokoúčinné kombinované výroby elektřiny a tepla, včetně rozvoje a propojování existujících soustav za účelem vyššího využití kombinované výroby elektřiny a tepla s cílem dosažení úspor	OPPIK, 3.5
	A 4	Rekonstrukce stávajících zařízení s kombinovanou výrobou elektřiny a tepla s cílem dosažení úspor díky zlepšení technických parametrů zařízení	OPPIK, 3.5
Vazba na další opatření	Opatření se váže na výše uvedené komplementární opatření.		
Zapojené subjekty	Obce a města: Děčín, Chomutov, Most, Teplice, Ústí nad Labem a ostatní Podniky a společnosti produkující nebo distribuující tepelnou energii, případně další energie.		
Další okolnosti	Opatření bude pravděpodobně realizováno především modernizací a rekonstrukcí stávajících soustav zásobování teplem.		

Opatření	**Číslo**		**Název**	**ZATEPLENÍ VEŘEJNÝCH BUDOV**
Prioritní oblast	**Číslo**		**Název**	**Krajina a životní prostředí**
Specifický cíl	**Číslo**		**Název**	Snížit energetickou náročnost území
Cíl opatření	Cílem opatření je snížení energetické náročnosti budov veřejné občanské vybavenosti			
Zdůvodnění opatření	Budovy občanské vybavenosti v území trpí fyzickou i morální zastaralostí. V důsledku svého stáří jsou rovněž často energeticky náročné, protože jednak nebyly původně stavěny podle dnešních požadavků na energetickou náročnost (dobové technologie i nízká priorita energetických úspor daná nízkými cenami energií v dobách socialismu), a jednak se jejich energetická náročnost postupně zvyšuje vlivem opotřebení budov. Velká část občanské vybavenosti v zájmovém území byla vybudována v období socialismu a dnes tudíž vyžaduje poměrně masivní investice.			
Rizika realizace opatření	**Obtížné nalezení integrovaných řešení s nadmístním dopadem** ○ Charakter aktivit (rekonstrukce budov) ze své podstaty umožňuje realizaci integrovaných řešení obtížně. V rámci možností byly navrženy takové typové			

	projekty, které mohou mít nadmístní dopad a při společné realizaci v různých částech aglomerace lze očekávat systémovou změnu s dílčími synergiemi (zásadní energetické úspory apod.). **Nesoulad s OPŽP, resp. s podporou z OPŽP v rámci ITI** ○ Riziko řešeno v rámci možností nositele ITI uvedením IS ÚCHA ITI do souladu s OP ŽP a NDÚD (podporované aktivity). Další postup závisí na vyjednání přesného rozsahu a podmínek podpory ITI z OPŽP.		
Popis typových aktivit	**Aktivita**		**Zdroj financování**
	A 1	Snižování spotřeby energie zlepšením tepelně technických vlastností obvodových konstrukcí budov, včetně dalších opatření vedoucích ke snížení energetické náročnosti budov	OPŽP, 5.1
	A 2	Využití odpadního tepla při vytápění budov	OPŽP, 5.1
	A 3	Budování nízkoemisních a obnovitelných zdrojů tepla	OPŽP, 5.1
Vazba na další opatření	Opatření se váže na výše uvedené komplementární opatření.		
Zapojené subjekty	Obce a města: Děčín, Chomutov, Most, Teplice, Ústí nad Labem a ostatní.		
Další okolnosti	Opatření bude realizováno větším počtem menších projektů (z hlediska finančního i z hlediska velikosti území realizace) podobného věcného zaměření.		

Opatření	**Číslo**		**Název**	**BROWNFIELDS PRO ÚČELY INOVATIVNÍHO PODNIKÁNÍ**
Prioritní oblast	**Číslo**		**Název**	**Konkurenceschopná ekonomika postavená na moderních technologiích, znalostech a inovacích**
Specifický cíl	**Číslo**		**Název**	Rozvinout funkční infrastrukturu pro vědu, výzkum a inovační podnikání
Cíl opatření	Realizace opatření přispěje k lepšímu využívání tzv. brownfieldů(BF) v území. Cílem opatření je přednostně využívat lokality brownfieldů pro výstavbu a umístění projektů inovativního podnikání. Cílem opatření by mělo být vytipování lokalit BF vhodných pro účely inovativního podnikání a zajištění jejich připravenosti pro dané využití. Řešení problému se bude opírat o již získané praktické zkušenosti s řešením lokalit BF. Cíle opatření: - Zlepšení kvality životního prostředí a odstraňování starých ekologických zátěží v lokalitách typu brownfield (BF) - Cílené a efektivní využití veřejných prostředků pro podporu regenerace brownfieldů, kde je veřejný zásah nezbytný a odůvodnitelný - Inovativní využití ploch oproti greenfield (GF) - Zlepšení kvality urbanizovaného prostředí a socioekonomický rozvoj oblasti - Mobilizace stávajících BFpro účely inovativního podnikání			
Zdůvodnění opatření	CzechInvest definuje brownfield jako nemovitost (pozemek, objekt, areál), která je nedostatečně využívaná, zanedbaná a může být i kontaminovaná. Vzniká jako pozůstatek průmyslové, zemědělské, rezidenční, vojenské či jiné aktivity. Na území ÚCHA je dle databází CzechInvestu minimálně 192 lokalit typu BF.			

	Předpokladem pro naplnění cíle je zmapování brownfields v ÚCHA, stanovení vhodných efektivních nástrojů, aktivní komunikace s vlastníky brownfields a dostatečné finance. Města v ITI ÚCHA se vyznačují vysokým výskytem lokalit brownfields, jejichž nové využití probíhá pomalu díky slabé poptávce a připravenosti lokalit pro nové využití. Existence velkého množství brownfields, zanedbaných částí měst a rozsáhlých území zasažených v minulosti těžbou hnědého uhlí představuje mimořádnou zátěž na krajinu. BF v ÚCHA obnáší množství rizik a omezuje rozvojový potenciál ÚCHA. Např. města Ústí nad Labem a Most disponují databází lokalit brownfieldů a mají zpracované strategie na jejich regenerace. Přesto mobilizace těchto lokalit probíhá pomalu. Za hlavní překážku lze označit nízkou poptávku po tomto druhu nemovitostí a jejich nepřipravenost pro nové aktivity. Efektivní revitalizace zanedbaných a devastovaných území a řešení souvisejících problémů je jedním z nezbytných předpokladů harmonického rozvoje ÚCHA.
Rizika realizace opatření	Rizikem realizace opatření může být **nenalezení vhodných lokalit pro inovativní podnikání** vzhledem k poloze nebo neodstranitelným překážkám v jejich přípravě. o Nicméně uskutečnění všech aktivit s tímto cílem souvisejících posune řešení problému brownfieldů dále, než je současný stav řešení. Dalším rizikem může být fakt, že brownfield nelze vhodně a efektivně využívat, aniž by proběhl proces jeho regenerace (**nutnost odstranění staré ekologické zátěže**). o Regenerace tak výrazně zvyšují cenu projektů. Další rizika: **ve veřejném vlastnictví je pouze zanedbatelné množství těchto areálů**, ÚCHA nemá velké možnosti přimět vlastníky k lepšímu nakládání s vlastněnými areály (vlastnické vztahy), náročnost na revitalizaci BFs, **nedostatek financí**, zdlouhavé procesy v ÚŘ.

Popis typových aktivit	**Aktivita**		**Zdroj financování**	
	A 1	**Aktualizace databází BF** měst a obcí, výběr vhodných lokalit	OPPIK, 2.3	
	A 2	Realizace **odstranění starých ekologických zátěží**	OPŽP	
	A 3	Vytvořit systém komunikace a aktivní **spolupráce s podnikateli i majiteli** brownfields	OPPIK, 2.3	
	A 4	**Příprava rozvojových ploch pro malé a střední inovační podnikání**, odstranění staveb	OPPIK, 2.3	
	A 5	**Školicí střediska**	OPPIK, 2.4	
	A 6	Akce **propagace regenerací BF**, projektová příprava s vlastníky BF	OPPIK, 2.3	
Indikátory výstupu	Celková rozloha regenerovaných lokalit		m^2	2 000
Vazba na další opatření	Rozvoj specializovaných VVI center			
Časový plán realizace	Harmonogram celého opatření 01/2017 – 12/2018			
Zapojené subjekty	Subjekty, které budou uvedené aktivity **realizovat:** města, svazky obcí, majitelé BF, subjekty s nimiž je nutná **aktivní spolupráce:** CI, Krajský úřad, UUR, CRR výčet statutárních měst, dalších měst a obcí, popř. **další subjekty** ve vymezeném území, **kterých se bude opatření týkat:** HK, AK, profesní svazy, VTP			

Projekty pod čarou a další okolnosti	-

Opatření	**Číslo**		**Název**	**INTEGRÁTOR INOVACÍ**
Prioritní oblast	**Číslo**		**Název**	**Konkurenceschopná ekonomika postavená na moderních technologiích, znalostech a inovacích**
Specifický cíl	**Číslo**		**Název**	Rozvinout funkční infrastrukturu pro vědu, výzkum a inovační podnikání
Cíl opatření	Cílem je vytvoření aktivní **integrující platformy pro inovační a podnikatelské aktivity v regionu**. Záměr zahrnuje především ale nejenom technologické inovace, ale i nové typy inovací, na které klade důraz EU (sociální a organizační inovace, které rozšiřují inovační prostor a přispívají k lepšímu fungování lokální ekonomiky). Pro aglomeraci je typická nízká inovační a podnikatelská aktivita, ale také roztříštěnost a nekoordinovanost různých regionálních i národních institucí zaměřených na podporu inovativnosti a podnikavosti. Vytvořením integrující platformy získá ÚCHA zázemí, které umožní rychlejší výměnu informací, sníží transakční náklady na hledání vhodných partnerů, zajistí podporu inovační aktivitě existujících podniků nebo inovacím vedoucím k zahájení podnikání, podpoří síťování firem, jejich přeshraniční spolupráci i spolupráci s veřejnoprávním sektorem.			
Zdůvodnění opatření	V aglomeraci působí několik významných institucí, které dlouhodobě vyvíjí aktivity zejména na podporu podnikavosti a podnikání. Je vhodné, aby se na tyto aktivity vhodné navázalo, vzájemně tyto hráče v nové platformě strategicky propojit. V celkovém pohledu má aglomerace v rámci republiky stále podprůměrnou inovační a podnikatelskou aktivitu.Nízká konkurenceschopnost aglomerace je komplexním problémem, který je doložitelný pravidelnou analýzou regionální konkurenceschopnosti*(dle regionálního indexu konkurenceschopnosti RCI za rok 2013 je NUTS II SZ na 215 místě z 258 analyzovaných regionů)*. Mezi hlavními cestami, jak ji zlepšit, je mobilizace vnitřního inovačního potenciálu a podnikavosti. Záměrem je vytvořit platformu s obdobnými funkcemi a službami, kterou např. úspěšně poskytuje v Jihomoravském kraji Jihomoravské inovační centrum. Kromě integrální funkce by plnila platforma úlohu facilitační. Zprostředkovávala by příležitosti pro vznik, inkubaci a akceleraci inovací a inovativního podnikání, efektivní komunikaci a kooperaci mezi VVI a komerční sférou. Vedla by k vytvoření tzv.“start-upové scény“ – komunity začínajících inovativních podnikatelů, mentorů a podporovatelů, která v lokalitě zatím chybí. Propojením akademického a komerčního prostředí a díky zapojení institucí veřejné správy i neziskového sektoru se zlepší prostupnost informací do výuky a zpětně zatraktivní podnikání jako možnost profesního působení. Navrhované opatření je plně v souladu s RIS i RIS3.			
Rizika realizace opatření	**Nezájem o využití služeb.** ○ Základem eliminace rizika je poznání potřeb potenciálních zájemců o služby vycházející z komplexní analýzy prostředí a trendů. Dalším nástrojem může být vhodně zvolená komunikační strategie doplněná aktivitami pro síťování firem (viz. 3.4.2). Cílem je jak zvýšení povědomí o existenci služeb, tak i formování jejich obsahu dle aktuální poptávky. Užší spolupráce s akademickou sférou může podpořit popularizaci inovačního podnikání (viz opatření 3.3.2, 3.4.3, a také 3.2.1). **Konkurence center/integrátorů.** ○ V Ústeckém regionu vznikají podobné aktivity (Nupharo Park, UniCRE) a bude nutná vzájemná koordinace a vhodně sladění oblastí působnosti. Důsledná vnější a vnitřní analýza, vhodně zvolená strategie diferenciace a koordinace povede ke snížení potenciálních duplicit v agendách a působení. **Veřejné zadávání zakázek.**			

	○ Eliminace rizika spočívá v kvalitním projektovém řízení – obezřetném plánování, zajištění odborníků do projektových týmů, právní ochrany atd., což má oporu v aktivitě A3. **Nedostatek odborníků.** ○ Zapojení strategických partnerů včetně velkých firem do realizace opatření umožní využít profesní sítě k vytipování a vyhledání vhodných kandidátů/tek na pozice pro řízení a implementaci jednotlivých aktivit.

Popis typových aktivit	**Aktivita**		**Zdroj financování**	
	A 1	Vytvoření a rozvoj **integrální inovační platformy** (Inovační centrum)	OPPIK, 1.2	
	A 2	Vytvoření a rozvoj **systému inkubace a akcelerace inovačního podnikání**	OPPIK, 1.2	
	A 3	Příprava a rozvoj vlastních **personálních kapacit**	OPPIK, 1.2	
	A 4	Zavádění **inovativních nástrojů podpory podnikání**, podnikavosti, inovací a inovativnosti ve smyslu RIS3	OPPIK, 1.2	
	A 5	Podpora **facilitačních aktivit pro vznik a realizaci inovací**	OPPIK, 1.2	
	A 6	Facilitace konceptu**triple helix**v aglomeraci,**Smart city/Smart Community/Smart region**	OPPIK, 1.2	
	A 7	Tvorba **platformy pro nové typy inovací: organizační a sociální inovace**, inovace sociálního podnikání	OPPIK, 1.2	
Indikátory výstupu	Počet podniků spolupracujících s výzkumnými organizacemi		Podniky	115
Vazba na další opatření	Rozvoj specializovaných VVI center Vzdělávání pro VaV, podnikání a podnikavost Společné projekty popularizace technických a přírodovědných oborů Přímá spolupráce soukromého a veřejného sektoru Podpora zaměstnávání osob s kumulovaným sociálním znevýhodněním			
Časový plán realizace	Opatření se bude realizovat v průběhu období 2016 - 2022.			
Zapojené subjekty	Instituce vyššího vzdělávání, CzechInvest, Krajská hospodářská komora Ústeckého kraje, Hospodářská a sociální rada Ústeckého kraje, Asociace malého a středního podnikání ČR Asociace inovačního podnikání ČR, Česká inovace o.p.s., JIC, RRA, TAČR, Ústecký kraj, města aglomerace ÚCHA, firmy a obce aglomerace, neziskové organizace aglomerace			
Projekty pod čarou a další okolnosti	-			

Opatření	**Číslo**		**Název**	**UPLATNITELNOST ABSOLVENTŮ NA TRHU PRÁCE**
Prioritní oblast	**Číslo**		**Název**	**Konkurenceschopná ekonomika postavená na moderních technologiích, znalostech a inovacích**

Specifický cíl	Číslo		Název	Mobilizovat lidský kapitál pro rozvoj vědy, výzkumu a inovačního podnikání
Cíl opatření	Cílem tohoto opatření je zvýšení zaměstnatelnosti obyvatel regionu s důrazem na uplatnitelnost absolventů na trhu práce. Podstatou je tedy zlepšit vstup mladých lidí na trh práce prostřednictvím integrované činnosti zahrnující mimo jiné poskytování informací a poradenství a odborné vzdělávání. Tento cíl se týká absolventů škol všech stupňů vzdělávání – ZŠ, SŠ i VŠ.			
Zdůvodnění opatření	Zvyšování konkurenceschopnosti ekonomiky je proces, který je mimo jiné podmíněn následujícími faktory: podpora podnikání, podpora růstu založeného na inovacích a výsledcích výzkumu a vývoje, **fungující trh práce a zvyšování kvality vzdělávání.** Pro realizaci opatření 3.2.2. je nutné rozvíjet především dva posledně uvedené faktory.V současné době můžeme pojmenovat několik problémů, které jsou důvodem pro zavedení aktivit v rámci opatření. Jsou to především: - nepříznivá vzdělanostní struktura obyvatelstva - přetrvávající diskrepance mezi vzdělávací nabídkou škol a potřebami trhu práce - nedostatečná motivace, a odborná připravenost absolventů škol - malá znalost podmínek praxe u budoucích zaměstnanců - slabá znalost cizích jazyků mezi obyvateli Lze konstatovat, že okruh těchto problémů znám, a že i nyní je pro jeho řešení podnikána celá řada opatření. Tato opatření jsou ale buď omezena institucionálně, resortně, územně či jinak, nebo jsou pojata celorepublikově bez akceptace místních podmínek. S ohledem na složitost celé věci a regionální specifika aglomerace ÚCHA je proto nutné přesně určit postup řešení, nastavit a správně načasovat zvolené aktivity. Z výše uvedených důvodů je proto také nutná koordinovaná spolupráce všech regionálních subjektů působících v dané oblasti, protože jenom tak bude možné docílit úspěchu.			
Rizika realizace opatření	Jako největší riziko realizace se jeví **malá ochota ke spolupráci ze strany regionálních subjektů** a dále **neochota zaměstnavatelů k zaměstnávání cílové skupiny** – absolventů škol. o Obě tato rizika bude možné snížit (ne zcela eliminovat) právě zavedením níže uvedených aktivit. V zájmu úspěšné realizace dojde automaticky ke spolupráci dosud nespolupracujících subjektů, které budou mít společný cíl, a zároveň lze očekávat, že dojde k odstranění bariér mezi sférou vzdělávání a světem práce.			
Popis typových aktivit	**Aktivita**			**Zdroj financování**
	A 1	Zavést opatření podporující **uplatnitelnost absolventů VŠ na trhu práce** na území ÚCHA - dlouhodobé stáže studentů, absolventské pozice, apod. (Centrum vzdělávání - vytvoření platformy pro efektivní zapojení absolventů do praxe, praxe trhu práce zadáním pro školy)		OPVVV 2
	A 2	Zřízení **kariérních center**		OPVVV2,3
	A 3	Podpořit **osvětu technických povolání** (již od ZŠ, pro rodiče) a podporu praktického vyučování ve firmách (exkurzní dny, spolupráce s kariérními poradci, se specialisty Úřadů práce a s manažery firem – pozitivní informace o obsahu a podmínkách technické práce, výše výdělků apod.).		OPVVV 2
	A 4	Nastolit podmínky pro **transfer znalostí pracovníků z praxe do škol** (působení praktiků ve školách) a naopak, učitelů a akademiků do firem.		OPVVV 3
	A 5	Usilovat o zlepšení **jazykových schopností**, které jsou potřeba pro rozvíjení příhraniční spolupráce.		OPVVV 3

	A 6	Zavést systém**učení učitelů**, příprava pedagogických institucí – program přípravy pedagogů (pomoc v technických vědách), vzdělávání a konfrontace s praxí.	OPVVV 3	
	A 7	Podporovat **internacionalizaci a mezisektorální mobilitu** pracovníků (Univerzitní centrum – zapojení studentů do průmyslové praxe, výzkumu a vývoje, nabídka dalšího vzdělávání	OPVVV, 2.5	
Indikátory výstupu	Počet studentů nových studijních oborů zaměřených na praxi		studenti	620
Vazba na další opatření	Opatření navazuje na výše uvedené komplementární opatření.			
Časový plán realizace	Harmonogram celého opatření 2015-2020			
Zapojené subjekty	**Realizující subjekty**: regionální podniky – především MSP, osoby se zájmem a předpoklady k podnikání, regionální vzdělávací instituce a instituce působící ve VaV, Krajská hospodářská komora Ústeckého kraje, Okresní hospodářské komory ÚK. **Aktivně spolupracující subjekty:** CzechInvest, Hospodářská a sociální rada Ústeckého kraje, Úřad práce ČR – Krajská pobočka v Ústí nad Labem, subjekty realizující Pakt zaměstnanosti Ústeckého kraje. **Další subjekty**:Ústecký kraj, Města a obce okresů Děčín, Chomutov, Louny, Most, Teplice, Ústí nad Labem, Severočeské sdružení obcí			
Projekty pod čarou a další okolnosti	• Rodinná firma- ve společnosti chybí typ vzdělání, který připraví absolventa po absolvování zejména technických oborů všech stupňů k podnikatelským kompetencím na převzetí a vedení rodinné firmy. • Vytvořit společné aktivity pro vzdělávání řemeslných oborů a mistrovské zkoušky.			

Opatření	**Číslo**		**Název**	**POPULARIZACE PODNIKÁNÍ V REGIONU**
Prioritní oblast	**Číslo**		**Název**	**Konkurenceschopná ekonomika postavená na moderních technologiích, znalostech a inovacích**
Specifický cíl	**Číslo**		**Název**	Propagovat technické vědy a technologické podnikání v aglomeraci
Cíl opatření	Problém, na který cílí toto opatření je nízká ochota zejména mladých lidí pustit se do vlastních podnikatelských aktivit a z toho vyplývající nižší počet zejména MSP. Cílem je tento počet zvýšit, a to zejména v oblasti technologicky orientovaných firem s vyšší přidanou hodnotou, což bude představovat kvalitativní posun aktuálního stavu.			
Zdůvodnění opatření	Geograficky náleží území ÚCHA do průmyslové oblasti historicky dlouhodobě charakteristické dominantním postavením velkého průmyslu: těžba uhlí, chemická výroba, těžké strojírenství popř. průmyslové sklářství. Dominance těchto oborů a přítomnost velkých a stabilních zaměstnavatelů vyvolala migraci za prací z jiných regionů, vysokou specializaci kvalifikovaných pracovníků a profesní závislost na velkých firmách. To vedlo ke snížení vlastního podnikatelského potenciálu a k deformaci podnikatelského prostředí pro MSP, které byly a jsou významně závislé na existenci a úspěšnosti velkých firem v regionu. Toto je jedna z příčin pasívnějšího přístupu k podnikatelským aktivitám v regionu. Dalším významným momentem je blízkost saského hospodářského prostoru, odkud přicházejí aktivní podnikatelské podněty, které často nahrazují ochotu k vlastnímu podnikání u místních obyvatel (snaha nechat se raději			

	zaměstnat). Charakteristické pro region je také odčerpávání určité části zejména mladých kvalifikovaných lidí většími aglomeracemi, zejména Prahou.			
Rizika realizace opatření	**Nezájem zejména mladých lidí**. ○ Opatření k eliminaci: systematické zapojení školství a rodičů do podpory pozitivního přístupu k podnikání. **Nesoustavnost působení na cílovou skupinu v oblasti propagace**. ○ Opatření k eliminaci: vytvoření dlouhodobého soustavného plánu propagace včetně finančního zajištění.			
Popis typových aktivit	**Aktivita**		**Zdroj financování**	
	A 1	**Popularizace technických a přírodovědných oborů** (Teen Age University)	OPVVV 2	
	A 2	Společné projekty **publicity technických oborů** (propagační materiály, workshopy, veletrhy, konference).	OPVVV 2	
	A 3	**Metodické centrum počátečního vzdělávání**	OPVVV 3	
	A 5	**Prezentační IQ centrum** s využitím výstavních prostor zúčastněných institucí nebo řetěz předváděcích center pro propagaci technických oborů (zapojení knihoven, magistrátů, divadel, veřejných budov).	OPVVV 3	
	A 6	Projekt **propagace technických oborů na ZŠ**	OPVVV 2	
	A 7	Projekt **putovního veletrhu práce**	OPVVV, OPPIK 1.2	
Indikátory výstupu	Počet podpořených spoluprací		Spolupráce	5
Vazba na další opatření	Vzdělávání pro VaV, podnikání a podnikavost Společné projekty popularizace technických a přírodovědných oborů Propagace MSP z aglomerace v zahraničí a výměna zkušeností Přímá spolupráce soukromého a veřejného sektoru			
Časový plán realizace	Harmonogram celého opatření 01/2016-12/2020			
Zapojené subjekty	subjekty, které budou uvedené aktivity **realizovat:** školy, města, KÚ subjekty s nimiž je nutná **aktivní spolupráce:** rodina, HK, profesní svazy výčet statutárních měst, dalších měst a obcí, popř. **další subjekty** ve vymezeném území, **kterých se bude opatření týkat:** všechna			
Projekty pod čarou a další okolnosti	-			

Opatření	**Číslo**		**Název**	**PROPAGACE MSP Z AGLOMERACE V ZAHRANIČÍ A VÝMĚNA ZKUŠENOSTÍ**
Prioritní oblast	**Číslo**		**Název**	**Konkurenceschopná ekonomika postavená na moderních technologiích, znalostech a inovacích**

Specifický cíl	Číslo		Název	Podporovat síťování a spolupráci v oblasti VaV a inovací
Cíl opatření	Dlouhodobá spolupráce a působení saských a německých firem v regionu, které mají velmi dobrou organizační podporu, na své saské straně vybízejí k podpoře českých regionálních MSP např. pro společné postupy, přípravu silných partnerství do společných projektů a hlubokou informovanost podnikatelské sféry. Propagace, výměna informací a zkušeností zejména na systematické a dlouhodobé bázi by mohla být pozitivním přínosem pro obě strany. Zapojení univerzit do oblasti VaV v síťování a jejich publicita.			
Zdůvodnění opatření	I když existuje dlouhodobá a dobrá hospodářská spolupráce mezi oběma regiony, často chybí seriózní a systematické podpůrné platformy – společné sítě, informační toky, konkrétní akce a aktivity. V nedávné minulosti byly v programu Cíl 3 realizovány projekty analyzující hospodářský rozvoj v příhraničí. Ve společných workshopech by měly být představeny a jejich výstupy analyzovány.			
Rizika realizace opatření	**Jazykové bariéry** ○ Opatření: zapojení subjektů mezinárodní spolupráce a škol. **Neochota spolupracovat** ○ Opatření: odstranit informační bariéry a podmínit finanční podporu spoluprací.			
Popis typových aktivit	**Aktivita**		**Zdroj financování**	
	A 1	**Společné informační kanály** (média, databáze, časopisy)	OPPIK, 1.2, 2.2	
	A 2	Společné **studie, analýzy** a projekty	OPPIK, 1.2, 2.2	
	A 3	Společné **prezentace firem na společných setkáváních**, workshopy, výměna zkušeností	OPPIK, 1.2, 2.2	
	A 5	**Podnikatelské veletrhy**	OPPIK, 1.2, 2.2	
	A 6	Podpora propagace **přímého prodeje**	OPPIK, 1.2, 2.2	
	A 7	Zapojení univerzit do sítě, studentské práce v analýze dosavadních projektů a v analýze potřeb (Univerzitní centrum – internacionalizace v technickém vzdělávání, aplikovaném výzkumu a vývoji)	OPVVV 2	
Indikátory výstupu	Počet výzkumných organizací spolupracujících s firmami		organizace	10
Vazba na další opatření	Popularizace podnikání v regionu			
Časový plán realizace	Harmonogram celého opatření 2015 - 2020			
Zapojené subjekty	Subjekty, které budou uvedené aktivity **realizovat:** sdružení (ERK, OHK), firmy, subjekty s nimiž je nutná **aktivní spolupráce:** obce na obou stranách hranice, WirtschaftsförderungErzgebirge, Industrie-undHandelskammerSüdwestsachsen, popř. další subjekty, kterých se bude opatření týkat			
Projekty pod čarou a další okolnosti	• Propagace v přeshraničně působících periodicích.			

Opatření	Číslo		Název	PODPORA SÍŤOVÁNÍ FIREM V AGLOMERACI
Prioritní oblast	**Číslo**		**Název**	**Konkurenceschopná ekonomika postavená na moderních technologiích, znalostech a inovacích**
Specifický cíl	**Číslo**		**Název**	Podporovat síťování a spolupráci v oblasti VaV a inovací
Cíl opatření	Cílem je zvýšit vzájemnou spolupráci firem vedoucí ke koordinaci požadavků a předpokladů pro skutečné potřeby podnikatelského prostředí a tím zvýšit i vliv a prestiž regionálních podniků, zejména MSP, ovšem sdružených do podnikatelských uskupení, a to i vzhledem k mezinárodním aktivitám a blízkosti saského hospodářského prostoru.			
Zdůvodnění opatření	Obecným problémem a slabým článkem rozvoje podnikatelského prostředí je slabá profesní provázanost a spolupráce mezi živnostníky a malými a středními firmami v regionu, která by měla představovat potenciál subdodávek pro velké podniky, ještě tvořící hlavní směr rozvoje regionálního hospodářství. Regionální firmy nemají vždy adekvátní platformu pro případný společný postup ve věci oprávněných společných zájmů (ochrana duševních práv, inovace, informovanost, společné projekty) a stávající platformy nejsou dostatečně využívány. Příkladem účelného spolupůsobení je prosazování oprávněných požadavků na zjednodušení a efektivitu podnikatelské legislativy, která nebude bránit rozvoji firem všech velikostí a živností na jedné straně a na straně druhé ochrání společnost před negativními vlivy nekorektního podnikání. Je nutné také nalézat vhodná profesní spojení pro řešení větších projektů, vyžadujících širší spolupráci mezi firmami a popř. dalšími subjekty, např. municipalitami (viz. Opatření 3.4.3). Neopominutelnou nutností je zajistit vliv podnikatelského prostředí na vzdělávací cyklus (viz. Opatření 3.2.1 a 3.2.2), který musí zajistit kvalitu lidských zdrojů pro rozvoj inovačního podnikání. Hospodářské prostředí je z minulosti charakteristické dominantním vlivem několika velkých firem v oborech energetiky a chemie, které předurčovaly a jistě pozitivně ovlivňovaly výkonnostní a odbornostní zaměření podnikatelského prostředí regionu. Výkonnost a zaměření regionální ekonomiky jsou výrazně ovlivněny dynamickým nástupem podnikatelských aktivit ze zahraničí, a to i z velmi vzdálených destinací, ale i ze sousedního Saska, který lze považovat většinou za žádoucí. Tradiční, tuzemské zejména výrobní firmy se dostávají do svízelné ekonomické situace a velmi těžko se prosazují na evropském trhu. Tomu nasvědčuje i nízká procentuální angažovanost firem v profesních svazech (SP, HK, AK), čímž nejsou vytvářeny nutné hmotné a personální předpoklady pro efektivní výkon služeb a jejich žádoucí vliv.			
Rizika realizace opatření	**Neochota ke spolupráci** ○ Opatření: osvěta a podmínění finanční podpory spoluprací **Legislativní překážky**. ○ Opatření: společný postup v legislativním procesu **Nedostatek pracovních** sil vlivem měkkému sociálního systému. ○ Opatření: vyvážit systém sociálních dávek a mezd.			
Popis typových aktivit	**Aktivita**			**Zdroj financování**
	A 1	Vytvoření **komunikace mezi specializovanými odbory pro problematiku hospodářství a zejména VaV včetně inovací** v rámci krajských a městských úřadů a HK + AK.		OPPIK, 1.2
	A 2	Vytvoření **společných produktů pro podporu přeshraničního styku** v rámci spolupráce v podnikatelských inovačních a vývojových aktivitách a projektech v centrální části Evropy.		OPPIK, 2.2
	A 3	Aktivity pro podporu **místního inovačního výrobkového potenciálu** – klastry, veletrhy, soutěže.		OPPIK, 1.2

	A 4	Vytvoření **platforem pro společné plánování**, hodnocení a návaznosti termínů, zejména v dopravě, energetice, životním prostředí a lidských zdrojích pro inovační podnikání.	OPPIK, 1.2	
	A 5	Efektivní **spolupráce vysokých škol a průmyslové sféry.** Moderní a efektivní infrastruktura pro vědu a inovace - kvalita řízení.	OPVVV 2	
Indikátory výstupu	Celkový počet účastníků		osoby	620
Vazba na další opatření	Propagace MSP z aglomerace v zahraničí a výměna zkušeností Přímá spolupráce soukromého a veřejného sektoru Popularizace podnikání v regionu			
Časový plán realizace	Harmonogram celého opatření 2015 - 2021			
Zapojené subjekty	Subjekty, které budou uvedené aktivity **realizovat:** MSP, profesní sdružení, subjekty s nimiž je nutná **aktivní spolupráce:** municipality - výčet statutárních měst, dalších měst a obcí, popř. další subjekty ve vymezeném území, kterých se bude opatření týkat			
Projekty pod čarou a další okolnosti	• ITI Poradenské služby pro MSP – putující systém školení a poradenských workshopů na podnikatelská témata (právní, technické, organizační, dotační, personální, exportní, bezpečnostní otázky), vzdělávací materiály, lektoři, výukové prostory.			

Opatření	**Číslo**		**Název**	**SPOLEČNÉ PROJEKTY POPULARIZACE TECHNICKÝCHA PŘÍRODOVĚDNÝCH OBORŮ**
Prioritní oblast	**Číslo**		**Název**	**Konkurenceschopná ekonomika postavená na moderních technologiích, znalostech a inovacích**
Specifický cíl	**Číslo**		**Název**	Propagovat technické vědy a technologické podnikání v aglomeraci
Cíl opatření	Cílem opatření je popularizovat technické a přírodovědné obory **prostřednictvím publicity úspěšných výsledků realizace projektů dlouhodobé spolupráce výzkumných organizací s podniky** a zvýšit tak poptávku studentů po technickém vzdělání, podporovat jejich zájem o techniku a přírodní vědy, zvýšit prestiž těchto oborů, a to jak ve studiu tak jako perspektivního zaměstnání. Cílem je stimulace tvorby personálních kapacit pro rozvoj vynikající úrovně výzkumu a inovací a jejich transferu do podnikové praxe, zvýšit kvalitu vzdělání a zájem absolventů technických oborů **na středních i vysokých školách**, propojit je více s hospodářstvím a potřebami průmyslových oborů v aglomeraci, posílit znalost absolventů a jejich porozumění praxi již v průběhu studia (cíle jsou shodné se SC RIS ÚK A.2 a A.3). Současně by mělo dojít k zpětné vazbě a posílení orientace výzkumu na společenské výzvy.			
Zdůvodnění opatření	Nezájem o studium technických a přírodovědných oborů způsobující absenci technicky zdatných pracovníků je celorepublikový problém, který se prioritně musí řešit systémově na národní úrovni. Na úrovni aglomerace lze realizovat pouze dílčí aktivity dopadající zejména na předškolní a základní školství a na místní firmy jako primární cílovou skupinu. **Nedostatek kvalifikovaných odborníků v kraji i aglomeraci v přírodovědných a technických oborech se projevuje na vysokoškolských i středoškolských pozicích.** Problém je v nedostatečné kvantitě i kvalitě žáků i studentů. Malý zájmem žáků i studentů nastoupit technickou kariéru ve			

	výrobních podnicích či ve výzkumu vede k tomu, že se počet žáků i studentů v technických školách snižuje. Faktory ovlivňující **kvantitu**: • nedostatečný společenský status zejména řemeslných oborů • větší nároky škol na technické znalosti a dovednosti žáků a studentů proti jiným oborům • snadná dostupnost studia v jiných oborech • nedostatečná znalost matematiky (jako základu pro techniku) a obava z neúspěchu při jejím studiu • malá informovanost o budoucích možnostech uplatnění v technických a přírodovědných oborech zejména rodičů rozhodujících o budoucím studiu žáků • nedostatečně fungující systém spolupráce a přenosu informací mezi firmami • nepříznivý demografický vývoj Faktory ovlivňující **kvalitu**: • způsob financování škol – dotace na žáka • školy přijímají žáky a studenty jejichž úroveň neodpovídá požadavkům technických škol, škola pak obsah učiva „přizpůsobuje“ kvalitě žáků • malé propojení mezi výukou a praxí • až 20% učitelů není v technických a přírodovědných oborech aprobováno • neochota pedagogů využívat nové metody a formy práce k zatraktivnění samotné výuky • omezení výuky vybavením škol • přílišná specializace žáků a studentů a absence obecného vědní či technologické základy, takže je pro ně obtížné si specializaci rozšiřovat a doplňovat, což je nutný požadavek ve většině inovujících podniků.
Rizika realizace opatření	**Nezájem o spolupráci ze strany škol.** **Nezájem místních firem o spolupráci**.

Popis typových aktivit	**Aktivita**		**Zdroj financování**
	A 1	**Rozšíření znalostí a dovedností pedagogů PT předmětů** v oblasti nových metod a forem výuky PT věd	OPVVV PO3
	A 2	Další vzdělávání pedagogů.	OPVVV PO3
	A 3	Osvěta v oblasti nových metod a forem výuky, zejména **badatelsky orientovaného vyučování**	OPVVV PO3
	A 4	Podpora **spolupráce škol s firmami**	OPVVV PO2
	A5	**Efektivní popularizace přírodovědných a technických oborů** prostřednictvím publicity úspěšných výsledků výzkumu a vývoje v oblasti přírodních a technických věd s cílem dlouhodobě aktivovat zájem studentů a absolventů o přírodovědná a technická studia. Projekty zvýšení popularity technických a přírodovědných oborů a přilákání technických talentů.	OPVVV PO2 (pro VŠ) a PO3 (pro ZŠ a SŠ)

Indikátory výstupu	Počet podniků spolupracujících s výzkumnými institucemi	Podniky	3
Vazba na další opatření	Vzdělávání pro VaV, podnikání a podnikavost		

Časový plán realizace	2018 - 2020
Nositelé projektů	subjekty, které budou uvedené aktivity realizovat (VŠ)
Kooperující subjekty	základní školy, střední školy, VŠ, Ústecký kraj, subjekty s nimiž je nutná aktivní spolupráce - obce a města jako zřizovatelé.
Projekty pod čarou a další okolnosti	• Vybudování kampusů – podpora technického vzdělávání na středních školách (Teplice, Ústí n/L.) • Dovybavení dílen a laboratoří moderním zařízením pro výuku PT předmětů v ZŠ, SŠ a navazující výuka prostřednictvím atraktivních metod a forem. • Přírodovědné vzdělávání – Moderní výuka na středních a základních školách se začleněním žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP). • Technické vzdělávání – Systémové řešení technického vzdělávání na úrovni základního a středního školství.

Opatření	**Číslo**		**Název**	**PODPORA ZAPOJENÍ OSOB SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM NA TRH PRÁCE**
Prioritní oblast	**Číslo**		**Název**	**Sociální soudržnost**
Specifický cíl	**Číslo**		**Název**	Zvýšit šance znevýhodněných osob na trhu práce
Cíl opatření	Hlavním cílem opatření je zvýšení zaměstnatelnosti a podpora vstupu osob se zdravotním postižením na volný trh práce a umožnit zaměstnavatelům využití potenciálu osob se zdravotním postižením.			
Zdůvodnění opatření	Zdravotně postižení patří obecně mezi skupiny vystavené zvýšenému riziku nezaměstnanosti, zejména pak dlouhodobé nezaměstnanosti. Pracovní trh neposkytuje pouze ekonomickou dimenzi, ale má také řadu sociálně psychologických účinků. Vyloučení z pracovního trhu má dvě dimenze: vysoký podíl ekonomicky neaktivních a vysoký podíl nezaměstnaných. Zdravotně postižení představují nejen početnou, ale také výrazně heterogenní skupinu. Zapojení zdravotně postižených na pracovní trh je ovlivněno řadou faktorů (zdravotní omezení jednotlivce, medicínské faktory, situace na pracovním trhu, rozvoj a celkové nastavení sociálních služeb, odstranění psychických a fyzických barier, rozvoj sociální odpovědnosti firem, nedostatečné povědomí o potřebách a schopnostech, nastavení dávkového systému, který někdy snižuje motivaci atd.). Zapojení zdravotně postižených na trh práce je obzvlášť obtížné v případě kumulace handicapů, která je u zdravotně postižených poměrně častá (např. kombinace s nízkou úrovní vzdělání, vyšším věkem, dlouhodobou nezaměstnaností).			
Rizika realizace opatření	**Nedostatek partnerů pro realizaci opatření** ○ Riziko bude eliminováno tím, že již v přípravné fázi bude mapován trh potenciálních zaměstnavatelů a zároveň bude analyzována cílová skupina, resp. jednotlivé kategorie cílových skupin. **Nedostatek finančních prostředků na předpokládané aktivity** ○ Riziko bude eliminováno relativně přesným expertním odhadem finanční náročnosti zvolených aktivit a jejich uvedením do IPRÚ, který by měl poskytnout určitou jistotu při plánování aktivit a pro zajišťování finančních zdrojů na jejich realizaci. **Neochota zaměstnavatelů zaměstnávat cílovou skupinu.** ○ Riziko bude eliminováno zajištěním poradenských služeb a pracovní asistence ze strany NNO a ÚP ČR.			

Popis typových aktivit	**Aktivita**		**Zdroj financování**	
	A 1	Soubor aplikovaných projektů zvýšení zaměstnanosti osob se zdravotním postižením zaměřených na různé cílové skupiny	OPZ 1.1	
	A 2	Zajištění podmínek pro přípravu na práci a pracovní uplatnění osob se zdravotním postižením	IROP 2.1	
Indikátory výstupu	Celkový počet účastníků		účastníci	2325
	Počet projektů, které zcela nebo zčásti provádějí sociální partneři nebo nevládní organizace		projekty	12
	Počet podpořených zázemí pro služby a sociální práci		zázemí	14
	Počet podpořených polyfunkčních komunitních center		centra	1
Vazba na další opatření	Opatření je kompatibilní s opatřením 4.1.1 a 4.2.1			
Časový plán realizace	A1: 2016– 2021 A2: 2016 – 2021			
Zapojené subjekty	Statutární města a města Kraj NNO Součinnost: Pakt zaměstnanosti, hospodářská komora, ÚP			
Projekty pod čarou a další okolnosti	Opatření bude doplněno individuálními projekty v oblasti podpory okolí osob se zdravotním postižením, jeho sociálních sítí, rodinných vazeb, přátel (platforma pro setkávání apod.). Synergicky bude řešena podpora sociálního podnikání, financovaná z IROP 2.2.			

SEZNAM TABULEK, OBRÁZKŮ, GRAFŮ a MAP

Tabulka 1: Přehled obcí v ÚCHA 13
Tabulka 2: Sídelní struktura ÚCHA 15
Tabulka 3: Dojížďka a vyjížďka do škol a zaměstnání 19
Tabulka 4: Vývoj počtu obyvatel v Ústecko – Chomutovské aglomeraci v období 1991–2013 25
Tabulka 5: Věková struktura obyvatelstva ÚCHA podle SLDB 2011 32
Tabulka 6: Vzdělanostní struktura obyvatelstva ÚCHA podle SLDB 2011 35
Tabulka 7: Srovnání krajů ČR podle výkonu ekonomiky v roce 2012 42
Tabulka 8: Podnikatelská aktivita v ÚCHA v roce 2013 44
Tabulka 9: Zaměstnanci a výdaje na výzkum a vývoj v krajích ČR 45
Tabulka 10: Výzkum a vývoj v okresech Ústeckého – pracoviště, výdaje, zaměstnanci (k r. 2012) 46
Tabulka 11: Pozice okresů Ústeckého kraje podle počtu patentů (2012) 47
Tabulka 12: Struktura zaměstnanosti dle oboru činnosti v meziokresním srovnání (2011) 48
Tabulka 13: Podíl nezaměstnaných ve vybraných okresech Ústeckého kraje (v %) 51
Tabulka 14: Struktura nezaměstnanosti v okresech Ústeckého kraje (květen 2014) 52
Tabulka 15: Struktura nezaměstnanosti a uchazečů o práci (prosinec 2013) 53
Tabulka 16: Těžba hnědého uhlí v ČR 56
Tabulka 17: Zásoby hnědého uhlí v Ústeckém kraji 57
Tabulka 18: Syntéza SŠ/SOU v regionu ÚCHA 62
Tabulka 19: Mezikrajské srovnání nemocnic (lůžkové části) k prosinci 2012 66
Tabulka 20: Poskytovatelé lůžkové péče v Ústeckém kraji v roce 2012 - nemocnice 67
Tabulka 21: Poskytovatelé lůžkové péče v Ústeckém kraji v roce 2012 - odborné léčebné ústavy 68
Tabulka 22: Přehled základních charakteristik nemocnic ve statutárních městech k roku 2013 69
Tabulka 23: Zdravotnická zařízení a lékaři v okresech Ústeckého kraje k 31. 12. 2012 69
Tabulka 24: Přehled zařízení sociálních služeb v ÚCHA (2012) 72
Tabulka 25: Základní charakteristika vybraných aktivit sociálních služeb v regionech ÚCHA – Děčínsko 73
Tabulka 26: Základní charakteristika vybraných aktivit sociálních služeb v regionech ÚCHA – Chomutovsko 74
Tabulka 27: Základní charakteristika vybraných aktivit sociálních služeb v regionech ÚCHA – Mostecko 75
Tabulka 28: Základní charakteristika vybraných aktivit sociálních služeb v regionech ÚCHA –Teplicko 75
Tabulka 29: Základní charakteristika vybraných aktivit sociálních služeb v regionech ÚCHA – Ústecko 76
Tabulka 30: Přehled úniků vybraných látek do ovzduší v Ústeckém kraji (2012) 98
Tabulka 31: Emise základních znečišťujících látek (REZZO 1-3) k roku 2011 100
Tabulka 32: Vývoj bilance půdy v Ústeckém kraji 2006 -2013 (v ha) 103
Tabulka 33: Bilance půdy podle okresů ÚCHA (2012) v ha 104
Tabulka 34: Přehled lokalit starých ekologických zátěží s nejvyšší rizikovostí 105
Tabulka 35: Technické vybavení bytového domu v ÚCHA 109

Tabulka 36: Produkce průmyslového, komunálního odpadu a oddělených složek odpadu v roce 2013 v Ústeckém kraji a Česku ... 110
Tabulka 37: Analýza stakeholderů v oblasti dopravy ... 154
Tabulka 38: Analýza stakeholderů v oblasti udržitelné ekonomiky ... 155
Tabulka 39: Analýza stakeholderů v oblasti sociální soudržnosti ... 156
Tabulka 40: Analýza stakeholderů v oblasti kvality života ... 157
Tabulka 41: Návaznost ITI ÚCHA na strategické dokumenty ... 159
Tabulka 42: Přehled stěžejních priorit ITI v jednotlivých zmapovaných dokumentech ... 172
Tabulka 43: Vztah opatření ITI Ústecko-chomutovské aglomerace k horizontálním tématům ... 190
Tabulka 44: Soulad opatření ITI se strategickými dokumenty ... 216
Tabulka 45: Termíny jednání pracovních skupin ... 226
Tabulka 46: Administrativní kapacita ... 230
Tabulka 47: Vnitřní komunikace nositele ... 237
Tabulka 48: Vnější komunikace ... 238
Tabulka 49: Přehled monitorovacích indikátorů ... 244
Tabulka 50: Financování podle jednotlivých specifických cílů a opatření ITI v roce 2016 ... 250
Tabulka 51: Financování podle jednotlivých specifických cílů a opatření ITI v roce 2017 ... 251
Tabulka 52: Financování podle jednotlivých specifických cílů a opatření ITI v roce 2018 ... 251
Tabulka 53: Financování podle jednotlivých specifických cílů a opatření ITI v roce 2019 ... 252
Tabulka 54: Financování podle jednotlivých specifických cílů a opatření ITI v roce 2020 ... 252
Tabulka 55: Financování podle jednotlivých specifických cílů a opatření ITI v roce 2021 ... 253
Tabulka 56: Financování podle jednotlivých specifických cílů a opatření ITI v roce 2022 ... 253
Tabulka 57: Financování podle jednotlivých specifických cílů a opatření ITI v roce 2023 ... 254
Tabulka 58: Financování podle jednotlivých specifických cílů a opatření ITI – Souhrn ... 254
Tabulka 59: Financování podle ESIF v roce 2016, údaje v tis. Kč ... 255
Tabulka 60: Financování podle ESIF v roce 2017, údaje v tis. Kč ... 255
Tabulka 61: Financování podle ESIF v roce 2018, údaje v tis. Kč ... 256
Tabulka 62: Financování podle ESIF v roce 2019, údaje v tis. Kč ... 256
Tabulka 63: Financování podle ESIF v roce 2020, údaje v tis. Kč ... 256
Tabulka 64: Financování podle ESIF v roce 2021, údaje v tis. Kč ... 257
Tabulka 65: Financování podle ESIF v roce 2022, údaje v tis. Kč ... 257
Tabulka 66: Financování podle ESIF v roce 2023, údaje v tis. Kč ... 258
Tabulka 67: Financování podle ESIF, údaje v tis. Kč ... 258
Tabulka 68: Financování podle operačních programů a ESI fondů, údaje v tis. Kč ... 259
Tabulka 69: Rekapitulace financování ... 259
Tabulka 70: Analýza rizik ... 268

Obrázek 1: Pentlogram silniční dopravy podle Sčítání dopravy 2010 ... 80
Obrázek 2: Počty traťových kolejí, systémy trakčních proudových soustav a označení podle knižního jízdního řádu ... 83
Obrázek 3: Nejvyšší traťové rychlosti na železnicích v oblasti Ústeckého kraje ... 85
Obrázek 4: Vytížení vlakových spojů objednávaných KÚÚK v pracovních dnech ... 92
Obrázek 5: Zákres územního rozložení autobusových dopravců v Ústeckém kraji ... 94
Obrázek 6: Strom problémů – Regionální ekonomika ... 144
Obrázek 7: Strom problémů – Sociální soudržnost ... 148

Obrázek 8: Strom problémů - Doprava 150
Obrázek 9: Strom problémů – Životní prostředí 153
Obrázek 10: Strom cílů - PO1 179
Obrázek 11: Strom cílů – PO2 180
Obrázek 12: Strom cílů – PO3 181
Obrázek 13: Strom cílů – PO4 182
Obrázek 14: Provázanost cílů integrované strategie 184
Obrázek 15: Koincidenční matice 187
Obrázek 16: Fáze přípravy a realizace integrované strategie 222
Obrázek 17: Organizační schéma pro přípravnou fázi 224
Obrázek 18: Organizační schéma pro realizační fázi 228
Obrázek 19: Grafické znázornění procesu monitoringu a vyhodnocování plnění integrované strategie vč. odpovědností 241

Graf 1: Vývoj počtu obyvatel podle velikostních skupin obcí a měst v ÚCHA 26
Graf 2: Přirozená měna v ÚCHA v období 1991–2014 29
Graf 3: Migrační měna v ÚCHA v období 1991–2014 30
Graf 4: Srovnání HPD/1 obyv. v krajích ČR (v Kč) 43
Graf 5: Vývoj podílu nezaměstnaných ve vybraných okresech Ústeckého kraje (v %) 52
Graf 6: Harmonogram realizace opatření ITI 249

Mapa 1: Poloha ÚCHA v rámci ČR 10
Mapa 2: Vymezení ÚCHA se zobrazením kritérií v rámci příslušných SO ORP 11
Mapa 3: Velikostní struktura obcí v ÚCHA 12
Mapa 4: Saldo dojížďky do škol v obcích ÚCHA 21
Mapa 5: Saldo dojížďky do zaměstnání v obcích ÚCHA 22
Mapa 6: Vyjížďka do zaměstnání z obcí v příslušných SO ORP do statutárních měst 23
Mapa 7: Vývoj počtu obyvatel v obcích mezi lety 1991 a 2014 28
Mapa 8: Index stáří v obcích zájmového území podle SLDB 2011 34
Mapa 9: Podíl obyvatel s vysokoškolským vzděláním podle SLDB 2011 36
Mapa 10: Ekonomická struktura podle zaměstnanosti obyvatel obcí (2011) 50

SEZNAM ZKRATEK

APSZ	Agentura pro sociální začleňování
APZ	aktivní politika zaměstnanosti
CNG	stlačený zemní plyn
CZT	centrální zdroje tepla
ČIŽP	Česká inspekce životního prostředí
ČOV	čistírna odpadních vod
ČSÚ	Český statistický úřad
DP	dopravní podnik
EAO	ekonomicky aktivní obyvatel
EIA	Posuzování vlivů na životní prostředí
EK	Evropská komise
ERÚ	Energetický a regulační úřad
ESIF	evropské strukturální a investiční fondy
EVVO	environmentální vzdělání, výchova a osvěta
GVD	grafikon veřejné dopravy (jízdní řád)
GWh	gigawatthodina
HD	hromadná doprava
IAD	individuální automobilová doprava
ICT	informační a komunikační technologie
IDS	integrovaný dopravní systém
IP	investiční priorita
IROP	Integrovaný regionální operační program
ITI	integrovaná územní investice
KÚÚK	Krajský úřad Ústeckého kraje
MAD	městská autobusová doprava
MHD	městská hromadná doprava
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MÚK	mimoúrovňová křižovatka
MW	megawatt
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NOK	Národní orgán pro koordinaci

OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
OP	operační program
OPD	Operační program Doprava
OPPIK	Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost
OPVVV	Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání
OPZ	Operační program zaměstnanost
OPŽP	Operační program Životní prostředí
OZP	osoby se zdravotním postižením
PO	prioritní osa
PS	pracovní skupina
PRÚK	Program rozvoje Ústeckého kraje
PÚR ČR	Politika územního rozvoje ČR
PZ	průmyslová zóna
ŘO	řídicí orgán
ŘSD	Ředitelství silnic a dálnic
ŘV	řídicí výbor
SC	specifický cíl
SEKM	Systém evidence kontaminovaných míst
SFŽP	Státní fond životního prostředí
SHR	Severočeský hnědouhelný revír
SLDB	sčítání lidu, domů a bytů
SO ORP	správní obvod obce s rozšířenou působností
SPRSS ÚK	Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb Ústeckého kraje
SVL	sociálně vyloučená lokalita
SŽDC	Správa železniční dopravní cesty
TEN-T	Transevropské dopravní sítě
TŽK	tranzitní železniční koridor
ÚAP ÚK	Územně analytické podklady Ústeckého kraje
ÚCHA	Ústecko – Chomutovská aglomerace
ÚK	Ústecký kraj
ÚPD	územně plánovací dokumentace
UJEP	Univerzita J.E. Purkyně v Ústí nad Labem
ÚZIS	Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR

VaV	výzkum a vývoj
VDB ČSÚ	veřejná databáze ČSÚ
VRT	vysokorychlostní trať
ZPF	zemědělský půdní fond
ZÚR ÚK	Zásady územního rozvoje Ústeckého kraje
ŽST	železniční stanice

ZDROJE

Analýza nákladů veřejných rozpočtů na středního nezaměstnaného 2011
Dostupné z: http://www.ceske-socialni-podnikani.cz/images/pdf/studie_cena_nezamestanosti.pdf

Analýza potřeb revitalizace území Ústeckého kraje.
Dostupné z: http://www.kr-ustecky.cz/vismo/dokumenty2.asp?id_org=450018&id=1666986

Budinský, V. (2010): Aktualizace sítě cyklistických tras v Ústeckém kraji, revize a doplnění tras k roku 2010.
Dostupné z: http://www.kr-ustecky.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.aspx?id_org=450018&id_dokumenty=1666010

Centrum vzdělávání AMOS (2015): Porovnání šancí na přijetí za rok 2014.
Dostupné z: http://www.vysokeskoly.com/sance-na-prijeti/

Čermák, Z., Janská, E. (2011): Rozmístění a migrace cizinců jako součást sociálněgeografické diferenciace Česka. Geografie, 116, č. 4, s. 422-439.

ČHMÚ (2014): Znečištění ovzduší a atmosférická depozice v datech, Česká republika. Tabelární ročenky.
Dostupné z: http://portal.chmi.cz/files/portal/docs/uoco/isko/tab_roc/tab_roc_CZ.html

ČSÚ (2006): Historický lexikon obcí České republiky 1869 – 2005.
Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/2004edicniplan.nsf/p/4128-04

ČSÚ (2011a): Základní tendence demografického, sociálního a ekonomického vývoje Ústeckého kraje.
Dostupné z: http://www.czso.cz/xu/redakce.nsf/i/zakladni_tendence_demografickeho_socialniho_a_ekonomickeho_vyvoje_usteckeho_kraje

ČSÚ (2011b): Dílčí výsledky ze SLDB 2011
Dostupné z: http://www.scitani.cz/csu/edicniplan.nsf/aktual/ep-4#410

ČSÚ (2013): Statistická ročenka Ústeckého kraje 2013
Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/krajp/421011-13-xu

ČSÚ (2014a): Počet obyvatel v obcích k 1.1.2014.
Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/p/130072-14

ČSÚ (2014b): Databáze demografických údajů za obce ČR.
Dostupné z: https://www.czso.cz/cz/obce_d/index.htm

Národní databáze brownfieldů. Státní agentury CzechInvest.
Dostupné z: http://www.brownfieldy.cz/

Dopravní plán Ústeckého kraje 2012-2016
Dostupné z: http://www.kr-ustecky.cz/vismo/dokumenty2.asp?id_org=450018&id=1663417&p1 =190205

Energostat (2014): Hnědé uhlí [online]. cit. 2014-07-10.
Dostupné z: http://energostat.cz/uhli.html

ERÚ (2014): Roční zpráva o provozu ES ČR 2013 – Energetický regulační úřad.
Dostupné z: http://www.eru.cz/cs/elektrina/statistika-a-sledovani-kvality/rocni-zpravy-o-provozu

GAC (2006): Analýza sociálně vyloučených romských lokalit a komunit a absorpční kapacity subjektů působících v této oblasti. Dostupné z: http://www.gac.cz/userfiles/
File/nase_prace_vystupy/GAC_MAPA_analyza_SVL_aAK_CJ.pdf
GAC (2015): Analýza sociálně vyloučených lokalit v ČR.
Dostupné z: http://www.gac.cz/userfiles/File/nase_prace_vystupy/Analyza_socialne_vyloucenych_lokalit_GAC.pdf

GVD 2013/14. Traťové jízdní řády 2013/14 [online]. cit. 2014-07-18.
Dostupné z: http://www.cd.cz/cs/vnitrostatni-cestovani/jizdni-rad/tratove-jizdni-rady/index.php

Hamplová, M. (2004): Koordinační studie VRT 2003.
Dostupné z: http://www.mdcr.cz/NR/rdonlyres/9032A2C5-C9BC-45B9-827F-B25F97C29F83/0/a_prz .pdf

IRZ (2014): Integrovaný registr znečišťování.
Dostupné z: http://portal.cenia.cz/irz/

Jeřábek, J., Šebek, D. (2007): Zpráva o současném stavu v drážní dopravě.
Dostupné z: <http://www.kr-ustecky.cz/vismo/dokumenty2.asp?id_org=450018&id=1654055&p1= 183328

LAVDIS (2014): Labsko-Vltavský dopravní informační systém. Dolní Labe [online]. cit. 2014-07-18.
Dostupné z: http://www.lavdis.cz/index.php?pg=264&ln=cz

MPSV (cit.2014): Analýzy trhu práce v Ústeckém kraji od roku 2000.
Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/upcr/kp/ulk/informace/atp_up

MPSV (cit. 2014): Statistické bulletiny.
Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/upcr/kp/ulk/informace/bulletiny

MPSV (2014): Vývoj nezaměstnanosti od července 2004.
Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/vyvoj_od_072004

Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti (2014): Výroční zpráva o stavu ve věcech drog v České republice v roce 2014.
Dostupné z: http://www.drogy-info.cz/data/obj_files/23496/700/VZ_drogy_2014_fin03_v160202.pdf

Ouředníček, M., Špačková, P., Novák, J. (2013): Metodické problémy výzkumu a vymezení zón rezidenční suburbanizace v České republice. In: Ouředníček, M., Špačková, P., Novák, J. eds.: Sub urbs: krajina, sídla a lidé. Praha, Academia.

Pasportizace brownfields v ČR (2007). Zpracovatel DHV CR.

Pavelčíková, N. (2004): Romové v českých zemích v letech 1945 – 1989. Sešity Úřadu pro vyšetřování zločinů komunismu, č. 12, 187 s.

Průběžná dlouhodobá (longitudinální) studie účinků podpory OP LZZ na cílové skupiny programu
Dostupné z: http://www.esfcr.cz/folder/5023/

PRÚK (2012): Program rozvoje Ústeckého kraje 2014-2020.
Dostupné z: http://www.kr-ustecky.cz/program-rozvoje-usteckeho-kraje-2014-2020/ds-99668/archiv=0&p1=206906

Rámcová strategie rozvoje statutárního města Chomutova pro období 2014 až 2024.
Dostupné z: https://www.chomutov-mesto.cz/?download=_/ms-rzm-strategie-rozvoje/ramcova-strategie-rozvoje-m-sta-2014-2024.pdf

Regionální informační servis (2014): Průmyslové zóny Ústecký kraj.
Dostupné z: http://www.risy.cz/cs/krajske-ris/ustecky-kraj/regionalni-informace/prumyslove-zony/

Regionální inovační strategie Ústeckého kraje (2014)
Dostupné z: http://bilder.wfe.eu/Ziel3_FuE/RIS_14_CZ.pdf

ŘSD (2014a): Přehled plánovaných staveb [online]. cit. 2014-07-17.
Dostupné z: http://www.rsd.cz/catalog/Stavime-pro-vas/Prehled-staveb

ŘSD (2014b): Sčítání dopravy 2010.
Dostupné z: http://scitani2010.rsd.cz/pages/informations/default.aspx

ŘVC (2012): Plavební stupeň Děčín [online]. cit. 2014-07-20.
Dostupné z: http://www.rvccr.cz/strategicke-zamery-a-stavby/zlepseni-splavnosti-dolni-labe/plavebni-stupen-decin

SLDB 2011: Sčítání lidu, domů a bytů 2011.
Dostupné z: http://www.scitani.cz/

SEKM (2014): Systém evidence kontaminovaných míst.
Dostupné z: http://www.sekm.cz/

Strategie rozvoje města Ústí nad Labem na období 2015-2020.
Dostupné z: http://www.usti-nad-labem.cz/files/strategie-tistena-verze.pdf

SŽDC (2014): Portál provozování dráhy [online]. cit. 2014-07-18.
Dostupné z: http://provoz.szdc.cz/PORTAL/ViewArticle.aspx?oid=594598

Špačková, P., Ouředníček, M., Novák, J. (2012): Zóny rezidenční suburbanizace 2010.
Dostupné z: http://www.atlasobyvatelstva.cz/cs/suburbanizace

ÚAP ÚK (2013): Územně analytické podklady Ústeckého kraje 2013 - 2. aktualizace.
Dostupné z: http://www.kr-ustecky.cz/uap/ds-96897

Úřad práce České republiky; Krajská pobočka v Ústí nad Labem (2013): Zpráva o situaci na krajském trhu práce, o realizaci APZ v roce 2013 a strategie APZ pro rok 2014.
Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/upcr/kp/ulk/informace/atp_up

Úřad práce České republiky; Krajská pobočka v Ústí nad Labem (2015):): Zpráva o situaci na krajském trhu práce, o realizaci APZ v roce 2014 a strategie APZ pro rok 2015.
Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/upcr/kp/ulk/informace/atp_up

Ústecký kraj (2011): Analýza potřeb revitalizace území Ústeckého kraje. Území devastovaná těžbou, brownfields a zanedbané části měst.
Dostupné z: http://www.kr-ustecky.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.ashx?id_org=450018&id_dokumenty=1666987

Ústecký kraj (2012): Integrovaný krajský program ke zlepšení kvality ovzduší Ústeckého kraje.
Dostupné z: http://www.kr-ustecky.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.ashx?id_org=450018&id_dokumenty=1666061

Ústecký kraj (2013): Ročenka životního prostředí 2012.
Dostupné z: http://www.kr-ustecky.cz/rocenka-zivotniho-prostredi-za-rok-2012/d-1678521/p1=204372

Ústecký kraj (2014a): Adresáře škol a školských zařízení Ústeckého kraje.
Dostupné z: http://www.kr-ustecky.cz/adresare-skol-a-skolskych-zarizeni-usteckeho-kraje/d-1668695/p1=204466

Ústecký kraj (2014b): Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb v Ústeckém kraji na období 2014 – 2017.
Dostupné z: http://www.kr-ustecky.cz/strednedoby-plan-rozvoje-socialnich-sluzeb-v-usteckem-kraji-na-obdobi-2014-2017/d-1674200

Ústecký kraj (2014c): Mapa územního rozložení autobusových dopravců v Ústeckém kraji
Dostupné z: <http://www.kr-ustecky.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.aspx?id_org=450018&id_dokumenty=1654438>

Ústecký kraj (2014d): Strategie podpory zdraví a rozvoje zdravotních služeb v Ústeckém kraji.
Dostupné z: http://www.kr-ustecky.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.ashx?id_org=450018&id_dokumenty=1684879

ÚZIS ČR (2014): Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR. Zdravotnické ročenky a Kardexy.
Dostupné z: http://www.uzis.cz/cr-kraje/kraje/ustecky-kraj

VDB ČSÚ (2014): Veřejná databáze ČSÚ.
Dostupné z: http://vdb.czso.cz

Vláda České republiky (2015): Zpráva o stavu sociálně vyloučených obyvatel v Ústeckém kraji. Podklad pro jednání vlády ČR v Ústeckém kraji v říjnu 2015.
Dostupné z: www.vlada.cz/assets/clenove-vlady/pri-uradu-vlady/jiri-dienstbier/aktualne/Zprava-o-stavu-socialne-vyloucenych-lokalit-v-Usteckem-kraji.docx

Vozáb, J. a kol. (2016): Vstupní analýza Strategie hospodářské restrukturalizace Ústeckého, Moravskoslezského a Karlovarského kraje.
Dostupné z: http://www.kr-ustecky.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.ashx?id_org=450018&id_dokumenty=1697923

Zásady územního rozvoje Ústeckého kraje 2011.
Dostupné z: http://www.kr-ustecky.cz/vismo/zobraz_dok.asp?id_org=450018&id_ktg=99030&archiv=0&p1=166596

Krajská zdravotní (2014)
Dostupné z: http://www.kzcr.eu/

Střední průmyslová škola a Vyšší odborná škola, Chomutov (2014): dostupné z: http://www.spscv.cz/

Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem, dostupné z: http://www.ujep.cz/

Vyšší odborná škola ekonomická, sociální a zdravotnická, Obchodní akademie, Střední pedagogická škola a Střední zdravotnická škola, Most, dostupné z: http://www.vos-sosmost.cz/

Vyšší odborná škola a Střední průmyslová škola strojní, stavební a dopravní, Děčín, příspěvková organizace – Děčín, dostupné z: http://www.prumkadc.cz/